

Barr Creek S.D.

CCS. BC. 58

UNIVERSITY LIBRARY
1922
1922
1922

X

REGISTRUM

EPISCOPATUS MORAVIENSIS

E PLURIBUS CODICIBUS CONSARCINATUM

CIRCA A.D. MCCCC.

CUM CONTINUATIONE DIPLOMATUM RECENTIORUM

USQUE AD A.D. MDCXXIII.

EDINBURGL. M.DCCC.XXXVII.

PRESENTED
TO THE BANNATYNE CLUB
BY THE LATE AND THE PRESENT
DUKES OF SUTHERLAND.

THE BANNATYNE CLUB.

M.DCCC.XXXVII.

THOMAS THOMSON, ESQ.

PRESIDENT.

RIGHT HON. JAMES ABERCROMBY, SPEAKER OF THE
HOUSE OF COMMONS.

EARL OF ABERDEEN.

RIGHT HON. WILLIAM ADAM, LORD CHIEF COMMISSIONER
OF THE JURY COURT.

EARL OF ASHBURNHAM.

DUKE OF BEDFORD.

LORD BELHAVEN AND HAMILTON.

ROBERT BELL, ESQ.

WILLIAM BELL, ESQ.

10 WILLIAM BLAIR, ESQ.

REV. PHILIP BLISS, D.C.L.

JOHN BORTHWICK, ESQ.

MARQUIS OF BREADALBANE.

GEORGE BRODIE, ESQ.

CHARLES DASHWOOD BRUCE, ESQ.

O. TYNDALL BRUCE, ESQ.

DUKE OF BUCCLEUCH AND QUEENSBERRY.

JAMES CAMPBELL, ESQ.

THE BANNATYNE CLUB.

WILLIAM CLERK, ESQ.

20 LORD COCKBURN, VICE-PRESIDENT.

DAVID CONSTABLE, ESQ.

ANDREW COVENTRY, ESQ.

JAMES T. GIBSON CRAIG, ESQ., TREASURER.

WILLIAM GIBSON CRAIG, ESQ.

LORD COREHOUSE.

EARL OF DALHOUSIE.

JAMES DENNISTOUN, ESQ.

GEORGE DUNDAS, ESQ.

ROBERT DUNDAS, ESQ.

30 RIGHT HON. W. DUNDAS.

LORD FRANCIS EGERTON.

CHARLES FERGUSSON, ESQ.

ROBERT FERGUSON, ESQ.

GENERAL SIR RONALD C. FERGUSON.

COUNT MERCER DE FLAHAULT.

LORD FULLERTON.

WILLIAM GOTTF, ESQ.

ROBERT GRAHAM, ESQ.

LORD GRAY.

40 RIGHT HON. THOMAS GRENVILLE.

EARL OF HADDINGTON.

DUKE OF HAMILTON AND BRANDON.

ED. W. A. DRUMMOND HAY, ESQ.

SIR JOHN HAY, BAR^t.

JAMES MAITLAND HOG, ESQ.

LORD HOLLAND.

THE BANNATYNE CLUB.

- JOHN HOPE, ESQ., DEAN OF FACULTY.
COSMO INNES, ESQ.
DAVID IRVING, L.L.D.
50 JAMES IVORY, ESQ.
REV. JOHN JAMIESON, D.D.
SIR HENRY JARDINE.
LORD JEFFREY.
JAMES KEAY, ESQ.
JOHN GARDINER KINNEAR, ESQ.
EARL OF KINNOULL.
DAVID LAING, ESQ., SECRETARY.
EARL OF LAUDERDALE.
REV. JOHN LEE, D.D.
60 ALEXANDER WELLESLEY LEITH, ESQ.
LORD LINDSAY.
JAMES LOCH, ESQ.
MARQUIS OF LOTHIAN.
WILLIAM McDOWALL, ESQ.
LORD MACKENZIE.
JAMES MACKENZIE, ESQ.
JOHN WHITEFOORD MACKENZIE, ESQ.
JAMES MAIDMENT, ESQ.
THOMAS MAITLAND, ESQ.
70 VISCOUNT MELVILLE.
WILLIAM HENRY MILLER, ESQ.
EARL OF MINTO.
LORD MONCREIFF.
RIGHT HON. JOHN A. MURRAY, LORD ADVOCATE.

THE BANNATYNE CLUB.

- WILLIAM MURRAY, ESQ.
MACVEY NAPIER, ESQ.
SIR FRANCIS PALGRAVE.
LORD PANMURE.
HENRY PETRIE, ESQ.
80 EDWARD PIPER, ESQ.
ROBERT PITCAIRN, ESQ.
ALEXANDER PRINGLE, ESQ.
JOHN RICHARDSON, ESQ.
ANDREW RUTHERFURD, ESQ.
EARL OF SELKIRK.
JAMES SKENE, ESQ.
WILLIAM SMYTHE, ESQ.
EARL SPENCER.
JOHN SPOTTISWOODE, ESQ.
90 MAJOR-GENERAL SIR JOSEPH STRATON.
SIR JOHN DRUMMOND STEWART, BAR^t.
HON. CHARLES FRANCIS STUART.
DUKE OF SUTHERLAND.
ALEXANDER THOMSON, ESQ.
WALTER C. TREVELYAN, ESQ.
DAWSON TURNER, ESQ.
PATRICK FRASER TYTLER, ESQ.
ADAM URQUHART, ESQ.
RIGHT HON. SIR GEORGE WARRENDER, BAR^t.
100 ARCHDEACON WRANGHAM.

THE PREFACE.

THE more ancient Register of the Bishoprick of Moray^a is a parchment volume of THE OLDER CHARTULARY. 169 leaves, written at very different times; the earliest portions being in a hand of the thirteenth century, while the latter part engrosses deeds down to 1569. Several of the early parts have originally formed separate records, and were undoubtedly collected, nearly in their present order and form, about the end of the fourteenth century, a few years after the Cathedral, and in it most of the original writs and muniments of the diocese, had been burned in an inroad of Alexander Steward, Earl of Buchan and Lord of Badenoch, now better known by the title of the Wolf of Badenoch. This collection appears to have been made in pursuance of a Papal commission^b issued in 1394, which, after narrating, on the information of the Bishop, the destruction of the Cathedral, and of the books, charters, and other muniments “ necessary for proving the rights of the Church itself, of the mensal “ churches of the Bishop, of the Dean and Chapter, of the Priories of Urquhart “ and Pluscardin, of the Maison Dieu of Elgin, and of the Hospital of the Bridge “ of Spey,” enjoins Gilbert, Bishop of Aberdeen, to examine such witnesses, books, rolls, quires (quaternos), writs, and other adminicles, as the Bishop and Dean and Chapter of Moray shall produce, and to record the evidences so collected. Probably under that authority, certainly about that period, the first part of this volume

^a Advoc. Lib. A. 1. 40^c

^b N. 461.

II.
LIBER DECANI.

was collected ; and it consisted of such materials as might be expected from the total destruction of the original archives and muniments of the See. The *Liber Decani*,^c which is placed first in the collection, and which is the only part that seems to have been completed as an entire record previously, was the peculiar register of the Dean and Chapter, and is distinguished from the other sections, by recording at great length the foundation and constitutions of the Chapter, and the progressive increase of the canonries and prebends of the Cathedral. It commences with a solemn invocation suited to the beginning of some great work,^d and originally concluded with a thanksgiving in the same strain.^e The Index of its contents, “*rubrice* ‘*cartarum in hoc libro*,’ has been misplaced in arranging the collection.^f

I.
LIBER EPISCOPI.

The next part, in order of binding, is what is here printed first, and appears to have been a record formed for the Bishop’s use. It wants the long and very curious and important canons and constitutions of the church ; but contains a greater number of charters conferring or explaining Episcopal privileges and property. Many of the entries in these two registers are naturally copies of the same originals ; and wherever a charter occurs in the latter only, a note is to be found on the margin, in a hand not later than 1400, “*ista non scribitur in libro Decani.*”^g

These two portions of the record, written by different hands, may be ascribed nearly to the same period ; and, with the exception of a sheet interpolated in the former,^h and blanks in both filled with entries of a somewhat later date, seem to have been written in the latter half of the thirteenth century. From various indications, it is certain that neither has been copied from the other, nor both from any common transcript of earlier date. There is no reason, in short, to doubt that they are both transcribed immediately from the original deeds.

The Papal commission, which has been quoted, directed the commissioner’s search, after the muniments of the Bishop and the Dean and Chapter, to the evidences of the Priories of Urquhart and Pluscardin. None of these, however, have been collected in the Chartulary, with the exception of an ancient charter in favour of Urquhart,ⁱ which is twice engrossed, but so unsatisfactorily, that it has been thought allowable to print it from a collation of these copies with another transcript occurring in the Chartulary of Dunfermline.

III.
CARTE HOSPI-
TALIS.

Next in order, in the collected registers, as in the Papal rescript, follow the writs

^c P. 37. ^d P. 37. ^e P. 119. ^f It stands at *Fol. 65.* ^g At *N. 1, 2,*
3, 4, 9, 10, 11, 16, 17, 20, 22, 24, 26. ^h *Fol. 32-3.* ⁱ *N. 254.*

¶ Sic principio eccl. maria meo

Du nuchi solanū p̄c alii amē

Brichtus dī grā exorauen⁹ ep̄e bennūsis scc̄ macta eccl̄ filius
tam fici⁹ q̄ p̄sermbl̄ etiā in dñō ealt̄. ē um amul⁹ & ab antiquis
relectis epib; usq; ad m̄tē ad ministratio p̄p̄t i ep̄au ovo. p̄cesso
resipi exorauen⁹ ep̄i eccl̄ & stabile cathedrāl̄. sedis ioc̄ in nulla
temiere eccl̄, q̄ q̄b̄ eorū plibito & voluntate suā i cuiuscum eccl̄arū saliq̄
zrenitib; & de h̄p̄ymp̄. & de b̄enedoz. sedē s̄ adiutoriū ep̄ale. Nō anf

Confirmacio nūc ep̄i de ep̄atu exorauens.

Vnde ad om̄i regis scđ ep̄is. albib; Comitib; Bas; Justic; Vicec; p̄sonis
missa. & cib; p̄b; h̄olib; t̄p̄ sue dias & laryas s̄c̄. Sciat p̄sūd̄ & futurū
me q̄d̄lisse & h̄c p̄senti carta mea q̄firmasse vīs dī s̄ mor⁹ ep̄o ep̄at̄ op̄y.
& oīb; iustis p̄tū fuis. Teneo s̄ m̄ like. q̄ete & honorific. sic aliq̄s q̄p̄z h̄z

Finito libro sit laus & gloria xpo. Amen; dicant omnia.

1. fol. 1
1. p. 37
2. p. 40
3. fol. 15
3. p. 37
4. fol. 50
4. p. 119

*Misi nō exibit m
Iher. decam.*

Vitt' di grā Reg scotor. Omnibz p̄bis hō
mūlī totus tē sic dicas & laitis tūt.
Sciāt plētis & fitim me dōisse & con
cessisse. & hac terra mea confirmasse. Rīc
ep̄ de morā. dēc̄ lib̄ de firma būrgi mei de
Egin. Singlis annis p̄cipiendis. dōc̄ eccliam

suis ep̄is p̄ salutē anime mee & ancelloz meor
eccliam de egin p̄ decessum. Rīc de p̄benda clig
uei & vñlā clig eiusdem Rīc. cum caplā latē
andē. & cum caplā de quinque. cum omibz alii
panenca suis. in caplis. & tr̄s. & omniē
decanis & elemosiniis. & vñtudinibz ecclasiacis

S q̄ anno dñi millesimo et̄¹¹⁰ nonagesimo sexto xviii die mesio
septembre apud p̄terch coni dno. Roberto Rego Scocie & Regna p̄cibili
p̄ter h̄ ibidē congregata q̄ fūma par reformari nō potuit ut dñs
p̄terclus & de Clunibz & Clunibz hōde. H̄ hominida de p̄dacois h̄m
iude vñtudinibz dōcde. q̄nta ex nullibz p̄te sine iur interis de Reg
si arcibz m̄ securibz gladiis & cinctellis ex condito q̄neāt ut vni
ps. itēm tolleret & deleret & merite q̄fluctūr tota p̄s de Clunibz
fūctibz & mortua est ī campo p̄ter līm & se alia p̄te dōc̄ siniferas.
Pensavit

In diebz illis nō erat nō erat s̄cī d̄ Scocia. H̄ quicq̄ p̄tēcōr nūmore
oppreſſet & totū regnū fūti dñm līcīdū. hominida de p̄dacois &
merita & ecclia nullificā. venias dōc̄ tūp̄mēta & infīcia vñlogitta
est Regnū tūmēs exaluit

concerning the Hospital of Saint Nicholas beside the bridge of Spey,^k and the muniments of the *Domus Dei* or *Maison Dieu*, a hospital, probably for lepers, adjoining the town of Elgin.^l

IV.
MUNIMENTA
DOMUS DEI.

After these follow a miscellaneous collection of deeds, several leaves occasionally being devoted to one subject, but in general entered without regard to the order of subject or date.^m Nearly the whole of this part has been written before the destruction of the original writs; but it is impossible to determine whether it consisted, like the previous part, of several detached registers, or was the general record of the Church, made up from time to time by different hands, and with varying materials. This part of the volume, though containing much valuable matter, is exceedingly inferior, in accuracy and elegance of writing, to any of the portions already mentioned. At *folio 115* is the conclusion of the records of the Cathedral, so far as they were written before its destruction in 1390, and collected soon afterwards. Then we find a few charters of the fifteenth century in favour of the Bishoprick,ⁿ entered apparently nearly contemporaneously, and pass rapidly to the charters of alienation, immediately preceding and following the Reformation, which occupy the remainder of the volume.

The other register of this diocese^o was once well-known by the name of the Red Book of the Church of Moray, and was, for a few years preceding the Reformation, the formal book of record of the proceedings of the Bishop and the Chapter.^p It is a thick volume of 320 leaves of parchment, besides six leaves inserted before the commencement of the numbers.

^k P. 120—5. ^l P. 126—130.

^m *Fol. 44—fol. 115.*

ⁿ Immediately after these, on *folio 118*, is the following docquet:—"21 Novembris 1540.
"Quo die continentur in hoc Registro centum
"et septendecim folia scripta, incipiendo et
"numerando ad cartam Bricii, et continuando
"usque ad presens folium. Testibus magistro
"Johanne Gordone vicario de Keth et domino
"Florentino Howm, unacum subscriptione do-
"mini Thome Hay notarii publici.—unacum
"folio alteri folio consuto.

"Thomas Hay notarius publicus ad hec
"manu propria."

The *carta Bricii* is still the first charter of the volume, and the tale of the notary is to this day

correct. One leaf, now bound up in this volume, bears marks of sewing.

^o *Advoc. Lib. a. I. 41*.

^p In 1539, we find recorded a solemn process of publication of certain investitures, joined with a warrant by the Commissary of Moray for their registration "in Registro et libro rubeo ecclesie "Cathedralis Moraviensis," and the deeds immediately follow, *regist. recent. f. 142.* The same process of publication, *in valvis et ad fontes ecclesie*, is observed with regard to several alienations of church lands (*ibid. f. 155. 158. 160. 191. 239.*); but, except in the instance above-mentioned, the registration seems to have taken place without a formal warrant.

THE LATER
CHARTULARY.

The first portion, which consists of a transcript of the older chartulary, already described, is written continuously, and by the same hand.^s At the conclusion of this part of the work, we find a docquet recording the name of the scribe, and the number of leaves written;^t from which we learn that the first portion of the volume was in the same state in 1540 as it now is, and that it is the work of a notary who is of frequent occurrence from 1488 to 1512. It is a pretty accurate transcript, leaving no doubt of the original from which it was formed; since it not only preserves the same order, but frequently copies twice charters, which occur twice in the older chartulary, repeats the most manifest errors, and occasionally leaves a blank where the writing, in the more ancient record, is decayed, or otherwise difficult to decipher.^r

The latter part of this volume, like the other, consists of the charters and writs of the Bishoprick, of date subsequent to the period at which the previous part was copied, and for the most part entered at the time of the transactions they record.

The first half of each volume of these records of the See may be said generally to record the growth and acquisition of the Church property; while the latter part of both relates to its dismemberment and total alienation.

ORDER OF
PRINTING. The part of the record which has been conjectured to be the Bishop's register has been printed first: Next, the *Liber Decani*; the charters of St Nicholas's Hospital; and the muniments of the *Maison Dieu*. No other liberty has been taken with these, except attempting to arrange the documents in each in chronological order. They have been printed from the older register; and the later chartulary has only been used on the rare occasions where it offered a manifest improvement on the text of its original. Where the same writ occurred in two of these records, it has been printed only in the first, but always from a collation of both.

The remaining materials of both chartularies, previous in date to the commence-

^s “ 2 die mensis Maii 1540. Compertum est
“ quod sunt hueusque centum et duo folia manu
“ quondam domini Donaldi Thome scripta seu
“ registrata coram reverendo in Christo patre et
“ domino Patricio miseratione divina Moravi-
“ eusi episcopo monasterique de Secona com-
“ mendatario perpetuo.

“ Thomas Gaderar notarius et commis-
“ sarius.”—*fol. 108.*

^r At the commencement is the same invocation, so far as the scribe could decipher it, and at the end of the *Liber Decani* the same thanks-

giving (*fol. 1. fol. 28.*)—the charter of Urchard is twice engrossed, as in the old chartulary (*fol. 29, 31.*)—and the charters that occur, both in the *Liber Decani* and the Bishop's Register, are copied twice. The writer has begun to transcribe the charter of Ratemorelius by Alexander II. (*N. 29.*) which occurs on *folio 38.* of the older chartulary, and has stopped, from the difficulty of deciphering his original, which is extremely faint, but not illegible. *Regist. vctust. f. 35.*

ment of the wholesale dilapidation of the See, have been printed in the following arrangement :—Charters immediately concerning the Bishop or Bishoprick ^x—The meetings and proceedings of Convocations of the Canons, and their acts and statutes ^t—Endowments of Chaplainries, Altarages, and Vicarages within the Church and Diocese ^u—Documents that do not directly or evidently concern the Diocese of Moray ^x—Lists of Bishops and Canonries, valuations, homages, &c. ^y—Writs perhaps actually used, but inserted apparently as styles for the scribes of the Cathedral ^z—and lastly, A short Chronicle of Events in Scotland and England from 1390 to 1402. ^a

v.
vi.
vii.
viii.
ix.
x.
xi.

After all these classes of matter had been disposed of, a mass remained, of immense bulk in the original, consisting almost entirely of the feu-charters and leases of lands, and titles granted by the Bishop and Chapter, during the half century immediately preceding the Reformation. By that time the conveyancing of Scotland had become minute and verbose, and the deeds are by no means interesting in proportion to their length. For the most part, indeed, a pretty uniform style was adopted; and it appeared possible to give all that was useful or interesting of this portion of the chartularies in an abbreviated form, preserving the language and the operative words of the original deeds, and leaving out the tedious and oft-repeated clauses of style. This Abbreviate of the later writs ^b has been arranged according to the alphabetical order of the lands standing first in each conveyance; and where more than one deed has reference to a particular portion of lands, they are classed together in the order of their dates. Three deeds of date subsequent to the temporary restoration of Episcopacy by James VI. ^c—a few instruments of late date commemorating the formal fealty rendered by the Canons to the Bishop ^d—and two deeds recording the foundation of a prebend and certain chaplainries ^e—in an abridged form, have been placed at the end of this collection of feu-charters and leases. It will thus be found, with a few exceptions, that all documents of both chartularies, prior in date to 1500, are printed at length under one or other of the first eleven heads, while those of subsequent date are abridged in the twelfth.

XII.
ABBREVIATIO.

After the conclusion of the whole materials of the Chartularies, or proper Register of the Bishoprick of Moray, it has been deemed proper to print one year's account of the

^s P. 131.

^t P. 255.

^u P. 273.

^x P. 329.

^y P. 359.

^z P. 375.

^a P. 381.

^b P. 391.

^c P. 425.

^d P. 427.

^e P. 429.

XIII.
RENTALE.

rental of the Bishoprick ^f from the original Rental-book, which is still preserved.^g It is much to be regretted that this is of so low a date as 1565; and it must be remembered that long before that time, the Church property had been grievously dilapidated, and there then existed very palpable motives for understating the value of the Church benefices, which were heavily taxed for the Crown, and for the ministers of the Reformed Church.

XIV.
CARTE ORIGI-
NALES.

At the end of the volume are placed a few original charters, intended to illustrate either the antiquities of the district, which forms the subject of the preceding compilation, or of some of the families whose deeds, either of munificent endowment or of aggression against the Church of Moray, are there recorded.

DIOCESE OF
MORAY.

The Bishoprick of Moray has been more fortunate than the other districts of Scotland, in forming the subject of the labours of a diligent and zealous local historian. Shaw's "History of the Province of Moray," though awkwardly arranged, and defective in many particulars, may yet boast of being the best district history of Scotland. He derived his information in general from authentic sources; and, among other materials, made use of the Chartulary of the Bishoprick. It seems now indeed wonderful that the access to such sources of knowledge, and the acknowledged care and industry of the author, did not produce a more learned and satisfactory work. But it must be remembered that the study of historical antiquities was in his time in its infancy; and that, in Scotland, the Reformation produced such a revolution in laws, customs, manners, and even language, that it is still like venturing to talk in a foreign tongue, for a Scotchman to enter upon the field of ancient ecclesiastical institutions. It is to be hoped that the publication of works like the present may tend to remove this difficulty, without which it is impossible to reach the foundation of local statistics.

This Diocese extended over the shire of Elgin and Forres, or Moray proper, Nairnshire, and a large portion of the shires of Inverness and Banff. The Sheriffdom of Elgin and Forres, in which the Episcopal See was situate, and which is properly called Moray, has always been the subject of the warm and exaggerated

^f P. 431.

^g In the Advocates' Library, Edinburgh, (A. 5. 26.) The volume—a small 4to on paper, formerly in the library of Sir James Balfour—contains many notes of payments, acquittances, and arrears, and accounts of the thirds of bene-

fices of the Diocese; but no rental of a complete year, except the one printed in the present volume. On the last leaf is noted—"This Rentall was writtin be maister Wm Wysman wicar of Keith, qubae was the best wrytar within the bisschoprek of Murray at that tyme."

praises of its inhabitants; and some of our historians, who have ever loved anything approaching to the marvellous, have rated this fine northern region much above more favoured southern climes. Buchanan is satisfied with describing Moray as “*frugibus et pascuis foecunda, amoenitate vero et fructiferarum arborum proventu totius regni facile prima.*” Bishop Leslie, by birth, education, and benefice attached to the North, dwells more feelingly on its perfections:—“*Regio est una prae caeteris omnibus apud nos ob amoenitatem celebrata. Est enim plana, minime palustris, quae crebro saltu, odoriferis herbis, pratris, tritico, omni frumenti genere, pomiferis hortis, ac littore finitimo plurimum delectat. Illuc aura saluberrima, rariores multo nebulae atque pluviae quam usquam alibi, atque adeo magna propterea nobilium virorum seges.*”

A writer, to whom Scotland owes more than to many historians, has given us a description of Moray, somewhat later in date, which derives additional value from the author's near neighbourhood and necessary acquaintance with the district. Sir Robert Gordon of Straloch ^b says, that “in salubrity of climate, Moray is not inferior to any, and in richness and fertility of soil, it much exceeds our other northern provinces. The air is so temperate, that when all around is bound up in the rigour of winter, there are neither lasting snows nor such frosts as damage fruits or trees; proving the truth of that boast of the natives, that they have forty days more of fine weather in every year than the neighbouring districts. There is no product of this kingdom which does not there thrive perfectly; or if any fail, it is to be attributed to the sloth of the inhabitants, not to the fault of the soil or climate. Corn, the earth pours forth in wonderful and never-failing abundance. Fruits of all sorts, herbs, flowers, pulse, are in the greatest plenty, and all early. While harvest has scarce begun in surrounding districts, there all is ripe, and cut down, and carried into open barn-yards, as is the custom of the country; and, in comparison with other districts, winter is hardly felt. The earth is almost always open, the sea navigable, and the roads never stopped. So much of the soil is occupied by crops of corn, however, that pasture is scarce; for this whole district is devoted to corn and tillage. But pasture is found at no great distance, and is abundant in the upland country, a few miles inland, and thither the oxen are sent to graze in summer, when the labour of the season is over. Nowhere

^b Apud Blaeu.

“ is there better meat, nor cheaper corn; not from scarcity of money, but from the abundance of the soil. The natives (as frequently happens in a fertile soil) are generally sluggish; but they are expert in sea-fishing, and excel their neighbours in that art.

“ In the low lands along the coast, the natives suffer inconvenience from the want of turf for fuel, which is the only hardship experienced by that happy region. And that is only felt in a few places. It must be owned that they generally counteract the cold by hard drinking;¹ but those who exert themselves industriously in the labours of agriculture, little feel or care for it.

“ The soil is dry, and requires frequent showers in summer to produce abundant crops. It suffers from nothing so much as drought, quite contrary to the neighbouring districts.

“ The country is champaign, low, sometimes swelling into pleasant hills; for the most part sandy, but always mixed with clay, which when manured is wonderfully fertile.”

EARLY HISTORY.

A district thus favoured by nature must have been settled early; but the ancient history of Moray is involved in yet deeper obscurity than that of the rest of Scotland. Of the aboriginal natives we know absolutely nothing from history; and the province has thus furnished a fair field of combat for the two factions in Scotch antiquities—the Celts and the Goths. In a situation exposed to continual invasions from all the neighbouring shores of the continent, and to descents by the moun-

¹ The same author returns to this imputation.
“ The drink of those provinces is beer, either with hops, or more commonly made without hops, after the old manner. There is plenty of foreign wine, and cheap enough, in all the towns. I remember, when I was a boy on my way home from Paris, finding wine at Rouen much dearer than it sold a few months afterwards on that coast. Both had been brought from Bordeaux; but the difference was caused by the lowness of our duty.

“ But, besides wine, they have their native liquor called *aquavite*; and when that is to be had (which is seldom wanting), they reject

“ even the most generous wines. This liquor is distilled from beer, mixed with aromatic plants. It is made almost every where, and in such abundance, that there is plenty for all. They swallow it in great draughts, to the astonishment of strangers, for it is excessively strong. Even the better classes are intemperate; and the women are not free from this disgrace. Travelling in the depth of winter, in the severest cold, fortified with a jug of this liquor, and a few small cheeses, for they care little about meat and bread, they perform immense journeys on foot without inconvenience.”

taineers of the interior, which it attracted by its superior fertility, Moray must have suffered numerous changes of its population. Nothing, however, can be a greater error than to conclude that each successful invasion, or even every conquest, effected a complete change of the inhabitants. In barbarous times, and in Scotland as elsewhere, a conquered native population became a valuable part of the spoil of the victors. Not so much employed henceforward in war as in agriculture and the peaceful arts, it was less exposed to the hazards of successive conquests and revolutions. Even among the warrior ranks, it is unreasonable to suppose that every war was to extermination. Some part would owe their preservation to humanity, some to policy or fear. However preserved, in the lapse of ages, and in constant political agitation, the races must have become mixed; and if it be asserted that one predominates, we may conclude that it is of those energetic races before whom the Celtic people have always yielded, and who have left their impress over all Britain, and perhaps nowhere more than in Moray and the adjoining coast of Buchan. Whether this be so or not can be gathered from no other source than the antiquities of the district, and the features, manneres, and language of the inhabitants. These are sufficiently fallacious guides in such an enquiry, but more to be relied upon than the meagre gleanings of Northern Sagas and Irish chronicles, or the genealogies of dreaming seanachies.^k

^k The acknowledged fabulousness of our own historians has naturally enough diverted the allegiance of later writers to one or other of those authorities. They are all useful, and all to be received with distrust, and weighed against each other, as well as tested by the common rules of evidence.

There is a romantic exaggeration and a poetical east of fiction in the Sagas, which throw suspicion on their historical accuracy. Even if we hold the writers to intend their works to pass for sober, veracious narrative, we have much to allow for their imperfect information when they speak of foreign events. Their accounts of expeditions for piracy or conquest were necessarily drawn from the boastful reports of the returning heroes; and bear the character of rhapsodies framed to their honour, rather than sober accounts of real actions. They were peculiarly ignorant regarding Scotland, perhaps from the unknown

language of part of its people; and they mistake excessively, where they do not altogether despise, the geographical features and nomenclature of the country.

The Irish chronicles present us with little more than a series of *obits*, and a vast confusion of fictions. The descriptions of the parties are so loosely given, that they can generally be read with various meanings. They are a sort of authority most convenient for founding theories. They serve equally well for opposite sides.

The internal history of the Highlands of Scotland, and with it the Highland pedigrees, are but of yesterday, when compared with those of England and the Lowlands of Scotland. There appears to be no evidence of Highland Gaelic writing till towards the end of the fifteenth century; and even since that period, the written literature and records of the Highlanders are limited to a few strings of names, arranged like pedigrees, with-

If the distinctive marks of an Eastern origin be so conspicuous as is alleged, it can hardly be accounted for by the conquests and revolutions of the province with which the imperfect history of the North acquaints us. We are told by the Norse writers that Moray, with a great part of the North of Scotland, was occasionally under Norwegian rule, and independent of the Crown of Scotland, for the greater part of two centuries. Thorstein the Red, Sigurd, and Thorfin, ruled either with avowed independence, or with only a nominal acknowledgment of the sovereignty of the Scottish monarchs, from the beginning of the tenth to the middle of the eleventh century. About the termination of their sway, the feeble light of our own history begins to dawn, and presents us with a succession of native lords of Moray, whose names only are preserved, but who appear to have been in some way connected with the reigning family of Scotland, and to have drawn their followers into frequent ruinous insurrections, either in maintaining their claims to the throne, or in resisting the authority of the ruling sovereign.¹ These were at length terminated only by the expulsion of the

out dates or events, differing from each other, and often inconsistent with chronology.

These remarks are by no means intended to discourage the study of such authorities. In the absence of better information, they are necessary for the early history of Scotland. But they require to be carefully compared, and received with caution. Above all, it must be confessed, we still want in Scotland that fairness, and freedom from sectarian bias towards a favourite system, and that wholesome scepticism, which are at the foundation of historical truth.

¹ *Gillcomgain Mac-Maolbryd*, maormor of Mureve, appears to have been the son of *Maolbryd*, the son of *Ruaidhri*, and was thus cousin-german of *Macbeth*, who seems to have been the son of *Finnlaech*, the son of the same Ruaidhri. Mr Skene, whose authority is of great weight, is of opinion that the *Malcolm Mac-Maelbrigdi* of *Tighernac* and the Ulster annals, who died in 1029, was really King of Scotland “*ri Alban*”—as he is styled by *Tighernac*:—though he is omitted by our historians, who join his reign to that of Malcolm M’Kenneth, his successor, who died in 1034. It is to be observed, however, that *Finnlaech*, the father of *Macbeth*, has the same

style in the Ulster annals (“*ri Alban*”) which *Tighernac* gives to his nephew Malcolm. *Gillcomgain* was burnt in 1032.

Lulach Mac-Gillcomgain, maormor of Muref, succeeded his father. He was set up for king after Macheth’s death in 1058. Three months afterwards he was defeated and killed at Essy in Strathbolgy by Malcolm III. The son of Lulach, styled by the Irish annalists

Maelseclai, succeeded as maormor. He died —*suam vitam infelicer finivit*—in 1085; and was succeeded by

Angus, whose connexion with his predecessors is unknown. He several times rebelled and set himself up for king. In his last and most formidable insurrection, he seems to have possessed himself of the whole Northern districts of Scotland, until he was defeated and slain at Strathcrao in 1130. Like the other Maormors of Scotland, he began to be styled Earl.

From a charter copied by Selden, the authenticity of which is questioned by Chalmers, it appears that Gillocher, Earl of Mar, held also the Earldom of Moray; and that his son Morgund succeeded him in both Earldoms, in the year 1171. If that charter is to be admitted,—

inhabitants, and the settling of a colony of strangers by Malcolm IV.^m—an exertion of power so extraordinary, that we should hesitate to give it credence unless it were confirmed by numerous authorities; and even when obliged to admit the general truth of the story, it may be permitted to doubt whether the transmigration was so complete and extensive as our historians would have us to believe. There is no reason, however, to doubt that about that time numerous strangers obtained grants of territory in Moray. Some of these are known to have been previously settled in the Southern districts of Scotland; and among them are the once great names of Comyn, Byset, Ostiarii, and the powerful Earls of Fife and Strathern.

From that time the affairs of Moray have no peculiar interest apart from the national history. The Royal authority gradually extended and made itself respected; free towns were founded or endowed with new privileges; the Church spread its civilizing influence; and we find the hitherto rebellious province become the frequent and evidently the peaceful residence of the sovereign.ⁿ

The most accurate information of the condition of the district, the tenure of property, the laws and manners of the people, is henceforth derived from the records of the Episcopal See, which have fortunately been preserved.

Of the first establishment of the Bishoprick of Moray, we have no exact information. There is no reason however, to place its foundation earlier than the reign

BISHOPS OF
MORAY.

and Chalmers's objections are by no means conclusive against it,—it would seem that the Earl of Mar had obtained a grant of Moray from David I. upon the forfeiture or the death of Angus.

In the mean time Wimund, or Maleolm Mc'Heith as he is called by Fordun, asserting himself to be the son of Angus, had raised a new insurrection. His whole adventures have much the air of a bold impostor. But the descent claimed by him serves to confirm the belief produced by the whole imperfect history of the family—that the ancient maormors or Earls of Moray had some claim by descent to the Scottish throne. The pretensions of Wimund and his family were finally extinguished in 1157.—*Hailes*, 1141, 1157.

Record and tradition are alike silent from that period with regard to the ancient race of the Lords of Moray. There is no evidence that the investiture of Gillocher or of Morgund ever took

effect. Their descendants, Earls of Mar, did not bear the title of Moray, and they have left no tracee of their possessing the territory.

In 1211 we find Maleolm Earl of Fife appointed *Custos Moravie*, an office evidently not hereditary, since it was conferred the following year on William Comyn Earl of Buchan.—*Fordun*.

The Earldom of Moray was not revived as a territorial denomination or title of honour, till the charter in favour of Thomas Ranulph.—(N. 264.)

^m Anno 1161.—*Fordun, Hailes*.

ⁿ A great number of charters were granted by Maleolm IV. and his successor William the Lion, conferring lands on individuals and on the Church within this district; and a considerable number of those of the latter sovereign and his successors are granted by him at Elgin, Inverness, and other places in Moray.

of Alexander I.; and we find evidence that it did then exist. A list of the successive Bishops will serve to correct some mistakes in the lists of Shaw and Bishop Keith, and may be of use to the student of the history and antiquities of the province.

GREGORIUS is the first Bishop of Moray on record. He held the See in the end of the reign of Alexander I., and the beginning of that of David.

WILLIAM was Bishop of Moray before 1158 or 1159, when he went on a mission from King Malcolm IV. to the Pope; and in 1160 returned Papal legate to Scotland. He died 9 *Kal. Feb.* 1161.º

FELIX, 1162-71.

SIMON de Toeny, elected 1171.^p Consecrated 10 *Kal. Feb.* 1172.^q This is the first Bishop in whose favour deeds are recorded in the Chartulary, and he is the first in a roll of Bishops of the See, certainly of considerable antiquity.^r He died 15 *Kal. Octob.* 1184.^s

RICHARD, *clericus Regis*, elected *Kal. Mar.*, consecrated *Id. Mar.* 1187. King William appears to have resided frequently in the diocese during his Episcopate, and, besides considerable grants to his old servant, repeatedly lent the authority of the civil magistrate for enforcing the tithes and dues of the church, and supporting its jurisdiction. Richard died in 1203.^t

ERICIUS, a son of the house of Douglas, previously Prior of Lesmahagu, probably also Dean of Moray, succeeded in 1203. Whether from consanguinity or alliance, he seems to have been closely connected with the powerful family of de Moravia, to which perhaps, he owed his promotion to a benefice so far from his own country. He was a great benefactor to the Church. He procured the cathedral, formerly undefined, and held at Birnay, Spyny or Kinnedor, to be fixed at Spyny.^u And it would appear that he afterwards applied to Rome for its transference to Elgin,^x though this change did not take effect till after his demise. He founded a chapter of

William was the great benefactor of the commons of Moray. He conferred the then invaluable privileges of royal burghs on Inverness and Elgin; and was the founder of the burgh of Nairn, and perhaps of Forres. His charters are full of expressions of protection and regard, “*burgensibus meis de Moravia.*”

^o *Chr. S. Crucis et de Melros.*

^p *N. 277.*

^q *Chr. Melr.*

^r *N. 277.*

^s *Chr. Melr.*

^t *Chr. Melr.*

^u *N. 46.*

^x *N. 57*, where the Pope speaks of the personal representations of the Bishop. We learn that Ericius attended the Lateran General Council in 1215.—*Chr. Melr.*

eight secular canons, and gave to his cathedral a constitution founded on the usage of Lincoln, which he ascertained by a mission to England. He brought with him into Moray his brothers Archibald, Alexander, Hugh, Henry, and probably Freskinus, and provided for some of them by grants of lands, for others as beneficed churchmen. The promotion of their brother to the Bishoprick, and perhaps the connexion with the great Northern family already mentioned, seems to have laid the first foundation of the power of the family of Douglas, whose name before this period is scarcely known in history. Bricius died in 1222.^y

ANDREW de Moravia succeeded in 1222,^z but was not consecrated till after 1223. He was probably the son of Hugh de Moravia, Lord of Duffus, and, before being raised to the Bishoprick, Parson of Duffus, in which character he consented to the erection of the chapel.^a In his time—in 1224—the transference of the Episcopal See and the Cathedral of the Diocese to Elgin was effected, which had probably been designed and solicited by his predecessor. This Bishop probably built the Cathedral church;^b and he at different times, and chiefly by munificent endowments obtained from his own relatives, of the families of De Moravia of Duffus and Petty, increased the number of prebends in the Cathedral to twenty-three;^c of which the Bishop held one, and sat as a simple undignified canon in the chapter.^d Andrew died in 1242.^e

SIMON, probably the Dean of Moray, succeeded in 1242. He died 1251.^f

RALPH, a canon of Lincoln, was elected in his room, but seems to have died before consecration.^g

ARCHIBALD succeeded. He was not consecrated till 1253. He died 5 Idus Decembris 1298.^h

DAVID de Moravia was consecrated by Pope Boniface VIII., at Agnania, on the

^y *Chr. Melr.* His seal—from an impression among the Coldingham charters at Durham, communicated by the kindness of Mr Raine, and from several charters in the Melros collection—is engraved, *Plate I. N. 1.* The counter-seal is a small antique gem.

^z *Chr. Melr.*

^a *N. 211.*

^b Without doubt, Master Gregory the mason, and Richard the glazier (*Magister Gregorius cementarius et Ricardus vitrarius*) were two of the persons employed on that work. *N. 121.* It was built on a site granted by King Alexander II. *N. 26.*

^c It is not quite clear, whether two of these, the prebends of Moy, and of Kynnoir and Dunbanan, were added by Andrew or by Bricius. *N. 55.*

^d *N. 81.*

^e *Chr. Melr.*

^f *N. 277.*

^g *Mat. Paris.*

^h *N. 277.* His seal—from a fragment preserved among the Coldingham charters at Durham, appended to a charter of 1268—is engraved, *Plate I. N. 2.*

28 June 1299. This Bishop was a zealous supporter of Bruce in the war of independence—"dedit eis intelligere praedicando, periculo animae suae, quod non minus "possent mereri qui cum domino Roberto in ipsius auxiliu contra Regem Angliae et "suos insurgerent, et partem ipsius Roberti jurarent, quam si in terram sanctam contra "Paganos et Saracenos proficiscerentur."ⁱ He died 5 Idus Januarii 1325.

JOHN Pilmore, son of Adam Pilmore, burgess of Dundee, elected Bishop of Ross, was postulated Bishop of Moray, and consecrated by Pope John XXII., at Avignon, 3 Kal. April. 1326. He died at Spyny, 28 September 1362.

ALEXANDER Bur succeeded, consecrated at Avignon by Pope Urban V. in the month of December 1362. He was the author of the affecting letter to the King on the burning of the Cathedral by the Wolf of Badenoch.^k He died at Spyny 15 May 1397.^l

WILLIAM de Spyny, consecrated at Avignon by Benedict XIII., 16 September 1397. Died at Elgin, 2 August 1406.

JOHN de Innes, Parson of Duffus and Archdean of Caithness, consecrated at Avignon by Pope Benedict XIII., 23 January 1406. Died at Elgin, 25 April 1414. At the Chapter held for electing his successor, the Canons agreed and made oath that if any of them should be elected Bishop, he should bestow the third of the revenues of the Bishoprick on the building of the Church until its complete restoration.^m The person elected was

HENRY de Lychton, consecrated at Valentia by Pope Benedict XIII., 8 March 1414. Translated to Aberdeen 1421.

DAVID, succeeded, and was Bishop till 1429.ⁿ

COLUMBA de Dunbar, Dean of Dunbar, succeeded in 1429, who died at Spyny 1435.

JOHN Winchester, *clericus Regis*, Prebendary of Dunkeld, Provost of Lincluden, Lord Register, elected, and confirmed by the Pope, April 1436, consecrated at Cambuskyneth, 9 May 1437. A person in great confidence and high employment under James I. He died 1 April 1460.º

JAMES Stewart, Dean of Moray, and High Treasurer, succeeded. He died 5 August 1460.^p

ⁱ *Hailes. ad. an. 1306.*

^k N. 173.

^l A fragment of his seal, appended to a charter of 1373, in the Kilravock charter-chest, is engraved, *Plate I. N. 3.*

^m N. 187.

ⁿ *Keith's Bishops.* It is remarkable that he

is omitted in the list N. 277, where immediately after *Henry de Lychton* we find "cui successit *Columba de Dunbar,*" &c.

^o *Ferne Kalendar.* His seal is engraved, *Plate II. N. 3.*

^p *Ferne Kalendar.* His small seal, with a shield of his arms, appended to a charter of

DAVID Stewart, consecrated 1461. He built the great tower of the palace of Spyny which still stands, and died 1475.

WILLIAM Tulloch, Bishop of Orkney, translated to Moray, 1477. He was keeper of the Privy Seal; and died 1482.

ANDREW Stewart, son of the Queen-mother by her second marriage with Sir James Stewart of Lorn; elected 1482, consecrated 1483. He died 29 September 1501.^a

ANDREW Forman succeeded in 1501. He was frequently employed in embassies, and was in great favour with James IV.^t He was Commendator of the Abbeys of Dryburgh and Pittenweem, and of Cotttingham in England; and was translated to the See of St Andrews in 1514.^s

JAMES Hepburn, Abbot of Dunfermline, and High Treasurer, the third son of Adam, Lord Hales, succeeded. He was consecrated in 1516. He died before November 1524, when the Earl of Angus wrote to Cardinal Wolsey to solicit the Pope for the Bishoprick of Moray and Abbacy of Melros, for his brother—"whilkis 'ar baith vacant."^t

ROBERT Schaw, Abbot of Paisley, promoted to the See of Moray, 1524; died 1527.

ALEXANDER Stewart, son of Alexander, Duke of Albany, by Catharine Sinclair, succeeded in 1527. He held the Abbacy of Scoone *in commendam*; and died in 1534.

PATRICK Hepburn, son of Patrick, first Earl of Bothwell, was Bishop in 1535. He had previously held the Priory of St Andrews, and was for some time Secretary. After his promotion to the Bishoprick, he held the Abbacy of Scoone *in commendam*. He was the great dilapidator of the Church possessions; and almost all the charters of alienation, at the conclusion of the present volume, are granted by him.^u He

1462, in the charter-chest of Kilravock, is engraved, *Plate II. N. 1.*

^a *Ferne Kalendar.* His seal at a charter of 1490, in the same collection, *Plate II. N. 2.*

^t The Queen, Margaret of England, writes to her father, immediately after her marriage, "He (my Lorde of Surrey) and the Bichopp of Murrey ordereth every thing as nygh as they can to the Kyngis pleasur. I pray God it

"may be for my pore hartis ease in tyme to "come!"—*Laing's Dunbar, II.* 453.

^s His beautiful seal, from impressions appended to charters in the same collection, *Plate II. N. 6.*

^t *Mortoun's Teviotdale*, p. 239. Bishop James Hepburn's seal is engraved from an impression at a charter of 1523, in the Kilravock charter-chest, *Plate II. N. 5.*

^u N. 307—460, *Cartae Abbreviatae.*

had numerous children, and he provided for many of them, both sons and daughters, out of the possessions of his Bishoprick and Abbacy. He outlived and braved the Reformation, and continued his former mode of life in his palace and castle of Spynie, and his profuse alienation of church lands, till his^x death, 20 June 1573.^x

GEORGE Douglas, natural son of Archibald, Earl of Angus, was appointed Bishop, 12 August, and consecrated 5 February 1573. He was Bishop in January 1584.^y

On his death the temporality of the Bishoprick of Moray was erected by King James VI. into a temporal lordship in favour of Alexander Lindesay, created Lord Spynie.

It was re-purchased from him by the Crown, and restored to the Church on the re-establishing of Episcopacy in 1606. After that period the Bishops were

ALEXANDER Douglas, 1606 ; died at Elgin, 1623.

JOHN Guthrie, 1623 ; ejected in 1640. After the Restoration, when Episcopacy was again restored, the successive Bishops were

MURDOCH Mackenzie, 18 January 1662 ; translated to Orkney, 14 February 1677.

JAMES AITKIN, 1677 ; translated to Galloway, 1680.

COLIN Falconar, 1680 : died 11th November 1686.

ALEXANDER Rose, 1687 ; translated to Edinburgh, 1688.

WILLIAM Hay, consecrated February 1688 ; ejected at the Revolution the same year.

Notwithstanding the unsettled state of Church affairs in Scotland, the Registers of this Bishoprick continued in the hands of the successive Bishops till the final abolition of Episcopacy at the period of the Revolution;^z soon after which they appear to have been acquired by the Faculty of Advocates, in whose library they still are.

^x His seal, from numerous charters in the Kilravock charter-chest, engraved, *Plate II. N. 4.*

The seal of the Chapter, apparently of much higher antiquity, which is found at almost all his feu-charters and leases of teinds in his diocese, is engraved, *Plate II. N. 7.*

^y *N. 400.*

^z Bishop Nicolson, writing in the beginning of last century, says, "The late Bishop of Moray

" had (and perhaps still has) two large and fair
 " manuscripts in parchment, relating to the af-
 " fairs of his own diocese, whereby its history
 " might be much illustrated. These are char-
 " tularies, and we have besides (in bibl. ICC.
 " Edinburg) an old Rental of the revenues of
 " that church."—*Histor. Libr.* William Hay,
 the Bishop ejected at the Revolution, lived till
 1707.

Of the constitution of the Cathedral, we have no information except what is derived from this Register. The Chapter consisted of the eight Canons first endowed by Bishop Bricius, with two more added by him, or by Bishop Andrew immediately on succeeding him; thirteen new Canons, whose prebends were conferred by Bishop Andrew de Moravia; to which long after was added one prebend during the incumbency of the last Catholic Bishop.

1. The BISHOP had no dignity or pre-eminence in the Chapter. He had a stall in the Choir and place in the Chapter, as Prebendary of the lands of Fothervays, Lythenes, Lunyne, Duldauy, and Logy (*Fernes, Lethen, Dunlichty, and Tullydivie?*).
2. The DEAN had for his Prebend the Church and Parish of Erynn (*Auldcaern*).
3. The PRECENTOR (Cantor) had for Prebend the Churches of Lamnabride and Aluays (*Lanbride and Alves*).
4. The TREASURER was Prebendary of the Churches and Parishes of Kennedor and Eskyl.
5. The CHANCELLOR had the Churches and Parishes of St Peter of Strathouen and Urchard, beyond Inverness (*Strathavon and Urquhart*).
6. The ARCHDEAN was endowed with the Churches and Parishes of Forays and Logyn fythenach (*Forres and Logy*).
7. The SUBDEAN had the altarage of Erynn, with the chapelry of Invernarn, and the church and parish of Dolays Michael (*Auldearn, Nairn, and Dallas*).
8. The SUCCENTOR had the churches and parishes of Rathefd' and Fothervays (*Rafford and Ferenes?*).

The remaining Canonries were endowed with the following prebends:—

9. The churches and parishes of Spyny and Kintray.
10. The churches and parishes of Rothuan and Duppoll (*Ruthven and Dipple*).
11. The church and parish of Ryny.
12. The churches and parishes of Dunbanan (*Dumbennan*) and Kynnoir.
13. The church and parish of Innerkethny.
14. The churches and parishes of Elechyn and Butthary (*Elchies and Botarie*).
15. The parsonage tithes of the parish of Moy.
16. The churches and parishes of Cromdole and Adwy.
17. The churches and parishes of Kingusy and Inche.

Moy[¶]

18. The churches and parishes of Croyn and Lunyn (*Croy and Dunlichtie?*). This prebendary was the Bishop's vicar.
19. The vicarage of St Giles of Elgyn, with 100 shillings of the altarage of the same.^a
20. The parsonage tithes of the parishes of Petyn and Bracholy.
21. The parsonage tithes of the parishes of Bucharm and Abirlouer.
22. The church and parish of Duffus.
23. The church and parish of Dothol.
24. The chapelry of the Blessed Virgin in the Castle of Duffus, erected into the prebend of Unthank, 1542.

Of these, The Chancellor, Treasurer, Archdean, The Canon of Duppoll, The Subdean, Succentor, and Canon of Duffus, were bound to provide *priests* as their vicars to serve in the Cathedral :

The Canons of Petty, Innerkethny, Kingusy, Botarie,^b and Aberlouer provided *Deacons*:

The Canons of Spyney, Ryny, Moy, Duthel, and Cromdole, *Subdeacons*.

The Revenues of these benefices it is not now easy to ascertain. The Rental printed in this volume, which must have served for levying the Bishop's rents, is perhaps the best authority that can now be referred to. It must be remembered, however, that long before its date large portions of the Church lands had been alienated to feuers; and although all the conveyances made for that purpose, as well as the leases for lives, or for a term of years, bear to be for an augmentation of the former rental, there is reason to believe that that rental was often merely nominal, and the clause devised to elude the danger of challenge by a successor in the benefice.

The Bishop's Mensal Churches were Elgin, St Andrews, Dyke, Ugstoun, Ro-

^a This prebendary was sometimes styled *prebendarius centum solidorum*, which was the original prebend. The vicarage of the Bishop's mensal church of St Giles of Elgin was added to it by Bishop David de Moravia.—*N.* 133.

^b In the list of the canonries (*N.* 278) drawn up more than a century after the settlement of the chapter by Bishop Andrew (*N.* 81) Botarie

is placed in the number of those canons who were only bound to provide *Subdeacons* for the cathedral service.

In the same list the prebendary of Croy is set down with those whose vicars in cathedral must be in *Priest's* orders: the prebendaries of Kynoir and of St Giles of Elgin among those who provided *Subdeacons* as their vicars.

themaye, Keyth, Grantully, Dulbatelauch or Wardlaw, Rothemurcus, Davit, Tallaracie, Innerallian.

In the register of valuation of benefices, 1561,^c the temporality of the bishoprick BISHOPRICK. is stated to consist of the baronies of Spynie, Kynnedour, Birnethe, Rafforte, Ardclach, Keyth, Kilmyles, Strauthspey, and Moye;

The ‘haill ferme and teind victuals’ of the Bishoprick are stated at three score and seventeen chalders, six bolls, three firlots, and two pecks, with ten bolls of wheat.

“ *Nota*—The auld rentale of the ferme and teind victuallis of the said bischoprik “ extedit in tymis bypast to four score and fourteen chalders or thairby, quhairof “ sixteen chalders or thairby is defalcat for inundatioun and sanding of the landis “ be watteris and wound and povertie of tennentis and truble of this tyme.

“ *Nota*—Twa chalderis eight bollis horse corn with certane custume mertis, mutt “ toun, caponis and pultrie nevir sauld for money but spendit in the place.

“ *Nota*—The procuratiouns and synodallis was wont to extend yeirlie to four score “ pound, and nathing gottin thairof thir thrie yeiris bygane.

“ Money, the salmond comptit thairwith,^d two thousand and thirty three pounds, “ seven shillings and threepence halfpenny.”

“ The Rentale of the Denery of Murray^e.

DEANERY.

“ Mekill Pennyk sett for		2 chalders, 14 bolls		
“ Lytill Pennyk sett for	1	14		
“ Gofurd sett to the Sheriff for	2	13	2 firlots	
“ Mynes sett to the Sheriff for	2	10	3	3 pecks
“ Leythinbar (1 chalder) be the rentall	—	24	2	—

^c The original records of the valuation 1561, and following years, are imperfect. A volume is preserved in the library of the Lord Pannfure; and a volume, consisting apparently of the materials from which the record was formed, is in the Advocates' Library (*Jac. V. 6. 20.*)

The extracts above are from a collation of both these, together with what seems to be a

copy of an old abbreviate of the valuation.—
(*Adv. Lib. Jac. V. 3. 1.*)

^d The salmon are elsewhere said to be “the teinds of three cobills in Spey, and esteemed at eight lastes be yeir, and the laste to £48.”

^e Alexander Campbell, in whose name this rental was given up, was Dean in the year 1562, and for a short time afterwards.

“ Brychtmony sett to John Ros for	2	chalders,	1	boll,	—	firlots	—	pecks
“ Kinstarie	3		—	—	—	—	—	—
“ Brodland	1		1	—	—	—	—	—
“ Kinnowdie	1		—	—	2	—	—	—
“ Petquhywin	—		8	—	—	—	—	—
“ Park, auld	3		—	—	—	—	—	—
“ Eistir Geddis	2		8	—	—	—	—	—
“ Westir Geddis	—		14	—	—	—	—	—
“ Johunne Ros of Brychtmony	—		9	—	—	—	—	—
“ Narne sett for	3		11	—	—	—	—	—
“ Boythill sett for	—		4	—	—	—	—	—
“ Summa of the victuallis		31 chalders,	5 bolls,	1 firlot,	3	pecks.		
“ For the martis ane price	26	5.	8	d.				
“ For the teindis sett for money	£114.	13.	4.					
“ For the temporall landis mailis	£14.	—	10.					
“ Of wedderis callit kayne wedderis,	five score	and ten						
“ Of kayne aittis, 6 bollis								
“ Of Caponis, 24.”								

SUBDEANERY.

“ The parsonage of Doles belonging to the Subdeanery, given up for five
“ chalders, two bolls, three firlots.
“ The vicarage of Alderne forty pounds.”

• • • • •

CHANTORY.

“ The Rentale of the chantorie of Murray.

“ The haill teindis and all uthir profeitis of the kirkis of Alves and Lambryd
“ personage and vicarage, quhilkis are annexit to the said Chantorie, *in victualibus*,
“ the maist parte beir, the remanent quheit, will extend to 18 chalderis. The money
“ that is payit of the said chantorie will extend to the soume of 180 merkis.

“ *Nota*—He grantis it was sett befoir for 440 merkis.”

• • • • •

“ The Rentale of the Chaneillarie of Murray sett in assediatioun for £100. CHANCELLARY.
 “ Bettir rentalit in Mr Robert Gordoun’s tyme for twelve score merkis.”

“ The Rentale of the Archidenrie of Murray. ARCHDEANERY.
 “ Item, the kirkis and personagis of Forres and Edinkeilzie sett for £146. 13. 4.”
 “ Nota—This archidenrie is allegit to be vacand and to extend to £160.”

“ Rentale Succentoris Moraviensis. SUBCHANTORY.
 “ Item, in primis the kirk of Raforte sett to Alexander Dumbar of Kilboyak for
 “ three hundred, one score and 15 merkis.
 “ Item, the kirk of Arclaich sett to Marjorie Dumbar of Bellewet for £40.
 “ Sic subscribitur, Alexander Dunbar subchantor of Murray.”

The following prebends are valued in the same record :—

“ The personage of Duffus, 16 chalders victual and £152. 10, money.	PREBEND OF DUFFUS.
“ The personage of Moy, sett for four score merkis.	MOY.
“ The personage of Kynnoir, sett in assediatioun to the Erle of Huntlie for £100.	KYNNOIR.
“ The personage and vicarage of Aduy and Cromdell, sett in assediatioun for 19 years to Johne Grant of Fruquhy for 40 merkis yeirlie.	ADUY AND CROMDELL.
“ The personage of Inverkethnye, sett in assediatioun to Alexander Dumbar of Kwnyaec for £80 yearly.	INVERKETH- NYE.
“ The personage of Botarie extends to 100 merkis yeirlie.	BOTARIE.
“ The personage of Ryne sett for 80 merkis to Mr James Gordoun son to the Erle of Huntlie.	RYNE.
“ The kirkis and personage of Kingusye sett to Mr George Gourdoun for £80.	KYNGUSIE.
“ The personage of Dyppill with the personage and kirk of Ruthuen pertaining to the said personage, sett to the Erle of Huntlie and James Innes of Auchintoull for £98. 3. 4. and 2 chalders victual.	DUPPILL.
“ The personage of Spyny sett for 200 merkis money yerlie.	SPYNY.
“ The vicarage of Elgin payis now allanerlie two chalderis victual be resoun thair is na payment maid nothir of woll, lamb nor utheris dewties payit to the	ELGIN.

" vicaris in tymes bypast, quhilk had wont to be sett in assedatioun for four score
" merkis."

UNTHANK.

" The chaplainrie of Duffos callit the personage of Unthank, sett for 40 merkis."^f

The following Churches were originally common Churches of the Chapter:—
Artendol, Ferneway, Aberihacyn, Logykenny, Kyncardin, Abirnethy, Altre, Ewain,

^f The same valuation of benefices gives a detailed rental of the Abbey of Kynloss and the Priory of Pluscardin, and a valuation of Rothwan, the seat of an ancient hospital, affording the following results:—

KYNLOSS.

Money rents, £1152. 1.
Victral, 48 chalders, 14 bolls, 1 firlot, 3
peeks.
Aittis, 12 bolls.
Geiss, 41.
Caponis, 60.
Pultrie, 124.
Wedderis, 34*1*.

PLUSCARDYN.

Lordship of Pluscardyn,	£262. 16. 2. money.
Baronies of Farnen and	{
Urquharde,	31 ch. 10 b. viciual.
Fishings, besides 30 lastis intromettit with	
the Sheriff of Moray, allegand him to haif the	
saymyn in feu-ferme,	£100.
Kirk of Pluscardyn,	7 ch. 11 b.
Kirkis of Urquharde	{
and Bellie,	28 10 1 f. 1 p.

And in money, with the vicarages of the samyn,
but out of use of payment during this instant
contraversie and truble, L.122. — 8.

Kirks of Durris and

Daleous,	{
Mills of Forres, 4 ch. 6 b.	£46. 13. 4.

" The personage of Rothwan liand within
the dioecesis of Abirdene and Murray *respective*,
sheriffdomes of Banff and Murray *respective*.

" The teinde silver of the parochin of
Ruthvan, £146.
" The mailes of the barony of Ruthvan,
31 merkis, 7 s. 4 d.
" The fermes of the loynheid aikkeris and
myln multuris, 100 bolls beir.
" The kirk of Dundureus sett for £40.
" The kirk of Kintallertie sett for £24.
" The lands of Mulben liand in the paro-
chian of Dundureus, 16 merkis.
" Heirof deducit of ordinar charges to
sex beidmen, 42 merkis.
" Item to thair habittis £7. 4 s."

We find inserted in the same record the fol-
lowing valuation of an earlier date:—

" Ane Rentall of the freiris predicatoris
of Elgin in anno 1553.
" Item, the lands of Strauthspey, of Cardell,
with the pertinents, xx merkis.
" Item, the ower Monbenis qubilkis Jarum
Spens hes in few, ix merks.
" Item, the bauche of nethir Monbenis, the
fewar James Innes, xx*1*₂ merkis.
" Item, the baronie of Abircheirdor, x merkis.
" The Annells of the Town of Elgin.
(*in the hands of seventeen persons.*)
" Summa amnorum reddituum de Elgin,
lix s. iiiij d.
" The fermes of Massindew.
" The landis of Massindew payis yeirlie, ij ch.
iji b. farme.
" The Boig syid payis xxiiij b. ferme.
" The freiris hauch, i ch. ij b."

Brennath.^g The Churches of Birney and Alter were afterwards given, along with the Church of Lochalveth,^h for the endowment of numerous Chaplainries in the Cathedral.ⁱ

^g N. 23. N. 41.

^h N. 227.

ⁱ In abridging *the recent charters* which are printed in the Appendix, the names of the subscribing canons are omitted, to save constant repetition. These are collected below.

CHAPTER OF THE CATHEDRAL.

1534.

Alexander Bishop, commendator of Sccone and Inchaffray.

Alexander Dunbar, Dean and protonotary—occurs till 1541.

Kentigern Monypennie, prebendary of Spynie. John Thortoun, prebendary of Adweye—

1546.

John Lockart, prebendary of Innerkethny—

1557.

William Paterson, Subdean—1572.

Patrick Dunbar, Subchantor.

Alexander Sutherland, prebendary of Duffus prior—1547.

Gavin Lesly, prebendary of Kyngusy—1547.

John Innes, prebendary of Elgyne—1546.

1539.

Patrick, Bishop and commendator of Sccone.

Archibald Dunbar, Archdcan—1540.

David Dunbar, Subchantor—1547.

Thomas Hay, prebendary of Spynie—1554.

Alexander Hepburne, prebendary of Ryne—

1547.

Thomas Gaderar, prebendary of Talarisy—

1554.

John Thornton, precentor—1562.

John Burt, prebendary of Moy—1545.

James Strathauchin, prebendary of Botary ob. a. 1566.

1541.

James Hepburne, Thesaurar—1554.

William Gordoun, Chanecllor—1543.

John Ogilvy, prebendary of Pettyn.

Andrew Froster, prebendary of Kymoir.

Thomas Wallace, prebendary of Unthank—

1556.

1545.

Sir William Sutherland, prebendary of Moye—

1572.

Robert Sutherland, prebendary of Duffus sec-

ond—1547.

1547.

James Gordoun, Chanecllor, protonotary—

1557.

Alexander Hepburne, prebendary of Elgyne.

John Lesly, prebendary of Ryne—1557 (titular—Thomas Sutherland usufructuary).

1552.

Patrick Hepburne, prebendary of Duffus—

1557.

1554.

William Hepburne, prebendary of Duppill—

1557.

1556.

Alexander Dunbar, Subchanter—1562.

Thomas Sutherland, prebendary of Ryne—

1557.

David Dunbar, Dean.

1557.

Alexander Campbell, Dean—1562.

1560.

Alexander Dunbar, Dean—1572.

Adam Hepburne, prebendary of Duppill—

1567.

Hew Cragy, prebendary of Inverkethny—

1572.

John Gibsoun, prebendary of Unthank—1571.

What was the extent of the ancient Maormorship or Earldom of Moray we have no means of ascertaining. Bounded probably by Ross, Lochaber, Athol, Mar, and the Sea, the frontier districts were too mountainous and of too little value to be the subject of accurate perambulation ; even if the condition of the Lords of those provinces had been sufficiently peaceful and submissive to the laws, to respect any limits but those of their own power.

The diocese of Moray when it began to assume limits from the erection of coterminous Bishoprics, seems to have extended along the coast from the river Forn, its boundary with Ross, to the Spey. Bounded by Lochaber on the West, it included the country surrounding Loch-Ness, the valleys of the Nairn and Findhorn, Badenoch and Strathspey, the valleys of the Avon and Fiddich, and all the upper part of Banffshire, comprehending Strathyla, and Strathbogie in Aberdeenshire, but not extending into the districts of Einzie and Boyne.^k

With a territory thus extensive, and with a cathedral so largely endowed, the diocese of Moray long ranked as the greatest of the northern Bishoprics. Numbering many of the great Barons among its vassals, wielding much real power and wealth, and availing itself of its influence over the opinions of men, the Church of Moray, though often harassed by its violent neighbours, seldom failed of ultimately reducing

John Thoretoun elder, titular of the Chantrerie.

John Thoretoun younger, prebendary of Adweye and Cromdole—1567.

James Gordoun, prebendary of Rynie (son of the Earl of Huntly).

George Hepburne, prebendary of Kingusy.

Thomas Hay, prebendary of Spyne—1556.

James Stratauchin, prebendary of Botarie.

1562.

Michael Walker, Archdean.

William Hepburn, prebendary of Duffus.

Archibald Lyndesay, prebendary of Kynngusy—1567.

Robert Crystie, prebendary of Elgyne.

Patriek Hepburne, prebendary of Kynnoir—1566.

William Gordoun, prebendary of Petty—1569.

1566.

James Thorntoun, precentor—1572.

William Strathauchin, prebendary of Botarie—1567.

George Hepburne, prebendary of Elgin (*and thesuarar*).

Robert Gordoun, Chancellor—1571.

Gavin Dunbar, Archdean—1572.

John Keyth, prebendary of Duffus—1572.

Adam Hepburne, Chancellor.

1567.

Alexander Ogilvy, prebendary of Duchall.

Leonard —, prebendary of Aberlour.

Patriek Liddale, prebendary of Croye and Moyer.

William Douglas, prebendary of Elgin—1571.

^k The Earldom granted by Robert I. to Randolph, while it included the whole, or nearly the whole of the Diocese, extended farther westward, and was in some places bounded only by the West Sea. *N.* 264.

them to its allegiance. The precincts of the cathedral became the neutral ground on which alone the opposite factions of a lawless age could meet in safety, and it established the influence of a little court in that distant province. The permanence and stability of its power and property, and the high offices of state held by some of its Bishops, gave the church of Moray more than usual influence in a district liable to continual revolutions.

The first cathedral, begun probably by Bishop Andrew de Moravia, is said by all our historians, to have been a very stately fabric, and to have merited the good old Bishop's expressions of grief for its destruction.¹ Of that which succeeded, enough yet remains to entitle it to rank as at once the grandest and the most beautiful of our cathedrals, if not the most superb edifice of Scotland.^m

With the first of a series, and it is to be hoped a considerable series, of the records of the secular clergy of Scotland, it would be vain to enquire into the peculiarities of their constitution and customs, which are to be gathered from a comparison of the whole collected. Although this be not the earliest either in point of date, or of the transactions recorded, it may be questioned if any other of the Registers of Scottish Bishoprics affords more information regarding the early constitution of the national church, the commencement of the appropriation of tithes, the erection, division, and union of parishes, and the endowment and manner of life of the rural and cathedral clergy.

¹ *Ecclesia mea que fuit speciale patrie decus, regni gloria, et delectatio extrancorum et supervenientium hospitum, laus et exaltatio laudis in reynis extraneis, in multitudine servientium et ornatu pulcherrimo, et in qua ut creditur Deus recte colebatur; ut de aliis ipsis campanilibus et de venustissimo ipsis apparatu intrinseco, et jocalibus ipsis innumeris taceam.* N. 173.

^m Elgin, the seat of the Bishopric, long retained a strong impress of its ecclesiastical origin. Within the memory of some yet alive, it presented the appearance of a little Cathedral city very unusual among the burghs of presbyterian Scotland. There was an antique fashion of building, and withal, a certain solemn, drowsy air about the town and its inhabitants, that almost prepared a stranger to meet some church proces-

sion, or some imposing ceremonial of the picturesque old religion. The town is much changed of late. The Church of St Giles of venerable antiquity, has given way to a gay new edifice. The dwellings of the citizens have put on a modern trim look, which does not satisfy the eye so well as the sober grey walls of their fathers. Numerous hospitals, the fruits of mixed charity and vanity, surround the town, and with their gaudy white domes and porticos, contrast offensively with the mellow colouring and chaste proportions of the ancient structures. If the present taste continues, there will soon be nothing remaining of the reverend antique town but the ruins of its magnificent cathedral.

It would be too tedious for a preface to collect the numerous notices of public events, and of royal and historical personages, scattered through this mass of charters, which may serve as aids to the historian. The portion of the compilation expressly CHRONICON. set apart for historical record is unfortunately very brief, and commemorates only a few events within a period of twelve years.

After recording the accession of Robert III., the Episcopal chronicler commemo-
rates the lamentable destruction of the cathedral by the Wolf of Badenoch—*nobilem et decoram ecclesiam Moraviensem, speculum patrie et decus regni, cum omnibus libris, cartis, et bonis aliis patrie in ea reconditis*;—and the subsequent absolution of the perpetrator of the sacrilege.

The next event recorded, is the now celebrated combat of the two clans on the Inch of Perth, in 1396,

“Quhen thretty for thretty faucht in barreris
At Sanct Johnstoun on a day besyde the Blakfreris”
Clahynnhe Qwhewyl and Claetinyha.”ⁿ

That such an event should have occurred and excited much attention quite within the period of authentic history, and that it should be impossible now to discover who were the rival factions thus set up to make sport for the King and his nobles, is only one additional instance of the utter fallacy of Highland tradition, and the hopelessness of throwing on the dark mass the light of real history.

The mention of the creation of the Dukes of Rothesay and Albany, in 1398, is only to be noticed for leading to that melancholy picture of a wretched government, which follows:—“In those days was no law in Scotland; but the great man oppressed the poor man, and the whole kingdom was one den of thieves. Sluggishness, robberies, fire-raisings, and other crimes went unpunished, and justice was sent into banishment, beyond the kingdom’s bounds.” It was a strong case that could excite the Church chronicler to use so figurative language.

The only other Scotch event of this brief chronicle is the second plundering and burning of Elgin in 1402, executed by a worthy rival of the Wolf of Badenoch, who, like him, was speedily induced to propitiate the offended Church, and obtained absolution by costly presents.^o It is worthy of remark, that both these incendiaries

ⁿ *Wyntoun*, ix. 17.

^o Alexander de Insulis, p. 382.

were bound, by peculiar ties, to defend the bishoprick. The Lord of Badenoch had sworn “*quod erimus protector et defensor hominum et terrarum domini Alexandri Episcopi Moraviensis . . et illos savelimos totis viribus sicut nostros proprios;*”^p while the other, in a bond of manrent and maintenance with the Earl of Moray, who was by this time the *custos et defensor*^q of the bishoprick, undertook that he should not allow his men *nec alios kethranos . . mendicare per terras Moraviae nec cas comedere nec destruere.*^r

The remainder of the *chronicon* is taken up with events of English history that must have excited great interest and wonder in Scotland. It is remarkable that the formal abdication of Richard, and the challenge and declaration of Henry, as well as the letters of Henry to the King and nobles of Scotland, are all copied with considerable accuracy from the original records.^s How these, or at least the purely English proceedings, were obtained by the Scotch chronicler, it is difficult to conjecture. It is clear our chronicler was no favourer of what may be called the Scotch story of the escape of Richard from prison, and his subsequent residence in Scotland. He states distinctly that he died in prison, and that his body was publicly shown to satisfy the doubts of the people.^t

But while the facts recorded in the chronicle are thus few and unimportant, and while the strictly historical information to be gathered from the body of the register is of that kind only which is derived from all collections of ancient charters, there are some points illustrated more than usually interesting to the constitutional antiquary.

There is no question upon which more mistaken notions have prevailed than as to the rank and nature of the office of Scotch thanes. Our older historians, seeking in vain in ancient record and tradition for any established dignity equivalent to modern earldoms and baronies, seem to have fixed upon the title of Thane as of most frequent occurrence, and best suited to their purpose of creating an appearance of some refinement in a period really of almost total barbarism.

We learn from this record that thanedoms were even more numerous in the north of Scotland than has been hitherto believed. Thus, between the mouth of the river

THANES.

^p N. 154.^q N. 170.^r N. 272.^s *Rotul. Parl. 1 Hen. IV.—Rymer, 1400.*

It has been thought proper to print these pre-

cisely as they stand in our Register, without collating with the books of English records, which are in every body's hands.

^t P. 385.

Findhorn and the Ness there were certainly not less than four,^u and probably from the terms of one charter,^x a great many more. These were of small extent, often less than a single parish. It would appear that the whole district of Moray having lapsed to the crown, whether by forfeiture or otherways, while many portions were granted by Malcolm and William, and their immediate successors, in frank tenement or baronage, subject only to the burden of military service, a large part still remained the property of the sovereign, who granted it either in lease for a limited period, or in perpetual feu-farm for the payment of a certain money rent. There is sufficient evidence in this chartulary that the feuars, or perpetual tenants, even of small portions of those crown lands, bore the title of Thane. These words are not only used synonymously, but the precise relation is marked in more than one place, which the thane bore to the villain on the one hand, and the *dominus*, or lord of a fief, on the other.^y

There is reason to believe that the administrators or stewards of certain portions of Crown lands, and sometimes even the tenants removable at pleasure, were also designated Thanes;^z and in one instance we find the title borne, and evidently hereditary for generations, in right of lands not even held directly of the Crown, but paying a rent and liable for service of vassalage to a subject superior.^a

^u Dyke, Brothyn, now Brodie, Moiythas, now Moynes and Cawdor.

^x No. 40.

^y No. 34, 40, 5; and App. No. 20.

^z N. 34. See also *Reg. Mag. Sig.* p. 29, N. 51.

^a Robert the Steward of Scotland, afterwards King Robert II., before his accession to the throne, granted, as Lord of Athol, to Eugenius, Thane of Glentilt, brother of Reginald de Insulis, and his heirs, the Thanchise of Glentilt, for a rent of 11 merks sterling, and the service of four horses once a-year in his Lord's hunting in Bencromby; with the condition that if the said thanage by any calamity should not be worth so much as 11 merks, the rent should be fixed by an assize of the vicinage.

This property was held of the Earls of Athol by the successive descendants of Eugenius, who are styled for several generations, “*thanus*” and “*le thane*” de Glentilt. They appear latterly to have adopted a surname from their

tenure; and while we find one of the family styled simply “John Thane son and apparent heir of Fyndlaus the thane of Glentilt,” the same Fynlay is designated “Finlay Toschach” in several instruments connected with the final conveyance of the property by him to the family of Athol, in the beginning of the sixteenth century. The Gaelic term *Toschach* is rendered by Skene and others an *officer* or *mair*. It has more lately been stated to mean the eldest cadet of a Highland clan. It cannot perhaps be presumed without more evidence, that it was here used as the precise translation of the Scotch *thane* and the *thanus* of the charters; but its being used uniformly for those terms in the writs mentioned, with the whole circumstances of the base holding, sufficiently prove that the office of thane was not of high rank or dignity.

The charters of this thanedom—*thanagium Abnathie sive le thandom de Glentilt*—as it is sometimes called, are preserved in the charter-chest of his Grace the Duke of Atholl.

It is certainly difficult to account for the appearance of this Saxon title only in the Northern districts of Scotland.^b It may be conjectured that the new Saxon rulers found in the North some tenure or office which it was not expedient to abolish, and which bore sufficient resemblance to that of their Thanes, to lead to the latter title being generally applied to it.

Those circles of erect stones, sometimes called Druids' circles, and known all over Scotland by the vulgar name of standing stones, seem to have retained their original use, as places of meeting for the solemnities of justice, in the North country longer than elsewhere. We find the King's Justiciar, with a great array of counsellors and attendants, holding a solemn court for the trial of a case at the standing-stones of Rane, in 1349.^c A similar instance occurs in the present volume, where, in 1380, Alexander Stewart, Lord of Badenoch, in the most formal manner, cites the holders of certain lands in Badenoch to appear and produce their titles to their lands at the Standard Stany of the Rathe of Kynguey. Amongst others, the Bishop of Moray appeared upon this citation, not, however, to prove his title to his lands of Badenoch, but to protest against the jurisdiction and whole proceedings of the Earl, whom he refused to acknowledge as his Over Lord. The approach of the Bishop to the court, his formal protest, the disregard with which it was treated, and the whole proceedings of the Court, are described much more graphically than was the wont of notaries public.^d

There are not many circumstances in this record illustrative of the condition of the ^{NATIVI.} natives or serfs bound to the soil. Lord Hailes has pointed out a passage, from which it appears that even the clergy were not exempt from a state of servitude.^e Here is also to be found perhaps the latest occurrence of enforcing the laws of servitude. In 1364, Alexander, Bishop of Moray, having sued out a brieve from the King's Chapel for the recovery of his serfs, appeared in the Sheriff-court of Banff, and

^b Only one thanedom is known on the south side of Forth—*thanagium de Kalentir.*

^c *Regist. Aberdon.* f. 86.

^d The next day the Bishop seems to have prevailed more effectually in a private expostulation; and we have it recorded that in the Castle of Ruthven, in the great chamber behind the hall, the Earl, in presence of all his council,

annulled the whole process and decree of the court held the day before, and cut them from the roll of court, and gave them to the Bishop's notary to be burned; who certifies that he cast them with his own hands into a great fire lighted in the said chamber, and saw them consumed. *N. 159.*

^e *N. 76.*

obtained the verdict of an assize finding that the three men claimed by him were native and liege men of the Bishop and Church of Moray.^f

Of merely local antiquities this volume has not much to boast. It records the existence of a very ancient bridge over Spey, the exact date of which is unknown; but its existence and support in the beginning of the thirteenth century mark a greater advancement than we are prepared to expect in that district.^g

BRIDGE OF
SPEY.

OLD MARCHES.

Among the local antiquities, some descriptions of marches which occur not indeed in the register itself, but among the charters appended to it, give rise to interesting speculation. One of these in describing the boundaries of the lands of Burgie as fixed by perambulation, gives a number of Gaelic places which, fortunately for the antiquary, are translated into Scotch, upon a parchment attached to the charter.^h All of these are curious, but one is peculiarly interesting. Beginning at the great Oak marked with a cross, the boundary ran by a place or object named *Rune Pictorum*, which is translated “the Carne of the Pethis, or the Pechts feildis.” This is perhaps the only allusion to the Pictish people to be found in any Scotch charter; and if it shall be found upon tracing the boundary, that the expression has reference to the sculptured pillar situate at the east end of the town of Forres, an authority so ancient as the time of Alexander II., for ascribing that extraordinary monument to the ancient Pictish inhabitants, must be regarded as an important element in a very curious inquiry.ⁱ

^f N. 143.

^g It appears to have been situate at the passage of the Spey, still called the Boat of Brigg, where a new bridge has been lately erected. The hospital of St Nicholas, erected close to the bridge, and endowed for the reception of travellers, is now probably no longer to be traced. It is said that some remains of the foundations of the ancient bridge were lately visible. The superstructure was probably of wood.—*Shaw*, and *N.* 106–13.

^h “*Pergameno assuto.*” These charters of Kinloss are printed from copies of the accurate Macfarlane. Unfortunately he does not mention where the original charters are, and the efforts to find them have been unsuccessful. It is of course impossible to ascertain

the age of the translations appended to this charter.—*Ap.* 4.

ⁱ One local custom perhaps requires explanation. In the process of perambulation of Abirkerdour, an oath is taken “upon the firtir “of Sanct Mernane,” and afterwards “copite “*Sancti Marnani presente.*”—*N.* 203. This was the same Saintly person in whose honour a chapelry was endowed on the banks of the Dovern (*N.* 218), and to whom the church of Abirkerdour where he was buried, was dedicated. The “firtir” (*feretrum*) was the shrine in which the Saint’s head was treasured, which was washed with much solemnity each Sunday, and the water used in the ablution, being drank, operated as a miraculous and sovereign remedy for all diseases.—(*Breviar. Aberdon.* 1 Mar.)

Undoubtedly the greatest interest of a publication like the present arises from the early mention of places and lands and families. There are no great estates in the diocese of Moray which are not more or less illustrated by this register, and there are only two or three that do not occur here earlier than in any other authentic record. The chartulary, indeed, may be said to furnish a history of the tenure and transmission of property within the diocese, from the first subjection of the province to Royal authority and the introduction of written titles, down to the period of the Reformation. So extensive and so scattered were the possessions of the Church in Moray, that the Bishop was brought into contact, in one way or another, with all the great proprietors of the district, and it is to the system of recording which was so laudably practised by the Church, that the most ancient families of the province are indebted for the proofs of their pedigrees.

Among the munificent benefactors of the Church of Moray, the family of De Moravia is perhaps, on all accounts, the most interesting. It seems, in the early part of these records, to be but recently settled in the province; its connexions and origin alike unknown; and yet we find it suddenly in possession of a vast extent of territory, building stately castles, largely endowing the Church, and in a very few generations producing an unexampled number of cadent lines, each of them taking a high rank in its own district of Scotland.

It is now vain to push our researches beyond Freskinus, of whom all we know is, that he held the lands of Strabrok, in Linlithgow, and Duffus with a great neighbouring territory, in Moray, from David I.^k He must have died before 1171,

Camerarius says, the ceremonies in honour of Saint Marnanus were performed — *comitate praesertim INNESIORVM tribu nobili et perantiqua, quae tenuerrimo in Marnanum ferebatur affectu.* If this were so, it must have been after the marriage of good Sir Robert of Innes with Joan the heiress of the ancient thanes of Aberkerdour, in the end of the 14th century, who may have carried the reverence for her family Saint along with the family lands.

^k *Charter apud Nisbet* quoted below.—Lord Hailes replies to the enquiry, who was Alan, the father of Walter Stewart?—“ I can only answer this question by demanding who was the father of Martaeh Earl of Marre in the reign of Malcolm III. ? of Gilchrist Earl of

“ Angus in the reign of Alexander I. ? of Fergus Lord of Galloway in the reign of Malcom IV. ? or of Freskinus de Moravia, ancestor of the family of Sutherland, in the reign of William the Lion?” Although it may be held, contrary to Lord Hailes's expectation, that the first and most important of these genealogical problems is now solved, the others still remain, and probably will for ever remain as so many great land-marks, to show us the narrow boundaries of our acquaintance with Scotch pedigree and Scotch history. Some writers, founding on the surname which the descendants of Freskinus afterwards adopted, represent him to be of the family of the ancient Maormors and Earls of Moray. The

leaving three sons, Hugo, William, and Andrew. Andrew was a witness to a charter of Hugo to Gilbert the Archdeacon, between 1203 and 1214, and nothing more is known of him. Hugo was the founder of the House of Sutherland; William was ancestor of the families of De Moravia of Duffus and Petty.

THE LINE OF
SUTHERLAND.

HUGO FRESKYN¹ appears as witness to a charter of King William between 1194 and 1199 to the Abbey of Kinloss,^m and again between 1203 and 1211.ⁿ It is quite uncertain whether he acquired from the Crown, or inherited, the territory of Sutherland. Lord Hailes, whose conjectures in regard to this family carry more than their usual weight, suggests that the family of Freskinus may have received a grant of South Caithness or Sutherland on the forfeiture of Harald Earl of Caithness in the reign of William; and that from the power of the old family, and the distance and the disturbed state of the territory, the gift may have remained for some

fact of his having considerable southern property as early at least, if not before his northern possessions, throws doubt upon this theory; which becomes highly improbable, when we consider that the immediate descendants of Freskinus, possessing great power and territory in the district of Moray, and versant in writing and charter transactions, never, either for profit or honour, asserted such a descent, nor pushed their patronymic pedigree higher than this marked ancestor. Chalmers, on the other hand, building it would seem, on no other foundation than the peculiarity of the name, which he perhaps interpreted to mean a native of Frisia, has claimed the ancestor of De Moravia as one of his favorite band of Flemish colonists. It might certainly be stated, in support of this theory, 1st, That Berowaldus, a Fleming, settled in the immediate neighbourhood of Freskinus in Moray about the time assigned for his settlement; and the earliest notice of the family preserved, is the appearance of his son as a witness to that Berowaldus's charter; 2d, That the family of Douglas, with whom we find the early De Moravias most intimately connected, owed its rise, although in another part of Scotland, to a Flemish settler, about the same period. Many a point of pedigree, especially in Scotland, has been rested on worse foundations.

¹ It seems to be presumed by Lord Hailes, and it has been asserted by Chalmers and others, that this personage was not the son of Freskinus, but his grandson, and the same person with Hugh Lord of Duffus who was sainted.—*Hailes Ann.* 1222. It is confessed that this is more consistent with chronology and more easily reconcilable with some of the occurrences of other members of the family; and if the personage occurred with an ambiguous style only, as *Willelmus filius Freskyn, Hugo filius suus, or Hugo Freskyn*, it might be difficult to resist that consideration. But when we find the two brothers clearly designated “*Willelmus filius Freskyn, Hugo filius Freskyn*” in a charter, certainly between 1194 and 1199—(*Shaw, Appendix*, p. 406)—it requires greater impediment than we here meet with, or more information than we yet possess, to overcome such a direct testimony. Whichever way the question be decided, the pedigree of Hugh Freskyn downwards is not affected. But it must be noticed that he carries with him two brothers, William and Andrew, who are known by that designation.

^m *Shaw's Moray*, p. 406.

ⁿ No. 19.

time ineffectual. Many of the transactions of the period prove that the family of Sutherland was generally resident in Moray for two or three generations following Hugo. After 1203, Hugo granted the lands of Seelbol and others in Sutherland to Gilbert de Moravia, Archdeacon of Moray, afterwards Bishop of Caithness, and he was dead before 1214.º

WILLELMUS dominus de Suthyrlania, filius et heres quondam Hugonis Freskyn, confirmed his father's grant of Seelbol and the lands in Sutherland to Gilbert the Archdeacon; and his charter was ratified by King William between 1211 and 1214.^p He appears to be the person who is styled *Willelmus de Moravia miles* in 1226 and 1229.^q

WILLELMUS de Sutherlandia, either the same person or the son of the preceding, appears as a witness to Charters in 1232 and 1237.^r It is probable that the territory of Sutherland was erected into an Earldom in his favour, after 1231.^s His son was

WILLIAM Earl of Sutherland, who was Earl on the 22d of September 1275. On that day an indenture was made between him and Archibald Bishop of Caithness, which narrates that there had been controversies "inter Gilbertum, Willelmum, et " Walterum bone memorie, Episcopos Cathanie, et nobiles viros, Willelmum clare "memorie, et Willelmum ejus filium, Comites Sutherlandie."^t He seems to have retained some of his hereditary possessions in Moray, and was superior of lands in Strathbogie.^u He was dead before 1330, and was succeeded by his son Kenneth Earl of Sutherland.

KENNACUS comes Sutherlandye, filius quondam Willelmi comitis Sutherlandye,^v in

^o Gilbert was not archdeacon till 1203. He became Bishop of Caithness in 1222. He gave all the lands granted to him by Hugo Freskyn to his brother Richard de Moravia of Cubyn; and his charter is confirmed by Alexander II. in the 22d year of his reign.

Richard de Moravia of Cubyn and Skelbol had a son Alan; whose son was Reginald; whose son was Gilbert—married to Eustachia, daughter of Kenneth Earl of Sutherland, in 1330—whose son was Walter; whose daughter and heiress, Egidia de Moravia, carried the estates of Cubyn and Skelbol into the family of Kinnaird. *Ch. in archivis Ducis de Sutherland.*

^p *In archivis Ducis de Sutherland.* The charter could not be earlier than 1211, because it is witnessed by William de Bosco the Chan-

cellor, who was made Chancellor in that year. King William died in 1214.

^q *No. 74. No. 33.*

^r *No. 80, 121.*

^s The Earls of Orkney are said, by the Norse writers, to have possessed Sutherland till it was wrested from Magnus II. by King Alexander. The family of De Moravia certainly acted as proprietors before that time. Neither party perhaps had a very secure possession till the vigorous government of Alexander II. enforced the grant made by his predecessor, and erected the secured territory into an earldom.

^t *In archivis Ducis de Sutherland.*

^u *App. No. 8.*

^v *Carta ibidem.*

1330 granted a charter on the occasion of his sister Eustachia's marriage with Gilbert de Moravia of Culbyn. It is dated at the chapel of Saint Andrew at Goldespy, from which it may be concluded that the family had before that date settled at Dunrobin. Earl Kenneth was killed at the battle of Halidon Hill, 1333. He was succeeded by his son

WILLIAM Earl of Sutherland, who married Margaret, daughter of Robert I. The family name in his time was still De Moravia or De Murref. His son and successor was called, during his father's life, William De Murrif.^x It is only necessary farther to mention, that this Earl married secondly Joan Countess of Strathern.^y The subsequent pedigree of Sutherland is too well known to the historian and lawyer, from the labours of Lord Hailes, to require notice here.

DE MORAVIAS
OF DUFFUS
AND PETTY.

WILLELMUS FILIUS FRESKIN witnessed a charter granted by Malcolm IV. to Berowaldus Flandrensis, of the lands of Innes,^z at Christmas 1160.^a Between 1162 and 1171 he obtained a charter from that King of the lands "of Strabrok, "Duffus, Rosisle, Inchikel, Machir and Kintra, *quas terras pater suus Friskin tenuit "tempore regis David avi mei."*^b He witnessed several charters of King William between the years 1187 and 1199, and never any but those granted in Moray.^c *Willelmus Freskyn* was Sheriff of Invernaryn in 1204.^d He left three sons, Hugh, William and Andrew.

ANDREW was a churchman, Parson of Duffus in 1209.^e He is probably the person who refused the Bishoprick of Ross in 1213.^f He is mentioned in 1221,^g but may by that time have been dead.

HUGH appears, along with his father, about the end of the twelfth century.^b

^x *Rot. Scot.* 41 Edward III.

^y John de Menteth, Sheriff of Clackmannan, sold to John Mercer, burgess of Perth, the ward and relief of the lands of Umquhil William de Moravia Lord of Tullybardin, granted to him by William Earl of Sutherland and "Dominum "Johannam Comitissam sponsam suam, Comitissam videlicet de Stratheryn," at Perth on the Sunday next before Easter 1352.—*In archivis Ducis de Atholl.*

^z *App. No. 1.*

^a The date is proved by its being witnessed by William Bishop of Moray, there styled Papal Legate, which rank he obtained in that year, ar^t bi^r in the year 6°.

^b This charter certainly existed in the middle of last century in the charter-chest of the Earl of Buchan, the proprietor of the lands of Strabrok in Linlithgowshire. Though now missing, it is still in the inventory of his Lordship's title-deeds, and it was seen and copied by Nisbet, from whom the words above are quoted.—*Nisbet, App. p. 183.*

^c *No. 5, 9, 11, 12. Shaw's Moray, p. 496.*

^d *Robertson's Index, p. xix.*

^e *No. 119.*

^f *Chron. Melr.*

^g *App. 4.*

^h *No. 12, 13 : Shaw, n. 406.*

He inherited the lands of Duffus and Strabrok. He had assumed the name of De Moravia, and was styled Lord of Duffus before 1203.ⁱ He continues to appear in the transactions of the Chartulary between 1203 and 1224.^k He was dead in 1226,^l and was buried in the Church of Duffus, near the altar of St Katharine, as we learn by a note on the margin of the older Chartulary, in a hand apparently of the fifteenth century :^m—

*Iste Walterus de Moravia cum patre suo beato Hugone
Sepultus est in ecclesia de Duffus prope altare beate
Kathrine in eadem, ut patet intuentibus.*

And at a charter granted by his son Walter,ⁿ endowing a chaplainry in the Church of Duffus,—where he is styled *Walterus de Moravia filius Hugonis de Moravia*—a scribe of the fifteenth century has interpolated the word—*beati*—before *Hugonis*. From these notes it appears that he was canonized, or at least obtained the character of sanctity for his benefactions to the Church. He had two sons,—Walter, who succeeded him,—and Andrew, who was Parson of Duffus during his father's lifetime and during the Episcopate of Bishop Brieius,^o whom he succeeded as Bishop of Moray in 1222.

WALTER De Moravia, knight, Lord of Duffus, the eldest son of Hugh, occurs very frequently between 1224 and 1242.^p He married Eufemia, probably a daughter of Ferchar Earl of Ross.^q He was dead in 1262–3,^r and was buried with his father in the Church of Duffus, as appears from a former quotation, and from the following note on the margin of the older Chartulary against a charter of his^s :—

*Iste versus habetur super tumulum eius in Duffus.
Vix pater dormit tumulatus Hugoque beatus.*

ⁱ No. 16, 211.

^k No. 23, 46, 19.

^l No. 31.

^m Folio. 3, upon the margin of No. 81.

ⁿ No. 211.

^o No. 213.

^p No. 37, 35, 33, 87, 31, 108, 120, 259; Appx. 11.

^q No. 259, 215, 216. The grounds for sta-

ting this lady to be probably a daughter of the Earl of Ross are, that the Earl granted to Walter de Moravia, apparently without any consideration, certain lands in Ross, which we find her afterwards possessing as dowry lands. Eufemia was a favourite name, in the family of the Earls of Ross.

^r No. 215.

^s No. 213, fol. 49.

FRESKINUS De Moravia, Lord of Duffus, was the son and heir of Walter. He occurs frequently in the register between 1248 and 1263.^t In a composition between him and Simon Bishop of Moray, we learn that he held the lands of Logie by grants of the Bishops predecessors to his great-grandfather and great-great-grandfather (*proavo et attavo*^u). He occurs in public life as a party to the treaty with the Welsh in 1258.^x His wife was Johanna, of what family is unknown, who was proprietor, apparently in her own right, of extensive lands in Strathnavir.^y He was dead in 1269,^z and was buried in the Chapel of St Lawrence, in the Church of Duffus, as we learn from the following notes, marked in a hand of the fifteenth century, upon the margin of the older Chartulary :^a—

Este Freskynus sepultus est in capella Sancti Laurencii ecclésie parochialis de Duffous. Et iste erat nepos beati Hugoonis domini de Duffous et fundatoris eiusdem et filius Walteri de Morauia.

Este Freskynus sepultus est in Capella Sancti Laurencii de Duffous quam ipse fundauit et dotauit de terris suis de Dawey in Straspey et Duffous. ut patet. Orate pro anima eius.

He left his property divided between two daughters and co-heiresses, Mary and Christian.

CHRISTIAN, who occurs from 1269 to 1294,^b seems to have had a portion of the lands of Duffus and Strabrok, and four dauachs of land in Strathnavir.^c She married William de Federeth, who was Constable of Roxburgh in 1262.^d Their son—*William le fiz William de Federed, del Counte de Elgyn en Morref*—did homage to Edward in 1296.^e The family of De Federeth seems to have ended in an heiress, probably his daughter, in the time of David II.^f

^t No. 99, 125, 215.

^u No. 99.

^x *Federata, ad annum.*

^y No. 126.

^z No. 126.

^a At No. 215, fo. 88, and No 217, fo. 89.

There is some reason to think that these notes

on the sepultures of the family of Duffus are in the handwriting of Bishop Alexander Stewart.

^b No. 130, 131, 263.

^c No. 263.

^d *Liber de Melros.*

^e *Ragman Rolls.*

^f *Robertson's Index*, p. 46.

MARY, probably the elder daughter, occurs from 1269 to 1312.^g She inherited the Castle of Duffus, with the greater part of that barony, the half of Strabrok, with lands in Strathnavir. She married Sir Reginald le Chen the younger; and their descendants, co-heiresses, carried their large possessions into the families of Sutherland of Duffus,—sprung of Nicholas, second son of Kenneth Earl of Sutherland,—and Keith of Inverugie,—a branch of the family of Marischal, and which ultimately merged in that great house.^h

WILLELMUS filius Willelmi filii Freshin—was Lord of Petty and Bracholy, of THE HOUSE OF PETTY AND BOTHWELL. Bucharm and Arteldol, and occurs very often between 1203 and 1226.ⁱ He, as well as his brother Hugo, took the surname of De Moravia. He was dead before 1226,^k and left a son,

WALTER De Moravia, Knight, Lord of Bucharm, of Petyn and Bracholyn, of Artrillie and Croy, and of numerous other lands. He occurs in this register, from 1224 to 1247,^l very often in company with his cousin german, Walter of Duffus, and they are sometimes styled *Walterus de Duffus* and *Walterus de Petyn*, without addition of the surname. He accompanied Alexander II. to meet the King of England in 1236.^m He was one of the guardians of the treaty with England in 1244;ⁿ was one of the persons appointed a Council of Government and guardians of the young King and Queen by the Treaty of Roxburgh in 1255.º He may have acquired possessions in the South of Scotland, and probably left a son,

WALTER de Moravia, who was Lord of Bothwell, and who was alive in 1278.^p He married the fourth daughter of John the Red Cumyn,^q and by her had a son, William, who succeeded his father, and died without issue, about 1294, and also

SIR ANDREW Moray of Bothwell, who succeeded his brother William. He is well known as the companion in arms of Wallace.

“ Andrew of Murrawe that eftyr that,
Wes at the Bryg of Stryvelyne slayne,

^g No. 126, 223, 263, *et Reg. Mag. Sig.*

^m N. 37.

^h *Reg. Mag. Sig.*

ⁿ *Fædera.*

ⁱ No. 23, 46, 64, &c.

^o *Feedera.*

^k No. 31.

^p *Cly. of Dryburgh.*

^l *App. 11. No. 31, 33, 37, 39, 61, 69, 74, 81, 87, 114, 108, 120, 35, 37.*

^q *Wyntoun.*

Quhen Wilame Walas dyd his payne,
To succoure the Kynrik of Scotland.”^r

He was slain in 1297. He left two sons, of whom John the younger was ancestor of the De Moravias of Drumsargard and Abercairney ; the eldest was

SIR ANDREW Moray of Bothwell, the illustrious Wardane of Scotland ; he died in 1338 ;—

“ Oure the Mownth than passit he
Til Avawch in his awyne euntre,
And thare than endyt he his dayis.

In the Kyrk cathedryale of Rosmarkyne
That nobil Knyeht wes enteryd syne.”^s

He married Christian, the sister of Bruce, and held the office of *Panetarius Regis*, which was also held in succession by his two sons, John and Thomas.

JOHN, the eldest son, along with his great southern possessions, retained the antient family lands of Artrillie and Croy, out of which he endowed a chaplainrie in the cathedral church of Elgin, for the soul of his father of good memory, Sir Andrew de Moravia, in 1351.^t He seems to have died without issue, as both his office and estates came to his brother,

THOMAS de Moravia, who confirmed the grant of John to the church of Moray, in 1353,^u and died in 1361, while in England as one of the hostages for King David II. He left an only child,

JOAN, who carried the estates of Bothwell and the possessions in the North to Archibald third Earl of Douglas.

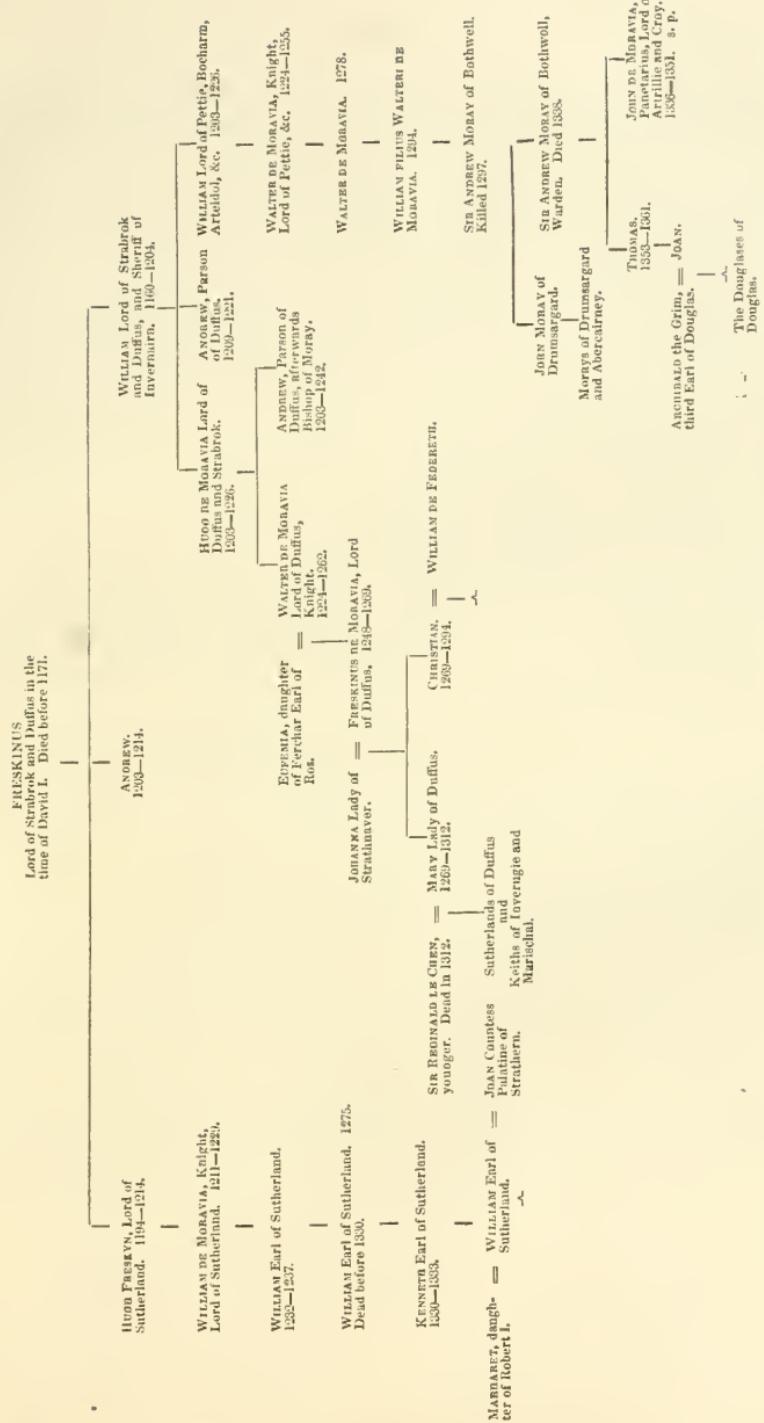
The pedigrees of these three lines of De Moravia may be said to be proved from this Register. In the preceding statement two generations may be thrown into one, or a single life divided ; but there cannot be any doubt with regard to the general line of descent of each, and their mutual connexion. A more extensive and accurate investigation will assuredly remove the obscurity that surrounds the first two descents, and supply information of several marriages and collateral descendants. Such an enquiry, properly conducted, can hardly fail also to throw light on the interesting but obscure subject of the history of the Earldoms of Stratherne and Caithness, in both of which the several lines of De Moravia were nearly interested.

^r *Wyntoun.*

^s *Wyntoun.*

^t No. 230.

^u N. 233.

With regard to the remaining branches of this great tree, there are no documents yet discovered to enable us to fix their precise point of springing; and all that the present Register, with its appendix, can be said to have done in this respect, is to have brought it somewhat nearer demonstration, that the De Moravias of Tulibardyn and Atholl are of the same common stock with the houses whose descent is stated above.

FAMILY OF
TULIBARDYN.

The first ascertained person of the Perthshire family of Tulibardyn, is Johannes de Moravia, or John de Murreve, sheriff of Perth in the reign of Alexander II.^x What were his Perthshire possessions, or his connexion with that county, is quite unknown. It is most probable, as is commonly asserted, that he left a son—Sir Malcolm de Moravia, who was also sheriff of Perthshire, and flourished mostly in the reign of Alexander III.^y He is said to have witnessed a charter in the 36th year of Alexander III,^z and he was dead before 1286.^a He had two sons, John,^b who probably left no heirs, and Sir William.

Sir William de Moravia, knight, inherited lands in Moray from his father Sir Malcolm. He married Ada, the daughter of Malis, steward of the Earldom of Stratherne; and by that marriage, together perhaps with some previous connexion with the great family of the Earls of Stratherne, he acquired Tulibardyn, and other estates in Perthshire. From him the descent of the Morays of Tulibardyn and Atholl is clear and well evidenced.

The evidence of their Northern origin may be shortly stated. We find Sir Malcolm de Moravia proprietor of the lands of Lambride, near Elgin, which he gave to his son William by a charter, that from the names of all the witnesses, must have been executed at Elgin.^c Freskinus de Moravia of Duffus, and his connexion Sir Reginald le Chen, seem to have visited him in Perthshire, and are witnesses along with Sir Malcolm in a charter of Malis Earl of Stratherne.

John, the son of Sir Malcolm, was possessed of lands in Strathbolgy, which he granted to his brother William;^d and these were held of William, Earl of Sutherland, the head of the house.

Sir William de Moravia, the son of Sir Malcolm, acquired by marriage the lands of

^x *Chy. of Arbr. N.* 214, 215.

^b App. 8.

^y App. 7.

^c App. 7.

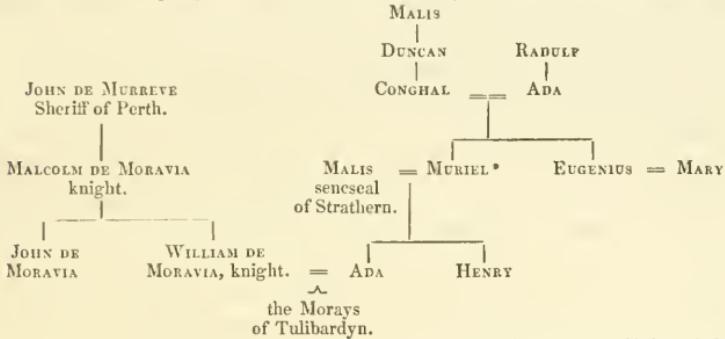
^z *Douglas.*

^d App. 8.

^a App. 8.

Tulibardyn^e in Perthshire. It is difficult to hold it a mere accidental coincidence, that, on the banks of the Lossy, in the midst of the possessions of the Northern De Moravias, a small property bore the same name of Tulibardyn so early as the episcopate of Andrew de Moravia, who died in 1242.^f It is now perhaps impossible to say which of these places, so distant from each other, first bore the name, but that one was named from the other is at least probable. Such an importation of the name of some favourite former residence has been at all times common in Scotland, and frequently confounds the modern topographer. It is here immaterial to settle the question of precedence, since the inference of the connexion of the Perthshire family with that of Morayshire arises equally, whether the name was transplanted from Stratherne to Elgin, or from the banks of the Lossy to Perthshire.^g

^e The ascertained pedigree of the ancestor of Tulibardyn and of his wife is as follows:—

^f N. 27.

^g The low country of Moray affords several instances of names of places imported by settlers from other districts; as Dalvey, on the west bank of Findhorn, from a place of the same name in Strathspey; Inverugie from the castle of the Keiths in Buchan; Inchbrok, probably from a place in the De Moravias barony in Linlithgow. It is certain the Morayshire place of Tulibardyn bore that name before 1242. We have no evidence of the De Moravias having property in Stratherne at so early a period. But we find the grandfather of Ada the wife of Sir William de Moravia, possessed of "that town of Katherlaenach called Tulibardyn" before 1234 (*App. 10*). It is possi-

ble that the father or grandfather of Sir William, of whose property we know nothing, but who, being sheriffs of Perthshire, must have had lands there, and who appear to have been early connected with the district of Stratherne and with the family of its Earls, may have brought that name into Perthshire, though not then proprietors of the place so named: or otherwise, the Perthshire family, still maintaining, as we have seen, their connexion with the north, may have carried into Moray the name of their residence, or of the seat of their new connexions.

* Muriel's seal, given incorrectly by Sir G. Mackenzie (*heraldry*), is engraved at the end of the preface from an impression attached to *App. 13*. Her arms are the cheverons of the Earls of Stratherne.

The identity of the name may not go far in a proof of connexion of two families. But the identity of name and arms together appears to prove, either that the families are connected, or that the early branches of one of them chose to have it so believed. Of the arms of the first two generations of the Perthshire De Moravias, we have no evidence. No monuments or seals of theirs are preserved. John, the son of Sir Malcolm, did not display on his seal any shield or coat-armour. His badge or cognizance was a bull *passant*. If any allusion was there made to his descent, it is perhaps to be found in a star placed over the bull's back.^h But from the time when any heraldic bearing was introduced among them, the Perthshire De Moravias and all their cadets have borne the same arms with the Northern family. It is true, indeed, that the *tinctures* of the arms of the Southern families of the name of Moray differ from those of the family of Sutherland, and from each other; but it is to be observed, that the only authentic evidence of early heraldry, the sculpture of tombs and other buildings, and seals,ⁱ furnish no information regarding the tinctures of the blazoning. It must be remembered also, that in Scotland at least, a change of tinctures has been, from a very early period, a favourite mode of differencing the arms of cadets.

The three stars, forming the charge of the arms of some of the earliest settled families of Moray,^k has given rise to the notion that this was originally the arms of the province. There is no reason, however, to believe that any district in Scotland claimed anciently a peculiar coat of arms distinct from that of the lords of the territory; and it seems more natural to conclude, that one family of great possessions and power, having adopted arms at the first introduction of heraldry, was readily followed and imitated by its connexions, dependants, and neighbours. This has certainly happened in other districts of Scotland;^l and when we consider the vast possessions of the first descendants of Freskinus, we may easily conceive their influence in Moray to have been little less than if they had been the territorial lords of the province.

^h One seal of John de Moravia (*affixed to App. N. 7.*) is preserved in the Duke of Atholl's charter-room. Another impression, in the Chapter-house at Durham, is engraved in *Raine's Durham*.

ⁱ This is spoken only in regard to Scotland, where there is no ancient painted glass nor illuminated MSS. of heraldry.

^k The Inneses, Brodies, &c.

^l As in Annandale, where the Saltier of the Brunes became the favourite bearing; in Douglasdale, the stars of Douglas; in the Western Isles and Highlands, the galley of the Lords of the Isles; and in the country of the Stewards, their fess chequè.

But if the evidence that the Morays of Atholl sprang from the northern stock be held conclusive, the more difficult question remains behind, at what point they branched off. It would be idle to offer a conjecture regarding a matter which may yet be fully ascertained, were it not that it may perhaps serve to throw some light, or point the way for future researches. We find that Gilbert, the Archdeacon of Moray, afterwards Bishop of Caithness, had two brothers, Richard de Moravia of Culbin, to whom he gave the lands of Skelbo before 1235, and John,^m of whom no more is known with certainty. The date of this personage would precisely agree with the first appearance of John de Moravia, the first of that surname in Perthshire; and the rank of his connexions might account for him and his immediate descendants so soon taking the station which they appear to have held in that country. Unfortunately we are again left to conjecture what was the parentage of Gilbert the Archdeacon himself; for although it is plain from the terms of the charter of Hugo Freskyn, and from other circumstances, that he was nearly related to the chief family of De Moravia, we nowhere find the name of his father, or of any of his relatives, except the two brothers above-mentioned. In the absence of better authorities, we are induced to trust to an anonymous scribe, who has noted on the margin of the older chartulary, at a deed of Gilbert, Bishop of Caithness:ⁿ—

· *Hste Gilbertus erat filius domini de Duffus .*

If the annotator be correct, Gilbert, John, and Richard must all apparently have been sons of William, son of Freskyn, Lord of Duffus, and nephews of Hugo Freskyn, the ancestor of the House of Sutherland.^o

^m *N.* 211.

ⁿ *At folio 12 on N. 58.* The hand is the same with some notes which have above been ascribed to Bishop Alexander Stewart.

^o Of Gilbert de Moravia, Archdeacon of Moray, Bishop of Caithness, and Saint, our information is scanty and unsatisfactory; for we have to choose between the legends of the metnology and the more mischievous confusion of history and fable of some of our Scotch historians. All we know of him for certain is that he was Archdeacon of Moray, apparently during the whole episcopate of Bishop Bricius, 1203—

1222, and was Bishop of Caithness from 1222 till 1245. He is usually said to have attended the Council of Northampton in 1176; but this seems to be an invention of later date than Fordun and the Aberdeen breviary. Fordun indeed celebrates, as the hero of that Council, *quendam clericum Scotum, Gilbertum nomine (Hearne, iii. p. 714.)*; to which Bower, his continuator, adds, “*Fecit hunc esse Gilbertum quem postea Rex camerarium regni fecit, de hinc ad episcopatum Catheneensem provexit; et modo sanctus miraculis claret.*”—(Goodall, p. 478). This was a sufficient foundation for

DE MORAVIA
AND DOUGLAS.

Before finally leaving this subject, it must be allowed briefly to notice the indication of an early connexion between this great family and the illustrious house of Douglas.

Boece, who, after repeating Fordun's account of the Council of Northampton, and the passionate defence of the liberties of the Scottish Church by the Clerk Gilbert, adds—" *Gilbertus hic postea effectus Episcopus Catherensis,*" and he is followed by Leslie, Camerarius, Dempster, and Spotswoode. It is edifying to observe how the mistake grows in its progress, until we find Balfour, with a glorious contempt of consistency and dates, setting down in 1178, "This yeir, also, K. William made Gilbert, a learned man, Chamberlaine of Scotland, and Bis. of Catlines: This is that Gilbert that stood out so stily for the liberty of the Church of Scotland against Roger, Archbis. of York, and all the prelates of England."—(*Annals*). Now if we suppose the champion of the Scottish Church against the prelates of England in 1176, to have been but thirty years of age, he must have been seventy-six years old when Gilbert de Moravia was made Bishop of Caithness, and about one hundred when he died. If we join to this the inconsistency of attributing a rapid rise in offices of Church and State to the distinguished part he took in the Council,—while it would appear that Gilbert de Moravia's promotion to the Bishoprie took place forty-six years after the date of that Council,—it seems plain that these were different persons; and it is probable that the coincidence of the name of Gilbert was the only foundation for joining the acts of both to swell the character of one saint.

While it would appear then, that Gilbert de Moravia must renounce the honour of having vindicated the independence of the Scottish Church, it seems also doubtful whether he held the office of Chamberlain of Scotland. Though occurring repeatedly both as a grantor and as a witness of charters, he nowhere bears this style, nor does any Chamberlain appear of the name of Gilbert in any authentic instrument till long

after his death. The venerable breviary of Aberdeen and the older legends are in this matter better guides than our old historians, since, in the midst of popular tales of miracles, they at least avoid great historical anachronisms. We learn from them that Saint Gilbert was of a noble Scotch family; that he was in great favour with King William and Alexander II.; by whom, it is said, he was employed in administering the affairs of government in the North of Scotland, and especially in building and fortifying castles for the security of the district. This part of the history may have been introduced only to ground a story of the miracelous recovery of certain account-books, after they had been burnt by some of his enemies; and it is very probable that there is no other foundation for the assertion of his having been high Chamberlain. It may readily be conceived, however, that in a district just reclaimed from foreign rule, this new Bishop, nearly connected with the great lords of the territory, must have enjoyed considerable power; and we receive without scruple the statement of the legends, that he exercised his influence with Alexander to mitigate the punishment of the people of Caithness for the murder of Adam, his predecessor, and that he was entrusted with the building of fortresses for the protection of the country, while he certainly founded the Cathedral Church at Dornoch. His miracles are not distinguished by any originality, if we except the singular boon conferred by him on a certain tenant of salmon-fisheries, who, in despair at the unproductiveness of the season, and the approach of rent-day, intreated the Saint to wash his hands in the river; which was no sooner done than an abundant draught of fish repaid his faith. Saint Gilbert died on the 1st April, 1245, and is said to have been buried under the central tower of his own Cathedral.

Wyntoun, who is seldom led away by his imagination than most poets and chroniclers, has stated the matter very much as it now stands, in spite of the researches and superior means of information of three centuries :—

“ Of Murrawe and the Dowglas
 “ How that thare begynnyng was,
 “ Syn syndry men spekis syndryly,
 “ I can put that in na story.
 “ Bot in thare armeys bath thai here
 “ The Sternys set in lyk manere:
 “ Til mony men it is yhit sene
 “ Apperand lyk, that they had bene
 “ Of kyn, be desceens lyneale
 “ Or be branchys collaterale.”^P

The fabulous antiquity of Sholto Douglas, the contemporary of King Selvathius, and his imaginary descendants, has been long abandoned with the other fables of Scotch pedigree. It seems now to be ascertained that the family took its origin, or at least assumed its territorial surname, towards the end of the twelfth century. Only one or two generations had passed, producing persons of no consideration for rank or possessions, when a son of the family is found transplanted from his paternal country, and the little cell of Lesmahagow, of which he had been Prior, to the distant and semi-barbarous but great diocese of Moray, of which he was first Dean, and subsequently Bishop. Such promotion was not at that time the result merely of court favour. The election appears to have been in the clergy of the diocese: and after all allowance for merit in the successful candidate, it seems to indicate some connexion with leading persons of the district. The only person between whom and the new Bishop a precise affinity is stated, is a certain Freskinus de Kerdal, who is styled by the Bishop “*avunculus noster*;” all we know of whom is, that he had considerable possessions in the immediate neighbourhood of the territories of the family of De Moravia; and it may be allowed to conjecture, from the peculiarity of his name, that, if not a member, he was at least a relative of that family. When Bricius became connected with the Diocese, he appears to have brought with him a band of brothers, who all figure during his episcopate and that of his successor. Many of these are at first styled simply the Bishop’s brothers; and even Archibald, the head of the house, and the undoubted ancestor of the chief race of Douglas, has no higher

designation. All of them were probably provided for, whether by grants of church lands, or as benefited churchmen.⁹

Upon the argument of Wyntoun, derived from the similarity of the arms of the two families, his editor MacPherson throws discredit, and says, it “shows how little ‘‘ people then knew of what was going forward even among themselves;”¹⁰ and he asserts that the stars formed no part of the Douglases arms until their marriage with the heiress of the Morays of Bothwell. He treats the authority of Godscroft with contempt, for stating that “the ancient arms of the house of Douglas were three ‘‘ mollets or stars only, in a field azure, until good Sir James did add the crowned ‘‘ heart.” But Home is more accurate than his wont in this matter; and when he states that he himself had seen the seal of William of Douglas appended to an indenture of 1259, and that “the arms seemed to be three stars or mollets at the upper ‘‘ end thercof; but I cannot be bold to say absolutely they were so,”—it requires some evidence to overthrow so circumstantial a statement. In the present case, the evidence is all in support of the gossiping chronicler of the house of Douglas. MacPherson says the “original arms of Douglas were—argent, a chief azure, without any ‘‘ figures whatever, as appears from Froissart, and from the occasions of all the addi- ‘‘ tions being known;” but he himself states that, in a capital manuscript of Froissart, in the Royal Library, the arms of Douglas are described—*trois estoilles de gueules en argent*. Unfortunately no coat of arms of the family of Douglas has come down to us, so old as the time of Sir James, the companion of Bruce. But his nephew William, the first Earl of Douglas, appears to have been curious in heraldry, and was probably the first of the family who adopted the heart (not yet crowned) in commemoration of his uncle’s honoured trust. He had three, if not four seals, used at different periods of his life,¹¹ all giving arms such as a herald of that day would

⁹ Alexander seems to have been a layman and sheriff of Elgin. Hugh and Henry were certainly canons of the Cathedral. There is no reason to doubt that Freskinus (named probably after his uncle of Kerdal, and who is first known as parson of Douglas, *Ch. Kel.* f. 142.) is the person who was for many years Dean of the diocese; and Archibald, the eldest brother, appears to have lingered in the North long after the death of his brother the Bishop must have severed his connexion with that country, unless

he had acquired property there. There were considerable lands in the neighbourhood of Elgin anciently and long possessed by Donglases, whose origin cannot be at all traced, unless they are to be deduced from the lay brothers of Bishop Brictius.

¹⁰ *Notes on Wyntoun*, p. 498.

¹¹ In 1343, his shield of arms on his seal was—a heart—on a chief three stars: (*Melros Ch.*) Probably about the same period he used a silver stamp, which has been lately found near Ber-

have blazoned out of a conjunction of a coat of three stars only, with an augmentation of a heart. It was not till two generations after, that the marriage of Archibald the Grim with the heiress of Pettie and Bothwell entitled him to assume the arms of that branch of De Moravia, which he bore on an escutcheon of pretence over his own coat of Douglas and Galloway quarterly.^t

The length to which these genealogical details have already extended, renders it impossible to collect the minute facts showing the intimacy and apparent connexion between those families, and tending to establish that the House of Douglas owed the beginning of its greatness to that yet undiscovered affinity with the De Moravias which led to its adoption of their arms.

It only remains to explain that the plan which has been adopted, of printing without abbreviations from an excessively abbreviated MS., has imposed the necessity of determining many doubtful words and passages^u that might have been left in their original ambiguity in another mode of editing. The accurate student of these antiquities should not take such readings on the authority of an editor; and the *Tabula*

wiek, and which gives a fess—three stars in chief; a heart in base, with the legend . *sigilum . wilhelmi . de . douglas*. After he was created an Earl, he bore the same arms of a heart, with three stars on a chief, the shield supported by a single lion couchant: (*Metros Ch.*) After his marriage with the heiress of Mar, when he assumed that title, his arms were, quarterly 1 and 4, Douglas, a heart; on a chief three stars; 2 and 3, a bend between six cross crosslets fitchè, for Mar.—(*Ch. in archiv. publ. Edin.*)

^t *Ch. anno 1401, in archiv. publ.*, where the arms are—quarterly; 1 and 4 Donglas, a heart, on a chief three stars; 2 and 3 Galloway, a lion rampant crowned. Over all, an inescutcheon, Moray, three stars, 2 and 1.

^u As an instance of these ambiguities, the name of W. Pratt, who occurs as a witness in *N. 71, 72, and 103*, is written at these three places in the following manners:—*N. 71*. H. *decanus Rossen. vii moī*. Th. *Hostiař de Inuernys. W. Prath de Inueruarf. R. de forays, &c. fol. 29*.—*N. 72*. Th. *Hostiař vii de Inuernys. Walō Prath vii de Inuernarī. Rico vii*

de forays. Aleš vii de Elgyn, &c. *fol. 29*.—*N. 109*. Thoma hos̄. Witto prāf vicario de Inuarn, &c. *fol. 73*. The writer was probably mistaken in each of these instances. This person's name appears to have been William, and he was Sheriff of Nairn—*vicecomes de Invernaryn*—in 1227.—*Robertson's Index*.

In like manner, Alexander Douglas, the brother of Bishop Bricius, occurs ten times in the older chartulary with the designation—“*vič de Elgyn*” (*N. 28, fol. 19. N. 30, fol. 15, fol. 39. N. 31, fol. 39. N. 33, fol. 42. N. 35, fol. 41, fol. 18. N. 95, fol. 22. N. 96, fol. 29. N. 120, fol. 21.*) He occurs twice, written—“*viceč de Elgyn*” (*N. 31, fol. 15. N. 33, fol. 18.*), and once—“*Aleš vicecomi de Elgyu*” (*N. 28, fol. 43*). Yet at *N. 211*, this person and his brother witness a charter of Bishop Bricius as “*Alexandro et Henrico canonici de Spyny fratribus nostris*.” Are we to hold that the engrossers of the ancient records of the Bishopric, thrice wrote the abbreviation of *vicecomes* instead of that for *vicarius*; or is it to be admitted that the churchman and Canon of the Cathedral held also the lay office of Sheriff of the Shire?

will be found to facilitate the consultation of the original records. Where mistakes have occurred, they cannot be attributed to haste or inadvertency. To bring the Register into its present shape has cost much time and labour. Unhappily the thought will sometimes intrude that they might have been better bestowed.

Four charters which have been frequently referred to in the preface, are printed at its conclusion, from the originals in the charter-room at Dunrobin. On the last leaf of the older chartulary is the following memorandum :—

• apud spynie 4to Julij 1580 .
• not • that hay was wgn •

Hugo Freskyn dat Scelbol Gilberto Archidiacono · 1203–14 ·

I. Omnibus hominibus et amicis suis, has literas visuris vel audituris, Hugo Freskyn salutem in Domino · Sciant omnes tam presentes quam futuri, me dedisse, concessisse et hac presenti carta mea confirmasse magistro gilberto Archidiacono Moraui et illis heredibus de parentela sua quibus ipse dare et concedere voluerit, et heredibus eorum, totam terram meam de scelbol in Suthyrlania, et de fernebuchlyn, et Inuerchlyn · et preterea totam terram meam de Suthyrlania versus occidentem que iacet inter has terras prenominatas et diuinas de Ros · Tenendas et habendas fibi et heredibus suis prenominatis in perpetuum, de me et heredibus meis, per neutras diuinas suas, in bosco et in plano, in pratis et in pascuis, in flangnis et molendinis, in moris et maresis, in ripis et in piscariis, et in omnibus iustis pertinentiis suis, libere et quiete, planarie, pacifice, et honorifice · Faciendo pro predictis terris seruicium vnius sagittarii, pro omni exactione, consuetudine, feruicio et demanda, ad me et ad heredes meos speciantes · Et adquietando forinsecum seruitium Domini Regis quantum ad predictas terras pertinet · Ego vero Hugo freskyn et heredes mei predictas terras prenominatas predicto magistro gilberto archidiacono Moraui, et illis heredibus de parentela sua quibus ipse dare et concedere voluerit, et heredibus eorum, contra omnes homines et feminas warantizabimus, acquietabimus et defendemus in perpetuum · Hiis testibus · Willelmo fratre meo · Andrea fratre meo · Waltero Morthach · Hugone Duglas · freskyno Duglas · Waldeuo de Garuacht · Roberto Camerario · Reginaldo Janitore · Ricardo de morauia · Archybaldo de duffus · Augustino de elgyn · thoma filio augustini · Johanne nigro · Alexandro de elgyn · et multis aliis ·

Rex Willelmus Confirmat cartam Hugonis . 1211-14 .

II. .W. dei gratia Rex Scottorum . Omnibus probis hominibus Totius Terre
sue . Clericis et laicis? salutem . Sciant presentes et futuri . me concessisse .
et hac carta mea confirmasse . donationem illam quam Hugo . frefekin .
fecit magistro Gilleberto . Archidiacono morauie . de tota terra de scelebol .
in Sutherland . et de ferenbeuchlin . et de tota terra de Sutherland . uerbus
occidentem . que iacet inter has terras prenominatas . et diuinas de Ros .
Tenendis . sibi et illis heredibus de parentela sua . quibus ipse terras illas
dare et concedere uoluerit . de predicto Hugone . Frefekin . et heredibus
fuis . hereditarie . per nectas diuinas suas . et cum omnibus iustis pertinen-
tias fuis . ita libere et quiete . plenarie . et honorifice . sicut carta predicti
Hugonis . frefekin . testatur . faluo seruicio meo . Testibus . Willelmo de
Boscho . Cancellario . meo . Oliuero . et Willelmo . capellanis meis . Phi-
lippo de Valoniis . Camerario . meo . Hugone . de sigillo . Clerico meo .
Apud Selefchirk .xxix. die Aprilis .

Frofesor estom in Due. Rata omnes tam psonas q̄ plaz / me deas / exiffie / ha psoner carca
et hys de parentela qualibz q̄c Danc x dacte Colone / et fradz corp tota tra mea de felbol
est. tra mea de Gonyplandia / Corp accident q̄ dace me hase q̄d. as psonas / et danc psonas
tum de me et fradz men p̄ rutas dancas quale m lofo e in planeta tu q̄s / et in pafias
et in pescar / & et in ombr infis p̄ mineras gnes / Et de ce p̄ planeta pafias / & honori
T egocet / psonas me / Gno / et dancas / ad me et ad fradz meos sp̄ntas / Et adfe
pmon / Et go G longo psonas / fradz mea psonas / dancas / dacte Colone / et fradz corp tota tra mea de felbol
et danc x dacte Colone / et fradz corp tota omnes Dancas / dancas / ad febam /
Fre nro / Ballo worthat / Ingene / drigat / profesimo drigat / Valdoso de garniata
mia / thre Saldo de dancas / Engenfimo de elym / thoma filio augustin / Johen gro

de plumbis quatuor longioris pectorum / etiam in dno saltem / apud eum confitit gra me
nascitur cum Hugo super hunc ipsius pectorum mensuram / sedet et gestat / auctoritate altero archidiaconi
recte totum et frumentorum / tota haec mensuram factum in pontificia bandula / et de summis frumentis.
Vix corporis potestimque rurato in his duas annatas et annas (de 200) / et tenuendas
frumentis mensuram rectiligneas et omnes frumentos communidatibus et agnitionibus /
secundum frumentum in extremitate. Ego et Officio et frumentorum et frumentis /
les frumentos de parvitate sua etiam non i. secundum et dare volunt et frumentos
et frumentis. Non enim ea testimonium significare non est apparet / Unde teipso servito deca
fendem. In cuius rei testimonium significare non est apparet / Unde teipso servito deca
mili de origine et regnum farnacore / iste magno et metas aliis /

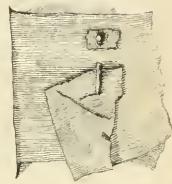
Willelmus dominus de Sutherland confirmat cartam patris .

- III. Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris, Willelmus dominus de Suthy-
landia filius et heres quondam Hugonis Freskyn, eternam in domino salu-
tem . Nouerit vniuersitas vestra me confirmasse, ratum et gratum habuisse
pro me et heredibus meis, illam donationem quam Hugo Freskyn quondam
pater meus dedit et concessit magistro Gilberto Archydiacano morauie et
illis heredibus de parentela sua quibus ipse dare et concedere voluerit et
heredibus eorum, totam terram meam de scelbotil in Suthylandia, et de
fernebuchlyn et de Innerchen . Et preterea totam terram meam de Suthy-
landia versus occidentem que iacet inter has terras prenominatas et diuinas
de Ros . Tenendas et habendas sibi et heredibus suis prenominatis in per-
petuum, de me et heredibus meis, per rectas diuinas suas, cum omnibus liber-
tatis, commoditatibus, et aliamentis dictis terris spectantibus seu spectare
valentibus, sicut carta dicti Hugonis freskyn in se testatur . Ego vero Wil-
lelmus et heredes mei dictas terras prenominatas ut prescriptum est dicto
magistro Gilberto archidiacono morauie, et illis heredibus de parentela sua
quibus ipse concedere et dare voluerit, et heredibus eorum, contra omnes
homines et feminas warantizabimus, acquietabimus et in perpetuum defen-
demus . In cuius rei testimonium sigillum meum est appensum . Hiis testi-
bus . Henrico decano de Ros . Mauricio cancellario . Hugone Duglas .
Freskyno de Duglas . Reginaldo Janitore . Johanne nigro . et multis aliis .

Alexander II. Rex confirmat donationem Gilberti episcopi . 1235 .

IV. Alexander . Dei gratia Rex Scottorum . Omnibus probis Hominibus Tocius Terre sue salutem . Sciant presentes et futuri nos concessisse et hac carta nostra confirmasse donationem illam quam Gilbertus episcopus Katannie fecit Ricardo fratri suo de tota terra sua de Suthyrland . quam Hugo . Frefekyn dicto episcopo dedit . Scilicet de tota terra de Skellebolle . et de ferinbeildin . et preterea de tota terra que jacet inter dictas terras de Skellebolle . et de ferinbeilldyn et diuinas de Ros uersus occidentem . Tenendis . eidem Ricardo . et heredibus suis de heredibus predicti Hugonis . frefekin in feodo et hereditate per rectas diuinas suas et cum omnibus iustis pertinentiis suis ita libere et quiete . plenarie . et honorifice . sicut carta dicti . G. episcopi inde plenius confecta predicto Ricardo . et carta prenominati Hugonis . frefekyn . et confirmatio domini regis Willelmi . patris nostri super dictis terris prefato . G. episcopo plenius confecte: juste testantur et confirmant . Saluo feruicio nostro . Testibus . W. episcopo Glasguensi . Cancellario . P. comite de Dunbar . Waltero filio Alani senescalli . Justiciario . Scocie . Waltero Olifard . Justiciario . Laodonie . Alano . Hostiario . Waltero Byset . Willelmo de Mar apud Sanctum Andream vicefimo sexto die Decembris . Anno . Regni . Domini . Regis vicefimo secundo .

¶ Regis. Reg Cris. Reg Sot. Domini Etatis Terci Huius Mitem. Sciant presentes
et faciat nos confessio[n]e et fac etea nostra confirmasse Sonacrem illam quam Gilbertus fr[ate]r
Baranius fecer[unt] Ricardus. filius eius de tota terra sua de contrivendis. quia Lang[ue]s. freskem
et ap[er]tum. scilicet de rota terra de stellebolle. et de fernibellis. et preterea de tota
terra que facit n[ost]ri Regis terris de stellebolle. et de fernibellis et de fernibellis occi-
sione. etenim Ricardus. et Bertrandus eius et cum omnibus iustis penitentibus suis ut libe-
ratio et redemptio p[ro]p[ter]a eis et deo gratias suis et cum omnibus iustis penitentibus suis ut libe-
re. plenarie. et honorifice. sciat carea. Et. eti[am] nisi plenus confitetur p[ro]p[ter]a Ricardum. et
carta promulgata Langon. freskem. et confirmatio d[omi]ni regis. Will. patris n[ost]ri sup d[omi]ni acris
prefato. Et. q[uod] plenus confitetur iuste testatur et confirmare. Iohno seruando. Tempore. Et. q[uod]
datus. Cancellario. p[ro]p[ter]a sonacrem de Dunkar. Walterus filio Alano seneschall. Justiti. Eccl[esi]ast. Notarii.
olifari. Justiti. Laodici. Alano. Isolari. Walterus Bischof. Willms de agri apud sonam Andream Vincen-
tium seruo die Decemb[ri]i. Ann[i]. Regni. domini Regis — vicesimo secundum.

LIST OF THE PLATES.

LIST OF THE PLATES.

At page 11 of the Preface.

1. Three specimens of the *Liber Decani*.
2. Specimens of the *Liber Episcopi* and of the *Chronicon*.

At page 14.

3. The charter, No. 19, as written—
 - (1)—in the *Liber Decani*, f. 15.
 - (2)—in the *Liber Episcopi*, f. 39.
 - (3)—in the later Chartulary, f. 14.

At the end of the Preface.

4. Charter of Hugo Freskyn, from the original at Dunrobin.
5. Confirmation of King William, from the original, *ibid.*
6. Charter of William, Lord of Sutherland, from the original, *ibid.*
7. Charter of King Alexander II., of Skellebolle, from the original, *ibid.*

At page 464.

8. Charter of Alexander II., of Kyntessoch, from the original in the Advocates' Library.

At page 471.

9. Extent of the lands of Kylravoc, from the original at Kilravock.

At the End.

10. Map of Moray, from various drawings by Sir Robert Gordon of Straloch, in the Advocates' Library, Edinburgh.
11. Plate I. of seals of the Bishops of Moray, referred to at p. xiii of the Preface.
12. Plate II. of Bishops' seals, referred to at p. xiv of the Preface.

E R R A T A

tam in codicibus MSS. quam in imprimendo pretermissa .

P. 27, l. 7. — <i>Pro piscarii</i>	lege <i>piscariam.</i>
P. 57, l. 12. — <i>cum</i>	— <i>cui.</i>
P. 110, l. 25. — <i>pono</i>	— <i>bono.</i>
P. 116, l. 13. — <i>onerata</i>	— <i>oneratun.</i>
P. 136, l. 1. — <i>dicto</i>	— <i>domino.</i>
P. 173, l. 2. — <i>pregavari</i>	— <i>pregravari.</i>
P. 341, l. 28. — <i>Strathrok</i>	— <i>Strathbrok.</i>
P. 370, l. 15. — <i>ecclesiasticam</i>	— <i>ecclesiasticam.</i>
P. 401, l. 19. — <i>dominum patronum</i>	— <i>domini patroni.</i>
P. 422, l. 16. — 1560	— 1570.
P. 458, l. 24. — <i>its</i>	— <i>ita.</i>

IN INDICIBUS.

P. xiv. a. 41. — 241	— 341.
P. — b. 10. — post <i>Scotie</i>	— 300.
P. xix. a. 37. — <i>Justicarius</i>	— <i>Justiciarius.</i>
P. xxxv. b. 46. — <i>Strathrok</i>	— <i>Strathbrok.</i>

v

T A B U L A.

wh

a

T A B U L A.

i. Liber Episcopi.

1. Carta Regis Willelmi de decimis et rectitudinibus ecclesiasticis solvendis. *a.d.*
1165-75. *fol.* 37.
2. Carta de decima reddituum et placitorum Regis in Moravia, data Simoni episco-
opo. 1171-84. *f.* 36.
3. Confirmatio Regia donationis a Simone episcopo facte Johanni eremite, de
insula de Lunnin. 1171-84. *f.* 36.
4. Rex quietum elamat Aulon Maebele Simoni episcopo. *ante* 1184. *f.* 38.
5. De decimis et rectitudinibus ecclesie persolvendis secundum affidam Regis David
et confuetudinem episcopatus Sancti Andree. 1187-99. *f.* 15, 37.
6. Carta Regia de episcopatu Moravie dato Ricardo episcopo. 1189-99. *f.* 35, 13.
7. Carta Regis de decimis reddituum, placitorum et cane de Moravia datis Ricardo
episcopo. 1189-99. *f.* 37.
8. Mandatum Regis de solvendis decimis. 1189-99. *f.* 37.
9. Mandatum Regis de rectitudinibus, cane et conegeta a tenentibus reddendis.
1189-99. *f.* 38.
10. Mandatum Regis ut contumaces excommunicati compellantur ad parendum
juri. 1189-99. *f.* 38.
11. Rex concedit Episcopo ecclesias de Foreys et Dyk, et decem libras donec eas
vacare contigerit. 1189-99. *f.* 35.
12. Carta Regia de eisdem ecclesiis. 1189-99 *f.* 35, bis. *f.* 17.

13. Rex concedit quod Episcopus firmet molendinum de supra crobas de Loffyn sub-tus caftellum de Elgin. 1189-99. *f. 35. f. 17.*
14. Rex dat Episcopo tofta in Banef, Inverculan, Elgin, Forays, Eren, et Inuernys. 1189-99. *f. 38. f. 12.*
15. Rex dat toftum in Kynthor. 1187-1200. *f. 38. f. 16.*
16. Conventio cum Comite de Fif, de terris de Strathouen (quae longe alias feri-buntur postea N. 62). 1187-1203. *f. 36. regist. recent. f. 33.*
17. Carta Regia de decimis redditnum et placitorum de Moravia. 1200. *f. 37.*
18. Carta Regia data Bricio episcopo, de episcopatu. 1203-7. *f. 35. f. 14.*
19. Rex confirmat Episcopo ecclesiam de Kyngufey quam dederat Gilbertus de Kathern'. 1203-11. *f. 39. f. 15. regist. recent. f. 14. f. 35.*
20. Preceptum Regis de decimis et rectitudinibus Episcopi. *ante 1211. f. 37.*
21. Compositio cum Johanne Byfeth super ecclesiis de Coneway et Dulbatelauch. 1203-24. *f. 42. f. 18.*
22. Confirmatio Legati de ecclesiis de Dulbathlach, de Ket, et de Edendiuach. 1203-24. *f. 36.*
23. Willelmus filius Willelmi Freskyni concedit ecclesiam de Artendol in usum communem canoniconum. 1203-24. *f. 36. f. 19.*
24. Confirmatio Papalis de ecclesiis de Elgin et Dich. 1220. *f. 36.*
25. Rex dat redditum et servitium terre in Kethmalruf in escambium terre caftelli et burgi de Invernaren. 1214-24. *f. 38. f. 14.*
26. Preceptum Regis de translatione sedis Episcopatus ad Elgin. 1224. *f. 42. f. 17.*
27. Compositio cum Roberto Fyndoe de terris de Tulibardyn et Kelleys. 1224-42. *f. 42. f. 19.*
28. Compositio cum Thoma de Thyrlestan, de secundis decimis de Abyrtarf. 1225. *f. 43. f. 19.*
29. Rex concedit Episcopo Rathmorelhus in forestam. 1226. *f. 38. f. 14.*
30. Compositio cum David de Strathbolgyn qua conceduntur Episcopo omnes ecclesie de Strathbolgyn, excepta advocatione de Effy et Glas. 1226. *f. 39. f. 15.*
31. Compositio cum Waltero filio Willelmi de Moravia super terris de Ardrillen, Lunnin, Duldavy, Croyn, et advocatione ecclesiarum de Croyn, Abirlouer, Buthro-thyn, et Arteldol, et de secundis decimis de Bracholy, Bucharem, Abirlouer, et Kyneremonel. 1226. *f. 39. f. 15.*
32. Carta Regia de Culkeffloch data Episcopo Lismorensi. 1228. *f. 40. f. 16.*
33. Compositio cum Waltero de Moravia de terris in feodo suo, scilicet de Butru-thyn, Agynway, Artildul, Abirlouer et Cornekyermuneth, ipsi datis ad firmam. 1229. *f. 42. f. 18.*
34. Rex concedit Episcopo terram de Kynmyly, excepta terra de Marchinch, et iscarriis. 1232. *f. 38. f. 14.*
35. Compositio cum David de Strathbolgyn de terris ecclesiarum de Rynyn, Dun-

- banan, Drumdalgyne, Rotheuan, Buttharryn et terra de Petnulurge tenendis in feodis firma de Episcopo. 1232. *f. 41. f. 18.*
36. Rex dat tres marcas annuatim de firmis de Elgin capellano celebranti pro anima Regis Duncani. 1235. *f. 42. f. 17.*
37. Rex concedit tres dauchas de Fynlarg, et Logyfythonach ad capellanum foliarium sustentandum. 1236. *f. 40. f. 16.*
38. Rex concedit Episcopo terras de Thulychen et de Rothuan. 1236. *f. 41. f. 17.*
39. Compositio cum Domo Dei de Elgin qua terra de Munben Domui Dei, terra vero de Kelleys Episcopo confirmatur. 1237. *f. 43. f. 19.*
40. Carta Regia de Keldrumin, et de 40 marcis annuatim de feodis firmis de Moythas, Dyk et Brothyn, in ex cambium secundarum decimaru m. 1238. *f. 41. f. 16.*
41. Episcopus concedit Canonicis, in communam fratrum residentium, ecclesias de Ferneway, Abirthacyn, Logynkenny, Kyneardyn, Abyrnithy, Altre, Ewain, Bre-nath, Artildol, cum omnibus pertinentiis, exceptis terris infra unamquamque parochiam ad mensam Episcopi pertinentibus. 1239. *f. 40. f. 24.*

ii. Liber Decani.

42. Rex concedit Ricardo episcopo Episcopatum Moraviensem, necnon ecclesias de Elgin et Eren cum capillis. 1187-9. *f. 13.*
43. Episcopus dat ecclesiam de Inuerbouen Andree prebbytero de Brechyn. 1187-1203. *f. 23.*
44. Episcopus dat ecclesiam de Abyrnythy Patricio filio Guillelmi. 1187-1203. *f. 30.*
45. Bulla Papalis de fede cathedrali statuenda apud ecclesiam Sancte Trinitatis de Spyny. 1207. *f. 12.*
46. Magna carta Bricii episcopi de fundatione octo canoniarum apud Spyni, qua Decanus habuit ecclesiam de Eryni cum capella de Inuernarren; Cantor ecclesias de Lamnabride, Aluays et Ratheforde; Thefaurarius Kennedor et Eskyl; Cancellarius terras de Fotherues, Lythenes, Lunyn, Duldauy, Logyn; Quintus canonicus ecclesias de Strathouen et Urchard ultra Invernys; Archidiaconus ecclesias de Forays et Logyn Fythenach; Septimus canonicus ecclesiam de Spyny; Octavus Rothuan et Duppil. Ecclesia cathedrali apud Spyny constituta ad exemplar Lincolnienis ecclesie. 1208-15. *f. 1.*
47. Confirmatio et protectio Papalis. 1215. *f. 11.*
48. Epistola capituli Lincolnienis de constitutionibus ecclesie sue. 1208-23. *f. 9.*
49. Constitutiones Lyncolnienes. *f. 7.*

50. Maleolmus Comes de Fyff dat ecclesiam de Innerhouen. 1206-23. *f. 24.*
51. Compositio cum Johanne Byfeth, qua conceditur Episcopo patronatus ecclesie de Dulbathlach cum 9 dauachis, et Johanni patronatus ecclesie de Conewy cum 11 danachis. 1206-21. *f. 18, f. 28, f. 42.*
52. Confirmatio Regia. 1221. *f. 12.*
53. Episcopus ad instantiam Freskini de Kerdale concedit ecclesiam de Deveth ad fabricam ecclesie cathedralis. 1206-23. *f. 22.*
54. De investitura et seyfina ejusdem. 1213-22. *f. 22.*
55. Ratificatio Papalis duarum canoniarum ab Episcopo dotatarum, de decimis bladi de Moy et de ecclesiis de Kynor et Dunbanan. 1222. *f. 11.*
56. Confirmatio Papalis de ecclesiis de Elgyn, Dyke, Dunbathelac et Edendyuach ad mensam Episcopi pertinentibus. 1222. *f. 11.*
57. Commisso Papalis de mutatione sedis ad ecclesiam Sancte Trinitatis juxta Elgin. 1223. *f. 12.*
58. Statutum commissariorum Papalium de eadem. 1224. *f. 12.*
59. Episcopus confirmat donationem ecclesie de Deveth (53). 1224-42. *f. 23.*
60. Episcopus confirmat erectionem prebende de Kynor et Dunbanan (55). 1224-42. *f. 23.*
61. Episcopus confirmat easdem; necnon de novo constituit prebendam de decimis garbalibus de Petyn et Bracholyn, et aliam de decimis garbarum de Butruthyn et Abyrlouer, de voluntate Walteri de Moravia patroni et futuri collatoris earundem. 1224-42. *f. 27.*
62. Malcolmus Comes de Fyf quietam clamat terras et ecclesiam de Inuerouen; enm patronatu ecclesie de Cromdol. 1224-42. *f. 26. regist. recent. f. 24.*
63. Carta ejusdem de jure patronatus de Cromdole. 1224-42. *f. 29.*
64. Episcopus confirmat donationem Willelmi filii Willelmi filii Freskini, de Artil-dol (23). 1224-42. *f. 23.*
65. Episcopus dat ecclesiam de Rathmorens ad luminaria ecclesie cathedralis. 1224-42. *f. 23.*
66. Episcopus dat ecclesiam de Dulerguffy ad luminaria cathedralis. 1224-42. *f. 23.*
67. Papa confirmat prebendas de Petty et Bracholy et de Butruthyn et Abyrlouer (61). 1224. *f. 12.*
68. Episcopus constituit prebendam de ecclesiis de Kingufy et del Inche, et aliam de ecclesiis de Croyn et Lunyn. 1226. *f. 24.*
69. Confirmatio octo veterum canoniarum, (prebenda de terra de Fotherues Episcopo affignata, ecclesia vero de Strathouen Cancellario;) infuper additis decem prebendis recentioribus. 1226. *f. 5.*
70. Episcopus quietam clamat Jacobo filio Morgundi terram quandam et secundas decimas de Abyrnythy. 1226. *f. 25.*

71. Johannes Byfeth dat ecclesiam de Kyltalargy domui leproforum de Rothfan. 1224-6. *f.* 29.
72. Carta de eadem. 1226. *f.* 29.
73. Decretum commissariorum Apostolicorum de terra de Bulefske, contra Gilbertum Hostiarium contumaciter absentem. 1226. *f.* 27.
74. Compositio cum codem qua quietam clamat terram de Bulefske, Episcopo quietas clamante secundas decimas terre de Strathbroc. 1226. *f.* 29.
75. Compositio inter Episcopos Moravie et Rossie, qua conceditur dioecesi Moraviensi ecclesia de Kyntalargyn, Rosseni vero ecclesia de Ardroster. 1226. *f.* 28.
76. Compositio cum Waltero Cumyn, qui dat quasdam terras in Badenach, Episcopo renunciante decimis cani Regis. 1224-33. *f.* 13.
77. Compositio cum Abbe de Kynlos de decimis de Strathylif. 1229. *f.* 24.
78. Bulla Papalis de libera electione Episcopi per capitulum, fede vacante. 1231. *f.* 11.
79. Episcopus dat terram de Dolays Mychel Duncano filio Gillemychel McAth in escambium terre de Petcarenc in Strathardol. 1232. *f.* 27.
80. Episcopus concedit Gylberto filio Gylberti quondam comitis de Stratheren terram de Kyncarny in feodifirmam. 1232. *f.* 26.
81. Constitutio Andree episcopi, de octo canonii Bricii et de quindecim prebendis recentioribus. 1224-42. *f.* 2.
82. Constitutio Episcopi pro controversia et litibus vitandis. 1232. *f.* 7.
83. Compositio cum Alaudo Hostiario, de terra ecclesie de Urchard. 1233. *f.* 20.
84. Constitutio Episcopi,—prebendarium vocatum ad alium beneficium, interim fructibus prebende frui donec beneficii fructus ad quod vocatur percipere liceat. 1224-42. *f.* 5.
85. Compositio cum Waltero Comite de Menteth de terra et secundis decimis de Kynkardyn. 1234. *f.* 20.
86. Capitulum concedit Alexandro de Strivelyn terram ecclesie de Deveth ad feodifirmam. 1234. *f.* 20.
87. Episcopus concedit Waltero de Moravia terram ecclesie de Ewen et terram de Budif' in feodifirmam. 1235. *f.* 28.
88. Compositio cum Episcopo Aberdonensi de jure diocefano ecclesiarum de Dauen-dor et Forseauen et capella de Innerculan. 1236. *f.* 21.
89. Compositio de decimis de Inays &c. solvendis Priori de Urchard, Cancellario qua rectore de Eskyl recipiente 24 marcas annuatim. 1237. *f.* 25. (*vide* 461.)
90. Ordinatio de officiis et de penis vicariorum. 1238. *f.* 6.
91. Statutum de residentia facienda vel septima prebende solvenda. 1239. *f.* 4.
92. Bona canoniconum sine testamento defunctorum a Decano et capitulo adminis-trantur. 1240. *f.* 5.
93. Statuta de canoniconum officiis. 1242. *f.* 3.

94. Symou de Hogefton concedit capelle de Hogefton quinque aeras terre in villa de Hogefton. 1224-42. *f.* 26.
95. Walterus de Moravia concedit ecclesiam de Inneralian ad fabricam ecclesie cathedralis sustentandam. 1224-42. *f.* 22.
96. Episcopus concedit tofta et crofta in le Burchalch quibusdam canonicis. 1224-42. *f.* 29.
97. Episcopus delegat Cantori assignationem croftorum canonicis. 1224-42. *f.* 21.
98. Robertus Fyndoe vendit toftum et croftum in Elgin pro $4\frac{1}{2}$ marcis. 1244. *f.* 26.
99. Compositio cum Freskyno de Moravia domino de Duffus, de usuario et pastura nemoris et more de Fynroffy et de terra de Logynhauedale. 1248. *f.* 21.
100. Privilegium Papale ne compellatur ecclesia Moravievis ad clericorum receptionem vel provisionem. 1248. *f.* 21.
101. Confirmatio Papalis de Decano per capitulum eligendo. 1248. *f.* 11.
102. Protectio Papalis. 1251. *f.* 11.
103. Conceduntur 20 marce annuatim de decimis garbarum de Kynguscye et Inche, Scriptori Pape solvende. 1253. *f.* 21.
104. Confirmatio Papalis super residentia canonicorum. 1256. *f.* 4.
105. Statutum judicum a Papa delegatorum, de visitationibus Episcopi et procurationibus solvendis. 1260. *f.* 22.

iii. Carte Hospitalis Pontis de Spe.

106. Muriel de Polloc domina de Rothes, dicat Sancte Marie et Sancto Nicholao, terram de Inuerorkel ad habendam in ea domum ad receptionem pauperum transuentium aquam de Spe. 1224-42. *f.* 73.
107. Eadem dat hospitali Sancti Nicholai juxta pontem de Spe, ad sustentationem pauperum ad idem hospitale confluentium, molendinum de Inuerorkel cum quadam terra. 1238. *f.* 73.
108. Walterns de Moravia dat Hospitali terram de Agynway. 1224-42. *f.* 73.
109. Rex dat terram de Robenfeld ad sustentationem pontis. 1228. *f.* 73.
110. Rex dat capelle Sancti Nicholai juxta pontem quatuor marcas de firma molendinorum de Innernarn ad sustentationem capellani et clericorum. 1232. *f.* 73.
111. Prior Sancti Andree quietam elamat Hospitali ecclesiam de Rothes, pro tribus marciis annuatim solvendis. 1235. *f.* 74.
112. Eva de Morthach domina de Rothes confirmat hospitali ecclesiam de Rothes quam mater Muriel de Polloc dederat. c. 1235-42. *f.* 73.
113. Episcopus concedit eandem. 1235-42. *f.* 73.

iv. M^unimenta Domus Dei iurta Elgin.

- 114. Episcopus confirmat Domui Dei juxta Elgin terras de Monben et de Kellos quas Alexander II. Rex concescit ad sustentationem pauperum. 1343. f. 54.
- 115. Breve Regis ad inquirendum utrum Rex vel Episcopus sit verus patronus Domus Dei. 1371? f. 54.
- 116. Precentor, Caneellarius et Subdecanus testantur, Andream Episcopum fundasse Domum Dei, et Episcopos patronos esse. 1391. f. 54.
- 117. Attestationes aliorum de eodem. c. 1391. f. 55.
- 118. Renuntiatio patronatus pro Alexandro de Dunbar de Frendracht. 1393. f. 55.

v. Carte ad ecclesiam cathedralem spectantes.

- 119. Episcopus dat Willelmo filio Freskyni Logynauedal et le Logyndykis, neconon ecclesie beati Petri de Duffhus, decimas ejusdem terre. 1190. f. 31.
- 120. Compositio eum Waltero de Moravia de usuario nemoris et more de Spyny et Fynrossy. 1226. f. 21.
- 121. Episcopus concedit Waltero de Moravia situm molendini super Loffy in terra de Uchtyrspyny. 1237. f. 32.
- 122. Episcopus quietas clamat Johanni Byfeth terras de Cunway et de Erehelys et eanam de le Ard pro sexaginta solidis annuatim de terra de Munychoch solvendis. 1258. f. 44.
- 123. David de Graham miles dominus de Loveth quietam clamat Episcopo piscariam de Forn, Episcopo concedente terram ecclesie de Kyntalargyn eum piscaria, in feodifirmam eidem David, pro 100 solidis annuatim solvendis. 1253-80. f. 45.
- 124. Carta Episcopi data Willelmo de Fentoun et Patricio de Graham militibus, de terra ecclesie de Kyntalargyn et piscaria de Esse pro sex marcis annuatim. 1253-80. f. 45.
- 125. Eva Murthae domina de Rothes concedit Episcopo terram de Inuerlochty. 1263. f. 49.
- 126. Episcopus concedit Reginaldo le Chen minori domino de Duffus, terras de Strathnavir quas Johanna sponsa Friskyni contulit ecclesie. 1269. f. 102.
- 127. Mandatum Episcopi de excommunicando Willelmo de Fentoun de Beuford, qui decreto de terra ecclesie de Keltalargyn restiterit. 1280. f. 46.

128. Augustinus dominus de Inveralian concedit terram de Fanymartach juxta Fynlarg. 1253-98. *f.* 45.
129. Venditio terre in Suthberuic. 1253-98. *f.* 46.
130. W. de Fedreth et Criftina de Moravia dant patronatum ecclesie de Duffus. 1294. *f.* 34.
131. Carta et quieta clamatio eisdem data de Logy, Hermitdykis et situ molendini de Uchtyrfspyny, et pro effusione sanguinis in ecclesia de Duffus. 1294. *f.* 33.
132. Johannes de Spalding dat prebendariis futuris de Duffus, mansum in Elgyn. 1253-98. *f.* 43.
133. Vicaria of Elgin additur prebende centum solidorum, salvis Episcopo le vicarialchalce et decimis piscarie portus de Spee. 1299-1325. *f.* 48.
134. Carta Willelmi de Inuerlochty de quatuor bovatis de Inuerlochty. 1299-1325. *f.* 108.
135. Episcopus concedit Willelmo filio Ade filii Stephani dimidiam davaacam de Medilhaleh. 1309. *f.* 111.
136. Episcopus eidem dat terram de Wtyrspyny in escambium pro Quytford, Inuerlothy et Miltoun. 1309. *f.* 111.
137. Ordinatio in controvicia inter Precentorem et Succentorem de limitibus et decimis de Ratheford et Alues. 1328. *f.* 47.
138. Episcopus in feodifirmam concedit Roberto de Lawadyr militi dimidiam davaacham de Aberbreachy et terram de Auchmunie. 1334. *f.* 98.
139. Recognitio juris Episcopi de visitatione et correctione domus de Pluseardy et institutione priorum et fratrum. 1345. *f.* 110.
140. Mandat Rex quod Episcopus procedat per censuram ecclesiasticam contra subtrahentes decimas et falaria capellanorum. 1358. *f.* 75.
141. Carta Regis de eisdem. c. 1358. *f.* 83.
142. Preceptum Regis de decimis exituum curiarum Episcopo solvendis. 1367. *f.* 75.
143. Decretum de nativis Episcopi recuperandis. 1364. *f.* 64.
144. Acquietantia data Episcopo de pecunia Camere Papali soluta. 1364. *f.* 111.
145. Attestatio Cardinalis Sancte Marie trans Tiberim de eadem. 1364. *f.* 112.
146. Remissio Regis concessa quibusdam hominibus Episcopi pro transgressiounibus quibuscumque. 1363. *f.* 74.
147. Privilegium Regium Episcopo concessum quod homines fuos de Strathspee et Baydenach per suum ballivum judicari faciat et puniri. 1364. *f.* 74.
148. Preceptum Regium de eodem. 1366. *f.* 75.
149. Acquietantia de solinta decima finium itineris Camerarie. 1368. *f.* 80.
150. Carta Regia de immunitate terrarum ecclesie a servitiis et oneribus publicis. 1369. *f.* 80.

151. Statutum capituli de decimis solvendis a cariantibus meremia vel petas cum bobus et plaustris. 1369. *f. 81.*
152. Statutum de decimis molendinorum. 1369. *f. 81.*
153. Petatio Episcopi contra processum et decretum de multura terrarum de Quarrelwode. 1369. *f. 81.*
154. Alexander Senescalli promittit se protectorem et defensorem hominum et terrarum Episcopi futurum esse. 1370. *f. 95.*
155. Appellatio ad Papam ex parte Abbatis de Aberbrothoc, contra processum coram Episcopo de decimis ecclesie de Inuernys. 1371. *f. 84.*
- 156. Responso Episcopi ad Papam scripta. 1371. *f. 85.*
157. De bladis a Tenente de Cathboll ad plegium datis pro firma debita. 1375. *f. 113.*
158. Episcopus concedit Johanni de Forbes domino ejusdem et tribus heredibus, terram de Fynrossy. 1378. *f. 34.*
159. Alexandro domino de Badenach apud stantes lapides de Ester Kynguey fedente ut domino inter vassallos suis et subditos ad iura reddenda—Episcopus curiam et jurisdictionem dicti Domini de terris suis de Badenach disclamat, cui dictus Dominus demum assentit. 1380. *f. 51.*
160. Episcopus dat Andree filio Roberti duas perticatas terre in Elgin. 1362-97. *f. 110.*
161. Alexander Dominus de Badenach quietas clamat terras Episcopi de Logan-kerry, Ardynche, et terras capellarum de Rath et Dwnachtan. 1381. *f. 88.*
162. Episcopus ad firmam concedit Alejandro Domino de Badenach et duobus heredibus, terram de Ratmorchus. 1383. *f. 90.*
163. Protestatio Episcopi contra Comitem Moravie et Burgenses de Elgyn, de usu terrarum et portus de Spyni Kynnedor et insula. 1369-94. *f. 93.*
- 164. Episcopus appellat contra judicium vicecomitis de Invernys de secta curie. 1383. *f. 93.* (*r. N. 179.*)
165. Procuratorium ad presentandam appellationem. 1383. *f. 94.*
166. Conventio cum Hugone Frefel domino de Loveth de annali de Kyntallirty Es et Muuichok satissimando; fide quoque data quod erit bonus amicus et fidelis Episcopo. 1384. *f. 99.*
167. Computum Episcopi et Domini de Badenach super firma de Ratmurchus et annali de Culnecavil. 1386. *f. 99.*
168. Episcopus concedit in feodifirmam Domino de Badenach terras de Abireachy et Achmunedy resgnatas a Roberto de Chefelme milite. 1386. *f. 98.*
169. Emendatio de querelis inter Episcopum et Comitem Moravie. 1389. *f. 103.*
170. Thomas filius Comitis Moraviensis devenit custos et defensor terrarum omni. umque possessionum Episcopi, contra malefactores, viros Kethranicos et alios. 1389-*f. 104.*

171. Collatio canonicatus de Elgyn et prebende centum solidorum. 1390. *f.* 87.
172. Preceptum Regis de sigillando duas literas patentes—Unam directam Comitibus Buchanie et Moravie, ne se amplius intromittant de castro de Spyny quovis colore,—alteram qua obligatio Episcopi data Thome filio Comitis Moravie (*N.* 170.) declaratur exspirasse quia Episcopi possessiones non defenduntur, immo vastantur. 19 Augusti 1390. *f.* 104.
173. Supplicat Episcopus Regi pro reedificatione ecclesie cathedralis combustae. 2 Decembris 1390. *f.* 102.
174. Inquisitio Johannis Sibbald heredis Roberti patris de terra de Aldrochty. 1393. *f.* 107.
175. Episcopus dat decimas de itineribus et curiis ad exhibendum Johanni de Innes in studio Parisiensi. 1396. *f.* 108.
176. Bulla directa Regi Scotie pro Willelmo consecrato Episcopo Moravie. 1397. *f.* 56.
177. Rex eidem concedit temporalitatem episcopatus. 1397. *f.* 56.
178. Rex mandat Comiti Buchanie ut castrum de Spyny Episcopo reddat. 1398. *f.* 56.
179. Rationes protestationis contra judicium Vicecomitis de Invernys super secta curie. 1398. *f.* 59. (*v. N.* 164.)
180. Superfedeas de eadem contraversia a Justiciariorum. 1398. *f.* 59.
181. Monitio Episcopi contra occupationem de Kynmily per eos quibus Alexander de Insulis easdem fine jure dederat. 1398. *f.* 60.
182. Litera testimonialis de quitatione furti impositi Willelmo filio Thome. 1398. *f.* 53.
183. Decime antiquorum hortorum de Elgyn debentur vicario, novorum vero Episcopo. 1398. *f.* 53. (*v. N.* 253.)
184. Subsidium ad fabricam ecclesie combustae de beneficiis levandum. 1400. *f.* 60.
185. Episcopus concedit dimidiam dauacham de Mydilbach resignatam a Megota de Moravia, eidem Megote et sponso. 1397-1406. *f.* 72.
186. Rex concedit Episcopo ut cognoscat de omnibus criminibus a habitantibus terram ecclesiastica commissis. 1381. *f.* 105.
187. Canonici ad episcopum eligendum congregati, juraverunt quod Episcopus eligendus tertiam partem proventuum dabit ad fabricam; servabit privilegia; non intromittet se in communibus ecclesiis; non exiget aliquid a canoniciis injuste; non impediet canonicos sepelire parochianos in prebendarum ecclesiis. 1414. *f.* 70.
188. Episcopus concedit Donaldo thayno de Caldore terram de Urchanybeg. 1421. *f.* 55.
189. The Bisshopis men fal noctt be distrenyt for wappinschawyn nor hostyng but fal pafs with his Balie. 1445. *f.* 117.

190. De eodem. 1445. *f. 116.*
191. Rex mandat quod homines Episcopi non compellantur comparere ad aliquas curias burgorum baroniarum vel regalitatum Comitum Rossie vel Moravie. 1405. *f. 116.*
192. Carta Regia de villa de Spyni erecta in burgum in baronia. 1451. *regist. recent. f. 107.*
193. Carta Regia erectionis terrarum ecclesie iu baroniam de Spyny. 1451. *regist. recent. f. 107.*
194. Carta Regia de regalitate baronie de Spyny. 1452. *regist. recent. f. 108.*
195. Instrumentum super exceptionibus in generali revocatione Regis. 1455. *regist. recent. f. 110.*
196. Compositio cum Comite de Huntlie de firmis terrarum de Ryny, Dunbannane, Drumdelgy, Rothwen et Butharry. 1464. *f. 117.*
197. Carta de Catpolle ab Episcopo concessa Johanni McCulloch. 1478. *f. 67.*
198. Confirmatio Regia de Regalitate. 1488. *regist. recent. f. 109.*
199. De compromisso cum Barone de Kilravok, de Marchiis de Croy et Kildrummy. 1492. *regist. recent. f. 95.*
200. Continuatio ejusdem caufe. 1492. *ibid. f. 96.*
201. Continuatio ejusdem. 1492. *ibid. f. 97.*
202. Decretum arbitrorum de eisdem marchiis. 1492. *ibid. f. 97.*
203. De compromisso et decreto inter Alexandrum de Innes de eodem et vicarium de Abirkerdor de terris de le Zochry, ubi transfumuntur carte Bricii episcopi et capituli Moraviensium de denuo terra ecclesie de Abirkerdor concessa monachis de Abirbrocht. 1511. *ibid. f. 102.*
204. Episcopus committit magistro Georgio Lokeart potestatem disponendi bursas de Gresie Parisiis fundatas. 1526. *ibid. f. 114.*

vi. Convocationes canonorum.

205. Convocatio canonorum ecclesie cathedralis 1460. *regist. recent. f. 145.*
206. Convocatio 1473. *ibid. f. 145.*
207. Convocatio 1487. *ibid. f. 146.*
208. Statutum de horologio custodiendo. 1488. *ibid. f. 143.*
209. Statutum de pena a non residentibus levanda. 1488. *ibid. f. 143.*
210. Statuta et Acta convocationis 1489. *ibid. f. 147-153*

vii. Capellanie. Altaragia. Vicarie.

211. Episcopus concedit Hugoni de Moravia ut capellam liberam habeat in castro de Duffus. 1203-22. *f. 191. regist. recent.*
212. Episcopus instituit Magistrum Henricum in vicariam Sancti Petri de Duffus, presentatum a Hugone persona de Duffus canonico. 1238. *f. 32.*
213. Vicaria de Elgyn unitur prebende centum solidorum. *eadem quae supra N. 133.*
214. Ordinatio Epifcopi de vicariis de Inuernys et de Aberkerdor. 1248. *f. 108.*
215. Fergus de Ardrossen dat terras de Clone ad sustentationem duorum capellanorum. 1262. *f. 88.*
216. Confirmatio Eufemie vidue Walteri de Moravia. 1263. *f. 89.*
217. Confirmatio Willelmi comitis de Ros. 1268. *f. 89.*
218. Simon thaynus de Abirkerdor dotat capellatum Sancti Menimii super ripam de Duffhern, de quatuor marcis de molendino de Carnouffexth et de le haylch de Dolbrech. 1253-99. *f. 81.*
219. Papa confirmat ordinationem de vicariis de Inuernys et Aberkerdor. (N. 214.) 1277. *f. 109.*
220. Comes de Ros dat Kattepoll et Petkenny fratribus minoribus de Elgin vel ad sustentationem duorum capellanorum—in compensationem injuriarum in ecclesiis de Petyl et Brachuli illatarum. 1281. *f. 87.*
221. Dotatio capellaniarum Saneti Nicholai et Sancte Crucis, de terra de Daldeleyt, a Hugone Heroek. 1286. *f. 50.*
222. Episcopus concedit terram de Logynfythenach pro sustentatione capellaui pro animabus Alexandri regis et Andree epifcopi. 1287. *f. 47.*
223. Presentatio Roberti capellani de Duffus a Reginaldo le Chen. 1296. *f. 34.*
224. Fundatio quinque capellanorum in capella Beati Thome Martyris, de firmis de Elgyn, a Thoma Ranulphi comite Moravie. 1328. *f. 82.*
225. Preceptum Epifcopi de investitura capellanorum in ecclesia de Lochalveth. 1333. *f. 107.*
226. Adam de Berewyco concedit botham in Elgin pro petra cere annuatim solvenda ad luminare Beate Marie in ecclesia Saneti Egidii de Elgyn. 1343. *f. 61.*
227. Papa confirmat ecclesiis de Lochalveth, Bruneth et Altre datas pro sustentatione 17 capellanorum. 1350. *f. 106.*
228. Alexander de Menerys dominus de Lambrid fundat capellaniam de firmis terre de Mayn. 1350. *f. 76.*

229. Testimonium quod comitissa Moravie emit medietatem de Aberbrandely de comite de Fyf. 1350. *f.* 80. (*v. N. 232.*)
230. Johannes de Moravia panetarius Scotie fundat capellaniam de firma de Ar-trely et Croy. 1351. *f.* 76.
231. Ordinatio ejusdem capellani ad altare Sanete Crucis. 1351. *f.* 76.
232. Isabella Ranulphi comitissa Moravie dotat capellanum ex terris de Abirbran-dely. 1351. *f.* 80.
233. Thomas de Moravia, confirmat foundationem Johannis. (230.) 1353. *f.* 79.
234. Rex dotat capellanum beate Marie de Invernys de pecia terre de *le Cras.* 1359. *f.* 96.
235. Burgus de Invernys resignat eandem. 1359. *f.* 97.
236. Episcopus concedit capellaniis fundatis de terris Roffie, terram ad mansiones. 1360. *f.* 118.
237. Episcopus concedit terras in Inveruys ad feodifirmam, pro centum solidis capellaio Beate Marie de Invernys annuatim solvendis. 1361. *f.* 97.
238. Obligatio Johannis Scot, feodifirmarii. 1361. *f.* 99.
239. Robertus de Lawedir de Quarelwod dotat capellanum ad altare Beati Petri, de firmis terrarum de Brythmond et Kynstary et molendini de Aldheryn. 1362. *f.* 79.
240. Willelmus de Soreys dat quinque solidos annuatim in augmentationem alta-raggi beate Marie. 1363. *f.* 60.
241. Willelmus Pop dat terras juxta Elgyn ad augmentationem ejusdem. 1363. *f.* 61.
242. Ricardus filius Johannis dotat capellanum Sancte Marie in ecclesia Sancti Egidii de centum solidis e firmis botharum et croftorum in Elgyn. 1365. *f.* 95.
243. Episcopus confirmat cartam predecessoris, de capellania Beate Marie de Inver-nys. (N. 237.) 1365. *f.* 97.
- 243* Rex confirmat foundationem Roberti de Lawedir. (N. 239.) 1367. *f.* 79.
244. Inquisitio de fundatione capelle Sancti Meninii. (N. 218.) 1369. *f.* 81.
245. Johannes de Haya de Tulybothuyl dotat capellanum de Kyneragy ex firmis de Lochloy. 1374. *f.* 71.
246. Idem dotat capellanum de le Geth, ex firmis terre de Awyn. *f.* 64.
247. Exhibitio Willelmi de Camera, Parifiis, e terra de Grefioco. 1383. *f.* 94.
248. Vicaria de Dyk confertur Alexandro de Brothy. 1386. *f.* 100.
249. Capellanie Sancti Michaelis et de le Inche mutantur pro prebenda Sancti Egidii. 1390. *f.* 87.
250. Inquisitio de capellaniis de Daldeleth et Beate Marie. (N. 221. et 242.) 1398. *f.* 50.
251. Episcopus non admittit Alexandrum Barbas presentatum ad vicariam de

- Duffus a Johanne de Keth domino de Inverugy et tertie partis de Duffus. 1398.
f. 58.
252. Episcopus dictam vicariam Magistro Johanni Innes confert. 1398. *f. 58.*
253. Sententia de decimis hortorum canonicorum de Elgyn. 1399. *f. 53.* (*v. N. 183.*)

viii. *Monimenta ad Episcopatum non spectantia.*

254. Carta Regis David concessa monachis de Urchard. 1150-3. *f. 31. et f. 34.*
et regist. recent. f. 29. et f. 31. collat. cum regist. de Dunfermelyn, f. 8.
255. Carta Regis Malcolmi concessa Episcopo Aberdoneusi. 1163. *f. 74. collato*
regist. Aberdon. majori, f. 48.
256. Protectio Apostolica fratribus Vallis Caulium concessa. 1205. *f. 109.*
257. Litera Papalis de consilio provinciali annuatim celebrando in Scotia. 1225.
f. 11.
258. Compositio inter Episcopum Roffensem et Johannem Byfeth super patronatu
et terra ecclesie de Kyntallargy. 1226. *f. 43.*
259. Ferkar comes de Ros concedit Waltero de Moravia terras de Clon in Ros.
1224-31. f. 88.
260. Mandatum Pape de emendandis gravaminibus ecclesie Scoticane. 1251.
f. 30.
261. Petatio capituli Sancti Andree de confirmatione Willelmi Wischard episcopi
electi. 1271. f. 31.
262. Instrumentum super electione et confirmatione Waradiensis episcopi. 1285.
f. 30.
263. Conventio inter portionarios de Duffus de terris de Strathnavir, Duffus et
Strathbroc. 1286. f. 33.
264. Carta Regis Roberti I. de comitatu Moravie conceffo Thome Ranulphi militi.
1307-24. f. 91.
265. Bulla de jubileo celebrando. 1342-52. *f. 56.*
266. Litera Apostolica de subfido pro ecclesia Sancti Andree combusta. 1381?
f. 106.
267. Appellatio Willelmi de Bufbi contra Episcopum de collatione prioratus de
Urchard Johanni Mason. 1388. f. 101.
268. Apostoli Episcopi. 1388. *f. 101.*
269. Litera Regis pro Willelmo de Bufbi. 1390. *f. 105.*

270. Litera Regis pro Ada de Hadyngton. 1390. *f.* 105.
 271. Sententia de Eufamia comitis de Ros restituenda marito, et Mariota filia Athyn amovenda. 1389. *f.* 101.
 272. Conventio inter Comitem Moravie et Alexandrum de Infulis. 1394. *f.* 108.
 273. Resignatio Thome Prioris de Pluseardyn. 1398. *f.* 58.
 274. Decretum electionis Alexandri Prioris de Pluseardyn. 1398. *f.* 58.
 275. Mandatum de electione proclamanda. 1398. *f.* 58.
 276. Confirmatio electionis ab Episcopo. 1398. *f.* 59.

ix. Catalogi. census. homagia. &c.

277. Episcoporum Moraviensium nomina :—a Simone de Toeny ad consecrationem Willelmi de Spyny, *scripta c.* 1397 :—*ab obitu Willelmi scripta prout res poscebant.* *f.* 69.
 278. Canonic et capellanie ecclesie Moraviensis. *scripta c.* 1350. *exceptis duabus capellaniis manu recentiore additis.* *f.* 71.
 279. Taxationes beneficiorum episcopatus. *c.* 1350. *f.* 68.
 280. Procurationes debite Episcopo. *c.* 1350. *f.* 68.
 281. Synodatica Episcopatus *c.* 1350. *exceptis quibusdam (quae uncis includuntur) manu recentiore additis.* *f.* 68.
 282. Procurationes recentioris evi *c.* 1400. *f.* 100.
 283. Collationum ad fabricam ecclesie cathedralis catalogus. *c.* 1350. *f.* 71.
 284. Utensilia a beneficiato successori dimittenda. *c.* 1350. *f.* 69.
 285. Homagium a Willelmo de Fenton de Bewfourd, Episcopo factum. 1359. *f.* 74.
 286. Homagium Hugonis Fraſer domini de Loveth. 1367. *f.* 74.
 287. Instrumentum super eodem. 1367. *f.* 80.
 288. Homagium Alexandri de Cheſolme. 1368. *f.* 74.
 289. Arresta navicule in Loffy per Episcopum. 1383. *f.*
 290. De eadem. 1383. *f.* 92.
 291. De recognitione de Finroſſy in manus Episcopi. 1395. *f.* 115.
 292. Instrumentum de obedientia a Decano facta Episcopo. 1525. *regist. recent.* *f.* 153.
 293. De obedientia Canonorum. 1526. *regist. recent.* *f.* 153.
 294. De obedientia Decani. 1532. *regist. recent.* *f.* 154.

r. *Formule.*

295. Litera Conservatoris concilii de concilio provinciali congregando. *c.* 1400.
f. 95.
296. Litera execusationis et procuratoria pro concilio Regis. *c.* 1400. *f.* 95.
297. Responsum Episcopi ad appellationem frivolam. *c.* 1400. *f.* 95.
298. Litera citationis canonicorum pro reedificatione ecclesie combustae. *c.* 1400.
f. 105.
299. Qualiter vasallus jurare debet fidelitatem. *c.* 1350. *f.* 70.
300. Alia forma fidelitatis. *c.* 1350. *f.* 70.
301. Quibus modis feodum amittatur. *c.* 1350. *f.* 70.
302. Quedam in placitis et causis Episcopi observanda. *c.* 1400. *f.* 86. *f.* 94.

xi. *Chronicon.*

303. Quedam memorabilia—Obitus Roberti II.—Alexander Senefalli comburit Elgin et cathedralem ecclesiam. 1390.—Idem absolutus a sententia excommunicationis.—Conflictus parentalarum de Clanbay et Clanqwhle apud Perth 1396.—Creatio Ducum de Rothesay et Albanie 1398.—Alexander de Insulis ecclesiam cathedralem spoliat.—Postea absolutus. 1402. *f.* 62.
304. Depositio Richardi Regis Anglie. 1399. *f.* 62.
305. Litera Henrici Regis Anglie missa Regi Scotie. 1400. *f.* 63.
306. Litera ejusdem proceribus Scotie missa. 1400. *f.* 63.

APPENDIX.

iii. *Carte recentiores abbreviate.*

(*omnes extant in registro recentiore solum, exceptis infra notatis.*)

307. De marchiis inter Achortcis, terram Episcopi, et Arnely terram Willelmi Balye. *f. 105.*

308-12. Adweye, Tulchan, Calledure, Roystore, Advoky, in Strathspey dantur in feodifirma Johanni Grant de Ballindallach. *f. 161. 164. 217. 221. 223.*

313-4. Villa ecclesiastica de Alter Thome Cumming. *f. 278, 279.*

315. Villa ecclesiastica et gleba de Alves Hieronymo Spens. *f. 305.*

316. Ardewait, Muirtown et Quhyteley cum *the pannis* Jacobo Innes de Drany. *f. 275.*

(Hie forte omittitur Episcopi confirmatio carte qua dictus Jacobus dedit Ardewait Willelmo Innes filio quinto genito, refervato vitali reditu. 13 Maii 1570. *f. 284.*)

317. Piscaria de Artillie Donaldo Williamfone McIntosche. *f. 317 regist. vetust.*

318-20. Auchmonye Johanni McGilleis alias McKaye. *f. 246. 255. 254.*

321. Auchquhennany, et Litill Cantuly Georgio Ogilvy. *f. 198.*

322-3. Ballevat, Killinglaer, Torlocht, Achingour, Ardelauch, Daldevening, Heremite crofta, et Daldaraeth, Johanni Ros. *f. 209. regist. vetust. f. 152.*

324. Bischopis Mill et Pettineark, Jacobo Innes de Drany. *f. 147 regist. vetust.*

325. Eedem terre, Jacobo comiti Moravie. *f. 156 regist. vetust.*

326-31. Birkinburne et Auchindeth, Adae Gordoun, deinde Johanni comiti Sutherlandie, Johanni Campbell, Alexandro Gordoun, Jonete Gordoun. *f. 231. 233. 249. 259. 261. 283.*

332. Bothill et Litil Penyk Thome Chisholme. *f. 115.*

333-5. Litil Budweit Johanni Mongumry, Alexandro Campbell, deinde Duncano Campbell. *f. 279 f. 288. regist. vetust. f. 165.*

336-7. Carrane et Roymoir, Johanni Grant, deinde Elizabeth Maxwell. *f. 170. 293.*

338. The teynde schaefsis of Culbyn Meretoun and Laek fet to Walter Kynnard. *f. 281.*

339. Instrumentum de possefione portus de Coiffe. *f. 239.*

- 340-2. Croye datur in feodifirma Alexandro Dolles, deinde Johanni Dolles. *f. 204.*
f. 133. regist. vetust. f. 303.
- 343-4. Dalwey Patricio Grant. *f. 162. 164.*
345. The teynde schaves of Darnwaye fet to the Comptas of Murray. *f. 298.*
346. Dollefbrachty Clunerny, Logygown et Ardorie dantur in feodifirma Jacobo Dunbar. *f. 111. (vide 411, 412, 413.)*
- 347-9. Drany, Jacobo Innes. *f. 203. 212. f. 144 regist. vetust.*
350. The teynde schaves of Drumdalgye fet to Johne Gordoun. *f. 288.*
- 351-2. Drumreocht datur in feodifirma Roberto Innes, deinde Alejandro Urquhart. *f. 113. 291.*
- 353-4. Alexander Sutherland institutus in prebenda de Duffus. *f. 134, 135.*
- 355-6. Idem in capellania caftri de Duffus. *f. 136, 137.*
- 357-9. Duo anniversaria fundata pro animabus familie de Duffus. *f. 138, 139, 140.*
360. Kirklands de Duffus in feodifirma dantur Johanni Sutherland. *f. 173.*
361. Duldawacht, Alejandro Ros de Holme. *f. 219.*
- 362-3. Kirkton de Duppill, Jacobo Innes. *f. 127. regist. vetust. f. 128. ibid.*
- 364-5. Acre et mansus de Dyk, Alejandro Brodye. *f. 149. regist. vetust. f. 162. ibid.*
366. Ester Elloquhy, Duncan Grant. *f. 168.*
367. Wester Elloquhy, Johanni Grant. *f. 264.*
368. Efkill et Sanctandrois Kirkhill, Alejandro Innes. *f. 192.*
- 369-70. Etlis cum piscaria de Coiffey, Thome Innes. *f. 122. regist. vetust. f. 270.*
371. Ewanne et Dalquharne, Alejandro Ros de Holme. *f. 207.*
- 372-5. Ferrenes et Ethnoc, Magistro Johanni Wod, deinde Hugoni Ros de Kilrawok. *f. 277. f. 129. regist. vetust. f. 131. ibid. f. 132 ibid.*
- 376-7. Finlargis, Willelmo Grant. *f. 165-167.*
- 378-81. Fynraffy, Jacobo Innes, deinde Georgio Sinclar. *f. 175, 176. 211. f. 160. regist. vetust.*
- 382-4. Flenes Johanni Campbell, Comitisse Crawfurdie, Magistro Alejandro Campbell. *f. 215. f. 138. regist. vetust. 139. ibid.*
- 385-6. Foyer et Bolleskyne, Willelmo Fraifer. *f. 187. f. 129. regist. vetust.*
387. Decime de Grantuly et Drundalgye affedantur Georgio Barclaye. *f. 251.*
388. The teynd schevis of Gartelie fet to Walter Barclay. *f. 309.*
389. Sententia de tenendria de *our Lady's chapel Inch*, de Spyny. *f. 107.*
- 390-2. Inchebrok in feodifirma datur Alejandro Andersoune, deinde Georgio Dunbar. *f. 145 regist. vetust. 146 ibid. 167 ibid.*
- 393-4. Kirktoone de Inverawn, Johanni Grant. *f. 225. 224.*
- 395-6. Mekle Innerlochtie et Auldrochtie, David Hepburne et Thome Hepburne. *f. 252, 253.*
397. The teynd schaeffis of Litill Inuerlochtie fet to Andrew Moncreiff. *f. 302.*

398. The teindschaeffis of Louchloy, &c. fet to Johne Hay. *f. 304.*
- 399-400. Kelles et Coreoponoehe in feodifirma dantur Wilhelmo Farquharfone alias Cuming. *f. 134. regist. vetust. f. 311.*
401. Decime de Keth assedantur Willelmo domino de Abirnethy. *f. 155.*
402. Kildrymmie, Kilmony et Daltuly in feodifirma dantur Hugoni Ros baroni de Kilravok. *f. 202.*
- 403-6. Kilmyles, Balnafare, Abreoquhys, Kilquhynnane, Hugoni Frafere domino Lovet. *f. 194, 196, 241, 240.*
- 407-8. Jacobus Douglas thesfanrarins, collatus in vicariam de Kynnedor, annexatam thesaurarie. *f. 247, 248.*
409. Kynnoir assedatur Comiti de Huntley. *f. 227.*
410. Logane, Ardinehe, Auchnahandet, Cowilnakile, Auchehangane, Daltulys, Cardell, Ardaly, Alloquhy, dantur in feodifirma Jacobo Grant de Fruychie. *f. 182.*
- 411-2. Logygowne, Ardory, Dolefbrachty, Clunerny, Thome Cuming de Alter. *f. 124, 125. regist. vetust. (vide 346.)*
413. Logie et Ardorie, Hugoni Ros de Balliuat. *f. 155. regist. vetust.*
- 414-6. Mereuffy, Archibaldo Broun. *f. 125. regist. vetust. 127 ibid. f. 273.*
417. The teynd schaeffis of Nedder Monbeinis and hauch of Monbeinis fet to Androw Monereiff. *f. 282.*
418. The teyndschaeffis of Mostowie, Hancht and Overbernet hills fet to James Innes. *f. 294.*
- 419-20. Terre ecclesiastice de Moy in feodifirma dantur Paulo Dunbar. *f. 151. regist. vetust.*
- 421-3. Moymore, Moybeg, Altnaflanaeh, Tulloch Clowre, Sleauch, Tulloweh Makcarre, Rowan, Iuverin, Willelmo Makyntofehe, deinde Alexandro domino Gordon. *f. 200. 243. 242.*
424. Muirtoun, Alexandro Innes. *f. 286.*
425. The teynd schaeffis of Muirtown and Grangehill fet to Robert Dunbar. *f. 299.*
426. Terre de Murraftoun ab Alexandro Innes venduntur Johanni Annaud. *f. 290.*
- 427-8. Newtoun conceditur in feodifirma Jaeobo Innes de Drany. *f. 121. regist. vetust. f. 267.*
429. The teynd schavis of Mekill Pennik fel to Archibald Dunbar. *f. 296.*
- 430-1. Petlurge, Auchquhorteis conceduntur in feodifirma Johanni Gordoune. *f. 159. 164.*
- 432-3. Phorpe, Alexandro Cummyn. *f. 229. 228.*
- 434-14. De emptione annui redditus 50 mercarum e terris de Queralwod et Lidgat, et de fundatione duarum capellaniarum per Gavimum Episcopum Aberdonensem. *f. 118. 117. 118. 119. 121. 120. 125. 123. 122. 126. 129.*
445. Raffart, Barearifbank, Braehot, Blaries, Granroqphie dantur in feodifirma Alexandro Dunbar. *f. 140. regist. vetust.*

446. Decime garbales de Rothemay et decime de Keth assedantur Domino de Saltoun. *f.* 156. 297.

447-52. Rothymurehus conceditur in feodifirma Alano Keyr Makyntosy, deinde Georgio Gordoan, Alexandro Gordoun et Johanni Grant. *f.* 120. *regist. vetust.* *f.* 156. 165. *f.* 119. *regist. vetust.* *f.* 136. *ibid.*

453. Rouftis croft, Baxter croft, brafne de Kynnedor crofta de Edindeath, Jacobo Innes. *f.* 274.

454. Salterhill, Patricio Kynnard. *f.* 234. (*vid. 348.*)

455. Tertia pars de Sheriffmill, Willelmo Keith. *f.* 280.

456. The twa part of the teynd falmond fisching of the cobillis of Spaye fet to John Drummond. *f.* 300.

457. Middil Tullehardin, Gedloch, Glenlatroquhy et Blairnahay dantar in feodifirma Patricio Kynnard. *f.* 237.

458. Litill Urquhany Johanni Campbell de Caldour. *f.* 174.

459. The teyndeschaves of Eſtir Urquhard and Flechathe, and the personage and vicarage teyndis of Dollater fet to Huchone Ros of Kilraok. *f.* 307.

460. The other teyndeschaves of the paroche of David fet to John Ros. *f.* 308.

461. De transumenda et publicanda antiqua compositione de decimis de Urquhard. (que supra quoque extat N. 89.) *f.* 130.

462. Episcopus concedit in feodifirmam Jacobo comiti Moravie terras quas ipse et predeceſſores sub Episcopis prius tenebant, viz. Harparland, Myrſyd, Baxterland, Pſcariam in Loffy, Auldrochtie, Kinnedor, Aikinheid, Birneth, Rothous, Mekle Inverlochtie, Quhyteſfield, Gedloche, Tulibardins, Glenlathrochie, Cunzeoche, Kirktown de Dolles, Blairnhall, Kirktown de Kynnoir. 1606-23. *f.* 314.

463-4. Alexander Innes of Cottis reigns, *ad perpetuam remanentiam*, the heritable office of Conſtable of the Castle of Spynie. 1623. *f.* 318.—*ult.*

465. Decretum capituli de mansionibus canoniconum reformati. 1540. *f.* 189.

466-73. De obedientia et fidelitate preſita Epifcopo a canoniciſ. 1541-57. *f.* 178, 179, 250, 186, 189, 245, 250, 245.

474. Capellania Virginis eaſtri de Duffus erigitur in prebendam de Unthank. 1542. *f.* 190.

475. De tribus miflis hebdomadati et duobus anniversariis fundatis a Jacobo Stratawehin rectore de Botare. 1555. *f.* 248.

viii. Rentale MDLXV.

- Baronia de Spyne, *p.* 433.
 Baronia de Kynnedour, *p.* 437.
 Baronia de Birneth, *p.* 439.
 Baronia de Raffort, *p.* 444.
 Baronia de Arelaueh, *p.* 446.
 Baronia de Keyth, *p.* 448.
 Baronia de Strathspey, *p.* 449.
 Baronia de Moymore, *p.* 450.
 Rentale eelefiarum, *p.* 450.

ix. Carte originales.

1. Rex Maleolmus IV. dedit Inees et Etherurecard Berowaldo Flandrensi. 1160. *transfumptum in archivis Ducis de Roxburgh.*
2. Rex Willelmus dedit monachis de Kinlos terram de Burgin. 1172-8. *ex apographo cura Walteri Macfurlan facto in bibl. adv. Edin.—Jac. V. 4. 7.*
3. Epifcopus confirmavit possessiones monasterii de Kinlos. 1187-1203. *ibid.*
4. Rex Alexander II. confirmavit Burgin monachis de Kinlos, per divisas perambulatorias. 1221. *ibid.*
5. Idem confirmavit possessiones dicti monasterii. 1225. *ibid.*
6. Compositio inter Epifcopum et Robertum Hod de manerio de Lamanbrid et dauach de Petuaffare. 1225. *Regist. Morav. vetust. f. 13. supra forte omissa.*
7. Maleolmus de Moravia dedit filio Willelmo terram de Lamabride. c. 1280. *orig. in archivis Ducis de Athol.*
8. Johaunes de Moravia dedit fratri Willelmo, Culnaeloyth et Ruthtrelen in Strathbolgy quas tenuit de Comite Sutherlandie. c. 1284. *orig. ibid.*
9. Malifius comes de Stratheryn dedit Willelmo filio Maleolmi de Moravia, Dun-dovan et Pethver. c. 1284. *orig. ibid.*
10. Rex Alexander II. confirmavit Conghal filio Doneean, Tuliehbardene, quam dederat Robertus comes de Stradhern. 1234. *orig. ibid.*
11. Idem Rex dedit ad feodisfirmam Ricardo de Moravia magnam Kyneoreth et parvam Kynteffoch. 1236. *orig. in bibl. adv. Edin.*

12. Malisius comes de Strahern dedit Amabilie forori, ad ipsam maritandam, Kynkardyn in Kather leuenas. 1251-69. *orig. in archivis Ducis de Moutrose.*
13. Muriel filia Conevall conceffit Willelmo filio Malcolmii de Moravia terram de Tulibardyn. 1284. *orig. in archivis Ducis de Athol.*
14. Henricus filius Malisii confirmavit eandem. 1284. *orig. ibid.*
15. Maria relecta Eugenii quietam clamavit eandem. c. 1284. *orig. ibid.*
16. Andreas de Dalrewach dedit Willelmo predicto terram de Dalrewach. c. 1290. *orig. ibid.*
17. Malefius comes de Stradherne quietum clamavit eundem de servitio. 1297. *orig. ibid.*
18. Malisius comes dedit Tulibardy, resignatam ab Ada de Moravia, Willelmo filio Andree de Moravia. 1319-33. *orig. ibid.*
19. Extentus terrarum de Kyrravoe et de Eftergedeys. 1295. *orig. penes Hugonem Rose de Kilravock.*
20. Robertus I. Rex confirmavit thanagium de Caldor Willelmo Thano de Caldor. 1309. *orig. in archivis Comitis de Cawdor.*
21. Robertus II. Rex dedit Badenach cum castro de Lochyndorbe, filio Alexandro Senescalli. 1371. *ex apographo in archivis publicis Edin.*
22. Robertus II. Rex dedit Thome le Graunt, Dollynduff, Dovaly et officium foresterie foreste Regie de Tarneway. 1371. *ex apographo in archivis publicis Edin.*
23. Wilyame the Grame resigned, in til handis of Thomas Erle of Mureff his ovyr lorde, the barony of Kerdale, for new investiture to him and his hayris male, and faylyand tharof to Willyame the Hay his gudfadyr lorde of Lochloy and his hayris. In the kirk yharde of the chanounry of Rosmarkyng. 1420. *orig. in archivis Willelmi Brodie de eodem.*

ERRATUM.

213. Walterus de Moravia dedit toftum et croftum capellano Sancti Petri de Duffus. 1240. *f. 49.*

REGISTRUM MORAVIENSE.

REGISTRUM MORAVIENSE.

Carta Regis Willelmi de decimis ecclesiarum.

- 1 .W. Dei gratia Rex Scottorum vicecomitibus suis et coinistris suis Moravie ceterisque probis hominibus tocius Moravie saltem . Mando et firmiter precipio quatinus per solvatis Deo et ecclesijs et personis ecclesiarum vestiarum rectas decimas vestras de quibus sancta ecclesia exigit decimas dari . et alias rectitudines ecclesiasticas . Et prohibeo firmiter ne quis decimas suas vel alias rectitudines ecclesiasticas injuste detineat super meum plenarium forissatum . Si quis autem decimas suas et rectitudines ecclesiasticas detinere presumperit precipio ut vicecomes in cuius potestate ille manferit eum distingat ad reddendum rectas decimas . secundum quod decime redduntur in episcopatu Sancti Andree . et tale forissatum capiat quale capitur in episcopatu Sancti Andree de illis qui decimas suas detinent . Testibus Engelramo episcopo de Glasco . Mattheo electo de Aberdon . Ricardo de Moreuill constabulario . Waltero filio Alani dapifero . Ricardo Cumin . Hugone clero meo . Ricardo clero . Apud Strivelin .

De decimis episcopatus .

2 .W. Rex Scottorum episcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · iustificarijs · vicecomitibus · et omnibus probis hominibus tocius terre sue salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse et concessisse et hac carta mea confirmasse Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de episcopatu Moraviensi et domino Simoni episcopo Moravie et successoribus suis in liberam et perpetuam elemosinam · pro animabus antecessorum meorum et pro salute anime mee · decimam meam de redditibus meis in Moravia et de placitis meis per totum episcopatum Moraviensem · de redditibus meis scilicet de cano meo · de vaccis et porcis · de frumento et brafeo · et prebenda · et de caseo et butiro · quod antecessores mei non dederunt nec assignaverunt ad ecclesiias alias · Quare precipio firmiter ballivis meis de Moravia · ut ipsi sine disturbance faciant domino Simoni episcopo et successoribus suis singulis annis plenarie et integre habere predictam decimam · sicut superius in carta ista determinatum est · Testibus Mattheo episcopo de Aberdon · Andrea episcopo de Katenes · Samfone episcopo de Brechin · comite Duncano · Ricardo Cumin · Roberto de Lunden · Radulfo Veir · Willelmo de Lindefei · Waltero de Berchelai · Hugone clericu · Ricardo clericu · Apud Munros ·

Pro Johanne eremita .

3 .W. Rex Scottorum episcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · iustificarijs · vicecomitibus · et omnibus probis hominibus tocius terre sue salutem · Sciatis me concessisse et hac carta mea confirmasse Johanni heremite donationem quam Simon episcopus Moraviensis ei rogatu meo fecit · scilicet insulam que est in lacu de Lunnin ex parte orientali · et dimidiam carrucatam terre in Duldaunach · Quare volo et firmiter precipio ut predictus Johannes quam diu vixerit · ita libere et quiete et fine vexatione teneat predictam terram sicut carta ipsius Episcopi testatur et confirmat · Testibus Mattheo episcopo de Aberdon · Andrea episcopo de Katenes · Gregorio episcopo de Ros · comite Waldeuo · comite Duncano · Ricardo de Morenill

constabulario · Willelmo filio Freskini · Waltero de Berchelai · Ricardo
clericu · Apud Inuernis ·

De Aulon Macbele ·

- 4 .W. Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre
salutem · Sciat me quietum clamasse Simoni episcopo Moravienſi et fuc-
cefforibus suis Aulon Macbele de me et heredibus meis · Testibus Roberto
de Quinci · Philippo de Valoniis · Apud Aberdon ·

De decimis et reētitudinibus ecclesiarum ·

- 5 .W. Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus suis Moravie et
fidelibus falutem · Mando vobis et firmiter precipio quatinus perfolvatis sine
omni occasione et contradictione Deo et ecclēſij veſtris et ecclesiarum rec-
toribus et miniſtris omnes reētitudines ecclesiasticas · et omnes decimas veſ-
tras de blado et lana et lino · de pullis et vitulis · de porcellis et agnis · de
butiro et caseo · de pifcariis et de omnibus aliis rebus que Dei operaute gra-
tia vobis per annum fuerint innovata · et de omnibus aliis rebus de quibus
Sancta Ecclesia exigit decimas dari · Prohibeo etiam firmiter ne quis decimas
fuas five alias reētitudines ecclesiasticas eis injuste detineat · super meam
plenariam foriffacturam · Si quis autem decimas vel reētitudinem ecclesiasticam
detinere prefumpferit · precipio ut compellatur deciman vel reētitu-
dinem illam simul cum foriffacto reddere fecundum quod aſlifa fuit Regis
David avi mei · et sicut mos fuit in ejus tempore · et adhuc eſt confuetudo in
epifcopatu Sancti Andree · Scilicet ut si villanus fuerit qui decimam suam
vel aliam reētitudinem ecclesiasticam dare noluerit · Theynus sub quo rufli-
ens ille fit vel dominus ejus si dominum habuerit · diſtringat illum decimam
illam five aliam reētitudinem ecclesiasticam ecclēſie reddere · et suum ab eo
foriffactum accipiat · scilicet unam vaccam et unam ovem · Si vero Theynus
sub quo ruffius ifte fuerit vel dominus ejus si dominum habeat illum ad
hoc non diſtrinxerit · vel si propriam decimam vel aliam reētitudinem ecclēſie
detinuerit · Vicecomes in cuius balliva hoc fuerit compellat detentorem de-
cimam vel aliam reētitudinem suam ecclēſie perfolvere · et contemptorem

affise Regis David et mandati mei · five Theynus five dominus rustici fuerit · mihi forisfactum suum reddere · scilicet ·viii^{to}. vaccas · Si autem Vicecomes hujus mandati negligens executor fuerit · vel propriam decinam vel aliam rectitudinem ecclesiasticam detinere presumperit · justicia mea compellat detentorem quicunque fuerit ecclesie decimam suam vel aliam rectitudinem ecclesiasticam reddere · et transgrefforem affise Regis David et precepti mei quicunque fuerit · five Vicecomes · five Theynus · five dominus rustici · mihi forisfactum reddere · scilicet ·viii· vaccas · Ut nos ita qui filij sancte matris ecclesie esse debemus · ei amore et timore divino jura sua integra conservamus et illibata · ut qui ei rebelles fuerint non impune ferant · nec per protervitatem suam et obstinationem jura et rectitudines sancte matris ecclesie vel diminuant vel auferant · Testibus Mattheo episcopo Aberdonensi · Johanne episcopo de Katenes · Roberto et Willelmo capellani meis · Hugone clero meo · comite Patricio · comite Gylberto · Willelmo filio Frekyn · Willelmo de Lindeſei · Roberto de Lond · Willelmo de Haia · Ranulfo de Soulis · Petro de Polloc · Phillipo Mareſcallo · He' Mareſcallo · Apud Elgin ·

Confirmatio Regis Ricardo episcopo de episcopatu Moravie ·

- 6 ·W. Dei gratia Rex Scottorum · episcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · iudicarijs · vicecomitibus · prepositis · coinfisris · et omnibus probis hominibus tocius terre sue clericis et laicis salutem · Sciant prefentes et futuri me concessisse et hac mea carta confirmasse Ricardo Dei gratia episcopo Moravie episcopatum Moravie · cum omnibus justis pertinencijs suis · tenendum sibi ita libere et quiete et honorifice sicut aliquis episcoporum in regno meo episcopatum liberius et quiecius et honorificencius tenet et poscidet · et ita plenarie sicut aliquis antecessorum suorum episcoporum episcopatum illum plenius tenuit · Preterea concessi et dedi de incremento episcopatu Moravie · et predicto Ricardo episcopo Moravie et successoribus suis episcopis · pro salute anime mee et antecessorum meorum · ecclesiam de Elgin post deceſsum Ricardi de Prebenda clerici mei et Walteri clerici ejusdem Ricardi · cum capella Sancti Andree et cum capella de Minben · cum omnibus pertinentijs suis · in capellis et terris · et omnibus decimis et elemosinis et rectitudinibus ecclesiasticis · et ecclesiam de

Eren post deceſſum Ricardi de Prebenda clerici mei ſimiliter · cum capella de Inuernaren · et cum capella de Rathe · et cum capella de Marchus cum omnibus juffis pertinenciis fuis · Tenendas in liberam et perpetuam elemoſinam · ita libere et quiete · plenarie et honorifice · ſicut alios redditus epifcopatus · liberius · quiecius · plenius et honorificencius tenet · Teſtibus Joceſſino epifcopo Glasguensi · Mattheo epifcopo Aberdonensi · Turpino epifcopo Brechinensi · A· abbatte de Dunfermelyn · G· abbatte de Kelchou · II· abbatte de Aberbruthoe · W· abbatte de Sancta cruce · Roberto abbatte de Seona · Radulpho abbatte de Cupre · Hugone abbatte de Neubothil · Reinero abbatte de Kynlos · comite Duncano iuſtificario · Gilleberto comite de Stradherin · Gillebride comite de Henegus · Roberto et Willelmo capellaniſ meis · Hugone de figillo meo clerico · Willelmo de Haya · Galfrido de Maleuile · Willelmo de Moreuilla · Apud Kyngorn ·

De decimis Epifcopatus ·

- 7 ·W. Dei gratia Rex Scottorum epifcopsis · abbatibus · comitibus · baronibus · jufſicieſ · vicecomitibus · prepoſitis · coiniftris · et omnibus probis hominibus tocius terre fue clericis et laicis falutem · Sciant prefentes et futuri me dediffe et confeſſiffe et hac carta mea conſirmaffe Deo et ecclſie Sancte Trinitatis de epifcopatu Moravie · et domino Ricardo epifcopo Moravie et ſucceſſoribus fuis in liberam et perpetuam elemoſinam · pro animabus anteceſſorum meorum · et pro ſalute anime mee · decimam meam de redditibus meis de Moravia · et de placitis meis per totum epifcopatum Moravienfem · de redditibus meis · ſcilicet et de cano meo · de vaceis et porcis · de frumento · braeo et prebenda · et de caſeo et de butiro · quod anteceſſores mei non dederunt nec aſſignaverunt ad alias ecclſias · Quare precipio firmiter ballivis meis de Moravia · ut ipſi fine diſturbatione faciant domino Ricardo epifcopo et ſucceſſoribus fuis ſingulis annis plenarie et integre habere predičtam decimam · ſicut ſuperius in carta noſtra determinatum eſt · Teſtibus Jocelino epifcopo Glasguensi · Mattheo epifcopo Aberdonensi · comite Dunecano iuſtificario · comite Gilleb' de Stratheren · M· comite Ethol · Jocelino archidiacono Dunkeldensi · Ricardo de Moranill conſtabulario · Waltero Olifard · Ricardo de Muſichet · Serer de Quincej · Malis filio comitis Ferteth · Ricardo et Philippo Marſealdo · Apud Pert ·

De decimis Episcopi et clericorum .

- 8 .W. Dei gratia Rex Scottorum omnibus ballivis suis de Moravia salutem . Mando vobis et firmiter precipio quatinus faciatis Ricardum episcopum Moravie . et clericos suos habere omnes reeatas decimas de parochianis suis . et de omnibus unde Sancta Ecclesia decimas debet percipere sicut carta mea quam habent testatur . Et prohibeatis predictis parochianis suis ne illi decimas suas detineant . super mean plenariam forisfacturam . Et tantum predicto Episcopo et clericis suis faciatis ne oporteat eos inde conqueri pro defectu vestri . Testibus Hugone cancellario meo . Duncano comite iusticiario . comite Gilleb' . Apud Elgin .x. die Octobris .

De reeitudinibus et canis et conueticis .

- 9 .W. Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus suis Moravia salutem . Mando et firmiter precipio quatinus omnes homines qui terram tenent de episcopatu Moravie reddant Ricardo episcopo et successoribus suis omnes reeitudines . et cana et conueta sicut antecessores sui episcopi tempore Regis David avi mei . et tempore Malcolmi fratris mei reeitudines et cana et conueta pleni percepérunt . aut sicut predictus Ricardus episcopus ea tempore meo pleni percepit . Quare prohibeo firmiter ne quis ea eidem Episcopo detinere presumat super plenariam meam forisfacturam . Testibus Hugone cancellario meo . Philippo de Valoniis camerario . Wilhelmo filio Frefkini . Apud Elgin .xi. die Octobris .

Excommunicati compellantur ad parendum juri .

- 10 .W. Dei gratia Rex Scottorum omnibus vicecomitibus et ballivis suis de Moravia salutem . Mando et firmiter precipio quatinus homines illos quos Episcopus Moraviensis ad curiam Christianam rationalibiter citaverit . et qui in curia Christiana juri debent parere et hoc facere noluerint . et qui postea propter suam contumaciam aut propter aliud delictum juste fuerint excom-

municati · nec excommunicationi deferre voluerint · sicut excommunicatos donec juri paruerint evitari faciatis · et ut sicut Christiani ad ecclesiam redeant · et judicio flent ecclesie · ubi districtio ecclesie non sufficit per auctoritatem regiam compellatis · Hugone cancellario meo · A· abate de Dunfermelyn · Apud Melros ·

De ecclesiis de Foreys et Dyk ·

- 11 .W. Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre sue clericis et laicis salutem · Sciant prefentes et futuri me dediffe et concefisse et hac carta mea confirmasse Ricardo episcopo de Moravia decem libras de firma burgi mei de Elgin singulis annis percipiendas · donec ecclesiam de Foreys et ecclesiam de Dich vacare contigerit · Quas cum vacaverint dedi et concessi predicto Ricardo episcopo et successoribus ejus in perpetuum in liberam et puram et perpetuam elemosinam · Ita quidem quod si redditus predictarum ecclesiarum cum vacaverint summam decem librarum non contineant · quod deerit in ecclesiis istis de decem libris perficiam ei alibi secundum estimacionem legitimam proborum hominum · Et si forte unam predictarum ecclesiarum priusquam aliam vacare contigerit de predictis decem libris episcopo tantum decidet quantum redditus illius ecclesie cum vacuerit secundum legitimam proborum hominum estimationem valebit · Quare firmiter precipio ballivis meis de Elgin · ut prefato Episcopo predictas decem libras singulis annis de firma prenominati burgi mei de Elgin fine aliqua molestia vel vexatione persolvant · v^{que} · ad pascham · et v^{que} · libras ad festum sancti Michaelis · Testibus comite David fratre meo · A· abate de Dumfermelyn · Hugone cancellario meo · comite Duncano · comite Patricio · comite Gilleb' · Roberto de Lund' · Ricardo de Prebenda clero meo · Willelmo filio Frefekini · Willelmo de Laceles · Petro de Polloc · Apud Elgin ·

De eiusdem ecclesiis ·

- 12 .W. Dei gratia Rex Scottorum episcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · justiciariis · vicecomitibus · prepolitis · ministris et omnibus probis homi-

nibus tocius terre sue clericis et laicis salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse concessisse et hac carta mea confirmasse Ricardo episcopo Moraviensi et successoribus suis imperpetuum · ecclesiam de Foreys et ecclesiam de Dyc · in terris et decimis et ceteris obventionibus ecclesiasticis et cum omnibus earum iustis pertinentiis · tenendas in liberam et perpetuam elemosinam · ita libere et quiete · plenarie et honorifice · sicut aliquis episcopus in tota terra mea aliquam ecclesiam liberius · quiecius · plenius et honorificencius tenet et possidet · Testibus comite David fratre meo · A. abate de Dumfermelyn · Hugone cancellario meo · comite Dunecano · comite Patricio · comite Gylberto · G. comite de Mar · Roberto de Lunden · Willelmo Cumin · Willelmo filio Freskyn · Hugone filio suo · Apud Elgin ·

Carta molendini de Elgin ·

- 13 ·W. Dei gratia Rex Scottorum episcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · iusticiariis · vicecomitibus · prepositis · ministris · et omnibus probis hominibus tocius terre sue clericis et laicis salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse concessisse et hac presenti carta mea confirmasse Ricardo episcopo Moravia ut firmet molendinum suum super terram meam de supra crohas que sunt super Lofcyn subitus castellum de Elgin · Concessi etiam et hac mea carta confirmavi eidem Ricardo episcopo et successoribus ejus in perpetuum · ut de toto bosco suo in Moravia · quod habet in foresto meo circa Elgyn et Forays et Inuernys · ipsi et homines eorum habeant ayfamentum de coaterie et focali sine aliqua vexatione vel molestia ad proprios usus fuos · ita quod nulli vicinorum suorum liceat aliquid inde capere nisi cum licentia eorum · nec etiam liceat alicui forestariorum meorum de predicto bosco aliquid dare vel vendere · sine eorum voluntate · Salvo tamen ayfamento burgenium meorum de Elgyn et de Forays et de Inuernys · sicut habere solebant tempore Regis David avi mei · aut tempore Regis Malcolmi fratris mei · aut meo tempore · Preterea concessi predicto Ricardo episcopo ut ipse in prefato bosco suo pannagium suum sibi quietum habeat · et ipse habeat pannagium hominum suorum · Concessi etiam eidem Ricardo episcopo et successoribus ejus in perpetuum ut habeant sibi et hominibus suis pasturam in predicto bosco suo ita libere et plenarie sicut antecessores fui habuerunt liberius et plenius tempore Regis

David avi mei aut tempore Malcolmi Regis fratris mei aut meo tempore . Quare prohibeo firmiter ne quis forestariorum meorum nec aliquis alias prenominiato Ricardo episcopo vel successoribus ejus super aliquo preferitorum que eis concessi et hac carta mea confirmavi . injuriam . molestiam aut vexationem aliquam inferat super meam plenariam forisfacturam . Testibus comite David fratre meo . Hugone cancellario meo . A. abbate de Dunfermelyn . Joc' archidiacono de Dunkeldyn . comite Duncano . comite Patricio . comite Gylberto . Gill' comite de Mar . Ricardo de Prebenda . Alano filio Walteri dapifero . Roberto de Lond' . Willelmo Cumyn . Willelmo filio Freskyn . Hugone filio suo . Willelmo de Laceles . Petro de Polloc . Apud Forays .

De toftis in Banef . Inverculan . Elgin . Fores . Eren . et Invernus .

- 14 .W. Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre fue clericis et laicis salutem . Sciat me dedisse et concessisse et hac carta mea confirmasse Ricardo episcopo Moravie et successoribus ejus in liberam et perpetuam elemosinam . unum toftum in Banef . unum in Inverculan . unum in Elgin . unum in Forays . unum in Eren . unum in Inuernys . Tenenda ita libere quiete plenarie et honorifice . sicut alii episcopi in terra mea tosta sua in burgis meis liberius . quiecius . plenius et honorificencius tenent . Testibus Hugone cancellario meo . A. abbate de Dumfermelyn . comite Duncano . comite Gylberto . Ricardo de Prebenda clerico meo . Willelmo filio Freskini . Petro de Polloc . Willelmo de Laceles . Apud Elgin .

De tofto in Kintor .

- 15 .W. Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre fue clericis et laycis salutem . Sciant prefentes et futuri me dedisse concessisse et hac prefenti carta mea confirmasse Ricardo episcopo Moravie unum plenarium toftum in burgo meo de Kynthor . tenendum sibi et successoribus suis de me et heredibus meis in perpetuam elemosinam . ita libere . quiete . plenarie et honorifice sicut aliquis episcopus aliquod toftum in aliquo burgo

meo liberius · quiecius · plenius et honorificens tenet et possidet · Testibus Matheo episcopo Abyrdonensi · comite Duncano iusticiariorum · Roberto de Quincy · Malyfio filio comitis Ferteth · Malcolmo filio comitis Duncani · Philippo de Moubray · Willelmo Cumyn · Willelmo de Haya · Apud Aberden · .xxv. die Septembris .

Conventio de Strathouen ·

- 16 Sciant presentes et futuri quod hec est conventio facta inter dominum · R · episcopum Moravensem et Duncanum comitem de Fif · scilicet quod predictus comes et heredes sui tenebunt de predicto episcopo terras suas quas habet in Strathouen dimidias danachas · in vita predicti episcopi · Inueradem · Duninbride · Letheni · Michel · Neuehincrift · Tulachtarum · Donenald Kyref · Martin · Fithelmore · Abberbrandolthin · Brenin · Daskinnuchel · cum omnibus rectis divisis suis · reddendo annuatim predicto episcopo pro unaquaque dimidia danach duos solidos dimidietatem ad pentecostem et dimidietatem ad festum Sancti Martini · Et preterea prefatus Comes et heredes sui tenebunt de predicto Episcopo in vita sua duas dimidias danachas de Inuerouen post deceplum Bricii perfone · reddendo annuatim .iiiij.^{or} solidos ad terminos predictos · Preterea predictus Comes et heredes sui tenebunt de predicto Episcopo in vita sua Adauin cum omnibus rectis divisis suis · reddendo annuatim · xl · petras casei ad festum Sancti Martini · Et episcopus abducet homines suos qui presentes fuerunt in die conventionis in terra illa quocunque voluerit · Alios vero homines qui naturales sunt ad terras predictas quos episcopus non diracionavit adquiret predictus Comes confilio et auxilio Episcopi ad prefatas terras inhabitandas · Et predictus Comes et heredes sui tenebunt plenam curiam de domino Episcopo in predictis terris · et forinsecum servitium domini Regis de terris illis plenarie facient · Testibus Henrico abate de Abberbrodoch · R. abate de Scona · Arnaldo abate de Cupre · Wice abate de Lundors · G. Anuenel · Willelmo Cumin · Willelmo de Haia · Hugone de Moravia · Willelmo de Ramefeia · A. de Syreis · Lambertus capellano · H. fratre Episcopi · Neffo de Ramefeia · Willelmo filio Duncani ·

De decimis reddituum Regis .

- 17 .W. Dei gratia Rex Scottorum episcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · iustificariis · vicecomitibus · prepositis · coinistris · et omnibus probis hominibus tocius terre sue clericis et laicis salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse et concessisse et hac carta mea confirmasse Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de episcopatu Moravieni et Ricardo episcopo et successoribus suis in liberam et perpetuam elemosinam · pro animabus antecefforum meorum et pro salute anime mee · decimam meam de redditibus meis de Morenia · et de placitis meis per totum episcopatum Moravia · de redditibus meis · scilicet de cano meo · de vaccis et porcis · et de frumento et braeo · et prebenda · et de caseo et de butiro quod anteceffores mei non dederunt nec assignaverunt ad alias ecclesias · Quare firmiter precipio ballivis meis de Moravia · ut ipsi sine disturbance faciant Ricardo episcopo et successoribus suis singulis annis plenarie et integre habere predictam decimam de redditibus meis · five redditus mei in denariis reddantur five alio modo per quamcunque permutationem · Testibus Willelmo electo Glafguensi cancellario meo · Johanne electo de Aberdon · Henrico abate de Aberbrodoch · Ricardo de Prebenda clero meo · comite Dunecano iustificario · comite Gilleb' · Philippo de Valoniis · Willelmo Cumin · Willelmo de Haia · Malcolmo filio comitis Duncani · Alano filio Rollandi · Willelmo Gigfarth · Willelmo de Vallibus · Apud Forfar ·xxvi· die Decembri.

Carta de episcopatu facta Bricio episcopo ·

- 18 .W. Dei gratia Rex Scottorum episcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · iustificariis · vicecomitibus · prepositis · coinistris · et omnibus probis hominibus tocius terre tam clericis quam laicis salutem · Sciant presentes et futuri me concessisse et hac presenti carta mea confirmasse · B. episcopo Moravia episcopatum Moravensem cum omnibus iustis pertinentiis suis · Tenendum sibi ita libere et quiete et honorifice sicut aliquis episcoporum meorum in regno meo episcopatum suum liberius et quiecius et honorificencius tenet et poscidet · et ita plenarie sicut aliquis antecefforum suorum episcoporum Moravia episcopatum illum plenius tenuit · Preterea

concessi de incremento episcopatu*m* Moraviensi et predicto .B. episcopo Moraviensi et successoribus suis episcopis · pro salute anime mee et antecessorum meorum · ecclesiam de Elgyn cum capellis et terris et decimis et obventionibus et omnibus aliis iustis pertinenciis suis · Salva tenura .W. capellani mei in eadem ecclesia · Et preterea ecclesiam de Eren cum capellis et omnibus aliis iustis pertinenciis suis · Tenendas in liberam et perpetuam elemosinam ita libere et quiete · plenarie et honorifice · sicut alios redditus episcopatus liberius · quiecius · pleniū et honorificencius tenet · Testibus Udardo abate de Cupre · Willelmo et .W. capellanis meis · Willelmo de Bosco · Willelmo Cumyn justiciariorum · Philippo de Mubrei · Ada filio Gylberti · Waltero Murthac · Ricardo Reuel · Apud Abyr-brocht .xxxiij. die Augufti ·

De ecclesia de Kinguſſin ·

- 19 .W. Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre sue clericis et laicis salutem · Sciatis me concessisse et hac carta mea confirmasse donationem illam quam Bricio Moraviensi episcopo fecit Gyllbertus de Kathern' de ecclesia de Kyngufcy cum capella de Benchory et cum omnibus aliis iustis pertinenciis suis · Tenenda ita libere et quiete et plenarie et honorifice sicut carta predicti Bricii episcopi testatur · Testibus Willelmo capellano meo · Willelmo de Bosco et Hugone de figillo clericis meis · Hugone Freskyn · et Willelmo fratre ejus · Apud Elgin .xxv. die Augufti ·

De decimis et rectitudinibus episcopi ·

- 20 .W. Dei gratia Rex Scottorum omnibus ballivis suis tocius Moravie salutem · Precipio vobis firmiter quatinus omnes decimas et rectitudines quas episcopus Moraviensis de jure habere debet sicut carte ejus testantur ei plenarie et fine disturbance habere faciat · Et prohibeo ne quis decimas aut rectitudines ei injuste detineat super meam plenariam foriffacturam · Si quis vero super hoc illas ei detinere presumperit · concessi ei ut per ecclesiasticam iusticiam illos ei plenarie jura sua reddere juste distingat · Testi-

1

9firmatio regis de donacione. 3. ep. de
Vnde dicitur regis de donacione. 3. ep. de
me dedisse concessisse et hanc presentia carta mea confirmasse donacionem illam
anno. 12. epo. xvij fecit Willibaldus de Lichtenberg de ecclesia de Linguis. in capella
de Linguis et aliis iustis patrum suorum. tenet ita ultra. quiete. ple
nique. et honorifice sic carta pecti. 12. epo. testatur Willibaldus capitulo meo
de boso. hugo de sigill. clavis meis. hugo frater et fratre eius.
apud Elginum. vicecommo quinto die Augusti.

3

11

12. ep. xiiij. stet oib; p. hoibus locis fidei sue dicit et laudes. Et statut
me dedisse concessisse et hanc presentia carta mea confirmasse donacionem illam
anno. 12. epo. mox fecit Willibaldus de ecclesia de Linguis. in capella de Linguis
et aliis iustis patrum suorum. tenet ita ultra. quiete plenarie et honorifice
sicut carta pecti 12. epo. testatur Willibaldus capitulo meo. 12. epo. de boso. hugo de si
gill. dicit meis hugo frater et fratre eius apud Elginum. vicecommo quinto die Au
gusti

bus Waltero capellano meo · Willelmo de Bosco clerico meo · Apud Aberdon .xii. die Novembris .

Amicabilis compositio inter episcopum et Johannem Byfeth .

- 21 Noverint omnes hoc scriptum vifuri vel audituri controversiam inter dominum Bricium episcopum Moraviensem et Johannem Byfeth exortam . super advocationibus ecclesiarum de Coneway et Dulbatelauch et decimis reddituum qui domino Regi debebantur de terris infra parochias predicatorum ecclesiarum constitutis antequam predicte terre eidem Johanni in feodum effent donate et conceesse · sub hac forma per amicabilem compositionem fuisse sopia tam · Scilicet quod predictus Johannes Byfeth quietum clamavit pro se et heredibus suis in perpetuum Deo et episcopatui Moravieni et domino Bricio Moravieni episcopo et successoribus suis · advocationem ecclesie de Dulbatelauch cum omnibus ad eam pertinentibus scilicet cum omnibus decimis · oblationibus · obventionibus · et re^ctitudinibus ecclesiasticis provenientibus de novem davachis ad eandem ecclesiam de Dulbatelach jure parochiali pertinentibus et episcopali auctoritate assignatis in perpetuum · scilicet Dulbatelach · Fyngasc · Moreweyn · Lufnacorn · Munythoc · et altera Munythoc · et tribus dauachis de Ferge · Predictus vero Moravienis episcopus pro se et successoribus suis predicto Johannni Byfeth et heredibus suis quietam clamavit in perpetuum advocationem ecclesie de Coneway · ad quam assignate sunt per dyocefani episcopi auctoritatem jure parochiali pertinentes undecim dauache · scilicet Gulachkyn · Buntach · Herkele · Cumber · Coneway · scilicet ii· dauachis · Brutach Muy · et altera Muy · Dunyn · et Fothernes · cum omnibus pertinenciis suis · in decimis · oblationibus et re^ctitudinibus ecclesiasticis de eisdem terris provenientibus · Quietum etiam clamavit idem Episcopus pro se et successoribus suis predicto Johanni et heredibus suis in perpetuum totum clamum suum de decimis reddituum predicatorum qui domino Regi debebantur · et retentionem earundem decimarum per eundem Johannem detentarum pluribus annis · retentis fibi et successoribus suis viginti solidis annuis nomine decime de .x· libris quas idem Johannes solvit annuatim domino Regi de terris quas habet ad firmam de domino Rege infra parochias predicatorum ecclesiarum · Decime autem omnium piscariarum infra parochias predicatorum ecclesia-

rum contingentes · et decime tocius multure de predictis viginti dñachis provenientis equaliter divise et fideliter solventur · ita quod medietas decimorum predictarum scilicet tam pñcariarum quam multure sine diminutione cum omni integritate solvetur ecclesie de Dulbatelach · et altera medietas similiter ecclesie de Coneway · Predictus autem Johannes Byfeth · pro anima patris sui nec non et pro salute sua et matris sue et tocius posteritatis sue tam salute quam animabus · contulit et concessit in puram et perpetuam elemosinam ecclesie de Dulbatelach septem acras terre in loco competenti et propinquuo ecclesie parochiane de Dulbatelach · cum fuerit translata ad Fingafe ad locum qui dicitur Wardelau · Scotice Balabrac · Convenit autem inter predictos Episcopum et Johannem Byfeth · quod sepe dictus Johannes hanc compositionem faciet confirmari per cartam domini Regis · et dominus Episcopus predictus eandem faciet confirmari per concessionem et cartam capituli cathedralis ecclesie sue · scilicet ecclesie Sancte Trinitatis de Spynyn · Testibus magistro Gylberto archidiacono Moravie · Andrea cancellario · magistro Henrico thesaurario · magistro Edwardo · Roberto · canonicis ecclesie Sancte Trinitatis de Spynyn · Roberto · Willelmo · Stephano · capellani · Arnulpho Byfeth · Arkembaldo de Duffus · Hugone Corbet · Alexandro et Henrico de Duglas · Willelmo Byfeth · Stephano de Edenham · Radulpho persona de Butruchen · Willelmo fenescallo · Wadino · Gamello · Hutyngo marescallo · et aliis ·

De ecclesiis de Dulbathlach · de Ket· et de Edindiuach ·

- 22 Frater Jacobus domini Pape penitentiarius et capellanus · apostolice fedis legatus · venerabili in Christo patri Bricio Dei gratia episcopo Moraviensi salutem in Domino · Solet annuere fides apostolica piis votis et honestis petentium precibus benevolum impetriri consensum · Eapropter karissime pater in Christo tuis iustis precibus grato concurrentes assensu · personam tuam cum omnibus bonis que in presentiarum rationabiliter possides aut in futurum iustis modis dante Domino poteris adipisci sub beati Petri et nostra protectione fuscipimus · Specialiter autem de Dulbathlach · de Ket · et de Edendiuach ecclesiis quas quidam laici tibi et mensē tue pietatis intuitu concefferunt · sicut ea omnia iuste ac pacifice et canonice possides et in donatorum auctoritatis dicitur contineri · tibi et per te mensē tue · auctoritate

legationis qua fungimur · confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei auctu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare presumperit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se uoverit incursum · Datum apud Kelcho · xv · Kal · Maij.

De ecclesia de Artendol ·

- 23 Universis sancte matris ecclesie filijs literas istas visuris vel audituris · Willelmus filius Willelmi Freskyny salutem · Noverit univeritas vestra me dedisse · concessisse · et hac carta mea confirmasse Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de Spyni et collegio canonicorum ibidem Deo servientium · ecclesiam de Artendol · cum omnibus ad eandem ecclesiam iuste pertinentibus · exceptis decimis bladi de duabus dauachis que sunt juxta castellum meum de Bucharm · scilicet Bucharm et Adthelnachorth · quarum omnes decime de blado · auctoritate domini · B · Moraviensis episcopi · aſſignate sunt capelle mee de castello meo de Bucharm ad sustentationem capellani ejusdem capelle · Quare volo et concedo ut prefata ecclesia et canonicorum collegium ibidem Deo serviens habeat predicationem ecclesiam cum omnibus pertinentiis suis et reſtitutinibus suis · exceptis decimis bladi de predicationis duabus dauachis · in perpetuam et puram elemofinam · in decimis · oblationibus · et obventionibus omnimodis de vivis et mortuis tam de castello meo quam de meipso et familia mea in omnibus ad communitatem viciorum in eadem ecclesia deo servientium · Testibus Domino Bricio Moraviensi episcopo · Hugone fratre meo · Arkembaldo de Duseglas · Freskyno decano Moraviensis ecclesie · Andrea de Moravia · Alexandro · Henrico · Hugone · magistro Henrico · canonici de Spyni · Thoma capellano · Roberto clero · Michaele pincerna · Stephano de Edenham ·

De ecclesiis de Elgin et de Dich ·

- 24 Honorius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Episcopo Moraviensi salutem et apostolicam benedictionem · Solet annuere fedes apostolica

pijs votis et honestis potentium precibus favorem benivolum impetrari . Sane sicut ex parte tua fuit propositum coram nobis . Regibus Scottorum in ecclesiis de Elgin [et] de Dich jus habentibus patronatus Moravienles episcopi neceſſe habebant in eis clericos instituere quibus easdem Reges ipsi pro suo beneplacito conferebant . Unde inclite recordationis Rex Scottorum pia et provida ductus intentione . cum episcopium tuum ingenti neceſſitatis incommodo laboret . jus quod habebat in predictis ecclesiis concessit eidem . volens et statuens ut eodem ecclesie in utilitatem memorati episcopij convertantur . Nos autem inclinantes tuis supplicationibus aures nostras . quod a predicto Rege super hoc pie provide ac utiliter factum est gratum habentes . id auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus . Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire . Si quis autem hoc attemptare presumperit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursum . Datum Viterbij .iiii. idus Februarij . pontificatus nostri anno quarto .

Carta Regis Alex . II. de terra de Kethmalruf .

- 25 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre sue clericis et laicis salutem . Sciant presentes et futuri me dedisse et concessisse et hac carta mea confirmasse Bricio episcopo Moravie . in escambium illius terre apud Inuernaren quam Dominus rex Willelmus pater meus cepit de Episcopo Moraviensi ad firmandum in ea castellum et burgum de Inuernaren . redditum et servitium que ego et antecessores mei percipere solebamus de terra illa in Kethmalruf . que terra mihi et antecessoribus meis et Episcopis Moravie redditum reddere et servitium facere consuevit . Tenenda sibi et episcopis sibi successuris in liberam et perpetuam elemosinam . ita libere et quiete et honorifice sicut alias elemosinas suas liberius et quietius tenent . Testibus Willelmo de Bosco cancellario meo . Comite Malcolmo de Fyf . Willelmo Cumyn comite de Buchan justiciariorum Scotie . Alano filio Rollandi constabulario meo . Waltero de Lyndefey . Alexandro vicecomite de Strielyn . Apud Edynburg .xxx. die Julij .

De translatione sedis episcopatus .

- 26 Alexander Dei gratia Rex Scottorum Episcopo Catanensi et Abbatи de Kynlos et Decano de Rosmarkyn dilectis et fidelibus suis salutem . Noveritis quod multum affectamus ut translatio fiat de ecclesia sedis episcopatus Moraviensis ad quandam locum juxta Elgyn quem Episcopo et clericis Moravienibus ad ecclesiam illam dedimus construendam . et plurimum desideramus ut hoc nostris fiat temporibus . Unde vobis mandamus et precamur quatinus consideratis que consideranda sunt de translatione illa facienda juxta formam mandati apostolici inde operemini secundum quod melius et honestius videritis expedire . Testibus Willelmo episcopo Sancti Andree . Willelmo de Bosco cancellario . Apud Muskylburg .v. die Julij . Anno domini Regis .x^o.

Compositio inter .A. Episcopum et Robertum Fyndoc .

- 27 Noverint omnes hoc scriptum visuri vel audituri quod cum esset controversia mota inter Andream episcopum Moravie ex una parte et Robertum Fyndoc ex altera . super terram quam predictus .R. habebat ex parte australi de Loscyn . quam predictus episcopus dicebat pertinere ad terram suam de Tulibardyn . et quam predictus .R. dicebat pertinere ad terram suam de Kelleys . quam quidem Kelleys tenebat tanquam feodifirmarius de Domo Dei de Elgyn . et quam predictus Episcopus acceperat de predicta domo in escambium terre pertinentis ad ecclesiam de Munben . salva tenura predicti .R. et heredum suorum habenda sibi et heredibus suis et tenenda de predicto Episcopo et successoribus suis in perpetuum . Ita convenit inter eos amicabiliter de consilio et consensu capituli . scilicet quod predictus .R. quietam clamavit pro fe et heredibus suis predicto Episcopo et successoribus suis in perpetuum totam terram predictam quam petebat dictus Episcopus ex australi parte de Loffyn . et preterea totam terram de Kelleys per rectas divisas suas et cum omnibus justis pertinentijs suis . Dictus vero Episcopus pro hac quieta clamatione . de consilio et consensu capituli sui . dedit et concepsit et per hanc scripturam publicam confirmavit predicto .R. et heredibus suis in perpetuum illam dimidiad auach terre

quam tenuit de eo Archebaldus de Inuerlochyn in feodo de Spyny · cum omnibus justis pertinenciis suis et per easdem divisas per quas dictus Archebaldus eam tenuit · scilicet a proximo cundos ex orientali parte pontis quem construxit idem Archebaldus supra Loffyn ex orientali parte de Sankathel usque Cranfinleth · Tenendam et habendam fibi et heredibus suis jure hereditario · Reddendo inde singulis annis predicto Episcopo et successoribus suis dimidiā marcam Sterlingorum legalium medietatem scilicet ad pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in hyeme · Et inveniendo singulis annis tantum ter carucam suam · et tantum ter herciam suam · et ter carrum suum · et femel in autumpno sex homines bene metentes · Et faciendo forinsecum servitium domini Regis pertinens ad predictam dimidiā dauacam terre · Et sequendo molendinum dicti domini Episcopi et successorum suorum · In premissorum autem testimonium illi parti hujus scripture in medium cyrographi confecte que remanet penes predictum Episcopum et successores suos una cum sigillo predicti Roberti appensa sunt figilla Abbatis de Kynlos et Priorum Vallis Sancti Andree et de Hurchard · alteri vero parti que remanet penes predictum Robertum una cum sigillo predicti Episcopi appositum est figillum capitiū cum subscriptionibus canonicorum · Testibus ·

Compositio inter ·A· episcopum et Thomam de Thyrlestan ·

28 Noverint omnes hoc scriptum vifuri vel audituri quod cum questio verteatur inter Andream Moraviensem episcopum ex parte una et Thomam de Thirlestan ex altera · coram venerabilibus viris Abate de Der · Decano et Archidiacono Abyrdonensi iudicibus a domino Papa delegatis · super dimidia dauacha terre quam idem Episcopus ad ecclesiam de Abyrtarf afferebat pertinere · et super decimis cani regij que ante infeodationem predicti Thome de terra de Abyrtarf solvi confuerunt · Inter partes predictas convenit amicabiliter sub hac forma · scilicet quod predictus Episcopus de consenu capituli sui concessit predictam terram que petebatur predicto Thome et heredibus suis · tenendam in feodo et hereditate de se et successoribus suis omnibus in perpetuum · salvo uno plenario tosto et crofto ecclesie de Abyrtarf et singulis rectoribus habendo in perpetuum in puram liberam et perpetuam elemosinam · Predictus vero Thomas et

heredes fui pro decimis predicti cani · et pro predicta terra de qua controversia erat · solvent singulis annis in perpetuum predicto episcopo et succefforibus suis decem solidos esterlingorum legalium · medietatem scilicet ad pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini proximo sequens · Ut autem hec compositio rata perpetuo atque inconclusa permaneat · pars hujus scripture in modum cyrographi consecete penes Episcopum et ecclesiam Moravensem residens sigillo predicti Thome et predictorum judicum delegatorum est munita · reliqua vero pars penes dictum Thomam et heredes suos remansura sigillis predicti Episcopi et capituli fui et eorumdem judicum est roborata · Actum anno gratie ·ccc⁹·xxv⁹. Testibus Hugone archidiacono · magistro Henrico thesaurario · Ada subdecano · magistro Edwardo · magistro Willelmo Lambert succentore · et Roberto · canonici Moravensibus · Alexandro vicecomite de Elgyn · Willelmo Wysman · et aliis multis ·

De Ratemorchus ·

- 29 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre fue clericis et laycis salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse et concessisse et hac carta mea confirmasse Deo et ecclesie Moravensi et Andree episcopo Moravie et succefforibus suis episcopis Moravie · terram de Rathmorchus per rectas divisas suas et cum iustis pertinentiis suis · in escambium terrarum quas dictus Andreas episcopus petiti in forestis nostris · scilicet unam dauacham et dimidiam in foresta de Inuerculan apud Calruneleū et Belethyn · et dimidiam dauacham in landa Morgund · et quartam partem unius dauache in Pluscardyn · et dimidiam dauacham in Terneway · et in eadem foresta dimidiam dauacham ex altera parte aque de Fyndaryn ex oppoſito ecclesie de Logyn · et .xxx⁹. acras in Whytesfeld apud Rath · et quindecim acras apud Duldauy · Salvis eidem Episcopo et succefforibus ejus aliis terris et pasturis per rectas divisas suas quas ipse et predeceffores fui iuste habuerunt in forestis nostris ante istam donationem · Tenendam predicto Andree episcopo et succefforibus ejus ita libere et quiete sicut alii episcopi Scocie terras suas liberius et quietius tenent et possident · Faciendo forinsecum servicium quod ad terram illam pertinet · Concessimus etiam predicto Andree episcopo et succefforibus suis predictam terram de Rathmoreus in

forestat . Quare prohibemus firmiter ne quis in eadem terra sine eorum licentia fecet aut venetur super nostram plenariam forisfacturam .x. librarum . Testibus comite Patricio . comite Malcolmo de Fyffe . Alano filio Rollandi constabulario . Waltero filio Alani senescallo . Waltero Olifard iustificario Laodonie . Henrico de Bayllol camerario . Ingeram de Bayllol vicecomite de Berewyke . Johanne de Haya vicecomite de Perth . Willemo de Mulfichet . Apud Stryelyn ultimo die Marcii anno regni nostri .xii.

Compositio de Strathbolgyn .

30 Noverint omnes hoc scriptum vifuri vel audituri hanc esse finalem concordiam factam inter venerabilem patrem Andream Moraviensem episcopum et ecclesiam Moraviensem ex parte una . et nobilem virum David filium Duncani quondam comitis de Fyf ex altera . super advocationibus ecclesiistarum de Strathbolgyn et terris ad easdem spectantibus . scilicet quod predictus Episcopus de consensu et assensu capituli sui pro se et successoribus suis predicto David et heredibus suis quietas clamavit in perpetuum advocationes ecclesiistarum de Effy et de Glas . et duas dimidias dauachas terre juxta easdem ecclesias quas tanquam ad dictas ecclesias pertinentes idem Episcopus vendicabat . Item dimidiadauacham terre apud Dunbulg et aliam dimidiadauacham apud Cumery . quas quatuor dimidias dauachas terre dictus Episcopus de consensu capituli sui dicto David et heredibus suis tanquam laycale feodum suum quietas clamavit suis et heredum suorum usibus deputandas . salvis utrique predictarum ecclesiistarum tosto competenti et crosto unius acre . et communibus ayfiamentis ad predictas ecclesias iuste pertinentibus . Predictus vero David quietas clamavit et concessit in perpetuum predicto Episcopo et successoribus suis advocationes omnium aliarum ecclesiistarum in feodo suo de Strathbolgyn existentium . necnon et omnes terras ad easdem ecclesias pertinentes per suas rectas divisas et cum omnibus iulis pertinentiis suis . scilicet dimidiadauacham apud Rynyn . dimidiadauacham apud Kynor . dimidiadauacham apud Dunbanan . dimidiadauacham apud Buttharry . dimidiadauacham apud Rothuan . dimidiadauacham apud Drumdalgy . habendas et tenendas fibi et successoribus suis in liberam puram et perpetuam elemosinam . in bofco et plano . in

pratis et pascuis · in moris et maresiis · in aquis et piscarijs · in stagnis et molendinis · Salva predicto Episcopo et successoribus suis quellione quam idem Episcopus movit super terra de Petynlurg · et decem et octo acris juxta ecclesiam de Edyndiuy · Hec autem concordia finalis utriusque partium juramento est firmata · In premissorum autem firmum et indubitate testimonium ei parti hujus scripture in modum cyrographi consecrate que penes predictum Episcopum et successores suos exsilit appensum est sigillum illustris Regis Scottorum Alexandri et sigillum predicti David cum appositione testium · alteri vero parti hujus scripture que penes sepe dictum David et heredes suos est remansura apposita sunt sigilla predictorum Episcopi et capituli cum corundem testium appositione et subscriptione canonicorum · Testibus Thoma priore et Johanne monacho de Urchard · Henrico decano Roffensi · Symone persona de Roscolpyn · magistro Grifino de Valle · Roberto decano de Inuernys · Willelmo decano de Strathbolgyn · Gregorio decano de Strathspe · Ada Gurmund' milite · Alessandro vicecomite de Elgyn · Henrico fratre ejus · Augustino de Elgyn · et aliis quam pluribus · Aetate anno gratie · m°·cc°·xxvi° · xv kalendas Aprilis · in ecclesia cathedrali de Elgyn ·

Compositio inter Episcopum et .W. de Petyn ·

- 31 Noverint universi hoc scriptum vifuri vel audituri quod cum Andreas episcopus Moraviensis convenisset et trahere in causam proposuisset Walterum de Moravia filium quondam Willelmi de Moravia · super terris de Ardtrillen · et Lunnin · et Duldaui · et Croyn · quas idem Willelmus detinebat et jure hereditario ad fe pertinentem dicebat · et super advocatione ecclesiarum de Croyn · Abirlouer · Butrothyn · et de Arteldol · et super decima cani domini Regis quod idem Rex solebat recipere de Bracholy · Bucharem · Abirlouer · et Kyneremoneh · Ita convenit inter eos amicabiliter consentiente et consulente capitulo Moraviensis ecclesie · scilicet quod predictus Episcopus quietas clamavit pro fe et successoribus suis predicto Waltero et heredibus suis in perpetuum decimas cani predicti et advocationes ecclesiarum de Abirlouer et de Buttruthin in quibus constabat plures predecessorum predicti Walteri usque ad tempora presentia jus presentandi habuisse · Compositionem autem factam inter venerabilem patrem bone memorie

dominum Bricium episcopum Moravie et patrem predi^cti Walteri super predi^ctis ecclesiis et ecclesia de Artyldol ratam et firmam et stabilem decreverunt habendam . et ordinationem prebende factam tempore predi^cti Andree episcopi de omnibus decimis garbarum provenientium infra parochias de Abirlouer et de Butruthyn in perpetuum in canoniam assignatis decreverunt predi^ctus Andreas et capitulum ejus juxta formam instrumentorum super hiis confectorum plenissime in omnibus observandam . Concesserunt autem idem Episcopus et capitulum ejus eidem Waltero et heredibus suis totam terram de Artendol tenendam juxta formam instrumentorum suorum super hiis ab Episcopis Moravie obtentorum . quam predecessores ipsius quiete tenuerunt temporibus trium Episcoporum venerabilis memorie scilicet Symonis Ricardi et Bricii per annos quadraginta et amplius . Predi^ctus vero Walterus terram de Lunyn et Duldauy scilicet unam dauacham et dimidiām quam in feodo et hereditate tenere debebat reddendo inde annuatim .xxⁱⁱ. solidos . recepit ad firmam perpetuam concessam sibi et heredibus suis a predi^cto Andrea Moraviensi episcopo de confessu predi^cti capituli sui . tenendam in perpetuum de Episcopis Moravie in feodo et hereditate . reddendo inde singulis annis eisdem centum solidos scilicet quinquaginta solidos ad festum Sancti Martini et alios quinquaginta solidos ad pentecosten . pro omni servitio ad predi^ctum Episcopum vel successores suos pertinente . Salva predi^cto Episcopo et successoribus suis advocatione ecclesie de Lunyn . et salvo forinseco servicio domini Regis ad predi^ctam terram pertinente quod ipse Walterus et heredes sui facient in perpetuum . Si autem per guerram contigerit predi^ctas terras de Lunyn et de Duldauy ita destrui vel turbari quod predi^cta firma inde solvi non possit . durante statu illo juxta arbitrium boni viri vel ex toto predi^cta firma remittetur vel pro parte rationabili . Predi^ctus vero Walterus pro se et heredibus suis quietum clamavit in perpetuum Episcopis Moravie jus quod se dicebat habere in terra de Croyn cum advocatione ecclesie ejusdem loci . salvo sibi et heredibus suis in perpetuum jure patronatus ecclesie de Bracholi . Convenit etiam ut instrumenta omnia que predi^ctus Walterus haberat de terris predi^ctis et ecclesia de Lunyn . et Duldauy . et Croyn et ecclesia ejusdem loci . reddantur et inania reputentur et cassa et omnino nulla . In premissorum vero firmum et indubitate testimonium ei parti hujus scripture in modum cyrographi consecre que penes ecclesiam Moraviensem habetur appensa sunt sigilla domini Regis et predi^cti Walteri . et

Walteri de Moravia filii quondam Hugonis de Moravia · illi vero parti quam recipiet predictus Walterus appensa sunt sigilla predictorum Episcopi et capituli cum subscriptionibus canonicorum · Testibus Heriberto abbatte de Kynlos · Thoma priore de Urchard · W. decano de Strathbolgy · Roberto decano de Inuernys · Gregorio decano de Strathspe · Radulpho capellano predicti Episcopi · Archebaldo de Dufphus milite · Alexandro vicecomite de Elgyn · H. de Duglas fratre ejus · Augustino de Elgyn · Waltero de Ineys · Roberto Hod · Willelmo Wyfman · Andrea Wyfman · Willelmo fratre domini Ricardi episcopi · Waltero de Salleloch · Archebaldo de Inuerlochyn · Symone et Andrea clericis predicti domini Episcopi · et aliis · Aetate anno gratie · m° cc° xxvi° nono die Octobris ·

Carta de Culkeffoch data Haraldo episcopo de Argaythyl ·

32 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre fue clericis et laycis salutem · Sciant presentes et futuri nos dedisse et concessisse et hac prefenti carta nostra confirmasse venerabili patri Haraldo episcopo de Ayrgaythyl et successoribus suis tres ducas de Culkeffoch in puram et perpetuam elemosinam · Quare volumus ut predictus Episcopus et successores fui in ecclesia Lyfmoriensi predictas tres ducas in puram et perpetuam teneant elemosinam · adeo libere quiete plene et honorifice sicut aliqua elemosina in toto regno nostro liberius et quicunq; plenius et honorificencius tenetur et possidetur · Testibus magistro Mattheo cancellario · Willelmo Cumyn de Bucham justiciario Scotie · Waltero Olifard justiciario Laodonie · Thoma hostiario · Johanne de Macuswell · Johanne de Haya · Thoma de Haya · Apud Stryvelyn · xvii· die Augus· Anno regni nostri quarto decimo ·

Compositio inter Episcopum et Walterum de Moravia ·

33 Noverint omnes hoc scriptum visuri vel audituri quod cum esset controversia inter Andream episcopum Moraviensem ex parte una et nobilem virum Walterum de Moravia filium quondam Willelmi de Moravia ex alia super terris et pasturis infra feodum predicti Walteri constitutis · predictus

Episcopus de consilio et consensu Decani et capituli sui · pro bono pacis et ut posteris temporibus nulla fiat discordia super predictis inter ipsum et successores suos ex una parte et predictum Walterum et heredes suos ex altera · dedit predicto Waltero ad firmam terras suas de quibus erat contentio · scilicet de Butruthyn · et de Agynway · et de Artildul · et de Abirlouer · et de Cornekynermuneth · habendas et tenendas ad firmam perpetuam predicto Waltero et heredibus suis de predicto Episcopo et successoribus suis · per rectas earundem terrarum divisas · et cum omnibus iustis pertinentiis suis · reddendo inde predicto Episcopo et successoribus suis singulis annis .v· marcas sterlingorum legalium pro omni servicio et consuetudine et demanda ad predictum Episcopum vel successores suos pertinentibus · medietatem scilicet ad festum penthecostes et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in hyeme · et faciendo forinsecum servicium domini Regis ad predictas terras pertinens · In horum autem firmum et indubitabile testimonium ei parti hujus scripture in modum cyrographi confecte que remanet penes predictum Walterum et heredes suos appensa sunt sigilla predictorum Episcopi et capituli sui cum subscriptionibus eorundem · illi vero parti que penes predictum Episcopum et successores suos est remansura appensa sunt sigilla predicti Walteri de Moravia et Walteri de Moravia filii quondam Hugonis de Moravia · Testibus domino Hereberto abate de Kynlos · Thoma priore de Urcard · Symone priore de Kynlos · Radulpho capellano predicti Episcopi · Henrico vicario de Kenedor · domino Waltero de Moravia filio quondam Hugonis de Moravia · Willelmo de Moravia milite · Alexandro vicecomite de Elgyn · Augustino de Elgyn · Andrea Wyfman · Symone de Garentuly · Sumerleto de Bucharm et aliis · Actum anno gratie ·m°·cc°·xx°·ix°· mense Aprilis in die Sancti Marci euangeliste ·

Carta de Kynmyly ·

- 34 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocis terre sue clericis et laycis salutem · Sciant presentes et futuri nos concessisse et hac carta nostra confirmasse Andree episcopo Moraviensi et successoribus suis episcopis Moravienibus totam terram prepositure nostre de Kynmyly ad feodam firmam in perpetuum · tenendam eidem Episcopo et successoribus

fuis episcopis Moravie per rectas divisas suas et cum omnibus iustis pertinencis suis . excepta terra de Marchinch quam deditus burgenfibus nostris de Inuernys . et exceptis omnibus toftis et terris que date fuerunt die hujus concessionis baronibus vel militibus vel aliis probis hominibus terre nostre infra divisas predictae prepositure de Kynmyly . et exceptis omnibus pifcariis nostris preter unam que die hujus concessionis posita fuit ad firmam pro dimidia marca quam quidem pifcarii firmarii vel thayni nostri dictae prepositure habere confueverunt . Ita tamen quod burgenfes nostri de Inuernys et homines manentes in toftis et terris baronum militum et aliorum proborum hominum nostrorum qui feodati sunt infra divisas predictae prepositure de Kynmyli habeant ayslamenta pasture que habere confueverunt in eadem prepositura . Reddendo nobis et heredibus nostris annuatim decem libras medietatem scilicet ad pentecostem et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in hyeme . et faciendo forinfecum servicium in auxiliis et exercitibus et aliis que ad predictam terram de Kynmyli pertinent . Quare volumus ut predictus A. episcopus Moraviensis et successores fui episcopi Moravie dictam terram prepositure de Kynmyly teneant in perpetuum ita libere et quiete sicut predictum est . Salvis nobis omnibus placitis et querelis que de dicta terra prepositure de Kynmyly et hominibus in eadem manentibus potuerint emergere . preter ea que ad thaynum pertinent . Ita etiam quod homines manentes in dicta terra prepositure de Kynmyli sequantur molendinum nostrum de Inuernys . Ipse vero Episcopus et successores fui episcopi Moravie quieti erunt de multura danda ad molendina nostra de domo sua propria de Kynmyly . Ita etiam quod licet eisdem episcopis Moravie bladum quod expendent in propria domo sua de Kynmyly ad aliud molendinum molere si voluerint . Concessimus etiam eidem Episcopo et successoribus suis episcopis Moravie ut de predictis decem libris penes se retineant singulis annis quatuor marcas pro decimis que eos contingunt de molendinis de Elgyn . et decem solidos qui eos contingunt de terris de Munben et de Kelleys . et sexdecim solidos qui eos contingunt de decima molendinorum de Dulpotyn . et viginti solidos qui eos contingunt de terra de Loueth que est Johannis Byfeth . et viginti duos solidos et octo denarios qui contingunt archidiaconum Moraviensem pro decima molendinorum constitutorum infra parochiam de Forays . de quibus quidem viginti duobus solidis et octo denariis dicti episcopi Moravie erga dominum archidiaconum Moraviensem nos acquietabant .

Testibus .W. de Bondington cancellario . Waltero filio Alani fenescallo
iustificario Scacie . David filio comitis Duncani . Johanne de Vallibus .
Waltero Byfeth . Colino hostiario . Apud Inuerclan .v. die Octobris
Anno regni nostri octavo decimo .

Compositio inter Episcopum et David de Strathbolgyn .

- 35 Noverint omnes hoc scriptum vifuri vel audituri quod cum inter Andream
episcopum Moravie ex parte una et nobilem virum David de Strathbolgyn
filium inclyte memorie Duncani comitis de Fif ex altera . super limitibus
terrarum que dicuntur ecclesiarum de Rynyn et de Dunbanan . et de
Drumdalgyne . et de Rotheuan . et de Butharryn . et de quadam portione
terre que appellatur Petnalurge . orta effet gravis contentio . de confilio et
voluntate et consenu Decani et capituli ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn
amicabili et finali compositione interposita ita convenit inter partes pre-
dictas . Scilicet quod predictus David et heredes ipsius tenebunt ad
feodofirmam perpetuo de predicto Episcopo et successoribus suis prenomi-
natas terras que dicuntur ecclesiarum de Ryny . et de Dunbanan . et de
Drumdalgyne . et de Rotheuan . et Butharry . que pertinent ad mensam
episcoporum Moraviensium . per suas rectas diuinas et cum omnibus iustis
pertinenciis suis . falvis advocationibus et jure patronatus predictarum ecclae-
siarum omnibus episcopis Moraviensibus in perpetuum . Et reddent inde
singulis annis predicto Episcopo Moravie et successoribus suis predictus
David et heredes fui in perpetuum pro omni exactione et fervitio seculari
ad predictos episcopos pertinente septem libras et sex solidos et octo dena-
rios sterlingorum legalium . scilicet pro terra que dicitur ecclesie de Rynyn
tres marcas annuas . pro terra que dicitur ecclesie de Dunbanan duas mar-
cas annuas . pro terra que dicitur ecclesie de Drumdelgyn duas marcas
annuas . pro terra que dicitur ecclesie de Rotheuan duas marcas annuas .
pro terra que dicitur ecclesie de Butharrin duas marcas annuas . medietatem
scilicet ad pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in
hyeme . Predictus vero David pro fe et heredibus suis quietam clamavit
predicto Episcopo et successoribus suis in perpetuum totam terram de Pety-
nalurge de qua terra erat contentio inter eos . per suas rectas diuinas et cum
omnibus iustis pertinenciis suis in perpetuum habendam et possidendum a

rivo qui appellatur Helthach usque ad rivulum qui dicitur Aldnaffauoch . liberam et quietam ab omni exactione et servitio seculari prout melius et plenius predictus Episcopus predictam terram petiit et clamavit . Hoc autem in predicta compositione deductum est quod quelibet prenominatarum ecclesiarum . scilicet de Rynyn et de Dunbanan et de Drumdalgyne et de Rotheuan et de Butharin . habebit juxta se et prope per vienum proborum hominum crostum unius acre et tostum et ortum olerum competenter et ydoneo loco et competenti . Quilibet vero sacerdos ministrans alicui ecclesiarum predictarum habebit sibi et suis communem pastruram per totam parochiam suam . secundum quod est provisum et constitutum ab Episcopis regni Scoticani in concilio eorundem . Hoc etiam est in compositione predicta deductum quod Willelmus persona de Edendyuy et Gyllemor vicarius de Butharry tenebunt terras de Drumdalgyne et de Rotheuan et de Butharry supra nominatas prout continetur in cartis eorum quas habent de predicto Episcopo . et respondebunt dicto David de firmis earum . et ipse David tantumdem solvet episcopo Moraviensi qui pro tempore fuerit et non amplius de predictis terris ipsis dictas terras tenentibus . Predicto vero Willelmo decedente vel cedente predictus David et heredes sui solvent predicto Episcopo Moraviensi et successoribus suis pro predicta terra de Drumdelgyn duas marcas annuas sicut superins dictum est . Predictus vero David obligavit se et heredes suos in perpetuum per juramentum et hanc solemptatem scripturam ad predictam compositionem fideliter et firmiter et plenius observandam sub pena quadraginta librarum sterlingorum legalium solvenda predicto Episcopo et successoribus suis a predicto David et heredibus suis quotiens in aliquo contra eandem temere ventum fuerit ab illis vel aliquo illorum . et renunciavit pro se et heredibus suis omni exceptioni . appellationi . occasione et contradictione et omni juris remedio tam civilis quam ecclesiastici . et constitutioni de duabus dietis et remedio episcopali divi Adriani . Predictus vero Episcopus sub eadem forma per promissionem in verbo Dei factam et per istam solemptatem scripturam se et successores suos obligandos decrevit quantum ad ipsum pertinet ad supradictorum observationem fidelem et firmam et plenam in omnibus sub pena supradicta et renunciatione consimili per omnia . In premissorum autem firmum et indubitate testimonium alteri parti hujus scripture in modum cyrographi consecrata que residet penes dictum David apposita sunt sigilla predictorum Episcopi et capituli cum subscriptionibus canonicorum . alteri

vero parti que erit in thesauris ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn apposita
funt sigilla Abbatis de Kynlos · Prioris de Hurchard · cum sigillo predicti
David · Testibus Domino ·H· abbate de Kynlos · T· priore de Hurchard ·
Domino Waltero de Duffus · Domino Waltero de Petyn · militibus · et
Waltero de Inneys · Alexandro vicecomite de Elgyn · M· decano de Strath-
bolgyn · Willelmo persona de Edindyuy · Johanne persona de Glas ·
Reginaldo vicario de Abirkerdour · Muryno senescallo de Strathbolgyn ·
Ada clero predicti domini David · Auctum anno gratie ·m°.cc°.xxxii°.
·vi°. Idus Octobris .

Fundatio capellanie pro anima Regis Duncani ·

- 36 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius
terre fue salutem · Sciant prefentes et futuri nos pro salute anime nostre et
antecessorum nostrorum dedisse concessisse et hac presenti carta nostra con-
firmasse · ad sustentationem unius capellani pro anima Regis Duncani et
animabus fidelium divina celebrantis in ecclesia cathedrali de Elgyn · tres
marcas singulis annis percipiendas de firma burgi nostri de Elgyn · Quare
volumus et firmiter precipimus ut illi qui pro tempore fuerint firmarii burgi
nostris de Elgyn habere faciant singulis annis dicto capellano tres marcas
mediatatem ad pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini ·
Testibus ·W· episcopo Glasguensi cancellario ·W· Cumyn comite de
Myneteth · Johanne de Macuswel ·W· Byfeth · Eymero de Macuswel ·
Apud castrum puellarum ·xxi· die Aprilis anno regni domini Regis · xxi°.

De Fynlarg · et de Logyfthenach ad capellanum solitarium sustentandum ·

- 37 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius
terre fue salutem · Sciant prefentes et futuri nos dedisse concessisse et
hac carta nostra confirmasse Andree episcopo Moraviensi et successoribus
suis episcopis Moravie in liberam et perpetuam elemosinam tres dauchas
de Fynlarg in Strathspe per easdem rectas divisas per quas easdem tres
dauchas die hujus collationis in manu nostra tenuimus et cum omnibus
justis pertinentiis suis · in excambium nemoris quod appellatur Kawode · et

in excambium Logynfthenach · de qua scilicet Logynfthenach idem Episcopus satissimacit pro nobis et plenum grantum faciet Willelmo archidiacono Moraviensi et successoribus suis · Predicatus etiam Episcopus quietam clamavit pro se et successoribus suis decimam quam percipere solebat de cano de Stratharedoch · Nos autem de gratia nostra dedimus et concessimus et hac prefenti carta nostra confirmamus predicto Episcopo et successoribus suis episcopis · in liberam puram et perpetuam elemosinam terram de Logynfthenach que est ex orientali parte de Fyndarn usque ad superciliū proximi cundoys sicut ille cundoys se extendit ex orientali parte predicte terre incipiens superius a dicta aqua et extendens se ad eandem aquam inferius · ad fustentandum perpetuo ibidem quendam capellatum folitarium Deo serviturum · cui et successoribus suis ibidem Deo servituris concedimus pastruram ad sex vaccas et octo boves in foresto nostro proximo ex orientali parte de Fyndarn · scilicet inter viam regiam de Drumynd et Fyndarn et sicut predicta via regia extendit se usque ad femitam que vadit ad Scloy super Fyndarn et sicut predicta via regia extendit se usque ad diuinas de Mundol · Ita tamen quod per quindecim dies ante nativitatem Sancti Johannis Baptiste et per quindecim dies post idem festum nec bovem nec vaccam habeant in dicto foresto nostro · Concessimus etiam eidem focale et merarium ad sibi necessaria · Quare volumus et concedimus ut dictus Episcopus et successores sui episcopi habeant et teneant et possideant dictas tres dauachas de Fynlarg per easdem rectas diuinas sicut dictum est et cum omnibus iustis pertinenciis suis in liberam et perpetuam elemosinam · in bosco et plano · in pratis et pascuis · in moris coiffis et maresfis · in aquis et piscariis · in lacubus et piscinis · in flagnis et molendinis · in montibus et vallibus · in feris et avibus · et omnibus aliis rectitudinibus et pertinenciis suis · Salva tenura Gyllemahed Macgyllepatric in vita sua · faciendo forinsecum servicium in exercitu quod pertinet ad dictas tres dauachas · Ita tamen quod quieti sint de auxilio faciendo de eidem tribus dauachis terre · et in eadem terra liberam curiam suam habeant dictus Episcopus et successores sui in perpetuum · Volumus etiam et concedimus ut idem Episcopus et successores sui habeant et teneant dictam terram de Logynfthenach in liberam puram et perpetuam elemosinam sicut dictum est · ita quod de eadem terra nichil exigi possit ullo tempore preter folias orationes · Testibus Patricio comite de Dunbarr · M. comite de Fyf · W. filio Alani senescallo iusticiariori Scotie · W. Cumyn comite de Menethet · Waltero

Olifard iustificario Laudonie . Alano hostiario . Waltero de Petyn . Ricardo de Moravia . Apud Dillingtun in Norhumbria .xi. die Septembris anno domini Regis vicefimo secundo .

De Tulychen et Rotheuan .

- 38 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre sue salutem . Sciant prefentes et futuri nos dedisse concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse Andree episcopo Moraviensi et successoribus ejus episcopis Moravie terras nostras de Thulychen in Strathipe . et de Rothuan in Stratheren in Moravia . per reeatas diuinas suas et cum omnibus iustis pertinentiis suis . in liberam puram et perpetuam elemosinam . pro quieta clamatione .xlviij. solidorum quos dictus Episcopus annuatim percipere confuevit de terris nostris de Fernauan . Thulyduniin . magna Kentefloch et Kep . quas terras monachis de Plufcardyn dedimus in exambium viginti quatuor librarum quas habebant in pascariis nostris de Fyndaryn et pro quieta clamatione decem solidorum et octo denariorum qui debebantur predictis episcopis singulis annis de redditu nostro de dicto Tuliken . scilicet duarum marcarum . Quare volumus et concedimus ut predictus Episcopus et successores sui episcopi Moravie habeant et possident predictas terras de Thulechyn et de Rothuan per reeatas divisas suas et cum omnibus iustis pertinentiis suis . in bosco et plano . in terris et aquis . in pratis et pascuis . in moris et maresiis . in stagnis et molendinis . et omnibus aliis ad predictas terras iuste pertinentibus . Salva Gyllecrift Gartanach heremite tenura sua terre de Rothuan in vita sua . adeo libere quiete plenarie et honorifice sicut aliqua elemosina in regno nostro liberius quietius plenius et honorificius tenetur et possidetur . Concedimus etiam predicto .A. episcopo Moraviensi et successoribus suis episcopis Moraviensibus ut in predictis terris liberam curiam suam habeant . Tellibus .W. filio Alani feneascallo iustificario Scocie . W. Cumyn comite de Meneteth . W. Olifard iustificario Laudonie . W. Byfeli . Rogero Auenel . David Marescallop . Apud Edinburg octavo die Februarii anno regni nostri vicelimo tercio .

Compositio inter ·A· episcopum et Domum Dei de Elgyn ·

- 39 Noverint omnes hoc scriptum vifuri vel audituri quod cum contentio effet inter Andream episcopum Moraviensem ex una parte · et Domum Dei de Elgyn et fratres et forores ejusdem domus ex altera · super quibusdam terris quas idem Episcopus dicebat pertinere ad terram suam de Munben · predictis fratribus et fororibus in contrarium afferentibus easdem [terre] de Munben que domus sue est pertinere · per compositionem amicabilem eadem contentio est finaliter satis facta et terminata · consentiente et consulente capitulo · sub hac forma · scilicet quod predicta Domus Dei habebit in perpetuum totam terram que fuit et esse debuit episcoporum Moravensium apud Munben in puram et perpetuam elemosinam · liberam et quietam ab omni servitio · exactione · confuetudine et demanda ad episcopos Moravenses pertinentibus · per easdem divisas per quas idem Episcopus eam tenuit tempore hujus compositionis inite · et cum omnibus pertinentiis suis in terris et aquis · in stagnis et piscariis et molendinis · in pratis et pascuis · in bosco et plano · in moris et maresis · ita quod aqua de Loffyn erit divisa perpetua inter terram de Munben et terram de Brenath · sicut currebat tempore compositionis hujus scripture · predictus vero Andreas et successores ejus episcopi Moravenses omnes et singuli habebunt in escambium predictae terre · et pro quieta clamatione terrarum de quibus contendere nitebantur · et pro bono pacis · totam terram de Kelleys que fuit terra predicta Domus Dei de Elgin per reatas divisas suas · et cum omnibus pertinentiis suis · adeo libere et quiete · plenarie et honorifice sicut Alexander de Duglas et sepedicta domus ex donatione illustris Regis Alexandri eam tenuerunt · Salva feodifirma sua Roberto Findoc et heredibus suis · Habebunt etiam predicti Episcopi in perpetuum apud Elgyn croftum quod predicta domus habuit tempore compositionis hujus inite · proximum et vicinum domui Precentoris · Convenit etiam quod predictus Robertus Findoc et heredes sui erunt respondentes in omnibus predicto Episcopo et successoribus suis tanquam dominis suis · Salvis quinque marcis annuis quas ipsi annuatim predicta domui solvent de terra de Kelleys donec terra que fuit Episcoporum apud Munben liberetur ab hiis qui eam tenuerunt tempore hujus compositionis · quibus cedentibus vel decedentibus erit et plenissime observabitur firmiter et perpetualiter sicut superius continetur in

omnibus . predicto Roberto et heredibus responfurus de terra de Kelleys per omnia et in omnibus predictis domui debitis dicto Episcopo et successoribus suis . et fidelitatem eisdem debitam facient . In premiis autem firmum et indubitable testimonium illi parti hujus scripture in modum cyrographi confecte quam habent predicta domus et fratres et forores ejusdem apposita sunt sigilla dicti Andree episcopi et capituli cum subscriptionibus canonicorum . Illi autem parti que est remansura apud episcopos Moravie appensa sunt sigilla dictae Domus Dei . et Abbatis de Kynlos . et Prioris de Urchard . Testibus domino Waltero de Moravia filio quondam Wilhelmi de Moravia . Ricardo de Moravia . Andrea Wyfman . Thoma Wyfman . Roberto Fyndoc . Alexandro . magistro Warino Herot . Johanne de Inverloch . et aliis . Actum anno gratie .M°.cc°.xxxvij. Ego Andreas Episcopus Moraviensis subseribo .

Carta de Kildrummy .

- 40 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre fue salutem . Sciant presentes et futuri nos dediffe . concessisse . et hac carta nostra confirmasse Andree episcopo Moraviensi . et successoribus suis episcopis Moraviensibus terram de Keldrumin in ballia de Inuernarin . in liberam et perpetuam elemosinam . cum libera curia sua . et preterea viginti quatuor marcas singulis annis in perpetuum percipiendas in perpetuum per manus feodifirmariorum nostrorum de Moythas de feodifirma nostra ejusdem terre . et preterea sexdecim marcas per manus feodifirmariorum nostrorum de Dike et de Brothyn singulis annis percipiendas in perpetuum de feodifirmis predictarum terrarum nostrarum . in excambium decimarum quas tempore hujus collationis Episcopus Moraviensis percipere confuevit de redditibus nostris in episcopatu Moraviensi . videlicet in ballia de Inuernys . de Ferneway . de Drekec . de foreto de Inuernys . de Cullodyn et de Effy . Item in ballia de Inuernaren . de Abbircaledouer . de Kyldrumyn . de Geddeys . de Urcheny . de Rate . de Lenedycote . de Balnecath . de Aldheren et de Moythas . Item in ballia de Fores . de magna Kyncorth . de parva Kyncorth . de Dyke et de Brothyn . de parva Kynstoffoch . de Mundol . de Altyr . de Balnesfery . de prepositura castelli . de Vlerin . de Byn . et de Balnageth . Item in ballia de Elgyn . de Peten-

drech · de prepositura castelli de burgo de Elgyn · de Kyndelaneman · de Dunkenedy · de Rathenec · de Molen · de Fochobyr · de Inuerathin · de Alueys · de Argayn · et de Kyntray · Quare volumus et concedimus ut dictus · A· Moraviensis episcopus et successores sui episcopi Moravienfes habeant et teneant totam terram de Kyldrumyn sicut predictum est in liberam et perpetuam elemosinam per easdem rectas divisas per quas firmarii nostri tempore hujus collationis eam de nobis tenuerunt · et cum omnibus justis pertinentiis suis · in bosco et plano · in terris et aquis · in pratis et pascuis · in moris et maresiis · in flagnis et molendinis · cum focco et facca · cum furea et fossa · cum tol et thein · et infanganthef · et cum omnibus aliis ad predictam terram juste pertinentibus · faciendo inde nobis forinsecum servitium quod pertinet ad predictam terram · salva firmariis nostris tenura sua de dicta terra usque ad terminum suum completum · et quod predicti feodifirmarii nostri de Mothas et de Dyke et de Brothyn predictas quadraginta marcas sine aliqua contradictione predicto · A· episcopo et successoribus suis episcopis Moravie solvant singulis annis in perpetuum ad terminos suos sibi statutos · Testibus Waltero filio Alani feneſcalli iuſticiario Scotie · W· Cumyn comite de Menethet · W· Olifard iuſticiario Laodonie · B· Fraſer · Alano hoſtiario · W· de Lyndſai · Apud Roxeburch · quarto die martii · anno regni domini Regis viceſimo quarto ·

De ecclesiis de Ferneway, Abirihacyn, Logynkenny, Kyncardin, Abyrnithy, Altre, Ewain, Brennath, et Artildol, canonicis concessis ·

- 41 Omnibus Christi fidelibus ad quos presens scriptum pervenerit Andreas permisſione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem · Noveritis universi nos divine pietatis intuitu et pro cultus divine ampliatione · de confensu cleri nostri dedisse et conceſſisse et hac prefenti carta nostra confirmasse ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn et canonicis ibidem Deo fervientibus et fervituris in puram et perpetuam elemosinam · ad communam predictorum canoniconorum · ecclesiam de Ferneway cum omnibus pertinentiis suis · ecclesiam de Abirihacyn cum omnibus pertinentiis suis · excepta una dimidia dauacha terre pertinente ad mensam nostram et successorum nostrorum · ecclesiam de Logynkenny cum omnibus pertinentiis suis · excepta una dauacha terre pertinente ad mensam nostram et suc-

cefforum nostrorum · ecclesiam de Kyncardyn in Strathspe cum omnibus
 pertinentiis suis · excepta una dimidia dauacha terre nobis et fucceſſoribus
 nostris in perpetuum ad mensam epifcopalem pertinente · ecclesiam de
 Abyrnithy cum omnibus pertinentiis suis · falva nobis et fucceſſoribus
 nostris una dimidia dauacha terre ad mensam epifcopalem pertinente ·
 ecclesiam de Altre cum omnibus justis pertinentiis suis · falva nobis
 et fucceſſoribus nostris in perpetuum una dimidia dauacha ad mensam
 epifcopalem pertinente · ecclesiam de Ewayn · exceptis terris infra paro-
 chiam ejusdem ecclie ad mensam epifcopalem pertinentibus · ecclesiam
 de Brenath cum suis pertinentiis · ecclesiam de Artildol cum omnibus per-
 tinentiis suis ex dono Willelmi de Moravia · excepta capella de Bucharim
 cum suis pertinentiis · et falva nobis et fucceſſoribus nostris in perpetuum
 una dimidia dauacha terre ad mensam epifcopalem pertinente · Has autem
 omnes ecclieas cum omnibus suis pertinentiis prout ſupra ſcriptum eſt
 damus concedimus et affignamus in perpetuum predictis ecclie canon-
 icis habendas cum fructibus earum et proventibus · ad communam fra-
 trum residentium tantum · Salvis tenuris eorum in vita sua qui eas
 tempore confectionis hujus scripture jure perpetuo poſlidebant · Reti-
 nentes nobis et fucceſſoribus nostris omnibus omnes terras ſupraſcriptas in
 · perpetuum per suas reeſtas diuinas et cum omnibus pertinentiis suis · exceptis
 toſtiſ et croſtiſ predictaſ ecclieis affignatiſ vel affignandiſ · Quare volumus
 ut predicta ecclie et canonici Sancte Trinitatis · que cathedralis ecclie
 noſtra eſt · predictaſ ecclieas omnes et ſingulaſ prout ſuperius plenius eſt
 deſcriptum et diſtinguitum cum omnibus pertinentiis suis in puram et perpe-
 tuam elemosinam habeant et percipient adeo libere · quiete · plenarie ·
 pacifice et honorifice ſicut aliqua ecclie in dyocesi noſtra liberius · quietius
 et honorificentius ab aliquo habetur et poſſidetur · Salva nobis et fuc-
 ceſſoribus nostris jurisdictione canonica et epifcopaliſ · Testibus Her-
 berto abbate de Kynlos · Willelmo priore de Hurchard · Symone priore
 de Plufcardyn · fratre Alano · Waltero et Archembaldo et Andrea capel-
 lanis noſtriſ · magistro Waltero de Crauford · Henrico de Duglas et
 Matheo clericis noſtriſ · et aliis · In premiſſorum vero firmum et indubita-
 ble teſtimoniuſ preſentem paginam confenſu et ſubſcriptione predicta cleri
 noſtri una cum appofitione figilli noſtri fecimus communiri · Aetum anno
 gratie ·cc⁹·cc⁹·xxxix⁹· mense Decembri penultimo die ejusdem menſis ·

ASSIT PRINCIPIO SANCTA MARIA MEO ·
SIT MICHI SOLATIUM SPIRITUS ALMUS · AMEN ·

Confirmatio Ricardi episcopi de episcopatu Moraviensi ·

42 .W. Dei gratia Rex Scottorum · episcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · justiciariis · vicecomitibus · prepositis · coinfistris · et omnibus probis hominibus terre fue clericis et laycis salutem · Sciant presentes et futuri me concessisse et hac presenti carta mea confirmasse Ricardo Dei gratia Moraviensi episcopo episcopatum Moravie cum omnibus iustis pertinentiis suis · Tenendum fibi ita libere · quiete et honorifice · sicut aliquis episcoporum in regno meo episcopatum liberius · quietius · plenius et honorificentius tenet et poscidet · et ita plenarie sicut aliquis antecessorum suorum episcoporum episcopatum illum plenius tenuit · Preterea concessi et dedi de incremento episcopatu Moravie et predicto Ricardo episcopo Moraviensi et successoribus suis episcopis · pro salute anime mee et antecessorum meorum · ecclesiam de Elgyn post decepsum Ricardi de Prebenda clerici mei et Walteri clerici ejusdem Ricardi · cum capella Sancti Andree · et cum capella de Munben · cum omnibus pertinentiis suis in capellis et terris omnimodis et decimis et elemosinis et recompensis ecclesiasticis · et ecclesiam de Eren post decepsum Ricardi de Prebenda clerici mei similiter · cum capella de Rath et cum capella de Moythas cum omnibus iustis pertinentiis suis · Tenendas in liberam et perpetuam elemosinam · ita libere · quiete · plenarie et honorifice sicut alios redditus episcopatus liberius · quietius · plenius et honorificentius tenent · Testibus Jocellino episcopo Glasgnensi · Matheo episcopo Aberdonensi · Turpino episcopo Brechinensi · A· abate de Dunfermelyn · O· abate de Kelcou · H· abate de Abyrbruth · W· abate de Sancta Cruce · Roberto abate

de Scon · Rad' abbate de Coupre · Hugone abbate de Neubothil · Raynero abbate de Kynlos · Comite Duncano justiciariorum · Gilberto comite de Stratheren · Gylbride comite de Anegus · Roberto et Willelmo capellanis meis · Hugone de sigillo meo clero · Willelmo de Haya · Galfrido de Maleuile · Willelmo de Moruilla · Apud Kyngorne ·

Concessio Ricardi episcopi de ecclesia de Inuerhouen ·

- 43 Omnibus sancte matris ecclesie filiis ad quos iste litere pervenerint Ricardus Dei gratia Moraviensis episcopus salutem · Noverit universitas vestra nos dedisse et concessisse Andree presbytero de Brechyn ecclesiam de Inuerhouen in liberam et puram elemosinam cum omnibus suis iustis pertinentiis · et eum in eadem ecclesia pontificali auctoritate personaliter instituisse · Quare volumus ut prefatus Andreas teneat memoratam ecclesiam adeo plenarie · quiete et honorifice sicut aliquis alius clericus in toto episcopatu nostro aliquam ecclesiam ex nostra donatione liberius · pleni et honorificentius tenet et possidet · Salvis in omnibus episcopalibus rectitudinibus et consuetudinibus · Ut autem hec nostra donatio et concessio firma constet in posterum · eam presentis scripti patrocinio communimus · et sigilli nostri appositione roboramus · Testibus Gillecryſt' comite de Marr · magistro Roberto archidiacono · Macbeth Macferkar · Lamberto · Galfrido capellani · Hugone · Henrico · Ricardo clericis Episcopi · Bricio decano · et multis aliis ·

Donatio Ricardi episcopi super ecclesia de Abirnythy ·

- 44 Ricardus Dei gratia Moraviensis episcopus omnibus sancte matris ecclesie filiis salutem in Domino · Sciant prefentes et futuri me dedisse · concessisse et hac prefenti carta mea confirmasse pro amore Dei Patricio filio Guillelmi ecclesiam de Abirnythy cum omnibus iustis pertinentiis suis · tenendam in liberam et puram elemosinam adeo libere · quiete · sicut alii clerici nostri in episcopatu nostro ecclesiis suas liberius tenent et possident · salvis episcopalibus · Concessimus etiam eidem terram nostram scilicet dimidiā dāuacham que spectat ad predictam ecclesiam · tenendam fibi

quam diu vixerit · et reddendo nobis inde annuatim .iii· solidos ad festum Sancti Martini · Testibus magistro Roberto archidiacono · Bricio decano · Lambertu capellano persona de Kyntray · Hugone clericu persona de Duppole · Henrico fratre Episcopi persona de Spyui · Samuel presbytero · Yfaac presbytero · et multis aliis · Amen ·

Super transmutatione sedis cathedralis ·

- 45 Innocentius episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus Sancti Andree et Brechynensi Episcopis et dilecto filio Abbati de Lundoris Sancti Andree dyocesis salutem et apostolicam benedictionem · Venerabilis frater noster Moraviensis episcopus per suas literas nobis intimavit quod cum plerique predeceßorum ejus · preter sedis apostolice convenientiam sicut credit · in locis variis fedem sibi episcopalem aptaverunt · inter nonnullas alias ecclesiam Sancte Trinitatis de Spyny habuerunt eorum aliqui cathedralem · Nuper autem clerus et populus ecclesie Moraviensis ab eo cum instantia petierunt · ut cum locus in quo haetenus fedes fuerit cathedralis erecta sit in quadam angulo maris positus ad quem nullus parochianorum suorum potest fine impedimento tranfire · in alio magis congruo loco fedem episcopalem ordinare curaret · qui precibus et votis corum utpote de pietatis affectu provenientibus inclinatus · consideratis qualitatibus rerum et locorum quorumlibet circumstantiis · predictam ecclesiam Sancte Trinitatis cathedralis honoris titulo previdit inter ceteras aptiorem · unde communicato capituli fui totius aliorumque virorum prudentum consilio · memoratam ecclesiam decrevit statuere in perpetuum · de convenientia tamen sedis apostolice · cathedrali · inductus ad id plerumque ratione causarum inter quas specialiter has notavit · Quum nec desint malefactores qui Christi ecclesiam in illis partibus semper persequuntur ad locum ipsum in quo est ecclesia ipsa sita de facili ab hiis non aditur · et preterea Episcopus ibi presidens melius et decentius domino Regi potest spiritualia et temporalia commoda ministrare · Volentes igitur in hac parte gratiam eis taliter facere quod non aliis injuriam referamus · discretioni vestre per apostolica scripta mandamus atque precipimus quatinus inquisita super hiis diligentius veritate · si absque juris prejudicio alieni et in ampliationem divini cultus illud invenieritis posse fieri · prefatam ecclesiam cathedralis honoris titulo decoretis ·

quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse · duo vestrum [ea] nichilominus exequantur · Datum Rome apud Sanctum Petrum ·vij· idus Aprilis · pontificatus nostri anno ·ix⁹.

Magna carta Bricii · de fundatione canonicorum apud Spyni ·

- 46 Bricius Dei gratia Moraviensis episcopus universis Sancte Matris Ecclesie filii tam futuris quam presentibus eternam in Domino salutem · Cum a multis et ab antiquis retroactis temporibus usque ad nostre administrationis tempus in episcopatu Moravienti predecessores nostri Moravienses episcopi certum et stabilem cathedralis sedis locum in nulla tenuere ecclesia · sed quilibet eorum pro libitu et voluntate sua in una trium ecclesiarum · scilicet Brennath · et de Spyni · et de Kenedor · fedem sibi adaptaverunt episcopalem · Nos maxime ad subditorum tam utilitatem quam necessitatem habentes respectum · qui sepius ad ecclesiam cathedralem ut ad matrem recurrere plurimis tenentur ex causis · locorum difficultati · viarum asperitati · temporum mutabilitati · cleri Moraviensis ecclesie et plurimorum virorum prudentum communicato consilio · quoad melius potius occurrentes · reverendissimo et sanctissimo domino nostro et patri Pape Innocentio humiliter supplicavimus et devote quatinus ecclesiam Sancte Trinitatis de Spyni · quam et plurimi predecessorum nostrorum cathedralem tenuerunt et in ea ut in cathedrali ecclesia sua installati fuerunt · cathedralem de cetero omnibus post futuris temporibus fore fedem episcopis Moraviensibus in perpetuum decerneret · Qui de confusa apostolice sedis clementia precibus nostre humilitatis inclinatus · viris venerabilibus Sancti Andree et de Brechyn Episcopis et Abbatи de Lundoris precipiendo mandavit quatinus · inquisita super hiis diligentius veritate · si absque juris prejudicio alieni et in ampliationem divini cultus illud invenerint posse fieri · prefatam ecclesiam cathedralis honoris titulo decorarent · Prefati igitur viri venerabiles apostolica auctoritate mandati · vocatis quos propter hoc evocandos viderunt · inquisita super hoc diligentius veritate · cum eis plenissime constaret quod absque juris prejudicio alieni et in ampliationem cultus divini illud fieri posset · prefatam ecclesiam Sancte Trinitatis de Spyni cathedralem decoraverunt · auctoritate domini Pape eam omnibus in posterum futuris temporibus Moraviensibus episcopis statuentes et confirmantes

cathedralem . Ad honorem igitur et reverentiam Sancte et individue Trinitatis et glorioissime Dei genetricis semperque virginis Marie et ad divini cultus ampliationem . ut in predicta cathedrali ecclesia divinum obsequium omnibus temporibus divine majestati acceptabilius decentius honestius et regularius absque defectu celebretur . octo canonias sepe memorare cathedrali ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny in liberam puram et perpetuam elemosinam assignavimus . quas canonias cum omnibus ad eas juste pertinentibus ita prorsus liberas statuimus et immunes in omnibus sicut canonie majoris ecclesie cathedralis Lincolniensis libere esse noscuntur et immunes . Sunt autem iste canonie . Prima canonia Decanatu assignata ecclesia de Erym cum capella de Inuernarre et cum omnibus aliis iustis pertinentiis suis . Secunda canonia Cantarie assignata ecclesia de Lamnabride cum una dauacha terre et ecclesia de Aluays et ecclesia de Rothefd cum omnibus iustis earundem pertinentiis . Tertia canonia Thesaurarie assignata ecclesia de Kennedor et ecclesia de Eskyl cum omnibus iustis earundem pertinentiis . Quarta canonia Cancellarie assignata Fortherues per suas rectas divisas et cum omnibus iustis pertinentiis suis . Lythenes per suas rectas divisas cum omnibus iustis pertinentiis suis et Lunyn et Dultauny per suas rectas divisas cum omnibus iustis pertinentiis suis . salva tenura Willelmi filii Willelmi filii Freskyny et heredum suorum in predictis terris scilicet Lunyn et Dultauny . item terra de Logyn juxta Duffus per suas rectas divisas cum iustis pertinentiis suis . salva tenura Hugonis filii Willelmi filii Freskyny et heredum suorum in perpetuum . et salva una petra cere que de predicta terra annuatim solvitur quam perpetuo assignavimus ad luminaria invenienda ad misam de gloriofa dei genetricis semperque virgine Maria festive singulis diebus in sepe dicta ecclesia Sancte Trinitatis de Spyny decantandam . Quinta canonia ecclesia Sancti Petri de Strathonen cum capellis suis et una dauacha terre et cum aliis iustis pertinentiis suis . et ecclesia de Hurchard ultra Inuernys cum omnibus iustis pertinentiis suis . Sexta canonia de Forays et ecclesia de Logyn Fythenach cum omnibus iustis earum pertinentiis . hanc autem canoniam archidiaconatui nostro assignavimus in perpetuum . statuentes ut quicunque archidiaconus fuerit qui predictam ecclesiam optimuerit . de tuendis et conservandis libertatibus et immunitatibus ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny et capituli ejusdem ecclesie corporale teneatur prestatre sacramentum . quod si subire recusaverit et preslito contraire presumperit . post secundam

et tertiam commonitionem per decanum vel ejus vices gerentem · canonia supradicta et fructibus ejus si commonitus adquiescere noluerit eundem archidiaconum privandum esse decernimus · proventibus omnimodis canonicie supradicta in communes usus canonicorum ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny convertendis · donec in capitulo eorundem canonicorum super excessu suo satiffecerit competenter · Sic etiam volumus et ordinamus et statuimus ut de omnibus aliis et singulis canoniciis observetur · Investietur autem archidiaconus et installabitur in predicta canonia sicut simplex canonicus in ecclesia Lincolnensi · et ratione canonicie supradicta decano et capitulo erit obnoxius in omnibus tanquam simplex canonicus ecclesie Lincolnensis majori decano et capitulo obnoxius esse tenetur · Septima canonia ecclesia de Spyny cum omnibus justis pertinentiis suis · Octava canonia ecclesia de Rothman et ecclesia de Duppolt cum omnibus earum justis pertinentiis · Quilibet predictorum canonicorum habens aliquam predictarum canoniarum omni tempore unum facerdotem in ipsa ecclesia de Spyny pro se vicarium habebit qui in eadem ecclesia ministrabit five canonicus cuius vicarius est prefens fit five absens · nisi canonicus ipse in propria persona officio facerdotali ministrans residentiam in predicta ecclesia facere elegerit · ut omnibus in perpetuum temporibus octo faderdotes in prenominata cathedrali ecclesia vice predictorum octo canonicorum inveniantur ad honorem laudem et gloriam Sancte Trinitatis et glorioissime Virginis Marie tam residentes quam ministrantes · de quibus tres qualibet ebdomada ebdomadarios esse ad missas cotidie cum cantu et nota dicendas constituimus · Primam missam mane omni die de glorioissima Dei genetrici semperque virgine Maria festive cum cantu dicendam esse statuimus · Secundam que dicitur missa capitalis five matutinalis pro defunctis vel aliter secundum quod tempus exegerit ad libitum cum cantu vel sine cantu · Tertiam que dicitur major missa five missa de die circa horam diei tertiam vel aliam canonicam solemniter cum cantu celebrari volumus · Quilibet vero aliorum quinque faderdotum omni die nisi rationabili causa fuerit excusatus missam pro defunctis celebrare tenebitur · Omnes autem simul omnibus horis divinisque officiis tam nocte quam die celebrandis communiter adesse et interesse stabilimus nisi ex manifesta et rationabili causa aliquem aliquando ad horam abesse contigerit per majoris decani licentiam vel illius qui vices decani adimplere dimicetur · Omnibus igitur predictae cathedralis ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny sua jura servantibus per omnipotentis

Dei misericordiam et gratam beatissime matris ejus perpetue virginis Marie intercessionem sit pax ejusdem Domini nostri Jesu Christi quatinus et hic fructum bone actionis percipient et apud dictum judicem premia eterne pacis inveniant . Amen . Ut autem hec nostre constitutionis pagina tam presentibus quam futuris fiat cognita et omnibus in posterum temporibus permaneat fidelis et inconcussum eam sigilli nostri appositione et episcopali auctoritate duximus roborandam . Recapitulantes et firmiter statuentes quod decanus et canonici predicti matricis et cathedralis ecclesie de Spyny . ratione decanatus et canoniarum fuarum . eisdem gaudent libertatibus et immunitatibus et preeminentiis in ecclesia cathedrali et canonii suis et extra quibus decanus et canonici Lincolnenses in ecclesia Lincolnensi et canonii suis gaudere noscuntur ratione decanatus et canoniarum fuarum . Ego Bricius Moraviensis episcopus subscribo . Ego Radulphus abbas de Kinlos subscribo . Ego Ricardus prior de Hurchard subscribo . Ego Gilbertus abbas de Abyrbroth subscribo cum communi consilio conventus . Ego Ricardus abbas de Keleou subscribo cum communi consilio conventus . Ego W. persona de Eddendu' subscribo . Ego Johannes persona de Artydol subscribo . Ego Gregorius vicarius de Altre subscribo . Ego Andreas vicarius de Kingussy subscribo . Ego Malcolmus vicarius de Keth subscribo . Ego Ran' vicarius de Buchtretbyn subscribo . Ego Robertus vicarius de Dufphus subscribo . Ego Gylmakal' vicarius de Foherues subscribo . Ego Macbeth vicarius de Dulergus subscribo . Ego Patricius persona de Abyrnythy subscribo . Ego Gillebride persona de Abirtarf subscribo . Ego Gon-ganus persona de Kyncardin subscribo . Ego Gilbertus archidiaconus Moraviensis subscribo . Ego Alexander persona de Elgyn subscribo . Ego Andreas rector ecclesie Sancti Petri de Dufphus subscribo . Ego Walterus vicarius Sancti Columbe de Petyn subscribo . Ego Lambertus persona de Forais subscribo . Ego Stephanus persona de Glas subscribo . Ego persona de Dunbatlach subscribo . Ego Symon persona de Dolays subscribo . Ego Hugo persona de Rothuan . Ego Ricardus persona de Rotheys subscribo .

Protectio Innocentii Pape de quibusdam prebendis ecclesie Moraviensis .

47 Innocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Decano et capitulo Moravie salutem et apostolicam benedictionem . Justis petentiis

defideris dignum est nobis facilem prebere consensum et vota que a trahite rationis non discordant effectu prosequente complere . Eapropter dilecti filii in Domino vestris iustis postulationibus gratum impertinentes assensum . personas vestras et ecclesiam in qua estis divino obsequio mancipati . cum omnibus bonis que in presentia rationabiliter possidetis aut in futurum iustis modis prestante Domino poteritis adipisci . sub beati Petri et nostra protectione suscepimus . specialiter autem ecclesiam de Eren . ecclesiam de Lamanbride . ecclesiam de Aluays . ecclesiam de Ratheforde . ecclesiam de Kynedor . ecclesiam de Eskyl' . ecclesiam Sancti Petri de Strathouen . ecclesiam de Urchard ultra Inuernys . ecclesiam de Forays . ecclesiam de Logynsythenach . ecclesiam de Spyni . ecclesiam de Rothwan . et ecclesiam de Duppel . cum omnibus pertinentiis earundem . Terras felicet Fotherueis . Lunnyn . Duldauy . et omnia alia bona vestra sicut ea omnia iuste et pacifice possidetis . vobis et per vos ecclesie vestre auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus . Ad petitionem vestram nichilominus concedentes ut octonarius numerus canonorum et prebendarum per venerabilem fratrem nostrum Bricium episcopum vestrum de assensu vestro in ecclesia vestra provida deliberatione statutus ibidem firmiter observetur . nisi excreverint adeo ipsius ecclesie facultates quod pluribus sufficere valeant competenter . Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis confirmationis et concessionis infringere vel ei a fu temerario contraire . Si quis autem hoc attemptare presumperit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incurfurum . Datum Lateran' .xi. Kalendas Januarii pontificatus nostri anno .xvii.

Carta Lincolniensis ecclesie de confuetudinibus et libertatibus ejusdem ecclesie . et quatuor alie literae ejusdem ecclesie Lincolniensis . et due bulle Alexandri Pape directe decano et capitulo Lincolnensi .

- 48 Rogerus decanus et capitulum Lincolnensis ecclesie dilectis in Christo fratribus capitulo Moraviensi ecclesie eternam in Domino salutem . Venientes ad nos Freskynum decanum et Andream cancellarium ecclesie vestre cum literis vestris patentibus ea qua decuit benignitate suscepimus . ex quorum assertione et tenore literarum vestiarum nec non et inspectione carte

veuerabilis viri Bricii Moraviensis episcopi fundatoris vestre ecclesie evidenter didicimus eundem Episcopum in ecclesia Sancte Trinitatis de Spyny octo canonicos constituisse et ad eorum sustentationem eidem ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny octo prebendas assignasse · quam ecclesiam cum canonis et prebendis eis assignatis idem Episcopus constituit in omnibus eiusdem dignitatibus libertatibus et immunitatibus gaudere quibus ecclesia Lincolniensis et canonici ejus et prebende gaudere noscuntur · Quia vero dignitatum · libertatum · immunitatum et confuetudinum ecclesie nostre et canonicorum et prebendarum ipsius fatis plenam notitiam non habetis · predictos Decanum et Cancellarium pro inquisitione predictorum diligentius facienda ad nos destinare curas · rogantes attentius ut per predictos nuncios vestros et literas capituli nostri vos super predictis certificaremus · quibus in capitulo nostro constitutis · et pro negotio sibi injuncto a nobis diligentius interpellantibus · habitu tractatu cum fratribus super hiis de quibus querere decreverunt et dubitare videbantur · certum et indubitatum dedimus responsum · singulos articulos ab eiusdem nunciis propositos tam fideliter quam veraciter absolventes · In quibus hoc primum vestre discretioni duximus notificandum · quod dominus Episcopus noster · quotiens personatum aliquem vel prebendam in ecclesia nostra vacare contigerit · eam in camera sua vel ubicunque voluerit · five per panem five per librum vel alio quolibet modo · sua auctoritate · non requisito consensu capituli · cui voluerit idoneo tamen conferre potest · excepto solo decanatu · quo vacante ad capitulum pertinet decani fui electio · episcopo tamen super hiis prius requisito · electionem vero decani a capitulo celebratam ratam habere tenetur Episcopus et presentatum sibi a capitulo omnino admittere · nisi persone electi rationabilem causam repulsionis obiciat · Decanus autem Episcopo presentatus et ab Episcopo admissus installatur ab Episcopo vel a capitulo · Quilibet autem aliis canonicus postquam concessionem domini Episcopi habuerit de personatu aliquo vel prebenda · literas Episcopi ad decanum deferre confuevit de assignatione stalli in choro et loci in capitulo ei facienda · Decanus autem eum instituet cum textu evangelii · canonis psallentibus *Ecce quam bonum etc.* et decano dicente orationem *Actiones nostras etc.* et posse a decano installabitur · Absente autem majore decano subdecanus vel is cui decanus mandabit id exequatur · Installatus canonicus recepta prius communia singulis canonis sex denarios dabit ad vinum comparandum in die sue installationis · Quilibet autem canonicus fidelitatem jurabit

ecclesie et capitulo statim post suam installationem · et quod rationabiles confuetudines ecclesie prout eas didicit obseruant · singuli autem canonicci Decano simplici verbo obedientiam prestatibunt · Noveritis etiam in ecclesia nostra quatuor esse personatus et totidem personas excellentes · Inter quas primum locum tenet Decanus · secundum Cantor · tertium Cancellarius · quartum Thesaurarius · qui de thesauraria sua et redditibus thesaurarie invenire debet luminaria et vinum · hostias et carbones · thus et utensilia necessaria in ecclesia · et farta tecta habere · et servientibus in ecclesia mercedem solvere · et multa alia que vix possunt numerari · Cohercio autem predicatorum personarum et canonicorum omnium ad Decanum pertinet et capitulum · Decani vero ad capitulum · nec ullus canonicus Episcopo super hiis que ad prebendam suam pertinent vel de persona sua vel prebenda alibi quam in capitulo nostro respondebit · Episcopus vero nec per se nec per literas prohibere potest quin decanus et capitulum de causis canonicorum et transgressionibus eorum cognoscat · nec sua auctoritate id facere nec earum cognitionem potest protelare · Decano quidem errata canonicorum corrigeret vel de causis eorum cognoscere nolente · negligente · vel etiam absente · capitulum sua auctoritate ea potest expedire · Ad hec discretioni vestre certissime et fideliter notificamus quod omnes ecclesie prebendate neconon et ille que in territorio prebendarum sita sunt in quibus aliquis canonicus jus habet advocationis ab omnibus episcopalibus sunt exempti tam synodalibus quam omnibus aliis episcopalibus · adeo quod [nullus] archidiaconus provincialis · nullus decanus ruralis · nullus officialis episcopi vel archidiaconi aliquam eisdem ecclesiis vel earum parochiis vel contra earum parochianos jurisdictionem fibi valeat vendicare · sed ad quemlibet canonicum in sua prebenda emergentium causarum omnium tam pecuniarum quam spiritualium cognitio pertinet et decisio · nisi ab eo appelletur ad majorem decanum · vel capitulum · vel episcopum · vel superiorem · hoc autem indistincte dicimus five predicatorum parochiani sive clericorum five layorum · five sive homines et tenentes ipsius canonici five domini Regis five Episcopi five alicujus baronis militis vel frankelani five cujuscunque alterius · Capellani autem in ecclesiis prebendatis ministrantes vel etiam in ecclesiis in territorio prebendarum constitutis quarum jus patronatus aliquis canonicus habet · necnon et perfone et vicarii earum · provocatione episcopi vel archidiaconi provincialis vel decani ruralis vel alicujus officialium eorundem ad nullum provinciale capitulum venire tenentur · ad

synodum tamen provincialem et ad annuam procellionem in ecclesia cathedrali faciendam iidem capellani accedere debent · de nulla tamen causa eorum in eadem synodo respondebunt · nisi ad Episcopum per appellationem fuerit delata · Preter hec sub silentio non duximus pretereundum quod canonico ecclesie nostre defunctorum anni redditus prebende sue debentur integre et plenarie · anno currere incipiente a die obitus sui quo cunque anni tempore in fata conceperit · ita tamen [ut] si existens canonicus ecclesie nostre diem clauerit extrellum · similiter et ejusdem anni communam percipiet in pias causas pro ejus anima expendendam · singulis vero annis in perpetuum anniverario die obitus sui illius diei communam percipiet · Quolibet autem canonico defunctorum decanus et capitulum possessionem et seysnam ipsius vacantis prebende auctoritate nanciscetur · episcopo partes suas non interponente in aliquo nisi in fola prebende collatione · Similiter si contigerit aliquem canonicum pro suo excessu ad tempus fructibus prebende sue privari · vel a perceptione earum suspendi · prebenda illius cum fructibus ipsius interim in custodia decani erit et capituli · donec per commune confilium capituli quid de eisdem fructibus fieri debeat provisum fuerit · Hiis autem que de installatione et quatuor personarum preminentia supra commemoravimus adjiciendum decrevimus quod decanus in introitu chori a dextris primum stallum optinet · cancellarius ultimum · a sinistris vero cantor primum et thesaurarius ultimum ex opposito cancellario · Sufficit autem ad optinendam prebendam · five curam animarum habeat annexam five non · institutio capituli · precedente concessione episcopi canonica · In malefactores equidem vel invasores prebendarum nostrarum vel deroptores possessionum nostrarum decanus et capitulus sua auctoritate generalem et specialem ferre possunt sententiam · si commoniti iidem transgressores satisfacere noluerint competenter · Hiis igitur sub brevitate vobis notificatis vestram nolumus latere discretionem quod ex longa confuetudine · et ex privilegiis summorum pontificum et ex concessione episcoporum in scripta redactis · multis aliis libertatibus et immunitatibus nostram gaudere ecclesiam · ex quibus scriptis ad instantiam et supplicationem sepe nominatorum nunciorum vestrorum cuiusdam confirmationis et cuiusdam indulgentie venerabilis memorie Alexandri Pape · et quarundam cartarum bone memorie Roberti · Hugonis primi et Willelmi episcoporum nostrorum transcripta · vobis verbo ad verbum transmittimus · Ad premissorum igitur fidem et indubitabile testimonium tam presenti scripto quam predictarum

confirmationis et indulgentie et cartarum transcripto sigillum capituli fecimus apponi . Valete semper in Domino .

Robertus Dei gratia Lincolniensis episcopus omnibus fidelibus Dei salutem . Noverit universitas vestra nos remisisse omnibus prebendis Lincolnienis ecclesie in perpetuum omnia jura episcopalia et omnes exactiones . et voluntus quod omnes canonici Lincolnenses perpetuam in prebendis suis et in omnibus possessionibus que ad prebendas pertinent libertatem habeant . ita quod de cetero nulli liceat archidiacono [vel archidiaconi officialibus] . de prebendis vel ecclesiis que ad communionem Lincolniensis ecclesie pertinent aliquid exigere . vel homines corum in placitis ponere . sed eandem omnino habeant canonici libertatem in prebendis suis quam habent canonici Salibiriensis ecclesie in suis . prefatam vero libertatem subdiaconatu et ecclesie Lechtone que ad decanum pertinere dinoicitur perpetuo concedimus . et presentis sigilli nostri attestatione communimus et roboramus . Testibus Martino thesaurario . Radulpho subdecano . Galfrido capellano domini Regis . et aliis .

Omnibus Christi fidelibus ad quos hoc scriptum pervenerit Hugo primus Dei gratia Lincolniensis episcopus salutem in Domino . ex inspectione autentici instrumenti bone memorie Roberti quondam [episcopi] Lincolniensis predecessoris nostri cognovimus ipsum remisisse omnibus prebendis Lincolniensis ecclesie in perpetuum omnia jura episcopalia . et omnes exactiones . et quod omnes canonici Lincolniensis ecclesie in prebendis suis et omnibus possessionibus que ad prebendas pertinent perpetuam habeant libertatem . ita quod nulli liceat archidiacono vel archidiaconi officialibus de prebendis et possessionibus ad communam pertinentibus aliquid exigere . vel parochianos prebendarum Lincolniensis ecclesie in placitis ponere . Nos igitur prefatam indulgentiam ab ipso factam ratam habentes eam presenti scripto et sigillo nostro duximus confirmare . Hoc adjicientes ut ecclesia de Senerby que ad luminaria Lincolniensis ecclesie est assignata . et ecclesia de Lechton que est de subdecanatu ecclesie Lincolniensis . et ecclesia Omnium Sanctorum que est in Lincolne que pertinet ad cancellariam Lincolniensis ecclesie eadem plene gaudeant libertate . Precipimus etiam ut in omnibus causis

tractandis et decidendis quecumque in parochiis prebendarum emerferint · ipsi canoniee omnimoda et perpetua gaudeant libertate et libera utantur potestate · Quod ut ratum habeatur et firmum prefentis scripti testimonio et sigillo nostro roboravimus · Testibus Haimone decano Lincolnieni · Roberto archidiacono Huntingdonieni · coagistro Rogero de Rolleston · Johanne faerista · Galfrido de Lychelad · coagistro Ricardo de Sunathlech · coagistro Gerardo de Rothwol · Hugone de Edwardo · Eustachio de Wilton · et aliis ·

Omnibus Christi fidelibus ad quos prefens scriptum pervenerit · Willelmus Dei gratia Lineolniensis episcopus salutem in Domino · Ex inspectione autentici instrumenti bone memorie Roberti quondam Lincolnieni episcopi predecessoris nostri cognovimus ipsum remississe omnibus prebendis Lincolnienibus in perpetuum omnia jura episcopalia · et omnes exactiones · etc. ut in charta prebendarum ·

Willelmus Dei gratia Lineolniensis episcopus dilectis sibi in Christo filiis decano et capitulo Lineolniensi ecclesie salutem in Domino et benedictionem · Lieet ex officiis nostri debito singulorum per dyocesim nostram constitutorum utilitatibus paterna follicitudine providere teneamus · vestris tamen commodis et profectibus et animarum vestiarum saluti qui Deo et beata Virgini nostrum impendimus obsequium uberiori providentia adeffe volumus sicut et debemus · Hinc est quod habita deliberatione cum Rogero de Rolleston decano et capitulo Lincolnieni ecclesie · de communis eorum consilio et voluntate · statuimus ut unusquisque vestrum sine debitibus sit honoratus sine non de fructibus et obventionibus prebende fuerit a die obitus sui usque in annum completum liberam pro voluntate sua habeat disponendi facultatem · ita ut illi soli hoc gaudeant beneficio qui existentes canoniee Lineolniensis ecclesie diem clauferint extreum · prouidimus etiam ut singuli vicarii prebendarum dimidiā marcam ultra consueta stipendia percipient singulis annis · Ut autem hec nostra ordinatio perpetuam obtineat firmitatem · eam prefenti scripto et sigilli nostri patrocinio roboravimus · Testibus coagistro Willelmo de Branflet subdecano · G. archidiacono de Bedeford · Alexandro de Bedeford · Philippo de Malber-

torp · G. de Rodewel · Thoma de Fiskerton Lincolnienis ecclesie canon' ·
magistro Willelmo filio Full' · Eudon preposito · et multis aliis ·

Alexander servus servorum Dei dilectis filiis decano et capitulo Lincolnienis ecclesie salutem et apostolicam benedictionem · Quotiens a viris ecclesiasticis devote requiritur ut eis super hiis que rationabiliter possident apostolice confirmationis suffragium conferamus · ad concedenda que postulant faciles inveniri debemus · et eorum rationabilibus votis gratuitum impertiri consenfum · Eapropter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus benigne annuentes · libertatem quam bone memorie Robertus quondam Episcopus vester vobis in prebendis vestris et ecclesiis ad communiam vestram pertinentibus · et subdiaconatui ecclesie vestre et ecclesie de Lechton ad eundem subdiaconatum pertinenti · circa tempora sue promotionis concepsit · et scripto proprio figillo suo roborato firmavit · sicut eam haec tenus pacifice habuisti · devotioni vestre auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus · flatuentes ut nulli hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis [infringere] vel ei aliquatenus contraire · Si quis autem hoc attemptare presumperit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum se noverit incursum · Datum Tusculi · Idibus Septembris ·

Alexander servus servorum Dei dilectis filiis decano et capitulo Lincolnienis ecclesie salutem et apostolicam benedictionem · De negligentia et remissione pastoralis sollicitudinis merito possemus redargui et circa officium nostrum desides judicari · si errata corrigeret · et ab ecclesia Dei enormitates postponeremus et pravas confuetudines radicitus extirpare · Relatum est siquidem auribus nostris quosdam esse in ecclesia vestra canonicos qui prebendas suas absque diminutione percipient · et ipsi tamen ecclesie divinis obsequiis vacare contemplantur · Quidam etiam sunt ibi qui ut dicitur de criminis infamati fuerunt et ab eo de cetero abstinere juramento firmaverunt · neglecta fama et juramento contemptu ad idem quasi canis ad vomitum non erubuerunt reverti · Quia igitur hec si vera sunt non possumus absque diminutione fame nostre et animarum vestiarum detimento incorrecta relinquere · discretioni vestre per apostolica scripta

mandamus precipiendo quatinus canonicos illos qui se obsequiis ecclesie
vestre absentant follieite moneatis et inducere modis omnibus laboreis
ut sicut gaudent de accepta cum integritate prebenda · ita per ipsos assidue
aut per majorem partem anni ecclesie vestre deserviant · quod si monitis
vestris parere contempserint et in eadem ecclesia non fuerint assidui · aut
per majorem partem anni eidem ecclesie non deservierint · eos in propriis
beneficiis prout videritis expedire multetis · Illi autem qui de aliquo cri-
mine infamati se purgare voluerint · secundum ordinem suum et qualitatem
et quantitatem delicti suam innocentiam purgent · et tam hiis qui se pur-
gare non posseunt · quam ceteris qui ad eadem crimina que abjuraverunt
non erubuerunt reverti · penam sicut videritis expedire juxta modum culpe
infligere non postponatis · et eandem discretionem et moderationem in om-
nibus hiis habeatis · ut zelo rectitudinis et ecclesiastice iustitiae non livore
invidie videamini provocari · et conversis locum fatissimandi et in melius
emendandi commissa · convertendis autem spei solatium et indulgentie tri-
buatis · Et ceteri hoc audientes ne dum ipsi timeant similia perpetrare ·
Datum Tusculi · v° Idus Septembris ·

Constitutiones Lyncoenenses · et capitula de residentia ·

- 49 Hec sunt in parte consuetudines et observationes Lyncoenensis ecclesie ·
scilicet quod quilibet canonicus · sive fuerit in personatu sive in archi-
diaconatu constitutus sive non · habebit vicarium in ecclesia nisi fuerit resi-
dens · Residere quidem tenentur decanus · precentor · cancellarius · thesau-
rarius · et subdecanus · et ad hoc in promotione sua juramento astringitur ·
Illi autem qui non sunt residentes prestabunt septimam partem prebende-
sue in augmentum commune residentium · Sed hanc penam evitabit qui
per tertiam partem anni continue sive interpollate fecerit residentiam ·
verum ab hac necessitate relevantur archidiaconi pro parte · quibus sufficit
per ·xl· dies similiter sive continue sive interpollate ad evitacionem istius
pene in ecclesia integre residere · nullus autem tenetur habere vicarium
si per tertiam partem anni duxerit abesse sive continue sive interpollate ·
illi autem qui per duas partes anni moram integrum fecerint in ecclesia
modo predicto · quantum ad emolumendum quod residentes contingit per-
cipiendum et penam evitandam · pro residentibus habentur · Hoc tamen ex-

presso quod si quis canonicus habens vicarium inchoaverit residere · nichilominus retinebit vicarium usque ad proximum terminum stipendiis vicariorum solvendis deputatum · nisi in festo Sancti Michaelis inchoaverit residere · quo casu non habebit neceesse ultra illum terminum vicarium retinere · dummodo in festo nativitatis beati Johannis vel ante vicarium suum super hoc curaverit premunire · Hoc idem intelligendum est de alio termino dum ad Natale ipsum super hoc premuniat · Debet autem quilibet canonicus presentare vicarium boni testimonii virum decano · et si presentaverit aliquem qui prius non fuerit vicarius non absolute admittetur · sed examinabitur an sciat legere et cantare · et si utrumque sciat probabiliter non tamen admittetur de plano · sed ita ut sit in probatione primo per annum · et interim addiscat antiphona ymnpnare · et si lapsus anno illa addisceret ut probabiliter illa sciat sine libro · secundo anno deputabitur psalterio eodem modo addiscendo · et si in utroque profecerit probabiliter admittetur · fin autem repelletur · Quilibet vero vicarius cum admittitur jurabit fidelitatem ecclesie · et clerici similiter qui chorum frequentant · Et si vicarius receperit vel deceperit canonicus alium prestat vicarium · et si hoc non fecerit solvet nichilominus stipendia vicario debita que cedunt in vicariorum communam · Si autem canonicus ecclesiam habens prebendatam vicarium in ecclesia facere voluerit · taxata vicaria per episcopum et decanum ipsum vicarium decano presentabit · qui consideratis circumstantiis que contra ydoneitatem persone fuerint attendende · presentatum si nichil obstat erit canonicum admittet · vel si viderit indignum repellat · admissum quidem ad episcopum mittet · qui ei curam animarum hoc solo quoad ipsum contingentia contentus committere debet · Ipse autem vicarius obedientiam decano · canonico autem eum presentanti Domino suo fidelitatem similiter et obedientiam jurabit ·

De gestu clericorum in choro ·

De gestu vero clericorum in choro ut uniformiter ab omnibus servetur provisum est in hunc modum · Omnes de choro chorum intrantes si ex parte australi habeant sedes ex parte intrent et exeat sine ab oriente intrent sine ab occidente · Et cum ab oriente intrent post decepsum ultimi gradus in choro inclinent se primo ad altare · postea ad Episcopum si pre-

sens fuerit . vel ad decanum si Episcopus absens sit . et sic ingrediantur stallum suum . ita tamen quod si transeundum sit per ipsum qui chorum regit transeat inter ipsum et clerum illius partis . Si autem ex parte occidentali ingrediuntur statim ingressi inclinent se primo ad altare . postea ad episcopum et ad decanum . Idem observetur ex parte aquilonari . Clerici sub hac forma chorum intrantes modeste et ordinate sese in locis suis recipient . non insolenter formas transfilientes . eodem modo se habent exeuntes . Et si quenquam oportuerit ab una parte chori usque in aliam transire in extrema parte chori versus orientem vel occidentem transitum faciet . et in eundo et redeundo ad altare se inclinet . sed ab hac necessitate rectores chori excipiuntur . In choro nullum fiat murmur a clericis . sed honeste se habeant sine turpi risu et joco . et pauca habeantur colloquia et necessaria et dimissa voce . Hoc autem est attendendum quod quis chorus est ingressus . ut Tertie . Sexte . None . vel Completorio extra Quadragesimam interfit ipsi sine causa ante finem hore egredi non licebit . Et si cum aliquo qui non sit de choro loqui debeat ad loquendum cum ipso chorum egrediatur . Hec autem sit forma omnium standi et sedendi in choro . omnes debent stare ad omnes horas tocius anni . cum subscripto tamen moderamine . ad vesperas . versus responsorii canitur a duobus vel pluribus sedere possint usque ad *Gloria Patri* . pueri tamen in prima reincepcione finis responsorii surgunt post verbum cantatum . secundarii similiter rectores chori in festis duplicibus . Eodem modo in ebdomada Pasche fedet chorus dum versus gradalis canitur et versus *Alleluia* . Ad matutinas quoque fedet chorus dum lectiones leguntur et responsoria cum suis verbis cantantur usque ad *Gloria* . vel quando *Gloria* non dicitur usque ad reincepcionem responsorii . Possunt alternis vicibus sedere in omni psalmodia preterquam in duplicibus festis . ita scilicet ut quando unus in uno psalmo fedet socius ejus proximus stet . et hoc idem fieri potest in psalmodia Prime quando dicitur *Deus Deus meus etc.* Sed ab ista alterna sessione excipiuntur pueri et chori rectores . qui in omni psalmodia stare debent continue . Ad missam etiam fedetur dum lectiones et epistole leguntur . et quando gradale cum suo verbu canitur quando chorus non regitur . et ad verbum gradalem et ad verbum *Alleluia* quando chorus regitur eodem modo . Clerici ad hoc deputati ad gradum vel ante altare cantent versus tractus alternos . item post offertorium usque ad *Per omnia* et post *Sanctus* usque ad aliud *Per omnia* . dum tamen erigant se in

elevatione hostie et ad altare se reverenter inclinent · et post orationem Dominicam finitam usque ad sequens *Per omnia possunt federe* · preterquam in tempore prostrationis · Quod autem dicitur de alterna fessione in matutinis et ad Primam hoc idem potest in debilibus et senibus qui sunt in stallis et ad omnes horas observari pariter postquam ingressi sunt stalla sua vel loca ut horis intersint · Dum oratio dicitur Dominicalis que quamlibet horam precedere debet stare debent ad altare conversi · et quando dicitur *Deus in adjutorium* usque ad inceptionem antiphone que in vespereis et completerio locum habet · sed ad alias horas diei sic stent conversi usque ad inceptionem ymphi · In matutinis quidem convertos se habeant ad altare usque ad inceptionem ympni post *Venite* · nisi dum chorus cantat invitatorium · Et est notandum quod chorus semper debet stare conversus ad altare in inceptione cuiuslibet ympni et dum ultimus ympni versus cantatur et ad omne *Gloria Patri* et dum oratio Dominicalis dicitur ante lectiones et in inceptione *Te Deum* et in fine ejus dum ultimus versus cantatur et in omnibus vericulis capitulis et collectis · Ad missam autem gestus attenditur memoratus dum *Gloria in excelsis* cantatur quounque chorus cantat · et in eodem ympno dum hec verba dicuntur *Adoramus te* · capitatis inclinatione · et hic *Suscipe deprecationem nostram* · et in fine ejusdem cum dicitur *Jesu Christe* usque ad inceptionem lectionis vel epistole · item in fine gradalis vel *Alleluia* vel tractus · et dum legitur evangelium ad altare · quia dum legitur in pulpito debet chorus se convertere ad lectorem evangelii donec evangelium perlegatur · hoc excepto quod cum respondet *Gloria tibi Domine* debet se ad altare convertere et crucis signaculo communire · Et hec crucis consignatio fit hic et in fine *Gloria in excelsis* cum dicitur *In gloria Dei Patris* · et in fine *Credo in unum* cum dicitur *Et vitam futuri seculi* · et in fine *Sanctus* cum dicitur *Benedictus qui venit in nomine Domini* · Ut autem excessus clericorum et chori si qui forsitan fuerint competentius corrigantur · unanimi provisioне statutum est ut quolibet sabbato fiat chori congregatio et ibi publice recitetur illa libri confuetudinarii particula que servitium distingnit sequentis septimane · et tunc servitium ejusdem septimane evidenter ordinetur · et si quid acciderit in ebdomada preterita corrigendum prout decet corrigitur ·

De officio Decani.

Decani quidem officium est ut omnibus canonicis et vicariis in animarum regimine cum morum corre^tione et jurisdic^tione preemineat · cauas omnes ad capitulum spectantes audire et judicio capituli terminare · et appellations a canonicis ad ipsum factas in capitulo audire · et eorum cauas tractare · excessus quoque canoniconum · vicariorum et clericorum corrigere · et delinquentium personas juxta delicti quantitatem et qualitatem personarum digna animadversione punire · canonicos quibus dominus Episcopus prebendas contulerit admittere · et si prefens est installare · si autem absens subdecanus si prefens fuerit vel is cui decanus hoc mandaverit id exequitur sub hac forma · Canonico installando admisso et receptis literis Episcopi de statu in choro et loco in capitulo ei asaignandis tradet ei possessionem per textum evangelii · canonicis psallentibus *Ecce quam bonum etc* · et interim dum psallitur psalmus ille osculabitur Decanum si prefens sit vel ipsum qui vices ejus gerit · deinde ceteros secundum suum ordinem · finito autem psalmo cum *Gloria Patri* · et subsequente *Kyrie eleison Christe eleison* · et *Pater noster* · dicatur *Et ne nos Salvum fac populum tuum etc* · Preterea nullus clericorum de prima vel secunda forma in choro admittitur nisi auctoritate decani · Item in majoribus festis duplicibus felicitate Nativitate · Epyphania · Purificatione beate Virginis · et in capite Jejunii · in Dominica palmarum · et tribus diebus ante Pascha · die Pasche · die Ascensionis · in vigilia Pentecostes · die Pentecostes · die Sancte Trinitatis · die nativitatis Sancti Johannis Baptiste · die apostolorum Petri et Pauli si in festo Sancti Johannis Baptiste non celebraverit · festo reliquiarum ecclesie · diebus Annunciationis · Assumptionis et Nativitatis beate Virginis · festo Omnium Sanctorum · et die Sancti Hugonis · Episcopo absente divinum tenetur exequi officium · Decano vero absente sublimior persona ecclesie post decanum in dictis diebus divinum exequatur officium · nisi tale festum in ebdomada qua aliqua persona ecclesie celebrat contigerit · quo casu idem ebdomadarius in eodem festo celebrabit · In majoribus vero duplicibus festis ecclesie persone successive divinum officium adimplebunt · Hoc etiam sciendum est quod in omnibus principalibus duplicibus festis et in aliis si fieri potest debent canonici esse coinfibri principales · Ad decanum vero pertinet si Episcopus est absens dicere *Confi-*

teor tam ad Primam quam ad Completorium per totum annum quando dicitur *Confiteor* · quando vero tam Episcopus quam decanus absens fuerit facerdos ebdomadarius hoc semper faciet · si autem facerdos ebdomadarius lecturus est · Decanus in absentia Episcopi dabit benedictionem · absente decano sublimior persona qui fuerit in choro · In .xl^{ma}. ante collationem cum legitur et in capitulo similiter per totum anni circulum ad lectionem ibidem legendam benedictionem dabit facerdos ebdomadarius si decanus absens fuerit · Ad officium autem et curam decani pertinet videre et corrigere · librorum · vestimentorum · fartaceorum · et aliorum ornamento- rum in ecclesiis prebendatis · que libere sunt et exempte a potestate et jurisdictione archidiaconorum officialium et decanorum ruralium · si canoni- ci rectores earundem in hiis fuerint negligentes · Delicta autem et insuffi- cientias capellanorum in predictis ecclesiis prebendatis ministrantium sive fuerint vicarii sive non · emendare · si dicti canonici id exequi neglexerint · Honor vero et reverentia Decano debentur in hiis que subjunguntur · omnes tam majores quam minores chorii in ingressu et egressu chorii ad ipsum in stallo suo constitutum inclinabunt · Item nullus de choro major vel mi- nor debet sine licentia decani de villa recedere per unam noctem ex certa scientia moram facturus · nec etiam fe minuere · Item decano chororum vel capitulum intranti vel transitus [per] alterutrum facient omnes majores et minores assurgere tenentur · Item vespere et matutine non inchoabuntur ante adventum decani vel ejus mandatum de suo non adventu · Aspersio autem aque benedictae et processio et collatio in Quadragesima ad comple- torium in eodem tempore quo collatio legitur ipsius expectabant adventum vel contrarium mandatum ·

De officio Cantoris ·

Cantoris officium est chorii in cantuum elevatione et depreffione regere · cantores in tabula ordinare · Ad illum etiam pertinet et puerorum instruc- tio et disciplina et eorundem in choro admiflio et ordinatio · preterea in omnibus majoribus festis duplicibus tenetur ad missam interesse regimini chorii ad bancum in choro cum ceteris personis qui similiter omnes qui pre- fentes fuerint ad bancum predictum esse debent cum aliis rectoribus chorii · debet etiam in omni dupli feſto rectores chorii de cantibus injungendis

et incipiendis instruere . Item omnes cantus ab Episcopo incipiendos ipse Episcopo in propria persona tenetur injungere . Libros autem cantuum ecclesie factos corrigere . et cum opus fuerit post primam ligaturam ligare . et si novi tales libri scribendi sunt iplius cura et dispositione scribentur . preposito canonicorum expensas ministrante . et cum in choro discordia vel defectus dum canitur vel pfallitur contigerit . ad curam pertinet precentoris ut emendetur providere .

De officio Cancellarii .

Officium cancellarii est scholas theologie regere . predicare vel per se vel per alium quem de ecclesia elegerit . dum ex consensu decani et capituli illud extraneo deputet officium . et hoc intelligendum est quando choro presente predicandum est . alias poterit cum voluerit officium injungere memoratum . Est autem predicandum hiis diebus populo . singulis dominicis diebus clericis in capitulo . per tres primas dies Natalis Domini . die Epiphanie . item per tres primas dies Pasche . die Assumptionis . die nativitatis beate Marie . die Omnium Sanctorum . die Sancte Trinitatis . et hoc fiat vel per canonicos vel per alios viros autenticos si inveniantur qui velint et sciant . item die Cinerum . Per quinque dies apud locum flationis . scilicet die Palmarum et majoris Letanie . et tribus diebus Rogationis . quando solemnes extra ecclesiam sunt processiones . Item libros legendarum corrigere . et post primam ligaturam si opus sit religare . et si novi tales libri sint faciendi qualiter scribantur sua sollicitudine providere . preposito canonicorum expensas ministrante . Item in stabulo lectors et ministros altaris ordinare et scribere . lectors asculcare . et lectiones terminare . que in missa fuerint prout expedit injungere . et similiter in solemnis anniversariis . Item sigillum capituli principaliter custodire ita quod illud in thesauraria sub ferrura duplice depositum recludetur . in cancellaria clavem minoris ferrure sub qua primo et immediate reclusum fuerit penes se habebit . clavem autem alterius et majoris ferrure sub qua minor recludenda est habebit Thesaurarius . Ipsum autem sigillum nusquam extra thesaurarium defertur nisi cum opus fuerit pro literis capituli in presentia fratum signandis vel aliis literis quibus ipsum fuerit apponendum . Si vero cancellarius a villa recedere debuerit . clavem supradictam alicui de cano-

nicis vel si nullus canonicorum ipsam recipere voluerit Decano commendabit donec redierit custodiendam · similiter si thesaurarius villam exire debuerit de clave sua facere tenebitur · Ad Cancellarium autem pertinet literas capituli et cartas componere · et que legenda sunt in capitulo legere · libros etiam theologie ecclesie custodire · et alios similiter in armariolo conservare · quos singulis annis in prima septimana Quadragesime coram deputatis ad hoc ostendere debet et exhibere · ut sic appareat quod nullus fuerit perditus vel deterioratus · et illi qui ad hanc ostensionem deputati sunt numerum sciant librorum qui per eos conscriptus in thesauraria deponetur · Dignitas ipsius est quod nullus potest legere in civitate Lyncolniensi nisi de licentia ipsius · et quod omnes scholas in comitatu Lyncolniensi pro suo confert arbitrio · exceptis hiis que sunt in prebendis ·

De officio Thesaurarii ·

Thesaurarii officium est ornamenta et thesauros ecclesie conservare · et luminaria ecclesie ministrare · orologia etiam custodire et regere et prout opus reficere · hostias · vinum · candelas singulis altaribus ecclesie · ministrare · debet etiam invenire aquam · carbones · thus · phialas et utensilia necessaria in ecclesia · et natulas in choro et coram altaribus · et in capitulo stramen · vel juncum in duplicibus festis · et multa alia que longum est enarrare ·

Collatio Malcolmi comitis de Fyff de ecclesia de Inuerhouen ·

- 50 Univeris sancte matris ecclesie filiis Malcolmus comes de Fif salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse et concessisse et hac prefenti carta mea confirmasse Deo et episcopatu Moraviensi ecclesiam beati Petri de Inuerhouen cum una denuo terra ad eam juste pertinente in Inuerhouen quam Bricius tenuit · et cum omni parochia tocius Strathouen · cum decimis et oblationibus et omnibus aliis justis pertinentiis · in liberam puram et perpetuam elemosinam · pro salute anime mee et animarum omnium antecessorum et successorum meorum · Quare volo quod Bricius Moraviensis episcopus et successores sui et episcopatus Moraviensis predictam ecclesiam de

Inuerhouen cum predicta dauacha terre et cum omnibus aliis justis pertinentiis suis ita libere quiete plenarie et honorifice in perpetuam teneant elemosinam et possideant sicut aliquam aliam ecclesiam in episcopatu Moraviensi liberius quietius plenius et honorificentius tenent et possident . Salvo servitio domini Regis pro predicta dauacha si quid servitium inde habere debeat . Testibus Duncano et David fratribus meis . Thoma de Kenmarron . Willelmo de Vyilla . Malcolmo de Malavilla . Marco de Mortimer . Waltero capellano . Willelmo filio Duncani . Malotheny Macoadethy . Willelmo de Aton . Elyfaunt coac Gylebride . Alexandro de Blar . Henrico de Abymthy . et multis aliis .

Compositio super advocationem ecclesie de Dulbathlach .

- 51 Noverint omnes hoc scriptum visuri vel audituri . quod cum controversia esset inter dominum Bricium Moravensem episcopum et Johannem Byfeth super advocatione ecclesiarum de Cunewy et de Dulbathlach . et de decimis reddituum que domino Regi debebantur . et de terris infra parochias dictarum ecclesiarum constitutis antequam predicte terre eidem Johanni in feodo essent donate et conceesse . sub hac forma per amicabilem compositionem est fopita . scilicet quod predictus Johannes Byfeth quietum clamavit pro se et heredibus suis in perpetuum Deo et episcopatu Moravie et domino Bricio Moraviensi episcopo et successoribus suis advocationem ecclesie de Dulbathlach cum omnibus ad eam pertinentibus . scilicet cum omnibus decimis . oblationibus . obventionibus et rectitudinibus ecclesiasticis provenientibus de .ix. dñachis ad eandem ecclesiam de Dulbathlach jure parochiali pertinentibus et episcopali auctoritate assignatis in perpetuum . scilicet dñache de Fyngaffy . Morevayn . Lufnecorn . Monychoc . et altera Monychoc . et tribus dñachis de Ferc . Predictus vero Moraviensis episcopus pro se et successoribus suis quietam clamavit predicto Johanni et heredibus suis in perpetuum advocationem ecclesie de Conewy . ad quam affignate sunt per dyocefani episcopi auctoritatem jure parochiali pertinentes .xi. dñache . scilicet Gulstackyn . Buntach . Herkele . Cumber . Coneway . scilicet due dñache . Brutach Muy . et altera Muy . Dunyn et Fothernes . cum omnibus pertinentiis suis in decimis . oblationibus . et rectitudinibus ecclesiasticis de dictis terris provenientibus . Quietum etiam cla-

mavit dictus Episcopus pro se et successoribus suis in perpetuum totum clameum suum de decimis reddituum predicatorum que domino Regi debebantur . et retentionem earundem decimarum per eundem Johannem per annos plures . retentis fibi et successoribus suis .xx. solidis annuis nomine decime de .x. libris annuis quas idem Johannes [solvit] annuatim domino Regi de terris quas habet ad firmam de domino Rege infra parochias dictarum terrarum . Decime autem pisciarum omnium infra parochias predicatorum ecclesiarum contingentes et decime tocius multure de predictis .xx. danachis provenientes equaliter divise et fideliter solventur . ita quod medietas dictarum decimarum scilicet tam pisciarum quam multure sine diminutione et cum omni integritate solvetur ecclesie de Dulbathlach et altera medietas similiiter ecclesie de Cunewy . Predictus autem Johannes Byfeth pro anima patris sui et pro salute sua et matris sue et parentum fuorum et posteritatis sue salute et animabus contulit et concessit in puram et perpetuam elemosinam ecclesie de Dulbatalach septem acras terre in loco competenti et propinquio ecclesie parochiane de Dulbathlach cum fuerit translata ad Fingaffy ad locum qui dicitur Wardelaue Scoticæ Balcabrac . Convenit autem inter predictos Episcopum et Johannem Byfeth quod Johannes Byfeth hanc compositionem faciet confirmari per cartam domini Regis . et dominus Episcopus predictus per concessionem et cartam capituli ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn eandem faciet confirmari . Testibus magistro Gilberto archidiacono Moravie . Andrea cancellario . magistro Edwardo . Roberto canonici ecclesie Sancte Trinitatis de Spyni . Willelmo Stephani . Roberto capellani . Arnulpho Byfeth . Archebaldo . Hugone Corbeth . militibus . Willelmo Byfeth . Gylletalargyn . et aliis .

Carta Alexandri Regis de Burchalch cathedrali ecclesie .

52 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus terre sue clericis et laicis salutem . Sciant presentes et futuri me concessisse et hac presenti carta confirmasse amicabilem compositionem factam inter Bricium Moraviensem episcopum et Johannem Byfeth super controversia que inter eos mota fuit de advocationibus ecclesiarum de Coneway et de Dulbatalach . et de decimis reddituum que mihi debebantur de terris infra parochias predicatorum ecclesiarum constitutis antequam predicte terre

eidem Johanni essent donate et concessae . Quare volo ut predicta amicabilis compotitio inter eos inde facta cum collatione septem acrarum terre quas idem Johannes predicta ecclesie de Dulbatalach dedit in puram et perpetuam elemosynam ita firmiter et inviolabiliter teneatur sicut cyrographum inter eos inde confectum juste testatur . falvo servitio meo . Testibus Malcolmo comite de Fyf . Willelmo Cumyn comite de Buchan . Ada capellano meo . Johanne de Macuswell . Thonia Hostiario . Thoma de Strivelin et Ada de Prebenda clericis . Johanne de Haya . Johanne de Vallibus . Datum apud Elgyn .xv. die Octobris .cc⁹. vicefimo primo .

Concessio Bricii episcopi super ecclesia de Deveth ad fabricam ecclesie cathedralis .

53 .B. Dei gratia episcopus Moraviensis universis sancte matris ecclesie filiis literas istas visuris vel audituris eternam in Domino salutem . Noverit universitas vestra nos ad instantiam et petitionem Freskyni de Kerdal avunculi nostri dedisse concessisse et hac presenti carta confirmasse ecclesiam de Deveth cum omnibus justis pertinentiis suis ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny . fabrice ejusdem ecclesie . Quare volumus ut predicta ecclesia Sancte Trinitatis ad usus fabrice sue habeat perpetue ad puram et perpetuam elemosinam predictam ecclesiam cum omnibus ad eam juste pertinentibus in terris et decimis et obventionibus et omnibus recompensacionibus ecclesiasticis . salva tenura Roberti persone de Deveth in tota vita sua . qui de eadem ecclesia solvet annuatim ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny nomine pensionis dimidiam libram thuris vel .vi. denarios ad pentecosten . et salvis nobis et successoribus nostris episcopalibus . Testibus magistro Gylberto archidiacono . magistro Henrico . Hugone de Duglas . Alejandro et Henrico fratribus nostris . Willelmo de Colbaynston . Thoma et Mauricio capellani nostri . Roberto clero . Stephano de Edynham et Willelmo fratre ejus . Huttyno marescallo nostro . Rogero dispensatore . Warino et Gamelo Norense servientibus nostris .

Confirmatio .B. episcopi de ecclesia de Deveth .

- 54 Bricius Dei gratia Moraviensis episcopus universis Sancte Matris ecclesie filii literas istas visuris vel audituris eternam in Domino salutem . Noverit univeritas vestra nos ecclesiam Sancte Trinitatis de Spyny et capitulum plene investisse de ecclesia de Deveth . quam ad petitionem et instantiam Freskyny de Kerdal ejusdem ecclesie de Deveth patroni fabrice predicte ecclesie Sancte Trinitatis assignavimus dedimus et hac carta nostra confirmavimus . Recepta igitur a nobis resignatione solempni Roberti quondam perfone ecclesie de Deveth . et sponte oblata et facta ab ipso renunciatione juris quod in eadem ecclesia idem Robertus habuit . ecclesie Sancte Trinitatis et capitulo ejusdem plenam seyfinam fecimus de eadem ecclesia cum omnibus ad eandem pertinentibus . concedentes eidem liberam et omnimodam ejusdem ecclesie et omnium pertinentium suorum ordinationem in perpetuum . fructibus ipsius ecclesie et exitibus omnibus jure perpetuo ab ipso capitulo vel quolibet ejus procuratore ad hoc designato percipiendis et in usus fabrice ecclesie Sancte Trinitatis convertendis . Quare volumus et concedimus ut predicta ecclesia Sancte Trinitatis predictam ecclesiam de Deveth in puram et perpetuam elemosinam habeat et possideat cum omnibus ad eam juste pertinentibus in terris . decimis . oblationibus et omnimodis obventionibus et ecclesiasticis retributinibus . adeo libere . quiete . plenarie . et honorifice sicut aliqua ecclesia in nostra dioecesi liberius quietius . plenius et honorificentius ab aliquo habetur vel possidetur . Salvis nobis et successoribus nostris episcopalibus . Testibus . A. episcopo Catanensi . magistro Gilberto archidiacono nostro . Ada et Roberto vicariis de Eryn et de Dyk . Thoma et Mauricio capellanis nostris . Laurentio et Symone capellanis archidiaconi Moraviae . Alexandro et Henrico fratribus nostris .

Confirmatio canoniarum Moy et Kynor .

- 55 Honorius episcopus servus fervorum Dei dilectis filiis decano et capitulo Moraviensi salutem et apostolicam benedictionem . Solet annuere fides apostolica piis votis et honestis petentium precibus favorem benevolum impetriri . Cum igitur venerabilis frater noster episcopus Moraviensis ecclesie .

vestra necessitate pensata · de decimis bladi parochie de Moy · et ecclesiastica de Kynor et Dumbanan · deliberatione provida cum vestro affensu duas canonicales prebendas duxerit statuendas · nos vestris precibus inclinati · statutum hujusmodi sicut fine pravitate pie et provide factum est · dummodo in juris alieni non redundet prejudicium · auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti testimonio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei auctu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare presumperferit · indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incurfurum · Datum Lateran ·xii· Kalendas Maii · pontificatus nostri anno ·vii·

Confirmatio Honorii Pape de ecclesiis pertinentibus ad mensam episcopi-

- 56 Honorius episcopus servus servorum Dei dilecto filio electo Moraviensi salutem et apostolicam benedictionem · Solet annuere fedes apostolica piis votis et honestis potentium precibus favorem benevolum impertiri · Eapropter dilecte in Domino fili tuis iustis postulationibus grato concurrentes affensu · de Elgyn · de Dyke · de Dunbathelac · de Keth · et de Edendy uach ecclesiias ad episcopalem mensam spectantes · sicut eas iuste et canonicę possidetis et quiete · tibi et per te ecclesie tue auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus · Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei auctu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare presumperferit · indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incurfurum · Datum Lateran ·iii· Idus Maii · pontificatus nostri anno ·vii·

Super transmutatione fedis ·

- 57 Honorius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Episcopo Cathanenfi et dilectis filiis Abbatii de Kynlos Moraviensis dioecesis et Decano de Rosmarkyn salutem et apostolicam benedictionem · Veniens ad presentiam nostram venerabilis frater noster Moraviensis episcopus sepe nobis exposuit

et nostris frequenter auribus inculcavit quod ipsius fedes preter id quod est in loco guerris imminentibus minus tuto · in tam folitario loco confisit ut nulla ibi contingat venalia reperiri · unde plerumque fit ut clericis pro emendis sibi necessariis longinquius accendentibus · divinorum cultus officiorum non modice impeditur . Quare idem Episcopus cum multa precum instantia postulavit a nobis ut sedem eandem ad locum transfferri habiliorem · scilicet Sancte Trinitatis juxta Elgyn · karissimo filio nostro illustri Rege Scottorum ac Moravieni capitulo hoc ipsum ut dictus Episcopus afferit affectantibus · mandaremus · Nos itaque discretionis vestre prudentie in Domino confidentes per apostolica vobis scripta mandamus quatinus vocatis quos videritis evocandos · proviso etiam quod necessitas vel utilitas fieri hoc exposcat · pensatis insuper circumstantiis universis super translatione hujusmodi · auctoritate apostolica faciatis quod secundum Deum et utilitatem et honestatem Moraviensis ecclesie cognoveritis expedire · quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse tu frater Episcope cum eorum altero ea nichilominus exequare · Datum Lateran ·iii· Idus Aprilis · pontificatus nostri anno ·viii·

Confirmatio ·

- 58 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum visuris vel audituris · G. Dei gratia Katanensis episcopus et ·H. decanus de Rofs salutem eternam in Domino · Mandatum domini Pape in hec verba accepimus · Honorius episcopus servus fervorum Dei venerabili fratri Cathanensi episcopo et dilectis filiis Abbatii de Kynlos Moraviensis dioecesis et Decano de Rosmarkyn salutem et apostolicam benedictionem etc. Hujus auctoritate mandati · una cum tertio conjudice nostro venerabili viro Abate de Kynlos · vocavimus quos vidimus evocandos · certum diem et locum vocatis prefigentes · constitutis itaque in presentia nostra propter hoc evocatis · predicto conjudice nostro mandato apostolico exsequendo interesse non valente et per literas suas patentes fe ad totum negotium excusante · reverendo domino nostro Alexandro illustri Rege Scotie translationem dictae sedis quamplurimum affectante et super hoc per literas suas nobis instantius supplicante · de desiderio et voluntate Moraviensis capitulo hoc ipsum affectantis et cum summa instantia prefatam translationem postulantis · diligentius inquirendo certiores effecti

fumus . Constan^te igitur nobis plene et evidenter de hiis que per memoratum Episcopum Moraviensem Apostolice Sanctitati tam veraciter quam fideliter fuerint fugientes · translationem dictae sedis fieri non solum necessestam sed utilitatem evidentem exposcere maniferte perpendimus · Pensatis igitur circumstantiis universis · eam Deo placere et utilitati et honestati Moraviensis ecclesie cognovimus expedire · ideoque auctoritate apostolica predictam fedem usque ad dictam ecclesiam Sancte Trinitatis juxta Elgyn duximus transferendam · eamque cathedralis honoris titulo decoravimus · ipsamque in posterum omnibus futuris episcopis Moraviensibus statuentes cathedralem · quod ut universitati vestre innotescat prefentis scripti paginam sigillorum nostrorum appositione signavimus · Actum in ipsa ecclesia Sancte Trinitatis de Elgyn · anno gratie ·^occ^o·xxiiii· regnante illustrissimo Rege Alexandro · presidente venerabili in Christo patre Andrea Moraviensi episcopo ·xiiii· Kalendas Augosti · In nomine Domini amen · Valete in Domino .

Ratificatio Andree episcopi super donatione Bricii de ecclesia de Deveth ·

59 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Andreas pernissione divina Moraviensis episcopus salutem in Domino · Noverit universitas vestra nos donationem illam et investituram quam ad instantiam et petitionem pie recordationis Freskyni patroni ecclesie de Deveth venerande memorie Bri cius quondam Moraviensis episcopus fecerat ecclesie et capitulo Sancte Trinitatis de Spyni de predicta ecclesia de Deveth · ad fabricam predictam ecclesie Sancte Trinitatis assignata · ratam et gratam habuisse et haec presenti carta nostra confirmasse Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn et canonicis ibidem Deo servientibus et in perpetuum servitibus · Quare volumus et concedimus ut predicta ecclesia Sancte Trinitatis de Elgyn et collegium canonicorum ibidem Deo serviens habeat predictam ecclesiam cum omnibus iustis pertinentiis suis in terris · decimis · oblationibus et obventionibus et omnimodis re^ctitudinibus ecclesiasticis · adeo libere · quiete · plenarie et honorifice · sicut aliqua alia ecclesia in tota dioecesi nostra liberius · quietius · plenius et honorificentius ab aliquo tenetur aut possidetur · Salvis nobis et successoribus nostris episcopalibus · Ut autem hec nostra confirmatio rata permaneat et inconclusa hanc paginam sigilli nostri munimine duximus roborandam ·

Teslibus Freskyno decano · magistro Henrico thesaurario · Ada subdecano · magistro Willelmo · magistro Roberto de Duffus · Roberto parvo · magistro Edwardo · canonicis ecclesie Moravienis · Radulpho capellano nostro · Symone de Guneby · Symone de Oreby · et aliis ·

Super prebenda de Kynnor et Dunbanan ·

- 60 Andreas permiffione divina Moravienis episcopus viris venerabilibus filiis et fratribus in Christo dilectis decano et capitulo Moravieni eternam in Domino salutem · Inherere cupientes vestigiis venerabilis patris et predecessoris nostri bone memorie Bricii · qui primus in ecclesia Moravieni divini cultus ampliationem non solum pie fed tam provide quam solerter quam strenue procuravit · in ecclesia nostra cathedrali unam superaddere decrevimus prebendam · quam constituiimus de ecclesiis de Kynor et Dunbanan · quam magister Robertus de Stryhyll vir venerabilis et providus in manibus nostris resignavit · Has igitur ecclesias vobis per vos ecclesie vestre perpetuo damus et concedimus et hac carta nostra confirmamus in prebendam · Salva nobis et successoribus nostris ejus donatione quotiens eam vacare contigerit · eamque magistro W. clero nostro filio Roberti de Lindefia conferimus in puram et perpetuam elemosinam · Ut supradicta de cetero in dubium non valeant revocari fet potius perpetuis inconcussa et inviolata permaneant temporibus · ea sigilli nostri appositione roboravimus · Teslibus Ranulpho canonico Moravienis ecclesie · Roberto canonico ejusdem ecclesie · domino Constantino monacho de Neubotel · Mychaele pincerna · Symone clero · Jacobo et Fleumaco · Archibaldo de Wymeth · Gervasio · Augustino ferviente nostro · et aliis ·

Concessio domini Andree episcopi Moravie super prebendas de Mwy · de Kynnor et Dunbanan · de Petyn et Bracholyn · de Butruthyn et Aberlouer ·

- 61 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Andreas permiffione divina Moravienis episcopus eternam in Domino salutem · Noveritis universi nos ob venerationem Sancte Trinitatis et gloriose beateque Virginis Dei Gene-

tricis · ad ampliationem cultus divini et ecclesiastice celebritatis · conflituisse duas prebendas in ecclesia nostra cathedrali de Elgyn · unam de omnibus decimis garbarum infra parochiam del Muy provenientium · quam volumus esse liberam et quietam ab omnibus ad nos et successores nostros pertinentibus · et aliam de ecclesiis de Kynnor et de Dumbanan cum omnibus ad eas juste pertinentibus · exceptis terris earum quas nobis et successoribus nostris perquireendas reservavimus et ad usus mensie nostre perpetuo habendas et possidendas · salvis etiam nobis et successoribus nostris episcopatibus in eisdem ecclesiis · Divina etiam gratia nobis superveniente de voluntate et assensu Walteri de Moravia patroni ecclesiarum de Petyn et de Bracholyn · de omnibus decimis garbarum infra parochias dictarum ecclesiarum provenientium unam constituimus prebendam · et aliam de omnibus decimis garbarum provenientium infra parochias de Butruthyn et de Abyrlouer prebendam conflituimus de voluntate et consensu predicti Walteri patroni similiter dictarum ecclesiarum · Has vero duas prebendas ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn assignavimus · consentiente predicto Waltero earundem prebendarum vel ecclesiarum patrono et futuro collatore cum vacaverint · nobis et capitulo nostro eidem promittentibus et concedentibus neconon et heredibus suis in perpetuum · ut tam ipse quam heredes sui omnibus futuris temporibus quotiens predictas prebendas vacare contigerit vel earum alteram · prefentandi ad eas viros ydoneos vel earum alteram ydoneam personam liberam habeant facultatem fine qualibet contradictione vel impedimento · Volumus autem et concedimus ut prebende predictae ad donationem sepe dicti Walteri et heredum suorum pertinentes adeo libere sint et quiete ab omnibus ad nos et successores nostros pertinentibus sicut alie a venerabili patre et predecessor nostro bone memorie Bricio quondam Moraviensi episcopo constitute et ordinate · et eisdem in omnibus libertatibus gaudeant et immunitatibus · Salva nobis et successoribus nostris in parochianos predictarum ecclesiarum potestate episcopali et jurisdictione ordinaria et canonica · Ut autem in posterum de premissis nulla possit oriiri dubitatio ea huic page duximus commendanda et sigilli nostri appositione roboranda · Testibus Freskyno decano nostro · magistro Henrico thesaurario · Ada subdecano · Lamberto succentore · magistro Edwardo · magistro Willelmo · Roberto parvo canonicis nostris · Radulpho capellano nostro · Thoma de Croyn · Gilberto capellano ·

Quieta clamatio Malcolmii comitis de Fyff de terra de Adwyn .

- 62 Sciant omnes ad quos prefens scriptum pervenerit quod cum inter nobilem virum Malcolmum comitem de Fyf ex parte una et Andream episcopum Moraviensem et capitulum ejusdem ex alia questio verteretur super terris quibusdam propriis vocabulis inferius expreslis . videlicet Adauyn . Inueraldeny . Dunyn . Brydeletheny . Mychel . Newyn . Crift' . Tulacharum . Douenald . Kymef . Martyn . Fyskelmor . Abyrbradalum . Brenyn . Doalkyn . Mychel . tandem pro bono pacis inter partes ita convenit quod predictus Comes pro se et heredibus suis liti renunciavit in perpetuum . et mensie episcopatus Moraviensis quietam clamavit totam terram de Adauyn per suas rectas divisas et cum omnibus iustis pertinentiis suis . et terram ecclesie de Inuerouen cum jure quod fe dicebat habere in advocatione ecclesie ejusdem loci per suas rectas divisas et cum omnibus iustis pertinentiis suis similiter quietam clamavit pro se et heredibus suis in perpetuum . promittentes fideliter quod si predicta ecclesia predicta terre rectas divisas tempore hujus compositionis inita plene non habnerit eisdem divisis faciet eam plene gaudere per visum legalium et proborum virorum . Idem etiam Comes ex mera liberalitate sua contulit jus patronatus ecclesie de Cromdole predicto Episcopo et successoribus suis in perpetuum . Predictus vero Episcopus et capitulum ejusdem predicto Comiti et heredibus suis pro se et fibi in posterum successuris quietas clamavit in perpetuum omnes terras alias suis nominibus designatas superius . liti super illis aliis terris mote pariter et movende finaliter renunciando . predicto Comite renunciante pro se et heredibus suis in perpetuum liti mote et movende super omnibus superius scriptis et ab eo quiete clamatis . Convenit etiam quod omne impetratum vel impetrandum . omne habitum vel habendum quod huic compositioni in aliquo possit derogare pro nullo omnino cassoque habeatur . In premissorum autem firmum et indubitabile testimonium ei parti hujus scripture in modum cyrographi confece que penes predictum Comitem et heredes suos est remansura apposita sunt sigilla autentica predictorum Episcopi et capituli . illi vero parti que penes Episcopum eundem et capitulum et successuros eisdem relidebit appensum est authenticum sigillum predicti Comitis . Testibus Thoma priore de Urchard . David filio comitis . Willelmo de Blare . Elia de Kynymund . Ada Gurmund . Wal-

tero de Moravia . Alexandro vicecomite de Elgyn . Henrico fratre ejus . magistro Andrea de Elgyn . T. rectore ecclesie de Lamanbride . Roberto et Willelmo decanis de Inuernys et de Strathbolgyn . Radulpho rectore ecclesie de Elechin . et multis aliis . Ego Andreas Moraviensis episcopus subscrivo . Ego Ricardus precentor Moraviensis subscrivo . Ego Henricus thesaurarius Moraviensis subscrivo . Ego Hugo archidiaconus Moraviensis subscrivo . Ego Adam subdecanus Moraviensis subscrivo . Ego Lambertus fuc- centor Moraviensis subscrivo . Ego Willelmus canonicus Moraviensis subscrivo . Ego Edwardus canonicus Moraviensis subscrivo . Ego Robertus de Duffus canonicus Moraviensis subscrivo . Ego Robertus canonicus Moraviensis subscrivo .

Donatio Malcolmi comitis de Fyff super jure patronatus ecclesie de Cromdol .

- 63 Omnibus sancte matris ecclesie filiis Malcolmus comes de Fif salutem in Domino eternam . Universitati vestre significo me dedisse . concessisse et hac presenti carta mea confirmasse Deo et episcopis Moravie in puram et perpetuam elemosinam jus patronatus ecclesie de Cromdol cum tosto et crosto adeo libere . quiete . plenarie et honorifice sicut aliquis jus patronatus in toto regno Scotie liberius . quietius . plenius et honorificentius ab aliquo tenetur et possidetur . Testibus Thoma priore de Urchard . David filio comitis . Thoma de Blare . Elia de Kyninemund . Waltero de Moravia . Alexandro vicecomite de Elgyn . Henrico fratre ejus . Andrea de Elgyn . Thoma rectore ecclesie de Lamanbride . Roberto et Willelmo decanis de Inuernys et de Strathbolgyn . Radulpho capellano rectore ecclesie de Elgyn . et multis aliis .

Concessio ecclesie de Artildol .

- 64 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Andreas permillione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem . Noveritis nos donationem illam quam Willelmus filius Willelmi filii Frefkyni fecit Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny et [collegio] canonicorum Deo ibidem fervientium

de ecclesia de Artildol cum omnibus ad eandem ecclesiam juste pertinentibus · exceptis decinis bladi de duabus dauachis que sunt juxta castellum de Bucharme · scilicet Bucharme · et Athenacork · quarum omnes decime bladi · auctoritate venerabilis patris et predecessoris nostri venerabilis memorie Bricii quondam Moravienis episcopi · assignatae sunt capelle dicti castelli · ad sustentationem capellani ejusdem capelle conceesse · in hac nostra carta confirmasse Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn et eidem collegio canonorum ibidem Deo servientium · Quare volumus et concedimus ut prefata ecclesia Sancte Trinitatis de Elgyn et collegium ibidem Deo serviens habeat predictam ecclesiam cum omnibus iustis pertinentiis suis et rectitudinibus · exceptis decimis de predictis duabus dauachis · in puram et perpetuam elemosinam · in decimis oblationibus et obventionibus omnimodis et omnibus ecclesiasticis rectitudinibus tam de vivis quam de mortuis · tam de ejus ipso castello quam de ejus quolibet dominio et familia tota in omnibus · ad communitatem vicariorum in eadem ecclesia de Elgyn pro tempore Deo servientium · Ut autem hec nostra concessio et confirmatio futuris temporibus in perpetuum rata permaneat et inconcusso perficiat hanc nostrae confirmationis paginam manu propria conscriptam sigilli nostri appositione duximus muniendam · Testibus Freskyno decano nostro · magistro Henrico thesaurario · Ada subdecano · Lamberto succentore · magistro Edwardo · Roberto parvo · Roberto de Duffus · canonicis nostris · Radulpho capellano nostro · Symone de Guneby · Symone de Orreby · Gervasio · Euas' servientibus nostris · et aliis ·

Concessio super ecclesia de Rathmorus ad luminare ecclesie cathedralis ·

65 Omnibus hoc scriptum vifuris vel audituris Andreas permissione divina Moravienis episcopus eternam in Domino salutem · Noveritis universi nos dedisse et concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse · et consensu et voluntate capituli · Deo et beate Marie in ecclesia Sancte Trinitatis de Elgyn ad luminaria ejusdem ecclesie · ecclesiam de Rathmorus in Strathlpe in puram et perpetuam elemosinam · Quare volumus et concedimus ut dicta ecclesia Sancte Trinitatis habeat et possideat prenominatam ecclesiam cum omnibus iustis pertinentiis suis · in decimis et oblationibus et obventionibus et omnibus rectitudinibus ecclesiasticis in perpetuum · adeo libere ·

quiete · plenarie et honorifice cum uno tosto et crosto sicut aliqua ecclesia ruralis in nostra dioceſi liberius · quietius · plenius et honorificentius tenetur vel poſſidetur · Salva nobis et ſucceſſoribus noſtris in perpetuum terra predicta eccleſie per suas reſtas diuinas et cum omnibus iuſtis pertinentiis ſuis · et falviſ epifcopalibus · Ut autem hec noſtra donatio perpetuiſ temporibus rata maneat et inconcuſſa perſiſtat hanc paginam manu pro- pria ſcriptam ſigilli noſtri appoſitione duximus roborandam · Testibus Freskyno decano · magiſtro Ricardo cantore · magiſtro Henrico theſaurario · Ada ſubdecano · Lamberto ſuccentore · magiſtro Hugone · magiſtro Edwardo · Roberto parvo · Roberto de Duffus canoniciſ noſtris · Radulpho capellano noſtro · Symone de Gunneby · Symone de Orreby · Gervafio de Gnay' · fervientibus noſtris · et aliis ·

Conceſſio Andree epifcopi fuper eccleſia de Dulergufy ad luminaria eccleſie cathedralis ·

- 66 Omnibus Cbrifti fidelibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris Andreas per- milione divina Moravienſis epifcopus eternam in Domino falutem · Nove- ritis univerſi nos dediſſe et conceſſiſſe et hac preſenti carta noſtra confir- maffe de conſenſu et voluntate capituli noſtri Deo et beate Marie et eccleſie Sancte Trinitatis de Elgyn · ad luminaria ejusdem eccleſie · eccleſiam de Dulergufyn in Stratheren in puram et perpetuam elemoſinam · Quare volumus ut predicta eccleſia Sancte Trinitatis habeat et poſſideat predicta eccleſiam de Dulergufyn cum omnibus iuſtis pertinentiis ſuis in decimis oblationibus et obventionibus et omnibus reſtitutioſinibus eccleſiaſticis in per- petuum adeo libere · quiete · plenarie et honorifice cum uno croſto et toſto sicut aliqua eccleſia ruralis in noſtra dioceſi liberius plenius et honorificen- tius tenetur et poſſidetur · Ut autem hec noſtra donatio perpetuiſ temporibus rata maneat hanc paginam ſigilli noſtri appoſitione duximus roboran- dam · Testibus Freskyno decano · Hugone archidiacono · magiſtro Hen- rico theſaurario · magiſtro Willelmo · magiſtro Edwardo · Roberto de Duffus · Symone capellano · canoniciſ Moravienſibus · Radulpho capellano noſtro · Symone de Guneby et Andrea clericis noſtris · Symone de Orre- by et Gylberto fratre ejus · et aliis multis ·

Confirmatio canoniarum Petin · Bracholi · Butrothen · et de Abirlochur ·

- 67 Honорius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Moraviensi episcopo salutem et apostolicam benedictionem · Jussis petentium desiderii dignum est nobis facilem prebere consensum et vota que a tramite rationis non discordant effectu prosequente complere · Cum igitur ecclesie tue utilitate pensata · de decimis bladi villarum quarundam · videlicet Petyn · Brocholin · Butruthyn · Abyrlouer · duas canonicas prebendas · de afferensu capituli tui et patroni villarum ipsarum · jure tamen patronatus fibi in illis et suis successoribus reservato · provida deliberatione duxeritis statuendas · nos tuis precibus inclinati statutum hujusmodi sicut fine pravitate pie ac provide factum est · dummodo in juris alieni prejudicium non redundet · auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei auctu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare presumperit · indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursum · Datum Lateran · xii Kalendas Maii · pontificatus nostri anno ·viii·

Concessio Andree episcopi super prebendis de Kyngufy et Inche ac etiam Croyn et Lunyn.

- 68 In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti amen · Ego Andreas Moraviensis episcopus per consensum capituli Moraviensis · ad ampliandum cultum divinum in ecclesia nostra cathedrali scilicet ecclesia Sancte Trinitatis apud Elgyn · constituo duas prebendas et eas eidem ecclesie affligno perpetuo jure habendas in prebendas five canonias et possidendas · unam videlicet de ecclesiis de Kingufy et del Inche cum mansis suis · et aliam de ecclesiis de Croyn et de Lunyn cum mansis suis · quam volo ut ille habeat qui pro tempore in ecclesia cathedrali vicarius meus extiterit · et canonicus sit ejusdem ecclesie · residentiam facturns in eadem tanquam vicarius meus · et de alio vicario inveniendo non onerandus licet canonicus fuerit · me autem de inveniendo vicario alio exonerabit · Volo autem constituo et concedo ut predictae ecclesie fint prebendales · et quicunque prebendas jam dictas cano-

nice optimuerit eas habeat in puram et perpetuam elemosinam · cum man-
fis · decimis · oblationibus · obventionibus et universis re^ctitudinibus eccl-
esiasticis · adeo libere · quiete · plenarie · pacifice · et honorifice sicut aliqua
prebenda in predicta ecclesia cathedrali liberius · quietius · plenius et hono-
rificentius habetur et possidetur · salvis episcopalibus · In premissorum antem
testimonium indubitable ista manu propria conscripsi · et tam subscriptione
quam testimonio Decani nostri et canonicorum qui aderant feci roborari ·
Actum anno gratie · m^o·cc^o·xxvi · Ego Freskynus decanus Moraviensis sub-
scribo · Ego Henricus thesaurarius Moraviensis subscribo · Ego magister
Willelmus canonicus Moraviensis subscribo · Ego Edwardus canonicus
Moraviensis subscribo · Ego Robertus canonicus Moraviensis subscribo ·
Ego Andreas canonicus Moraviensis subscribo ·

Confirmatio veterum Canoniarum et novarum · et subscriptio Cleri ·

- 69 Universis sancte matris ecclesie filiis hoc scriptum visuris vel audituris
Andreas permissione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salu-
tem · Noveritis univerbi nos ratam habuisse et presenti carta nostra con-
firmasse piam commendabilem ordinationem et laudabilem provisionem octo
prebendarum in ecclesia cathedrali Moraviensis dioecesis factam per venera-
bilem patrem nostrum reverendissime memorie dominum Bricium quondam
Moraviensem episcopum · quas volumus omnibus libertatibus et immunitati-
bus in perpetuum irrefragabiliter gaudere quibus predictus pater vene-
rabilis eas donare decrevit · Ita tamen ut prebenda de Strathouen juxta
quod de confilio et consensu capituli nostri est provisum et statutum sit per-
petua canonia ad cancellarium pertinens · prebenda vero de Fotheruays sit
simplex canoniam · et eam habeat quicunque pro tempore fuerit Moraviensis
episcopus · et ecclesie cathedralis sit simplex canonicus · Predictis vero octo
canoniis ad divini cultus ampliationem aliquot prebendas de novo duximus
apponendas · amplandas seu aggregandas · dandas · concedendas · et asig-
nandas · et hac presenti carta nostra confirmandas ecclesie nostre cathedrali
de consensu et confilio capituli nostri · et de voluntate et convenientia cleri
Moraviensis · habendas et possidendas perpetualiter in liberam puram et per-
petnam elemosinam · quas ad ubiorem provisionis cautelam distinguen-
das duximus ac exprimendas · Prima est ecclesia de Rynyn cum omnibus

ad eam iuste pertinentibus . Secunda est ecclesia de Dunbanan et ecclesia de Kynnor cum omnibus ad eas iuste pertinentibus . Tertia est ecclesia de Inuerketheny cum omnibus ad eam iuste pertinentibus . Quarta est ecclesia de Elchy et de Buttharry cum omnibus ad eam iuste pertinentibus . Quinta est ecclesia del Moy cum omnibus ad eam iuste pertinentibus . Sexta est ecclesia de Cromdol et ecclesia de Aduyn cum omnibus ad eam iuste pertinentibus . Quare volumus ut cathedralis ecclesia nostra prebendas predictas habeat et poslideat in perpetuum cum omnibus ad eas iuste pertinentibus . libere . quiete . plenarie . et honorifice . Salvis nobis et successoribus nostris terris omnibus per suas rectas divisas et cum omnibus justis pertinentiis suis . que dicuntur esse predictarum omnium et singularum . ita tamen quod quelibet dictarum ecclesiarum habeat mansum competens juxta ecclesiam cum tosto competenti . Salvis etiam tenuris eorum in vita sua qui in predictis ecclesiis vel earum aliqua canonice aliquod optimuere beneficium . et salvis episcopalibus nobis et successoribus nostris per eos qui spiritualia in eisdem ecclesiis pro tempore ministraverint convenienter faciendis . Deliberatione vero diligent et tractatu habito in capitulo nostro . de confilio et consenu ejusdem capituli . volente et consentiente ac postulante venerabili viro Decano nostro Freskyno . unam prebendam constituiimus in predicta ecclesia cathedrali de alteragio de Eren cum omnibus ad alteragium iuste pertinentibus . salvis decanatni terris . decimis omnibusque aliis ad ecclesiam de Eren iuste pertinentibus . neenon capella de Inuenarren cum omnibus justis pertinentiis suis . quam prebendam assignavimus subdiaconatui nostro . et cui adjunximus ecclesiam de Dolays Mychel cum omnibus ad eandem ecclesiam iuste pertinentibus . salvis nobis et successoribus nostris terris que dicuntur ejusdem ecclesie esse de Dolays Mychel per suas rectas divisas cum omnibus justis pertinentiis suis . ita tamen quod predicta ecclesia habeat mansum competens juxta ecclesiam cum crosto competenti . et salvis nobis et successoribus nostris in eadem ecclesia de Dolays Mychel episcopalibus . Constituimus etiam de confilio et consenu capituli nostri . accedente consenu et devota supplicatione venerabilis viri coagistri Ricardi cantoris nostri . unam prebendam in ecclesia cathedrali de ecclesia de Rathed cum omnibus ad eam iuste pertinentibus . salvis quatuor marcis annuis de eadem ecclesia solvendis predicto Cantori et successoribus suis in perpetuum per eum qui pro tempore predictam canoniam optimuerit . quam prebendam subcantarie assignavimus . eique adjunximus ecclesiam de Fo-

theruays cum omnibus ad eam juste pertinentibus · salvis hiis canoniciis qui pro tempore ecclesiam de Fotherueys optinuerint que ante predicte subcantarie constitutionem de eadem ecclesia canonico ecclesiam optinenti salva esse confueverant · Preterea constituiimus duas prebendas et eas afflignavimus predicte ecclesie cathedrali nostre · de voluntate et consensu Walteri de Moravia filii Willelmi de Moravia patroni ecclesiarum de Petyn et de Bracholy · item patroni ecclesiarum de Butruthyn et de Abirlouer · de decimis garbarum bladi omnibus provenientibus infra parochias predictarum ecclesiarum · unam scilicet de decimis omnibus garbarum provenientibus infra parochias de Petyn et de Bracholy · et aliam de decimis omnibus garbarum provenientibus infra parochias ecclesiarum de Butruthyn et de Abirlouer · retento et conceesso de totius capitulo consensu predicto Waltero et heredibus suis in perpetuum jure patronatus predictarum duarum prebendarum et presentatione ad easdem quotiescumque vacaverint · facta etiam predicto Waltero fideli et solempni sponsione a nobis et capitulo nostro quod numquam per nos vel successores nostros vel per capitulum nostrum vel per aliquem de capitulo super jure advocationis predictarum duarum prebendarum molestiam aliquam ullo unquam tempore sustinebit ipse vel aliquis heredum suorum · nec cum eas vacare contigerit vel earum alteram super presentatione ad eas vel ad earum alteram facienda gravabitur ipse vel aliquis heredum suorum · vel contradictionem patietur vel repulsam vel aliquod impedimentum · sed presentati vel [ab] eo vel heredum suorum aliquo sine difficultate et more dispendio admittentur et instituentur et installabuntur · et eisdem libertatibus et immunitatibus gaudebunt quibus gaudent canonici Lincolnenses · In horum igitur firmum et indubitate testimonium hanc cartam nostram sigilli nostri appositione munivimus · et subscriptione nostra una cum subscriptione canoniconum nostrorum et plurimis de clero nostro corroboravimus · Actum in synodo nostra habita anno incarnationis · m°·cc°·xxvi°· mense Mayo quinto die ejusdem mensis in ecclesia Sancti Egidi abbatis apud Elgyn · Ego Andreas Moraviensis [episcopus] subscribo · Ego Henricus Moraviensis ecclesie thesaurarius subscribo · Ego Hugo archidiaconus Moraviensis subscribo · Ego Adam Moraviensis ecclesie subdecanus subscribo · Ego Lambertus Moraviensis ecclesie succendor subscribo · Ego Robertus canonicus Moraviensis · Ego Willelmus canonicus Moraviensis · Ego Robertus canonicus de Inuernys · Ego Willelmus decanus de Strathbolgy subscribo · Ego Gregorius decanus de Strathspe ·

Ego Radulphus rector ecclesie de Elchyn . Ego Henricus persona . Ego Nicholaus vicarius de Rothyn . Ego Gillemor vicarius de Buchtarry . Ego Douenaldus persona de Cromdole . Ego Alexander persona de Farneway . Ego Radulphus vicarius del Moy . Ego Malcolmus vicarius de Keth . Ego Symon vicarius de Dolays Michel . Ego Henricus de Kynedor subseribo .

Compositio super terra ecclesie de Abirnthy .

- 70 Noverint omnes ad quos presentes litera pervenerint quod litigantibus inter se venerabili patre Andrea Moraviensi episcopo ex parte una et nobili viro Jacobo filio Morgundi ex alia . super quibusdam terris in feodo de Abirnthy in Strathpe constitutis . scilicet quadam portione terre apud Cuneneges et terre que dicebatur esse de Abyrnthy . et super decimis de cano qui folvi confuevit Regibus de predicto feodo ante predicti Jacobi infederationem . de confilio et consenu decani et capituli Moraviensis ecclesie ita convenit inter partes . quod predictus Jacobus et heredes sui quieti erunt in perpetuum ab omni exactione et controversia mota seu movenda eis super pretaxatis per predictum Episcopum vel per aliquem ejus successorem . vel per capitulum . vel per aliquem de eorum collegio in posterum exitutrum vel nunc existentem . Predictus vero Jacobus assignabit ecclesie de Abyrnthy in loco competenti mansum ydoneum et ecclesie propinquum cum crofto conveniente unius acre . habendum in liberam puram et perpetuam elemosinam . cum communibus et debitis asylamentis parochie . Et nomine transactionis firmiter et perpetualiter observande pro predicta quieta clamatione solvet predictus Jacobus et heredes sui singulis annis in perpetuum episcopis Moraviensibus unam marciam sterlingorum legalium . medietatem scilicet ad Pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in hyeme . Ut autem de premissis in posterum nulla poterit oriri dubitatio . ei parti hujus scripture in modum cyrographi confeunte que erit apud predictum Jacobum et heredes suos apposita sunt figilla predicti capitulo cum eorum subscriptionibus . illi vero parti que residet penes episcopos Moravienses appensum est ligillum authenticum predicti Jacobi . Testibus Thoma priore de Urchard . Henrico decano Roffensi . Symone persona de Roscolpyn . Roberto decano de Inuernys . Willelmo decano de

Strathbolgyn · Gregorio decano de Strathspe · Radulpho capellano nostro · Roberto vicario de Elgyn · et multis aliis · Actum in synodo nostra habita anno incarnationis dominice ·o·cc⁹·xxvi· menfe Mayo quinto die ejusdem mensis in ecclesia Sancti Egidii abbatis apud Elgyn ·

Donatio Johannis Byfeth de jure patronatus ecclesie de Kyltalargy ·

- 71 Omnibus has literas vifuris vel audituris Johannes Byfeth eternam in Domino falutem · Universitati vestre significo me caritatis intuitu et pro anima domini Willelmi Regis Scotie · et pro salute domini mei Alexandri nobilis Regis · necnon et pro salute animarum antecefforum et succefforum meorum · dediffe · concessiffe et hac prefenti carta mea confirmasse Deo et ecclesie Sancti Petri de Rothfan ad suffentationem leproforum ibidem Deo servientium jus patronatus et quicquid habui in donatione ecclesie de Kyltalargy quantum ad meam pertinet donationem · habendam et possidendam fibi et succefforibus suis de me et heredibus meis adeo libere · quiete · plenarie et honorifice in liberam puram et perpetuam elemosinam · sicut aliqua ecclesia ab aliquo milite vel barone in regno Scotie liberius · quietius · plenius · et honorificentius tenetur et possidetur · Preterea dedi domui tantum de rebus meis et averis unde placati fuit et fideliter mihi et heredibus meis promiserunt et per pupplicum et solempne instrumentum fe obligaverunt quod unum capellanum ibidem Deo sacra ministrantem · et septem leprofos · et unum famulum illis servientem · pro redemptione peccatorum fuorum in perpetuum sustinebunt · ac illis singulis in necessariis competenter ministrabunt · Cum autem aliquem illorum infirmorum mori contigerit · vel de domo predicta receperit · donec predictus numerus compleatur per me vel heredes meos alius presentabitur et instituetur · Quod ut ratum et firmum in perpetuum habeatur prefens scriptum cum sigillo meo dignum duxi roborandum · Hiis testibus · domino Andrea episcopo · F. decano · H. archidiacono Moraviensi · H. decano Roffensi vicario Moraviensi · Thoma hostiario [vicario] de Inuernys · W. Prath [vicario] de Inuernarrin · R. [vicario] de Forays · W. fratre meo · H. Corbeth · Symone vicario de Dulbath-lach · H. capellano meo · qui hanc cartam scripsit · Wadino scutifero meo · et multis aliis ·

Alia de eodem .

- 72 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum visuris vel audituris Johannes Byfeth falutem . Noveritis universi me pro anima Regis Willelmi quondam Scotorum . et pro salute Domini mei filii ejus Alexandri illustris Regis Scotorum . neconon et pro salute animarum antecefforum et succefforum meorum . concessifffe et hac prefenti carta mea confirmasse Deo et ecclefie Sancti Petri et domui leproforum de Rothfan et fratribus ibidem Deo fervientibus et servituriſ . in puram et perpetuam elemosinam . ecclefiam de Kylt-largyn cum omnibus pertinentiis fuis . Atque dominum Andream Moraviensem epifcopum . ad instantiam et supplicationem meam atque prefentationem . Willelmum priorem dicte domus nomine fratrum fuorum ad predictam ecclefiam canonice admifſe . et eandem dedifſe et concessifſe et carta sua confirmasse domui leproforum de Rothfan et fratribus ibidem Deo fervientibus et servituriſ in puram et perpetuam elemosinam . habendam in proprios uſus ad fuſtentationem fuam in perpetuum . cum omnibus ad eam iuſte pertinentibus in terris et decimis et oblationibus . obventionibus et omnimodis ecclefiaſticis reſtitudinibus . libere . plenarie . quiete et honoriſice . Testibus domino Andrea epifcopo . Freskyno decano . Hugone archidiacono Moraviensi . Henrico decano Roffeni et vicario de Dulbath-lach . Henrico capellano meo . W. fratre meo . Thoma hofſiario vicario de Inuernys . Waltero Prath vicario de Inuernarrin . Ricardo vicario de Forays . Alexandro vicario de Elgyn . H. Corbeth . Wadino ſcutifero meo . et multis aliis . Actum anno gratie · 1000 · cc · xxvi · mense Junio . die mensis ejusdem decimo nono . apud Inuernys .

Litera apostolica ſuper injuriis illatis et dampnis per David de Strathbolgyn et quofdam alios .

- 73 Omnibus Christi fidelibus ad quos prefens pervenerit Herbertus Dei gratia abbas de Kynlos et Thomas prior de Urehard eternam in Domino falutem . Literas et mandata venerabilium virorum Abbatis de Dere . Decani et Archidiaconi Abyrdonensis . recepimus in hec verba . Walterus Dei gratia abbas de Der . magister Alexander decanus et Malcolmus archidiaconus

Abyrdonensis viris venerabilibus et dilectis in Christo Abbatи de Kynlos . Priori de Urchard et Priori de Kynlos eternam in Domino salutem . literas domini Pape recepimus in hec verba . Honorius episcopus servus fervorum Dei dilectis filiis Abbatи de Der Abyrdonensis dyoceſeos . Decano et Archidiacono Abyrdonensi salutem et apostolicam benedictionem . Ex parte venerabilis fratris nostri Moraviensis episcopi fuit propositum coram nobis quod nobilis vir David de Strathbolgyn et quidam alii Moraviensis et Abyrdonensis dyoceſum ſuper Rynyn et quibusdam aliis terris . poſfeſionibus decimis et rebus aliis injuriantur eidem . ideoque discretioni vefte per apostolica ſcripta mandamus quatinus partibus convocatis audiatis cauſam et appellatione remota debito fine terminetis . facientes quod decreveritis per cenzuram eccleſiaſticam firmiter obſervari . teſtes autem qui fuerint nominati ſi fe gratia vel odio vel favore ſubtraxerint per cenzuram eandem ceſſante appellatione cogatis veritati teſtimonium perhibere . Quod ſi non omnes hiis exequendis potueritis intereffe duo veftrum nichilominus ea exequantur . Datum Lateranense .xiii. Kalendas Maii . pontificatus noſtri anno octavo . Hujus igitur mandati apostolici exequotioni intereffe ſepe non valentes . impedientibus nos et detinentibus variis et neceſſariis occupationibus . eam vefte discretioni de qua plene conſidimus duximus injungendam . auctoritate apostolica qua fungimur in hac parte vobis firmiter injungentes quatinus quotienscumque predicto mandato exequendo non interfuerimus . vices noſtras agentes . plena illud exequendi potestate nobis commiffa juxta formam reſcripti apostolici nobis deſtinati mediante iuſticia procedere curetiſ . reſervata nobis ſentencia diſſinſitiva . Volumus etiam et vobis diſtricte mandamus ut duo veftrum quotiens tertium abeffe contigerit . diebus et locis a nobis vel a vobis tribus vel duobus ſtatutis vel flatuendis . ea nichilominus exequantur . Idem partibus signamus . valete in Domino ſemper . Hujus igitur auctoritate mandati conſtantere nobis per acta publica Gylbertum Hostiarium ſepe fuifſe vocatum et tandem ob contumaciam ipfius manifeſtam Andream Moraviensem episcopum in poſfeſionem dimidie dauache terre ſcilicet de Buleſke cauſa rei ſervande miſſum fuifſe . quam idem Episcopus ab eodem Gilberto petebat . cum conſtaret etiam ipsum a nobis et conjuſtice noſtro ante annum elapſum canonicę vocatum . ſed in conſueta malicia perſiſtentem nec veire nec reſponſalem mittere curaffe ad diem et locum ſibi preſiſum . voce preconis adhibita ſolempnitate debita . requiri etiam fecimus eundem non tantum

tertio sed sepius · quo non invento fed omnino absente per contumaciam · de iusta conjudicis nostri absentia certiores · et examinantes processum negotii universum · inspectis actis publicis et diligenter et plenius intellectis · luceclarius perpendimus annum fuisse elapsum ex quo prenominato Episcopo de cetera fuit pretaxata possessio predictae dimidie ducie terre scilicet de Buleiske causa rei servande · infra quam quia predictus Gilbertus nec cavit iudicio fisti nec cautionem offerre curavit · ad instantiam supradicti Episcopi canonicas consonam sanctionibus ex secundo decreto veram predictae terre decrevimus possessionem eidem · et verum possessorem constitui mus · reservata parti adversa questione proprietatis · Actum anno gratie · m° cc° xxvi die Martis proxima ante festum Sancti Mathei apostoli in ecclesia cathedrali apud Elgyn · Valete in Domino universi ·

Compositio inter A. episcopum et Gilbertum Hostiarium super decimis cani terre de Strathbroc et terre de Buleiske ·

- 74 Noverint omnes hoc scriptum visuri vel audituri controversiam que vertebaratur inter Andream Moravensem episcopum ex parte una et Gylbertum Hostiarium ex altera super decimis cani que [*quod?*] confuevit solvi annuatim domino Regi de terra de Strathbroc · et super dimidia ducie terre que appellatur Buleiske · amicabiliter fuisse sumpitam in hac forma · scilicet quod predictus Gylbertus quietam clamavit in perpetuum pro fe et heredibus suis predicto Episcopo et successoribus suis omnibus illam dimidiad ducie terrae que appellatur Buleiske habendam et tenendam in puram et perpetuam elemosinam · salvo forinfecho servitio domini Regis ad dictam terram pertinente · Predictus vero Episcopus de consilio et consensu capituli sui pro fe et successoribus suis omnibus predicto Gylberto et heredibus suis · quietas clamavit in perpetuum decimas de cano domini Regis que eidem Regi [*eidem Episcopo?*] solvi confueverant singulis annis ante feodationem predicti Gylberti · quas et idem Episcopus ad fe pertinentem dicebat · In horum autem firmum et indubitate testimoniolum illi parti hujus scripture in modum cyrographi confecte que remanet penes predictum Gylbertum apposita sunt sigilla predicti Episcopi et capituli cum subscriptionibus fratribus · alteri vero parti que remanet penes predictum Episcopum apposita sunt sigilla Abbatis de Kynlos et Prioris de Urchard judicium subdelega-

torum et sigillum Abbatis de Aberbrothock una cum sigillo predi^ti Gylberti · Testibus Waltero de Moravia filio quondam Willelmi de Moravia · Willelmo de Moravia milite · Erkenbaldo de Duglas fratre quondam Bricii episcopi · Radulpho capellano di^tri episcopi · Symone et Andrea clericis di^tri episcopi · Aet^um anno gratie · m^o·cc^o·xxvi· in vigilia Omnia Sanctorum in ecclesia cathedrali apud Elgyn ·

Compositio inter Episcopos Moraviae et Roffie super jure dioecesani ecclesiarum de Kyltallery et Ardroffer · et de una petra cere solvenda ecclesie Moraviensi per Episcopum Roffensem singulis annis ·

- 75 Noverint omnes hoc scriptum visuri vel audituri quod cum esset controversia inter dominum Andream episcopum Moraviensem ex parte una et dominum ·R· episcopum Roffensem et capitulum ejus ex alia · predicto Andrea Moraviensi episcopo petente nomine fue ecclesie coram judicibus delegatis a domino Papa · scilicet venerabilibus viris Abbatte de Der · Decano et Archidiacono Aberdonensi · de Ardroffer et de Gylltalaryn ecclesias in subjectionem quo ad jus dyocefani · et missio in possessionem causa rei servande · anno clapsi fact^o vero posseffore · tandem de consilio prudenter · pro bono et utilitate utriusque scilicet ecclesie Moraviensis et Roffensis · au^toritate predictorum judicium interveniente · de consensu et assensu capitulorum utriusque ecclesie et clericorum · inter ipsas sub forma pacis lis est finaliter sopia · scilicet quod episcopi Moravienses ecclesiam de Kyntalargyn quo ad jus dyocefani possidebunt · episcopi vero Roffenses ecclesiam de Ardroffer quo ad omnia ecclesiastica in perpetuum habebunt sicut predecessores eorum prius eam tenuerunt · Item dictus ·A· Moraviensis episcopus pro se et successoribus suis de assensu totius capituli fui toti juri si quid in ecclesia de Ardroffer habuit vel habere potuit renunciavit et omni actioni et impetratiōni · solemniter promittens quod nullum jus in ecclesia de Ardroffer nec in aliquo ad ipsam spēcante amplius nec ipse nec successores fui vendicabunt · Episcopo Roffensi pro se et successoribus suis de consensu capituli fui et clericorum suorum quo ad ecclesiam de Kyntalaryn eodem modo per omnia renunciante et idem per omnia promittente · Preterea Episcopus Roffensis dedit in perpetuum de consensu capituli et ecclesie fue et cleri unam petram [cere] ecclesie cathedrali de Elgyn · pro

confraternitate et orationibus et aliis beneficiis ibidem faciendis habenda . quam Johannes Byfeth et heredes fui dabunt ecclesie cathedrali de Ros sicut ipsius carta inde confecta testatur . Convenit etiam quod si aliqua predicatorum ecclesiarum contra supra scripta in aliquo venire attemptaverit . penam centum librarum sterlingorum legalium servanti compositionem persolvet . nichilominus stante compositione . Et ut hec compositio realis sit et non personalis prefati judices delegati cum auctoritate sepe dictorum Episcoporum auctoritatem suam interposuerunt . In premisorum autem firmum et indubitabile testimonium ei parti hujus scripture in modum cyrographi confecte que penes episcopos Moraviensibus remanet appensa sunt sigilla sepe dicti Episcopi Roffensis et capituli una cum sigillis predicatorum judicium delegatorum cum subscriptionibus canonicorum Roffensis ecclesie et clericorum . illi vero parti que penes episcopos Roffensis est remansura . apposita sunt sigilla predicatorum Episcopi et capituli Moraviensis et predicatorum judicium cum subscriptionibus canonicorum Moravie et clericorum . Actum anno gratie .m°.cc°.xxvi. in vigilia purificationis beate Marie Virginis apud Kenedor . Ego Robertus Roffensis episcopus et canonicus subscribo . Ego Henricus decanus de Rofmarkyn subscribo . Ego Willelmus thefaurarius de Rofmarkyn subscribo . Ego Robertus archidiaconus et canonicus Roffensis ecclesie subscribo . Ego Edwardus Beket canonicus Roffensis subscribo . Ego Archebaldus canonicus Roffensis subscribo . Ego Mauricius persona de Kyncardyn . Ego Jacobus vicarius de Alenes . Ego Adam Bur' persona de Alenes . Ego Brydinus vicarius Tene . Ego Johannes vicarius de Conten . Ego Matheus persona de Lochbon' . Ego Douenal-dus vicarius de Locuinethereth . Ego Willelmus Poer persona de Lemnellar . Ego Jeronimus persona de Culicuden . Ego Thomas persona de Sudy . Ego Andreas persona de Keltierny . Ego Andreas vicarius de Arterbert . Ego Mauricius canonicus de Rofmarkyn persona de Ardroffer subscribo per procuratorem quia cecus . Ego Petrus canonicus Moraviensis simul et Roffensis subscribo .

Compositio inter Episcopum et Walterum Cumyn .

76 Noverint omnes hoc scriptum visuri vel audituri quod hec est pax finalis et concordia facta inter Andream Moraviensem episcopum ex parte una et

Walterum Cumyn ex altera scilicet quod predictus Episcopus de communi consensu capituli sui totius quieta clamavit pro se et successoribus suis predicto Waltero et heredibus suis in perpetuum ea omnia que episcopi Moravienses solebant percipere vel exigere de terra de Badenach annuatim pro decima cani domini Regis et pro aliis rebus omnibus . scilicet quatuor marcas . sex porcos . octo cogallos casei . et duas celdras et dimidium prebende et .xx. solidos annuos quos idem Walterus reddere tenebatur episcopis Moraviensibus pro una dauacha terre apud Logykenny . et .xii. denarios quos idem solvit de Inverdrumbyn . et omnia etiam alia idem Episcopus pro se et successoribus suis de consensu capituli sui quieta clamavit . que ratione decimarum cani domini Regis . vel ratione cuiusquam rei alterius ab eodem Episcopo et successoribus suis de terra de Badenach exigi possent . Predictus vero Walterus Cumyn pro hac quieta clamatione concessit eidem Episcopo et successoribus suis in perpetuum unam dauacham terre apud Logykenny scilicet Edenlogyn . et Abycardon vero et terram in qua sita est ecclesia de Logykenny . que terra jacet inter duos rivulos Kyllene scilicet et Petenachy . et aliam dauacham terre apud le Inch quam idem Episcopus voluerit eligere de hiis duabus dauachis scilicet de Ardynch et Invercessy . Ita tamen quod idem Episcopus eligat illam dimidiad auacham in qua sita est ecclesia del Inche . Dedit etiam et concessit idem Walterus episcopis Moraviensibus in perpetuum .vi. acras terre juxta ecclesiam de Kyngusey in quibus sita est ecclesia . Has autem terras omnes per suas rectas divisas et cum omnibus justis pertinentiis suis in bosco . in plano . in pratis et pastuis . in moris et maresiis . in stagnis et molendinis . in feris et avibus . in aquis et piscariis . salva predicto Waltero medietate punctionum ad predictam terram del Inche pertinentium . habebunt omnes Moravienses episcopi in puram et perpetuam elemosinam . et predicta omnia cum omnibus pertinentiis suis . omnibus juribus et libertatibus tam ecclesiasticis quam forisfecis vel forenibus . predictus Walterus dedit et concessit Moraviensibus episcopis . habenda et possidenda in perpetuum adeo libere . quiete . plenarie et honorifice sicut aliqua elemosina in regno Scotie liberius quietius et honorificentius ab aliquo habetur . tenetur seu possidetur . Idem etiam Walterus et heredes sui warantizabunt episcopis Moraviensibus in perpetuum et acquietabunt erga omnes de fervitiis et exactiōibus omnibus et confuetudinibus predictas terras contingentibus vel contingere valentibus . De nativis autem ita convenit inter predictos Episcopum et Walte-

rum · quod Episcopus et successores fui habebunt omnes clericos et duos laycos · scilicet Gyllemallnock Macnakeeigelle · et Sythach Macmallon · hos autem clericos et laycos nativos habebit episcopus Moraviensis et successores fui cum catallis suis et possessionibus omnibus · et liberos eorum cum omni posteritate sua · et catalla eorundem liberorum · Dominus autem Walterus Cumyn habebit omnes nativos laycos alios ejusdem terre de Logykenny et de Inverdrumyn et de omnibus aliis terris apud Badenach que ullo tempore ad episcopum Moraviensem spectare videbantur · cum omnibus sequelis suis et catallis eorumdem · In cuius autem firmum et indubitate testimonium ei parti scripture in modum cyrographi confecte que penes Episcopum et successores suos residebit appensum est sigillum domini Regis una cum sigillo predicti Walteri · illi autem parti que penes eundem Walterum et heredes suos remanebit apposita sunt figilla predicti Episcopi et capituli fui ·

Compositio super decimis de Strathylyf ·

- 77 Noverint omnes hoc scriptum vifuri vel audituri quod cum mote essent plures controversie inter Archidiaconum et Precentorem Moraviensis ecclesie super quibusdam decimis nomine prebendarum de Forays de Rathed et de Alvays et rectores ecclesie de Keth nomine ejusdem ecclesie super decimis de Strathylyf ex parte una et abbatem et conventum de Kynlos ex altera · de confilio proborum virorum et de voluntate et assensu partium nomine prebendarum et ecclesiarum predictarum sic amicabiliter est inter eos compositum et ordinatum · scilicet quod predicti archidiaconus et precentor nomine prebendarum et ecclesiarum suarum de Forays et de Rathed et de Alvays · et rectores ecclesie de Keth nomine ejusdem ecclesie · de confensu et assensu totius capituli Moraviensis · totum jus quod dicebant et credebant se habere vel habebant in rebus petitis quietum clamaverunt pro se et successoribus · renunciantes liti mote et movende · impetratis et impetrandis super premisis · in hac forma · quod [de] terra de Strathylyf sita in parochia de Keth et terris suis sitis in parochiis de Forays · Rathed et de Alvays cum date fuerint ad firmam vel ex affe vel ex parte · de terris ad firmam datis ecclesie parochiales in quarum parochiis dictae terre sunt sive a firmariis omnes decimas et rectitudines ecclesiasticas percipient · De terris autem

non datis ad firmam ratione privilegiorum suorum a prestatione decimarum iidem monachi erunt immunes . Episcopus autem Moraviensis omnes donationes dictis monachis rationabiliter factas et omnes libertates et jura quorum confirmatio ad Episcopum pertinet juxta officium sue administrationis confirmavit eisdem . Preterea dictus Episcopus Moraviensis nomine Moraviensis ecclesie ob certas causas et eidem ecclesie necessarias omni juri et exactioni sibi et ecclesie Moraviensi competentibus de illa parte terre que appellatur Kyrkeburne de assenu decani et capituli Moraviensis pro se et successoribus suis penitus et in perpetuum renunciavit . Omnia antea instrumenta super premislis consecuta nisi sint indulgentie vel privilegia quacunque parte fuerint inventa irrita sint et prolata nullam habeant firmitatem ut ex eis jus aliquod habeatur vel adquiratur nisi ad probationem et declarationem in hoc instrumento contentorum . Abbas autem et conventus de Kynlos quo ad terras sitas in parochiis prebendarum et ecclesiasticorum predictarum quieti erunt et immunes in perpetuum ab omni exactione et prestatione decimarum juxta tenorem privilegiorum suorum . excepto quod pro bono pacis utilitate et incremento episcopatus . archidiaconatus . precentarie ecclesie Moraviensis et ecclesie de Keth . episcopis Moraviensisibus ex debito tres solidos et .iiii. denarios . archidiaconatui tres marcas . precentarie .x. solidos . et ecclesie de Keth .vi. marcas singulis annis per solvent . sub hac forma . scilicet quod si dicti monachi totas terras suas sitas in parochiis de Forais . de Rathueth . de Alvays . et de Keth vel in aliqua istarum parochiarum totam terram suam ad firmam dederint . ecclesia in cuius parochia sita est terra ad firmam data omnes decimas et retributio ecclesiasticas a firmariis predictarum terrarum plene percipiet et integre . et dicti monachi quieti erunt a solutione portionis dictae pecunie que contingit archidiaconum vel precentorem si in eorum parochia . vel ecclesiam de Keth si in ejus parochia sita est terra data ad firmam . Si autem aliquotam partem dederint monachi ad firmam terrarum in predictis parochiis sitarum de tota portione pecunie predictae quieti erunt et absoluti quota portio terre ad firmam data fuerit . quoad eos in quorum parochiis terre sitae fuerint ad firmam date . et residuum integraliter perfolvetur . Ita tamen quod predicti tres solidi et quatuor denarii singulis annis in perpetuum solventur episcopis Moraviensisibus pro decimis domini Regis de Burgyn . et hec supradicta singulis annis secundum formam singulis solventur ad festum Sancti Martini in hyeme . Terra quidem ad monachos termino

firme elapso devoluta contenti erunt predicti archidiaconus · precentor et rectores ecclesie de Keth necnon et omnes eis in posterum successuri suprataxata pecunie summa ejusdem annuatim per solvenda juxta predictam distinctionem · Ad hec igitur fideliter tenenda et fervanda dicti Episcopus · Archidiaconus et Precentor Moraviensis · nomine episcopatus · de Forays · de Rathueth · de Alvays prebendarum · et rectores ecclesie de Keth nomine ejusdem ecclesie · Abbas et monachi memorati · per solem pnam promissionem et presentem scripturam se obligaverunt · quibus omnibus auctoritas Episcopi cum consensu capituli sui interveniente accessit et hec omnia confirmavit juxta quod in instrumento ejusdem auctentico super hoc consecuto plenius continetur · ut ordinatio ista realis sit et non personalis · In horum autem firmum et indubitate testimonium ei parti scripture in modum cyrographi confecte que penes predictos Abbatem monachos et conventum remanet appensa sunt figilla domini Alexandri illustrissimi Regis Scotie et predictorum Episcopi et capituli Moraviensis · necnon et decani · archidiaconi · precentoris · et cancellarii Moraviensis · cum subscriptionibus canonicorum Moraviensis ecclesie · ei autem parti que penes sepe dictum Episcopum et capitulum Moravia habetur appensa sunt figilla Abbatum de Melros · de Neubotyl · de Cuper · de Sancto Servano · de Deer · et de Sancto Edwardo · una cum figillo predicti Abbatis de Kynlos · cum subscriptionibus monachorum suorum · Conventum est autem et promissum solem uniter et [per] presentem solem pnam scripturam obligaverunt se fepe dictus Episcopus pro fe et successoribus suis · dicti archidiaconus et precentor · capitulum Moraviense · et rectores ecclesie de Keth · item dictus Abbas et conventus de Kynlos · pro fe et sibi in posterum successuris · ad subeundam penam centum marcianum solvendam servantibus supradieta fideliter in omnibus ab hiis qui contra eam in aliquo temere venire presumperint vel attemptaverint · Actum anno gratie ·cccix· anno regni domini Alexandri Regis Scotie · xv· apud Kynlos per manus Roberti ejusdem loci superioris · Ego frater Herbertus dictus abbas de Kynlos per manum fratris superioris subscribo · Ego frater Symon prior subscribo · Ego frater Robertus de Aberdeen subscribo · Ego frater Alketinus de Pethmus subscribo · Ego frater Robertus de Saute subscribo · Ego frater Benedictus Augustini subscribo · Ego frater Teodicus de Jar' subscribo · Ego frater Willelmus de Invernay subscribo · Ego frater Willelmus de Salteby subscribo · Ego frater David de Lynton ·

Ego frater Ricardus de Jenico . Ego frater Rogerus de Muy . Ego frater Robertus de Duffus . Ego frater Henricus de Kynteffoc . Ego frater Hugo de Abyrden . Ego frater Thomas de Fif . Ego frater Robertus de Elgyn . Ego frater Alanus de Forays . Ego frater Radulphus de Abyrden . Ego frater Henricus de Gyfeburn . Ego frater Ricardus de Addun . Ego frater Willelmus de Dunde . Ego frater Alexander de Inuernys . Ego frater Robertus de Addun . Ego frater Serlo de Anegus
subseribo .

De annulo et baculo non portandis ad curiam .

78 Gregorius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Decano et capitulo Moraviensi salutem et apostolicam benedictionem . Debet hoc sedes apostolica cuius instantia est omnium ecclesiarum follicitudo continua summa ope providere ut ecclesie ac viri ecclesiastici in sua libertate serventur . et hui maxime qui in remotis partibus constituti ad eam sine multa difficultate non possunt accedere ipsius subsidium super suis gravaminibus petituri . Hinc est quod vestris precibus inclinati auctoritate presentium districtus inhibemus ne quis ecclesia vestra pastore vacante impedire presumat quo minus ad electionem pontificis libere et canonice procedere valeatis . neque vos baculum pastoralem et alia insignia pontificalia ad curiam fecularem hec ab ipsa recepturi deferre temptetis . cum quod spirituale est per secularem potestatem non debet exhiberi . Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrae inhibitionis infringere vel ei auctu temerario contraire . si quis autem hoc attemptare presumperit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus fe noverit incursum . Datum Lateran . Idibus Aprilis . pontificatus nostri anno quinto .

Escambium super terra de Dolays Michel et dauacha terre in Strathardol .

79 Omnibus sancte matris ecclesie filiis hoc scriptum visuris vel audituris Andreas permissione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem . Noveritis universi nos de confilio et voluntate et consensu decani et

capituli nostri dedisse et conceclisse et hac prefenti carta nostra confirmasse Duncano filio Gillemichel M^cath totam terram nostram de Dolays Mychel per rectas divisas suas et cum omnibus iustis pertinentiis suis . tenendam de nobis et successoribus nostris sibi et heredibus suis in feodo et hereditate . quam scilicet terram deditus predicto Duncano in escambium unius da uache terre in Strathardol que appellatur Petcarene . Quare volumus ut predictus Duncanus et heredes sui habeant et possideant predictam terram de Dolays Mychel . et teneant eam de nobis et successoribus nostris in feodo et hereditate libere . quiete . plenarie et honorifice in escambium prenominate terre de Petcarene . reddendo inde forinsecum servitium domini Regis quod ad predictam terram pertinet de Dolays Mychel . et sequendo curiam nostram . et de omni exactione et servitio alio ad nos vel successores nostros pertinentibus ipse et heredes sui perpetuo liberi erunt et quieti . In premisorum autem firmum et indubitate testimonium hanc cartam nostram appositione et appensione sigilli nostri et capituli nostri cum subscriptionibus canonorum fecimus roborari . Testibus Thoma priore de Urchard . fratre Nicholao vallis crescentis . Radulpho . Symone et Mauricio capellani nostris . Johanne et Andrea . Alexandro de Duglas . Andrea Wyfman . Symone de Orreby . Thoma dispensatore . Waltero coco . Waltero marescallo servientibus nostris . Aetum anno gratie .cc. xxxii . vii . Kalendas Augusti . Ego Andreas episcopus Moraviensis subscribo . Ego Griffinus canonicus Moraviensis subscribo . Ego Symon decanus Sancte Trinitatis de Elgyn subscribo . Ego Willelmus cantor Moraviensis subscribo . Ego Robertus thesaurarius Moraviensis subscribo . Ego Radulphus archidiaconus Moraviensis subscribo . Ego Johannes subdecanus subscribo . Ego Lambertus succentor Moraviensis subscribo . Ego Archebaldus canonicus de Croyn . Ego Willelmus canonicus de Petyn . Ego Gylbertus canonicus ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn subscribo . Ego Robertus de Duppul . Ego Edwardus canonicus del Muy . Ego Johannes canonicus ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn subscribo . Ego Andreas canonicus ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn subscribo .

Compositio inter Episcopum Andream et Gylbertum filium Comitis de Stratheryn · super dimidia dauacha de Kyncarny ·

- 80 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris · noverint omnes de consilio et consenu et voluntate decani et capituli Moraviensis ecclesie cathedralis convenisse inter Andream Moravensem episcopum ex parte una et Gylbertum filium Gylberti quondam comitis de Stratheren ex altera sub hac forma · scilicet quod predictus Gylbertus et heredes sui tenebunt de predicto Episcopo et successoribus suis ad feodifirmam dimidiām dauacham de Kyncarny per rectas divisas et cum omnibus iustis pertinentiis suis · Reddendo inde singulis annis predicto Episcopo et successoribus suis pro omnī servitio et exactione ad eisdem pertinentibus tres marcas sterlingorum legalium · medietatem scilicet ad Pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in hyeme proxime sequens · faciendo forinsecum servitium domini Regis quantum ad predictam terram pertinet · Si autem predicta terra per guerram fuerit destruta · secundum arbitrium bonorum virorum de predicta firma minuetur · Salvis etiam predicto Episcopo et successoribus suis nativis hominibus dictae terre omnibus et singulis · Si autem contigerit quod predictus Gylbertus vel aliquis heredum suorum contra predictam conventionem venire presumperit · dabit nomine pene episcopo Moraviensi .x. marcas sterlingorum legalium · manente nichilominus et firmiter observanda ab eisdem predicta conventione · hoc autem fiet quotienscumque dictam conventionem dictus Gylbertus vel aliquis heredum suorum infringere presumperit · In premissorum autem firmum et indubitate testimonium illi parti hujus scripture in modum cyrographi confecte que remansura est apud predictum Gylbertum et heredes suos apposita sunt sigilla predictorum Episcopi et capituli sui cum subscriptionibus eorumdem · alteri vero que remansura est apud predictum Episcopum et successores suos appositorum est sigillum Gylberti cum signo ejusdem manifesto · Testibus domino ·S. decano Moraviensis ecclesie · magistro ·W. precentore · Ranulpho archidiacono · Willelmo cancellario · Gylberto de Bradhouche · N. monacho vallis crescentis · Petro et Johanne clericis nostris · Symone de Orreby · R. camerario · W. de Sutherlandia · W. filio ·F. comitis de Ros · Actum anno gratia m°cc°.xxxii°. pridie Idus Septembri.

Constitutio Andree episcopi ·

- 81 Quoniam ordinationes et confuetudines a venerabilibus patribus Bricio et Andrea Dei gratia episcopis Moravienibus super prebendas Moravienis ecclesie et statu ipsius et ministrorum ejus in diversa disperse instrumenta · propter ydeemptitatem et similitudinem contentorum et quorundam contrarietatem nec non et superfluitatem · et confusione inducebant et cum inficienda fuissent difficultatem inveniendi quod querebatur faciebant · auctoritate et ordinatione predicti venerabilis patris Andree Moravienis episcopi et venerabilis viri Symonis decani et capituli Moravienis · in unum hoc pupplicum et autenticum instrumentum collecte sunt et redacte · Facta autem ordinatio fuit super premissis a predicto venerabili patre · B· episcopo Moraviensi in hunc modum · Ad honorem et reverentiam sancte et individue Trinitatis et glorioissime Dei Genetricis semperque virginis Marie · et ad divini cultus ampliationem etc. Sane venerabilis pater Andreas Moravienis episcopus predicti Bricii successor supra scriptam ordinationem de predictis octo canonis et earum libertatibus et immunitatibus ab eodem · B· confessam approbans et ratam habens et confirmans · circa quafdam ipsarum de consenu decani et capituli Moravienis ecclesie quedam ad utilitatem ipsius ecclesie et honorem ordinando mutavit · prebendas adjecit · ita scribens · Universis sancte coatratis ecclesie filiis hoc scriptum visuris vel audituris Andreas divina permissione Moravienis episcopus eternam in Domino salutem · Noveritis universi nos ratam habuisse et presenti carta nostra confirmasse piam et commendabilem et laudabilem provisionem octo prebendarum in ecclesia Moravienis dyocesis factam per venerabilem patrem nostrum reverendissime memorie dominum · B· quondam Moraviensem episcopum · quas volumus omnibus libertatibus et immunitatibus in perpetuum irrefragabiliter gaudere quibus predictus pater venerabilis eas dotare decrevit · Ita tamen ut prebenda de Strathouen · juxta quod de consilio et consenu capituli nostri est provisum et statutum · sit perpetua canonia ad cancellariam pertinens · prebenda vero de Fotheruais sit simplex canonia et eam habeat quicunque pro tempore fuerit Moravienis episcopus · et ecclesie cathedralis sit simplex canonicus · Predictis vero octo canonis ad divini cultus ampliationem aliquot prebendas de novo duximus amplandas · aggregandas · dandas et concedendas et assignandas et hac carta nostra

confirmandas ecclesie nostre cathedrali · de confilio et consensu capituli nostri et de voluntate et convenientia cleri Moravieus · habendas et possi- dendas perpetualiter in liberam · puram et perpetuam elemosynam · quas ad uberiorem provisionis cautelam distinguendas duximus ac exprimendas · Prima est ecclesia de Ryny cum omnibus ad eam juste pertinentibus · Se- cunda est ecclesia de Dunbanan et ecclesia de Kynnor cum omnibus ad eas juste pertinentibus · Tertia est ecclesia de Inuerketheny cum omnibus ad eam juste pertinentibus · Quarta est Elechyn et Buttharry cum om- nibus ad eas juste pertinentibus · Quinta est constituta de omnibus decimis garbarum infra parochiam del Moy provenientium quam volumus esse liberam et quietam ab omnibus ad nos et successores nostros provenienti- bus · Sexta est ecclesia de Cromdole et ecclesia de Aduyn cum omnibus ad eas juste pertinentibus · Septima est ecclesia de Kyngusy et ecclesia de Inch cum omnibus ad eas jusle pertinentibus · Octava est ecclesia de Croyn et ecclesia de Lunyn cum omnibus ad eas juste pertinentibus · quam volo ut ille habeat qui pro tempore in predicta ecclesia cathedrali vicarius meus extiterit · et canonicus sit ejusdem ecclesie et faceret residentiam in eadem ecclesia facturus tanquam vicarius meus · de alio vicario inveniendo non onerandus licet canonicus fuerit · me autem et successores meos de inve- niendo alio vicario exonerabit · Nona est constituta de consensu capituli in ecclesia Sancti Egydii de Elgyn · quam quicunque obtinuerit ex collatione dyoecesis erit canonicus cathedralis ecclesie nostre · et percipiet nomine pre- bende singulis annis centum solidos sterlingorum de alteragio predictae ecclae- sie · scilicet medietatem ad festum Sancti Martini in hyeme et aliam medie- tatem ad Pentecosten proxime sequentem · et faciens residentiam ministrabit pro defunctis · specialiter pro animabus episcoporum Moravie et canonico- rum cathedralis ecclesie · nec non et pro anima felicis memorie domini Wil- lelmi quondam episcopi Sancti Andree · et nichil ab eo amplius exigitur ratione prebende sue · Quare volumus ut cathedralis ecclesia nostra pre- bendas predictas habeat et possideat in perpetuum cum omnibus ad eas juste pertinentibus · libere · quiete · plenarie et honorifice · salvis nobis et successoribus nostris terris omnibus per suas rectas divisas et cum omnibus justis pertinentiis suis que dicuntur dictarum ecclesiarum omnium et fin- gularum · Ita tamen quod quelibet dictarum ecclesiarum habeat mansum competens juxta ecclesiam cum crofto competenti sicut tempore confeccio- nis hujus scripture habuerunt · salvis etiam tenuris eorum in vita sua qui in

predictis ecclesiis vel earum aliqua canonice aliquod optimuerunt beneficium · et falvis episcopalibus nobis et successoribus nostris per eos qui spiritualia in eisdem ecclesiis pro tempore administraverint convenienter faciendis · Deliberatione vero diligentique tractatu habito in capitulo nostro de consilio et consenu ejusdem capituli · volente consentiente et postulante venerabili viro decano nostro Frelkyno · unam prebendam constituiimus in predicta ecclesia cathedrali de alteragio de Erym cum tosto et crosto cum omnibus ad idem alteragium iuste pertinentibus · falvis decanatu terris decimis omnibusque aliis ad ecclesiam de Erym pertinentibus iuste · nec non et capella de Inuernarryn cum omnibus iustis pertinentiis suis · quam prebendam assignavimus subdiaconatui · et cui adjunximus ecclesiam de Dolays Michael cum omnibus ad eam iuste pertinentibus · falvis nobis et successoribus nostris terris que dicuntur esse ejusdem ecclesie de Dolays Michael per suas rectas divisas et cum iustis pertinentiis suis · ita tamen quod predicta ecclesia habeat mansum competens juxta ecclesiam cum crosto competenti · et falvis episcopalibus nobis et successoribus nostris de eadem ecclesia de Dolays Michael · Conflituimus etiam de consilio et consenu capituli nostri · accedente consenu et devota supplicatione venerabilis viri magistri Ricardi precentoris nostri · unam prebendam in ecclesia nostra cathedrali de ecclesia de Rathed' cum omnibus ad eam iuste pertinentibus · falvis quatuor marcis annuis de eadem ecclesia solvendis precentori et successoribus ejus in perpetuum per eum qui predictam canoniam optimuerit · medietate scilicet ad purificationem beate Marie Virginis et alia medietate in festo Sancti Petri ad vincula · quam prebendam succentori assignavimus · eique adjunximus ecclesiam de Fotherueys cum omnibus ad eam iuste pertinentibus · falvis nobis et successoribus nostris ab eis qui prebendam de Fotheruays optimuerint episcopalibus de eadem ecclesia de Fotheruays · Preterea constituimus duas prebendas et eas assignavimus predictae ecclesie cathedrali nostre de voluntate et consenu Walteri de Moravia filii quondam Willelmi de Moravia patroni ecclesiarum de Petyn et de Bracholy · item patroni ecclesiarum de Bucharm · et de Abirlouer · de omnibus decimis garbarum infra parochias dictarum ecclesiarum provenientium · unam scilicet de omnibus decimis garbarum provenientibus infra parochiam de Petyn et de Bracholy · et aliam de decimis omnibus garbarum provenientibus infra parochias de Bucharm et de Abirlouer · retento et conceesso de capituli nostri totius consenu dicto Waltero et heredibus suis in

perpetuum jure patronatus dictarum prebendarum et presentatione ad easdem quotienscunque vacaverint · nobis etiam et capitulo nostro eidem Waltero et heredibus suis in perpetuum fideliter et solemniter promittentibus et concedentibus ut tam ipse quam ejus heredes omnibus futuris temporibus quotiescunque prebendas vacare contigerit vel earum altera presentandi ad eas viros ydoneos vel ad alteram earum personam ydoneam liberam habeant facultatem sine qualibet contradictione vel impedimento · et quod nunquam per nos vel successores nostros vel per capitulum nostrum vel per aliquem de capitulo nostro super jure advocationis predictarum prebendarum molestiam aliquam ullo unquam tempore sustinebit ipse vel aliquis heredum suorum · sed presentati ab eo vel heredum suorum aliquo ydonei sine difficultate et more dispendio admittentur et instituentur et installabuntur · et eisdem libertatibus et immunitatibus gaudebunt quibus gaudent canonici Lincolnienes · salvis nobis et successoribus nostris in parochianos predictarum ecclesiarum potestate episcopali et jurisdictione plenaria et canonica · Item de voluntate et consensu Walteri de Moravia filii quondam Hugonis de Moravia patroni ecclesie de Dufphus constitutimus unam prebendam et eam assignavimus predictae ecclesie nostre cathedrali de eadem ecclesia de Dufphus cum omnibus ad eam juste pertinentibus · retento et concesso dicto Waltero et heredibus suis in perpetuum de consensu capitulo nostri jure patronatus et presentatione ad eandem quotienscunque vacaverit · facta etiam a nobis et capitulo nostro dicto Waltero et heredibus suis in perpetuum fidei et solemni sponfione quam dicto Waltero de Moravia filio quondam Wilhelmi de Moravia nos et capitulum nostrum supra commemoravimus fecisse in omnibus et per omnia · Canonici autem qui ad presentationem predicti Walteri filii Hugonis predictam prebendam de Dufphus adepti fuerint eam habebunt adeo libere · quiete · plenarie et honorifice cum ecclesie de Dufphus justis pertinentiis sicut cetere prebende quas nos ecclesie nostre cathedrali dedimus et concessimus ut supra scriptum est · liberius · quietius · plenarius et honorificentius habentur et possidentur · et respondent nobis et successoribus nostris de episcopalibus · Preterea statuimus unam prebendam et eam predictae ecclesie cathedrali assignavimus de voluntate et consensu domini Gilberti filii quondam comitis de Stratheryn patroni ecclesie de Dothol · de eadem ecclesia de Dothol cum omnibus ad eam juste pertinentibus · qui de voluntate et consensu capitulo nostri in eadem forma et eisdem conditionibus tam de

jure advocationis quam de libera facultate presentationis quam de omnibus aliis quibus predicta prebenda de ecclesia de Dufphus extitit constituta . Preterea ad augmentum prebende que a predicto venerabili patre Bricio predecessore nostro de ecclesia de Spyny constituta . de voluntate et consensu capituli nostri eidem ecclesie de Spyny ecclesiam de Kintray cum iustis pertinentiis suis uniendam duximus et adjungendam . falvis nobis et successoribus nostris de eadem ecclesia de Kintray episcopalibus . Et sciendum quod ex provisione et ordinatione nostra . decani et capituli nostri . flatum est quod in predicta ecclesia nostra cathedrali vicarios sacerdotes qui pro fe tenentur invenire [sunt hi] . cancellarius . thesaurarius . archidiaconus . canonicus de Rothwan . subdecanus . succentor . canonicus de Dufphus . vicarios autem diaconos canonicus de Petyn . et de Innerkethny . et canonicus de Kingufcy . Buttharri . Aberlouer . subdiaconos vero canonicus de Spyny . de Ryny . de Moy . de Dothol . de Cromdole . Ex predictis autem diaconis et subdiaconis erunt duo vicissim ebdomadarii . scilicet diaconus qui legat evangelium et subdiaconus ad legendam epistolam . aliis qui ebdomadarii non erunt ministraturis in missis privatis et aliis necessariis cum opus fuerit . Omnes autem vicarii five sint presbyteri five diaconi five subdiaconi . neconon et canonicus de Croyn qui est vicarius Episcopi . tam nocturnis horis quam diurnis omnibus neconon et missis solempnibus interesse tenebuntur . et omnibus canonici tanquam suis superioribus reverentiam exhibebunt et honorem . et omnes juxta exigentiam ordinis et officii sui tam canonici quam vicarii . secundum tabulam a preventore et a cancellario vel eorum vices gerentibus ordinatam . devote et humiliter ministrabunt . Quicunque autem viciorum sine justa causa aliqui horarum solempnium defuerit . vel infolens . contumax vel rebellis extiterit vel minus ordinate se habuerit . decani majoris vel eo absente subdecani vel in utriusque absentia fratrum residentium judicio subjacebit . Ego Andreas episcopus et canonicus de Fotherueys subscribo . Ego Symon decanus Moravienlis subscribo . Ego W. preventor Moravienlis subscribo . Ego Willelmus cancellarius Moravienfis subscribo . Ego Johannes Bernardi canonicus Moravienfis subscribo . Ego Andreas de Bini canonicus Moravienfis subscribo . Ego Johannes canonicus de Dufphus subscribo .

De statu prebendarum tenendo in statu quo fuerunt de tempore hujus constitutionis .

- 82 Universis sancte matris ecclesie filiis hoc scriptum visuris vel audituris Andreas permisso divina episcopus Moraviensis eternam in Domino salutem . Cum sit bonum et jocundum habitare fratres in unum . follicita provisione omniq[ue] sagacitate et studio curandum est et fatagendum ut extirpetur omnis materia amaritudinis in ecclesia . omnis causa scandali . omnis occasio fraterne imitationis irrumpende que possunt diversis casibus emergentibus inter rectores ecclesiarum emergere . inimico hominis superfeminante zizania inter eosdem . Eapropter de consilio et consensu capituli ecclesie nostre cathedralis . clero dyocesis nostre gratum prebentes assensum . decrevimus statuendum atque firmiter inconcusse et inviolabiliter futuris temporibus in episcopatu Moraviensi perpetuo observandum . ut super decimis quas ecclesie a quadraginta annis usque ad tempora instantia pacifice et fine interpellatione bonaque fide perceperunt nulla de cetero sit lis nulla controversia nulla penitus contentio . nec aliquis audiatur in judicio super hiis ullam volens movere questionem . five de terris decime ille perceperit five de pifcariis five de multuris . set ecclesie que eas haetenus habuerunt et perceperunt habeant et percipient easdem omnibus futuris temporibus fine aliqua diminutione . cestantibus occasione omni contradictione impedimentis universis et vexatione qualibet . nec occasione perambulationum aliquarum vel mutationum dominorum vel translatio molendinorum de uno loco ad alium prohibetur vel aliquo modo impediatur aliqua ecclesia vel ejus rector aliquis habere . possidere . consequi vel percipere predictas decimas universas de terris . pifcariis et multuris et omnibus aliis de quibus tempore hujus constitutionis decimas habere confuevit . et per quadraginta annos continue et bona fide et sine judiciali proclamatione habuit . possebat . consecuta est et percepit . Ut autem hec nostra constitutio rata fit et firma . incommutabilis . perpetua . et inconcussa . appositione sigilli dicti capituli nostri et subscriptionibus ejusdem neonon et subscriptionibus abbatum et priorum et cleri nostri una cum sigillo nostro prefens scriptum roboratum est . Aetum anno gratie .^occ^o.xxxii^o. quinto Idus Octobris . Valete in Domino universi . Ego Andreas Moraviensis episcopus subscribo . Ego Symon decanus Moraviensis . Ego Willelmus precentor Moraviensis .

Ego Willelmus cancellarius Moraviensis . Ego Ranulphus archidiaconus
Moraviensis . Ego Griffinus Moraviensis ecclesie canonicus . Ego Willel-
mus Agnus canonicus Moraviensis . Ego L. succentor Moraviensis . Ego
Gylbertus canonicus Moraviensis . Ego Walterus subdecanus . Ego Ro-
bertus canonicus de Duppel . Ego Andreas vicarius de Inuernys . Ego R.
vicarius de Petyn . Ego Radulphus vicarius de Dyke . Ego Symon vicarius
del Moy . Ego Reginaldus vicarius de Abirlouer . Ego Walterus vicarius
ecclesie de Kynedor subseribo .

Compositio de terra ecclesie de Hurchard.

83 Omnibus has literas vifuris vel audituris Andreas permifione divina Mora- viensis epifcopus eternam in Domino falutem . Noveritis universi nobis mediantibus amicabiliter fuisse compofitum in caufa que vertebatur inter capitulum noſtrum ex una parte et nobilem virum dominum Alanum Hoſtiarium ex altera . ſuper una dimidia dauacha terre quam predictum capitulum dicebat pertinere ad ecclafiam de Urchard . que eft pars pre bende pertinentis ad cancellariam ecclafie Sancte Trinitatis de Elgyn . ſub hac forma . ſcilicet quod predictum capitulum et Willelmus tunc temporis cancellarius predicta ecclafie Sancte Trinitatis quietum clamavit predi cto nobili viro domino Alano Hoſtiario clarium fuum et totum jus quod fe dicebat habere in predicta terra . Predictus vero Alanus nomine pacis de dit ecclafie de Urchard medietatem terre petite ſcilicet dimidiā dimidiā dauache que appellatur dimidia dauacha ecclafie predicta in puram libera m et perpetuam elemofinam . ita tamen quod ille et heredes fui habebunt illam dimidiā partem illius dimidiā dauache ad feodifirmam perpetuam . reddendo inde ecclafie de Urchard ſingulis annis .x. solidos . ſcilicet quinque solidos ad Pentecofthen et quinque solidos ad feftum Sancti Martini in hyeme proxime fequens . Habebit autem predicta ecclafia de Urchard unum croftum plenarium et unum toftum quatuor acrarum aſſignatum eidem ecclafie prope eam in loco congruo et competenti ex dono predicti nobilis viri in liberam puram et perpetuam elemofinam . In pre miflorum anteni firmum et indubitate teſtimonium illi parti hujus ſcrip ture in modum cyrographi confeſte que remanet penes capitulum predi cto appofitum eft ſigillum predicti nobilis viri domini Alani Hoſtiarii et

nostrum · illi vero parti que remanet penes fepe dictum nobilem virum appositum est sigillum capituli nostri et nostrum · Testibus domino · II · abate de Kynlos · Willelmo Cumyn clero · Helia vicario de Baneth · magistro · R · de Stuteuill · Waltero de Moravia · Johanne Byfeth · Johanne Cambron · Rogero Loren · Gylleroch de Urchard · Alexandro · Johanne Flandrenibus · Radulpho camerario · Symone dispensatore · Malecungy · Mallefnach · et aliis · Actum anno gratie · m° cc° xxxiiii · v · Idus marcii ·

De redditibus habendis donec sit in perceptione proventum beneficii de novo concessi ·

- 84 Omnibus sancte matris ecclesie filiis Andreas permissione divina Moraviensis episcopus et capitulum Sancte Trinitatis de Elgyn eternam in Domino salutem · Quoniam sepe contingit in ecclesia nostra ut canonici et confratres nostri ad beneficia uberiora curam animarum habentia vocati perceptione fructuum prebendarum fuarum privaturn · et impedientibus annualibus decedentium ad quorum beneficia intitulantur per annum integrum de fructibus eorundem beneficiorum nichil penitus percipientes egere vel ere alieno onerari contigerit · Eodem habitu tractatu diligenti et deliberatione de confilio et consensu communis duximus statuendum et in ecclesia nostra firmiter et perpetualiter observandum · ut quotienscumque hoc contigerit is qui ad beneficium aliquod vocatus fuerit in quo cedens vel decedens vel ad religionem transiens annuale suum habuerit et optimuerit secundum confuetudines approbatas in ecclesia Scoticana · interim omnes fructus prebende fui habeat et integraliter percipiat · scilicet donec ejus beneficii fructus ad quod vocatur percipere et de eis disponere libere liceat eidem · In premisorum autem firmum et indubitate testimonium huic scripture apposita sunt sigilla nostra cum fratrum subscriptionibus · Ego Andreas episcopus Moraviensis et canonicus subscribo · Ego Willelmus cancellarius Moraviensis subscribo · Ego Gilbertus canonicus de Dufphus subscribo · Ego Willelmus precentor Moraviensis subscribo · Ego Walterus subdecanus Moraviensis subscribo · Ego Robertus de Duppul subscribo · Ego · L · succendor ecclesie Moraviensis subscribo · Ego Edwardus canonicus de Moy · Ego Willelmus Agnus canonicus de Kingufcy · Ego Malisius canonicus de

Dothol subscrivo per procuratorem. Ego Archebaldus canonicus de Croyn
subscrivo.

Compositio inter Andream episcopum Moraviensem et .W. Cumyn super
territis de Kynkardyn.

- 85 Noverint univerfi hoc scriptum vifuri vel audituri quod cum effet controversia inter Andream episcopum Moraviensem ex parte una et nobilem virum Walterum Cumyn comitem de Mynynteth ex altera super quibusdam portionibus terrarum quas dictus Episcopus dicebat pertinere ad dimidiad dñacham que est ecclesie de Kyncardyn et pertinet ad mensam episcopalem. predicto nobili viro afferente predictas terras finas esse. Item super decima cani domini Regis quod de terra de Kyncardyn solvi folet eidem domino Regi. ita amicabiliter convenit inter eosdem de consensu et consilio capituli ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn. scilicet quod predictus Comes et heredes sui tenebunt ad feodifirmam de predicto Episcopo et successoribus suis in perpetuum predictam dimidiad dñacham terre apud Kyncardyn per rectas divisas et cum omnibus justis pertinentiis suis. redendo inde annuatim pro decima predicti cani .xxxiv. solidos et .viii. denarios. pro omni servitio. exactione. consuetudine et demanda seculari ad predictum Episcopum et successores suos pertinentibus. medietatem scilicet ad Pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in hyeme proximo sequens et faciendo forinsecum servitium domini Regis ad predictam terram pertinentem. Salvis rectoribus ecclesie tofto et crofto competentibus. Si autem contigerit quod predictus episcopus Moraviensis vel ejus successores. predictus Comes vel ejus heredes contra predictam conventionem venire presumperint. veniens contra predictam conventionem quotiens hoc fecerit dabit nomine pene fabrice ecclesie cathedralis .x. marcas. manente nichilominus predicta conventione et perpetue observanda in omnibus et per omnia. In horum autem firmum et indubitate testimonium illi parti hujus scripture in modum cyrographi confecte que penes predictum nobilem dominum Comitem remanet apposita sunt sigilla dicti Andree episcopi et capituli ejusdem loci cum subscriptionibus canonorum. ei autem parti que remanet penes predictum episcopum Moraviensem et ejus successores appositum est sigillum dicti Comitis cum testimonio eorum qui

presentes fuerunt · scilicet domini Abbatis de Hy · fratri Alani monachi · nobilium virorum domini · P. comitis de Ros · domini Willelmi Prath' · domini · M. de Alto monte vicecomitis de Inuernys · domini Alexandri de Strielyn · domini Merleffani filii Comitis · domini Alexandri Ruffy · Fercardi filii Seth · Actum anno Domini · m°·cc°·xxxiiij.

Compositio inter capitulum Moraviense et Alexandrum de Stryveline de dimidia dauacha terre apud Deveth ·

- 86 Hec est conventio facta inter capitulum Moraviense ex parte una et nobilem virum dominum Alexandrum de Strielyn ex alia · scilicet quod predictus Alexander et heredes sui si quos habuerit de sponsa sua · scilicet filia bone memorie nobilis viri domini Freskyni de Kerdal · tenebunt ad feodifiram de predicto capitulo dimidiam dauacham terre quam habent apud Deveth et pertinentem ad ecclesiam ejusdem loci · reddendo inde predicto capitulo ad communam suam singulis annis duas marcas pro omni servitio et demanda ad predictum capitulum pertinentibus · medietatem scilicet ad Pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in hyeme proximo sequens · faciendo forinsecum servitium ad predictam terram pertinens · Quotiescumque contra predictam conventionem ab alterutro eorum ventum fuerit contraveniens dabit nomine pene ad fabricam ecclesie cathedralis · xx. solidos · manente nichilominus eadem conventione et perpetuo observanda · In premisorum autem firmum et indubitate testimonium ei parti hujus scripture in modum cyrographi consecete que penes predictum nobilem virum Alexandrum remanebit una cum sigillo domini Andree episcopi Moraviensis appensum est sigillum capituli Moraviensis · cum subscriptionibus canonicorum · illi vero parti que penes capitulum Moraviense remanebit una cum sigillo nobilis viri domini Walteri Cumyn comitis de Mynetehc appensum est sigillum prenominati nobilis viri domini Alexandri de Strielyn cum eorum testimonio qui interfuerunt · scilicet domini · F. comitis de Roff · et domini · M. de Alto monte vicecomitis de Inuernys · Willelmi Prath' · domini Alexandri Ruffi · domini Merlefueyni · Fercardi fenescalli de Badenach · Edwardi fenescalli de Lochabyr · Johannis et Jo-hannis clericorum Episcopi · et aliorum · Actum anno gratie · m°·cc°·xxxiiij.

Compositio inter Andream episcopum et Walterum de Moravia super terra de Ewen .

- 87 Noverint omnes hoc scriptum vifuri vel audituri quod cum Walterus de Moravia filius quondam Willelmi de Moravia in generali capitulo habito apud Elgyn per feuentiam optimuiffet poffeffionem terre de Ewen que dicitur terra ecclie ejusdem loci . et Andreas Moraviensis epifcopus eundem Walterum fuper predicta terra convenire decrevifset . tandem de voluntate et confenfu decani et capituli per amicabilem compositionem convenit inter partes . ita fcilicet quod predictus Walterus et heredes fui tenebunt ad perpetuam feodifirmam de predicto Epifcopo et successoribus suis predictam terram de Ewen per suas reeatas divifas et cum omnibus iuftis pertinentiis suis . reddendo inde annuatim predicto Epifcopo et successoribus suis .xx. folidos fterlingorum legalium pro omni fervitio et demanda ad eosdem pertinente . medietatem fcilicet ad festum Sancti Martini in hyeme et aliam medietatem ad Pentecosten proximo fequentem . et faciendo forinfecum fervitium domini Regis ad predictam terram pertinens . Idem etiam Epifcopus de voluntate decani et confenfu capituli dedit et conceffit predicto Waltero et heredibus suis in perpetuam feodam firmam totam terram fuam de Budif' per suas reeatas divifas et cum omnibus iuftis pertinentiis suis . habendam fibi et tenendam liberam et quietam ab omni fervitio et demanda ad dictum Epifcopum vel successores fuos pertinente . reddendo inde annuatim predicto Epifcopo et successoribus suis duas marcas fterlingorum legalium medietatem fcilicet ad festum Sancti Martini in hyeme et aliam medietatem ad Pentecosten proximo fequentem . faciendo forinfecum fervitium domini Regis quod ad predictam terram pertinet . Decidet autem de predictis firmis juxta arbitrium boni viri quotiens per guerram contigerit predictas firmas de predictis terris plene non posse perfolvi . Convenit autem quod dyocfanus epifcopus predictum Walterum et heredes fuos omnes . per cenzuram ecclieasticam et aliis quibuscumque modis legitimis voluerit . compellere poſſit ad predictorum omnium obſervationem . omni occaſione apellatione et contradictione remotis . Convenit etiam quod quotiescumque predictus Walterus vel aliquis heredum fuorum contra predictas conventiones venire preſumpferit capitulo Sancte Trinitatis de Elgyn nomine pene .xl. folidos folvere teneatur . predictis conventionibus nichilominus per

omnia observandis . In premisorum autem firmum et indubitabile testi-
monium illi parti hujus scripture in modum cyrographi confece que penes
episcopum Moravensem remanebit appensum est sigillum prediciti Walteri
de Moravia . illi vero parti que penes predictum Walterum remanebit una
cum figillo Episcopi Moraviensis appensum est sigillum capituli cum subscrip-
tionibus canonicorum . Testibus domino Fercardo comite de Ros . domino
Waltero de Duffus . domino Waltero de Ineys . Andrea Wifman . Wil-
lelmo camerario . Symone de Orreby . Thoma dispensatore episcopi Mo-
raviensis . et multis aliis . Actum anno gratie ·m°·cc°·xxxv· ·vii°· Idus
Augusti .

Compositio inter Andream episcopum et Gilbertum episcopum Abirdon-
ensem .

- 88 Hec est amicabilis compositio facta auctoritate judicum delegatorum a do-
mino Papa inter dominum Andream episcopum Moravensem et dominum
Gylbertum Aberdonensem episcopum in causa que vertitur inter eos super
jure dyocefano ecclesiarum de Dauendor et de Forcauen . et super capella
de Inuerulan que petitur ut ecclesia . et aliis in editione Episcopi Mo-
raviensis contentis . videlicet quod uterque de voluntate et confensiū capituli
sui renunciavit liti mote et movende in vita dictorum Episcoporum super
jure dyocefano utrumque Episcopum contingente . salvo jure utrumque
Episcopum contingente post mortem dictorum Episcoporum . In cuius
rei testimonium alter alterius scripto sigillum suum una cum figillis dicto-
rum judicum delegatorum apposuit . Testibus magistro Willelmo de Rokef-
burg . domino Jurd' canonico ecclesie Aberdonensis . domino Philippo
persona de Glenberuin . fratre Galfrido predicatore . Thoma canonico de
Kambekynel . Willelmo persona de Fetherner . Johanne vicario de Fyuer-
ner . et multis aliis . Actum anno gratie ·m°·cc°·xxxvi·

Compositio super decimis de Eskyl .

- 89 Noverint omnes hoc scriptum visuri vel audituri quod cum a longinquis
temporibus et hominum memoriam excedentibus ita est optentum quod

ecclesia de Urchard habitantibus in terra de Mest' · de Inays · Sallecot ·
 Byn et Garmauch divina et ecclesiastica sacramenta omnia ministrante de-
 cimaru[m] omnium infra limites predictarum terrarum provenientium divisio
 fieret in quinque partes quandocunque essent recipiende · de quibus por-
 tionibus ecclesia de Urchard tres partes haberet · et ecclesia de Eskyl duas
 partes residuas plenius optineret · Hiis igitur usque ad tempus prefens non
 fine crebris contentionibus rixis et incommoditatibus et gravibus difficultati-
 bus optentis et observatis · placuit utriusque ecclesie rectoribus felicet Wil-
 lelmo priori de Urchard et fratribus ibidem Deo servientibus ex una parte
 et Roberto thesaurario ecclesie Sancte Trinitatis apud Elgyn ex alia · ad
 pacem tranquillitatem et commodum predictarum ecclesiarum et persona-
 rum · consultius et magis honeste et provide super hoc ordinari · Unde su-
 per hoc expediendo facta a predictis partibus diligent[er] et attenta supplica-
 tione Symoni decano et capitulo predictae ecclesie Sancte Trinitatis nec
 non et Andree episcopo dioceſeos · et eisdem partibus predictis se ordina-
 tioni predictorum Decani et capituli et Dioceſani super hoc committentibus ·
 habito tractatu[m] et deliberatione diligent[er] · ut omnes contentiones rixe et
 incommoditates et difficultates evitentur in posterum · ita est a predictis
 ordinatoribus provisum et ordinatum · scilicet quod ecclesia et domus de
 Urchard omnes decimas infra limites dictarum terrarum provenientes in-
 tegre et absque omni diminutione et divisione habebit et percipiet perpe-
 tuu[m] · et in nullo de aliquibus decimis vel aliis ecclesiasticis rectitudinibus
 quantum ad predictas terras pertinet vel poterit pertinere respondebit
 ecclesia de Eskyl vel alicui ipsius rectori · vel thesaurario predictae ecclesie
 Sancte Trinitatis ullo unquam tempore · fed eas omnes et totas quam ple-
 nissime habebit ecclesia de Urchard et domus et prior et fratres ibidem Deo
 servientes et servituri · Ita tamen quod ecclesia de Urchard et domus et
 prior ejusdem loci et fratres qui pro tempore ibidem fuerint solvent singulis
 annis in perpetuum ecclesie de Eskyl et singulis ejus rectoribus et
 illi qui pro tempore ejusdem ecclesie Sancte Trinitatis thesaurarius extiterit
 .xxij. marcas sterlingorum legalium · medietatem felicet ad Pentecosten
 et aliam medietatem ad festum Sancti Martyni in hyeme · termino hujus
 solutionis incipiente ad idem festum Sancti Martini proximum post hujus
 scripture compositionem · Ad premissorum autem firmam et fidelem obser-
 vationem utraque partium se obligavit tam pro se quam pro suis successori-
 bus juramento corporaliter prestito · hoc addito quod quotiens predicta

pecunia ad terminos predictos non fuerit plenarie soluta ecclesia de Urchard prior et fratres ejusdem loci solvent episcopo Moraviensi nomine pene .xii. denarios singulis diebus quibus mora solutionis extiterit . Ut autem hec omnia supradicta rata sint et inconclusa in omnibus et per omnia illi parti hujus scripture in modum cyrographi confecte que penes predictam ecclesiam Sancte Trinitatis refidet appensa sunt sigilla Abbatis et conventus de Dunfermelyn . item sigillum Prioris et fratrum cum eorumdem subscriptionibus . cum sigillo dyocefani Episcopi . alteri vero parti quam habent dicti Prior et fratres apposita sunt sigilla predictorum ordinatarum scilicet Symonis decani et capituli et Andree diocefani episcopi cum eorum subscriptionibus . Aetum anno gratie 1537. mensis Mayo . apud Kenedor . Ego Willelmus prior de Urchard subscribo . Ego frater Adam subscribo . Ego frater Willelmus subscribo . Ego frater Andreas subscribo . Ego frater Henricus subscribo .

Carta de penis vicariorum .

- 90 Cum ecclesie Moraviensi debita fepe deessent ministeria eo quod ministri ipsius horis canonici et missarum celebrationibus multotiens non intererant ut debebant . ne hujusmodi defectus diutius remaneret incorrectus . de provisione et ordinatione capituli prefisterunt omnes vicarii predicti ecclesie et singuli corporale juramentum quod obedientes erunt decano memorare ecclesie et ejus capitulo et qui absente decano vices ipsius gesserit . Et si forte ea que ad officium vicariorum pertinent nulla canonica prepeditione excusati non compleverint . penas flatutas a capitulo infligendas vicariis pro suis excessibus et omissionibus secundum eorum exigentias et qualitates a subdecano qui absente decano preefite debet vicariis et rectoribus in ecclesia eorumdem . penas ipsis injunctas juxta formam ordinationis capituli inferioris scriptam recipient humiliter et perficient . Idem etiam juramentum prestatibit quilibet qui in dicta ecclesia vicarius esse voluerit in sua admissione . Subdecanus vero cui hujusmodi penas infligere incumbit similiter hujusmodi juramento affectus est quod curam geret diligentem de predictis vicariis et defectibus et omissionibus eorumdem . et penas memoratas prout ordinatum est a capitulo et infra notatum est eis sine acceptatione perfornarum . nulli parcendo ob favorem vel gratiam vel alia quacunque causa in-

fliget cum hoc exigerint defectus eorundem · et hoc juramentum prefatabit quilibet ante suam installationem qui in posterum fieri decanus debebit · De penis autem vicariorum ita provisum est · quotienscunque vicarius matutinis vel majori missae diebus ferialibus non interfuerit injungetur ei a subdecano ut eodem die priusquam fumat alimentum psalterium psallat integraliter · quod si tam matutinis quam missae majori defuerit ipsam penam subbit duplicitam · si vero missa beate Marie vel missa que celebratur in capitulo vel horis canonicas uni vel pluribus defuerit · pro qualibet hujusmodi missa vel hora unam disciplinam a subdecano eodem die in capitulo prostratus recipiet · quod si in festis .ix. lectionum matutinis vel majori missa defuerit · quia tunc magis omittendo delinquit · augebitur ei pena ita videlicet quod quilibet psalterio quod psallendum est pro defectis habitis diebus ferialibus · pro eisdem in festis .ix. lectionum contingentibus una disciplina adjungatur · cuilibet autem discipline que ferialibus diebus pro defectibus canonicarum horarum et missarum Sancte Marie et de capitulo debetur · pro eisdem defectibus cum in festis .ix. lectionum contigerit decantatio .vij. psalmorum debet adjungi · Idem autem judicium quod de matutinis quam ferialibus quam festis diebus habetur et de vespere habendum erit · et completorio in .xl^{ma}. Canonici vero aliorum vices gerentes qui ad continuam tenentur residentiam et alii qui non habentes vicarium pro semeipsis ministrant personaliter quando vicarium psalterium psallere debent ut predictum est unum nocturnum psallere de psalterio vel per se vel per interpositam personam · vel tres pauperes psalcent eodem die · Nulla vero pena corporalis pro omissionibus et defectibus supramemoratis canonicas infligetur · quia juxta canonicas et legitimas assertiones majores minoribus in penis non debent esse pares · Eandem autem penam subbit qui ad missas et horas canonicas tempore congruo chorum non intraverit quam si eisdem omnino defuerit juxta prescriptam ordinationem subire debet · Tempus quidem premisse non incongruum est intraudi chorum ad matutinas · et ad omnes horas que in inceptione sui ympnos habent donec ympnus terminetur · ad vespertas vero usque ad quartum vel quintum versiculum primi psalmi · et ad completorium similiter · ad missam quidem usque ad primam collectam · De habitu autem quo omnes frequentantes chorum uti debent · nigris et superpelliciis · et injunctum est vicariis illis maxime quibus ministrantibus pro canonicas idem canonici suis sumptibus hujusmodi habitum inveniunt sub debito presliti ab eis juramenti · ut ipso

habitu nusquam nisi in obsequiis divinis et ecclesiasticis five de die five de nocte uti presumant · neque extra fines ambitus domorum canonicorum ipsum deferre audeant · fed cum ecclesiam egrelli fuerint perfectis debitibus ministeriis ecclesie fuerint reversuri ad ecclesiam habitum supradictum exuant et in loco mundo et honesto reponant · et hoc moderamine habitus divino cultui dedicatus ab illicitis usibus et maculis et fordibus immunis servetur et mundus · et idem injungetur cuilibet qui in posterum vicarius fieri debebit · si autem vicarius aliquis contra hoc fecerit cum de hoc claruerit tanquam perjurii crimine reus graviori crimine reus graviori discipline subjacebit · Item statutum est ne vicarii tabernas intrent ad portandum in cetero sicut moris est quibusdam laycis · quia et hoc contra honestatem clericalem existit et ipsum facri canones detestantur · qui autem contravenire repertus fuerit et in eo puniatur in quo deliquit · injungetur ei a subdecano ut in castello illius diei quo hoc contigerit a cervisia et omni poculo quod inebriare potest abstineat sine differentia diem · Item statutum est ut canonicus qui secreta capituli revelaverit cum de hoc convictus fuerit eo quod juramentum suum fecerit · et excommunicationis fententiam generalem in omnes detectores secretorum capituli latam incurrit · et sic beneficio ecclesiastico indignum se reddiderit · prebende sue amissione multetur · Actum anno gratie ·cc⁹·xxxviii· ·iii· Nonas Martii · Ego Andreas episcopus Moraviensis et canonicus de Fotheruays subseribo · Ego W. precentor subseribo · Ego W. archidiaconus subseribo · Ego Johannes succentor subseribo · Ego Robertus thesaurarius subseribo · Ego R. canonicus de Duppole subseribo · Ego Andreas canonicus de Abyrlouer subseribo · Ego Johannes de Hedon canonicus subseribo · Ego Hugo canonicus de Petyn subseribo · Ego Willelmus canonicus de Erryn subseribo · Ego Willelmus canonicus de Kingusey subseribo · Ego Johannes canonicus de Advyn subseribo · Ego Subdecanus · Ego Edwardus canonicus del Moy subseribo ·

Carta de residencia facienda vel septima solvenda ·

- 91 In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti amen · Actum in capitulo canonorum ecclesie cathedralis de Elgyn anno gratie ·cc⁹· tricelimo nono Nonis Martii · vocatis omnibus qui erant vocandi · de consenu capitulo · con-

filio et concessione majoris et senioris partis predicti capituli sicut ex subscriptionibus canonicorum liquet qui predicto capitulo interfuerunt · provisum est et ordinatum et statutum ut omnes canonici predicti ecclesie cathedralis de Elgyn tam maiores quam minores teneantur residentiam facere in eadem · excepto canonico de Fotheruays qui occasione prebende de Fotheruays ad nullam teneatur residentiam · Statutum est autem ut decanus pro maiore parte anni residere teneatur continue vel interpolate · ut precentor · cancellarius · thesaurarius · teneantur residere per dimidium annum continue vel interpolate residere teneantur · statutum est etiam ut archidiaconus per ·xl· dies continue vel interpolate residere teneatur · et subdecanus · succentor · canonicus de Croyn · et canonicus centum solidorum · continue residere teneantur · Statutum est etiam ut alii canonici omnes et singuli qui cum integritate prebendarum fuarum redditus percipiunt residere teneantur per quartam partem anni continue vel interpolate · ita tamen quod in optione eorum sit sic residere vel dare septimam partem omnium preventuum prebendarum fuarum ad communam canonicorum ibidem residentium · Preterea statutum est ut quilibet habens dignitatem in dicta ecclesia juret post suam installationem quod residet in dicta ecclesia secundum formam suprascriptam · Item statutum est quod quotiens vocandus fuerit aliquis canonicus pro quibuscumque causis vel negotiis ecclesiam predictam vel personam ipsius tangentibus · sufficiat ipsum citari in choro et in stallu suo et in prebenda sua · vel ipsius procuratori sufficiat denunciare · Unde statutum est ut quilibet canonicus absens habeat suum procuratorem in predicta ecclesia cathedrali · Ad perpetuam igitur omnium premissorum memoriam et firmitatem et indubitate testimonium huic scripto apposita sunt sigilla venerabilis patris Andree Moraviensis episcopi et predicti capituli cum subscriptionibus canonicorum usque ad ·xviii· qui tunc fuerunt presentes · cum Andrea episcopo ·

Ad quem pertinet ordinatio rerum canonicorum decedentium intellectorum ·

92 Cum esset dubitatum in capitulo nostro ad quem pertinet ordinatio bonorum canonici defunctorum et intestati · post multas allegationes et rationes ad utramque partem contradictionis inductas · de communi consilio fratrum

diffinitum est fententialiter ordinationem predicatorum omnium ad decanum et capitulum pertinere debere . In ejus rei firmum et indubitabile testimonium confecta est hec scriptura et sigillo capitulo cum subscriptione fratrum qui interfuerunt signata . Actum anno gratie ·mº·ccº·xl· quarto die Septembris . Ego Andreas episcopus et canonicus de Fotherueys subscribo . Ego Symon decanus Moraviensis . Ego Ricardus precentor ecclesie Moraviensis . Ego Lambertus ecclesie Moraviensis succendor . Ego Willelmus cancellarius ecclesie Moraviensis . Ego Robertus thesaurarius Moraviensis . Ego Ranulphus archidiaconus Moraviensis . Ego Edwardus canonicus Moraviensis de Moy . Ego Andreas canonicus de Ryny . Ego Johannes canonicus de Cromdole . Ego Robertus canonicus de Duppel subscribo .

Hec fuit statuta per Episcopum et Capitulum approbata .

- 93 In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti amen . Anno Incarnationis ·mº·ccº·xlii· mensi Julio in ecclesia cathedrali apud Elgyn . hec fuit statuta episcopi et capitulo Moraviensis a fratribus in capitulo constitutis approbata . In primis receptum est et approbatum quod Episcopus juxta quod obtinet in ecclesia Lincolnensi omnium prebendarum liberam habeat donationem quotiens vacaverint . et facultatem plenam eas conferendi cui voluerit . ydoneo tamen . preter exceptas in aliquo alio instrumento . Ad decanatum vero nullus assumatur nisi per canonicam capitulo electionem . nisi forte ad episcopum dyocesanum vel superiorem decanatus donatio fuerit devoluta . Item receptum est et approbatum communiter quod quilibet episcopus Moraviensis ipsius capitulo sit canonicus et habeat prebendam de Fotheruais cum omnibus pertinentiis suis in canoniam juxta primariam institutionem . hoc excepto recepto et approbato communiter quod dignitas cancellarie que illi prebende adherebat translata est ab ea in perpetuum ad prebendam de Inuerouen . cuius prebende canonicus Moraviensis ecclesie erit cancellarius in perpetuum . Quilibet autem episcopus Moraviensis ratione prebende fue de Fotherueis juramentum fidelitatis prestabit ecclesie Moraviensi et capitulo sicut alii canonici omnes tenentur facere statim post installationem . quod si episcopus facere recusaverit absque omni impedimentoo ipsum capitulo prout viderit expedire de dicta prebenda ordinabit . Nullus autem episcopus alium vicarium tenebitur habere in ecclesia cathe-

drali quam illum qui pro tempore fuerit canonicus de Croyn · in aliis tamen onerabitur ratione dictæ prebende sicut alii simplices canonici · et locum habebit predictus episcopus in capitulo et stallum in choro immediate post subdecanum · Decanus vero et capitulum · vel capitulum absente decano vel vacante decanatu · nullo requisito · propria auctoritate predictæ prebende fayfinam recipient cum vacaverit · et omnium aliarum prebendarum vacantium · exceptis prebendis per Andream Moravensem episcopum constitutis · quarum fayfina quotiens vacaverint ad episcopum pertinebit · vel vacante fidei episcopali ad capitulum · Item receptum est et approbatum ut in ecclesia cathedrali perpetualiter fit subdecanus · et habeat ad suam sustentationem et in prebendam ecclesiam de Dolays Mychel · salva dicto Episcopo dimidia dauacha terre apud Dolays Mychel · que est de mensa Episcopi · et salvis episcopalibus in eadem ecclesia · habebit etiam totum alterarium ecclesie de Ery · cum tosto et crosto subdiaconatui afflignatis · salvis diaconatui in perpetuum omnibus decimis garbarum infra parochiam predictæ ecclesie cum capella de Innernarryn et ipsius alteragio et omnibus ad eandem capellanam pertinentibus · et salvis eidem diaconatui perpetuo omnibus terris ad ecclesiam de Eren pertinentibus · excepta dimidia dauacha terre apud Rath que est episcopi Moravensis et ad ejus mensam pertinet · Subdecanus vero et succelflores ipsius omnes tenebuntur prestatre juramentum fidelitatis majori decano et successoribus ejus in perpetuum · nullus autem decanus habere tenebitur alium vicarium in ecclesia cathedrali quam fum subdecanum · qui scilicet subdecanus tenebitur residentiam facere in ecclesia cathedrali et sacerdos esse · nec abesse poterit nisi cum evidens utilitas vel necessitas exigerit petita et obtenta licentia a decano vel ejus vices gerente vel eis absentibus a fratribus residentibus · idem etiam subdecanus tenebitur habere in ecclesia cathedrali alium pro se vicarium sacerdotem suis stipendiis sustinendum facturum continuam residentiam in eadem ecclesia · nec prefente vel absente subdecano idem vicarius ipsius abesse poterit nisi licentiam urgente necessitate optimuerit a majore decano vel ejus vices gerente eo absente vel eis absentibus a fratribus residentibus · in brevi tamen recessurus · Item receptum est et approbatum communiter ut succentor sit in eadem ecclesia cathedrali perpetuis temporibus · et habeat ad suam sustentationem in prebendam ecclesiam de Fothernays et ecclesiam de Ratheuede · salvis precentori et successoribus ejus in perpetuum quatuor marcis annuis solvendis eisdem per succentorem et suc-

ceffores fuos fideliter et sub pena suspensionis · medietatem scilicet ad purificationem beate Virginis et aliam medietatem ad festum Sancti Petri ad vincula · cum tosto et crofto que Andreas episcopus Moraviensis eidem ecclesie assignavit · et cum eo quod solvetur a monachis de Kynlos nomine decimaram predialium de Burgyn · quicunque vero pro tempore fuccendor extiterit juramentum fidelitatis prestabit precentori et successoribus suis · Succendor vero tenebitur esse facerdos et alium secum habere vicarium facerdotem pro se suis stipendiis sustinendum · ipse vero fuccendor residetiam faciet in ecclesia cathedrali nec abesse poterit nisi cum evidens utilitas vel necessitas hoc exigerit · optenta prius licentia a majore decano vel ejus vices gerente si decanus absuerit vel utroque absente a fratribus residentibus · fuccendoris vero vicarius in omnibus onerabitur sicut superius dictum est de vicario subdecani · Item receptum est et approbatum communiter ut in divinis officiis · in psallendo · legendo · et cantando · ac aliis ad divina spectantibus servetur ordo qui in ecclesia Salisbyryensi esse noscitur institutus · Item receptum est et approbatum communiter ut quilibet canonicus preter canonicum qui celebret pro defunctis in die stallationis sue teneatur dare ecclesie cathedrali unam capam fericam valentem ad minus duas marcas sterlingorum · quicunque vero canonicus installandus fuerit ad prebendam valentem triginta marcas vel plus in die stallationis sue tenebitur ad dandam capam fericam tot marcarum quot decenarias marcas prebenda ipsius valet in redditibus · Item receptum est et approbatum communiter ut nullus fratrū credatur concessisse instrumento pubblico et duraturo perpetuo figillo capituli autentico signato nisi ipso instrumento subscripterit manu propria vel per procuratorem ad hoc specia-
liter datum · nec aliquod instrumentum pubblicum perpetuo duraturum sub nomine capituli confectum firmitatem aliquam optineat nisi habeat subscriptiones omnium fratrum vel majoris et fanioris partis capituli · aliis ad hoc evocandis evocatis aut absentibus aut subscribere minus juste recusantibus · Item receptum est et approbatum communiter ut quilibet canonicus vel beneficiatus decedens vel ad religionem transiens suum plenarie habeat annuale · scilicet annuos reditus plenarie recipiet · id est ejus nomine recipientur usque ad annum completum a tempore mortis ipsius vel conversionis numerandum · convertendi in usus pios vel secundum quod ipse decedens vel ad religionem transiens decreverit · Salva septima parte ipsius annualis ad fabricam ecclesie cathedralis vel ornamenta ejusdem in perpe-

tuum · quod idem per omnia in capitulo dioecesis de omnibus beneficiatis communiter est statutum et receptum et approbatum · Item receptum est et [approbatum] communiter ut canonicus qui per aliquod tempus in ecclesia cathedrali vicarium non habuerit si ex impotentia contigerit stipendia que pro tanto tempore vicario debentur · habita computatione pro rata totius anni · vicariis ecclesie cathedralis conferat · quod si ex manifesta culpa vel ex malitia contigerit cum stipendiis per tantum tempus vicario debitum secundum eandem computationem tantudem nomine pene fabrice ecclesie per solvat · Ut hec statuta omnibus futuris temporibus rata firma et inconcussa permaneant hinc scripture appensa sunt sigilla autentica predicti Andree episcopi et capituli Moraviensis ecclesie cum subscriptionibus canonorum · Ego Andreas episcopus et canonicus de Fotherueys subscribo · Ego Symon decanus Moraviensis subscribo · Ego W. precentor Moraviensis subscribo · Ego Willielmus cancellarius Moraviensis subscribo · Ego Johannes succentor et canonicus Moraviensis subscribo · Ego Johannes canonicus de Dufphus subscribo · Ego Willielmus canonicus Moraviensis · Ego Willielmus de Rift' canonicus de Croyn subscribo ·

Compositio super quinque acris terre capelle de Hogefton ·

- 94 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris notum fiat quod cum controversia esset inter Andream episcopum Moraviensem ex parte una et Symonem de Hogefton ex alia super decem acris terre in Hogefton · ita convenit inter eos amicabiliter de voluntate et consensu Hugonis decani et capituli Sancte Trinitatis de Elgyn · felicit quod predicto Episcopo pro fe et successoribus suis renunciante liti mote et movende super predictis .x. acris in perpetuum predictus Symon contulit pro pono pacis in perpetuum in puram et perpetuam elemosinam capelle de Hogefton quinque acras terre in villa de Hogefton pro anima patris et matris sue et omnium antecessorum suorum habendas et possidendas perpetuo adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliqua terra in regno Scotie liberius · quietius · plenius et honorificentius ab aliqua ecclesia tenetur vel possidetur · In premissorum autem firmum et indubitate testimonium ei parti hujus scripture in modum cyrographi confecte quam recepit predictus Episcopus apposita sunt sigilla dicti Symonis · Willielmi Auguſtini et Roberti fratris ejus · ei vero

parti quam recepit predictus Symon apposita sunt sigilla predicti Episcopi et capituli . Testibus fratre Alano . Radulpho capellano . Waltero de Moravia filio quondam Hugonis de Moravia . Waltero de Moravia filio Willelmi de Moravia . Willelmo Auguſtini . et Roberto fratre ejusdem . et aliis .

Collatio ecclesie de Inuerian per Walterum de Moravia .

95 Walterus de Moravia miles omnibus amicis suis et hominibus salutem . Sciant prefentes et futuri me dedisse . concessisse et hac presenti carta mea confirmasse Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn in puram et perpetuam elemosinam . ad sustentationem fabrice ejusdem ecclesie in perpetuum . ecclesiam de Inuerian cum omnibus justis pertinentiis suis . Quare volo et concedo ut capitulum predicte ecclesie de Elgyn teneat et possideat predictam ecclesiam de Inuerian ad fabricam dictae ecclesie de Elgyn in perpetuum . adeo libere et quiete . plenarie et honorifice sicut aliqua ecclesia in toto regno Scotie ab aliquo capitulo liberius . quietius . plenius et honorificentius tenetur et possidetur . Testibus Andrea episcopo Moraviensi . Comite de Ros . domino Symone vicario de Dundurkus . domino Radulpho capellano episcopi Moraviensis . Alexandro vicecomite de Elgyn . Symone de Hogefton . Henrico templario . et aliis .

Donatio Andree episcopi de croftis clericorum in le burchalch .

96 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum vifuris vel audituris Andreas miseratione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem . Noveritis universi nos dedisse et concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse in liberam puram et perpetuam elemosinam decano . cantori . cancellario . thefaurario . archidiacono Moravie . cuilibet eorum toftum et croftum quatuor acrarum . et quibusdam aliis canonicis . felicet subdecano . succentori . et magistro .H. canonico de Spyne . magistro Edwardo . Willelmo de Moravia . Roberto canonico de Duppole . domino Simoni canonico de Muy . cui libet eorum toftum et croftum duarum acrarum in Burchalch . Concedimus etiam predictis canonicis et aliis canonicis Moraviensis ecclesie

afyamenta in bosco nostro et in peturis nostris apud Elgyn ad usus proprios · quare volumus et concedimus ut predi^cti canonici et successores sui teneant et possideant predi^cta tosta et crosta cum predi^ctiis afyamentis adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliqua elemosina liberius · quietius · plenius et honorificentius tenetur et possidetur · Testibus domino Waltero de Moravia · Alexandro vicecomite de Elgyn · Henrico templario · Ada filio ejus · Symone de Hogeston · et multis aliis ·

Litera Andree episcopi Moraviensis super affignatione crostorum canonicis ·

- 97 Omnibus has literas vifuris vel audituris Andreas permissione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem · Noveritis universi nos variis et urgentibus negotiis occupatos interesse non posse affignationi toftorum et crostorum faciende apud Elgyn in Burchalch canonicis nostris · ideoque volumus et mandamus ut magister Ricardus cantor noster cui vices nostras ad hoc committimus id nomine nostro plenus exsequatur · ita quod decano et canonicis nostris ceteris qui in nostra dioceſi fuerint inventi vocatis ad hoc singulis canonicis toftum affiginetur juxta cymiterium quod nuper dedicavimus in le Burchalch · et due acre terre in croftum · hiis autem qui dignitates habent in ecclesia nostra · iiii · acre in croftum affiginentur · et Robertus Fyndoc satissimaciat de suo crofto · quicquid autem predi^ctus Cantor noster in predi^cta fecerit affignatione previa provifione debita fecundum formam suprascriptam ratum et gratum habebimus · Valete in Domino semper · Th' autem de Croyn toftum cum una aera affiginetur · Valete in Domino iterato et perpetuo ·

Vendicio Roberti Fyndoc de tofto suo de Elgyn ·

- 98 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum vifuris vel audituris Robertus Fyndoc de Elgyn salutem · Noveritis universi me de voluntate et confensu Alexandri filii mei et heredis et aliorum filiorum meorum et heredum fuorum · vendidisse capitulo Moraviensi pro quatuor marcis et dimidia quas idem capitulum milii solvit pre manibus totum plenarium toftum meum cum crofto quod habeo in burgo de Elgyn extra portam orientalem quod

jacet infra tostum Alexandri de North' et terram quam Andreas Moraviensis quondam episcopus emit de Willelmo ortalano · tenendum et habendum dicto capitulo in perpetuum de me et heredibus meis adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliquod burgagium in regno Scotie ab aliquo liberius · quietius · plenius et honorificentius tenetur et possidetur · reddendo inde singulis annis mihi et heredibus meis pro omni servitio · consuetudine · consilio · exactione et demanda et omnibus aliis que exigi poterunt ratione prediecte terre a me et heredibus meis in perpetuum duos solidos · medietatem ad Pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in hyeme proxime sequens · Ego autem · R · et heredes mei predictam terram warantizabimus predicto capitulo contra omnes et omnes clamantes · In hujus rei testimonium hinc scripto sigillum meum una cum communi sigillo de Elgyn feci apponi · Aetate anno gratie · 1540 · xliiiii · mensis Julii · Testibus domino Andrea Wyfman · Thoma Wyfman · Warino Hayrock · Hugone fratre ejus · Johanne de Inverloch' · Alexandro filio Johannis · Roberto filio Alicie · et multis aliis ·

Compositio inter ·S· episcopum et Freskynum de Moravia ·

- 99 Noverint omnes hoc scriptum vifuri vel audituri quod orta dudum controversia inter venerabilem patrem ·S· episcopum Moraviensem ex parte una et Freskynum de Moravia dominum de Duffus ex altera · super usuario nemoris et more de Spyny et de Fynroffy et eorundem nemoris et more pastura · neconon super terra que vocatur Logynhaedale · sopia est tandem in hac forma · videlicet quod predictus Episcopus predicto Freskyno et heredibus suis concessit usuarium nemoris et more predictorum tenendum fibi secundum formam compositionis olim facte super eodem usuario inter Andream bone memorie predecessorem suum et Walterum de Moravia dicti Freskyni genitorem · sicut in scriptura cyrographata super eadem compositione inde confecta plenius continetur · Concessit etiam dictus Episcopus dicto Freskyno et heredibus suis pasture communam infra divisas five terminos in predicta scripture compositione contentos plenius et nominatos · tenendam fibi et salmariis [salinariis?] de memorato Episcopo et successoribus suis · Concessit etiam idem Episcopus predicto Freskyno et heredibus suis terram de Logyn supradictam · tenendam fibi et habendam

de predicto Episcopo et successoribus suis sicut carte quorundam predecessorum ipsius Episcopi pravae et attavo dicti Freskyni et heredibus eorum super dicta terra de Logyn consecute plenius continent et testantur. Dictus vero Freskynus pro hac concessione dicto Episcopo et successoribus suis dedit et concessit communam in pastaure sua et nemore suo supradicte terre de Finroffy vicinis usque Saltecot que est inter Finroffy et Kintray. tenendam et habendam dicto Episcopo et successoribus suis et hominibus sive tenentibus eorum in dicta terra de Finroffy manentibus et mansuris de predicto Freskyno et heredibus suis in liberam et quietam elemosinam ab omni servitio exactione et demanda. Utraque vero partium renunciavit cartis et cyrographis et scripturis omnibus per quas prefens compositio sive supradicte concessiones possent revocari vel impugnari. illis duntaxat exceptis de quibus superius. In premisorum autem testimonium huic scripture in modum cyrographi consecute apposita sunt sigilla partium. videlicet illi parti que remanet penes predictum Freskynum sigillum dicti Episcopi est appensum. alteri vero parti que penes predictum Episcopum remanet appositum est sigillum dicti Freskyni. Testibus domino A. decano Moraviensi. domino M. de Monte alto. magistro Johanne de Hedon precencitore Moraviensi. Thoma Wyfman. Roberto Nigro burgeni de Elgyn. Ferg' de Ardrossan. et multis aliis. Actum anno gratie 1548 die Sancti Cuthberti apud Elgyn.

Super litibus motis.

- 100 Innocentius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Episcopo et dilectis filiis capitulo Moraviensi salutem et apostolicam benedictionem. Decet et expedit ut gravati super provisionibus clericorum per fedem apostolicam. que tanquam pia mater illorum preces plerumque non potest inducata facie transire. per eam interdum alicujus relevationis solatum affequantur. Cum igitur vestra petitio nobis exhibita continebat [quod] ecclesia vestra per fedem apostolicam sit super plurimum clericorum receptione ac provisione gravata. nos super hoc in posterum vobis et eidem providere volentes auctoritate vobis presentium indulgemus ut ad receptionem vel provisionem alicujus per literas fedis apostolice vel legatorum ejus compelli de cetero [non positis] absque mandato fedis ejusdem faciente plenam

et expressam de hac indulgentia et vestra ecclesia mentionem . Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis infringere vel ei auctu temerario contraire . Si quis autem [hoc] attemptare presumperit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus fe noverit incursum . Datum Lugduni .x. Kalendas Aprilis . pontificatus nostri anno sexto .

Confirmatio electionis Decani in perpetuum .

- 101 Innocentius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Episcopo et dilectis filiis Decano et capitulo Moraviensi salutem et apostolicam benedictionem . Solet annuere fides apostolica piis votis et honestis petentium precibus favorem benevolum impertiri . Cum igitur sicut ex parte vestra fuit propositum coram nobis quod in ecclesia vestra sit a fui fundatione statutum . firmatum juramento . et haec tenus pacifice observatum . ut vacante decanatu decanus a capitulo eligatur . nos vestris petitionibus inclinati statutum hujusmodi ratum habentes et gratum illud auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus . Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis infringere vel ei auctu temerario contraire . Si quis autem hoc attemptare presumperit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus fe noverit incursum . Datum Lugduni .iii. Kalendas Aprilis . pontificatus nostri anno sexto .

Confirmatio Innocentii cathedralis ecclesie et canoniarum .

- 102 Innocentius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Episcopo et dilectis filiis capitulo Moraviensi salutem et apostolicam benedictionem . Sacrofanca Romana ecclesia devotos et humiles filios ex affuete pietatis officio propensius diligere confuevit et ne pravorum hominum molestii agitentur eos tanquam pia mater fue protectionis munimine confovere . Eapropter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu personas et ecclesiam vestram cum omnibus bonis tam ecclesiasticis quam mundanis que in prefenti rationabiliter possidetis aut

in futurum justis modis preflante Domino poteritis adipisci sub beati Petri et nostra protectione suscipimus · et presentis scripti patrocino communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis infringere vel ei ausu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare presumperit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incurfurum · Datum Rome apud Sanctum Petrum .vi. Idus Aprilis · pontificatus nostri anno .ix.

Ordinatio Andree [*Archibaldi*] episcopi inter capitulum Moraviense et Prebendarium de Kyngufy ·

103 Omnibus sancte matris ecclesie filiis hoc scriptum visuris vel audituris .A: permisso divina Moravienis episcopus salutem eternam in Domino · cum capitulum ecclesie Moravienis propter causas diversas et negotia eandem ecclesiam tangentia sit ere onerata alieno et pro eo quod ex evidenti utilitate ipsius ecclesie magistro Matheo de Urbe scriptori domini Pape decem marcas annuas liberaliter concepsit · nos revelationi ejusdem et indempnitate providere cupientes · volente et consentiente expresse Willelmo de Elgyn prebendario de Kinguscy et se ad istius ordinationis nostre observationem pro se sibi successuris juramento corporaliter prestito astrin gente · volumus et statuendo concedimus et ordinamus ut predictum capitulum percipiat et habeat singulis annis in festo Sancti Johannis Baptiste in tota vita preslati magistri Mathei .xx· marcas de decimis garbarum de Kingusfy et del Inche percipiendas per manus predicti .W. vel cujuslibet prebendarii in eadem prebenda instituti vel procuratorum eorundem · et etiam ut predictus .W. et prebendarii de Kingusfy eidem successuri solvant singulis annis in supradicto festo procuratori predicti capituli unam marcam sterlingorum ad expensas faciendas circa millionem dictae pecunie apud Berewik · ita quod sit in optione dicti Willelmi et successorum suorum unam marcam singulis annis solvere vel propriis sumptibus et periculo dictam summan .xx· marcarum apud Berewic ut premissum est deferre · Volumus etiam et concedimus volente et annuente predicto capitulo nos et successores nostros teneri et obligari ad satissimum predicto capitulo de predicta summa annua .xx· marcarum termino predicto · et ad observandum indempne predictum capitulum in omnibus et per omnia si

aliquo casu contingente idem capitulum vel procurator ejusdem de decimis supradiectis per manus prebendariorum vel procuratorum eorundem optinere non poterit · hoc pro nobis et successoribus nostris omni exceptione et juris remedio civilis vel canonici remotis fideliter promittimus · In cuius rei testimonium una cum sigillo nostro huic scripto appensum est sigillum dicti Willelmi · Actum anno gratie ·m⁹·cc⁹·līii· ·x⁹· Kalendas Decembris ·

Confirmatio super residencia facienda ·

- 104 In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti amen · Anno gratie ·m⁹·cc⁹· etc. ubi dicitur *in primis receptum est etc.* Alexander episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Archibaldo episcopo Moraviensi salutem et apostolicam benedictionem · Cum a nobis petitur quod justum est et honestum tam vigor equitatis quam ordo rationis exigit ut id per sollicitudinem officii [nostri] ad debitum perducatur effectum · Sane petitio tua nobis exposita continebat quod bone memorie Andreas episcopus Moraviensis predecessor tuus et capitulum Moraviensis ecclesie deliberatione provida statuerunt quod decanus et alii persone atque canonici ejusdem ecclesie per certam partem anni residentiam ficerent in eadem · alioquin septimam partem provenientium suorum amittant · que dari debent residentibus et servientibus in ecclesia predicta · Justis autem tuis precibus inclinati quod ab eisdem Episcopo et capitulo in hac parte proinde factum est ratum habentes et gratum illud auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contravenire · Si quis autem hec attemptare presumperit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus fe noverit incursum · Datum Lateranenſ' ·xi· Kalendas Januarii · pontificatus nostri anno secundo ·

Quod pertineat Episcopo visitatio decani et omnium canonicorum ·

- 105 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum visuris vel audituris · A · Dei gratia Brechinensis episcopus ac ejusdem loci Archidiaconus judices a domino Papa delegati salutem in Domino · Quanto salus animarum ex mote questionis con-

troverfia magis accenditur tanto celerius ad decisionem litis convenit properare . Cum igitur inter venerabilem patrem dominum Archebaldum Dei gratia Moravienfem epifcopum ex parte una . et Decanum et canonicos Moravienses de dignitatibus et aliarum liberalium prebendarum ex altera . super prebendarum fuarum et ecclesiarum ad easdem pertinentium visitatione et morum reformatione tam decani quam aliorum canonicorum et clericorum et etiam ministrorum . vicariorum . capellanorum . parochianorum diētarum prebendarum . nec non et jurisdictione ad easdem prebendas et ecclesiās pertinentiā suborta fuisset materia questionis . tandem auctoritate apostolica nobis in hac parte commissa vocatis omnibus quos causa tangit et partibus coram nobis constitutis . fuit ex parte ipsius Episcopi petitum quod cum ex diligentia pastoralis officii ad hoc teneatur de jure communī quod sibi liceat omnes ecclesiās et prebendas tam de dignitatibus quam ceteras universas visitare ac secundum formam juris que ad visitationis officium spectat in eis adimplere . necnon et excessus tam decani quam canonicorum univerforū et singulorū et clericorum de choro et ministrorum eorundem vicariorum et capellanorum et parochianorum predicatorum ecclesiārum corrigere . ac eorum mores ne ipsorum fanguis de manibus requiratur libere valeat reformare . et que ad jurisdictionem ordinariam pertinent inviolabiliter exercere . Nos igitur auditis et intellectis totius cause meritis finem litibus imponere volentes . de voluntate et consensu partium . habita deliberatione diligenti et virorum prudentium communicato confilio . auctoritate predicta ita duximus ordinandum . ut dictus Moravienfis Episcopus et ejus succeſſores tam ad visitationem decani et capituli quam canonicorum . clericorum chori ac ministrorum . vicariorum et ecclesiārum prebendalium de dignitatibus et aliarum liberalium prebendarum . et ad excessuum correctionem capellanorum et parochianorum ad predictas prebendales ecclesiās pertinentium ac morum reformationem liberaliter admittantur . ita scilicet quod dictus Episcopus et ejus succeſſores singulis annis pro decanatu procuratione unica fint contenti . pro precentoria . theſauraria . archidiaconatu . et pro prebenda de Spyny . pro qualibet earum singulis annis unica ſimiliter procuratione fint contenti . alias vero prebendas et dignitates et omnes ecclesiās ad ipsas pertinentes prout animalium cura requirit et quotiens opus fuerit visitare non omittant . et ab eis sicut convenit procurentur . pro visitatione in ecclesia cathedrali facienda procuratio a capitulo non prefetur . Reservatis tamen dictis decano et

canonicis liberalium prebendarum omnimoda iurisdictione sua quam haec
nus in prebendis suis habere consueverunt · nisi in hiis casibus in quibus
causa secundum canones a prelatis inferioribus ad superiores devolvuntur ·
Excessus vero canonicorum cathedralis ecclesie qui consueverunt corrigi per
decanum et capitulum per ipsos juxta ejusdem ecclesie consuetudinem hac
tenus pacifice observatam et commonitionem et iunctionem Episcopi et suc
cessorum suorum infra competentem terminum eis ab Episcopo vel ejus
successoribus prefigendum corrigitur · Alioquin Episcopus et ejus success
ores Deum pre oculis habentes ut animarum cura requirit per censuram
ecclesiasticam corriger non omittant · In hujus rei testimonium ad supra
dicta omnia firmiter et inviolabiliter et perpetualiter observanda illi parti
hujus scripture in modum cyrographi consecre que penes dominum Episcopum
et suos successores remanet una cum sigillis nostris appositum est sigil
lum capituli Moraviensis cum subscriptionibus canonicorum · relique vero
parti que penes predictos Decanum et canonicos remanet una cum sigillo
dicti Episcopi sigilla nostra fecimus apponi · Actum apud Munros pridie
Kalendas Maii · anno Domini ·cc⁹·cc⁹·lx⁹.

FINITO LIBRO SIT LAUS ET GLORIA CHRISTO ·

AMEN DICANT OMNIA ·

CARTE HOSPITALIS PONTIS DE SPE .

Carta Muriel de Polloc · de Inuerorkel ·

106 Muriel de Polloc omnibus amicis et hominibus suis salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse et concessisse et hac carta mea confirmasse Deo et beate Marie et beato Nicholao totam terram meam de Inuerorkel per rectas divisas suas et cum omnibus justis pertinentiis suis in puram et perpetuam elemosinam ad habendum in ea domum ad receptionem pauperum transeuntium · Quare volo et concedo ut predicta domus perpetuo habeat et possideat predictam terram per rectas divisas suas et cum omnibus justis pertinentiis suis · in bosco · in plano · in pratis et pascuis · in terris et aquis · in moris et maresiis · in stagnis et molendiis et piscariis · adeo libere et quiete · plenarie et honorifice sicut aliqua elemosina in regno Scotie liberius · quietius · plenius et honorificentius ab aliqua domo religiosa tenetur vel possidetur · Testibus Andrea Moravieni episcopo · magistro Henrico thesaurario · Rand' archidiacono · Willelmo subdecano ecclie Sancte Trinitatis de Elgyn · Nicholao vicario de Rothyn · Symone vicario de Dundurkus · Willelmo fratre Ricardi episcopi · Nicholai de Urcane · Hugone Grene · et aliis ·

Carta Muriel de Polloc · de molendino ·

107 Muriel de Rothes filia quondam Petri de Pollok omnibus amicis et hominibus suis salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse et concessisse et hac carta mea confirmasse hospitali Sancti Nicholai juxta pontem de Spe et in eodem loco servientibus et servitulis ad sustentationem pauperum

ad idem hospitale confluentium · molendinum habendum in terra sua de Innerorkell et stagnum habendum et aqueductum ad idem molendinum · sicut habuerunt tempore confectionis hujus carte et sicut melius ibidem habere poterunt · Dedi etiam et concessi et hac carta mea confirmavi eidem hospitali in puram et perpetuam elemosinam illam portionem terre que est proxima eidem versus orientem et que jacet inter Spe et proximum cudos a cruce quam ibidem feci ponii usque ad aliam crucem que posita est prope aquam que vocatur Orkel et prope predictum hospitale · sicut ego ipsa una cum venerabili patre domino Andrea Moraviensi episcopo predictam portionem terre perambulavi · salva mili et heredibus meis et heredum meorum via tunc provisa et assignata · Testibus predicto venerabili patre Moraviensi episcopo · magistro W. Agno officiali episcopi Moraviensis · magistro Hugone de Haketon · magistro Johanne de Berwick · magistro Willelmo de Hoketon canonicis ecclesie Moravienlis · Archibaldo et Waltero capellanis dicti Episcopi · Symone persona de Dundurkus · Hugone vicario de Rothes · Nicholao et Henrico capellanis meis · Roberto clero domini Justiciarri Scocie · David filio Jacobi Morgundi · Adam filio Gospatric · Hugone de Seton · Willelmo de Achenbrue · Actum anno gratie 1000 cc^o tricesimo octavo · die Sancti Nicholai ·

Carta Walteri de Moravia · de Agynway ·

108 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Walternus de Moravia filius quondam Willelmi de Moravia salutem · Noveritis universi me dedisse · concessisse et hac carta mea confirmasse Deo et beato Nicholao et hospitali ejusdem fito juxta pontem de Spe · ad sustentationem pauperum ibidem recipiendorum · totam terram meam de Agynway · felicet unam danacham · tenendam fibi et habendam de me et heredibus meis in puram et perpetuam elemosinam per rectas divisas suas cum omnibus pertinentiis suis iustis · in bosco · in plano · in pratis · in pascuis · in moris · in maresiis · in stagnis et aquis et molendinis et omnibus aliis ad eam juste pertinentibus · salva mili et heredibus meis piscaria de Spe que ad eandem pertinet · Quare volo et concedo ut predictum hospitale habeat et possideat predictam terram in puram et perpetuam elemosinam adeo libere · quiete · plenarie et hono-

rifice sicut aliqua elemosina in toto regno Scotie ex dono alicujus liberius . quietius . plenius et honorificentius tenetur et possidetur . reddendo inde singulis annis mihi et heredibus meis pro omni servitio et exactione ad nos vel ad predictam terram pertinente unam libram piperis ad Penthecosten . Testibus Andrea episcopo Moraviensi . magistris Willelmo et Edwardo et Willelmo fratre meo canonicis Moraviensis ecclesie . domino Waltero de Moravia filio quondam Hugonis de Moravia . Michaele de Smalham et Roberto de Cokburn et Stephano fervientibus meis .

Carta de Robenfeld .

109 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis salutem . Sciant prefentes et futuri nos divine pietatis intuitu dedisse . concessisse et hac carta nostra confirmasse ad sustentationem pontis de Spe terram de Robenfeld per rectas divisas suas et cum omnibus iustis pertinentiis suis in liberam puram et perpetuam elemosinam quietam ab omni forinfeco servitio auxilio et confuetudine et exactione seculari . Quare volumus ut custos predicti pontis qui per nos et consilium nostrum pro tempore preficietur ad hoc predictam terram habeat custodiendam . et de eadem terra ad commodum et conservationem ejusdem pontis sicut melius poterit disponat . Testibus Roberto episcopo Roffensi . magistro Matheo cancellario . Thoma priore de Urchard . Ranulpho archidiacono Moraviensi . Thoma hostiario . Willelmo Prat vicario de Inuernarn . Radulpho de Campis . Willelmo Bifet . Galfrido de liberatione . apud Elgyn tricesimo die Junii . anno regni nostri quartodecimo .

De iiiij marcis de firma molendinorum de Inuernarn .

110 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis salutem . Sciant prefentes et futuri nos pro salute anime nostre et antecessorum nostrorum dedisse . concessisse et hac carta nostra confirmasse Deo et beate Marie et capelle Sancti Nicholai juxta pontem de Spe . ad sustentationem capellani et clerici in dicta capella de-

fervientium · quatuor marcas annuatim percipiendas de firma molendinorum nostrorum de Inuernarn · Quare volumus et firmiter precipimus ut firmarii dictorum molendinorum nostrorum de Inueruarn predictis capellano et clero qui in dicta capella Sancti Nicholai pro loco et tempore ministraverint quatuor marcas singulis annis habere faciant · scilicet medietatem ad Pentheosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini · Testibus Willelmo de Bondington cancellario · Waltero filio Alani senefalli iusticiarioris Scotie · M. comite de Anegus et Katania · Johanne Bifet · Waltero Bifet · M. filio · M. comitis de Leuenaux · Willelmo Bifet · Apud Inuerculan septimo die Octobris · anno regni domini Regis decimo octavo ·

Compositio super ecclesia de Rothes ·

- 111 Anno Domini · M^o.cc^o. tricesimo quinto · cum esset mota controversia inter H. priorem et conventum Sanctiandree ex parte una · et venerabilem patrem Andream episcopum et capitulum Moravie et dominam Muriel de Rothes et hospitale Sancti Nicholai juxta pontem de Spey ex altera · super ecclesia de Rothes · tandem tam dicti Prior et conventus de consensu venerabilis patris Willelmi Dei gratia episcopi Sanctiandree quam pars adversa pro se et successoribus suis in perpetuum ad enervandam omnem concertationis et disceptationis materiam se supposuerunt ordinationi dicti venerabilis patris Andree Dei gratia episcopi Moraviensis · renunciantes utrinque omni actioni et exceptioni et omni interpellationi facte vel faciende in judicio vel extra judicium et impetratis et impetrandis super predicta ecclesia et ejus pertinentiis · Ex ordinatione autem domini Episcopi concesserunt et quietum clamaverunt predicti Prior et conventus ex consensu venerabilis patris Willelmi Dei gratia episcopi Sanctiandree predicto hospitali in perpetuum totum ius quod dicebant se habere in dicta ecclesia de Rothes et ejus pertinentiis · Dictus vero Andreas Dei gratia Moraviensis episcopus de consensu capituli sui et predicto Domine de Rothes et predicti hospitalis dedit et concedit tres marcas singulis annis solvendas in perpetuum de predicta ecclesia de Rothes nomine simplicis beneficii Priori et conventui Sanctiandree per manum cujuslibet rectoris predicti hospitalis

ad dictum hospitale · scilicet viginti solidos ad festum Sancti Martini in yeme et viginti solidos ad Pentecosten proximo sequentem · Ut autem hec ordinatio perpetuum obtineat robur firmitatis parti hujus scripture per modum cyrographi confecte penes Priorem et conventum Sanctiandree residenti apposita sunt sigilla dicti venerabilis patris Episcopi et capituli Moravie cum subscriptionibus eorundem et sigilla dicto Domine de Rothes et dicti hospitalis · parti vero alteri penes alteram partem residenti apposita sunt sigilla venerabilis patris Episcopi et capituli Sanctiandree cum subscriptionibus fratrum · Testibus capitulis antedictis · Ego ·H· prior Sanctiandree subscribo · Ego ·R· supprior subscribo · Ego ·W· subscribo · Ego ·G· tertius prior subscribo · Ego Jo· primus subscribo · Ego Thomas subscribo · Ego frater Adam subscribo · Ego frater Thomas subscribo ·

Confirmatio Eve de Morthach · de ecclesia de Rothes ·

112 Omnibus hoc scriptum vifuris vel audituris domina Eva Morthach domina de Rothes salutem · Sciant prefentes et futuri me dediffe et concessisse et hac carta mea confirmasse Deo et beate Marie et beato Nicholao et hospitali Sancti Nicholai pontis de Spe · ad sustentationem pauperum ibidem confluentium · ecclesiam de Rothes et quicquid juris in ipsam habere potui · quam inclite recordationis Muriel de Pollok mater mea eidem hospitali dedit et concessit · Quare volo et concedo ut predictum hospitale perpetuo habeat et possideat predictam ecclesiam adeo libere · quiete · plenarie et honorifice in puram elemosinam sicut aliqua ecclesia vel elemosina liberius · quietius · plenius et honorificentius ab aliquo laico patrono habetur et possidetur · In cuius rei testimonium huic scripto sigillum meum apposui · Testibus domino Willelmo de Aston canonico Moraviensis ecclesie · domino Willelmo vicario de Dundurkus · domino Henrico capellano de Rothes · Matheo de Elgyn canonico Moraviensis ecclesie · Roberto de Pollok · Ada filio Roberti · Willelmo dispensatore · et aliis ·

Confirmatio Episcopi Moraviensis.

113 Omnibus sancte matris ecclesie filiis hoc scriptum visuris vel audituris
Andreas divina permissione Moraviensis episcopus eternam in Domino
salutem . Noveritis universi nos de confilio et voluntate et consensu capi-
tuli Sancte Trinitatis de Elgyn dedisse et concessisse et hac carta nostra
confirmasse Deo et beato Nicholao et hospitali ejusdem fito juxta pontem
de Spe . ad sustentationem pauperum ibidem recipiendorum . in puram et
perpetuam elemosinam . ecclesiam de Rothes cum omnibus justis pertinentiis
fuis in obventionibus . oblationibus et omnibus aliis redditibus ecclesiasticis
ad eam de jure spectantibus . Quare volumus et concedimus ut predictum
hospital habeat et possideat predictam ecclesiam de Rothes cum omnibus
pertinentiis fuis in puram et perpetuam elemosinam adeo libere . quiete .
plenarie et honorifice sicut aliquod beneficium ecclesiasticum in dyocesi
nostra liberius . quietius . plenius et honorificentius tenetur et possidetur .
alvis episcopalibus . In horum autem testimonium huic scripto apposita
funt sigillum nostrum authenticum et sigillum authenticum predicti capituli
cum subscriptione fratrum . Testibus domino .S. decano ecclesie Mor-
aviensis . magistro Ricardo precentore Moraviensis ecclesie . domino Wil-
helmo cancellario . domino Roberto thesaurario . domino Ranulpho archi-
diacono . magistris Edwardo et Willelmo . Roberto . Andrea . Johanne
canonicis ejusdem ecclesie . Radulpho capellano nostro . Simone de Direby
serviente nostro .

MUNIMENTA PERTINENTIA
AD DOMUM DEI JUXTA ELGYN .

Confirmatio Johannis Episcopi .

114 Universis sancte matris ecclesie filiis ad quos presentes literae pervenerint Johannes permisso divina Moravienis ecclesie minister humilis salutem in Domino sempiternam . Noverit universitas vestra nos inspexisse quandam cartam excellentissimi principis ac domini nostri domini David Dei gratia Regis Scotorum illustris . sigilloque suo autentico signatam . non abolitam . non abrasam . nec in aliqua parte vitiatam . cuius carte tenor de verbo ad verbum talis est . David Dei gratia Rex Scotorum justiciariis . vicecomitibus . prepositis ac ceteris coinfratribus regiis quibuscunque . et omnibus probis hominibus totius terre sue salutem . Sciant presentes et futuri nos inspexisse quandam cartam bone memorie domini Alexandri Dei gratia Regis Scotorum predecessoris nostri . cuius carte tenor de verbo ad verbum talis est . Alexander Dei gratia Rex Scotorum omnibus probis hominibus totius terre sue salutem . Sciant presentes et futuri nos dedisse . concessisse et hac carta nostra confirmasse Deo et beate Marie et Sancto Johanni Evangeliste . et Domui Dei juxta Elgin in perpetuam elemosinam . terras de Monben et de Kellos per rectas divisas suas et cum omnibus iustis pertinentiis suis . ad receptionem pauperum et sustentationem eorumdem in eadem domo . Quare volumus et concedimus ut dicta domus habeat prenominatas terras in perpetuam elemosinam . in bofeo et plano . in terris et aquis . in pratis et pascuis . in moris et maresiis . cum focco et facca . cum furca et fossa . cum thol et them . et infangandtheff . et cum omnibus aliis ad easdem terras iuste pertinentibus . libere . quiete ab omni auxilio . consuetudine . exactione et demanda . faciendo tamen forinsecum servitium in exercitu quod pertinet ad dictas terras . et sequendo molendinum nostrum de Elgyn . Testibus Willelmo episcopo Glafguensi cancellario . W. filio Alani feneſcalli justiciario Scotie . Alano hofſiario comite Atholie . Waltero de Petyn . David de Haſtyngys . W. Prat . Roberto de alto Monte . Bartholomeo Flandrenſi . Apud Abirdon viceſimo tertio die Februario anno regni domini Regis viceſimo primo . Nos insuper videntes

et considerantes paupertatem et devestationem predicte Domus Dei de Elgyn · de gratia nostra speciali ac intuitu caritatis et ex certa scientia · concedimus et per presentes confirmamus quod predicta Domus Dei predictas terras de Monben teneat et possideat de cetero liberas et quietas ab omni fecta et sequela curiis nostris quibuscumque faciendis · ac forinseco servitio qualicunque · nec non et ab omnibus secularibus demandis · exactiōnibus · prisī · captionibus · talliagiis et excercitu quo cumque · salva tamen communi defensione regni nostri · Quare firmiter prohibemus ne quis prefatas terras de Monben vel homines in eisdem habitantes seu bona eorumdem contra hanc concessiōnem nostram specialem · sic in liberam puram et perpetuam elemosinam per nos concessam et confirmatam · vexare aut gravare presumat quoquomodo · sub pena omnium que erga nostram regiam potestate amitti poterunt · presentibus predicte Domui Dei eternaliter valitūris · Et ut hec nostra donatio concessio et confirmatio robur firmatatis teneant sigillum nostrum presentibus fecimus apponi · Datum apud monasterium de Kinlos quarto die Aprilis anno regni nostri tertiodécimo · In hujus inspectionis testimonium sigillum nostrum autenticum presentibus fecimus apponi · Cum igitur omnes invadentes fraudantes aut auferentes possessiones terras et alia quecumque jura ecclesiastica vel libertates quaecumque sint auctoritate sacri concilii Scoticani publice et solemniter excommunicati et anathematizati · universitatē vestram monemus in Dominō ac ortamur ne quis per se vel per alium aut per alios predicte Domui Dei de Elgin · terris · limitibus · possessionibus · seu aliquibus libertatibus ejusdem per reges et principes vel alios Christi fideles pure et elemosinate ac intuitu caritatis eidem concessis malum · molestiam · dampnum · injuriam seu gravamen faciat vel fieri procuret quoquomodo · contrarium vero facientes quoquomodo tentiam excommunicationis · auctoritate privilegiorum dictae Domui concessorum per fidem apostolicam promulgatam · ipso facto merito poterunt formidare · Datum apud Spyny duodecimo die mensis Aprilis · anno Domini millesimo · ccc⁹ · quadagesimo tertio ·

Commissio ad inquirendum de jure patronatus ·

- 11.5 Robertus Dei gratia Rex Scottorum dilecto et fideli nostro Johanni de Haya militi salutem · Cum inter nos et Episcopum Moraviensem super jure patro-

natus Domus [Dei] de Elgyn nuper fit orta materia questionis · nos de legalitate vestra et circumspetione plene confidentes vobis tenore presentium committimus et mandamus quatenus citius quo poteritis per meliores et fideigniores tam clericos quam laycos homines patrie in qua situata est et per quos rei veritas melius sciri poterit · magno juramento interveniente · fidelem inquisitionem fieri faciatis ad rimandum fideliter quis nostrum de jure aut antiqua consuetudine fit verus patronus ejusdem · et ad quem ejus possessio pertinet · et quis ultimo iuste possessus fuerat de eadem · et si quid per predictos fideles reperire poteritis faciatis partibus fieri justicie complementum · et parti vincenti plenam restitucionem · In cuius rei testimonium sigillum nostrum secretum presentibus est appensum · Datum apud Spyny septimo die mensis Octobris · anno regni nostri secundo ·

Attestatio de fundatione Domus Dei ·

- 116 Univeris presentes literas inspecturis Willelmus de Spyny precentor · Henricus de Pliscardi cancellarius et Willelmus Gerland subdecanus ecclesie Moravienfis · propter malum regimen Moravie in remotis agentes · salutem et subscriptis fidem indubiam adhibere · Universitati vestre fidele testimonium perhibemus · ac in animarum nostrarum periculum scienter suscepimus · et ad perpetuam rei memoriam · non corrupti prece vel pretio amore vel odio promissione aut spe aliqua · sed quia veritas ita se habnit et habet · deponimus et affirimus nos vidisse et inspexisse diligenter quandam literam patentem bone memorie quondam domini Andree episcopi Moravienfis figillo suo in cera viridi impendenti sigillatam · sanam et integrum ac omni vitio et suspicione carentem ut prima facie apparebat · in qua cavebatur expresse ipsum dominum Episcopum fundasse Domum Dei juxta Elgin · et aliquibus certis redditibus quos memoriter non tenemus dotaesse eandem · et quod totis temporibus nostris episcopi Moravienfes soli et in solidum contulerunt dictam Domum Dei quotiens vacavit diversis magistris absque impedimento cujuscunq; · et ipsi magistri per Episcopos sic provisi et promoti possederunt ipsam cum terris et redditibus suis universis fine contradictione quacunque domini nostri Regis vel alterius cujuscunq; · In premissorum testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa · Datum apud Aberdeen tertio die mensis Novembris anno Domini ·^occc^o nonagesimo primo ·

Attestationes de jure patronatus .

- 117 Attestationes domini Johannis Wylgus facte apud pontem de Spe . magno juramento interveniente . in presentia dominorum videlicet domini Johannis Gray . et domini Johannis Wythewyc . et aliorum fidei signorum scilicet Thome Huntayr . Johannis filii Augulfini . et Wilhelmi de Fores et aliorum diverorum . Dicit et fatebatur in presentia eoru dem quod vidit quandam cartam bone memorie domini Andree quondam episcopi Moravienis . cum duobus sigillis pendentibus in cera viridi scilicet domini Episcopi et capituli . super fundatione Domus Dei de Elgin . quam fundavit in terra a via regia usque ad rivulum de Taok in qua domus situata est . cum terra que vocatur Spetelflat juxta domos leproforum de Elgin . et terra de Pettynfayr infra dominium de Lambride . et super hiis terris dicta Domus Dei de Elgyn per dictum Episcopum erat fundata . Ac etiam dicit et fatebatur sub eodem juramento quod quando fuit commorans in domo domini Johannis de Pylmor episcopi Moravienis ultimo defuncti predictus Episcopus dedit custodiam dictae Domus magistro Rogero de Wedale primo . et secundo dictus Episcopus dedit curam et administrationem dictae Domus domino Johanni Pylmor monacho de Cwpyr avunculo suo . et tertio dictus Episcopus dedit curam dictae Domus magistro Symony de Carayl . et quarto predictus Episcopus dedit ministracionem dictae Domus magistro Johanni de Kynarde consanguineo suo . Ac etiam dicit quod reverendus pater in Christo dominus Alexander episcopus Moravienis dedit custodiam dictae Domus Dei domino Ade de Dundurkus qui adhuc remanet cum eadem . In cuius rei testimonium quia sigillum proprium non habui prefens sigillum discreti viri domini Succentoris Moravienis presentibus procuravi apponi .

Restitutio et Renuntiatio Alexandri de Dunbar .

- 118 In nomine Domini amen . Noverint universi quod anno Domini ·ccc⁹· nonagesimo tertio . indictione ·ii· mensis Septembris die ·xxi· pontificatus domini Clementis Pape septimi anno ·xv· reverendo in Christo patre domino Alexandro Dei gratia episcopo Moravieni fedente pro tribunali . in mei notarii publici infra scripti et subscriptorum testium ad hoc specialiter

rogatorum presentia · propter hoc personaliter constitutus magnificus dominus et potens dominus Thomas de Dunbar comes Moravie procurator nobilis viri Alexandri de Dunbar fratri sui germani ut dicebat de ipsius Alexandri speciali mandato volens agnoscere bonam fidem recognovit et confessus est ibidem dictum fratrem suum Alexandrum nullum jus nec [titulum] juris habuisse vel habere in Domo Dei juxta Elgyn nec ad eam · sed ex violenta intrusione domini patris sui eam pro tempore occupasse · ipsamque Domum Dei ad collationem et provisionem Episcopi Moraviensis solum et in solidum · absque requisitione cujuscunque alterius perfone ecclesiastice vel secularis vel presentatione cujuscunque patroni etiam Domini nostri Regis · pertinuisse pertinere et pertinere debere · unde ipsam Domum Dei et ipsius detentionem quam dictus frater suus injuste occupavit pro tempore in manibus dicti domini Episcopi dimisit et pure simpliciter et libere resignavit · Et dominus Episcopus incontinenter ibidem discretum virum dominum Adam de Dundurhus verum et antiquum ipsius Domus Dei magistrum · sed ipsa pro tempore spoliatum · restituit ad ipsam cum pertinentiis suis universis · de benevolentia etiam Comitis supradiicti · super quibus omnibus idem dominus Adam petiit per me notarium publicum infra scriptum sibi publicum fieri instrumentum seu publica instrumenta · Acta fuerunt hec in ecclesia Moraviensi anno · indictione · mense · die et pontificatu quibus supra · presentibus venerabilibus viris dominis et magistris Willelmo de Chesholme thesaurario · Johanne de Arde succentore · Willelmo Garland subdecano · Alexandro de Urcharde canonico ecclesie Moraviensis · Willelmo de Camera rectore ecclesie de Turreth Aberdonensis dyocepos · et alia hominum multitudine copiosa · testibus ad premissa specialiter invocatis · Et ego Willelmus de Spyneto clericus Moraviensis dyoceps publicus auctoritate imperiali notarius premissis omnibus et singulis dum ut premittitur agerentur et fierent una cum predictis testibus presens interfui eaque sic fieri vidi et audivi et per alium · me impedito · scripta in hanc publicam formam redegi signoque meo et subscriptione signavi rogatus in testimonium veritatis premissorum ·

Carta Ricardi episcopi Moraviensis super infeodatione terrarum de Logy ·
et le Ermyt dykys · infra baroniam de Duffus ·

- 119 Ricardus Dei gratia episcopus Moraviensis omnibus probis hominibus totius
episcopatus fui clericis et laicis salutem et benedictionem · Sciant presentes
et futuri nos concessisse et hac carta nostra confirmasse Willelmo filio Fref-
kyni et heredibus suis Logynaedal et le Logyndykis cum omnibus terris
que [ad] predictos locos iuste pertinent · tenendas fibi et heredibus suis de
nobis et successoribus nostris libere et quiete ab omni servitio et confuetu-
dine que ad nos pertinent · reddendo annuatim nobis et successoribus nos-
tris unam petram cere ad festum Sancti Patricii · Preter hec etiam conce-
fsumus et hac eadem carta confirmavimus Deo et ecclesie beati Petri de
Duffhus et Andree persone clero nostro et filio suo plenarias decimas
ejusdem terre in perpetuam caritatis elemosinam · sicut carta predecessoris
nostrri Symonis testatur · Testibus magistro · R· archidiacono · Lamberto
capellano · Bricio decano · Hugone · Henrico clericis · Rogero de Inuer-
nys · Willelmo filio Wysman · Augustino de Elgyn ·

Compositio inter Andream episcopum et Walterum de Moravia filium
Hugonis de Moravia · super usuario nemoris et more de Spyny et
Fynroffy ·

- 120 Noverint omnes hoc scriptum vifuri vel audituri quod cum esset contentio
inter Andream episcopum Moraviensem ex parte una et Walterum de
Moravia filium quondam domini Hugonis de Moravia · super usuario nemo-
ris et more de Spyny et Fynroffy quod predictus Walterus dicebat ante-
cessores suos ab antiquo optimuisse · et patri suo a bone memorie domino
Bricio quondam Moravienfi episcopo et heredibus suis conceffum et carta
sua confirmatum afferebat · reddendo nomine recognitionis singulis annis
dimidiam petram cere · ita convenit inter eos amicabiliter · volente et con-
sentiente capitulo Moravienfi ecclesie · fcilicet quod predictus Walterus et
heredes fui habebunt in perpetuum fibi et salinariis usuarium predicti ne-
moris et more ex parte occidentali vie superioris que venit de castello de
Duffus usque ad Lenenford [*le neu ford?*] sub hac forma · quod mora
utentur fodiendo · ex parte vero orientali dicte vie neutrum facient · pre-
dictus vero Walterus et heredes fui singulis annis pro predictis solvent
episcopis Moravienibus unam marcam sterlingorum legalium nomine re-
cognitionis ad Pentecosten pro omni servitio et exactione ad predictos
Episcopos pertinente · In horum autem firmum et indubitate testimo-
nium illi parti hujus scripture in modum cyrographi consepte que penes
ecclesiam Moraviensem extitit apposita fuit sigilla Abbatis de Kynlos ·
Prioris de Urchard · una cum sigillo predicti Walteri · et Walteri de
Moravia filii quondam Willelmi de Moravia · Ei vero parti quam recepit
predictus Walterus appensa fuit sigilla predicti Episcopi et capituli sui
cum subscriptionibus canoniconum · Testibus Willelmo decano de Strath-
bolgin · Roberto decano de Inuernys · Gregorio decano de Strathfpe ·
Radulpho capellano domini Episcopi · Alejandro vicecomite de Elgyn ·
Henrico de Duglas fratre ejus · Augustino de Elgyn · Waltero de Ineys ·
Roberto Hod · Willelmo Wyfman · Andrea Wyfman · Willelmo fratre
domini Ricardi episcopi · Waltero de Salleltok · Archebaldo de Inuer-
loch · Symone et Andrea clericis domini Episcopi · et aliis quam pluribus ·
Actum anno gratie · m° cc° xxvi · x · die Octobris ·

Carta Andree episcopi de situ molendini de Uchtyrfspyny etc.

- 121 Universis sancte matris ecclesie filiis has literas vifuris vel audituris Andreas permiffione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem . Noverint univerfi nos de confenſu et voluntate capituli nostri dediffe et conceffiffi et hac carta noſtra confirmaffe Waltero de Moravia et heredibus suis unum fitum molendini ſuper Loffy in terra noſtra de Uchtyrfspyny ex orientali parte rogi qui eſt in eadem terra . Quare volumus et concedimus ut dictus Walterus et heredes fui habeant in loco predicto molendinum fuum et poſſideant jure perpetuo ad molendum bladum fuum et hominum fuorum adeo libere quiete et honorifice plenarie ſicut aliquis baro in Moravia liberius . quietius . honorificantius et plenarius molen- dinum fuum habet et poſſidet . reddendo nobis et ſuccelloribus noſtris nomine recognitionis ſingulis annis ad festum Penthecoſtes unam libram piperis et aliam libram cumyni . Ut autem hec noſtra confeſſio perpetuo flabilis maneat firma et incontraua appofitione figilli nostri cum ſubſcriptionibus quorundam canoniconum noſtrorum eft roborata . Aetum anno gratie ·cc⁹·xxxvii· ſexto die Idus Octobris . Testibus domino David de Strabolgyn . magistro Willelmo Agno . W. de Suthyrrland . fratre Nicholao . fratre Alano . monachis . Laurentio . Roberto . Bartholomeo . capellani . Simone de Rogheis . magistro Gregorio cementario . Ricardo vitreario . et multis aliis . Ego Andreas Moraviensis episcopus ſubſcribo . Ego Symon deeanus Moraviensis ſubſcribo . Ego Willelmus precentor Moraviensis ſubſcribo . Ego Willelmus canonicus de Petyn ſubſcribo . Ego Willelmus cancellarius ecclesie Moraviensis ſubſcribo . Ego Walterus subdecanus Moraviensis ſubſcribo . Ego Gilbertus de Bradeh' canonicus de Duffus ſubſcribo . Ego H. ſuccentor Moraviensis ſubſcribo . Ego Robertus canonicus de Duppli ſubſcribo .

Ordinatio inter Epifcopum et Johannem Byfeth .

- 122 Universis Christi fidelibus preſentes literas vifuris vel audituris Robertus permiffione divina Roffenſis episcopus et ejusdem loci Decanus iudices a domino Papa delegati eternam in Domino salutem . Noverit univerſitas

vestra quod cum questio verteretur coram nobis auctoritate apostolica inter venerabilem patrem dominum Archebaldum episcopum Moraviensem et ejusdem loci capitulum ex una parte et nobilem virum dominum Johannem Byfeth ex altera . super quibusdam terris videlicet una dauacha terre ecclesie de Cuneway . et alia dauacha in Ros que vocatur Herchelys . quas idem episcopus Moraviensis afferebat ad mensam suam episcopalem Moravie de jure pertinere et hac ratione dictas terras sibi et mense sue predictae judicialiter petebat restitui . afferente vero dicto nobili viro domino Johanne Byfeth dictas terras scilicet de Cunway et de Erchelys ad feudum suum de le Ard jure hereditario pertinere . et hac de causa nec sibi nec mense sue adjudicari deberent seu restitui . Preterea cum idem Episcopus Moraviensis coram nobis auctoritate premissa dictum nobilem virum dominum Johannem Byfeth convenisset super cana terre fue de Ard et una petra cere in quarum possessione ipse Episcopus et predecessores sui a tempore longo pacifice steterunt . sicut coram nobis super hoc plenam fidem faciebat . Tandem post multas altercationes tam de consensu predicti Episcopi et capituli Moraviensis quam ex mera voluntate predicti domini Johannis Byfeth . auctoritate apostolica nobis in hac parte commissa interveniente . inter dictas partes amicabiliter lis conquevit in hunc modum . videlicet quod dictus Episcopus et capitulum Moraviense pro se et successoribus suis renunciaverunt liti mote et movende de cetero super predictis terris de Cunway et de Erchelys . et cana predicta de Ard . nec non et dicta petra cere . et quietum clamaverunt de fe et successoribus suis in perpetuum totum jus et clamum in dictis terris et cana et cera supradictis quod habent vel habere poterunt in posterum . Dictus vero dominus Johannes Byfeth tam pro bono pacis quam pro redemptione laborum et expensarum suarum in lite faciendarum ex mera sua liberalitate dedit et concessit prefato episcopo Moraviensi et successoribus suis in perpetuum sexaginta solidos sterlingorum in terra sua de Munyhoc in feudo de Ard scilicet ex parte occidentali aque percipiendos singulis annis eidem et successoribus suis per manus firmariorum quorumcunque ipsius terre vel eam tenentis seu tenentium . medietatem scilicet ad Pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in yeme . Et ad dictas donationem et concessionem fideliter in perpetuum observandas dictus dominus Johannes Bifet pro se et heredibus suis corporale prestitit juramentum . Nos vero in favorem utriusque partis huic amicabili compositioni auctoritate apostolica nobis

commissa adjecimus ut si forte aliquis successorum predicti Episcopi Moraviensis ab hac amicabili compositione resiliere voluerit predictus annuis census predicto domino Johanni Byfeth et heredibus suis libere et sine contradictione qualibet revertetur. Et si contingat dictum Johannem Bifet vel heredes suos. quod absit. contra presentem compositionem velle venire volumus et consilium quod absque omni strepitu judiciali terra sua de le Ard interdicto supponatur donec predicto Episcopo Moraviensi et successoribus suis super predictis sexaginta solidis annuis fuerit plenius satifacatum. nichilominus reservata predicto Episcopo et successoribus suis petitione sua super terris. cana. et petra cere prenominatis. termino istius conventionis incipiente in vigilia Sancti Mathei apostoli anno gratie .m°.cc°.L°. octavo. In cuius rei testimonium huic scripto in modo cirographi confecto penes predictum Episcopum Moraviensem et suos successores resident una cum sigillis nostris appositum est sigillum predicti domini Johannis Byfeth. alteri vero parti penes predictum dominum Johannem Byfeth remanenti una cum sigillis nostris apposita sunt sigilla predicti Episcopi et capituli Moraviensis. Testibus domino Bartholomeo Flamang. domino Roberto Bifeth. domino W. Augustini. dominis Laurentio et Roberto dictis Grant. domino Archibaldo archidiacono Moraviensi. magistro Johanne de Holbech. et domino A. de Brauach canonice Moraviensis. Andrea de Garyntuly clero. et multis aliis.

Conventio inter Episcopum .A. et David de Graham militem.

- 123 Memorandum quod cum controversia diutina mota esset inter dominum Archebaldum Dei gratia episcopum Moraviensem ex parte una et dominum David de Graham militem dominum de Loveth ex altera super piscaria de Effe fluminis de Forn. tandem supradictus dominus David pro bono pacis et propter affectionem quam habet ad supradictum dominum Archebaldum episcopum et ecclesiam Moraviensem totum jus quod habet vel habere poterunt ipse vel heredes sui in perpetuum in dicta piscaria domino Archealdo episcopo et ecclesie Moraviensi donat et concedit in puram et perpetuam elemosinam. Ita tamen quod predictus Episcopus pro se et successoribus suis et ecclesia Moraviensi totam terram suam ecclesie de Kyntalargyn cum pertinentiis et piscaria totali. tam ea quam eidem donavit dictus

David quam ea que idem Episcopus evicit de dicto Willelmo de Fentwne milite . dimitit eidem David heredibus suis vel assignatis ad feodam firmam perpetuam pro centum solidis sterlingorum annuis eidem Episcopo vel successoribus suis solvendis ad duos anni terminos . videlicet quinquaginta solidis ad festum assumptionis beate Marie Virginis et aliis quinquaginta solidis ad festum Purificationis ejusdem . five dicta terra cum pertinentiis et piscaria tantum valeat five non . et quod solutionem dictorum centum solidorum ipse heredes sui et assignati evitare non valeant renunciando dicta firme . Et si contingat dictum Episcopum successores suos vel ecclesiam suam istam conventionem super firmam enervare vel retractare a predicto David heredibus suis vel assignatis . vult idem David quod donatio piscarie per ipsum facta pro supervacua habeatur et irrita . salvo jure cuiuslibet . et ad ipsum heredes suos vel assignatos revertetur . In cuius rei testimonium ei parti hujus scripture in modum cirographi confecte que penes dictum Episcopum est remansura sigillum dicti David est appossum . alteri vero parti penes predictum David remanenti sigillum dicti domini Episcopi una cum communii sigillo capituli Moraviensis est appositum . Testibus etc .

Carta confirmationis .

- 124 Omibus hoc scriptum visuris vel audituris Archebaldus Dei gratia Moraviensis episcopus salutem in Domino . Noveritis quod cum super terra de Kintalargyn et piscaria fluminis de Thorn spectantibus ad nos et ecclesiam nostram Moraviensem mota susscit controversia et contentio periculosa inter dominum Willelmum de Fentwne militem et dominum David de Graham militem . ac ejusdem David heredem Patricium . quas terram nostram et piscariam dicto domino David et heredibus suis pro centum solidis annuis nobis et successoribus nostris solvendis ad feodam firmam concessimus . nos de consenu et assensu Decani et capituli nostri . et de voluntate dicti Patricii dictae feode firme in manibus nostris renunciantis . et ad preces instantissimas dictorum domini Willelmi et Patricii . ut evitentur pericula gravia in hac parte bono pacis persuadente . quia dicta firma videbatur onerosa . dedisse . concessisse et presenti scripto confirmasse totam terram nostram predictam ecclesie de Kyntalargyn cum pertinentiis et totali piscaria de Effe

fluminis de Thorn ad dictam terram pertinente seu pertinere valente domino .W. de Fenton militi et Patricio de Graham antedicto et heredibus suis vel afflignatis in perpetuum · pro .vi· marcis sterlingorum nobis et successoribus nostris annuatim semper solvendis ad duos anni terminos · videlicet .xx· solidis per dictum dominum .W. et fuos heredes vel afflignatos et .xx· solidis per dictum Patricium et fuos heredes vel afflignatos ad festum Assumptionis beate Marie Virginis · et aliis .xx· solidis per dictum dominum Willelmum et fuos heredes vel afflignatos · aliis autem .xx· solidis per antedictum Patricium et fuos heredes seu afflignatos ad festum Purificationis ejusdem · ita tamen quod ad solutionem dictarum .vi· marcarum singulis annis nobis et successoribus nostris ipsi vel heredes sui aut afflignati teneantur sive dicta terra cum pertinentiis et piscaria tantum valeat sive non · et quod nullo modo prefenti contractui renunciabunt · Memorati vero dominus .W. et Patricius pro se · heredibus suis et afflignatis stipulatione precedente fecerunt nobis et ecclesie nostre homagium et fidelitatem · jura mento interpolito · et in hiis scriptis promittunt pro terra et piscaria predictis . Et si que scripture preter presentes et sibi confimiles et concordantes super dictis terra et piscaria consecete reperiantur · viribus totaliter careant et pro nullis et supervacuis habeantur · Nos infuper et successores nostri dictam terram cum pertinentiis et piscaria antedicta ipsis heredibus suis vel afflignatis contra omnes homines et seminas de jure warantizabimus et perpetuo defendemus · In cuius rei testimonium ei parti hujus scripture in modum cyrographi consecete que penes dictum Patricium est remansura sigillum dicti domini Episcopi una cum communi sigillo capituli sui Moraviensis est appensum · alteri vero parti penes Episcopum remanenti sigillum dicti Patricii est appositum · Testibus etc ·

Carta Eve domine de Rothes · de Inuerlochty ·

- 125 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum visuris vel audituris Eva Murthae domina de Rothes salutem in Domino sempiternam · Noveritis universi me divine caritatis intuitu · pro salute anime mee et pro salute animarum patris mei et matris mee et omnium antecessorum meorum et heredum meorum · dedisse · concessisse et hac prefenti carta mea confirmasse Sanctissime Trinitati et ecclesie Moraviensi ac Archibaldo episcopo et omnibus episcopis Moraviensibus sibi successuris totam terram meam de Inuerlothi per rectas

divisas suas et cum omnibus iustis pertinentiis suis in puram et perpetuam
 elemosinam . Quare volo et concedo ut dictus Episcopus et successores sui
 episcopi Moravienses predictam terram de Inuerlothy habeant . teneant et
 possideant ex dono meo per rectas divisas suas et cum omnibus pertinentiis
 suis in bosco et plano . in terris et aquis et pascariis . in pratis et pascuis .
 in moris et maresiis . in montibus et collibus . in stagnis et molendinis .
 in viis et semitis . in libera curia et placitis et cœactis . in relvio et warda .
 et cum omnibus aliis libertatibus . servitiis . aliamentis et pertinentiis ad
 predictam terram spectantibus . adeo libere . quiete . plenarie et honorifice
 sicut aliqua terra elemosinata in regno Scotie plenius . liberius . quietius et
 honorificentius ab aliquo tenetur et possidetur . salvo forinfeco servitio Sco-
 ticano domini Regis quantum ad eandem terram pertinet . quod predictus
 Episcopus et sui successores episcopi Moravienses tantummodo facient do-
 mino Regi de dicta terra . Dedi etiam et quietum clamavi in omnibus et
 per omnia predicto domino Episcopo et omnibus episcopis Moravie fibi
 successuris totum jus quod habui vel habere potui in dicta terra de Inuer-
 lothi et quod aliquis heredum meorum habere potuisset in posterum .
 nichilo quod ratione predicte terre peti vel exigi poterit ullo unquam tem-
 pore a me vel ab aliquo heredum meorum mihi seu cuicunque dictorum
 heredum in posterum retento . Salva tenura Thome filii quondam Johannis
 de Inuerlothi fibi et heredibus suis in predicta terra juxta formam in carta
 sua inde confecta contentam . Salvis etiam domino Freskyno de Moravia
 et heredibus suis tribus marcis annuis fibi a me in dicta terra collatis .
 Ego vero et heredes mei omnes predictam terram de Inuerlothi cum omni-
 bus et singulis pertinentiis suis sicut predictum est predicte ecclesie et epis-
 copis Moraviensibus contra omnes homines et omnes feminas varandizabi-
 mus in perpetuum et defendemus . In ejus rei testimonium hoc scriptum
 ligilli mei appensione feci robore . Testibus domino Willelmo Dun
 decano Moraviensi . Henrico precentore . R. thesaurario . Archibaldo
 Heroc archidiacono ecclesie Moraviensis . domino Rogero succentore .
 Johanne de Hollebeckis . Ada de Brenhat . canonice Moraviensibus . domino
 Willelmo priore de Urchard . domino Gilberto de Roule milite tune
 vicecomite de Thoma Wifman thayno de Rathen
 Dusgal thayno Archebaldo de
 Hugone thayno Heyrokis . Stephano
 filio Henrico capellano de Rothays et aliis .
 Datum apud gratie .m°.cc°. sexagesimo . tertio Idus Aprilis .

De terris de Strathnavir .

- 126 Omnibus sancte matris ecclesie filiis hoc scriptum visuris vel audituris
 Archebaldus Dei gratia Moraviensis episcopus salutem in Domino . Noverit
 universitas vestra nos de voluntate et consensu Decani et capituli nostri de-
 dille . concessisse et hac carta nostra confirmasse domino Reginaldo le Chen
 minori domino de Duffus et Mariae sponsa sue filie quondam Friskyni de
 Moravia et heredibus suis ex ipsis procreatis et procreandis ad feodifirmam
 totam terram nostram de Strathnauir Cattenenfis dioecesis . quam nobilis
 mulier domina Johanna quondam sponsa domini Friskyni de Moravia con-
 tulit nobis et ecclesie nostre Moraviensi in puram et perpetuam elemosinam
 ad sustentationem duorum capellanorum in eadem perpetuo ministrandum
 videlicet de Langeval et Rossewal . de toftys de Dovyr . de Achenedes .
 de Clibr' . Ardovyr et Cornefern' cum omnibus [sociis?] et aliis ayfia-
 mentis ad dictas terras pertinentibus . tenendam et habendam sibi et heredib-
 us suis supradiictis de nobis et successoribus nostris adeo libere plenarie
 et honorifice in omnibus et per omnia sicut carta dictae donine Johanne
 per quam totam predictam terram nobis et ecclesie nostre Moraviensi con-
 tulit plenius testatur . reddendo inde singulis annis ad canoniam de Elgyn
 decano et capitulo Moraviensi seu eorum certo procuratori ad hoc consti-
 tuto duodecim marcas sterlingorum legalium ad duos terminos . mediata-
 tem scilicet ad Pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini
 in hyeme proximo sequens . ad sustentationem duorum capellanorum pre-
 dictorum qui in eadem ecclesia sicut predictum est ministrabunt . Ad qua-
 rum etiam duodecim marcarum solutionem in supradiictis terminis predictis
 decano et capitulo vel eorundem procuratori fideliter plene et integre et
 fine malo vel quoconque impedimento faciendam . dictus Regi-
 naldus le Chen et Maria sponsa sua dictis decano et capitulo vel eorum
 procuratori seipso et heredes suos supradiictos et etiam bona sua mobilia et
 immobilia necnon et se moventia per hanc scripturam publicam obligaver-
 runt . et predictas terras omnes de Strathnauir una cum predictis Episco-
 po et capitulo cum omnibus viribus suis contra omnes homines et femi-
 nas perpetuo defendent et tuebuntur cum effectu . renunciantes in omnibus
 et singulis pro se et heredibus suis omni juris auxilio canonici et civilis .
 privilegio fori et maxime crucefignatorum et crucefignandorum . omni

confuetudini et statuto · omnibus literis indultis cum privilegiis a fede apostolica et a curia regia impetratis et impetrandi · necon et prohibitiōni · constitutioni de duabus dietis edite in concilio generali · et omni excusationi · defensioni personali et reali que possit obici contra istud instrumentum vel que nobis ecclesie noſtre · possit obesse et fibi et suis prodeffe · nichilominus ſubjicientes ſe et heredes fuos quoad hoc jurisdictioni epifcopi · decani · archidiaconi ecclesie Moraviensis qui pro tempore fuerint · ut liceat eis aut uni eorum fine ſtrepitū quoquenque · monitionibus tantummodo legitimis ad caſtrum de · ubicunque fuerint vel etiam inveniantur · per suspensionis ab ingressu eccleſie et excommunicationis majoris et interdicti in terras eorundem fententias · quoſque ad debitam ſolutionem prediē pecunie ſumme plenius faciendam · ſi in ejusdem pecunie ſolutione ceſſaverint · diſtriictius compellere · Et ad omnia premissa fideliter et fine fraude obſervanda dicti · R· et · M· ſponsa ſua pro ſe et heredibus suis in prefentia noſtra · Decani et capituli sacramentum preſtiterunt corporale · In hujus rei teſtimonium preſenti ſcripto ſigillum noſtrum una cum ſigillo capituli noſtri fecimus apponi · cum ſubſcriptionibus canonicorum · Datum apud Kenedor in Moravia · · m° cc° lx· nono · menſe maio ·

Litera · A · epifcopi de denunciando · W · de Fentoun ·

- 127 Universis Epifcopis · Abbatibus · Prioribus · Decanis · Archidiaconis et ceteris ecclesiārum prelatis in concilio die lune proximo poſt festum Sancti Bartholomei in ecclesia fratrum predicatorum de Perth celebrando congregatis · A · Dei gratia Moraviensis epifcopus falutem in falutis auctore · No- veritis nos in lite inter nos et dominum Willelmuſ de Fentonā diutius agitata ſubſcriptum a judicibus delegatis obtinuisse decretum · R · Dei gratia epifcopus et decanus Roffensis eccleſie et Prior de Bello loco ejusdem dyo- cefeoſ executores deputati a viro religioſo Dei gratia Abbate de Der unico judice a fede apostolica delegato in cauſa que ſuper terra eccleſie de Kel- talargyn vertebarū inter venerabilem patrem · A · Dei gratia Moraviensem epifcopum auctorem ex una et dominum · W · de Fenthon dominum de Beuford in le Hard et Ciciliam ſponsam ſuam reos ex altera · dilectis fibi in Christo Decano Christianitatis de Inuernys · Rectori eccleſie de Lun-

dechtyn · et Vicario de Wardlawe falutem in salutis auctore · Cum nos die Mercurii proximo ante festum Sancti Michaelis anno gratie millesimo
·cc⁹·lxx⁹· nono · ad eccleiam de Keltalargyn accedentes prefatum Episcopum Moraviensem personaliter ibidem comparentem nomine ecclesie sue in veram et corporalem possessionem dimidie ducache terre ad jus et proprietatem dictae ecclesie de Keltalargyn de jure spectantis · et prefato Episcopo nomine ecclesie sue · cum edificiis · aquis · piscariis · juribus ac ceteris omnibus pertinentiis ad dictam terram spectantibus · per prefatum judicem ex secundo decreto alias finaliter adjudicate · prout in actis inde consecatis plenius continetur · juxta mandatum dicti Iudicis immo verius apostolici · induximus · et ibidem publice denunciando auctoritate apostolica monimus ne prefatus Willelmus per se vel per alios ab illo tempore in antea prefatum Episcopum quocunque modo impedire presumeret · quominus de predicta terra et ejus pertinentiis omnibus et singulis prout sibi visum fuerit expedire libere valeat disponere et ordinare · at spretis monitionibus nostris prefatus Willelmus · percepta injuste et retenta firma predicta terre de termino Sancti Martini anni gratie supradiicti · prefatum Episcopum quominus pacifice possessione sibi decreta uti valeat et gaudere haec tenus temere presumpsit impedire · vobis mandamus conjunctim et divisim · in virtute obedientie qua fede apostolice tenemini · sub pena majoris excommunicationis in personas vestras ex tunc late si in hoc mandato nostro immo verius apostolico negligentes fueritis vel remissi · firmiter injungentes quatenus statim viuis literis iis · adjunctis vobiscum quibusdam capellanis et aliis fidelignis · ad castrum de Beuford personaliter accedentes · trinas monitiones · videlicet femel · secundo et tertio · auctoritate nostra immo verius apostolica · ibidem faciat ut prefati Willelmus et Cecilia · firma predicta ipsi Episcopo plenius restituta · de cetero per se vel per alios eundem Episcopum vel procuratorem suum ad hoc specialiter constitutum impedire non presumant quo minus de predicta terra et ejus pertinentiis ut dictum est libere valeat disponere · Et vero si monitionibus vestris contemptis usque ad proximum pascha in sua contumacia perseveraverint · ipsos quos ex tunc ab ingressu ecclesie in hiis scriptis suspendimus per totum decanatum de Inuernys et alibi ubicunque visum fuerit expedire pro suspensi hujusmodi denuntietis · Et si iterato super premisis legittime moniti ut prius infra diem dominicum post instans festum assencionis Domini a sua rebellione desistere non curaverint · ipsos quos tunc propter crescentem contumaciam

pena dignos graviori in hiis scriptis excommunicamus · per loca supradicta · singulis diebus dominicis et festis · pulsatis campanis · candelis accensis · publice et solemnitate denuncietis excommunicatos · Sane si adhuc tertio super premissis legitime moniti ut prius · animo indurato claves ecclesie vilipendentes ad gremium matris fue infra festum Sancti Petri ad vincula proxime futurum redire non curaverint · cum crescente contumacia crescere debet et pena · fententiam interdicti quam ex tunc in terras eorum et in omnia loca ubi moram traxerint quam diu ibi fleterint in hiis scriptis proferimus · tam diebus quam locis et sub eadem solemnitate ut supra dictum est efficaciter publicetis · ab executione mandati nostri immo verius apostolici nullatenus cessantes · fet omnia superius vobis injuncta sub pena prenominata fideliter exequentes · quousque super premissis omnibus ad condignam satiationem venientes premissarum fententiarum relaxationem meruerint optinere · vel vos super hoc per literas nostras patentes ut ab executione vobis in hac parte demandata desistere debeatis fueritis certiorati · Datum apud Kinlof in craftino annunciationis beate Marie · anno Domini ·cc⁹·cc⁹· octagesimo · Quare vestre caritati attentius supplicamus quatenus zelo Dei et iustitie et gratia vicissitudinis · predictum dominum ·W· in singulis ecclesiis vestrarum dyoceſium fententis suspensionis · excommunicationis et interdicti superius expressis subjacere denuncietis · ab omnibus Christi fidelibus arctius evitandum donec premissa super commissis satiatione condigna beneficium absolutionis meruerit optinere · Datum apud Spyny die dominica post festum Assumptionis beate Marie · anno Domini ·cc⁹·cc⁹· octagesimo ·

Carta de Fanymartach · bondata ·

- 128 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum visuris vel audituris Augustinus dominus de Inuerian in Strathspe filius quondam Roberti Augustini eternam in Domino salutem · Noveritis universi quod cum controversia mota esset inter venerabilem patrem Archebaldum Moravensem episcopum nomine ecclesie sue Moravensis ex parte una et me ex altera · super quadam particula terre mee que vocatur Fanymarthach · quam quidem terram idem Episcopus afferebat ad terram suam de Fynlarg pertinere · tandem pro bono pacis et pro salute anime mee et pro animabus patris mei et matris mee et an-

tecessorum et heredum meorum . dedi et concessi et hac prefenti carta
 mea confirmavi predicto Episcopo et ecclesie Moraviensi totam predictam
 terram de Faynimarthach . tenendam et habendam fibi et ecclesie sue in
 perpetuum . a via regia que est subtus magnos lapides stantes ex parte occi-
 dentali . et sic descendendo per vallem del Fayny directe usque ad aquam
 de Spee . et sic transeundo versus occidentem usque ad proximum rivulum
 et pontem lapideum . cum omnibus suis relictitudinibus . aysfamentiis et per-
 tinentiis ad eandem spectantibus vel spectare valentibus . in puram et per-
 petuam elemosinam . adeo libere . quiete . plenarie et honorifice sicut aliqua
 elemosina in rengno Scotie ab aliquo liberius . quietius . pleniis et hono-
 rificientius tenetur et possidetur . In ejus rei testimonium prefenti scripto
 sigillum meum apposui . Testibus etc.

Dé tenemento infra burgum de Suthberuic .

- 129 Universis Christi fidelibus hoc scriptum visuris vel audituris Petrus filius
 quondam Johannis filii Aylie de Lynlithku salutem in Domino sempiternam .
 Noverit universitas vestra me concessisse . vendidisse . et titulo venditionis
 perpetuo tradidisse venerabili patri domino Archealdo Dei gratia episco-
 po Moraviensi nomine ecclesie sue Moravienis totam illam terram meam
 quam habui infra villam de Suthbueryc cum omnibus edificiis in eadem
 conflitutis et singulis pertinentiis suis libertatibus et aysfamentiis sine aliquo
 retinemento una cum omni jure et clameo quod habui in eadem . pro
 centum libris sterlingorum legalium quas idem Episcopus in summa necessi-
 tate mea pre manibus plene numeravit et tradidit . de qua me teneo bene
 pagatum et quietum . attendens in hoc meam utilitatem suisse factam .
 que quidem terra jacet super le Nyffe in longum . et in latum inter terram
 Roberti de Kingorn ex parte aquilonali et terram Ade de Seleby ex parte
 australi . quam vero terram habui ex dono et collatione patris mei predicti
 et ad vendendum obtuli in tolbotha de Suthbervyc ad tria placita capitalia
 secundum legem et assilam burgi . Tenendam et habendam dicto Episcopo
 et ecclesie sue Moraviensi five assingnatis suis in perpetuum libere . quiete .
 plenarie et honorifice et pacifice . Reddendo inde singulis annis domino
 Regi pro omni servitio . consuetudine . exactione et demanda secularibus
 ad consuetos terminos burgi . vii. denarios et obolum . In ejus rei testi-
 monium prefenti scripto sigillum meum apposui . Testibus etc.

Carta .W. de Fedreth et .C. de Moravia . de ecclesia de Duffus .

130 Omnibus hanc cartam visuris vel audituris Willelmus de Fedreth et Criftina de Moravia uxor sua salutem in Domino sempiternam . Noverit universitas vestra nos nullo metu aut vi coactos neque interventu pecunie vel dolo inductos sed ex magna devotione et spontanea voluntate . pro salute et remedio animarum nostrarum . parentum et successorum nostrorum . dedisse . concessisse et hac presenti carta confirmasse Deo et beate Marie Virgini et Omnibus Sanctis et Sancte Trinitati de Elgyn et domino Archebaldo Dei gratia episcopo Moraviensi et omnibus successoribus suis episcopis omne jus advocationis presentationis seu patronatus quod nos habemus vel habere poterimus in futurum in ecclesia Sancti Petri de Doffus seu in vicaria vel capellis ejusdem . regnantes libere et plenarie in hoc facto pro nobis heredibus et successoribus nostris omnibus . in manus dicti domini Archebaldi episcopi nomine suo et ecclesie sue . omne jus presentationis vel patronatus quod ad nos pertinet vel aliquo dierum poterit pertinere . Et ad majorem securitatem ego Willelmus de Fedreth pro me et heredibus meis et afflignatis . ego vero Criftina de Moravia uxor ejusdem pro me et heredibus meis et afflignatis de expressa voluntate et consensu dicti Willelmi domini mei . et nos ambo sicut tacit facrofancitis evangeliis corporale prestitimus juramentum de nuncquam veniendo in contrarium . In cuius rei testimonium sigilla nostra presenti carte sunt appensa . Datum apud Kinedor in Moravia die martis proximo ante festum apostolorum Symonis et Jude . anno Domini ·w⁹·cc⁹ nonagefimo quarto . Testibus magistris Willelmo de Crefwell cancellario et Johanne archidiacono Moraviensi . Rogero de Inuerne officiali dicti domini Episcopi . Hugone prebendario del Moy . Michaele de Wigill et Johanne ciffore armigeris dicti domini Episcopi . et multis aliis .

Carta Archebaldi episcopi Moraviensis super terris de Logy et Ermytdykys in tenemento de Duffous .

131 Omnibus hanc cartam visuris vel audituris Archebaldus permissione divina Moraviensis episcopus salutem in Domino sempiternam . Noverit univer-

fitas vestra quod quia Willelmus de Fedreth et domina Criflana de Moravia uxor sua de omnibus arreragiis et defec̄tibus in quibus nobis capitulo et ecclie noſtre tenebantur ratione subtraēte pensionis annue quam solvere debebant pro terra de Logy juxta ecclesiā de Duffhus . et pro terra de le Hermitdykys . et pro ſituacione ſeu firmatione molendini in tenemento noſtro de Uchtyrſpyny . et etiam pro effuſione ſanguinis et injuria irrigata per diētam Criflānam et fuos in ecclie Sancti Petri de Duffhus in vigilia Omnitum Sanctorum proxime preterita . nobis et ecclie noſtre predicē plenarie fatisficerint . idecirco omnem fententiam fequeſtrationis fayſine ſeu privationis ſi quam de jure vel de factō tulimus contra eosdem ſuper dictis terris vel molendino penitus revocamus . dantes et concedentes de voluntate et affenſu capituli noſtri quod diēti .W. de Fedreth et domina Criflana et etiam heredes ejufdem Criflāne habeant teneant et poſſideant in perpetuum ita plenarie pacifice et quiete predicas terras et molendinum ſicut per aliquam cartam feyſinam vel infeodationem pro rata portionis hereditarie quam habent vel habebant in tenemento de Duffhus aliquo tempore plenius et quietius habuerunt tenuerunt vel poſſederunt . Reddendo inde annuatim nobis et ſucceſforibus noſtris duos ſolidos sterlingorum in festo nativitatis beati Johannis Baptiste . et faciendo forinſecum fervitium domini Regis ſi quod ad diētas terras pertineat . Promittimus etiam quod nos et ſucceſſores noſtri epifcopi ſupradictis Willelmo et Criflāne et heredibus ejufdem Criflāne erimus in jure ſuo conſulentes et favoſrables . In cuius rei teſtimonium ſigillum noſtrum autenticum una cum communi ſigillo capituli noſtri preſenti carte eſt appenſum . Datum apud Kynnedor in Moravia die Sabbati proximo ante ſeſtum Omnitum Sanctorum . anno Domini millesimo ce⁹. nonagesimo quarto . Teſtibus magiſtris Willelmo de Crefwel cancellario . Johanne archidiacono Moravienſi . Adam de Dyktoun . Rogero de Inuerneys officiali Moravienſi . dominis Hugone prebendario de le Moy . Roberto vicario de Duffhus . et Malifeo vicario de Dalcors . et multis aliis .

Littera domini .J. de Spalding .

132 Univerſis prefens ſcriptum inſpecturis Johannes de Spalding canonicus Moravienſis prebendarius de Duffus falutem in Domino . Noveritis me

dedisse · concessisse et hoc prefenti meo scripto assignasse in perpetuum fuc-
 cessoribus meis prebendariis de Duffus succeſſive et canonice intrantibus ·
 manſuagium five edificia mea infra canoniam de Elgyn quam conſtruxer-
 ram in fundo quem emi ab heredibus Willelmi Utareii · de confenſu et
 voluntate venerabilis patris domini Archebaldi Dei gratia tunc Epifcopi ·
 domini Decani et capituli Moravienſis · qui quidem dominus Epifcopus
 tunc prefens cum Decano et capitulo consentientibus me et assignatos meos
 de eodem fundo per annulum suum investit et in corporalem poſſeſſio-
 nem ejusdem induxit · Ita videlicet quod predictus fucceſſor meus quicun-
 que fuerit ſolvore teneatur pro dicto manſuagio capitulo memorato vel
 procuratori per caputum ad hoc deputato ·xx· ſolidos eſterlingorum ſin-
 gulis annis in feſto Nativitatis beati Johannis Baptiſte ad diſtribuendum
 inter canonicos · vicarios et miniftriſ eccleſie qui in vigiliis et miſſa pre-
 ſentes extiterint in die anniversarii mei quandocumque in anno contigerit ·
 abſentibus vel tarde et intempeſtive venientibus a participatione excludiſ-
 tali videlicet moderamine quod decanus vel quicunque canonicus miſſam
 anniversarii mei celebrauerit duplum recipiat portionis alterius canonici ·
 et quilibet canonicus duplum habeat cujuslibet vicarii · et quilibet vicarius
 vel capellanus de capella eccleſie duplum habeat vicarii diaconi vel faciſte ·
 et ſic pro multitudine vel paucitate venientium proportionaliter fiat diſtri-
 butio ſingulis annis · Volo etiam quod fi aliquis defuerit vigiliis et non in
 miſſa vel in miſſa et non in vigiliis quod reſpiciatur de medietate partis
 iſpum contingentis fi intereffet utriſque · Preterea ad hoc memoratus fuc-
 ceſſor meus quicunque fuerit ſufficienter fuſtinebit dicta edificia et reficiet
 ſumptibus ſuis ne corruant · et totum manerium cum edificiis ne a veſtūtate
 conſumatur · et ad iſta omnia facienda et fideliter adimplenda in ſua iſtala-
 tionē per litteram ſuam capitulo ſe obligabit et jurabit · Acta funt iſta
 apud canoniam de Elgyn in capitulo · de confenſu et voluntate Decani
 et capituli die et anno et · · · · ·

Unio vicarie de Elgyn cum prebenda centum ſolidorum ·

- 133 Universis sancte coatriſ eccleſie filiis ad quos preſentes litere pervenerint
 David Dei gratia epifcopus Moravienſis falutem cum benedictiōne divina ·
 utilitate et honeſtate eccleſie noſtre cathedralis Sancte Trinitatis de Elgyn

sepius et diligenter consideratis · virorum prudentum interveniente consilio · reputantes et animadvertisentes prebendam centum solidorum predictae nostre ecclesie tenuem esse et exilem · in ejus augmentum vicariam ecclesie nostrae parochialis de Elgin de jure et de facto vacantem per resignationem domini Hervei ultimi vicarii ejusdem · diligenti prius super hoc habito tractatu in capitulo nostro cum Decano et canonicis ejusdem capituli et de communi confusu et voluntate eorumdem Decani et capituli · memorare prebende cum suis omnibus et singulis pertinentiis seu pertinere valentibus uniendum duximus adjungendam · Salvis nobis et successoribus nostris de eadem vicaria episcopalis nostris debitibus et consuetis · decimis falemonum piscarie portus de Spee · cum annua firma illius crofti quod dicitur le Vicarifhalche que se extendit ad tres marcas duobus terminis perfolvendas · medietatem videlicet ad festum Pentecostes et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in hieme · reservatis etiam nobis procreationibus nostris · ita quod prebendarius dictae prebende qui pro tempore fuerit de eadem vicaria solvet uni capellano ecclesie Sancti Andree in illa parochia defervienti sex marcas ac capellano de le Inchis tres marcas terminis supradiictis · et faciet ecclesie parochiali de Elgin memorare honeste deferviri · Ad hanc vero unionem testificandam et firmiter roborandam in perpetuum figilli nostri munimine una cum communi sigillo capituli nostri presentes facimus consignari · cum subscriptionibus canoniconorum et nostris ·

Carta Tenantis de Episcopo in villa de Inuerlochty ·

- 134 Omnibus Christi fidelibus ad quos prefentes literae pervenerint David miseratione divina episcopus Moraviensis salutem in Domino sempiternam · Noveritis nos dedisse concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse Willelmo de Inuerlochty filio et heredi Thome de Inuerlochty quatuor bovatas terre cum suis pertinentiis in villa de Inuerlochty · de quibus dictus Thomas pater ejus vestitus obiit et sayfitus · tenendas et habendas sibi et heredibus suis in perpetuum de nobis et successoribus nostris episcopis ita libere · quiete · plenarie · pacifice et quiete sicut Thomas pater ejus tempore obitus sui antedictas quatuor bovatas terre cum suis pertinentiis liberius tenuit · plenius et honorificentius et quietius · reddendo nobis singulis annis unum par albarum cyrothecarum Parisiensium vel tres denarios iter-

lingorum ad festum Pentecostes · et faciendo servitium forinsecum quantum pertinet ad dictas quatuor bovatas terre · etiam ad molendinum de Inuerlochty fequelam · et faciendo sectam ad curiam nostram quolibet anno ad tria nostra placita capitalia · falvo jure cujuslibet · In cuius rei testimonium sigillum nostrum autenticum una cum figillo communi capituli nostri fecimus apponi · Hiis testibus · magistro Rogero de Inuernys succentore · dominis Johanne de Moravia prebendario de Petyn · Hugone de Dyke · canonicis ecclesie Moraviensis · Alexandro capellano de Kynnedore · Waltero de Strathawan · et multis aliis ·

Carta de Medilhach ·

- 135 Omnibus hanc cartam visuris vel audituris David permissione divina ecclesie Moraviensis episcopus salutem in Domino sempiternam · Noveritis universi nos de unanimi confusu · confilio et voluntate Decani et capituli Moraviensis · dedisse · concessisse et hac prefenti carta nostra confirmasse Willelmo filio Ade filii Stephani burgeni de Elgyn et heredibus suis in perpetuum dimidiam danacam terre nostre de le Medilhach que jacet inter terram de Wthyrsyny ex parte una et terram de le Frakeoklaw ex alia parte ex parte boreali aque de Loffyn · cum omnibus pertinentiis et rectis divisis suis · tenendam et habendam eidem Willelmo et heredibus suis per rectas divisas suas libere · quiete · plenarie et honorifice cum omnibus pertinentiis suis justis in moris · maresis · in pratis et pascuis · in bosco et plano · in fangnis et pascariis · et in omnibus aliis aysfamentis et rectitudinibus ad predictam dimidiam danacam terre de le Medilhach pertinentibus vel quomodo pertinere valentibus · reddendo nobis inde annuatim et successoribus nostris ipse et heredes fui in perpetuum pro omni servitio · exactione · consuetudine et demanda quatuor solidos bonorum et legalium sterlingorum · videlicet duos solidos ad festum Pentecostes et alios duos solidos ad festum Sancti Martini in yeme · et faciendo forinsecum servitium domini Regis quantum pertinet ad terram predictam · et faciendo modo consueto multuram ad molendinum nostrum de Malathy super Loffyn · In cuius rei testimonium una cum sigillo nostro presenti carte commune sigillum capituli ecclesie Moraviensis est appensum · Testibus magistris Waltero decano · Willelmo de Keriswyle precentore · Henrico de Banff thesaurario · Jo-

hanne Spaldyng · Adam Herok · Willelmo subdecano · Jacobo de Glenkerny · dominis Henrico centum solidorum · Johanne de Wytby prebendario de Kynor · Adam prebendario de Spyny canonicis ecclesie Moraviensis · et multis aliis · Datum apud Elgyn ·xxiiii· die mensis coartii · anno Domini ·ccc⁹·ix· Canonici presentes subscrisserunt · videlicet Walterus decanus · ·W. precentor · Henricus thesaurarius · Johannes de Spaldyng · Willelmus subdecanus · Adam Herok · Jacobus de Glenkerny ·

Carta de Uchtyrfspyny ·

136 Omnibus hanc cartam visuris vel audituris David permissione divina episcopus Moraviensis salutem in Domino sempiternam · Noveritis universi nos de unanimi consensu confilio et voluntate Decani et capituli Moraviensis dedisse et concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse Willelmo filio Ade filii Stephani burgenſi de Elgyn totam terram nostram de Wtyrspyny in scambium pro terra de le Qwytford · pro terra de Inuerlothy · molendino de Inverlothy · pro terra de le Miltoun que fuit quondam Andree de Inverlochi · cum toto jure quod habuit vel habere potuit in supradictis terris et molendino cum omnibus pertinentiis et rectis divisis suis · tenendam et habendam eidem Willelmo et duobus heredibus suis de fe provenientibus per rectas divisas suas et cum omnibus pertinentiis suis libere · quiete · plenarie et honorifice · in moris · maresiis · in pratis et pascuis · in bosco et piano · in stangnis et piscariis · et in omnibus aliis affymentis et rectitudinibus ad predictam terram de Wthyrfpyny pertinentibus vel quoquomodo pertinere valentibus · falvo nobis situ molendini quod vocatur molendinum Vicecomitis de Elgyn super aquam de Loffyn · reddendo nobis inde annuatim et successoribus nostris ipse et heredes sui supradicti in tota vita eorum pro omni servitio · exactione · consuetudine et demanda unam libram piperis ad festum Sancti Egidii abbatis · et duodecim homines in autumpno per unum diem bene metentes · et faciendo forinsecum servitium domini Regis quantum pertinet ad terram predictam · et faciendo modo consueto multarum ad molendinum nostrum de Malathy super Loffyn · Quibus decedentibus volumus ut predicta terra cum omnibus pertinentiis suis libere plene et integre ad jus et proprietatem mensē episcopalis Moraviensis redeat perpetuo possidenda · In cuius rei testimonium una cum sigillo nostro presenti

carte sigillum commune capituli Moraviensis ecclesie est appositum . Testibus magistro ·W· decano · W· de Creswyl precentore · H· de Banff thesaurario · Johanne de Spaldyng · Adam Herok · W· subdecano · Jacobo de Glenkerny canonicis ecclesie Moraviensis · et multis aliis · Datum apud Elgyn ·xxiii· die mensis martii · anno Domini ·m⁹·ccc⁹· nono · cum subscrip-
tione ut supra ·

Ordinatio controversie inter Precentorem et Succentorem ·

- 137 In nomine Dei amen · Cum mota fuisset controversia inter discretos viros magistrum Rogerum de Inuernis precentorem ecclesie Moraviensis ex parte una et dominum Martinum ejusdem ecclesie succentorem ex altera · super diversis extenſionibus · controversiis et injuriis ortis inter eosdem ratione jurisdictionis extraordinarie quam dictus Precentor fe habere dicebat ab antiquo in ecclesiam et parochianos de Rathed · et super ipsa jurisdictione · ac super quibusdam decimis fitis infra parochiam de Rathed et de Alues quas quidem decimas dictus Precentor ad se pertinere dicebat · et super ecclesiarum predictarum limitibus et pertinentiis earundem · ac super ipsis contentiōnibus · controversiis · jurisdictione · limitibus et ipsorum pertinentiis · ab utraque parte sub certa pena compromissum fuisset in nos Johannem permissione divina episcopum Moraviensem tanquam arbitrum compromissarium et arbitratorem five in bonum virum et amicabilem compositorem · coram nobis in compromisso predicto procedentibus certis diebus et locis ad hoc specialiter utriusque parti deputatis per nos · dictus Precentor quodam articulos in scriptis tradidit inter cetera continentis quod ipse habebat jurisdictionem ordinariam in ecclesia et parochia de Rathed in cuius possessione jurisdictionis ipse et predecessores sui precentores Moravienſes fuerant a tempore a quo memoria non exiſtat · set in ipsis jurisdictionis exercitio per dictum Succentorem fuerat impeditus iuste · item quod decime prediales de Burgyn monachorum de Kynlos ad ipsum de jure pertinere debebant ratione antique reservacionis et percepcionis annue pensionis quam recepit et recipit a predictis monachis de Kynlos et ratione decimarum predialium de Burgyn predictarum · item quod predictus Succentor decimas prediales antedictas de Burgyn et quafdam alias decimas fitas infra fines et limites parochie sue de Always occupaverat et occupat

minus iuste · nec definit sibi injuriari super eisdem · quare super premisſis
a nobis iustitiam sibi fieri poſtulavit · et antiquos limites ipsarum parochiarum de Rathed et de Always recognosci et debere declarari · Ad quos quidem articulos dictus dominus Martinus succentor coram nobis litem
conteſtando negative respondit · negando narrata prout narrabantur · et
petita fieri non debere · adjiciens quod super predictis decimis fuerat fen-
tentia lata pro eodem que tranſverat in rem iudicatam · Recepto igitur ab
utraque parte juramento de calumpnia nec non et de veritate dicenda · et
factis quibusdam positionibus a predicto Succentore ad quas predictus Pre-
centor immediate respondit · productis etiam quibusdam testibus a Precentore
predicto super suis articulis diligenter examinatis · aliquali etiam in-
formatione de utriusque partis consenſu per nos recepta per aliquos fideles
patrie laicos juratos super finibus et limitibus antiquis ac divisione paro-
chiarum ecclesiārum predictarum de ·R· et de ·A· vīlis infuper et recenſitis
meritis controverſie memorate et singulis premisſorum diligenter confide-
ratis · cum utrique parti et nobis videretur ac conſtaret quod predicta con-
troverſia longum tractum et difficultatem non modicam habere poffet et
inducere · cum finis litium dubius fit et incertus · ut ipforū parceretur
laboribus et expensis · et pro bono pacis et concordie · utraque pars dilige-
nti prius habita deliberaſione voluntarie de alto et de basso ſe ſuppoſu-
erunt jurisdictioni et ordinationi noſtre ſuper premisſis contentionibus et
controverſiis · jurisdictione · decimis et limitibus et ipforū pertinentiis · in
forma que in instrumento publico infraſcripto ſuper hoc confeſto contine-
tur · cuius tenor talis eſt · In nomine Domini amen · anno a nativitate
ejusdem ·ccc⁹· vicelimo octavo · indictione undecima · pontificatus fane-
tissimi patris et domini noſtri domini ·J· divina providentia pape viceſimi
ſecundi anno ·xii· octavo die mensis Maii · in mei notarii publici infraſcripti
et teſtium ſubſcriptorum ac etiam reverendi in Christo patris domini ·J·
Dei gratia epifcopi Moraviensis preſentia · in capella manerii fui de Kyne-
dor · venerabiles et discreti viri magiftri ·R· de Inuernys precentor eccleſie
Moraviensis et dominus Martinus ejusdem eccleſie ſuccentor personaliter
conſtituti · ſuper quibusdam contentionibus · controverſiis et injuriis ortis
inter eosdem ratione jurisdictionis ordinarie quam dictus Precentor ſe ha-
bere dicebat ab antiquo in eccleſiam et parochianos de Rathed · et ſuper
ipſa jurisdictione · ac ſuper quibusdam decimis fitis infra parochias eccleſia-
rum de Rathed et de Aluays · ac ſuper earundem eccleſiarum limitibus et

pertinentiis earundem · consenserunt et voluntarie compromiserunt in predictum reverendum patrem Johannem Dei gratia episcopum Moraviensem tanquam arbitrum compromissarium et arbitratorem sive bonum virum et amicabilem compositorem volentem et in se arbitrium fuscipientem · ita ut possit tam ex arbitraria quam ordinaria potestate examinare · cognoscere · ordinare · terminare et pronunciare · interlocutoriam et diffinitivam sententiam dare · juris ordine servato vel penitus pretermisso vel extra ordinem prout melius sibi visum fuerit · diebus feriatis et non feriatis · sedendo · stando · ambulando · omni hora vel loco · et quod possit dicere · ordinare vel arbitrari semel et pluries · et suum dictum et ordinationem vel sententiam impetrare et corrigere si opus fuerit in scriptis vel fine scriptis · et partes predictas citare ad quemcunque locum vel loca voluerit · Cujus quidem domini Episcopi dicto · ordinationi · laudo · sententie vel arbitrio super ipsis contentionibus · controversiis · injuriis · jurisdictione · decimis et limitibus · et ipsorum pertinentiis · predicti magister Rogers precentor et Martinus succendor in omnibus et per omnia de alto et de basso se supposuerunt · promittentes specialiter et expresse per stipulationem solempnem sub pena centum librarum fabrice cathedralis ecclesie Moraviensis antedictae applicandarum quod ipsius domini Episcopi predicti ordinationi · laudo sententie et arbitrio in omnibus flabunt et obtemperabunt et in nullo contravenient de jure vel de facto · verbo vel opere · per se vel interpositam personam · et quod nullum dolum committent · et quod contra ipsius ordinationem · pronunciationem vel processum nullum impetrabunt rescriptum et nullum privilegium allegabunt · nullam exceptionem opponendo · in nullo utentur beneficio juris vel legis · que vel quod vitiet vel vitiare possit predictam submissionem vel compromissionem · sive ex persona arbitri seu ex personis compromittentium vel ex rebus de quibus est compromissum · renunciantes specialiter et expresse beneficio omnium predictorum et omnibus beneficiis juris canonici vel civilis ac omnibus privilegiis · exceptionibus ac legibus sibi in hac parte competentibus vel competituris · Et hec omnia et singula promiserunt per fidem et corporali prefrito juramento presentibus factofanctis evangelii · Acta autem sunt hec anno · indictione · die et loco supradictis · presentibus discretis viris magistris Andrea Hirdmannston archidiacono Cathanensi et Johanne dicto Payntur canonico Dunkeldensis · dominis Johanne de Pilmar monacho de Cupro · et Johanne perpetuo vicario de Duffhus · Hermanno de Nono cur' · et multis aliis testi-

bus ad hoc specialiter vocatis et rogatis . Et ego Johannes Boner Rofensis dyoceſeos clericus au&toritate imperiali publicus notarius premissis omnibus et singulis una cum di&ctis testibus ſupradi&ctis prefens interfui eaque ſie fieri vidi et audivi ac etiam manu mea conſcripsi et in hanc publicam formam redegii ſignoque meo et nomine conſuetuſ signavi etc . Nos igitur Johannes ecclie Moravienſis epifcopus antedi&ctus . communi‐
 cato jurisperitorum confilio . undecimo die mensis Maii . anno Domini
 .m°.ccc°. viceſimo octavo . in capitulo cathedralis ecclie Moravienſis pre‐
 di&cte . ſepedi&ctis magiſtro .R. precentore . et domino .M. ſuccentore perfo‐
 naliter comparentibus coram nobis . affidente nobis virorum prudentium et
 nobilium multitudine copioſa . Chriſti nomine invocato . pronunciamus et
 ordinamus quod omnes contentiones et controverſie et etiam injurie hac‐
 tenus orte inter partes ſupradi&ctas occaſione predi&cta de cetero ceſſent om‐
 nino et remittantur hinc et inde oſculo pacis interveniente et voluntarie
 tradito ab utraque parte . Pronunciamus etiam et ordinamus quod de cetero
 certi ſint fines et limites inter parochias de Rathed et de Alweys ſicut
 rivulus deſcendit et deſfluit a fonte Sancti Petri uſque in rubium rivulum .
 et ſicut ille rubius rivulus deſfluit et deſcendit per ſuum antiquum et natu‐
 ralem alveum ex orientali parte de le eft graunges uſque ad mare . Pro‐
 nunciamus etiam et ordinamus quod omnes decime tam maiores quam
 minores et omnia jura parochialia contingentia ex occidentalı parte ipsius
 fontis et rivuli pertineant et folvantur integraliter ecclie predi&cte de Ra‐
 thed et Succentori ejusdem ecclie ratione . falvis Precentori et ſuccello‐
 ribus uis quatuor marci annuis prius fibi reſervatis cum toſto et croſto
 que Andreas epifcopus Moravienſis eidem aſſignavit . et cum eo quod fol‐
 vetur a monachis de Kinlos nomine decimaruſ predialium de Burgyn . qua
 ſolutione monachorum fit ipſe Precentor contentus de cetero pro omni jure
 vel exactione quod vel que fibi competit vel competere potuit quoquomođo
 virtute reſervationis antique in decimis predialibus de Burgyn antedi&ctis .
 Item pronunciamus et ordinamus quod omnes decime tam maiores quam
 minores et omnia jura parochialia contingentia ex orientali parte di&cti
 fontis et rivuli pertineant et folvantur de cetero ecclie predi&cte de Always
 et Precentori ejusdem ecclie ratione . Ordinamus etiam et ſpecialiter re‐
 ſervamus quatuor marcas ſterlingoruſ annuas Succentori per Precentorem
 ſolvendas annuatim eisdem terminis et diebus ac temporibus quibus qua‐
 tuor marce annue ſupradi&cte ex antiqua reſervatione Precentori per Suc‐

centorem folvi debent et ordinantur · et quod liceat Succentori si necesse fuerit ex ista nostra ordinatione jure retentionis vel compensationis uti suis terminis pro eisdem · Item pronunciamus et ordinamus quod Precentor antedictus more solito jurisdictionem habeat in parochia de Rathed et quod de cetero ex hac nostra speciali concessione et ordinatione federe poslit bis vel ter in anno in ecclesia vel cimiterio de Rathed suam jurisdictionem confuetam exercendo · quod etiam de cetero capellanus et clericus dictæ ecclesie de Rathed ex hac nostra speciali concessione et ordinatione teneantur monita ipsius Precentoris et mandata quoad jurisdictionem suam exercendam ibidem recipere exequi et observare · sed cum canonicus in canonicum secundum statuta ecclesie nostre Moraviensis predictæ jurisdictionem non habeat per premissa non intendimus ipsi Precentori in personam vel bona Succentoris predicti aliquam jurisdictionem attribuere · licet ipse Succentor secundum statuta Precentori juramento fidelitatis astricte · Sumptibus vero et expensis hujus controversie vel contentionis occasione factis utramque partem predictam absolvimus · fructus autem a tempore litis contestate receptos et qui de grano anni Domini millesimi CCC · vii centimi septimi · adhuc debentur infra limites supradictos dicto Precentori declaratos ordinationi nostre specialiter reservamus · Premissa insuper omnia et singula premissorum tam ex arbitraria quam ex ordinaria potestate et pontificali auctoritate dicinus · ordinamus · approbamus · terminamus · diffinimus · sententiamus · arbitramur et precipimus perpetuis temporibus pro utraque parte antedicta et successoribus suis omnibus in perpetuum inviolabiliter observari sub pena excommunicationis majoris quam exnunc in personas contravenientium in aliquo pontificali auctoritate proferimus in scriptis · decernentes nichilominus premissam ordinationem nostram in omnibus suis punctis et articulis ratam et firmam fore debere perpetuis temporibus et diebus · non obstantibus quibuscumque processibus · sententiis · confuetudinibus vel statutis in contrarium editis vel obtentis · Protestamur etiam quod si quid obscurum in presenti nostra ordinatione fuerit vel omisum sive diminutum in aliquo nos pro loco et tempore velle declarare · addere · corrigere et emendare · Nosque ad perpetuam rei memoriam presens instrumentum sigilli nostri auctentici munimine roboramus et sigillo communi capituli nostri precipimus consignari · Datum et actum die loco et anno supradictis ·

Carta .J. episcopi Roberto de Lawadyr militi · Abriach ·

- 138 Univerſis fan̄te matris ecclie filiis ad quos prefentes litere pervenerint Jo-
haunes permiffione divina ecclie Moravienſis minister humiliſ falutem in
Domino sempiternam · Noverit universitas veftra nos de confilio et affenſu
Decani et capituli noſtri · ecclie noſtre prediē utilitate communi penſata
et habito ſuper hoc prius diligenti traſtatu · dediffe · conceſſiſſe et ad feodam
firmam dimiſiſſe nobili viro domino Roberto de Lawadyr militi pro multi-
plicibus fervitiis fuis dicte ecclie noſtre impenſis diuidiam dauacham terre
noſtre de Aberbreachy · jacentem inter baroniam de Bonach ex parte orientali
ex parte una et baroniam de Urchard ex parte occidental ex altera · una
cum terra noſtra de Auchmunie · jacentem inter terram de Drumbay ex parte
orientali ex parte una et terram de Cartaly ex parte occidental ex altera ·
infra baroniam de Urchard predictam · cum pertinentiis · tenendam et haben-
dam dicto domino Roberto et heredibus fuis de nobis et ſucceſſoribus noſ-
tris in perpetuum per omnes fuas rectas metas et divifas libere · quiete ·
plenarie · pacifice et honorifice · in placitis · curiis · braciniſ · molendiniſ et
multuriſ · et cum omnibus aliis libertatiſ · commoditatibiſ · azyamentis
et iuſtiſ pertinentiis ad dictas terras ſpectantibiſ ſeu ſpectare valentiſ in
futurum et que ad ipſas quibufcunque tranſactis quorumcunque prede-
ceſſorum noſtrorum vel noſtris temporib⁹ ſpectaverint ſeu ſpectare potu-
erint de jure · reddendo inde annuatim nobis et ſucceſſoribus noſtris dictus
dominus Robertus et heredes fui quatuor marcas ſterlingorum ad duos anni
terminos confuetos per equales portiones pro omni alia exactione fervitio
et demanda · et faciendo inde nobis et ſucceſſoribus noſtris et ecclie Mor-
avienſi idem dominus Robertus et heredes fui fidelitatem et homagium ·
In cuius rei teſtimoniū has literas noſtras ſigillo noſtro una cum ſigillo
communi capituli noſtri antedicti ſignatas fibi fieri fecimus patentes · Datum
apud Elgyn in feſto Sancti Nicholai episcopi et confeſſoris anno gratie
·m°.ccc°. triceſimo quarto ·

De visitatione Domus de Plufkardyn .

- 139 In nomine Domini amen · anno incarnationis ejusdem ·^{m⁹.ccc⁹.xlv⁹.} indicione ·xiv· pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini domini Clementis pape sexti anno quarto · vicesimo die mensis Octobris · in capitulo cathedrali ecclesie Moraviensis · in presentia reverendorum in Christo patrum dominorum Johannis et Richardi Dei gratia Moraviensis et Dunkeldensis ecclesiarum episcoporum · dominorum decani et capituli Moraviensis et mei notarii publici infrascripti prefentia et testium subscriptorum personaliter constituti domini Johannes Wyfi prior et Adam Marescallus subprior · Willelmus de Inuernys et Adam Yung monachi domus vallis Sancti Andree de Plufkardy Moraviensis dyoceos a predicto domino Episcopo Moravie in virtute sancte obedientie et sub pena excommunicationis legitime moniti et interrogati ut super articulis infrascriptis plenam dicerent veritatem · sponte confessi sunt et recognoverunt quod a prima fundatione dictae domus de Plufkardy sicut a suis predecessoribus audierunt · et suis temporibus etiam hoc viderunt · episcopi Moravienses qui pro tempore fuerunt quotienscumque videbatur eis expediens habuerunt et tenuerunt et exercuerunt visitationem et correctionem · institutionem et destinationem in predicta domo prioribus et fratribus ejusdem · et procurations receperunt · nullamque exemptionem seu privilegium contra hec se habuisse vel habere recognoverunt Prior et monachi supradicti · et quod in possessione et exercitio predictorum omnium Moravienses episcopi singuli suis temporibus sunt et fuerunt a tempore de quo memoria non existit · Dominus etiam Willelmus de Longovico monachus Remundi Vallis Tullenensis dyoceos ordinis Vallis Caulium nuncius et procurator prioris domus Vallis Caulium Lingonenis dyoceos ut ipse dicebatur in presentia predictorum reverendorum in Christo patrum et mei notarii publici infrascripti et testium subscriptorum personaliter constitutus et interrogatus super articulis infrascriptis sponte confessus est et recognovit quod episcopi et archiepiscopi dyocesani tam in Almannia quam in aliis partibus transmarinis in quorum dyocesis domus ordinis Vallis Caulium sita sunt haec tenus habuerunt et habent singuli in suis dyocesis visitationem et correctionem in dominibus supradictis · ac etiam procurations receperunt et recipiunt · et

quod nullam exemptionem vel privilegium habent vel habuerunt contra eadem . Acta sunt hec anno . indictione . pontificatu . die . mense et loco supradictis . presentibus prefatis reverendis in Christo patribus et magistro Johanne de Inuernys cancellario et officiali Moravieni . dominis Reginaldo de Ogiston cancellario Glasguensi . Johanne de Kynmaird thefaurario Dunkeldensi . et canonicis ecclesie Moravienis predicte . testibus ad hoc specia- liter vocatis et rogatis . quorum reverendorum in Christo patrum autentica sigilla una cum sigillo officialitatis curie Moravienis presenti instrumento sunt appensa in testimonium premisorum .

Et ego Thomas Johannis Boner Roffensis Dyocesis publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius premisis omnibus et singulis dum per predictos ut premittitur sic agerentur una cum testibus prenominati et cum supradictorum reverendorum in Christo patrum et officialitatis positione sigillorum prefens interfui eaque sic fieri vidi et audivi et in hanc publicam formam redegi signoque meo et nomine confuetis signavi in testimonium premisorum vocatus et rogatus sub anno indictione pontificatu die mense et loco predictis .

Quod Episcopus procedat per censuram contra subtrahentes falaria .

- 140 David Dei gratia Rex Scottorum venerabili patri Johanni episcopo Moravieni salutem . Scire vero vos volumus quod non est nostre intentio voluntatis aliquid detrahere . minuere vel auferre de terris seu redditibus . canis vel censibus annuis Deo et ecclesie ac viris ecclesiasticis per nos seu predecessores nostros reges Scotie seu per quocunque alias de regno nostro devote collatis . fed potius volumus ipfos in eisdem defendere et fovere specialiter ut tenemur . et nos ex vestra Decanique et canonicorum ecclesie Moravienis gravi querela nuper concepinus quod temporibus jam transactis per aliquos dominos terras Moraviae succeſſive occupantes falaria quo- rundam capellanorum perpetuorum fundatorum tam per predecessores nostros quam per bone memorie Thomam Ranulphi quondam comitem Moravie confanguineum nostrum et per nos confirmatorum ad celebrandum divina perpetuo tam in ecclesia prefata Moravieni quam alibi infra episcopatum ejusdem pro animabus predecessorum et successorum nostrorum nostra que et Comitis antedicti . hactenus sunt subtracta . decime vero finium .

escaetarum placitorum sive itinerum justiciarie tentorum per justiciarios tam realitatis quam regalitatis infra comitatum Moravie predictum · de quibus prefata ecclesia Moraviensis a tempore a quo non est memoria per predecessores nostros et nos fundata possesta extitit et saifita · per justiciarios quasi pro majori parte [ut] jam dictum est sunt subtrakte · meremia etiam nemorum et forestarum infra comitatum predictum assignata et concessa per predecessores nostros et nos pro edificiis ad usum vestrum et canonicorum vestrorum ac aliorum virorum ecclesiasticorum discretorum secundum vienum forestariorum construendis · per eosdem dominos et alios occupatores prefati comitatus sunt negata · nec non et quedam elemosine fratribus predicatoribus de Elgyn et de Inuernys per predecessores nostros et nos concessa sunt ablata penitus et subtrakte · Quare vobis sub pena omnium que erga nos omittere poteritis precipimus et mandamus quatenus contra omnes quocunque prefati comitatus dominos vel alios eundem comitatum alias occupantes qui prefata salario prefatis capellaniis · decimas escaetarum superius contentarum · nemora pro vestris edificiis construendis · ac etiam elemosinas dictorum fratrum hucusque subtraxerint vel in posterum subtrahere conati fuerint · per omnimodam censuram ecclesiasticam procedatis · et precipue pro salariis prefatorum capellanorum si ea contingat per quoscunque subtrahi · per penas in eorum infeodationibus contentas et per nos confirmatas · quanto strictius poteritis procedatis alicui non parcendo · Et hoc licet ex vestra ordinaria potestate facere valeatis tamen ut id celerius et rigorosius per vos fiat vobis in fide et fidelitate quibus nobis tenemini ac sub pena predicta injungimus per presentes · Datum sub sigillo nostro apud Elgyn · duodecimo die mensis Augusti · anno regni nostri tricesimo ·

Contra subtractores falariorum et alios ·

- 141 David Dei gratia Rex Scottorum ad perpetuam rei memoriam · Nuper ex gravi venerabilis patris Episcopi ac virorum venerabilium Decani et canonicorum ecclesie Moraviensis querela concepimus quod per diversos dominos terras Moravie successive possidentes et eorum ministros quorundam capellanorum fundatorum perpetuo per predecessores nostros reges Scocie et Thomam Ranulphi quondam comitem Moravie consanguineum nostrum et per nos confirmatorum ad celebrandum divina tam in ecclesia

Moraviensi prefata quam alibi infra episcopatum eundem et per alios Christi fideles et Deo devotos pro suorum fundatorum nostraque salute et animabus . quorum omnium fundationem et statum ex certa scientia auctoritate regia tenore presentium ratificamus approbamus et confirmamus . falaria quandoque in toto et aliquando in parte subtrahebantur transactis temporibus et adhuc solvuntur diminute aliquotiens et remissa . decime vero finium . escaetorum placitorum sive itinerum iusticiarie et camerarie realitatis et regalitatis infra comitatum Moravie et alibi infra episcopatum eundem . in quorum possessione pacifica Moraviensis ecclesia a temporibus de cuius contrario memoria hominum non existit exstatbat continue et exstat . prout super hiis est facta nobis plena fides . per iusticiarios . camerarios et ministros alios detinentur aliquotiens et debite non solvuntur . meremia etiam ad usum Moraviensis ecclesie episcopi et canonicorum et aliorum virorum ecclesiasticorum Moraviensis dioecesis pro constructione et reparacione suorum edificiorum per predecessores nostros et nos in nemoribus et forestis concessa . que etiam tenore presentium eisdem concedimus . per comites Moravie et eorum vices gerentes et aliquando per alios ipsas terras Moravienses diversimode occupantes et eorum ministros et forestarios eisdem viris ecclesiasticis sunt negata . et ipsi et eorum familiares impediti et aliquando arrestati et namati in forestis et nemoribus antedictis . quedam etiam elemosine fratribus predicatoribus de Elgyn et Inuernys per predecessores nostros et nos conceesse aliquando subtrahuntur eisdem et solvuntur aliquotiens diminute . Quibus omnibus de opportuno remedio cupimus providere . verum quia nonnulli feculare brachium plus formidant quam ecclesiasticam disciplinam . omnibus et singulis iusticiariis . vicecomitibus . prepositis . ballivis . et ceteris ministris regii et fidelibus presentibus et futuris ad quorum notitiam hoc nostrum indultum pervenerit in fide et fidelitate quibus nobis et regie corone regni Scocie tenentur et tenebuntur injungimus et mandamus quatenus quotiens et ubi per venerabilem patrem episcopum Moraviensem . decanum vel ecclesie Moraviensis canonicos unum vel plures super hoc fuerint requisiiti vel eorum alter fuerit requisitus . falariorum et decimarum predictarum subtractores vel detentores sive impedimentum in hac parte prestantes ad solvendum et reddendum dicta falaria et decimas . nec non impedientes dictos Episcopum . canonicos et alios viros ecclesiasticos vel eorum aliquem in hujusmodi meremiis excidendis ad desistendum de inferendo impedimentum hujusmodi per bonorum namationem et distinctionem et si necesse sit

per corporum suorum captionem et incarcerationem · nomine nostro regio et auctoritate hujus nostri indulti penes Moraviensem ecclesiam perpetuo remansiri · compellant et distringant · Quod si aliquis requiritus ita pertinax fuerit et rebellis quod ista nolit exequi cum effectu · habeat venerabilis pater Moravienfis episcopus qui pro tempore fuerit · et fede vacante vel episcopo in remotis agente vel negligente decanus et capitulum · vel decano absente canonici qui presentes fuerint · contra talem vel tales recusantem vel recusantes predictam executionem facere per omnem censuram ecclesiasticam procedere · et nichilominus recurrent ad ministros regios alios vel fideles qui auctoritate hujus mandati nostri predicta omnia fideliter et efficaciter exequantur · Et licet episcopus Moravienfis ex ordinaria potestate possit contra omnes et singulos subtraactores falariorum · detentores decimorum · impeditores mereniorum · et elemosinarum occupatores et hoc mandatum nostrum exequi recusantes procedere · tamen ut id efficacius faciat eidem in fide et fidelitate quibus nobis et corone regie tenetur injungimus et mandamus · Hoc autem nostrum indultum · licet de scriptis aliis et documentis mentionem facere videatur · cum de ipsis ad plenum nobis constet · tante vis et efficacie esse volumus et manere ac si ipsa originalia quantum ad premissa omnia monstrarentur ·

De decimis emolumentorum Juficiarie et aliarum curiarum ·

- 142 David Dei gratia Rex Scottorum Camerario nostro Scotie · Vicecomitiique et ballivis suis de Inuernys qui pro tempore fuerit vel fuerint ceterisque coenitris nostris ad quos presentes litere pervenerint salutem · Cum nobis constet ad plenum tam per inspectionem carte bone memorie Willelmi Regis Scotie predecessoris nostri quam quarundam aliarum evidentiarum quas vidimus quod Episcopus et ecclesia Moravienfis percipere debeant et in pacifica possessione percipiendi fuerunt et existunt decimas omnium emolumentorum de exitibus itinerum Juficiarie et aliarum curiarum nostrarum infra episcopatum Moraviensem contingentium · vobis mandamus et precipimus quatenus dictum Episcopum et ecclesiam de dictis decimis exituum Juficiarie nostre et aliarum curiarum nostrarum infra dictum episcopatum tenendarum prompte et plene fine quounque alio mandato nostro faciatis debite deserviri · quas vero decimas vobis in computis vestris annuis facie-

mus plenius allocari · et hoc nullo modo omittatis · In cuius rei testimonium presentibus literis vobis offendendis · penesque eundem Episcopum et ecclesiam suam perpetuo remansuris · sigillum nostrum precepimus apponi · Apud Fores tertio decimo die mensis Maii · anno regni nostri tricelimo octavo ·

Prosecutio et sententia super nativis ·

- 143 Univerfis Christi fidelibus ad quos presentes litere pervenerint Walterus Byfet dominus de Lessyndrom ac locum tenens vicecomitis de Banf falutem in Domino · Noverit universitas vestra quod vicefimo sexto die mensis Aprilis curia vicecomitis tenta fuit apud Banf · comparuit eoram nobis reverendus in Christo pater dominus Alexander Dei gratia episcopus Moravienlis demonstrans quoddam breve de capella domini nostri Regis super nativis dicti domini Episcopi recuperandis et habendis nobis directum · et petens nominatim Robertum de Curry · Neuynum de Achres et Donaldum Rogerfon nativos homines fuos sibi juste deliberari · Cujus petitioni dictus Robertus · Neuynus et Donaldus resistere non valentes · facta nobis fide in judicio per Thomam de Spensa marum vicecomitatus de Banf super arrestationibus replegiationibus et omnibus aliis ad dictum breve requisitis · partibus in judicio personaliter comparentibus · per meliores et fideliores patrie afflysam levari fecimus · auditis allegationibus et defensionibus partium · qui jurati per magnum sacramentum decreverunt et declaraverunt presatos Robertum · Neuynum et Donaldum esse nativos et legios homines dicti domini Episcopi et ecclesie Moravienfis · Et hoc per Stephanum dictum Broky curie vicecomitatus antedicti judicem sententiari fecimus viva voce · In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum · Datum apud Banf · xxvi^o. die mensis Aprilis · anno Domini millesimo ccc^o. sexagesimo quarto supradicto ·

Aquitancia per Camerarium Pape Alexandro episcopo ·

- 144 Universis et singulis presentes literas inspecturis Arnaldus permissione divina archiepiscopus Auxitanensis domini Pape camerarius salutem in Do-

mino · ad universitatis vestre noticiam tenore presentium deducimus quod reverendus in Christo pater dominus Alexander episcopus Moraviensis · pro parte partis fui communis servitii in quo est camere ejusdem domini nostri Pape obligatus · quingentos quinquaginta tres florenos auri · viginti unum solidos · octo denarios monete Avinionensis camere apostolice · necnon pro parte partis quatuor servitorum familiarium et officiariorum ipsius domini nostri Pape centum et novem florenos · octo solidos · sex denarios dictae monete clericis camere pro dictis familiaribus et officiariis recipiendos per manus magistri Guilhelmi de Grenlaw archidiaconi Sancti Andree in Scotia · tradente realiter Nicholao Jacobi de societate · · · · torum antiquorum curiam Romanam frequente · die date presentium folvi fecit · de quibus sic solvitis ipsum dominum Episcopum · ecclesiam suam · successores suos et eorum bona absolvimus tenore presentium et quittamus · verum intellecta mole gravaminum pro parte dicti domini Episcopi coram nobis exposita que ipsum ad solvendum illas pecuniarum quantitates quas ratione fui communis servitii camere apostolice necnon et quatuor servitorum familiarium et officiariorum ipsius domini nostri Pape solvere tenebatur · ad que solvenda dudum sub certis penis et sententiis ac termino jamdiu elapso se sponte et libere obligavit · reddebat et adhuc reddunt verisimiliter impotentem · auctoritate nobis in hac parte commissa eidem domino Episcopo terminum a festo Sancti Michaelis proxime venturo in unum annum duximus prorogandum · ita tamen quod si in dicto termino sibi prorogato non satisficerit de premisso · penis et sententiis quibus antea tenebatur sit astricatus · Insuper ipsum dominum Episcopum a suspensionis · excommunicationis et interdicti sententiis ac reatu perjurii et aliis penis quod et quas incurrit propter solutionem premissorum non factam in termino sibi prefixo auctoritate nobis in hac parte commissa duximus absolvendum · Secum super irregularitate si quam contraxit interea sic ligatus se divinis immiscendo vel aliter non tamen in contemptum clavium eadem auctoritate misericorditer dispensantes · In quorum testimonium presentes literas fieri fecimus et figilli camerariatus nostri appensione muniri · Datum Avignon · die septima mensis Septembris · anno Domini millesimo ccc^o. sexagesimo quarto · indictione secunda · pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Urbani divina providentia Pape quinti · anno secundo ·

Attestatio .

- 145 Nos Guillelmus miseratione divina tituli Sancte Marie trans Tiberim presbyter cardinalis facri collegii reverendorum patrum dominorum sancte Romane ecclesie cardinalium tenore presentium recognoscimus et fatemur quod venerabilis in Christo pater dominus Alexander episcopus Moraviensis in Scotia pro parte partis fui communis servitii in quo prefato collegio tenetur quingentos quadraginta sex florenos auri . viginti unum solidos . octo denarios monete currentis Avinionensis . et pro parte partis servitorum familiarium dominorum cardinalium predictorum viginti septem florenos auri . octo solidos . duos denarios dictae monete . . . domini Nicolai Jacobi militis de Albertis in presentia magistrorum Willelmi de Grenlaw archidiaconi Sancti Andree in Scotia et Ade de Tyngham canonici dictae ecclesie et in ipso collegio recipientibus folvi fecit . de quibus sic solutis ipsum dominum Episcopum . ecclesiam suam . succeffores suos et eorum bona prefati collegii nomine absolvimus et quittamus . Verum intellecta mole gravaminum pro parte dicti domini Episcopi coram nobis exposita que ipsum ad solvendas illas pecuniarn quantitates . quas ratione fui communis servitii camere apostolice et collegio antedicto ac familiaribus et officiariis domini nostri Pape et dominorum cardinalium predictorum sub certis penis et sententiis ac termino jamdiu elapso solvere tenebatur . reddebat et adhuc reddunt verisimiliter impotentem . auctoritate nobis in hac parte commissa a festo Sancti Michaelis de mense Septembri proximo venturo usque ad unum annum terminum fibi duximus prorogandum . ita tamen quod si in dicto fibi prorogato termino non satisficerit de premissis penis et sententiis quibus antea tenebatur fit astrictus . Insuper ipsum dominum Episcopum a suspensionis . excommunicationis et interdicti sententiis ac reatu perjurii et aliis penis quod et quas incurrit propter solutionem premissorum non factam in termino fibi prefixo auctoritate qua fungimur in hac parte duximus absolvendum . Secum super irregularitate si quam contraxit interea sic ligatus se immiscendo divinis vel aliter non tamen in contemptum clavum eadem auctoritate misericorditer dispensantes . In quorum testimonium presentes literas fecimus fieri et sigilli nostri appenditione muniri . Datum Avignon . die septima mensis Septembris . anno a nativitate Domini millesimo ccc^o. sexagesimo quarto . indictione

secunda · pontificatus sanctissimi patris domini Urbani pape quinti anno secundo ·

Remissio et protectione pro hominibus Episcopi ·

- 146 David Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus suis ad quos presentes litere pervenerint salutem · Sciatis quod remisimus Thome Man · Bridano filio Fergusi · Martino More · Maldowny Beg · Maldowny Marti cam · Cristino filio Duncani · Bridano Breach · Alexandro Roulet · Ade molendinario · Martino Coly · Fergusio clero · Dony More · Michaeli Merlswayn · Bridano Dor · Maldowny Robi · Colano Gilbride · Maldowny Eney · Euerker et Ade Fouctour · latoribus presentium omnem actionem calumpniam et factam nostram regiam quas erga ipsos vel ipforum aliquem habemus vel habere poterimus in futurum tam pro homicidiis · combustionibus · rapinis et furtis quam pro aliis transgressionibus quibuscumque per ipsos vel ipforum aliquem qualitercumque perpetratis seu factis usque in diem confectionis presentium literarum · Ita tamen quod singuli predicatorum fidelibus regni nostri si qui ipsos in forma juris prosequi voluerint de dampnis et injuriis fibi per ipsos vel ipforum aliquem illatis juste teneantur respondere et satissimacere secundum leges et consuetudines regni nostri · Et ipsos omnes prescriptos ac eorum quemlibet sub firma pace et protectione nostra juste suscipientes firmiter inhibemus ne quis ipsos vel ipforum aliquem contra hanc nostram remissionem gravare molestare vel aliqualiter inquietare presumat injuste sub pena omnium que erga nos amitti poterunt quoquomodo · In cuius rei testimonium has literas nostras pro tempore vite eorundem duraturas fibi fieri fecimus patentes · Apud Perth primo die Novembris anno regni nostri ·xxx· quinto ·

Quod Episcopus per ballivum cognosci faciat de delictis ·

- 147 David Dei gratia Rex Scottorum justiciariis · coronatoribus · vicecomitibus · prepositis et eorum ballivis ad quos presentes litere pervenerint salutem · Sciatis quod concessimus venerabili in Christo patri Alexandre episcopo Moraviensi · ex certis rationalibus causis nos ad hoc moventibus · pre-

cipue cum temporibus absentie noſtre extra regnum tum per expulfionem quorundam tirannorum qui tunc regnabant · tum propter deſeſtum iuſticie cujus exercitium pro tunc non habebatur · talia maleficia dicti Epifcopi homines forſitan commiferunt · quod ſi pro eisdem fecundum rigorem per noſtres iuſticiarios eſſent puniti in devaſtationem terrarum eccleſiaſticarum dictus Epifcopus et eccleſia ſua nimium lederentur · quod per ſuum ballivum ad hoc per iſum ſpecialiter deputatum et conſtitutum cognofci faciat de quibuscumque transgressionibus ſeu delictis per quoſcumque homines fuos nativos et alios terrarum eccleſiaſticarum infra partes de Strathſpee et de Baydenach conſtitutos qualitercumque perpetratis uſque in diem confeſtio- niſ prefentium literarum · ac iſpos homines punire facere in corporibus et bonis · ſic quod coram iuſticiariis noſtris vel aliis officiariis ſeu ballivis noſtris quibuscumque comparere aut respondere non tenebuntur de cetero pro iſis transgressionibus vel delictis qualitercumque criminalibus · etiam ſi propter iſas indictati vel arreſtati jam ſint vel fuerint pro quibus et poſt- quam ut premititur puniti fuerint per dictum epifcopum Moravienſem vel ballivum ſuum predictum · ita tamen quod fidelibus noſtris qui iſpos pro dictis transgressionibus in forma juris profequi voluerint iuſtam emendam facere et eis respondere debite teneantur · Quare omnibus iuſticiariis · coronatoribus et ceteris miniftriſ noſtris firmiter inhibemus ne prefatos homines predicti Epifcopi contra hanc noſtram conceſſionem inquietare per- turbare · gravare vel punire prefumant ſub pena que competit in hac parte · In eujus rei testimonium ſigillum noſtrum prefentibus pro vita dictorum hominum prefati Epifcopi Moravienſis duraturis fecimus apponi · Apud Kyndromy nono die mensis Septembris · anno regni noſtri tricesimo ſexto ·

Confirmatio ·

- 148 David Dei gratia Rex Scottorum iuſticiariis realitatis ſeu regalitatis comi- tatus Moravie qui pro tempore fuerint et aliis iuſticiariis quibuscumque ad quos preſentes litere pervenerint falutem · Quia alias intuitu caritatis et favore eccleſie Moravienſis et in recuperationem terrarum vaſtarum ejuf- dem conceſſimus venerabili in Christo patri Alexandro epifcopo Moravienſi quod per ſuum ballivum cognofcere poſlit et cognofci faciat de quibuscumque transgressionibus ſeu delictis per quoſcumque homines nativos et

alios terrarum ecclesiasticarum infra partes de Strathspee et de Baydenach conflititos qualitercunque perpetratis ac punire et puniri facere in corporibus et bonis prout in literis nostris super hoc fibi concessis plenius continetur . mandamus vobis et precipimus quatenus si et cum contigerit dictos suos homines aliquem vel aliquos arrestari seu coram vobis presentari in judicio vel extra . ipatos cum eorum actionibus et calumpniis sine contradictione seu cognitione qualibet dicto Episcopo vel ejus ballivo libere restituatis . recepta tamen a prefato Episcopo et ballivo suo securitate de satiffaciendo fidelibus nostris de dampnis et injuriis per dictos homines suos illatis ac etiam perpetratis . Et hoc sub pena que competit nullatenus omittatis . non obstantibus quibuscumque literis nostris hiis presentibus contrariis per nos missis vel mittendis . Datum sub figillo nostro apud Edynburgh quartodecimo die mensis Junii . anno regni nostri tricesimo octavo .

Infrumentum super solutione decime itineris Camerarie .

- 149 In nomine Domini amen . per hoc prefens publicum instrumentum pateat universis quod anno a nativitate Domini .m°.ccc°. sexagesimo octavo die tertiadecima mensis Februarii . indictione .vi. pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini nostri domini Urbani divina clementia providente Pape .v. anno sexto . in mei publici notarii et testium subscriptorum presentia Patricius de Creython et Henricus filius Roberti tunc ut dicebant ballivi burgi de Elgyn . ex parte camerarii regalitatis Moravie . solverunt et deliberarunt reverendo in Christo patri ac domino domino Alexandro Dei gratia episcopo Moraviensi nomine et ex parte ecclesie sue predicte pro decimis finium itineris Camerarie apud Elgyn tente unam marcam sterlingorum in auro . et super solutione hujusmodi facta petiit a me idem reverendus pater publicum fibi fieri instrumentum . Actum apud Spyny anno . die . mense . indictione et pontificatu predictis . presentibus domino Willelmo Oliverii presbytero . Andrea de Felton . Johanne de Spensa . David de Aula tunc se gerente pro serjando dicta ville de Elgyn et aliis testibus ad premissa vocatis et requisitis . Et ego Philippus de Dunkeldyn clericus Dunkeldensis diocepos publicus auctoritate apostolica notarius premissis omnibus et singulis dum sic fierent et agerentur una cum prenominatis testibus prefens personaliter interfui et in hanc formam publici instrumenti

redegi · hic me subscribendo signo meo requisitus signavi in premissorum evidentiam ·

De immunitate terrarum ecclesiasticarum ·

- 150 David Dei gratia Rex Scottorum justiciarii · vicecomitibus · prepositis et eorum ballivis · ceterisque ministris nostris ad quos presentes litere pervererint salutem · Licet alias ex deliberatione parlamenti communis utilitate pensata omnes libertates quibuscunque personis de novo concessae generaliter fuerint revocate · sic scilicet quod ad servitia nostra contribuant · conserviant et onera subeant cum vicinis · non tamen extitit ordinatum nec est aut fuit nostri seu nostri concilii intentio vel voluntas quin terre privilegiate ab antiquo juxta ipsarum infestationes rite confirmatas et iuste et legaliter usitatas suis libertatibus gaudeant et in earum immunitatibus libere et quiete confiant · quod et in eadem deliberatione parlamenti cavitur expresse · Quare vobis et vestrum cuiilibet quanto distictius possimus tenore presentium inhibemus ne aliquas terras hujusmodi que sunt precipue venerabilis patris Episcopi Moraviensis aut aliorum infra episcopatum ipsius vel extra existentes ad quemque servicia nostra facienda seu onera subeunda compellatis pretextu ejusdemque mandati nostrorum officiariorum vobis dirigendi · de quibus antiquitus exonerate fuerunt et libere per infestationes ut supra · Cujus libertatis allegationem debite manifestandam et fideliter faciendam eis qui tali libertate gaudere voluerint per presentes injungimus et per vos injungi volumus sub pena amissionis eorum que erga nos in hac parte amitti poterunt si de contrario valeat edoceri · Datum sub secreto sigillo nostro apud Aberdeen · quarto die mensis Decembris anno regni nostri quadragesimo · videlicet anno Domini millesimo ·cccº· sexagesimo nono ·

Statutum de cariantibus ·

- 151 Memorandum quod anno Domini millesimo ·cccº· sexagesimo nono · die Mercurii in prima septimana quadragesime in ecclesia parochiali de Elgyn Moraviensis dioecesis in capitulo generali celebrato ibidem · presidente do-

mino Alexandro Dei gratia episcopo Moraviensi · Waltero de Brennath officiali curie Moravienfis · Willelmo de Fores archidiacono · Willelmo Wys subdecano · et Willelmo de Spyny canonico ecclesie Moravienfis · Thoma priore de Plufcardyn · et Roberto priore de Urchard · ac toto clero dioecesis Moravienfis presentibus et allidentibus · diffinitum fuit et receptum communiter ab omnibus pro statuto quod cariantes five ducentes meremia de nemore cum bobus et plaustris solvant curato suo decimum denarium pro decima tempore estivali quando boves herbas pascunt · in yeme vero quando boves pascunt foragium solvent tricesimum denarium pro decima curato · nullis expensis aliis in alterutro easu subductis · Et ad cariantes petas vel consimilia idem diffiniebatur extendendum ·

Statutum de molendinariis ·

- 152 Eodem die et anno et loco quo supra diffinitum est quod molendinarii solvant decimam de molendino et de terra molendini solita affedari cum molendino · et curatus allocabit et subducet unum denarium et unum obolum de qualibet acra terre ordeacee · et unum denarium de qualibet acra terre avenatice ·

Petitio contra processum super molendinis ·

- 153 Magnifico viro et potenti domino Archebaldo de Duglas militi Alexander Dei gratia Episcopus et capitulum ecclesie Moravienfis salutem · Nobilis et magnifice domine vos et Johannes de Haya vicecomes de Inuernys in vigilia beati Andree apostoli apud Elgyn quandam processum fecisisti taliter qualiter novit Deus in gravem lesionem prioratus de Plufcardyn et prejudicium maximum jurisdictionis ecclesie · quem per vos et ipsum petivimus revocari · et vos petitionem nostram in scriptis postulaftis · quam in effectu cum quibusdam tamen additionibus vobis in adventu vestro exponendis mittimus hic subscriptam · Pronominus enim et dicimus quod sancte memorie Alexander Rex Scotie molendina sua de Elgyn et de Fores et alia molendina ab eis dependentia · et multuras terrarum ad illa molendina pertinen-
tium quas tunc percepit vel percipere debuit si culte essent · pro remedio

anime fue donavit Priori et monachis vallis Sancti Andree apostoli de Plufcaldyn Moravienfis diocefis · quas multuras terrarum tunc cultarum vigore donationis hujusmodi dicti priores percepunt sicut et adhuc percipiunt pacifice et quiete · Et cum multura terrarum de Quarelwode vicecomitatus de Elgyn tunc in cultarum nunc vero in culturam redactarum ad dicta molendina de Elgyn a quibus per unum nulliare vix distat spectet et pertineat · quia si tunc culte fuissent Rex donator multuras percepisset et percipere debuisset de eisdem · et postquam terre iste culte erant Prior et monachi predicti felicis recordationis Roberto quondam Regi Scocie · domini nostri Regis moderni genitori et immediato predecessori · pro consequenda iusticia super eisdem et aliis que minus iuste detinebantur ab ipsis preces obtulerunt et ipsas cum instantia prosecuti fuerunt · nec negligentia aliqua potuit eis imputari · sed propter potentiam et divitias bone memorie Thome Ranulphi quondam comitis Moravie · qui multuras alias ex largitione predicti regis Alexandri eis debitas occupabat · non potuerunt consequi iusticie complementum · Et inclitissimus princeps et dominus noster dominus David Dei gratia Rex Scocie modernus super hiis cognoscens et plenius informatus per suas literas patentes magno sigillo suo in pendentia sigillatas et super hoc consecutas declaravit multuram dictarum terrarum de Quarelwode vigore dictae donationis dictis Priori et monachis fuisse et esse debitam et ad ipsos pertinere debere · et ipsos per vicecomitem suum de Elgyn in corporalem possessionem ipsarum mandavit et fecit induci · ipsisque sic inducti nedum per .xl· dies sed per plures menses possessionem dictarum multurarum tenuerunt et habuerunt pacifice et quiete et ipsas percepunt et in usus suos converterunt ac de eis disponuerunt pro sue libito voluntatis · sciente et paciente domino Roberto de Chehelme milite domino de Quarelwode · Ex quibus videtur quod tam donatio quam possessionis multurarum apprehensio debet firma et stabilis remanere · Et nichilominus idem dominus noster Rex modernus per suas literas patentes nobis Alexandro Dei gratia episcopo Moraviensi injunxit sub pena omnium que erga ipsum amittere poteramus ipsos et hujusmodi possessionem defendere et tueri · nobis insinuans per alias suas literas quod si aliquid in contrarium perciperet equanimiter toleraret quod non fieret · et nos ei debemus rescribere quare fieri non debet · Item proponimus et dicimus quod ipse dominus R· de Chehelme miles post et contra premissa temere veniens quendam husbandum cui Prior prefatus multuras de Quarelwode arrendaverat infra terram

ecclesiasticam de Fynroffy violenter et injuriose cepit et ligavit et in carcerem privatum adduxit · in prejudicium libertatis ecclesiastice · ob quod fententiam excommunicationis ipso factō incurrebat preter id quod in regiam maiestatem commisit · et ipsis multuris ito anno per ipsum perceptis fpoliavit per vim et de facto · aduersus quam spoliationem dicti Prior et monachi fuerunt et sunt per ecclesiam fententialiter restituti · licet ipse ab illo processu ad fedem apostolicam appellavit · et male quia fententia ex quo appellationi renunciavit de facto coram vobis postea Priorem trahendo in rem transiit judicatam · Quibus non obstantibus licet vobis clare exposita fuerint vos et dictus Johannes quibus nulla jurisdictione competit nec competere potuit in hac parte · contra jurisdictionem ecclesie ad quam possefforum judicium dictarum multurarum ratione Prioris et monachorum sic in posseffionem inductorum liquido noscitur pertinere · et contra confuetudines regni sine litera vel brevi placitabili dato · sed non conceffo quod ad seculare forum pertineret sicut nec pertinet · cum per .xl. dies et ultra ut premittitur in pacifica posseffione extiterunt · et sine mandato vel commifſione quam ostendere voluiftis licet a vobis cum instantia petita fuerit · parte etiam Prioris legitime non citata · et poft exceptionem partis excipientis jurisdictionem vobis non competere nec competere posse in caufa vel persona · non admittentes quod coram judge ecclesiastico in foro ecclesie ifta caufa decisa fuerat et fententia in rem judicatam tranfierat · ac poft et contra inhibitionem nostram sub pena excommunicationis ne in dicta caufa procederetis vel in enervationem aut diminutionem jurisdictionis ecclesie aliquid attemptaretis · salva vestri reverentia de facto non de jure per laycos etiam prefati Prioris inimicos et alios fufpectos et adverfarios in hac parte quandam informationem recepiftis ut dicitis una hora duntaxat breviflma · et contra donationem et declarationem regias predicas · et contra fententiam ecclesie latam pro Priore ut premittitur · dictum militem sic excommunicatum in statum non solvendi multuras reduxiftis prout vobis placuit · fine processu alio vel fententia rite lata · ac juris beneficium parti Prioris auferentes et defenſionis copiam denegantes ipsum ac monachos ac prioratum suum dictis multuris et earum posseffione spoliaſtis indebite et injuste · Quare nos Alexander Moravienſis epifcopus prefatus et capitulum ecclesie Moravienſis nobilitatem vestram cum instantia requirimus quatinus · cum ex dicto processu vestro prioratus de Plufcardyn fit leſus enormiter et graviter ac posseffione percipiendi dictas multuras licet de facto et injuste

spoliatus quantum in processu vestro fuit · et jurisdictio ecclesiastica graviter sit lesa · de gravamine · lesione et offensa taliter irrogatis velitis emendam facere competentem · alioquin fententiam excommunicationis quam infligit fine hominis ministerio · P· C· quum ut intelleximus de imminuta ecclesie libertate vi debetis ut nobis videtur non immerito formidare · Aetius vestros in bono stabilitat summa Trinitas Deus unus · Scriptum in crastino Sancte Lucie Virginis in capitulo nostro anno Domini ·ccc·lx· nono ·

Nomina eorum qui fuerunt in affisa · Nicholaus de Suthirlandia · Walterus Byfeth · Robertus de Innes · Johannes de Doleys · Johannes de Sancto Claro de Fores · Johannes de Uruel · Willelmus Soreys · Adam Popp · Willelmus Abbatis · Malisius Gerland · Thomas filius Willelmi · Willelmus de Anandia · Robertus Mykil · Adam de Pilmore · Robertus Popp · Willelmus Byfeth ·

Protectio infra partes de Strathpee et de Badenach ·

- 154 Universis presentes literas inspecturis Alexander Senescalli salutem · Noverit universitas vestra nos fideliter promisisse et fide preftita corporali manucepisse quod erimus protector et defensor hominum et terrarum domini Alexandri episcopi Moraviensis precipue infra partes de Strathpee et de Badenach et illos fovebimus totis viribus sicut nostros proprios · et injurias seu dampna si quas vel si que contigerit quod abfit inferri usque ad condignam emendam effectualiter prosequemur · et homines fuios ad aliquam curiam sive judicium non trahemus nec ad comparendum coram nobis aliqualiter compellemus · nec ab eis aliqua pelliagia nec quascunque exactiones sive bladi sive pecunie vel martarum ab eis exigemus vel levari faciemus quomodocunque · nec ipsos ad aliquem exercitum ducemus · nec aliqua alia gravamina quecunque per nos vel per nostros inferemus nec inferri permittemus · et hoc tenore presentium omnibus notificamus · supplicantes omnibus amicis nostris omnibusque hominibus nostris precipientes ut dicti Episcopi homines et terras omni favore velint manutene · fovere et prosequi sicut nostros · In ejus rei testimonium quia sigillum proprium non habuimus sigillum domini patris nostri presentibus apponi procuravimus apud Ruthven die Mercurii in vigilia assumptionis beate Marie Virginis · anno Domini millesimo ccc⁹ septuagesimo ·

Instrumentum super appellatione de decimis ecclesie de Inuernys .

155 In Dei nomine amen . Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno Domini millesimo ccc^o. septuagesimo primo . duodecimo die mensis Augusti hora tertiarum . indictione nona . pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Gregorii divina providentia Pape undecimi anno primo . In mei notarii publici et testium subscriptorum prefentia personaliter constitutus discretus vir dominus Andreas Ox rector ecclesie de Inuerarity Sancti Andree dioecesis procurator religiosorum virorum dominorum Abbatum et conventus monasterii de Aberbrothoc Sancti Andree dioecesis quandam cedulam papiream ex una parte quasi totaliter conscriptam in manu sua tenuit et ipsam de verbo ad verbum perlegit . cuius quidem cedula tenor sequitur in hac forma . In Dei nomine amen . cum appellationis seu provocacionis remedium in subfidiuum oppressorum seu verisimiliter se opprimi timentium a jure salubriter fit inventum . hinc est quod cum vos reverende pater et domine domine Alexander Dei gratia episcope Moraviensis nuper apud monasterium de Scona Sancti Andree dioecesis . in coronatione Domini nostri Regis Roberti jam regnantis . verbaliter intimatis venerabili in Christo patri domino Johanni abbatи de Aberbrothoc ejusdem Sancti Andree dioecesis quod ad instantiam magistri Eustachii vicarii de Inuernys vestre dioecesis super quibusdam decimis ejusdem ecclesie processum ordinantis contra eum . cuius copiam cum idem Abbas a vobis cum instantia petivisset . et de eo antea non audivisset . respondistis quod ipse ad partes vestre Moraviensis dioecesis per se vel per procuratorem declinaret ubi processum ipsum dimisisset et petitam copiam absque difficultate sibi traderetis . super quo idem Abbas fatis confidens dum esset aliis monasterii sui negotiis impeditus ad vestram prefentiam in Moravia discretos viros dominum Jacobum Frazer militem et Alexandrum Skirmechour procuratores pro se et conventu suo cum pleno mandato pro habenda ipsa copia ad finem deliberandi super dicto processu in quo sibi prodeste posset vel obesse specialiter destinavit . quibus dictis Jacobo et Alexandro premissa a vobis potentibus sepius et instanter adtunc sibi traditae diem et locum sibi assignari ad exhibitionem ipsius processus ut facultas sibi daretur ipsum describere et copiare . respondebatis expresse quod non vacavit vobis ad tunc premissa petita implere nec scivis diem aut locum

alios assignare · unde iidem dominus Jacobus et Alexander sententes Abbatem et conventum predictos in hoc contra justiciam pregavari protestabantur de appellando · et tedio affecti ad dominum suum distantem a vobis per plures dietas non sine gravibus laboribus et expensis in seculo negotio sunt reversi · Unde Abbas ipse volens indemnitati sui monasterii precavere et per frequentes precum effusiones vestram putans captare benevolentiam · me Andream Ox procuratorem suum ad petendum et recipiendum copiam processus predicti et ad alia facienda que ad indemnitatem monasterii predicti necessaria forent seu eciam opportuna cum pleno mandato transmisit · quam quidem copiam quamvis sepius et diligenter petivissem ipsam tamen tradere noluisset · Unde ex hiis et aliis pro loco et tempore proponendis perpendens quod parti adverse nimium favetis nitentes jus ipsorum Abbatis supprimere et conventus · ex eo quod copiam processus predicti prout debetis tradere recusatis nec ipsum describendi conceditis facultatem · A vobis domine Alexander episcope Moraviensis et a processu vestro predicto · anormalo ut suspicor et inepto nisi de novo fabricetur cum ipsum non audatis in lucem deducere · ad facrosanctam fedem apostolicam Ego Andreas procurator predictus ipsorum Abbatis et conventus et procuratorio nomine in hiis scriptis provoco et appello · et apostolos instanter instantius et instantissime super hoc mihi peto exhiberi · subjiciens ipsum Abbatem et conventum et monasterium predictum et omnes sibi adherentes seu adherere volentes ac univerfa eorundem bona mobilia et immobilia tuitioni defensioni et protectioni fedis apostolice supradictae · Et ne vos domine Alexander episcope seu aliquis deputatus a vobis contra ipsos Abbatem et conventum per viam suspensionis · excommunicationis · fructuum sequestrationis vel interdicti sententias aliqualiter procedatis vel procedat · cum sitis ipsius monasterii et monachorum patens inimicus · ipsos de triginta quinque libris sterlingorum de fructibus ecclesie sue de Abirkethor contra Deum et justiciam ac indulta apostolica eidem monasterio concessa alias temere spoliando · quod probare intendunt ubi supra · super qua eciam injuria ad eandem sedem apostolicam eorum nomine personaliter vos appello · protestans nomine quo supra hanc appellationem innovare corrigere emendare ac eidem addere et detrahere prout dominis meis supradictis et eorum consilio videbitur expedire · Ne vero processus vester sic sub modio conservatus Abbat et conventui predictis seu suo monasterio obfit · si per eum ad missionem in possessionem bonorum mobilium vel immobilium juste vel in-

juste forsitan procefferitis · quod tamen facere non debuistis ipfis legitime non vocatis · vobis ipsorum et procuratorio nomine pro recuperatione possessionis ejusdem et interrumpta prescriptione annuali cautionem offero et sum prestatte paratus de stando juri et ea facere que de jure pro recuperatione possessionis ejusdem habent fieri in hoc casu · Si vero ad diffinitivam sententiam per vos forsitan fit processum · quod esset fatis absurdum audire cum contra inauditam partem nichil poteritis diffinire · sententiaque ipso jure non teneat cum citationis edictum ad partis notitiam non devenit · et quamvis ipsa sententia ipso jure penitus sit nulla · ab ea tamen provoco et appello in hiis scriptis · petens apostolos instantius et instantissime sicut supra · quos si denegaveritis iterum provoco et appello ut supra · protestans ex abundanti nomine ipsorum Abbatis et conventus quod propter istam appellationem non intendunt recedere ab aliis appellationibus per ipsos prius interpositis sed eisdem inniti et per eas cum opus fuerit intendunt se juvare · Post cujus quidem cedula lectionam fui per eundem dominum Andream procuratorem predictum cum diligentia requisitus ut super prescripta appellatione sibi facerem publicum instrumentum et ipsam appellationem sic interpositam in publicam formam redigerem et eandem signo meo consueto signarem · suis tamen sumptibus et expensis · Acta lecta interposita et publicata fuit hec appellatione in ecclesia cathedrali de Elgyne in Moravia sub anno die mensi indictione et pontificatu prenotatis · presentibus venerabilibus et discretis viris magistro Willelmo de Cheholme thesaurario Moraviensi · domino Johanne Bell rectore ecclesie de Kyngorn Sancti Andree dioecesis · dominis Johanne de Flandris · Johanne de Tarres capellanis · Andrea de Feltoun · Thoma Glafwrycht · Johanne Aurifabro laycis · et pluribus aliis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis · in presentia Domini mei supradiicti ·

Et ego Willelmus Leweryke clericus Brechinensis dioecesis publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius premisse cedula lecture necnon presentis appellationis interpositioni et publicationi una cum prenominatis testibus prefens interfui et ipsam appellationem in hanc formam publicam redigendo manu mea scripsi et super predicta appellatione et contentis in eadem hoc instrumentum publicum de speciali requifitione dicti domini Andree procuratoris confeci et illud signo meo consueto signavi requisitus et rogatus in fidem et testimonium premiforum ·

Responsio Episcopi.

- 156 Sanctissimo in Christo patri ac domino Gregorio divina providentia facrofancē Romane ac universalis ecclelie summo pontifici orator fuis humiliis et devotus Alexander episcopus Moraviensis in Scotia cum fui recommendatione supplici devota pedum oscula beatorum. Beatissime pater et domine non solum ex perspicuis indiciis verum etiam ex ipsius experientia rei evidenter constat et colligi potest quod monachi mundo mortui voto frequentiori hodie mundo magis infervinunt et abjecto tam obedientie quam paupertatis proposito nimis affluentes divitiis in suos superiores protervius fatagunt saltibus lascivire. ecclesiis ipsorum monachorum maneris locis necessariis et edificiis dirutis destruetis et desolatis. ipsis etiam ecclesiis ornamentis necessariis ac officiis divinis et sacramentis vacuis ac quasi penitus desitutis. vicariis conquerentibus. murmurantibus parochianis. non sine scandalo gravi et clamore valido ac animarum periculis aliisque multis gravibus et enoribus cotidie patentibus que breviter calamo nequeunt explicari. ad quorum defecatum reformationem dum locorum ordinarii ut teneantur descendunt et veniunt volentes visitationis officium debite perimere statim ipsis monachi arroganter et proterviter presumunt et fatagunt contra ipsos ordinarios ad appellationis diffugium convolare. sic quod sepius contingat et frequenter quod hujusmodi defecatus ruine et dampna plurima per ipsorum monachorum maliciosem proterviam transeant et remaneant incorrecta. Nuper siquidem ad me veniens Andreas Ox presbyter Sancti Andree dioecesis procurator ut afferuit et nomine procuratorio Abbatis et conventus monasterii de Aberbrothoc ordinis Sancti Benedicti prefate Sancti Andree dioecesis. qui in diocesi mea Moraviensi duas ecclesias parochiales videlicet de Inuernys et de Aberkerdor optinent et ipsarum ecclesiuarum rectores five persone nuncupantur. quoddam scriptum appellationis si sic dici possit vel debeat nomine et ex parte ipsorum Abbatis et monachorum in ecclesia cathedrali Moravie. satis contemptuose et irreverenter prout in ipso scripto patet. mili exhibuit. in quo me et a me ad sedem apostolicam appellavit. pretendens et allegans rationes frivolas et invalidas subsequentes. Primo enim verbis pluribus intermixtis dicit me prefatos Abbatem et monachos gravasse ob id et ex eo quod ipsis Abbatii vel suis procuratoribus denegavi copiam cuiusdam processus in quadam causa de-

cimali inter ipsum Abbatem et vicarium de Inuernys mota et coram me dependente et habita · a quo gravamine appellat etc· quod utique non est verum · verum est enim quod dum procuratores ipsius Abbatis copiam processus petebant sibi dari respondi quod processum penes me non habui remanentem sed possent venire ad locum ubi causa agebatur et scriptores erant qui processum five acta illa judicialia si que forent conscripferant et possent habere copiam quam petebant · non enim in omnibus locis tabellionum copia datur querentibus nec sunt ibi notarii curie aut scriptores jurati qui facta judicialia conscribant et apud quos remanere debent sicut alibi habentur sed nunc unus nunc alias qui magis in promptu haberit poterit talia scribit · et sic propter defectum notariorum talia judicialia quandoque depereunt · non tamen in defectu judicis qualicunque · nec tenebar ut credo servare eum processum si quis esset semper et ubique exhibendum in facco paratum quem per annum · · · · et ultra respicere vel audire contumaciter et contemptibiliter spernebant ac etiam recusabant · testis enim michi est ipsa veritas quod nunquam ipsi Abbatii vel procuratoribus suis processum five copiam processus sponte aut ex proposito vel malicia subiectui vel denegavi aut in aliquo contra ipsum processi quod quantum in me fuit jus vel causam juris sui perimeret vel lederet in quocunque · Subinserendo tamen interferit quod appellat a me et a processu meo anormalo · et in fine subdit cum citationis editum ad partis noticiam non devenit · quod utique caret effectu et ipso primordio veritatis · prefertim cum in principio litis hujusmodi cause mote ad primum citationis editum comparuerunt viri venerabiles videlicet magister Willelmus de Spiny et Johannes de Bothuyll canonici Moravienes una cum aliis adjunctis procuratoribus ipsius Abbatis procuratorum sufficiens exhibentes qui in ipsis causa et lite diversis diebus et vicibus processerunt · et exinde in continuatione processus nulla facta fuerat citatio quando apud ipsam ecclesiam de Inuernys super cuius fructibus litigabatur fuerat publicata et proclamationes publice facte ibidem coram populo ubi ipse Abbas habuit et habet procuratores suos continue qui ipsum premuniret et premunire possent si vellent et reddere certiorum super quocunque litis vel cause forepitu vel processu · et non subito nec propere siebant citationes vel proclamationes hujusmodi sed palam et publice et inter missarum solemnia etiam in ecclesia majore five cathedrali ubi ipsa causa tractabatur proclamabantur et per intervalla quatraginta dierum et quandoque octo septimanarum · nec volente altissimo tenebar ad

alienam dioecesim mandata edita vel citationes transmittere ipsi qui certus fuit vel esse debuit quod causam initiatam sive inceptam in elusionem juris judicis et partis non deferere sed usque in finem continuare oportebat . Ex quibus evidenter colligitur quod non potest nec potuit hujusmodi processum factum vel habitum nec aliquam ipsius particulam ignorare nec sana conscientia dicere quod parte non vocata ad ipsius noticiam non devenit . ymmo verius non videtur audiri appellans cum maliciose et scienter neclexerit appellationis a jure statutum terminum observare pretextu cuius vim vel formam appellationis non continet nec poterit de jure continere . Secundo subiungit vocans me iporum Abbatis monachorum et monasterii inimicum patentem . annectens et specificans causam videlicet quod ipsos de .xxxv. libris sterlingorum de ecclesia sua de Aberkerdor spoliavi . quod utique certo certius et luce clarius est omnino veritate destitutum et expresse mendacium continere . ac ipsam spoliationem et crimen spoliationis et omnem cuiuscunq; pecunie indebitam receptionem diffiteor nego et abnuo cum non sit officium ficerdotis . et dato quod de ipsa ecclesia de Aberkerdor aliqualis summa pecunie unde conqueratur vel murmuret idem Abbas ad aliquem de officiariis meis vel alium nomine meo devenerit . quod tamen non fateor nec credo verum esse . nuncquam tamen animo modo vel forma spoliandi vel alias quod absit injuriandi quantumcunque modicum habitum fuerat vel receptum . Et si quid etiam causa vel via juris ordinarii modo et ordine consueto nomine meo fuerit receptum ad respondendum debite me semper optuli et offero coram quocunque bono viro infra diocesim vel extra . sic quod spoliationem et omnem actionem seu causam spoliationis pretensam omnino nego repello penitus et excludo . Verum cum per ipsum Abbatem ficticie et maliciose ac minus credibiliter tangatur et opponatur mihi de causa spoliationis vel criminis . profecto contra ipsum opponentem merito et realiter potest obici et obicio quod opponit ac de hujusmodi spoliationis criminis ac expresa et violenta ecclesiastice libertatis et immunitatis invasione merito et effectu potest argui et notabiliter ac probabiliter reprehendi . prefertim cum ipse Abbas flamma livoris succensus et ultionis voto non zelo justicie instinctus . postquam hujusmodi causa inter ipsum et prefatum vicarium de Inuernys mota fuerat et incepta . spreta omissa ac etiam omnino contempta via juris ordinarii . in contemptum inobedientiam et irreverentiam mee jurisdictionis ordinarie ymmo verius fedis apostolice sub cuius protectione speciali dedit ecclesia mea Moravienfis fu-

pradiēta · ex certa scientia et malitioso proposito ac animo vindictē ne quiter assūmende · posuit constituit ac poni ac constitui procuravit ad ipsam ecclesiam ac villam de Inuernys laicos potentes quorum potentie ac ferocitati resisti non potuit quoquomodo · ut puta nobilem et magne potentie virum · W. de · F. qui nomine et ex parte dicti Abbatis cum armata et grandi manu ingressus violenter prefati vicarii domos · clausuras et ostia fregit et frangi fecit · vietualia et res alias diversas ibidem repertas destruendo spoliando ac etiam in recessu suo secum asportando · atque perfone et familiaribus ipsius vicarii diversimode injuriando · nec non et ipsimet vicario in persona ad mortem comminando in tantum quod in propriam domum introire non audebat nec alicubi in villa comparere sed intra ecclesiam compellebatur latitare clandestine quoisque securitas per maximas instancias et proborum plurium interventum sive intercessionem a prefato potenti recepta fuerat pro eodem · dicebatque publice et palam et expresse nobilis supradiēta ipsum ex parte auctoritate ac de confensu et mandato ipsius Abbatis penitus et non aliter hoc fecisse · cuius facti veritatem expressam et infallibilem arguit ymmo probat expresse et efficaciter experientia et series rei geste · nam constat quod non ante ingressum illius cause sive litis sed post et ante illam violentiam commissam nec non et tempore illius violentie commisso sicut et post et etiam continue usque in presens tempus prefatus nobilis et potens procurator ipsius Abbatis fuerat constitutus et in quibuslibet suis literis sive procuratoriis nominatim et specialiter comprehensus ac administrationem fructuum omnium prefate ecclesie de Inuernys ratione illius canse folus et in solidum optimens et disponens pro sue libito voluntatis · Ex quibus clare concludi potest quod non solum ad committendum violentiam supradiētam ymmo ad occupandum violentiam et absorbendum et tollendum ius partis et ordinarie jurisdictionis gratis ex proposito prefati Abbatis malignissimo et protervissimo fuerat constitutus · neque ista malitia sive nequitia est contentus qui etiam in omnibus suis ecclesiis vel quasi constituit laicos potentiores qui vicarios suos pauperes de pensionibus eis debitibus vel aliquibus particulis earundem inde faltem vitam pauperem ducere valeant spoliant vel detrahunt · etiam et populares opprimunt · ecclesiis et animabus debita servitia subtrahunt in tantum quod propter potentiam talium secularium nec ordinarii facere possunt ut ecclesiis eorum provideatur etiam de vilibus ornamentiis · quod in ecclesia supradiēta de Inuernys · qui etiam locus nobilis validus et infig-

nis est et abundans in fructibus et multorum nobilium militum et aliorum virorum valentium concursum habens · patet evidenter · ita quod nec solum vestimentum sufficiens per Abbatem vel ex parte ipsius et ita parvum misere quod valeat duos denarios poterit inibi reperiri · licet per me in meis visitationibus singulis aunis apud predictam ecclesiam celebratis ad reparandos defectus supradictos et ad tegendam et cooperiendam eandem · cuius teatura nec majus altare nec vestiarium quin per pluvias quotiens cedent deturpentur ymmo confundantur aliquatenus non defendit · Ex quo siquidem supradicto violento hujusmodi spoliationis et invasionis facto temerario ipsum Abbatem mandantem et autorizantem et ex post facto ratificantem excommunicationis sententiam tam a canonico quam a concilii provincialis statuto latam non est dubium incidisse · ac ipsum eundem hujusmodi excommunicationis sententiam denunciavi et denuncio innodatum · Ceterum cum lites sint immortales et restinguende et ea que pacis sunt semper amplexari desiderem bonumque meum fit culpam timere ubi culpa non est · licet predictum Abbatem in aliquo non crediderim me gravasse · attamen in continenti post hujusmodi appellationem emissam et intimatam prefixi certum terminum eidem Abbatii in scriptis sigillo meo signatis et in foribus ecclesie palam et publice affixis videlicet penultimum diem mensis Augusti in cathedrali Moravensi ad docendum de allegato gravamine si placeret et ad audiendam revocationem hujusmodi gravaminis si quid fecerim vel ex parte mea fuerit factum · si quid ad tunc ducerem faciendum · quibus die et loco ipse Abbatie licet diuiciis exceptato pluries et publice vocato per se vel per procuratorem minime comparente revocationem hujusmodi gravaminis si quod forsan intulerim verbo tenus et in scriptis duxi faciendam ac revocavi et revoco cum effectu · ut puta exhibitis quibusdam literis citationis ipsius processus ibidem perlectis oblatis et publicatis · quas casualiter et non sine diligentia apud scriptores poteram inventire · et dato publice mandato quod ubicunque processus hujusmodi vel aliqua pars ipsius major five minor que ad jus vel causam juris ipsius haberi possit vel inveniri habentes vel scientes ipsi Abbatii vel suo procuratori absque difficultatis obstaculo sub pena excommunicationis copiam traderent ac exhiberent · sicut in quadam instrumento publico super hoc consecro clariss et magis specificie continetur · propter cuius processus copiam a me denegatam ut falso afferuit prinio et principaliter appellavit · Ex qua quidem revocatione sic efficaciter et legitimate constat jurisdictionem in ipsa causa

procedendi mihi reservatam ac si hujusmodi appellatio interposita non fuisset . Cum igitur appellatio non sit iniuitatis vinculum fet pocius innocentis et oppressorum prelidium nec a jure nec a judice appellationibus frivolis sit deferendum . hujusmodi appellationi frivole malitiose et ficticie que nichilominus ut luce clarius est elapo penitus a jure statuto appellationis termino vim formam vel effectum appellationis non continet nec continere potest . nec rationibus sic in eadem infertis fictis maliciofis minus veris et inefficacibus non detuli nec deferre volui nec deferendum fore duxi cum delatio hujusmodi si sic fieret redundaret proculdubio in dampnum et prejudicium non modicum plurium ecclesiarum cure animarum ac etiam personarum . quod non est tolerandum cum non sit indulgendum malitiis . tam iustitia quam juris ordine fraudente . habito etiam super hoc frequenti et diligenti peritorum confilio . ymmo ipsam et ipsas tanquam juri et rationi contrarias informes inutiles inefficaces repuli et recusavi repellere et recuso . repellendas et recusandas fore duxi et decrevi . caufam hanc et negotium auctoritati et jurisdictioni mee ordinarie sicut prius in omnibus reservando . facrofanete fedis apostolice reverentia semper salva . hafque literas meas pro apostolis refutatoris et loco apostolorum refutatoriorum si sic dici debeant sub figillo meo eidem Abbatii vel suo procuratori tradi feci et trado patentes dictae appellationi frivole annexas . ipsamque ac ipsas literas vestre sanctitati transmitto presentandas . In cujus rei testimonium presentibus apostolis refutatoriis ut premittitur sigillum meum una cum subscriptione et signo notarii infra scripti est appensum .

De bladis terrarum de Cathboll ad plegium datis .

- 157 In Dei nomine amen . Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis liqueat evidenter quod anno Domini millesimo ccc^o. septuagesimo quinto . indictione .xiii. vigesima prima die mensis Octobris . hora magne missae . pontificatus domini Gregorii Pape .xi. anno quinto . in mei notarii publici et testium subscriptorum presentia apud villam de Nyg Roffensis dioecesis nobilis vir Willelmus de Clyn gerens se pro tenente ville de Cathboll ad episcopum et ecclesiam Moravensem pertinentis a circumspectis viris magistro Willelmo de Cheholme thesaurario ecclesie Moravensis et Johanne de Forbes domino ejusdem tanquam a procuratoribus propter hoc perfo-

naliter constitutis cum clausula *in solidum* reverendi in Christo patris ac domini domini Alexandri Dei gratia episcopi Moraviensis et ecclesie sue Moravieuis · terras et blada sua ejusdem ville pro firmis ipsius ville tam temporis preteriti quam presentis per prefatos procuratores arrestata petiūt fibi dari ad plegium · promittens fide media · quam ad subscripta fideliter et irrevocabiliter observanda in manibus dicti domini Thesaurarii Moraviensis sponte dedit prefatus Willelmus · quod cum predicto domino Episcopo Moraviensi et ecclesia sua de prefatis villa et firmis infra festum Sancti Andree apostoli proximo instans concordaret · et si infra ipsum tempus cum prefato domino Episcopo et ecclesia sua concordare non posset de predicta villa extunc se non intromitteret nec de ea litem controversiam vel questionem episcopo vel ecclesie Moraviensi faceret · nec impedimentum seu disturbancem eis vel aliis quibus ipsi villam assedaverint in futurum prestatibit publice vel occulte · Quibus quidem antedictus magister Willelmus de Chefholme unus de procuratoribus predictis de confusu sui comprocuratoris presentis prefato Willelmo de Clyn quandam cirotecam loco terrarum ipsius ville et bladorum suorum per ipsum sepius petitorum et per predictos procuratores arrestatorum sub conditionibus forma et modis prenotatis ad plegium illico retradebat · et fayfinam recognitionem et omnem inhibitionem per eos et eorum alterum antea factas usque ad ipsum festum beati Andree apostoli proximo futurum distulit et suspendit · Super quibus omnibus predicti procuratores a me tanquam persona publica fibi petierunt fieri instrumentum · Acta fuerunt hec ubi supra sub anno indictione mense die hora et pontificatu quibus supra · Quibus interfuerunt reverendus in Christo pater dominus Alexander Dei gratia episcopus Roffensis · dominus Walterus de Tarbard · frater Adam de Nyg · Johannes Marchal · Alexander Comyn · et multi alii vocati specialiter et rogati ·

Et ego Willelmus Gerland clericus Moraviensis dioecesis publicus imperiali auctoritate notarius dum predicta ut premittitur agerentur et fierent presents interfui eaque sic fieri vidi et audivi ipfaque mea propria manu scripta in hanc publicam formam redigi et signo meo consueto signavi vocatus specialiter et rogatus in testimonium omnium premissorum ·

Carta de Fynroffy data Johanni de Forbes .

- 158 Omnibus sancte matris ecclesie filiis ad quos prefentes pervenerint Alexander permissione divina ecclesie Moraviensis minister humilis eternam in Domino salutem . Noverit universitas vestra nos de communi consensu et voluntate capituli nostri Moraviensis . habitu diligentia tractatu cum eodem . considerata et pensata utilitate ecclesie nostre supradietate . dedisse concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse Johanni de Forbes domino ejusdem pro fidei et utili servitio suo et assistentia personali in nostris agendis ut huc usque confuevit nobis et successoribus nostris per se et heredes suos subscriptos toto suo tempore impenso et impendendo et totis cuiuslibet eorum temporibus tam servitio quam assistentia personali impensis et impendendis . totam terram nostram de Fynroffy supradietam . Tenendum et habendum predicto Johanni et Margarete sponse sue et eorum diutius viventi . et post utriusque deceffum tribus heredibus suis legitime procreatis seu procreandis . de nobis et successoribus nostris in feodo et hereditate per omnes rectas metas suas et divisas libere . quiete . plenarie et honorifice . bene et in pace . cum omnibus et singulis commoditatibus et aificiamentis in locis et in planis . viis . semitis . aquis . stagnis . pratis . pascuis et pasturis . cum bracinis . fabrili . cum pificationibus . venationibus . aucupationibus . et ceteris iustis pertinentiis suis quibuscumque tam in terra quam in aqua . valvis nobis moris turbarum et fossis argille . de quibus ipse et homines sui pro suis necessariis moderate recipient quotiens fuerit opportunum . et quod inhabitantes predictam terram ad molendum nostrum molent ad liberam multuram . Solvendo inde ipsi Johannes et tres heredes sui predicti quolibet anno nobis et successoribus nostris tresdecim solidos et .iiii. denarios sterlingorum . et faciendo sectas ad curias nostras . pro omni alio servitio . confuetudine . exactione seu demanda que ad nos vel aliquos successores nostros de predicta terra exigi potuerint seu demandari . Nos vero Episcopus Moraviensis predictus successores nostri et capitulum nostrum predictum supradictam terram de Finroffy predictis Johanni et Margarete sponse sue et tribus heredibus suis ut supra scriptum est contra omnes homines et feminas warantizabimus acquietabimus et etiam defendemus . In cuius rei testimonium sigillum nostrum una cum communi sigillo capi-

tuli nostri et canonicorum nostrorum subscriptionibus presentibus est appensum . Datum apud canoniam de Elgyn in Moravia .xviii. die mensis Julii . anno Domini .m⁹.ccc⁹. septuagesimo octavo . Ego Robertus de Sancto Claro decanus Moraviensis subscrido . Ego Willelmus de Spyni precentor Moraviensis subscrido . Ego Willelmus de Chefhelme thefaurarius Moraviensis subscrido . Ego .W. de Brys subdecanus Moraviensis subscrido . Ego Johannes de Arde succendor Moraviensis subscrido .

Declaratio quod terre Episcopi Moraviensis in le Badenach non tenentur de Domino de Badenach .

- 159 In Dei nomine amen . Noverint universi presentes pariter et futuri quod anno Domini .m⁹.ccc⁹. octogesimo . indictione tertia . mensis Octobris die undecima . pontificatus domini Clementis divina providentia pape septimi anno secundo . regnante tunc in Scotia excellenti principe domino Roberto Senescalli eadem providentia Rege Scotorum secundo et regni fui anno decimo . illustri viro domino Alejandro Senescalli domino de Badenach dicti domini nostri Regis filio et ipsius locumtenente in borealibus partibus regni tenente curiam suam apud stantes lapides de Ester Kyngucy in Badenach Moraviensis dyocefeos . et fedente ut domino inter vassallos suos et subditos ad jura reddenda ut dicebatur . assidentibus sibi nobili viro Willemo de Camera clero justicarie domini nostri Regis secretario illius domini Alexandri et figillifero . dominis Alejandro Man et Martino de Caldor Roffensis ecclesie archidiacono et cancellario . Roberto de Apyltoun burgensti de Inuernys et aliis citatis per Johannem Gray laycum marum de Badenach ad ipsum diem et locum liberetenentibus de Badenach et aliis factas sequelas comparitionem vel servitia curie regalitatis de Badenach [debentibus affig-natos] per literas ipsius domini Alexandri de precepto . quarum literarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis . Alexander Senescalli dominus de le Badenach dilecto nostro Johanni Gray falutem . Scias nos tibi concessisse plenam potestatem ad citandum omnes et singulos tenentes qui aliquam terram tenent infra metas nostre regalitatis de Badenach . dando tibi speciale mandatum per presentes in premillis et ratum habendo quicquid super predictis legitime duxeris faciendum . unde tibi districte precipiendo man-

damus quatinus cites reverendum in Christo patrem dominum Alexandrum Dei gratia episcopum Moraviensem apud Logachnacheny loco legitimo . et distinēte apud Ardinche per se . etiam apud terram ecclesiasticam de Kingucy . apud terram capelle de Rate . apud terram capelle de Nachtan . apud terram episcopi de Kyncardyn . ad quemlibet locum diversimode et diversis testibus . item apud terram de Gartinenagally tenentem ejusdem . apud Kyncardyn tenentem ejusdem . quod compareant coram nobis apud le *standand stanys* de le Rathe de Kyngucy estir decimo die mensis Octobris proximo futuro . ad ostendendum nobis per quas evidentias dictas terras infra metas noſtre regalitatis prediēte tenere fe clamant . ad faciendum ibidem hoc quod postulaverit ordo juris . et sis ibidem habendo tecum has literas noſtras et tue citationis testimonium secundum tenorem hujus mandati noſtri . In cuius rei testimonium presentibus sigillum noſtrum precepimus apponi apud caſtrum de Ruthan .xiii^o. die mensis Julii anno Domini collēfimo tricentesimo octogesimo . Comparentibus igitur prediētis tandem fectis vocatis et ex more firmata curia . reverendus in Christo pater dominus Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis associatus honeste gressus fuos direxit ad curiam et stans extra curiam indicto silentio ea que sequuntur modeſte protulit . sic exorbus . Premissa proteſtatione quod pro iſta comparentia vel aliqua alia que hic dicemus vel faciemus non intendimus vos illūstrem virum dominum Alexandrum Senefcalli dominum de Badenach recognoscere ut dominum ſuperiorem terrarum quas ecclesia noſtra Moraviensis et nos tencimus in Badenach . fet quia devenit ad notitiam noſtrā quod vos prout vobis placuit feciſtis nos citari in dictis terris noſtris ad diem iſtum et locum ad ostendendum vobis qualiter terras illas tenemus . idecirco in omnium hic prefentium notitiam deducimus quod nos dudum de mense Auguſti ultimo preterito in capella beate Marie de Inuernys coram domino noſtro Rege et viris illuſtribus dominis de Carryk et de Fye comitibus domini noſtri Regis filiis . domino comite Moravie . reverendo in Christo patre domino Johanne Dei gratia episcopo Dunkeldensi cancellario Scocie . Johanne Lyoune camerario Scocie . Thoma de Erkin . Roberto de Cheſhelm militibus et multis aliis vos dominum Alexandrum et curiam veſtrā diſclamavimus et dominum noſtrum Regem acclamavimus . et jam hic iterato dicimus et proponimus quod dictas terras felicit de Ratmoreus et Logykeny . de Kingucy . de Inche et de Ardinche et capellarum de Rate

et de Nachtan et terram de Kyneardyn et earum quamlibet ecclesia nostra Moravienis et nos tenemus de domino nostro Rege Scocie et negamus nos terras illas vel earum aliquam de vobis tenere · et ideo vos et curiam vellram disclamamus et dominum nostrum Regem et curiam suam invocamus et acclamamus · et super istis petimus in testes vos dominum Alexanderum et omnes aslstantes et te notarium quod inde nobis facias publicum documentum · Et idem dominus Alexander respondit quod super ista disclamatione alias libenter perhiberet testimonium requisitus · et quia istis non obstantibus idem dominus Alexander fecit dictum dominum Episcopum vocari in curia sua pro dictis terris idem dominus Episcopus rediit ad dictam curiam a qua se parum non elongaverat et indicito silentio extendit plegium in manu dicti domini Alexandri non tanquam domini de Badenach sed tanquam vicecomitis de Inuernys quod vigore disclamationis facte tenebatur cessare ab ulteriori processu contra ipsum et ecclesiam suam et a sententia judicio vel decreto recognitione terrarum ipsarum nominatione et quacunque alia distinctione · quod plegium recipere dictus dominus Alexander denegavit · et tunc idem dominus Episcopus illud idem plegium in defectu vicecomitis de Inuernys optulit et extendit in manu dicti Willelmi de Camera clerici iusticiarie domini nostri Regis tanquam ministri Regii · qui Willelmus illud recipere etiam denegavit · et quia non erat aliis presto minister Regius idem dominus Episcopus illud plegium extendit et invenit in manu Roberti de Galbraith maffarii domini nostri Regis presentis ibidem · qui plegium illud recepit · et tunc idem dominus Episcopus non longe a curia se retraxit · Et quia adhuc dominus Alexander continuavit processum contra ipsum rediit ad curiam et disclamationem factam cum protestatione premissa et extensiones plegiorum oblatorum per ipsum · et qualiter repulsa fuerant per dictum dominum Alexanderum Senescalli ut vicecomitem de Inuernys et dictum clericum iusticiarie domini nostri Regis · in facie curie et Patricii de Crauford vicecomitis de Banf · qui jam recenter post predicta ipsi domino Episcopo illata ut dicebat gravamina curiam intraverat · recitavit · et in manu sua tanquam ministri Regii licet alterius territorii prefatum plegium optulit et extendit · qui Patricius illud admittere denegavit · Et quia demum in dicta curia latum fuit contra dictum dominum Episcopum quoddam iudicium sive decretum de faymendo terras predictas preter terram de Rathmoreus in manu dicti domini Alexandri · idem dominus Episcopus ad curiam rediit

et monuit ac inhibuit primo secundo et tertio ne aliquis minister dicti domini Alexandri ad dictas terras accederet ad fayfinandum recognoscendum vel aliquid aliud attemptandum in prejudicium corone regie et regalis dignitatis et jurisdictionis vel in lesionem libertatis ecclesie Moraviensis et suam sub pena omnium que contra dominum nostrum Regem amitti poterant . et sub comminatione quod ipse contra tales procederet tanquam invasores rerum ecclesiasticarum et sacrilegos ac raptiores protectionis regie et apostolice violatores per omnimodam censuram ecclesiasticam et per omnes alias vias quibus arctius posset de confuetudine et de jure . Super quibus omnibus idem dominus Episcopus peciit per me notarium infra scriptum fieri publicum instrumentum . et super hoc testes invocavit dictum dominum Alexandrum et omnes prenominatos ac ipsam curiam totam . et sic recessit . In castro vero scilicet duodecimo die mensis et anni predictorum ante prandium in castro de Rothven in le Badenach Moraviensis dyo cesis primo in capella et post in camera magna post aulam . constitutis ibidem personaliter eodem reverendo in Christo patre domino Alexandro Dei gratia Moraviensi episcopo et dicto domino Alejandro Senecalli domino de Badenach . dum ipsi ad invicem loquerentur super dicto processu facto die precedenti contra dictum dominum Episcopum et de quodam judicio sive decreto dato in curia tenta . et Episcopus ipsum dominum Alexandrum et afflatores et consiliarios suos argueret super ipsum processus et judicii sive decreti iniuritate ymmo verius nullitate . multaque hinc inde dicerentur . tandem ipse dominus Alexander plene informatus . deliberatione prius habita cum consilio suo de quo tunc erant Patricius de Crawford . Willelmus de Camera . Alexander Man . Martinus de Caldor . et Robertus de Apylton scripti superius . et dominus Willelmus de Fodryngham miles qui jam recenter ad ipsum dominum Alexandrum venerat . et de istorum concordi consilio . totum suum processum et dictum judicium seu decretum latum sive datum in curia tanquam perperam factum et datum quantum de facto processierant revocavit et annullavit et pro revocatis et annullatis ymmo magis de fe nullis et per non judicem suum factum habuit et haberet voluit pro se et successoribus suis dominis de Badenach futuris . In quorum signum totum illum processum cum decreto per dictum Willelmm de Camera secentariorum suum et sigilliferum de rotulo curie illius diei abscisum idem dominus Alexander mili notario infra scripto tradi fecit comburendum . quem processum cum decreto in presentia dominorum dictorum Episcopi et Alex-

andri et aliorum proxime nominatorum · de mandato ipsius Alexandri · et in presentia dominorum Roberti de Sancto Claro decani et Alexandri de Urchard canonici Moraviensis · Johannis Gray vicarii de Artildol · Gilberti · Patricii · et Donaldi de Kinguey et de Logykeny et de Kyncardyn perpetuorum vicariorum · Richardi filii Willelmi capellani · Gilberti de Glencharny domini ejusdem · Andree Fauconere de Lethinvar · et Hungonis de Ros de Kylrawoc baronum · Malcolmi le Graunt · David Reede · Johannis de Brothy · Thomelini Herys · Ferchini et multorum aliorum clericorum et laycorum · in ignem copiosum in dicta camera accensum ego notarius infra scriptus propriis manibus concremandum posui · de utriusque partis mandato speciali · et una cum predictis omnibus igne voratum et consumptum vidi · in signum et memoriale perpetuum quod domini de Badenach nichil petant aut petere habeant in futurum ab episcopo vel ecclesia Moraviensi pro terris memoratis · Super quibus omnibus idem dominus Episcopus petuit per me notarium infra scriptum sibi fieri publicum instrumentum seu publica instrumenta · In quorum omnium firmum et indubitabile testimonium presentes literas in formam instrumenti publici redactas idem dominus Alexander Senescallus sigilli sui fecit appensione muniri · Datum et actum ut supra prefentibus testibus memoratis ·
 Et ego Willelmus de Spyneto clericus Moraviensis dyoceps publicus imperiali auctoritate notarius premisis omnibus et singulis dum ut premititur agerentur et fierent una cum predictis testibus presens interfui eaque sic fieri vidi et audivi et per alium scriptum in hanc formam redegii signoque meo solito et subscriptione signavi in testimonium omnium premisorum ·

Carta terre in burgo de Elgyn ·

- 160 Univerfis Christi fidelibus ad quorum notitiam prefens scriptum pervenerit Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis eternam in Domino salutem · Noverit univeritas vestra nos una cum consenuit et expresa voluntate capituli nostri dedisse concessisse et ad feodifirmam dimisisse et hoc presenti scripto confirmasse Andree filio Roberti burgenfi de Elgyn · heredibus suis et suis affignatis duas perticatas burgagii jacentes ex parte boreali burgi de Elgyn inter terras Henrici vitrearii ex parte orientali et occidentali cum

area et crofto linealiter extendentibus usque ad le *dede reche* versus aquilonem · quas quidem duas perticatas terre cum pertinentiis dominus Adam de Sores quondam capellanus ecclesie nostra Moravienfis predi^ce ad lumenare Sancte Crucis in ecclesia nostra predi^ca in testamento legavit et libere tradidit in perpetuum · tenendas et habendas eidem · A· heredibus suis et suis assignatis quibuscumque de nobis et succefforibus nostris in perpetuum et hereditarie in omnibus et singulis commoditatibus libertatibus et ayfiamentis ac iustis pertinentiis ad dictam terram spectantibus seu spectare valentibus in futurum · libere · quiete · integre et honorifice bene et in pace · reddendo inde annuatim domino nostro Regi firmam de tanta terra debitam et confuetam · et luminari Sancte Crucis predi^ce annuatim perpetuo nomine feodi sex solidos et octo denarios vel unam petram bone cere ad terminos Pentecostes et Sancti Martini in yeme per equales portiones pro omni alio servitio · exactione · onore vel demanda · Nos vero Alexander episcopus antedictus et succeffores nostri omnes et singuli dictas duas perticatas terre cum pertinentiis ut premittitur prefato · A· et heredibus suis ac suis assignatis quibuscumque pro dicto annuali redditu warrantizabimus acquietabimus et in perpetuum defendemus · In cuius rei testimonium sigillum nostrum una cum communi sigillo capituli nostri prefentibus est appensum · et ad majorem rei evidentiam sigillum commune burgi de Elgyn ad nostram instantiam presentibus est appensum · Datum
.....

Litera quiete clamationis domini Alexandri Senefcalli domini de Badenach de terris inferius scriptis ·

- 161 Sciant prefentes et futuri quod cum nos Alexander Senefcalli dominus de Badenach detinuerimus et occupaverimus quasdam terras infra metas de Badenach constitutas videlicet terras de Logankenny · Ardynche · et capellarum de Rath et Dwnachtan · credentes dictas terras ad dominium nostrum de Badenach pertinere · tandem convenienter confilio jurisperitorum et amicorum nostrorum · inspectis etiam cartis et evidentiis per reverendum in Christo patrem dominum Alexandrum Dei gratia episcopum Moravienfem nobis oftenfis · competerimus indubie predicas terras ad dominium et proprietatem ecclesie Moravienfis pertinere · propter quod volu-

mus et concedimus ut reverendus pater predi^ctus et succeffores fui nomine ecclesie fue Moravienfis supradiete prefatas terras teneant et poſſideant de cetero et plenam et liberam diſpoſitionem in perpetuum habeant de eisdem fine quacunque conditione aut occupatione noſtri vel noſtrorum . inhibentes officiariis noſtris et quibuscunque aliis ne predi^ctas terras vel aliquam earum partem occupent vel predi^ctum dominum Epifcopum aut ſuos aliquo modo perturbent qui pro libito fuo poſſit per ſe vel officiarios ſuos libere diſponere de eisdem et illis uti tanquam fuis . In cuius rei teſtimonium figillum noſtrum preſentibus eſt appenſum . Datum apud Ruthwen in le Badenach viceſimo octavo die mensis Octobris anno Domini ·m⁹·ccc⁹· octogefimo primo .

Aſſedatio de Ratmurus faſta domino Alexandro Senefcalli .

- 162 Omnibus hoc scriptum viſuris vel audituris Alexander Dei gratia epifcopus Moravienfis falutem in Domino ſempiternam . Noverint universi nos de voluntate et unanimi confenſu Decani et capituli noſtri . utilitate ecclie noſtre penſata . habito priuſuper hoc diligenti traſtatū in capitulo noſtro . dediffe confeſſione et ad firmam dimiſſione et hoc preſenti ſcripto noſtro conſirmatſe nobili domino et potenti domino Alexandro Senefcalli comiti Buchanie et duobus heredibus fuis de corpore fuo legitime procreandis . totam terram noſtram de Ratmorus videlicet fex dauatas terre quas habemus in Stratſpe et le Badenach infra vicecomitatū de Inuerne cum omnibus fuis iuſtis pertinentiis commoditatibus aſſiamentis ad diectam terram pertinentibus ſeu pertinere valentibus quomodolibet in futurum . tenendas et habendas diecto domino Alexandro et diectis duobus heredibus fuis de corpore fuo legitime procreandis de nobis et succefforibus noſtris epifcopis Moravienfibus adeo libere ſicut nos diectam terram de domino noſtro Rege in libera foreſta tenemus vel poſſidemus . faciendo inde forinſecum fervicium domini noſtri Regis . faciendo nobis et succefforibus noſtris quolibet anno tres ſeſtas ad curiam noſtram capitalem apud Bruneth tenendas . Salvo nobis et ſuccefforibus noſtris epifcopis Moravienfibus nido vel nidis aucipitrum ſi et quoſ infra predi^ctam terram noſtram nidificare contigerit . Adjeſtum eſt preterea quod predi^ctus dominus Alexander et duo heredes fui legitimi predi^ctam terram de Ratmorus ſufficienter in-

habitabunt · et post terminum suum sufficienter inhabitatam proprietati et possessioni ecclesie Moraviensis sine difficultate qualibet libere restituent et sine impedimento appropriare permittent · Et idem dominus Alexander et duo ipsius heredes supradiicti et habitantes in eadem terra nemora ad predictam terram pertinentia et nidum vel nidos auncipitrum cum ibidem nidificare contigerint durante tempore firme sue salvos facient custodiri · nec quicquam de memoribus predictis sine licentia predicti Episcopi vel successorum suorum episcoporum Moraviensium vendent donabunt vel aliquo modo consumunt nisi ad edifica in predicta terra facienda vel reparanda et ad ceteras necessarias utilitates dictas terras inhabitantium · Et ipse dominus Alexander et duo heredes sui quilibet pro tempore suo libertates et jura ac limites predicte terre per auxilium et consilium dictorum Episcopi et successorum suorum fideliter defendent et servabunt · Et dictus dominus Alexander pro toto tempore vite sue solvet predicto domino Episcopo et successoribus suis octo libras sterlingorum annuatim ad duos anni terminos usuales · duo vero heredes sui successives solvent ad duos terminos annuatim sexdecim libras sterlingorum sine contradictione quacunque · Et deficientibus heredibus predictis dicta terra ad predictum Episcopum vel successores suos et ad suam ecclesiam Moraviensem libere revertetur fine dolo vel fraude aut ulteriori clamio publice vel occulte vel retentione aliqua per ipsum dominum Alexandrum vel heredes suos facienda · Insuper dictus dominus Alexander obligat se bona fide per presentes ad custodiendum omnes terras ecclesiasticas a malefactoribus · et servare predictum Episcopum et successores suos et terras ecclesiasticas qualescumque indempnes · et precipue tres villas de Fynlargys · a malefactoribus et quisbuscumque aliis illas dampnificare volentibus · precipue occasione hujus assederationis · et dampna refundent si contingant · Et in casu quo firma dictae terre de Ratmorchus per duos annos non fit fideliter perfoluta in toto vel parte licitum erit predicto Episcopo et successoribus suis dictas terras penes predictum Episcopum et ejus successores ad jus et proprietatem ecclesie reducere et reintegrare tanquam suas et pro eisdem disponere et ordinare · in cuius contrarium dictus dominus Alexander pro se et heredibus suis promittit fideliter nichil attemptare vel se in eisdem ulterius intromittere quoconque titulo vel causa · quam quidem terram de Ratmorchus predictus Episcopus et successores sui dicto domino Alejandro et duobus heredibus suis legitimis de corpore suo procreandis modo et forma antefcriptis pro

posse suo defendant . Hoc adjecto quod si aliquis compareat qui allegaverit se habere jus hereditarium ad dictas terras . via iustitie ei non denegabitur per dictum dominum Alexandrum vel heredes suos legitimos nec impeditur predictus Episcopus vel successores sui per dictum dominum Alexandrum vel heredes suos quin predictus Episcopus et successores sui possint exhibere iustitie complementum . licet erit etiam predicto Episcopo et successoribus suis predictas terras de Ratmorchus et omnes alias terras pertinentes ad dictum dominum Alexandrum et duos heredes suos legitimos infra partes de Straße et de le Badenach propria auctoritate diffringere et namare semper et quandocunque quoisque de predicta firma et aliis requisitis ipsis fuerit plene satisfactum . et ad istam conventionem fideliter observanda predictus dominus Alexander fide data corporali et utraque pars sigillorum suorum et capituli Moraviensis munimine roborarunt . Datum apud Canoniam de Elgyn vicefimo die mensis Aprilis anno Domini millesimo ccc^o octogessimo tertio .

Protestatio Episcopi super petitione Comitis .

163 Nos Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis protestamus et dicimus quod si aliqua contineantur in petitione magnifici domini domini Johannis de Dunbar comitis Moravie et burgensium de Elgyn que pro nobis et parte nostra faciunt vel facere possunt . quod ipsam in ea parte non impugnamus nec impugnare intendimus sed recipimus pro nobis faltem per modum tacite confessionis . quantum vero ipsa petitio et contenta in ipsa contra nos et nostram intentionem et pro alia parte faciunt vel facere possunt excipimus et dicimus quod ipsa petitio et contenta in ea sunt conficta fabricata et excoxitata contra veritatem . et contra bonam conscientiam dicta et profecta . et sunt insufficientia obscura calumpniosa et suspecta nec veritatem in facto continent nec de jure procedunt . sunt alias talia que narrata in ipsis nullam fidem faciunt nec facere possunt . et sunt male et inepte formata . nimis generalia et incerta . vaga . obscura . peccantia in materia et in forma prout ex ipsa petitione manifeste patet et clarius dicetur verbo et in scriptis si opus et nobis videbitur expedire . de quo protestamur . Item excipiendo specialiter contra ipsam petitionem dicimus quod terra de

Spyni et terra de Kynnedor et terra insule cum omnibus pertinentiis suis a .x. xx. xxx. xl. l. lx. et .c. annis et citra et ultra a tempore et per tempus de cuius contrario memoria hominum non existit fuerunt et sunt de jure et de pertinentiis episcopatus Moraviensis et mense episcopalnis episcoporum Moravienium.

Item quod portus de Loffy alias de Spyni et loca pescandi de quibus agitur sunt infra metas seu limites et infra latitudinem prediorum rusticorum de Spyni . Kynnedor et de insula que latitudo juxta ripas est etiam palam et notorie .

Item quod episcopi Moravienses qui fuerunt pro tempore predececessores nostri habere confueverunt et habuerunt pescatores piscium marinorum habitantes in villa de Spyni cum uxoribus et familiis navigantes de Spyni ad mare et reducentes batellas suas cum pescibus per dictum portum nomine et jure episcoporum Moravienium . scientibus et patientibus comitibus et burgenibus de Elgyn .

Item quod bone memorie dominus Johannes de Pylmor episcopus Moraviensis immediatus predecessor nostre intendens meliorare et profundare cursum dicti portus . non vi . non clam . non precario . sed tanquam dominus dicti portus et jure suo et in re sua operatus est in ipso portu evertens cursum aque a veteri alveo submergit ibi naviculas . scientibus et tolerantibus comite Moravie et burgenibus qui intererant .

Item quod de ipsis omnibus fuit et est publica fama .

Item excipiendo dicimus et probare intendimus quod dicti episcopi Moravienses quilibet in suis temporibus habere confueverunt et habuerunt et nos nostris temporibus habuimus et habemus ad prefens pescatores cum coblys seu batellis ad capiendum salmones et grylos et peccines et alia genera piscium cum rethibus et hamis foli et in solidum in locis de quibus agitur absque impedimento vel contradictione Comitis Moravie vel burgenium de Elgyn salva prefenti controversia nomine et jure mense episcopali episcoporum Moravienium .

Item quod ipsi predecessores nostri et nos et alii nomine ipsorum ac nostro exercuerunt et exercuimus istos actos navigandi . batellas ad mare ducendi et reducendi . rethia et hamos jaciendi et pisces capiendi foli et in solidum .

Item quod loca pescandi sunt infra latitudinem dictorum prediorum de Spyni et Kynnedor et de insula palam et notorie .

Item quod domini Reges Scotie singuli in suis temporibus quotiens ecclesia Moraviensis vacavit et temporalitas ipsius ad manus ipforum jure regali devenit predictis actibus jure et vice et nomine ecclesie Moraviensis tam temporibus comitum Moravie quam antequam creatus esset dominus Thomas Ranulfi comes Moravie usi fuerunt tempore vacationis sedis episcopalis . et admissis episcopis per Reges jura ista et exercitium eorum restituerunt tanquam de pertinentiis sue mensa .

Item quod de premisitis omnibus et singulis fuit et est publica vox et fama in civitate dyocepsi et comitatu Moravie . et cum pars adversa de jure suo non probet nec titulum apertum petendi intentet petimus nos ab ipforum impetitione absolvi vel faltem admitti ad probandum exceptiones propositas . et quod hoc debetis facere plegium in vestris manibus invenimus .

Appellatio a judicio curie vicecomitis .

- 164 Pateat universis quod nos Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis a judicio dato contra nos ut dicitur in curia vicecomitis excellentissimi principis domini nostri Roberti Dei gratia Regis Scotorum illustris tenta apud Inuernys sexto die mensis Octobris anno Domini millesimo ccc⁹ oētogenimo tertio ultimo preteriti . super facta per nos dictae curie vicecomitis facienda . ad curiam Justiciarii dicti domini nostri Regis appellamus . et judicium nullum esse pronunciamus . et si judicium dici debeat in se putridum est et corruptum ob hanc rationem . quia a tempore de cuius initio memoria hominum non existit et citra continue episcopi Moravienses predecessores nostri fuerunt et erant et nos pro tempore nostro sumus et sumus hodie salva presenti controversia in plena et pacifica possessione libertatis non faciendi factas iusta . scientibus et tolerantibus catholicis principibus dominis nostris Regibus Scotie defunctis et domino nostro Rege moderno et vicecomitibus de Inuernys qui fuerunt pro tempore . et si super hoc fuit statutum aliquod more non utentium et per actus contrarios cum patientia principis et tolerantia et ministrorum suorum et lapsu temporis fuit et est sublatum . et per alias rationes pro loco et tempore presentandas . de quibus protestamur . In cuius appellationis testimonium pre-

fentibus domino Vicecomiti de Inuernys vel locum suum tenenti prefentandis sigillum nostrum est appensem . Datum apud Spyni quinto die Novembris anno Domini millesimo .ccc°. octogesimo tertio .

Litera procuratoria ad prefentandam appellationem .

165 Noverint universi quod nos Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis facimus et constituiimus dilectos nostros et discretos viros dominos Johannem de Sancto Claro prebendarium de Croy . Eustachium de Inuernys canonicos ecclesie nostre . nec non et Adam Wyff' et Thomam de Marr servientes nostros et eorum quemlibet in solidum . ita quod non sit melior conditio occupantis sed quod unus eorum incepit alius prosequi valeat et finire . procuratores nostros et attornatos ad prefentandum et publicandum domino Willelmo de Fodryghame gerenti se pro vicecomite de Inuernys seu locum suum tenenti appellationem nostram per nos interpositam a judicio dato contra nos ut dicitur in curia sua tenta apud Inuernys sexto die mensis Octobris ultimo preteriti super facta per nos dictae curie facienda et ad inveniendum plegium in manu dicti Vicecomitis . locum suum tenentis . vel mari sui . et etiam in manu Justiciarii domini nostri Regis vel alicujus ministri sui . quod dictum judicium datum contra nos dictis die et loco et super dicta facta fuit et est malum et falsum . et in absentia predictorum ad adeundum capitale mansum dicti domini nostri Regis apud Inuernys et ad publicandum ibidem dictam nostram appellationem coram testibus et ad protestandum quod per ipsorum absentiam jus nostrum in aliquo non ledatur . et faciendum omnia alia et singula que circa premissa fuerint opportuna . et promittimus nos habere ratum et firmum quicquid per ipsos vel ipsorum alterum factum fuerit in premissis . Datum sub sigillo nostro apud Spyni quinto die Novembris . anno Domini millesimo .ccc°. octogesimo tertio .

Conventio inter Episcopum et Hugonem Frefel .

166 Per hoc scriptum autenticum pateat evidenter quod anno Domini millesimo .ccc°. lxxx. quarto . ultimo die mensis Novembris . conventum fuit inter reverendum patrem dominum Alexandrum Dei gratia episcopum Mora-

viensem ex parte una et nobilem virum Hugonem Frefel dominum de Loveth ex altera · videlicet quod dictus Hugo sine aliqua ulteriori dilatatione vel allegatione alicujus periculi sive guerre sive alterius casus cuiuscunq; a die confectionis presentium contingentis solvet predicto domino Episcopo ·xx^d. libras sterlingorum usualis monete ad festa Pentecostes et Sancti Martini proximo futura per equales portiones · et preter illam summatam quinquaginta solidos ad scutum Sancti Martini supradictum · remissis omnino omnibus debitis tam annalis de Kyntallirry · Et et Munichok quam decimarum garbalium de Vardlau per dictum Hugonem debitum de terminis et temporibus retroactis · Hoc adjecto quod ex illo tunc nullum impedimentum prestabit propter quocunque periculum contingens sive guerre sive alterius casus cuiuscunq; quin extunc de annali per ipsum debitum de Kyntallirti et de le Eff ac de Munichok libere satifaciet et ad plenum · et etiam quod de cetero nec per se nec per suos ullum impedimentum prestabit quin dictus dominus Episcopus de decimis suis de Vardlau libere poslit disponere pro sua libito voluntatis · Et preterea predictus Hugo concepsit et obligavit se fide data quod erit bonus amicus et fidelis predicto domino Episcopo hominibus et terris suis univerlis et precepit duabus villis de Kynnilijs · nec eis vel aliis terris suis universis ubique confluxit molestiam aut gravamen inferret nec per suos aut per alios in quantum commode poterit inferri permittet · et pro dampnis in ipsis commissis et committendis recuperandis labore suum fideliter et efficaciter ministrabit · et si contingat ipsum in solutione dictae summe pecunie et australis ad terminos supradictos deficere vel in decimis de Wardlau assendis aliquo tempore impedimentum prestare tota summa nunc debita et remissa reviviscat et stabit in statu quo nunc est ac si nulla remissio fuisset concessa · Obligavit etiam se predictus Hugo quod omnem debitam diligentiam impendet ad recuperandam illam partem annalis de Kyntallirry et de le Eff que contingit partem nobilis viri Willelmi de Fenton de terris predictis de Kyntallirry · Et ad ista fideliter observanda predicta partes sigilla sua presenti scripto vicissim apposuerunt et fide media roboraverunt · Datum apud Inuernys die et anno supradictis ·

Computum factum inter dominum Alexandrum Senescalli et dominum Alexandrum episcopum Moravensem .

- 167 Memorandum quod die secundo mensis Februarii in domo Thome filii Johannis burgenis de Inuernys anno etc. lxxxvi^{to}. computatione facta inter magnificum dominum Alexandrum Senescalli dominum de Badenach ex parte una et dominum Alexandrum episcopum Moravensem ex altera . super firma de Ratmurchus et annali de Culnecavil infra baroniam de Abernethy . omnibus computatis et allocatis predictus dominus Alexander remansit debitor predicto domino Episcopo in undecim marcis . de quibus quinque marce donate fuerunt et remisse . et de sex marcis predicto domino Episcopo ibidem fuerat satissimum . De aliis inter ipsos pendentibus nichil fuerat ibi factum ut puta de decimis justiciarie et curiarum vicecomitis tentarum tempore suo . nec de sexaginta solidis debitibus pro decimis trium Fyndlargis quas recepit Johannes Gray constabellarius de Ruthwen . Item memorandum quod a tempore mortis Cristini Mcrath usque ad tempus quo dominus Alexander intravit ad baroniam de Abernethy nichil est locutum .

Carta .A. episcopi super terris de Abbreachy .

- 168 Universis sancte matris ecclesie filiis ad quos presentes literae pervenerint Alexander permissione divina ecclesie Moraviensis minister humilis salutem sempiternam . Noverit universitas vestra nos de confilio et assenu Decani et capituli ecclesie nostre predicte . utilitate communis pensata et habitu super hoc prius diligentia tractatu . dedisse concessisse et ad feodam firmam dimisisse magnifico nobili et potenti domino domino Alejandro Senescalli comiti Buchanie domino de Rofs et de Badenach locum tenenti domini nostri Regis ac iusticiariorum ex parte boreali aque de Forth . pro suis multiplicibus beneficiis adjutoribus et subsidiis nobis et dictae ecclesie nostre impenis et fideliter pro perpetuo impendendis . dimidiam davatam terre nostre de Abireachy jacentem inter baroniam de le Bonach ex parte orientali ex parte una et baroniam de Urchard ex parte occidentali ex altera . una

cum terra nostra de Achmunedy cum pertimentiis jacente inter terram de Drumbuy ex parte orientali ex parte una et terram de Cortaly ex parte occidentali ex altera infra baroniam de Urchard predicitam · quas quidem terras cum pertinentiis dominus Robertus de Chishelme miles dominus ejusdem de nobis tenuit in capite · et ille non vi aut metu ductus nec errore lapsus sicut mera et spontanea voluntate predictas terras cum pertinentiis per fustem et baculum in manus nostras sursum dedit et pure simpliciterque resignavit ac totum jus et clameum que dictus miles aut heredes sui habuerunt aut habere poterunt in eisdem terris cum pertinentiis in perpetuum · Tenendum et habendum dicto domino Alejandro et heredibus suis de nobis et successoribus nostris in perpetuum per omnes suas reeatas divisas et metas libere · quiete · plenarie · pacifice et honorifice in placitis · curiis · bracinis · molendinis et multuris et cum omnibus aliis libertatibus · commoditatibus · ayfamentiis et justis pertinentiis ad dictas terras spectantibus seu spectare valentibus in futurum et que ad ipsas quibuscumque transactis quorumcunque predecessorum nostrorum vel nostris temporibus spectaverunt seu spectare potuerunt de jure · Faciendo ipse dominus Alexander et heredes sui nobis et successoribus nostris et ecclesie nostre fidelitatem et tres sectas ad tria placita nostra capitalia apud Brennach annuatim · Reddendo inde annuatim dictus dominus Alexander et heredes sui nobis et successoribus nostris quatuor marcas flerlingorum ad duos anni terminos confuetos per euanas portiones cum servitiis predictis tantum pro omni alia exactione servitio vel demanda que per nos vel nostros successores de eisdem terris cum pertinentiis exigi poterunt vel extorqueri · In cuius rei testimonium has literas nostras sigillo nostro una cum sigillo capituli nostri antedicti signatas sibi fieri fecimus patentes · Datum apud Elgyn tertio die mensis Februarii · anno Domini ·ccc⁹·lxxx⁹· sexto ·

Ordinatio emendationis de querelis Episcopi Moravensis contra Comitem Moravie et Comitis contra Episcopum per dominum Custodem regni de confilio sui concilii ·

169 Hec indentura testatur quod in vigilia apostolorum Symonis et Jude anno Domini ·ccc⁹·lxxx⁹·ix^{no}. in ecclesia fratrum predicatorum de Inuer-

nis · ordinatum est et determinatum per illum trem virum dominum Rober-
tum comitem de Fyff et Meneteth custodem regni Scotie et confilium
fuum · tam ex officio suo tam ex submissione dominorum Episcopi Mor-
aviensis ex parte una et Comitis Moravie ex parte altera · in forma que
sequitur de omnibus et singulis accusationibus actionibus querelis litibus et
controversiis realibus et personalibus motis et ortis inter ipsos usque in hunc
diem · Primo quod interveniente oculo pacis ipsi adinvicem sint de cetero
et maneant veri firmi et cordiales amici · et quod nullus ipforum per se
vel suos voluntarie injurietur alteri · et si casu aliter hoc contigerit passus
injuriam requirat injuriantem quod emendet · et licet emendare noluerit non
fumat vindictam sed referat dicto domino Custodi vel domino nostro Regi
qui hoc faciat emendari · Item quod ordinatio quorundam arbitrorum inter
ipsos Episcopum et Comitem · quorum arbitrorum ordinatio sequitur in-
ferius · in omnibus suis punctis et articulis efficaciter et fideliter observetur ·
Quantum vero ad causam de Loffy ordinatum est quod si tempus patiatur
eligatur assisa de terris realitatis et regalitatis una cum aliis fide dignis in
presentia domini Custodis · que assisa determinabit quis ultimo erat verus
possessor et legitimus · et ipse posse debet · et si propter occupationes dictus
dominus Custos vacare non poterit ipse dabit alium judicem competentem
ad executionem sue ordinationis · De causa de vndvyngis imposita Epis-
copo per Comitem de ordinatione Custodis Episcopus se purgavit ibidem ·
et habuit Episcopum excusatum quod fecit querelas de injuriis fibi illatis ·
De causa vexillum sequendi Comitis · quia tangit in parte dominum no-
strum Regem · ordinatum est ambas partes debere comparere in proximo
generali consilio vel parlimendo ad subeundum determinationem gene-
ralis consilii domini nostri Regis · Quantum ad kethranos injunctum est
Comiti quod purgaret se de introductione eorum in dampnum Episcopi et
quod non dampnificaverint eum ex ordinatione sua · qui se purgavit ibi-
dem · cui injunctum est quod ordinet officarios viros providos et justos ad
faciendum justiciam de malefactoriis · Item quod ministrum Comitis non
capiant pices invitis pescatoribus Episcopi nec compellant eos vendere fibi
pro minore quam aliis · et quod satifflaciant de emptis et emendis · Item
quod Comes non intromittat se de causis pertinentibus ad forum ecclesie ·
nec usurpet nec impedit jurisdictionem Episcopi in testamentis vel aliis ·
Item quod omnia annalia debita Episcopo de terris Comitis de terminis et

annis retroactis solvantur sibi ad istud festum beati Martini in yeme proximo jam venturum . et quod satifaciat sibi et suis de aliis dampnus ante festum Purificationis beate Marie proximo inde sequens . *Sequitur ordinatio arbitrorum ad querelas Comitis contra Episcopum* . Primo ad villam de Cuthliefeld fiat perambulatio de communis confensu dominorum . De eo quod Episcopus artavit homines Comitis jurare domino Alexandro Senescalli etc . quia fecit hoc pro meliori non punietur . Et ad hoc quod dicitur excommunicasse armigeros Comitis pro una garba . negat Episcopus . sed temperet se a talibus de cetero . De processu contra capientes dominum tezaurarium etc . Episcopus non fecit satis excommunicando sed etiam debuit posuisse interdictum . Quo ad sustentationem maneriorum in canonia . et non residentes . suppleat Comes sicut ante et exequatur maxime pro reparatione ecclesie et non residentie quando Episcopus et capitulum hoc Quantum ad venientes ad aquam de Petgavny . si probari potest emendet Episcopus et cesseret de cetero . De interfictione David de Berclay purget se Episcopus . qui in presentia dicti domini Custodis et sui consilii cum dominis episcopis Roffensi . Cathanensi et Abbe de Kynlofs et multis aliis purgationem solempnem de hoc Item compellat Episcopus polluentes ecclesiam Sancti Egidii satifacere pro reconciliatione . et restituat Episcopus burgenibus pecuniam receptam ab eis de causa . De pueri Petri Grame Episcopus est sine culpa . *Sequitur ordinatio arbitrorum de querelis Episcopi contra Comitem* . Primo quod Comes faciat omnes illos quos dicit et approbat esse suos respondere et flare juri Episcopo et suis de dampnus per ipsos illatis . vel satifaciat ipse Comes pro eis . Item quod ministri Episcopi disfringant et nament terras Comitis pro annalibus suis et ducant namos ad terras Episcopi . quia arbitri viderunt super hoc evidencias regis Alexandri . et quod annalia temporis preteriti restituantur Episcopo . De annali de Muthes satifacatum est per Comitem domino Alexandro Senescalli et ab eo petat Episcopus . De blado de Dolefbrachti satifaciat Comes Episcopo si non satifecit domino Alexandro pro dicto blado . De firmis decimarum ecclesiarum de Elgyn et Dyk et omnibus aliis decimis . recipientes et debentes compellantur per Episcopum solvere . De Johanne de Pylmur satifaciat Episcopo de brasio ablato de molendino de Grange . De decimis de Levynyfhalch compellat Comes Alexandrum de Grenlau satifacere burgenibus . et satifaciant burgenses domino Episcopo . Haugand Schaw et Willelmus Cocus satifaciant de

dampnis de Auchonkeny pro quibus respondebit dominus Tezaurarius . De fratribus de mala villa . Comes committat causam alicui bono viro qui faciet Episcopo et aliis conquerentibus de ipsis justiciam . Et idem de Henrico Grame . Alexandro Grenlan . Slorach . Johanne Bard et Roberto Craufurd . Item quod immunitas et honestas claustrorum et canonie obseruentur . et quod neque Comes aut familiares sui aut hospites flabulent equos nec occupent domos nec rumpant ortos canonicorum nec comburant . Item quod capellanus Comitis non recipiat excommunicatos de cetero in capella sua ad sacramenta nec alios in prejudicium matricis ecclesie . et quod restituat oblationes univerfas ecclesie parochiali . Jacobus de Jonyftoun satisfaciat Willelmo Swan vulnerato . De Johanne Frazer familiari Hugonis Frazer . faciat Comes ipsum emendare Thome de Kirkton . De equis Comitis . non mittantur de cetero in terris Episcopi . Boves equi et bona alia hominum Episcopi capta tempore nundinarum Sancti Egidii restituantur . Nobiles mendicantes blada vel bona alia de cetero non mendicent nec ad hoc laborent vel mittant inter husbandos . De .xl. solidis receptis per Symonem fabrum faciat Comes ipsum restituere . Yfaec de Forp restituatur Episcopo et faciat ipse de eo iustitiam . De Alexandro M^ccaneny . si inveniatur in regalitate inveniatur plegium et Comes faciat iustitiam . De decimis canonnicorum et clericorum abstineat Comes de cetero nec intromittat se per se vel fuos de eis . Hec autem omnia et singula supradieta precepit et mandavit de consilio consilii sui prefatus dominus Custos impleri et observari fideliter per dictos Episcopum et Comitem et fuos . sub pena ducendarum librarum uinalis monete applicandarum fine remissione fabrice ecclesie Moraviensis quando et quotiens contrafactum fuerit in aliquo premissorum . In quorum omnium testimonium parti hujus indenture penes Episcopum remanenti sigillum dicti domini Custodis una cum figillo dicti domini Comitis Moravie est appensum . parti vero penes dictum dominum Comitem remansure appensum est sigillum dicti domini Custodis una cum figillo domini Episcopi supradieti . Acta sunt hec ubi supra . presentibus reverendis patribus dominis Alexandro et Alexandro Dei gratia Roffenfis et Catenensis ecclesiarum episcopis . Ada abate de Kynlofs . nobilibus dominis domino Johanne de Swintoun domino de Marr . David de Lyndesay . Jacobo Frazer . Alexandro de Lyndesay . Alano de Herkyne . Johanne de Haya . Georgeo de Lelly . Thoma Sybald . Roberto de Levynyston . Johanne de Lyndesay de Walhope . et Johanne Brune militibus .

Johanne de Rannmorgeney · Waltero de Tulach · Willelmo de Camera de Abyrden armigeris · et multis aliis testibus ad premisa ·

Inutilis et dampnoſa proviſio pro terris et decimis ecclieſie Moravienſis ex qua fequebatur ipſarum finalis deſtruſio · nec revocari potuit fine Rege ut patet in litera ſequenti ·

- 170 Iſta indentura teſtatur quod anno Domini ·ccc⁹·lxxx⁹·ix⁹· in feſto ca-
thedre Sancti Petri apoftoli · in ecclieſia cathedrali Moravienſi · Quia terre
et poſſeſſiones Epifcopi et ecclieſie erant exinanite et vaſtate · annalia et
jura debita Epifcopo ſubtraæta et detenta · et in eorum ſolitione ceſſatum ·
et decime ecclieſiarum menſalium occuپate et depredationes multe faсte in
terris ecclieſiaſticis · ideo videbatur expediens et utile ecclieſie et Epifcopo
modo quo fequitur de remedio provideſſe · Faсta fuit fequens conveпtio
inter reverendum in Chriſto patrem dominum Alexandrum Dei gratia
epifcopum Moravienſem ex parte una et nobilem virum dominum Thomam
de Dunbar primogenitum domini Comitis Moravienſis vicecomitem de In-
iuernys de conſenſu ejufdem domini Comitis et in fui preſentia ex altera ·
videlicet quod idem dominus Thomas vicecomes de Inuernys erit cuſtos et
defenſor omnium terrarum · poſſeſſionum · annalium et hominum · jurium
et libertatum · caſtrorum et maneriorum · tam ipſo domino abſente quam
prefente · pertinēt ad ipſum dominum Epifcopum et ad menſam fuam
in proprietate · et ecclieſiarum fuarum menſalium et ecclieſiarum pertinen-
tium ad fabricam · tezauriam et communiam · que fuit ecclieſie de Ewan ·
de Deveth · de Fernway · Duleruſ · Ratmorchus · Logykeny · Abyrnethy ·
Inneralien et Artyldole · contra omnes malefactores viros kethranicos et
alios quoſcunq; cujuſcunq; flatuſ vel conditioniſ exiſtant · et erit pro-
locutor et replegiator pro ipſis in curiis tam domini patris fui quam alio-
rum quorumcunq; · et ipſas terras · homines · ecclieſias et decimas in liber-
tate ad utilitatē Epifcopi et ecclieſie gubernabit et defendet contra quoſ-
cunq; excepta perſona domini noſtri Regis ab omnibus violentiis injuriis
depredationibus occenſationibus et namationibus · et dampna haętenus Epif-
copo et terris fuis illata et inferenda faciet pro poſſe suo emendari abſque
ſiſtia vel fraude · pro annalibus debitib; Epifcopo et debendiſ diſtringet et
namabit tam tenentes domini patris fui quam alios quoſcunq; · Ad quod

idem dominus Comes concessit sibi licentiam specialem · affedationibus terrarum et decimarum in curiis ejusdem quotiens necesse est et requisitus fuerit pro parte Episcopi intererit · ad partes de Strafpee · de Badenach · de le Ard et juxta Inuernys et aliis ubique ubi terre Episcopi et annalia jacent cum requisitus fuerit laborabit pro terris Episcopi replendis · husbandis et annalibus recuperandis · sub expensis ipsius domini Thome vicecomitis de Inuernys · sub foro tamen Episcopi in terris ejusdem quotiens in Episcopi negotiis laborabit · Cui Episcopus obligat fe fidele consilium in omnibus agendis tangentibus tam ipsum Episcopum quam prefatum dominum Thomam vicecomitem de Inuernys et auxilium in litibus ministrare · Et idem dominus Episcopus dabit eidem domino Thome primo anno scilicet anno Domini 1000-ccc⁹ nonagesimo ·x· libras ad terminos beati Martini in yeme et Pentecostes sequentis · et anno nonagesimo primo ad eosdem terminos ·xx· marcas · et anno nonagesimo secundo ·xxv· marcas · et anno nonagesimo tertio ·xx· libras ad eosdem terminos · et anno nonagesimo quarto ·xxxv· marcas ad eosdem terminos · et anno nonagesimo quinto ·xl· marcas ad eosdem terminos · et sic pro tempore dicti domini Episcopi · sic tamen quod conventio ista personam ipsius domini Episcopi et personam ipsius domini Thome vicecomitis ad vitam Episcopi non transcendat · et quod ipse sequetur consilium Episcopi et suorum ministrorum in gubernatione sui officii · et quod feodum suum ad manus Camerarii Episcopi in singulis terminis recipiat · et ipse non procedat ad levationem firmarum et annalium vel decimarum Episcopi pro salario suo nisi hoc sibi fuerit per Episcopum vel suum Camerarium assignatum · Que omnia et singula premissa idem dominus Thomas tactis sacrofancis evangelii manu sua dextera in presentia dicti domini patris sui et testium subscriptorum juravit firmiter observare · In premisorum testimonium parti hujus indenture penes Episcopum remanenti sigillum dicti domini Thome vicecomitis est appensum · et parti alteri penes ipsum dominum Thomam sigillum dicti domini Episcopi est appensum · Data et acta ut supra die anno et loco supradictis · presentibus magnifice domino domino Johanne de Dunbar comite Moravie antedicto · magistris Willelmo precentore · Willelmo tezaurario · Johanne de Ard siccantore · Alexandro de Urchard · Johanne de Ines canonice ecclesie Moraviensis · Alexandro de Ines domino ejusdem · Adam Flemyngh · Willelmo Malwyle · Thoma de Urchard et Alejandro de Ryklynton et domino Adam de Lafynby rectore ecclesie de Keth Sancti Andree dioceos · et multis aliis testibus ad premissa ·

Et ego Johannes de Ard clericus Moraviensis dyocefeos publicus auctoritate imperiali notarius dum omnia et singula ista fierent et agerentur una cum predictis testibus prefens fui et ea fieri vidi et audiui et prefens publicum instrumentum per alium me impedito scriptum in hanc publicam formam redegi signoque meo solito signavi in testimonium premissorum requisitus .

Collatio canonicatus ecclesie Moraviensis et prebende Sancti Egidii in eadem et vicarie ecclesie de Elgyn .

- 171 Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis dilecto nobis in Christo magistro Willelmo Gerland subdecano ecclesie nostre salutem cum benedictione divina . Quia canonicatum ecclesie Moraviensis predicte et prebendam centum solidorum sive Sancti Egidii in eadem cum vicaria ecclesie de Elgyn annexa quas dudum dominus Willelmus de Lonkfordyn optinebat . resignatas per ipsum in manibus nostris . caufa permutacionis fiende cum Johanne de Abyrkerdor pro cancellaria ecclesie Catenensis et capellaniis Sancti Michaelis in ecclesia nostra cathedrali et de le Inche in manibus nostris per ipsum dominum Johannem caufa dictae permutacionis faciente resignatis de licentia et potestate domini Episcopi Catenensis . dicto domino Johanni de Abyrkerdor contulimus et tenore presentium conferimus . ipsumque per annulum nostrum investivimus prefentialiter de canonicatu et prebenda et vicaria predictis . curam et administrationem earundem cum suis pertinenciis universis sibi specialiter committendo . vobis in virtute obedientie mandamus quatenus ipsum dominum Johannem in corporalem et realem possessionem canonicatus . prebende et vicarie predictarum inducatis et insituatis . stallum sibi in choro et locum in capitulo consuetos cum plenitudine juris canonici assignando eidem . ipsumque inductum et institutum auctoritate nostra defendatis . contradictores et rebelles si qui sint per censuram ecclesiasticam artius compescendo . Inque signum hujusmodi institutionis traditeque sibi possessionis sigillum veltrum presentibus penes dictum dominum Johannem remansuris in secunda cauda ponatis . Datum sub figillo nostro auctentico in domo capitulari ecclesie nostre Moraviensis .xix. die mensis Maii anno Domini .m°.ccc°. nonagefimo .

Preceptum Regis de sigillando duas literas patentes .

- 172 Robertus Dei gratia Rex Scottorum Alexandro de Coeburne custodi magni sigilli nostri salutem . Mandamus vobis et precipimus quatenus figilletis sigillo nostro magno Alexandro episcopo Moraviensi vel suis attornatis duas literas patentes . unam videlicet dirigendam dilectis fratribus nostris Alexandro Buchanie et Johanni Moravie comitibus ne se intromittant de castro de Spyny quovis colore amplius . et aliam tangentem quandam obligationem in qua Episcopus predictus tenetur in certis summis nepoti nostro Thome filio et heredi dicti Comitis Moravie pro defensione terrarum fuarum et possessionum . que non defenduntur ymmo vastantur . ex quo per causam dicta obligatio nobis et nostro consilio videtur expirasse . Qnas quidem literas vobis sub sigillo nostro signatas mittimus . Datum sub sigillo nostro secreto apud Sconam .xix. die Auguſti . anno regni nostri primo .

Supplicatio Episcopi pro remedio reedificationis fue ecclesie .

- 173 Humillima mei recommendatione premissa . princeps ferenissime et domine metuende . dignetur fecire celsitudo regia me debilitatum fenio et multis depredationibus et latrociniis depauperatum et confractum ac ad tantam redactum inopiam quod vix vitam pauperem pro me et paucis familiaribus valeo sustinere . cum magna difficultate ad istud parliamentum vestrum apud Sconam ista vice . pro remedio reedificationis ecclesie mee que fuit speciale patrie decus . regni gloria et delectatio extraneorum et supervenientium hospitum laus et exaltatio laudis in regnis extraneis in multitudo fervientium et ornatu pulcherrimo . et in qua ut creditur Deus recte colebatur . ut de altis ipsius campanilibus et de venuſtissimo ipsius apparatus intrinfeco et jocalibus ipsius innumeris taceam . personaliter cum quibusdam ecclesie mee canonicis laborasse . et quia ipsum parliamentum non tenuit nec potui pro expensarum defectu ad vos ulterius laborare . causam Dei et ecclesie mee in majestatis vestre regie deduco memoriam . supplicans quantum possum humilius quatenus incendiarios et malefactores alios dignemini ad ipsius reedificationem debitam et aliorum dampnorum illato-

rum satissimationem congruam compellere per omnem censuram quam de confilio vestro videritis opportunam . Et quia ego senex et debilis pro causis predictis injuriam et combustionem ecclesie mee prosequi ulterius ad prefens non valeo . causam ipsam maiestati regie in subsidium iustitie et servitium Dei et sancte fidei orthodoxe prosequendam et emendandam committo . sicut venerabilis pater dominus episcopus Roffensis cui hec exponenda commisi excellentie regie plenus intimabit [cui dignetur] maiestas regia super hiis credere . et milii vestro capellano per ipsum precipere confidenter . Scriptum apud Sconam secundo die Decembris anno regni vestri primo . tempore coronationis vestre querelam feci sed nichil invenio reformatum . Sceptrum vestrum regium inclitum et solium in sanctitate et iustitia corroboret et dirigat dominantium dominus et rex regum .

Inquisitio super terris de Aldrochty .

- 174 Hec inquisitio facta est coram domino Episcopo Moravieni apud villam molendini ejusdem juxta Elgyne penultimo die mensis Augosti anno Domini millesimo .ccc^{mō}. nonagefimo tertio . per reverendos et discretos viros quorum nomina sunt hec . Robertus de Chehelme miles dominus ejusdem . Johannes de Dolas dominus ejusdem . Alexander de Ines dominus ejusdem . Willelmus de Chehelme . Willelmus Hage . Willelmus Wyfeman senior . Willelmus Wyfeman junior . Reginaldus de Innerlochty . Willelmus Vaws . Willelmus filius Michaelis . Thomas de Pilmor . Thomas de Kirkton . Johannes Walker . Andreas Fawconer . Johannes filius Crifini . et Johannes filius Willelmi . qui jurati magno juramento dicunt quod Robertus Sibald pater quondam Johannis Sibald obiit vestitus et fayitus ut de feodo de terra de aldrochty cum pertinentiis . et quod dictus Johannes est legitimus et propinquior heres dicti quondam Roberti patris fui de eadem terra . sed non est legittime etatis . ymmo infra annum tertium . et quod dicta terra valet per annum de antiquo extento .xl. solidos . hiis autem diebus .xx. solidos . et quod tenetur in capite de Episcopo et ecclesia Moravieni . solidendo annuatim domino Episcopo Moravieni sex solidos et octo denarios ad terminos Pentecostes et Sancti Martini in yeme per equales portiones . et inveniendo singulis annis tantum ter carucam suam . et ter in anno

hericiam suam · et ter carrum suum · et femel in autumpno sex bene
 tentes · et faciendo forinsecum servitium pertinens ad dimidiā dāuatam
 terre · et sequendo molendinū dicti domini Episcopi · et quod dicta terra
 debet predicto domino Episcopo wardam et relevium · eviden-
 tias que adhuc ostenduntur · et quod in nullo deliquit erga dominum
 Episcopum vel ecclesiam Moravensem propter quod hereditatem suam de
 jure recuperare non debeat · In cuius rei testimonium sigillum · de
 Urchard tunc ballivi dicti domini Episcopi Moraviensis una cum sigillis
 domini Roberti de Cheheln · Johannis de Doles · Alexandri de Ines ·
 Reginaldi de Innerlochty · Willelmi Vaus · Willelmi filii Michaelis · qui
 dicta inquisitione facte interfuerunt · huic prefenti scripto est appensum loco
 die mense et anno quibus supra ·

De decimis de curiis datis ad exhibendum Johanni de Ines in studio
 Parisiensi ·

175 Univerfis sancte matris ecclesie filiis ad quorum notitiam prefentes literae
 noſtre pervenerint Alexander permiffione divina epifcopus Moraviensis eter-
 nam in Domino falutem · Noverit universitas veftra nos confiderantes
 ardentem affexionem dilecti filii Johannis de Ines archidiaconi Catanensis
 clerici noſtre diocefis oriundi ad studendum in facultate juris canonici in
 studio Parifiensi · et quod fructus ipfius archidiaconatus non sufficiunt ad
 suum defiderium perimplendum sine fubſidio ſufficienti · unde nos ipfius
 ſtatutuſ confiderantes et maturo confilio ſuper hiis prehabito · decimas noſtras
 de itineribus et curiis totius diocefis noſtre pro perpetuo eidem Johanni
 concedimus et per prefentes conferimus · ipfumque de eisdem in poſterum
 defendemus · Noverint etiam univerſi qui eidem Johanni de dictis per
 nos fibi conceilis injuriam ſeu gravamen inferre prefumpferint ſeu ab eo
 eas fraudulenter detinuerint ſe ipfo facto excommunicationis fententiam
 a canone latam incurriffe · In cuius rei testimonium sigillum noſtrum
 autenticum prefentibus est appensum anno Domini millesimo ccc⁹. non-
 agesimo ſexto ·

Bulla domini Benedicti pape .xiii. directa domino Regi Scotie super promotione domini Willelmi episcopi Moravienfis .

- 176 Benedictus episcopus servus servorum Dei karissimo in Christo filio Roberto Regi Scotie illustri salutem et apostolicam benedictionem . Quia tam ex debito pastoralis officii quam ex affectu quem gerimus ad regnum tuum cupimus et studemus semper ecclesiis ipsius regni preficere viros ydoneos et probatos . significamus serenitati tue quod vacatione Moravienfis ecclesie et diligentia informatione recepta de scientia . vita . moribus et virtutibus insignibus et preclaris venerabilis fratris nostri Willelmi episcopi Moravienfis tunc ad ipsam electi . ipsum de consilio venerabilium fratrum nostrorum Sancte Romane ecclesie cardinalium ad eandem ecclesiam primo die Septembris consistorialiter duximus promovendum . ei fecimus munus confectionis impendi . et idcirco eum et hujusmodi suam ecclesiam serenitati tue recommitimus affective serenitatem eandem attente rogantes quatenus eum circa admissionem suam ad possessionem pacificam ipsius Moravienfis ecclesie et recuperationem jurum spiritualium ejusdem ecclesie prosequi velis ob reverentiam sedis apostolice et etiam pro laude tua favoribus et patrocinii graciosis . rescripturus nobis si qua volueris nos facturos . quia quantum cum Deo poterimus tuis affectibus annuemus . Datum Avinion . .iiii. Kalendas Octobris pontificatus nostri anno tertio .

Receptio facta per Regem de Willelmo episcopo Moravienfi . et mandatum super hoc .

- 177 Robertus Dei gratia Rex Scottorum vicecomitibus de Banff et de Inverness salutem . Sciatis quod concessimus et relaxavimus venerabili in Christo patri Willelmo episcopo Moravienfi temporalitatem suam omnium terrarum fuarum ecclesiasticarum cum pertinentiis quas de nobis tenet in capite infra ballias vestras et omnes alias possessiones ad ecclesiam suam Moravienfem spectantes que ad nos jure nostro regio ipsa ecclesia Moravienfi vacante pertinere noscuntur . salvis nobis jure et servitio nostro inde debit is et confuetis . Quare vobis mandamus et firmiter precipimus quatenus de omnibus et singulis firmis fructibus et redditibus ac possessionibus dictarum terra-

rum cum pertinentiis dicto Episcopo aut deputatis suis prompte et debite tradere faciatis · inhibentes firmiter auctoritate nostra regia omnibus legiis nostris et subditis ne de dictis terris cum pertinentiis aut aliis redditibus et possessionibus quibuscumque dicto Episcopo pertinentibus amplius se intro-mittant quovismodo in contrarium concessionis et relaxationis nostre antedictae sub pena omnium que erga nos amittere poterunt quoquomodo in hac parte · Datum sub testimonio nostri magni sigilli apud Lynlitheu decimo sexto die mensis Januarii · anno regni nostri octavo ·

Preceptum Regis ad reddendum Episcopo castrum de Spyni ·

178 Robertus Dei gratia Rex Scottorum dilecto fratri nostro Alexandro Senefcalli comiti Buchanie salutem · Cum venerabilis in Christo pater Willelmus permisso divina episcopus Moraviensis ad nostram nuper accedens presentiam eoram quibusdam baronibus ac nobilibus consiliis nostri nobis fecerit fidelitatem suam reverenter et debite ut tenetur · ob quod liberavimus eidem Episcopo a manibus nostris omnes terras suas et possessiones episcopatus Moraviensis · Quare vobis mandamus et firmiter precipimus quatinus viis presentibus indilate et [a] quovis obstatculo impedimenti libere libertis et liberari faciatis a manibus vestris et etiam a manibus quorumcunque custodum seu deputatorum vestrorum castrum de Spyni cum pertinentiis suis presuli antedicto · nullas petentes expensas ab eodem pro ipsius castris custodia pro temporibus transactis quoquomodo · prout honorem vestrum servare et nobis complacere volueritis specialiter in hac parte · Datum sub testimonio nostri magni sigilli · apud Perth tertio die mensis Maii anno regni nostri nono ·

Rationes contra judicium curie Vicecomitis ·

179 Rationes Willelmi episcopi Moraviensis contra judicium datum contra ipsum apud Inuernys in curia Vicecomitis primo die mensis Octobris anno Domini ·ccc⁹. nonagesimo octavo · Primo quia a tempore de cuius initio memoria hominum non exsiftet et citra continue episcopi Moravienses predecessores fui fuerunt et erant · et ipse pro tempore suo fuit et est hodie

salva presenti controversia in plena et pacifica possessione libertatis non faciendi se^ctas ad curias vicecomitis de Inuernys · scientibus et tolerantibus catholicis principibus dominis Regibus Scotie defunctis et domino nostro Rege moderno et vicecomitibus de Inuernys qui fuerunt pro tempore · et si super hoc fuerit aliquod statutum more non utentium et per actus contrarios cum patientia principis et tolerantia ministrorum suorum et lapsu temporis fuit et est sublatum · Item quod ecclesia Moravienis et Episcopus fuerunt per plures annos immediate et continue precedentes in pacifica possessione libertatis non faciendi se^ctas dictae curie vicecomitis et secundum statuta Regis Roberti non debent expelli de possessione illa libertatis quam tenuerunt per annum et ultra fine brevi placitabili · Item quia curia in qua datum fuit judicium fuit nulla · quia in tali curia debent esse vicecomes vel locum suum tenens · tres vel quatuor se^ctatores · clericus de feodo · et iudex de feodo · modo in curia illa fuit unus se^ctator tantum scilicet Johannes filius Michaelis se^ctator de Avach · nec erat clericus de feodo neque iudex sed ille Johannes Michaelis qui fuit solus se^ctator in curia assumptus fuit in judicem et dedit judicium illud et sic gerit officium curie et judicis · Item quia omnes terre ecclesie Moravienis sunt date in puram et perpetuam elemosinam et sic pro eis talis secta non debetur · Item omnis secta debetur de certo loco sed episcopus Moravienis non habet talem locum unde beat facere sectam illam · Item quia suspecti et inimici iudices esse non debent et dominus Willelmus de Fodryngham miles locum tenens domini Vicecomitis de Inuernys dicit publice coram multis quod nunquam erit amicus domino Willelmo episcopo Moravieni · Item quia dictus Johannes Michaelis qui tulit sententiam non habuit potestatem ad talem sententiam recitandam quia non est homo integri status · Item quia sententia non fuit lata in scriptis · Item quia membra curie non erant sufficientia ad terminandum talem causam · Item quia Episcopus non fuit citatus legitimate ad procedendum in causa nec ad audiendam sententiam · Petit ergo Episcopus omnia innovata post appellationem interiectam ab ipso iudicio ante omnia per appellationis judicium scilicet dominum Justiciarum penitus revocari · et etiam ea que medio tempore inter sententiam et appellationem que postmodum interponebatur ab ea per modum attemptatorum revocari ac si post appellationem innovata fuissent · et dictum iudicium male et perperam datum fuisset · et dictum Episcopum bene appellasse · et ita pronunciabitis · Dominus sit in corde vestro · Presentate fuerunt hee rationes Willelmo de

Camera clero*m* justiciarie apud Elgyn in festo sanctarum .xi^m. virginum . anno quo supra . Et presentes fuerunt discreti viri dominus Robertus Cantoris canonicus Roffensis . Stephanus Wode et Galfridus de Rainsfreu burgenſes de Abirdene . et Robertus de Moravia burgenſis de Elgyn . et multi alii testes ad premissa . per dictum dominum Episcopum clauso sub ligillo suo .

Litera Justiciarii super judicio et appellatione .

- 180 Murthacus Senescalli dominus de Kynclevyne justiciarius ex parte boreali aque de Forth vicecomiti et ballivis suis de Inuernys salutem . Quia constat nobis per clericum nostrum justiciarie quod venerabilis in Christo pater dominus Willelmus Dei gratia episcopus Moravienſis a quodam judicio contra ipsum dato . si judicium dici debeat . in curia vestra pronunciato apud Inuernys primo die mensis Octobris ultimo preterito ad curiam itineris justiciarie nostre proximo tenendam infra balliam vestram appellavit . et ut dicit quod dictum judicium [si judicium] dici debeat est nullum in se et male datum . et dictum judicium contradicit per literas suas patentes et per rationes in illis contentas ostendendo per dictas rationes quod non tenetur facere factam ad curiam vestram predictam . et petendo auctoritate nostri officii et virtute sue appellationis tale remedium ne vos ulterius fibi vel sue ecclesie Moravienſi in eorum libertatibus prejudicium faceretis . Vobis auctoritate nostri officii precipimus et mandamus quatenus vobis presentibus in dicto processu superfedeatis nec ulterius vos intromittere curetis in dicto judicio vel in aliquo processu illam causam tangente in petitione facta vel in receptione amerciamenti vel cuiuscunq; pene inde contingentis . quouique in curia itineris nostre justiciarie proximo tenenda infra balliam vestram fuerit determinatum utrum dictum judicium sic datum et per dictum Episcopum contradicatur et sic ab eo appellatum sit datum bene vel male . Premuniatis infuper omnes factatores curie vestre predictae qui in pronunciatione dicti judicij erant consentientes quod compareant coram nobis in proximo itinere nostro justiciarie ad audiendam dicti judicij determinationem in forma juris . et hec sub omni pena que inde sequi poterit nullo modo omittatis nec omittant . scientes quod dictus dominus Episcopus invenit in manu clerici nostri justiciarie loco nostri plegium quod judi-

cium illud est nullum et si judicium dici debeat in fe est putridum et corruptum . In cuius rei testimonium presentibus sigillum officii nostri fecimus apponi apud Perth vicefimo primo die ejusdem mensis Octobris anno Domini ·ccc⁹·ccc⁹ nonagesimo octavo .

Monitio contra occupantes terras de Kynmily .

- 181 Willelmus miseratione divina episcopus Moraviensis domino Donaldo decano Christianitatis de Inuernys et capellano parochiali ecclesie de Inuernys et eorum euilibet salutem in Domino et diligenter attendere et exequi infra scripta . Nuper displicenter accepimus quod magnificus vir et potens Alexander de Infulis dominus de Lochabre quorundam seductus confilio licet de jure non posset de facto tamen donavit terram de Kynmyly superiore Raynaldo MacAlys chandir . et terram de Kynmyly inferiore Johanni de Chehlem de le Arde . et yharam de Kynmyly inferiore seu ipsius custodiā Johanni Qwhyte burgeni de Inuernys . que terre et ville fuerunt et fuit cum yhara predicta et pertinentiis aliis ecclesie Moraviensis et ad ipsam pertinuerunt a tempore de ejus initio memoria hominum in contrarium non existit . ex largitione Alexandri regis Scotie . et in quarum possessione predececessores nostri episcopi Moravienses fuerunt et nos pro tempore nostro fuimus et funus pacifice et quiete salva presenti controversia . Ne igitur tantum malum in dampnum et prejudicium ecclesie nostre et nostrum et in prejudicium donationis regie invalefacat . vobis et vestrum euilibet sub pena canonica injungimus et mandamus quatenus predictis Raynaldo et Johanni et eorum procuratoribus seu attornatis si quos habent inhibeatis et vestrum quilibet inhibeat sub pena excommunicationis ne de dictis terris vel earum redditibus vel de dicta yhara fe intromittant sed permittant nos et ecclesiam Moraviensem dictis terris gaudere pacifice sicut predecessores nostri eas pacifice possidebant . Et istas monitiones tam in ecclesia diebus Dominicis et festivis quam ad crucem in foro in diebus nondinarum et fori ita publice proclametis et faciatis proclamari quod ad eorum notitiam posset verisimiliter pervenire . et nichilominus ipsis Raynaldo . Johanni et Johanni et eorum attornatis cum yobis occurrerint seu eos invenire poteritis intimetis ut ab injuriis fe temperent antedictis . et unam de

iftis literis nostris affigatis valvis ecclesie omnium oculis publicandam et aliam apud vos pro earum executione facienda fideliter conservetis . In hujus mandati nostri testimonium sigillum nostrum authenticum presentibus fecimus apponi . Datum in ecclesia nostra Moraviensi .xxº die Novembris anno Domini .wº.cccº. nonagesimo octavo .

Litera testimonialis de quitatione furti impositi alicui .

- 182 Universis ad quos presentes litere pervenerint Willelmus Dei gratia episcopus Moraviensis salutem . In vestram omnium deducimus noticiam quod in plena curia coram nobis tenta apud Pontem episcopi tertio die mensis Februarii anno Domini .wº.cccº. nonagesimo octavo comparuit quidam Willelmus filius Thome lator presentium . accusatus et calumpnianus per rotulum secrete inquisitionis de furto unius eque nigre ab Ada dicto Wode husbando nostro sibi imposito . et de communi furto bladorum tam autumpnali tempore quam yemali a vicinis suis circummorantibus . et de communi inductione et expositione bonorum diversorum patrie . et de communi picaria . Qui vero Willelmus furtum dictæ eque et cetera furtæ communia sibi per rotulum imposta expresse negavit . et posuit se ad assilam sufficientem et legalem nobilium et fidelegorum patrie ad assilam electorum et juratorum et hic infra scriptorum . videlicet Archibaldi de Dolas . Johannis de Galhagy . Thome de Urehard . Ferticci de Dun . Willelmi de le Hage . Johannis le Barde . Johannis Moravie . Willelmi Wyseman . Johannis de Dolas . Johannis de Kelor . Thome de Pylmore . Willelmi filii Michaelis . Malisei de Blary . Johannis Wilkyfon . Philippi filii Ade . que assila exiit . et habita diligentí deliberatione rediit . et dicebat per os nobilis viri Johannis de Galhagy preloquutoris assile quod idem Willelmus filius Thome fuit et est quietus de furto dictæ eque . et de ceteris omnibus sibi ibidem impositis inventus fuit immunis et sine culpa . De quibus ad suam supplicationem sibi has literas nostras testimoniales duximus concedendas . Datum sub sigillo nostro authenticō die loco et anno prenominatis .

Sententia Commissariorum super decimis ortorum de Elgyn .

- 183 Cum inter reverendum in Christo patrem dominum Willelmum Dei gratia episcopum Moraviensem ex parte una et discretum virum dominum Jo-hannem de Abirkerdor vicarium de Elgyn ex altera . super decimis ortorum tam novorum quam antiquorum . lis et queſtio moveretur . idem reverendus pater . eum causa illa ipsum tangeret nolens in ipsa procedere . cognitionem ipsius et determinacionem pro suo diuitaxat tempore nobis Willelmo de Cheheln thefaurario et Johanni de Inneys prebendario de Duffous cum emergentibus incidentibus dependentibus et connexis com-millit . Nos vero Willelmus et Johannes predicti . anditis visis et intel-lectis statutis provincialibus regni Scocie et rationibus utriusque partis . Christi nomine invocato . fedentes pro tribunali et habentes pre oculis solum Deum . de peritorum consilio . per hanc nostram diffinitivam fenten-ciam quam in hiis scriptis proferimus pronunciamus decernimus et declara-mus quod ubi conflat evidenter de clausuris ortorum antiquorum secun-dum prolixitatem ortorum clausorum nunc existencium . quod decime illo-rum ortorum ad Vicarium pertineant et non ad Episcopum . Declaramus tamen quod si aliqui burgenſes vel alii infra burgum prope ortos antiquos fecerint ortos novos ultra metas antiquorum ortorum . quod decime illo-rum ad Episcopum pertineant . Linum vero porri vel caules ad vicarium pertineant ubiquecumque fuerint feminate . Et si contingat aliqua dubia super hiis emergere in futurum interpretacionem et declaracionem eorundem nobis specialiter reservamus . Lecta lata et in scriptis pronunciata fuit hec nostra diffinitiva fentencia et ambabus partibus prefentibus in ecclesia Mo-ravienſi peultimo die mensis Maii anno Domini ·mº·cccº· nonagesimo nono in domo capitulari .

Responsio Willelmi episcopi quod subsidium ad fabricam ecclesie nou de-pendet ex gratia beneficiati in dioceſi fed ex debito .

- 184 Sinceram in Domino caritatem pater reverende domine et amice karif-sime . Cum ecclesia Moravienſis proch dolor sit combuſta et dioceſis pro majori parte devaſtata . redditusque Episcopi et canonicorum adeo demis-

nuti quod ipsi in facultatibus non suppetunt ad reedificationem ecclesie et ipsius fabricam continuandam · habito super hoc consilio · oportuit et oportet ad beneficia in dioecesi extra ecclesiam recurrere et eis imponere et levare moderatum subsidium pro fabrica annuatim · et si de duabus ecclesiis vestris quondam in redditibus opulentis et adhuc juxta indispositio nem patrie et temporis mediocribus quatuor marce jam leventur de tribus annis preteritis non habetis jus querele nec causam aliquam murmurandi · quia iura sustinent ut aliquando pro necessitatibus que superveniunt [si] rationabilis et manifesta causa substatiterit moderatum auxilium in talibus beneficiis colligatur · in capitulo *Cum apostolus* · De CENSIBUS ETC · et caritativum subsidium postulandum ab ecclesiis cum causa rationabilis extiterit iura volunt · et est de lege jurisdictionis · in capitulo *Conquerente* · De OFFICIO ORDINARI · et capitulo preallegato *Cum Apostolus* · et ideo si placet de vestra gratia vel elemosina non dependet sed est onus ordinarii et ex debito perfolvendum · Precipiat ergo collectoribus vestris de Abirkerdor ut nobis et ecclesie satissimant de dictis quatuor marcis · et de .xx. solidis de cautione camerarii vestri bene cito · quia aliter sequestracionem nostram fructuum non intendimus relaxare · Et quia ista facta sunt de maturo et digesto consilio ea de facili non possumus immutare · Valeat paternitas vestra reverenda in gaudio et salute per tempora diuturna · Scriptum apud Elgyn .xx. die Augusti · anno Domini .ccc.cccc^o.

Carta de Mydilhalech ·

- 185 Omnibus hanc cartam visuris vel audituris Willelmus miferatione divina episcopus Moraviensis eternam in Domino salutem · Noveritis universi quod nos dimidiati dauerat de Mydilhalech jacentem inter terram de Ochtirspny ex parte una et terram de Ferkoklaw ex alia ex parte boreali aquae de Loffy post mortem Johannis de Moravia ultimi tenentis ejusdem in manus nostras sayfiri et recognosci fecerimus et per aliquod tempus tenuerimus · tandem Megota de Moravia filia dicti Johannis et heres universalis et unica in mera virginitate sua · informata quod dictus pater fuis tenementum illud contra bone memorie quondam Alexandrum Dei gratia episcopum Moravensem predecessorem nostrum ultimum in quadam plena curia super hoc tenta ex parte boreali partis Episcopi juxta canoniam ami-

ferat · et super illa amissione judicium in curia ipsa datum esset · dubitans quod ipsum tenementum per viam juris recuperare non posset · amicorum uia confilio · omne jus quod habuit vel habere potuit in ipsa dimidia davata terre vel ad ipsam die Veneris in festo beati Clementis Pape in manibus nostris pure libere et simpliciter per sustem et baculum quem tunc in manibus tenebat pro se et heredibus suis fursum reddidit et resignavit in presentia capituli nostri tunc propter hoc capitulariter congregati · subiciens se gratie nostre et capituli antedicti · Nos vero super hoc sepius ante et tunc cum dicto capitulo nostro frequenti deliberatione et maturo confilio prehabitis · ipsam dimidiā davatam de Mydilhalech cum pertinentiis suis · sic nobis fursum redditam et simpliciter resignatam · Johanni de Dolas More et predice Megote · qui tunc de matrimonio inter se contrahendo coram nobis se adinvicem obligarunt · de consensu et assensu dicti capituli nostri dedimus et concessimus et tenore presentium damus et concedimus eorum alteri diutius superstiti et duobus heredibus ex ipsis legitime descendantibus · pro ipsis Johannis et heredum suorum labore et servitio nobis et successoribus nostris et ecclesie impensis et fideliter impendendis · reddendo inde nobis et successoribus nostris episcopis Moraviensibus ipse et heredes fui annuatim quinque solidos usualis monete ad festum Penthecoftes et Sancti Martini in hyeme per equales portiones · et faciendo forissecum servitium domini nostri Regis quantum pertinet ad dictam terram · et faciendo modo consueto multuram ad molendinum nostrum de Malathy super Loffy et stagnum ipsius · pro omni alio servitio exactione et demanda seculari · Quibus duobus

Litera Justiciarie concessa episcopo Moraviensi Alexandro ·

- 186 Robertus Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus suis ad quos presentes litere pervenerint salutem · Sciatis quod concessimus reverendo in Christo patri Alexandro episcopo Moraviensi · caritatis intuitu et ob diversas causas rationabiles nos moventes et precipue propter terras suas ecclesiasticas per pestilentiam et predonum incurfus varios jam vastatas · quod per se vel ballivum suum aut alium per ipsum ad hoc conflitatum vel constituendum cognoscere possit et cognosci facere de omnibus et fin-

gulis transgressioneibus foriffactis seu delictis per quoscunque homines suos nativos et alios terram suam ecclesiasticam ubicunque inhabitantes qualitercunque perpetratis usque in diem confectionis prefentium literarum · etiam si ad coronam nostram pertineant crimina antedicta · quibus etiam omnibus et singulis remisimus rancorem animi nostri et omnem actionem et factam nostram regiam · sic quod coram justiciariis aut aliis ministris nostris quibusunque comparere et respondere de cetero nullatenus tenebuntur super criminibus antedictis quantumcunque criminalibus vel criminaliter perpetratis · etiam si super illis indicati vel arrestati jam fuerint · dummodo partibus conquerentibus · si que fuerint que ipsos super hiis in forma juris prosequi voluerint · taliter satissimant quod de cetero justam super hoc querimoniam non audiamus · Et ideo justiciariis · vicecomitibus · coronatoribus et aliis ministris nostris ubicunque per regnum nostrum et regalitates constitutis ac ceteris omnibus quorum interest vel intererit precipinus et mandamus quatenus si et cum contigerit dictos homines suos vel eorum aliquos aut aliquem arrestari seu prefentari coram ipsis in judicio vel extra · ipsos et ipsorum quemlibet cum suis actionibus et calumpniis fine conditione cognitione vel exactione quibuslibet dicto Episcopo vel ejus ballivo libere restituant sine mora · firmiter etiam inhibemus ne homines dicti Episcopi contra hanc nostram concessionem inquietare perturbare gravare aut punire presumant sub pena omnium que exinde amitti poterunt erga nostram regiam maiestatem · In cuius rei testimonium has literas nostras pro toto tempore dictorum hominum predicti Episcopi nativorum et aliorum terram suam ecclesiasticam ubicunque ut predictur inhabitantium ac eorum cuiuslibet dinitus viventis duraturas sibi fieri fecimus patentes · Apud Arnele septimo die Martii anno regni nostri duodecimo ·

Instrumentum super apunctuamentis ante electionem jurandis ·

- 187 In Dei nomine amen · Per hoc praesens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno Domini millesimo ·cccc⁹· quarto decimo · in dictione septima · mensis Maii die decimo octavo · pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Benedicti divina providentia Pape ·xiii^{mi}· anno ·xx⁹· in mei notarii publici testiumque infracriptorum prefentia

personaliter constituti venerabiles et discreti viri scilicet magister Johannes de Dowglas decanus · magister Duncanus Petyt cancellarius · dominus Willemus Goldfmyth tezaurarius · dominus Johannes de Birneth subdecanus et dominus Adam de Narn fucmentor ecclesie cathedralis Moraviensis · dominus Andreas de Moro · magister Henricus de Lychton · magister Alexander de Foularton · magister Willelmus Stephani · et dominus Johannes de Burgh canonici ejusdem ecclesie ibidem tunc presentes ad futurum Episcopum eligendum capitulariter congregati · antequam ad electionem processerunt certa apunctamenta per eundem dominum Decanum inter ipsos propolita fideliter observari concorditer et unanimiter jurare consenserunt · et de facto ibidem tactis sacris evangeliis singulariter et singillatim juraverunt · videlicet quod si contigerit aliquem illorum suprascriptorum canonicorum tunc presentium eligi et ad episcopatum promoveri tertiam partem omnium proventuum sui episcopatus dabit ad fabricam ecclesie cathedralis predictae quolibet anno donec et quousque ipsa ecclesia fuerit reparata · item quod fideliter et inconcusse servabit omnia privilegia nova et antiqua concessa canonicis et prebendariis ecclesie Moraviensis antedictis · et in nullo immunit sed potius ampliabit · item quod non intromittet se in communibus ecclesiis residentibus ad communiam ordinatis · seu aliquid injuste a canonicis nisi cum ipsorum consensu exiget aut extorquebit · item quod non impedit predictos canonicos libere sepelire suos parochianos in suarum prebendarum ecclesiis · De et super quibus omnibus idem dominus Decanus de consensu et assensu omnium suorum canonicorum predictorum per me notarium publicum infra scriptum fibi fieri petiit unum vel plura publicum vel publica instrumenta · Acta fuerunt hec in quadam camera secreta in campanili ecclesie Moraviensis supradicta · anno indictione mense die et pontificatu predictis · Presentibus discretis viris et dominis Thoma de Ballhorni · Ricardo Willelmi · Johanne Glafwrycht et Willelmo de Byrneth capellans testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis · Et ego Nycholaus Tonnok presbyter Sancti Andree dyocesis publicus imperiali auctoritate notarius premisis omnibus et singulis dum sic ut premititur agerentur et fierent una cum prenominatis testibus prefens intersui eaque sic fieri vidi et audivi manu mea propria scripsi et in hanc publicam formam redegii signoque meo solito et subscriptione signavi rogatus et requitus in testimonium veritatis omnium premissorum ·

Carta donationis terre de Urchanybeg Donaldo thayno de Caldore .

188 Univerlis sancte matris ecclesie filii ad quorum noticias presentes literae
 pervenerint Henricus permisso divina episcopus Moravienis salutem in
 Domino . Noverit univeritas vestra nos de consilio et affensu Decani et
 capituli ecclesie nostre predice . utilitate communis penfata et habito
 super hoc prius diligentia tractatu . dedisse concessisse et ad feodam firmam
 dimisisse nobili viro Donaldo de Caldore thayno ejusdem pro suis benefi-
 ciis auxiliis et consiliis nobis et dictae ecclesie nostre impensis et fideliter
 pro perpetuo impendendis totam terram nostram de Urchanybeg cum per-
 tinentiis jacentem infra dominium de Fothirves . tenendam et habendam
 dicto Donaldo et heredibus suis de nobis et succefforibus nostris in perpe-
 tum per omnes rectas metas suas et divisas libere . quiete . pacifice et
 honorifice . in placitis . curiis . brafnis . molendinis . multuris . et cum omni-
 bus aliis libertatibus . commoditatibus . ayfiamentis et justis pertinentiis ad
 dictam terram spectantibus seu spectare valentibus in futurum . Faciendo
 ipse Donaldus et heredes sui nobis et succefforibus nostris et ecclesie Mor-
 aviensi fidelitatem et homagium et tres rectas ad tria placita nostra capitalia
 apud Birneth annuatim . Reddendo inde infuper annuatim dictus Donaldus
 et heredes sui nobis et succefforibus nostris .xiii. solidos .iiii. denarios usualis
 monete Scotie ad duos anni terminos consuetos videlicet Penthecoftes et
 Sancti Martini in hyeme per equales portiones cum servitiis predictis tan-
 tum pro omni alio servitio exactione vel demanda que per nos vel nostros
 succeffores de eadem terra cum pertinentiis exigi poterunt vel requiri . ob-
 ligando etiam se . heredes suos . omnes terras et possessiones suas ad solu-
 tionem predictorum .xiii. solidorum .iiii. denariorum . In cuius rei testi-
 monium has literas nostras sigillo nostro autentico una cum sigillo com-
 muni capituli nostri antedicti signatas sibi fieri fecimus patentes apud cano-
 niam Moraviensem primo die Martii anno Domini .oº. quadringentesimo
 vicefimo primo .

That the Bisshopis men be nocth distrengt for wappinschawyn nor hoolyng
bot to pafs with his Balie .

- 189 Jamis be the grace of Gode Kyng of Scottis to al and findri our leges and
subditis to qwhais knaulege thir our letteris fal to cum gretyn . Wit ye that
be ony letteris of ours giffyn to ony man it is nocth . was nocth nor fal
nocht be our entent to do harm or prejudice to a reverend fadir in Crift
Jhon bischop of Murreff na to his kirk in ony maner . bot ever at the rever-
ence of the blifft Trinite and the luff that ue ber to the fade reverend
fadir and to his fade kyrk to manten and defende thaim in al rychtis fre-
domis and privilegis pertenyng tham . and to al and findry the men inhab-
itant al the landis of the forfad kyrk . the qwhilkis al and findry landis ar
haldyn allanerly of us in cheff . Quharfor ne forbed ffratly al and findri our
forfad ligis . and specyalys our nell belovit cosyngis the Erle of Murreff and
Huntle that throw ony letteris giffyn to tham or ony of tham or to be giffyn
twechyng the defence of the cuntry that thai nothir compell na distrene ony
man inhabitant the landis of the forfad kyrk be oppyn proclamation or ony
odir maner of compulsion or have ony jurisdiction in thaim to cum to thaim
for nappinschawyn or pafs with tham to gadryng or hoolyng . for ne nil that
qwhat tyme that the common defence of the cuntry apperis to be confiderit
be the fade reverende fadir and his successoris with his chapter that al and
findre the men inhabitant his forfad kyrk landis at the commandment of
our letteris to be direkit to him tharpon that he mak al his forfade men
be redy ryſs and pafs with his anyn baleis that fal be for the tyme to the
common defence of the cuntry redyly lik as oderis baronys men of our
realme fal do quhen nede apperis at the commandment of our fade let-
teris to be direkyt as is forfad to hym or his successoris tharpon . and
thus til endur til hym his successoris and his kyrk for evir . Gewyn
under our preve fell at Edinburght the ferd day of the moneth of No-
vember the yer of our Lorde Iω four hundryth fourty and fyff and of our
rygne the .ix. yer .

Litera Regis directa Episcopo .

- 190 Jacobus Dei gratia Rex Scotorum reverendo in Christo patri Episcopo Moraviensi salutem . Quia comperimus quod omnes et singule terre ecclesie vestre pertinentes de nobis duntaxat tenentur in capite et propterea non solum jura ecclesie vestre prefate ymmo jus nostrum regium quod in eisdem terris et habitantibus in eisdem obtinemus defensare teneamur . vobis in fide et fidelitate qua nobis et maiestati nostre tenemini precipimus et mandamus quatenus ad nullius iussionem vel mandatum homines vestros terrarum predictarum ab aliquibus quantum in vobis fuerit turbari seu molestari . nec ad curias quoruncunque baronum seu burgorum eorundem camerarie seu iustificarie seu aliarum curiarum quaruncunque perduci aut judicari aliquali ter permittatis . sed auctoritate nostra ipos a quibuscunque curiis ad curias vestras repetatis . cum solum ad curias nostras tam iustificarie quam camerarie comparere et judicari habeant et debeant ratione jurisdictionis que ut premittitur nobis competit in eisdem . Preterea ne causa communis defensionis patrie propterea deferatur volumus et precipimus ut omnes et singuli inhabitantes terras supradietas quotiens et quando ingruerit necessitas . quod discretioni vestre committimus per presentes . ad communem defensionem patrie affurgere et cum ballivis vestris qui pro tempore fuerint ad hujusmodi defensionem expediti sicut aliorum baronum nostrorum homines affurgere et ire teneantur . prout in aliis literis nostris vobis defuper concessis plenius continetur vobis et successoribus vestris pro perpetuo duraturis . et hoc sub pena que competit in hac parte . Datum sub nostro secreto sigillo apud Edynburght sexto die mensis Julii anno Domini .m°. quadragestimo quinto et regni nostri nono .

Carta privilegii Episcopi quoad communem regni defensionem .

- 191 Jacobus Dei gratia Rex Scotorum dilectis consanguineis nostris Comitibus Rossie et Moravie salutem . Quia comperimus quod omnes et singule terre ad reverendum in Christo patrem Johannem episcopum Moraviensem et ecclesiam suam pertinentes de nobis duntaxat in capite tenentur . et prop-

terea inhabitantes easdem nullius alterius jurisdictionis preterquam nostrae et ejusdem Episcopi qui pro tempore fuerit videntur subjacere . vobis et veltrum cuilibet strictius inhibemus ne aliquos homines ad nostram et dicti Episcopi jurisdictionem tantummodo spectantes ad alias curias camerarie seu justiciarie burgorum baroniarum vestrarum seu regalitatum de Narn Fores aut Elgyn indicare arrestare seu judicare aliqualiter presumpatis cum ad curias nostras camerarie et justiciarie solum comparere teneantur et inibi judicium in burgis nostris propriis et curiis judicari debeat . ratione jurisdictionis que nobis solum et successoribus nostris ut prefertur competit in eisdem . et si contra nostram hujusmodi inhibitionem aliquid attemptare presumperitis prefato reverendo in Christo patri et successoribus suis qui pro tempore fuerint et ministris per eum ad hoc specialiter deputandis committimus et mandamus quatenus hujusmodi nostros et ecclesie homines sic indicatos seu arrestatos a dictis curiis et eas tenentibus ad prefatas curias nostras justiciarie et camerarie auctoritate nostra petant et repetant . et ulterius si opus fuerit contra hujusmodi attemptantes et curias eorundem excipiant proponant et alias defendant prout melius sibi pro jure nostro atque suo et ecclesie videbitur expedire . presentes vero literas penes prefatum Episcopum et ecclesiam suam post earundem lecturam pro ipso et successoribus suis pro perpetuo volumus et precipimus remanere . Datum sub nostro secreto sigillo apud Edinburch .vi^o. mensis Julii anno Domini millesimo quadrageentesimo quadragesimo quinto et regni nostri nono .

De villa de Spyni erecta in burgum in baronia .

- 192 Jacobus Dei gratia Rex Scotorum omnibus probis hominibus suis clericis et laicis salutem . Sciatis nos ad laudem et gloriam Sancte Trinitatis et propter grata obsequia quondam genitori nostro recolende memorie per reverendum in Christo patrem Johannem episcopum Moraviensem consiliarium nostrum dilectum temporibus suis multiplicitate impensa et per eundem nobis fideliter continuata et ad ejus preces et instantiam . ipsi Episcopo et successoribus suis episcopis Moraviensis ecclesie fecisse et infeodasse ac presentis carte nostre tenore facimus et infeodamus villam de Spine jacen-

tem infra vicecomitatum nostrum de Inuernys liberum burgum in baronia . et ipsam villam in liberum burgum ut prefertur erigimus et creamus pro perpetuo per presentes . Concessimus etiam burgenibus dictum burgum inhabitantibus et in posterum inhabitaturis plenam et liberam potestate emendi et vendendi in ipso burgo quecumque bona et mercimonia illuc advenientia . cum potestate et libertate habendi et tenendi ibidem piscatores . brasiatorum . carnifices . et tam carnium quam piscium macellarios . aliarumque artium quarumcumque operarios ad libertatem burgi in baronia spectantes seu spectare valentes quomodolibet in futurum . Concessimus etiam universis et singulis tenentibus et inhabitantibus terras ecclesiasticas episcopi Moravienfis et alias terras quascunque ecclesiasticas quorumcumque ecclesiasticorum que de nobis aut dicto Episcopo tenentur in capite infra dycefim Moraviensem ubilibet constitutis liberam et plenariam potestatem emendi et vendendi in dicto burgo quecumque bona five mercimonia ad libertatem burgi in baronia spectantia . Concessimus etiam burgenibus et inhabitantibus dictum burgum de Spyne ut in ipso habeant et possideant crucem et forum perpetuo singulis hebdomadis die Mercurii et nundinas publicas quolibet anno in perpetuum in festo Sancte Trinitatis et per octavas ejusdem . cum theoloneis et aliis libertatibus ad hujusmodi nundinas spectantibus seu spectare valentibus in futurum . Tenendam et habendam prefatam villam de Spine perpetuis futuris temporibus in merum et liberum burgum in baronia cum supradiictis privilegiis libertatibus et concessionibus ac universis aliis libertatibus proficiis commoditatibus et asiamentis ac justis pertinentiis quibuscumque tam non nominatis quam nominatis ad burgum in baronia spectantibus seu juste spectare valentibus in futurum . et adeo libere . quiete . plenarie . integre honorifice bene et in pace in omnibus et per omnia sicut aliquis burgus in baronia in regno nostro quibuscumque retrodictis temporibus liberius infedatur seu tenetur . In cuius rei testimonium prefenti carte nostra magnum sigillum nostrum apponi precipimus . Testibus reverendis in Christo patribus Willelmo et Thoma Gleffgwenfis et Candide cafe ecclesiarum Episcopis . Willelmo domino Crych-toun nostro cancellario et confanguineo predilecto . predilectis confanguineis nostris Willelmo domino Somerweill . Patricio domino Glammis . Alexandro de Narne de Sandfurde nostrorum compotorum rotulatore . magistro Johanne Arrus archidiacono Gleffgwenfi . et Georgio de Schorif-

wod rectore de Cultre · apud Edinburgh vigefimo quarto die mensis Julii anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagessimo primo et regni nostri decimo quinto ·

Carta erectionis terrarum ecclie Moravienis in baroniam de Spyny ·

- 193 Jacobus Dei gratia Rex Scotorum omnibus probis hominibus totius terre sue clericis et laicis salutem · Sciatis nos ad laudem et gloriam Sancte Trinitatis et ob grata obsequia per reverendum in Christo patrem Johannem episcopum Moravensem confiliarium nostrum dilectum quondam genitori nostro recolende memorie multipliciter temporibus suis impensa et nobis per ipsum fideliter continuata · concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse dicto reverendo in Christo patri Johanni episcopo Moravensi et suis successoribus ecclie Moravienis episcopis omnes et singulas terras baronie de Spine cum suis pertinentiis dependentiis et annexis · neconon totas et integras baronias et terras infra scriptas videlicet baronias de Kynnedor · de Byrneth · de Rothenet seu Roffert · de Fotherues · et de Keyth · ac totas et integras terras et tenementa · glebas · acras ac croftas ad dictam eccliam Moravensem canonicos et capellanos ejusdem rectoresque et vicarios dictae dyoceos existentia et infra vicecomitatus de Inuerne et Bamse jacentia · videlicet terras de duabus Kylmyleis · de duabus Abreochis · de Abbirterfe · de Bullefkyn · de Forthir · et terras de maragio de Strapspey · terras de Rothymurchus · davatam de le Ynche · davatam de Lagankenze · cum lacubus et piscaria earundem terrarum · cum turre dicti lacus de Lagankenze · medianam davatam de Colnakewill · terras de Auchmony et Kirkmichel · terras de Kyncardy et Kyncardin · villam ecclie de Dolefmichel · villas ecclesiastarum de Eskyll et Duppill · de Rothes · de Altre · cum ly Ord ejusdem vulgariter le Ord Episcopi nuncupato · villam ecclie de Kynmore · et croftas et acras ecclesiastarum de Kyngusie et Inuerelzem · de Warlaw · de Dyik · de Dultargusy · et capelle de Rait · portumque et piscariam aque de Loffyne · tenendriafque ville ecclie de Deveth · Artralze · Croy · Moy · Duldawanch · Ewan · Undif · Lochlin seu Innerin nuncupato de Abbirlour · Butrnbyn · Arthilldoill · et de Core de Kynnermonth · de Avachy · de Kyntallargyne cum ly Esse et piscaria aque de

Forne · de Dunbennan · de Ruthven · Botary · Drumdelgie · Ryne · Innerkeithny · et terras de Rothymay · et terras Domus Dei prope Elgyn · tenendriam de Drumreoch · cum universis et singulis pertinentiis earundem · in unam meram integrum et liberam baroniam · nuncupandam de cetero baroniam de Spine · quam principalem dictae ecclesie perpetuis futuris temporibus esse et nuncupari volumus · Quas omnes et singulas baronias et terras prefatas cum omnibus et singulis earundem pertinentiis et annexis dictae baronie de Spyne anneximus incorporamus et unimus pro perpetuo tenore presentis carte · Tenendas et habendas omnes et singulas terras supraascriptas cum pertinentiis in unam meram et integrum baroniam de Spyne perpetuis futuris temporibus nuncupandam predicto Johanni episcopo Moraviensi et suis successoribus episcopis Moraviensibus in feodo et hereditate in perpetuum per omnes rectas metas suas et divisa · in boscis · planis · moris · maresiis · viis · femitis · aquis · stangnis · rivolis · pratis · pascuis et pasturis · molendinis · multuris et eorum sequelis · aucupationibus · vegetationibus · pificationibus · petariis · turbariis · carbonariis · lapicidiis · lapide et calce · fabrilibus · brasinis · bruariis · geniftis · cum curiis et earum exitibus · herzeldis · bludwekis et merchetis mulierum · cum tenendriis et liberetenentium servitiis · columbis et columbariis · antiquis consuetudinibus · cum furca et fossa · fok · fak · tholl · theme · infangtheif · outfangtheif · ac cum omnibus aliis et singulis libertatibus · commoditatibus et ailiamentis · ac iustis pertinentiis suis quibuscumque tam non nominatis quam nominatis ad prefatas terras cum pertinentiis spectantibus seu quovismodo iuste spectare valentibus in futurum adeo libere · quiete · plenarie · integre · honosifice · bene et in pace sicut aliqua baronia infra regnum nostrum per nos seu predecessores nostros quibuscumque retroactis temporibus liberius conceditur seu donatur · Faciendo inde nobis et heredibus nostris dictus Johannes et successores sui episcopi Moravienses unam factam apud Innernes in curia capitali ejusdem singulis annis proximo post festum Pasche inibi tenenda tantum pro onni alio onere · exactione · questione · demanda seu servitio seculari que de dicta baronia cum pertinentiis per quoscumque iuste exigi poterunt quomodolibet seu requiri · In ejus rei testimonium presenti carte nostre magnum ligillum nostrum apponi precepimus · Testibus reverendis in Christo patribus Willelmo et Thoma Glesgwenfis et Candide case ecclesiistarum Episcopis · carissimo confanguineo nostro Willelmo comite de

Douglas et de Awendale domino Gallwidie · Willelmo domino de Crychtoun nostro cancellario et consanguineo predilecto · dilectis consanguineis nostris Willelmo domino Somerwele · Patricio domino de Glamis · magistro Johanne Arrous archidiacono Gleſgwensi · et Georgio de Schorifwode rectore de Cultre · Apud Strivelinge octavo die mensis Novembris anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo et regni nostri decimo quinto ·

De regalitate baronie de Spine ·

- 194 Jacobus Dei gracia Rex Scotorum omnibus probis hominibus tocius terre sue clericis et laicis salutem · Sciatis nos ad laudem et gloriam beate Trinitatis exaltationem ecclesie cathedralis Moraviensis et ob grata obsequia per reverendum in Christo patrem Johannem episcopum Moravensem confiliarium nostrum quandam genitori nostro recolende memorie per ipsum multiplicititer impensa et nobis fideliter continuata · neconon pro salute anime nostre et Marie Regine confortis nostre animabusque antecessorum et successorum nostrorum · concessisse et presentis carte nostre tenore concedimus dicto reverendo in Christo patri Johanni episcopo Moraviensi et successoribus suis episcopis ecclesie Moraviensis baroniam suam de Spine ac burgum de Spine cum universis et singulis suis pertinentiis dependentiis et annexis in meram et liberam regalitatem seu regaliam · Tenendam et habendam prefatam baroniam ac burgum predictum cum suis pertinentiis dependentiis et annexis dicto Johanni episcopo Moraviensi et suis successoribus episcopis ecclesie Moraviensis de nobis et successoribus nostris in meram puram et liberam regalitatem seu regaliam in feodo et hereditate in perpetuum · cum universis commoditatibus et proficiis dictis baronie et burgo pertinentibus · cum libera foreta et varena · feodis et forisfacturis · custumis · et advocationibus ecclesiarum · cum itineribus et curiis justiciarie camerarie et vicecomitatus ac ipsorum itinerum et curiarum predictarum finibus amerciamentis exitibus et eschaetis · cum portibus et paſſagiis · ac cum omnibus aliis et singulis libertatibus commoditatibus et aſſimentis ac justiis pertinentiis suis quibuscumque tam non nominatis quam nominatis ad regalitatem seu regaliam spectantibus seu quovismodo jufte spectare

valentibus in futurum et adeo libere quiete plenarie integre honorifice
bene et in pace in omnibus et per omnia sicut aliqua regalitas seu regalia
cuicunque ecclesie aut personis ecclesiasticis quibuscumque in regno nostro
liberius quietius aut honorificentius conceditur seu donatur . Reddendo
inde annuatim nobis heredibus et successoribus nostris dictus Johannes
episcopus Moraviensis et sui successores ecclesie Moraviensis episcopi unam
rosam rubeam ad festum Nativitatis beati Johannis Baptiste apud burgum
nostrum de Inuerne nomine albe firme si petatur . et orationum suffragia
devotarum tantum pro fectis curie ac omni alio onere exactione ques-
tione demanda aut servitio seculari que de dictis baronia et burgo cum
pertinentiis per quoscumque juste exigi poterint vel requiri . In cuius rei
testimonium prefenti carte nostre magnum sigillum nostrum apponi prece-
pimus . Testibus reverendis in Christo patribus Jacobo et Willelmo Sancti-
andree et Glesguensis ecclesiarum episcopis . carissimo consanguineo
nostro Georgio comite Anguis . Willelmo domino Crychtoun nostro can-
cellario et consanguineo predilecto . dilectis consanguineis nostris Willelmo
domino Sonyrwele . Patricio domino Glamis . Andrea domino de Gray .
magistris Johanne Arrous archidiacono Glesguensi et Georgio de Schorif-
wod rectore de Cultyr clero nostro . apud Edinburgh decimo quinto
die mensis Augusti anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo
secundo et regni nostri decimo sexto .

Instrumentum super exceptionibus in revocatione Regis Jacobi II.

- 195 In Dei nomine amen . Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis pateat
evidenter quod anno ab incarnatione ejusdem millesimo quadringentesimo
quinquagesimo quinto . die Jovis in festo beati Michaelis de monte tumba
decima sexta die mensis Octobris . indictione quarta . pontificatus sanctissimi
in Christo patris et domini nostri domini Calixti divina disponente clementia
pape tertii anno primo . in mei notarii publici et testium aliorumque nota-
riorum dominorum ac testium subscriptorum presentia personaliter constitutus
excellentissimus princeps et dominus noster metuendissimus dominus
Jacobus secundus Rex Scotorum illustrissimus . matura deliberatione avisatus
considerans quod multe et diverse donationes infeodationes et alie quam-

plures alienationes et concessiones in fui et corone Regie ac fuorum heredum et successorum dampnum et prejudicium quam maximum et gravamen facte fuerint minus iuste et in tali estate que de jure communi flare et subsistere non deberent . attendensque et animadvertisens idem dominus noster Rex quod ad etatem legitimam videlicet viginti quinque annorum jam pervenit et hujusmodi que in minori etate in prejudicium corone sue facta fuerint possit juridice revocare . privilegio juris communis sibi assistente . Idecirco publice vive vocis oraculo solemniter revocavit cassavit et annullavit omnes et singulas donationes concessiones infeodationes et alienationes per ipsum dominum nostrum Regem quibuscumque personis cuiuscumque sexus status gradus ordinis aut conditionis extiterint sub quibuscumque verborum formis usque in diem presentium confectionis factas de quibuscumque terris officiis forestis custumis bonorum et mercium quorumcumque vardis releviis maritagis curiarum factis castri vardis punctionibus burgorum firmis feedifirmarum assedationibus aliisque possessionibus redditibus juribus et proficiis cum pertinentiis quibuscumque ad coronam Regiam alias spectantibus . necnon de omnibus et singulis talliamentis . infeodationibus regalitatum factis et concallis de quibuscumque terris redditibus et possessionibus que per dominum genitorem suum recolende memoria possessa fuerunt quoquomodo tempore obitus fui et a tempore dicti obitus quibuscumque personis sub quibuscumque formis usque in presentem diem . et non solum de illis que dictus genitor suus tempore obitus fui tenuit et possedit verum etiam de omnibus aliis et singulis terris redditibus novis infeodationibus seu confirmationibus per quas warde relevia seu marititia alienantur . necnon jure patronatus quorumcumque hospitalium vel ecclesiarum concessionibus quibuscumque ecclesiis vel locis factis . cum omnibus aliis et singulis terris et dominiis quibuscumque que ad manus suas proprias per forisfacturam vel alias post obitum dicti fui genitoris usque in hodiernum diem quoquomodo pervenerunt seu pervenire potuerunt seu etiam debuerunt . ex eo quod plures et diverse hujusmodi alienationes et concessiones ab eo extorte fuerunt per vim et metum qui cadere poterant in virum constantem et signanter pro vita sua legiorum fuorum conservatione et salute . alieque alienationes supradiete per malas et falsas suggestiones et non solum ad importunitatem potentium verum etiam per carnalitatem consulentium in tali estate que

hujusmodi verisimiliter poterat ignorare utrum in prejudicium status regalis et corone regie talia viderentur redundare ac facta fuerant per veri sup- prellionem ac falsi suggestionem · donationibus tamen concessionibus et infeodationibus per dictum supremum dominum nostrum Regem ferenissime domine nostre Regine de sua dote seu donatione propter nuptias vel alias de terris et possessionibus usque in predictum diem sibi concessis · ac infeodatione alias per dictum nostrum Regem filio suo Alexandro Stewart secundo genito · Comiti Marchie de comitatu Marchie et dominio vallis Anandie et Mannie factis · ac etiam donationibus et infeodationibus villarum Comitis Orchadie et de Cathania cancellarii Scotie de comitatu Cathanie cum pertinentiis et annexis · neconon donationibus et infeodationibus per dictum dominum nostrum Regem factis et concessis reverendo in Christo patri domino Episcopo Moraviensi et suis successoribus ecclesie Moraviensis episcopis de omnibus et singulis terris alias [fori factis?] per quondam Hugonem de Douglas comitem de Ormond et Johannem de Douglas olim de Balwanye infra vicecomitatus de Inuerne et Bamf jacentibus que per ipsos Hugonem et Johannem et predecessores suos de episcopo et ecclesia Moraviensi tene- bantur in capite · de baronia sua de Spine pertinentiis et annexis ejusdem · prout in cartis literis et evidentiis dicti supremi domini nostri Regis dictis domine nostre Regine et dominis Comitibus Marchie et Cathanie ac pre- fato domino Episcopo Moraviensi defuper confectis latius continetur · dun- taxat exceptis · quasquidem donationes et concessiones dictis domine Regine Comitibus Marchie et Cathanie et domino Episcopo Moraviensi supradictis et eorum heredibus et successoribus ut premittitur factis pre- fatus dominus noster Rex pro se heredibus et successoribus suis personaliter et proprio motu maturea visatus et ex certa scientia approbavit ratificavit et perpetuo confirmavit et ea in omnibus et per omnia inviolabiliter teneri et observari decrevit juxta dictarum cartarum et literarum continentiam tenorem et effectum · Super quibus omnibus et singulis prenotati dominus noster Rex · domina Regina · Comes Orcadie et Cathanie · ac reverendus in Christo pater Episcopus Moraviensis sibi fieri petierunt unum vel plura pub- licum seu publica instrumentum seu instrumenta sub sigillorum supremi domini nostri Regis dominorumque appensionibus ac notariorum infrascrip- torum signis et subscriptionibus confignanda · Aetate erant hec apud castrum de Stryveling in privata capella ejusdem castrorum sub anno die mense indic-

tione et pontificatu supra scriptis · presentibus ibidem reverendis in Christo patribus Thoma et Georgio Dei et apostolice sedis gratia ecclesiarum Dunkeldensis et Brechinensis episcopis · nobilibus dominis Willelmo [comite] Orchadie et Cathanie ac domino de Sancto Claro cancellario Scotie · Jacobo Lewingstoun magno camerario et magistro hospitii domini nostri Regis · Patricio Lyoun domino Glamys · Andrea Stewart domino Awandaill · ac venerabilibus viris ac discretis dominis et magistris Nicholaio Ottyrburn canonico Glesgweni clero rotulorum et registri domini nostri Regis prefati · Thoma Waufs custode privati sigilli ejusdem · Ricardo Forbes archidiacono Rossensi et dicti domini nostri Regis compotorum rotulatore · Niniano Spot canonico Dunkeldensi · Willelmo thano de Caldor · magistro Thoma de Carmichael · domino Gawino Bradie et Thoma Broun notariis publicis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis ·

Et ego Thomas Boill presbyter Abbirdonensis dyoceos publicus auctoritate imperiali notarius predictis supremi domini nostri Regis revocationi cassationi annullationi donationumque concessionum et infeodationum exceptioni et earundem approbationi ratificationi confirmationi et decreto ceterisque omnibus aliis et singulis supradictis dum sic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis testibus prefens interfui eaque omnia et singula sic fieri vidi et audivi ac in notam recepi ideo hoc prefens instrumentum hic mea propria manu subscribendo in hanc publicam formam redigi signoque nomine et subscriptione meis solitis et consuetis una cum sigillorum predictorum domini nostri Regis reverendorumque patrum episcoporum et dominorum appensionibus signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum · Et hec duo verba videlicet *et annexis* in fine linee vicefime quarte computando a principio negligenter dimissa approbo et affirmo · et similiter has dictiones *dominus noster Rex* computando a fine in nona linea approbo et affirmo · et horum verborum *vel alias* approbo et affirmo ·

Et ego Thomas Broun clericus Sancti Andree dyoceos publicus auctoritate apostolica notarius dictis revocationi exceptioni et approbationi omnibusque aliis et singulis dum ut supra fierent dicerentur et agerentur una cum dictis dominis et testibus ac notariis prescriptis et subscriptis prefens personaliter interfui eaque sic dici fieri vidi et audivi et in notam cepi ideoque prefens instrumentum meis signo et subscriptione manuali una

cum appositione sigillorum dicti supremi domini nostri Regis dictorum reverendorum in Christo patrum et dominorum prescriptorum signavi requisitus in fidem et testimonium omnium premiflorum .

Instrumentum super compositione de terris de Ryny .

- 196 In Dei nomine amen . Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto mensis vero Maii die vicefimo . indictione duodecima . pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Pij divina disponente clementia Pape secundi anno sexto . in reverendi in Christo patris et domini mei domini Davidis Dei et apostolice sedis gratia episcopi Moravienis testimoniis infracriptorum presentia ac mei notarii publici presentia personaliter constitutus magnificus et prepotens dominus dominus Alexander comes de Huntlie et dominus de Baydenacht deliberatione ad memoriam reducens exposuit qualiter inter prefatum reverendum in Christo patrem nomine ecclesie fui ac ipsum exponentem quedam controversia five debata penes solutionem certe annue firme seu annui redditus septem librarum sex solidorum et octo denariorum sterlingorum legalium de terris de Ryny . Dunbannane . Drumdelgy . Rothwen et Butharry . ecclesie et episcopo Moravieni annuatim debitorum . videlicet pro terra que dicitur ecclesie de Ryny trium marcarum . pro terra que dicitur ecclesie de Dunbannane duarum marcarum . pro terra que dicitur ecclesie de Drumdelgy duarum marcarum . pro terra que dicitur ecclesie de Rothwen duarum marcarum . et pro terra que dicitur ecclesie de Butharry duarum marcarum . ut idem dominus Episcopus afferuit . fuerat exorta . et ad diffiniendam et amputandam controversiam hujusmodi comparuit . etiam affirmabat quomodo per venerabiles in Christo patres Johannem de Elleme permisso divina monasterii de Kinlos abbatem ac Willelmum eadem permissione vallis Sancti Andree de Pluseardyn priorem et discretum virum magistrum Ricardum de Forbes decanum Aberdonensem prelibati reverendi in Christo patris nuncios . nec non venerabilem in Christo patrem Davidem de Monymwsk priorem ac alios honorabiles viros Murdacum Glastry de Glak ac Thomam de Forbes de Auchynchampir per ipsum exponentem nuncios seu procuratores ad hoc

specialiter constitutos · jura et documenta prefate ecclesie et Episcopi Moraviensis ipsas terras ac solutionem hujusmodi anni redditus seu annue firme singulis annis exinde solvendi seu solvende concernentia ac in registro predictae ecclesie Moraviensis conscripta visa lecta considerata discussa sibi que per prefatos exposita et per eum intellecta fuerunt · quorum vigore et in honorem summe Trinitatis ac alme matris ecclesie prefatique domini Episcopi · solutioni dicti anni redditus seu annue firme singulis annis de predictis terris plenarie solvendi aut solvende prout in prefatis juribus et documentis in dicto registro scriptis continetur voluit parere et eundem solvere cum effectu promisit · Quibus perlatis idem dominus Comes disco- operto capite ac genuflexo coram eodem domino Episcopo existens et sedens ipsum dominum Episcopum humiliter ac instantissime requisivit et rogavit ut ipsum rogantem et predecessores suos ab omnibus et singulis sententiis et censuris ecclesiasticis contra ipsos ob non solutionem prefati anni redditus seu annue firme priscis elaphis temporibus latis si que fuerint · promittendo quod eundem de cetero fideliter solveret · ac in quantum non solutum absolvere et dimittere de gratia speciali dignaretur · Prelibatus vero dominus Episcopus humilem ejus requisitionem attendens ipsiusque precibus favorabiliter inclinatus hujusmodi annum redditum seu annuam firmam elaphis temporibus de prenominatis terris non solutum seu solutam remisit et ipsum dictum Comitem et suos predecessores ab omnibus et singulis sententiis et censuris ecclesiasticis contra prefatum dominum Comitem et suos predecessores ob non solutionem dicti anni redditus seu annue firme latis · quantum de jure potuit et debuit · absolvit et absolutum ac absolutos solempniter denunciavit · osculo pacis subsecuto · Quibus completis supradiictus dominus Comes dimidium nobile Anglicanum et unum grossum duodecim denariorum argenti usualis monete regni Scotie prelibato domino Episcopo ejus nomine et ecclesie sue in signum recompensationis solutionis preterite predicti anni redditus seu annue firme dedit et deliberauit · et hujusmodi dimidium nobile et grossum nomine quo supra dictus Episcopus recepit · De et super quibus omnibus et singulis prelibatus dominus Episcopus a me notario publico subscripto sibi unum vel plura publicum seu publica instrumentum vel instrumenta fieri petiit · Acta erant hec in ecclesia cathedrali Moraviensi in capella beati Nicholai ejusdem sub anno mense die indictione et pontificatu supra scriptis · presentibus ibidem

Et ego Andreas de Fores presbyter Moraviensis dioceſeos publicus aucto-
ritate imperiali notarius quia premiſis omnibus et ſingulis dum ſic ut
premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis teſti-
bus prefens interſui eaque omnia et ſingula ſic fieri et dici vidi ſcivi et
audivi et in notam ſumpli ideo hoc prefens publicum instrumentum manu
mea fideliter scriptum confeci et in hanc publicam formam redegii signo-
que nomine et ſubſcriptione meis folitis et conſuetis signavi rogatus et
requisitus in fidem et teſtimonium omnium et ſingulorum premiſorum .
Interlineationem illius verbi *et ſupra .xii. lineam iſtius folii approbo cum*
premiſis .

Carta de Cattepolly .

- 197 Omnibus hanc cartam viſiuris vel audituris Willelmus Dei et apostolice
ſedi gratia epifcopus Moraviensis falutem in omnium salvatore . Noveritis
nos de confenſu et affenſu capituli noſtri propter infraſcriptum negotium
capitulariter ſepiuſ congregati habito cum eodem diligenti tractatu et
ſolempni ac matura deliberatione fecuta . utilitate ecclie noſtre undique
priuſ perpenſa . et prefertim ob et propter divini cultus ampliationem . et
fallarii capellanorum inferius ſubscriptorum exprefſe ad infraſcripta conſen-
tientium et ſucceſſorum eorundem augmentationem . dediſſe confeſſiſſe et
ad firmam dimiſſe nec non hac preſenti carta noſtra conſirmaſſe dilecto
noſtro Johanni M^cculloch totas et integras terras de Catpolle jacentes in
comitatu Roſlie infra vicecomitatū de Inuerneſis . quas magnificus et
potens dominus dominus Willelmus quondam comes Roſlie Sancte Trini-
tati ecclie noſtre Moraviensis epifcopis et capitulo ejusdem qui pro tempore
fuerint . ad ſuſtentationem duorum capellanorum pro animabus omnium
fidelium defunctorum in dicta ecclie noſtra divina perpetuo celebraturo-
rum . in puram et perpetuam elemosinam dedit confeſſit et carta sua con-
firmavit prout in carta sua ecclie noſtre prediſte deſuper confecta plenius
continetur . Tenendas et habendas omnes et ſingulas prenominatas terras
cum pertinentiis prefato Johanni et heredibus suis uſque ad tertium heredem
inclusive ſibi invicem linealiter vel collateraliter immediate ſuccedentibus
de nobis et ſucceſſoribus noſtris epifcopis qui pro tempore fuerint per om-
nes rectas metas antiquas et diuinas in boscis . planis . moris et maresiis .

pratis · pascuis et paſturiſ · petariis · carbonariis · bruariis et geneſtiſ · fabri-
 libus et braſmis · viiſ · femitiſ · aquiſ · filviſ · rivuliſ et lacubiſ · aucupationi-
 bus et venationiibus · pifcationiibus · cum wrak waith et wair · cum molen-
 dinis multuris et eorum ſequeliſ · cum curiis et earum exitiibus · herez-
 diſ · bludwettiſ et mulieriū merchetiſ · cumm communi paſtura et libero
 introitu et exitu ac cumi omniibus aliis et ſinguliſ commoditatibus liber-
 tatibus et ayſiamentiſ ac iuſtiſ ſuiſ pertinentiis quibufcunq; tam non no-
 minatiſ quam nominatiſ tam ſubtus terram quam ſupra terram tam prope
 quam procul ad dictas terras cum pertinentiis ſpectantibus feu juſte ſpec-
 tare valentiibus quomodolibet in futurum libere · quiete · plenarie · integre
 honorifice · bene et in pace · Reddendo inde annuatim prefatus Johannes
 et heredē ſui nobis et ſucceſſoribus noſtriſ epifcopiſ qui pro tempore fuerint
 aut dictis capellanis et eorum ſucceſſoribus feu procuratoribus legitimiſ
 eorundem decem et quatuor marcas argenti uſualis monete regni Scotie
 ad duos anni terminos per equales portiones in ecclieſia cathedrali Roſſeni·
 videlicet septem marcas ad feſtum Pentecofteſ et reliquaſ ſeptem marcas
 ad feſtum Sancti Martini in yeme · Faciendo ſinguliſ annis per ſe vel
 aeternatum ydoneum unam ſectam in curia noſtra capitali tenenda apud
 Elgyne poſt Paſcha tantum pro omni alio onere ſervitio ſeculari exactione
 feu demanda que de dictis terris cum pertinentiis exigi poterunt vel requiri ·
 Et nos vero prefatus Willelmus et ſucceſſores noſtri epifcopi dictas terras
 cum pertinentiis prefato Johanni et heredibus ſuiſ uſque ad 3° heredem
 incluſive in omnibus et per omnia ut predictum eſt contra omnes homines
 et feminas mortales quantum de jure poſſumus warantizabimus acquietabi-
 mus et ad tertium heredem ut premiſſum eſt defendemus · In cujuſ rei
 teſtimoniuſ preſenteſ literaſ noſtraſ figilli noſtri rotundi ac communis
 ſigilli capituli noſtri appenſionibuſ una cum ſubſcriptionibuſ canonicoruſ
 protunc capitulum noſtrum repreſentantiuſ fecimuſ communiri apud cano-
 niam noſtram penultimo die menſis Novembris anno Domini millesimo
 quadrageſimo ſeptuageſimo octavo · Epifcopus Moravienſis manu pro-
 pria · Ego Thomas Waus precentor Moravienſis ſubſcribo · Et ego Willel-
 muſ Wyncheſtre theſaurarius Moravienſis ſubſcribo · Ego Johannes Wyn-
 cheſtre ſubdecanuſ ſubſcribo · Ego Finlaus Belle conſentio et ſubſcribo ·
 Ego Johannes Stewart conſentio et ſubſcribo · Ego Willelmus Douglace
 rector de Moy approbo et ſubſcribo · Et ego Thomas Graunt prebendariuſ

Sancti Egidii consentio et subscribo . Ego Gilbertus Richardi unus capelanorum de Catbollis subscribo . Et ego Johannes Willelmi capellanus de Catpolis consentio et subscribo .

Confirmatio regalitatis .

- 198 Jacobus Dei gratia Rex Scotorum omnibus probis hominibus totius terre
 fue clericis et laicis salutem . Sciatis nos in laudem et gloriam beate et
 individue Trinitatis ac exaltationem ecclesie cathedralis Moravienfis . ac
 pro speciali fiducia cordialique dilectione et singulari favore quos gerimus
 erga reverendum in Christo patrem nostrumque avunculum Andream nunc
 episcopum Moraviensem et pro suis fideli et gratuito servicio auxilio et
 confilio nobis retroactis temporibus multipliciter impensis et exhibitis . quadam
 cartam factam et concessam per quondam parentem nostrum recolende
 memorie regem Jacobum secundum . cuius anime propitietur Deus . prelatis
 et ecclesie antedictis super creatione ville et baronie de Spyne in mera
 regalitate et regalia pro una rosa rubea nomine albe firme reddendo annuatim et orationum suffragiis devotarum tantum . de mandato nostro
 visam lectam inspectam et diligenter examinatam . fanam . integrum . non
 rafam . non cancellatam . nec in aliqua parte fui suspectam ad plenum in-
 tellexisse sub hac forma . Jacobus Dei gratia Rex Scotorum omnibus
 probis hominibus totius terre fue clericis et laicis salutem . Sciatis nos ad
 laudem et gloriam Sancte Trinitatis . exaltationem ecclesie cathedralis
 Moravienfis . et ob grata obsequia per reverendum in Christo patrem Johannem
 episcopum Moraviensem confiliarium nostrum quondam genitori
 nostro recolende memorie per ipsum multipliciter impensa et nobis fide-
 liter continuata . nec non pro salute anime nostre et Marie regine con-
 fortis nostre animabusque predecessorum et successorum nostrorum . con-
 cessisse et presentis carte nostre tenore concedimus dicto reverendo in
 Christo patri Johanni episcopo Moravienfi et successoribus suis ecclesie
 Moravienfis episcopis baroniam suam de Spyne ac burgum de Spyne cum
 universis et singulis suis pertinentiis dependentiis et annexis in meram et
 liberam regalitatem seu regaliam . Tenendam et habendam prefatam baro-
 niam ac burgum predictum cum suis pertinentiis dependentiis et annexis
 dicto Johanni episcopo Moravienfi et suis successoribus episcopis ecclesie

Moraviensis de nobis et successoribus nostris in meram puram et liberaum regalitatem seu regaliam in feodo et hereditate in perpetuum . cum univeris commoditatibus et proficiis dictis baronie et burgo pertinentibus . cum libera foresta et varena . feodis et forisfacturis . custumis . et advocationibus ecclesiarum . cum itineribus et curiis justiciarie camerarie et vicecomitatus ac ipsorum itinerum et curiarum predictarum finibus americamentis exitibus et eschaetis . cum portibus et passagiis . ac eum omnibus aliis et singulis libertatibus commoditatibus et aifamentiis ac justis pertinentiis suis quibuscumque tam non nominatis quam nominatis ad regalitatem seu regaliam spectantibus seu quovismodo iuste spectare valentibus in futurum . et adeo libere . quiete . plenarie . integre et honorifice . bene et in pace in omnibus et per omnia sicut aliqua regalitas seu regalia cuiuscunq; ecclesie aut personis ecclesiasticis quibuscumque in regno nostro liberius quietius aut honorificentius conceditur seu donatur . Reddendo inde annuatim nobis heredibus et successoribus nostris dictus Johannes episcopus Moraviensis et sui successores Moravienses episcopi unam rofam rubeam ad festum Nativitatis beati Johannis Baptiste apud burgum de Innerne nomine albe firme si petatur . et orationum suffragia devotarum tantum . pro seictis curie et omni alio onere exactione questione demanda aut servitio seculari que de dictis baronia et burgo cum pertinentiis per quocumque iuste exigi poterunt quomodolibet vel requiri . In ejus rei testimonium prefenti carte nostre magnum sigillum nostrum apponi precepimus . Testibus reverendis in Christo patribus Jacobo et Willelmo Sanctiandree et Glesgweni episcopis . carissimo consanguineo nostro Georgio comite Anguifie . Willelmo domino Crychtoun nostro cancellario et consanguineo predilecto . dilectis consanguineis nostris Willelmo domino Somyrweill . Patricio domino Glammys . Andrea domino Gray . magistro Johanne Arous archidiacono Glaesgweni . et Georgio de Schoriswode rectore de Cultyr clericu nostro . apud Edinburgh decimo quinto die mensis Augusfi anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo et regni nostri decimo sexto . Quam quidem cartam et donationem et concessionem in eadem contentas in omnibus suis punctis et articulis conditionibus et modis ac circumstantiis suis quibuscumque forma pariter et effectu in omnibus et per omnia ut premissem est pro nobis et successoribus nostris per prefentes pro perpetuo confirmamus . Salvis nobis heredibus et successoribus nostris juri-

bus et fervitiis de dicta regalitate seu regalia ante presentem nostram confirmationem nobis debitum et consuetum . In ejus rei testimonium presenti carta nostre confirmationis magnum sigillum nostrum apponi precepimus . Testibus reverendis in Christo patribus Willelmo episcopo Abbirdonensi cancellario nostro . Andrea episcopo Orcadeni . dilectis consanguineis nostris David comite Craufurd domino Lyndesay magno camerario nostro . Georgio comite de Huntlie domino Gordoun . Willelmo comite de Errolle domino Hay constabulario regni nostri . Willelmo comite Mariscalli donino Keyth . Jacobo comite Buchanie . Johanne domino Glammys . Alexandro domino Forbes . Thoma domino Innermeith . et Willelmo domino Rutherford . apud Abbirden decimo sexto die mensis Aprilis anno Domini millesimo quadrageentesimo octuagesimo octavo et regni nostri vicefimo octavo .

De compromisso de marchiis de Croy et Kildrummy .

- 199 In Dei nomine amen . Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno a nativitate Domini millesimo quadrageentesimo nonagesimo secundo mensis vero Aprilis die decimo . indictione decima . pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Innocentii divina providentia Pape octavi anno octavo . in mei notarii publici et testium subscriptorum presentia personaliter constituti reverendus in Christo pater et dominus Andreas Dei et apostolice fedis gratia episcopus Moravensis ex una et Hugo Ros baro de Kilravok ex altera partibus . non vi aut metu ducti nec errore lapsi sed mera et eorundem spontanea voluntate extitit appunctatum et concordatum modo et forma subsequentibus . videlicet dictus reverendus pater pro se et suis successoribus et dictus Hugo pro se et suis heredibus unanimi confusu et assenu in alto et basso se fideliter et fide media compromiserunt et consenserunt stare decreto et ordinationi honorabilium nobilium venerabilium et providorum virorum videlicet Alexandri Dunbar . Jacobi Dunbar de Westfeld et Comnoch militum . Willelmi thani de Caldor . Duncani M'kintosh . Ade Gordon . Willelmi Winchestre . Thome Grant . Thome Stewart magistrorum et ecclesie cathedralis Moravienis canonicorum . Alexandri Cummyng de Altre . Johannis thani de Brody . Hugonis Alani . Willelmi Doles de

Cantray · Willelmi Hay de Park · Thome Hay · Roberti Caldor · Andree Cummyng · Andree Frasar · Alexandri Chefhelm · Willelmi Chefhelm · domini Martini vicarii de Pettin et Brachlie · et Hugonis ejus fratris · magistri Alexandri Suthirland vicarii de Inuernis Moravienlis diocefeos · et Mureoch Mor · tanquam arbitrorum et amicabilium compositorum et arbitratorum in forma speculatorum communiter electorum seu majoris partis eorundem · ad decidendum laudandum arbitrandum ac terminandum ac finiendum in omnibus clamoris questionibus et demandis ac debatis marchiarum terrarum de Croy et Kilravok · ac Kildrummy et Kilravok · ac super quibusdam controversiis dictarum terrarum motis seu movendis · sic quod qualitercunque dictae persone seu major pars eorundem deciderint laudarent seu terminarent vel arbitrati fuerint in premissis clamoris merchiarum et questionibus predictis · dictae partes pro se heredibus et successoribus ratum et gratum pro perpetuo haberent et inviolabiliter observarent sine quacunque appellatione seu supplicatione in futurum · et quod dicti arbitratores die lune ultimo Aprilis apud Narn hora novena ante meridiem compareant cum continuatione dierum ad terminandum communicandum decidendum arbitrandum laudandum finiendum et terminandum in premissis et ad eorum beneplacitum continuandum et testes citatos et non citatos diebus feriatis et non feriatis fedendum et recipiendum · Et ut hec omnia firmiter et inviolabiliter observentur in omnibus et per omnia ut premittitur dictae partes hinc inde se obligarunt bona fide et magno jureamento interveniente tactis scripturis facrofanctis ad sancta Dei evangelia jurarunt · ac etiam dicti arbitri et amicabiles compositores ad terminandum et laudandum in premissis in presentia partium ad sancta evangelia jurarunt · et hujusmodi compromisso dictae partes in forma speculatorum confenserunt · Super quibus omnibus et singulis dictae partes hinc inde sibi fieri petierunt instrumentum et instrumenta · Acta erant hec apud Croy in cimiterio dictae ecclesie sub anno mense die indictione et pontificatu quibus supra · presentibus ibidem magistro Waltero Lefly · Johanne Spens Dunkeldensi et Moravieni prebendariis · domino Andrea Marshell vicario de Duffous et Laurentio Kinghorn cum diversis aliis testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis ·

Et ego Willelmus Dowe presbyter Sancti Andree diocefeos publicus imperiali et regali auctoritate notarius premissis omnibus et singulis dum sic ut premittitur agerentur et fierent una cum prenominatis testibus prefens in-

terfui eaque omnia et singula sic fieri scivi vidi et audivi ac in notam cepi
ideoque prefens publicum instrumentum manu mea propria scripsi signoque
et nomine meis folitis et consuetis signavi rogatus et requisitus in fidem et
testimonium omnium et singulorum premissorum .

Continuatio ejusdem cause .

- 200 In Dei nomine amen . Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis pateat
evidenter quod anno ab Incarnatione Domini millesimo quadringentesimo
nonagesimo secundo mensis vero Aprilis die ultimo . indictione decima .
pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini innocentii
divina disponente clementia Pape octavi anno octavo . in mei notarii publi-
ci et testium subscriptorum prefentia personaliter constituti nobiles vene-
rabiles et providi viri Alexander Dunbar de Vestfeld et Jacobus Dunbar
de Comnoch milites . magistri Adam Gordon precentor . Willelmus Win-
chefstre thesaurarius cathedralis ecclesie Moraviensis . Thomas Grant et
Thomas Stewart dicte ecclesie canonici prebendariique Sancti Egidii de
Elgin et Duthol in eadem . Alexander Suthirland et Martinus eccl-
esiarum de Inuernys Pettie et Brachlie vicarii . Willelmus Caldor de eo-
dem . Duncanus M^ontosli capitaneus de Clancattan . Alexander Cum-
myng de Altre . Johannes Brody de eodem . Willelmus Hay de Park .
Willelmus Doles de Cantray . Hugo Alani . Robertus Caldor . Thomas
Hay . Andreas Cummyng . Andreas Frafer . Alexander Chephelm . Willel-
mus Chephelm et Moreach Moir . arbitri arbitratores et amicabiles com-
positores et communes amici per et inter reverendum in Christo patrem et
dominum dominum Andream Dei et apostolice sedis gratia episcopum Mo-
raviensem et honorabilem virum Hugonem baronem de Kilravok . in causa
feu causis de et super terris limitibus et marchiis universis terrarum de Kil-
ravok . Croy et Kildrummy ac querelis et questionibus occasione premis-
farum inter eosdem debatabilbus desuper motis feu movendis secundum
formam speculatorum communiter electi . prout in compromisso desuper
edito plenius continetur . prefatas causas five causam de utrarumque par-
tium consensu absque eaundem prejudicio continuarunt extenderunt et
prorogarunt modo et forma subsequenti . Nos Alexander Dunbar de Vest-
feld . Jacobus Dunbar de Comnoch milites . Adam Gordon precentor et

Willelmus Winchelstre thefaurarius cathedralis ecclesie Moraviensis · Thomas Grant et Thomas Stewart dictæ ecclesie cathedralis canonici prebendariique Sancti Egidi Elgin et Duthol in eadem · Alexander Suthirland et Martinus ecclesiæ de Inuernys et Pettin vicarii · Willelmus Caldor de eodem · Duncanus M^{ck}intoshe capitaneus de Clancattan · Alexander Cumming de Altre · Johaines Brody de eodem · Willelmus Hay de Park · Willelmus Doles de Cantray · Hugo Alani · Robertus Caldor · Thomas Hay · Andreas Cumming burgenses de Narn · Andreas Frafer · Alexander Chefhelm · Willelmus Chefhelm et Moreach Moir · arbitri arbitratores et amicabiles compositores ac communes amici per et inter reverendum in Christo patrem et dominum dominum Andream Dei et apostolice fedis gratia episcopum Moraviensem ex una et honorabilem virum Hugonem Ros baronem de Kilravok partibus ab altera · in causa et causis de et super terris limitibus et marchiis universis terrarum de Kilravok · Croy et Kildrummie ac querelis et questionibus occasione premissorum inter eosdem debatabilibus motis seu movendis secundum formam speculatorum communiter electi · prout in instrumento compromissionis defuper confecto latius continetur · prefatam causam et causas pro ultimis et finalibus definitione laudo decisione et decreto earundem · secundum formam compromissi antedicti · usque vicecum primum diem mensis Maii proximo futuri cum continuatione dierum immediate sequentium absque dictarum partium prejudicio de earundem consensu continuamus et in hiis scriptis prorogamus · dicto compromesso in omnibus punctis et articulis suis in suo robore et effectu duraturo · partibus ipsis predictis coram nobis promittentibus obligantibus et hujusmodi continuationi consentientibus quod interim per se vel submissas personas aut per quecunque media exquisita directe vel indirecte nullum procurarent impedimentum aut excusationem quamcumque proponerent quominus ad diffinitionem laudum decisionem et decretum earundem causarum predictarum dicto die cum dierum continuatione subsequentium procedere possemus aut curaremus cum effectu · Super quibus omnibus et singulis dictis reverendis pater a nobis notariis publicis infra scriptis sibi unum vel plura publicum vel publica instrumentum vel instrumenta fieri petiit · Data erant hec in burgo de Narn sub anno mensis die indictione et pontificatu quibus supra · presentibus ibidem venerabilibus viris dominis et magistris Gavino Dunbar ecclesie cathedralis

Moraviensis decano · Thoma Lefly canonico Dunkeldensi · Johanne Spens rector de Johnstoun · Roberto Innes in Drainy · Johanne Innes in Dunkenyi · Henrico Troup · cum diversis aliis testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis .

Et ego Donaldus Thome presbyter Moraviensis dioceos publicus imperiali auctoritate notarius quia premissis continuationi extensiōni et prorogationi ceterisque universis et singulis dum sic ut premittitur agerentur et fierent una cum prenominatis testibus prefens interfui eaque omnia et singula sic fieri et dici vidi scivi et audivi et in notam cepi ideoque hoc prefens publicum instrumentum hujusmodi prorogationem extensionem et continuationem in continentem exinde confectam in hanc formam publicam redigi signoque nomine cognomine et subscriptione meis solitis et consuetis una cum subscripto notario publico signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum .

Et ego Gillelmus Dowy presbyter Sanctiandree dioceos publicus imperiali et regali auctoritatibus notarius premissis omnibus et singulis dum sic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum notario suprascripto ac testibus prefens interfui eaque omnia et singula sic fieri scivi vidi et audivi et in notam cepi ideoque prefens publicum instrumentum manu aliena fideliter scriptum hic me subscribendo subscripti signo et nomine meo solitis ac consuetis signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum .

Continuatio ejusdem .

- 201 In Dei nomine amen . Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno ab Incarnatione Domini millesimo quadragesimo nonagesimo secundo mensis vero Maii die vicefima prima · in dictione decima · pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Innocentii divina disponente clementia Pape octavi anno octavo · in mei notarii publici et testium subscriptorum prefentia personaliter constituti nobiles venerabiles et providi viri Alexander Dunbar de Vestfeld · et Jacobus Dunbar de Comnok milites · magister Adam Gordon precentor · Willelmus Winchestre thefaurarius cathedralis ecclesie Moraviensis ·

Thomas Grant et Thomas Steuart dicte ecclesie canonici prebendariique Sancti Egidii de Elgin et Duthol in eadem · Alexander Suthirland et Martinus ecclesiarum de Inuernys · Pettyn et Brachlie vicarii · Willemus Caldor de eodem · Duncanus M^ckintosh capitaneus de Clancattan · Alexander Cumyng de Altre · Johannes Brody de eodem · Willemus Hay de Park · Willemus Doles de Cantray · Hugo Alani · Robertus Caldor · Thomas Hay · Andreas Cumyng · Andreas Frafer · Alexander Chefholm · Willemus Chefholm et Moreach Moir · arbitri · arbitratores · amicabiles compositores et communes amici per et inter reverendum in Christo patrem ac dominum dominum Andream Dei et apostolice sedis gratia episcopum Moraviensem et honorabilem virum Hugonem Ros baronem de Kilravok in causa seu causis de et super terris limitibus et merchiis universis terrarum de Kilravok · Croy et Kildrumy ac querelis et questionibus occasione premisforum debatabilibus defuper motis seu movendis secundum formam speculatoris communiter electi · prout in compromisso defuper edito plenius continetur · prefatam causam five causas de utrarumque partium predictarum consensu absque earundem prejudicio continuarunt extenderunt et prorogarunt modo et forma subsequenti · Nos Alexander Dunbar de Vestfeld · Jacobus Dunbar de Comnok milites · Adam Gordon precentor · et Willemus Vinchestre thesaurarius cathedralis ecclesie Moraviensis · Thomas Grant et Thomas Stewart dicte ecclesie cathedralis canonici prebendariique Sancti Egidii de Elgin et Duthol in eadem · Alexander Suthirland et Martinus ecclesiarum de Inuernys et Pettin vicarii · Willemus Caldor de eodem · Duncanus M^cyntosche capitaneus de Clancattan · Alexander Cumyng de Altre · Johannes Brody de eodem · Willemus Hay de Park · Willemus Doles de Cantray · Hugo Alani · Robertus Caldor · Thomas Hay · Andreas Cumyng burgenes de Narn · Andreas Frafer · Alexander Chefholm et Moreach Moir · arbitri · arbitratores · amicabiles compositores et communes amici per et inter reverendum in Christo patrem ac dominum dominum Andream Dei et apostolice sedis gratia episcopum Moraviensem ex una et honorabilem virum Hugonem Ros baronem de Kilravok partibus ex altera · in causa et causis de et super terris limitibus et merchiis universis terrarum de Kilravok · Croy et Kildrumy ac querelis et questionibus occasione premisforum inter eosdem debatibilibus motis seu movendis secundum formam speculatoris communiter

electi · prout in instrumento compromissionis desuper factō plenius continetur · prefatam causam et causas pro ultimis et finalibus diffinitione · laudo · decisione et decreto earundem secundum formam compromissi antedicti usque decimum tertium diem mensis Augusti proximo futuri cum dierum continuatione immediate sequentium · absque dictarum partium prejudicio et de eorundem consensu continuamus extendimus et in hiis scriptis prorogamus · dicto compromisso in omnibus punctis et articulis suis in suo robore et effectu duraturo · partibus ipsis predictis coram nobis promittentibus obligantibus et hujusmodi continuationi consentientibus quod interim per se vel submissas personas aut per quecumque media exquisita directe vel indirecte nullum procurarent impedimentum aut excusationem quamcumque proponerent quominus ad diffinitionem · laudum · decisionem et decretum earundem causarum predictarum dicto die cum dierum continuatione immediate subsequentium procedere possemus aut curaremus cum effectu · Super quibus omnibus et singulis dictis revealendis pater a nobis notariis publicis infra scriptis sibi unum vel plura publicum vel publica instrumentum vel instrumenta fieri petiit · Acta erant hec in ecclesia parochiali de Nar in anno mense die indictione et pontificatu suprascriptis · presentibus ibidem venerabilibus viris dominis et magistris Valtero Lelly canonico Dunkeldensi · Johanne Spens rectore de Johnstoun · Roberto Innes in Drainy · Johanne Innes in Drumkenyty · et Henrico Troup · cum diversis aliis testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis .

Et ego Donaldus Thome presbyter Moraviensis dioceesis publicus imperiali auctoritate notarius quia premissis omnibus et singulis dum sic ut premititur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula sic fieri et dici vidi scivi et audivi et in notam cepi ideoque hoc prefens instrumentum publicum exinde confectum mea manu propria scriptum in hanc formam publicam redegii signoque nomine cognomine et subscriptione meis solitis et consuetis una cum infra scripto notario publico signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum .

Et ego Gillelmus Dowy presbyter Sancti Andree dioceesis publicus imperiali et regali auctoritatibus notarius premissis omnibus et singulis dum sic ut premittitur agerentur dicerentur ac fierent una cum prenominatis testi-

bus prefens interfui eaque omnia et singula sic fieri seivi vidi et audivi ac in notam eepi ideoque prefens publicum instrumentum manu mea subscripti signoque et nomine meis solitis et confuetis signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premisorum .

Sequitur tenor fententie five decreti arbitralis .

- 202 In Dei nomine amen . Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo mensis vero Augusti die decima tertia . indictione decima . pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri Innocentii divina providentia Pape octavi anno octavo in nostri notariorum publicorum et testium subscriptorum presentia personaliter constituti nobiles venerabiles et providi viri Alexander Dunbar de Vestfeld . Jacobus Dunbar de Comnok milites . magister Adam Gordon precentor . Willelmus Vinchelsthef thesaurarius cathedralis ecclesie Moraviensis . Thonias Grant et Thomas Stewart dicti ecclesie canonici ecclesiarum de Elgyn et Duthol prebendarii . Alexander Suthirland et Martinus ecclesiarum de Inuernys et Pettin et Brachlie vicarii . Willelmus Caldor de eodem . Duncanus Makkyntosche capitaneus de Clancattan . Alexander Cuming de Altre . Willielmus Hay de Park . Willelmus Doles de Cantray . Hugo Alani . Robertus Caldor . Thomas Hay . Andreas Cuning . Andreas Frafar . Alexander Chefhelm et Willelmus Chefhelm . arbitri . arbitratores et amicabiles compositores et communies amici per et inter reverendum in Christo patrem et dominum dominum Andream Dei et apostolice fedis gratia episcopum Moravensem pro fe et suis fuccefforibus ex una et honorabilem virum Hugonem Ros baronem de Kilravok pro fe et suis heredibus ex altera partibus . in causa seu caulis de et super terris limitibus finibus divisis et merchiis universis terrarum de Kilravok . Croy et Kildrumy ac querelis et questionibus occasione premisorum inter eosdem debatabilibus defuper motis seu movendis secundum formam speculatoris communiter electi . prout in compromisso defuper confecto plenius continetur . allegationibus testiumque depositionibus . merchiis . divisis . limitibus ac finibus predictis per prefatos arbitros . arbitratores et amicabiles compo-

fitores ac communes amicos hinc inde auditis rimatis et ad plenum dif-
 cussis · folum Deum pre oculis habentes · sententiarunt laudarunt et decre-
 verunt ac per os venerabilis viri magistri Thome Graunt prefati ex omni
 arbitrorum prefatorum mandato fibi vive vocis oraculo commisso in scriptis
 tulerunt et perlegi caufarunt in hunc qui sequitur modum · At Narn the
 threteine day of August the yer of God ane thousand four hundred
 nynty and twa yeris · We Alexandir Dunbar of the Veslfeld · James
 Dunbar of Comnok knychtis · Adam Gordon chantor · Vilyam Vinc-
 chestre thefaurar of the cathedrall kirk of Murray · Thomas Grant and
 Thomas Stewart chanownis of the faid cathedrall kirk · Alexandir Suthir-
 land and Martin vicaris of Inuernis and Pettin · Vilyam thayn of Caldor ·
 Duncan Makkintosch captan of the Clancattan · Alexander Cummyng
 of Altre · Huchon Alanfon · Wilyam Doles of Cantray · Vilyam Hay of
 Park · Thomas Hay · Robert Caldor · Androw Cummyng · Androw Frafer ·
 Alexandir Schefhelm · Wilyam Schefhelm and Huchon Makgillemill arbit-
 rours and amicabill compositouris evinlie schofyn be and betuix ane reue-
 rend fadir in God Andro bishop of Murray for him and his fuccesfouris
 one the ta part and Huchon the Roos baron of Kilravok and his airis on
 the tothir part upon the debatis · questionis and querellis of the merchis
 of the landis of Croy · Kilrawock and Kildrummy · We haffand God be-
 for · sytting in the paroch kirk of Narn · estir oure cumnyngis confiencis
 and knaulagis · decretis deliveris and ordanis and gyfis for fentenc that
 the houfis that ar biggit betuix the kirk and the vod of Croy be castin
 down · the corn that growis in the grond perteining to the faid housis
 be gevin to the power men of the famyn for this crop · the faid landis
 thareftir togiddir with the girs of the wod lik as it ves riddin to be com-
 mon paftour till Croy and Kilravok · the vod forsaide to be evinly kepit
 be ane foftar to be schofin be baith the faidis parteis ay and quhil brevis of
 perambulacioun or arbitrouris be schofin quhil ony knaulag may be gottin
 bettir of the werite · gif ony of the faidis parteis apples to labour tharin to
 ye wttir knawlag of the werite · And as tueching the marchis betuix Kild-
 rummy and Kilrawok decretis deliveris and ordanis that the march stane
 quhilk wes caffyn in the loch and marres be fet up quhar it stid befor and
 be in tymis cummyn for evin merch betuix the faid Kilrawok and Kild-
 rummy · and the landis fra that est pertene to Kildrummy · and that west

to Kilrawok · the mōſ myr and marres to be common paſtour as it ves of befor to baith the townis · and ordanis baith the parteis til obſerve and kep all thir punctis abouf wrettin frathinfurth for thaim thar airis and ſuccellouris be this our ſentene arbitrour and decret · wndir the panis conuenit in the compromyſ · and this our preſent decret and ſentenc to quhom it efferis quhais knaulag we mak it knauin · Wrettin day and plac forſad · In quorum omnium et ſingulorum fidem et teſtimonium premiſſorum preſentes literas five preſens publicum instrumentum preſens decretum in fe continens ſub ſigillis nobilium venerabilium et providorum virorum videlicet Alexandri Dunbar · Jacobi Dunbar militum · Willemi thani de Caldor · Duncani Makintosch · Ade Gordon cantoris · Willemi Wincheſtre theſtaurarii ecclieſe cathedralis Moravienſis · Thome Grant officialis Moravienſis · Willemi Doles et Willemi Hay pro ipſis ac per omnes alios arbitros antedictos cum instantia procuratis ut nobis notariis conſtabat preſatus reverendus pater ſibi fieri petiit preſens publicum instrumentum per nos preſcribi communiri et publicari cum instantia procuravit · Datum et actum in ecclieſa parochiali de Narn ſub anno mense die indiſtione et pontificatu quibus ſupra · preſentibus ibidem Georgio domino de Gordon · Johanne Lefly de Vardris · Antonio de Keth · magiftris Valtero Lefly et Johanne Spens prebendariis de Memmor et Adwy ac Cromdolle Moravienſis et Dunkeldenſis dioceſum teſtibus ad premiſſa vocatis pariter et rogaſis ·

Et ego dominus Gillelmus Dowē preſbyter Sancti Andree dioceſeos publicus imperiali et regali auctoritatibus notarius premitiſſis omnibus et ſingulis dum ſic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominiatis teſtibus preſens interfui eaque omnia et ſingula ſic fieri ſcivi vidi et audivi ac in notam cepi ideoque preſens publicum instrumentum manu propria ſcriphi ſignoque et nomine meis una cum ſigillis antedictis signavi rogaſus et requiſitus in fidem et teſtimonium omnium et ſingulorum premiſſorum ·

Et ego Donaldus Thome preſbyter Moravienſis publicus apostolica imperiali et regali auctoritatibus notarius quia premitiſſis omnibus et ſingulis dum ſic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominiatis teſtibus preſens interfui eaque omnia et ſingula ſic fieri et dici vidi ſcivi ac audivi et in notam ſumpſi ideoque hoc preſens instrumentum publicum ex-

inde confectum manu supra scripti notarii publici scriptum in hanc formam publicam una cum dicto notario publico redegit signo que nomine cognomine et subscriptione meis folitis et consuetis una etiam cum subscriptione et signo antedicti notarii nec non sigillorum suprascriptorum arbitrorum appensioribus signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum .

Processus de davacha de Aberkerdour .

- 203 Universis et singulis sancte matris ecclesie filiis ad quorum noticias presentes littere pervenerint Johannes Spens succendor et officialis Moraviensis salutem in omnium salvatore . Literas honorabilium et providorum viorum Jacobi Ogiluy de Deskurdy militis . Willelmi Meldrom de Fywe . Walteri Ogiluy de Bown . Walteri Barclay de Torre . Patricii Biffet de Lessindrom . Alexandri Murray de Culbarde . Georgii de Abirnethy . Johannis Currou . Thome Bard de Ordinhuf . Patricii Thayn vicarii de Innerkethny . Alexandri Hill . Finlai Monedy . Roberti fratris Finlai . Johannis Hill . Andree Tait . Willelmi Clerk . Symonis Quorsque . Johannis Wilson . Donaldi Carnusy et Johannis Neill assessorum arbitrorum arbitratorum et communium amicorum de et super debatabilibus terris per et inter Alexandrum Innes de eodem ex una et magistrum Alexandrum Symson vicarium de Abirkerdor ex altera partibus . et specialiter pro terris de le Zochry cum aliis merciis et divisis . decretum et compromissum in se continentis in pergamo scriptas figillo reverendi in Cripto patris et domini domini Andree miseratione divina dudum episcopi Moravienis signatas . ac signo et subscriptione domini Willelmi Dowy notarii publici signatas et subscriptas in pergamo scriptas . fanas et integras . una cum aliis documentis infra scriptis . nobis pro tribunali sedentibus in loco inferius designato . per venerabilem virum magistrum Alexandrum Symson vicarium de Abirkerdor predictum coram notario publico et testibus infra scriptis legendas transflumendas fore et transsumi presentatas nos cum ea qua decuit reverencia noveritis recepisse et perlegi fecisse tenorem qui sequitur continentis .

Universis sancte matris ecclesie filiis ad quorum noticias presentes litere

pervenerint Jacobus Ogiluy de Desknrd miles · Willelmus Meldrom de Fywe · Walterus Ogilvy de Bowne · Valterus Barclay de Torre · Patri- cius Biffat de Lesindrown · Alexander Murray de Culberd · Georgius de Abirnethy · Johannes Curror de Durne · Thomas Bard de Ordin- huf · Patricius Thayn vicarius de Innyrkethny · Alexander Hill · Fin- laus Monedy · Robertus frater Finlai · Johannes Hill · Andreas Tait · Willelmus Clerk · Symon Quorsque · Johannes Wilson · Donaldus Carnusy et Johaines Neill · assifores arbitri arbitratores et communes amici de et super debatabilibus terris per et inter Alexandrum Innes de eodem ex una et Alexandrum Symfon vicarium de Abirkerdor ex altera partibus · et specialiter pro terris de le Zochre cum aliis merchiis et divisis · ex confensu ambarum partium una cum confensu ferentissimi regis Jacobi quarti Scoto- rum illustrissimi · reverendi patris Andree episcopi Moravienis et venera- bilis patris David permisso divina Abbatis de Arbroth in presentia sub- scriptorum dominorum consilii presati supreni domini nostri Regis com- muniter electi ut in instrumento compromissi Johannis Tyri notarii publici inde consecro plenius habetur · tenor cuius instrumenti sequitur et est talis · In Dei nomine amen · Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno Incarnationis dominice millesimo quadringen- tesimo nonagesimo secundo mensis vero Decembris die quinto · indictione undecima · pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri Alexan- dro Pape sexti anno primo · in mei notarii publici et testium subscriptio- rum presentia constituti honorabiles et circumspetci viri Alexander Innes de eodem ex una et dominus Alexander Synfon vicarius de Abirkerdor partibus ab altera · cum expreſſo confensu et assensu excellentissimi domini nostri regis Jacobi quarti moderni · reverendi in Christo patris Andree epis- copi Moravienis et venerabilium dominorum David abbatis et conventus de Arbroth · se sua mera et spontanea voluntate compromiserunt obligarunt et submisserunt in uberiori forma compromissi in forma speculatoris confi- ciendi in personas in quodam acto subscripto contentas · prout in eodem continetur · sequitur in hec verba · At Abirdene the syv day of Decembr the yer of our Lord ane thoufand four hundred nynti and twa yeris in prefence of the lordis of the confell undirwritin that is to say reverend and venerabill faderis in God Wilyame bischop of Abirden prewe feill · Androw Bischop of Murray · Henry abbot of Camikynnall thefaurar ·

nobil and mychi lordis Archibald erill of Angus lord Douglas and chancellar of Scotland · Androw lord Gray master of houfhald · James erill of Buchquhan · Jamys lord Ogiluy · and master Johne Frafer dene of Laftalrik and clerk of the registre · it is appoynit and accordit betwix Alexander Innes lard of that ilk on that tane part · and master Alexander Symfon vicar of Abirkerdor with consent and assent of oure foverane lord · Bisfop of Murray · Abbat and convent of Arbroth on the todir part · in maner and forme as followis · that is to say Alexander Innes with our fovereane lordis consent and the master Alexander with the Bischop Abbot and conventis consent ar oblift and fworn the haly wangelis tuichit under the payn of perjure inhabilitie and infame in the maist strait forme of compromis *in forma speculatoris* to ondirly and abid irrevocabill but ony exception in deid or law to be proponit in the contrar at the decret sentence or deliverance of certan assifouris of perambulatione schosm be baith thar consentis for the decision of the landis debatabill betwix thaim of the barony of Abirkerdor in merchis paftouris command and divisis of the famyn · and the gleib and kirkland of Abirkerdor merchis paftouris command and divisis of the fame · of the qnhilk assifouris thir ar the namys followand · that is to say sehir James Ogiluy of Deskfurd knycht · Wilyam Meldrom of Fywe · Waltir Ogiluy of the Bowne · Valtir Barclay of Towe · Patrik Bisflat of Lefindrome · Alexander Murray of Culbarde · George of Abirnethy · Johnne Curror of Durne · Thomas Bard of Ordinhuf · Patton Thayn the ald vicar of Innerkethmy · Alexander Hill · Finlai Monedy · Robert Finlais broder · Thom Hill · Androw Tait · Will Clerk · Syme of Corfque · Johne Wilson · Donald of Carnosy and Jok Neill · and that the faid Alexander and maſtir Alexander fall comper beffor thir faid assifouris or the mar part of them apon the foulze and ground of the faidis landis debatabill the acht day of Januar nixt tocum effor nowne · and thar wndirly and abide as faid all and quhatsumevir merchis and divisis of propir and command paftour assifignit merchit and dividit be the faid assifors of perambulation or the mar part of thame · fuorn tharto apon the firtir of Sanct Mernane in prefentis of the Kingis justice or his deputis · the Bischop of Murray or his comissaris · and the faidis parteis ar content to undirlie the decree of the faidis assifouris in sic effect and forfs and strinth as proces of breif of perambulation · and nevir to cum in the contrar be

thar self airis or succeſſouris undir ſic payn as fal pleis our ſoverane lord or his iuſtice and the biſhop of Murray and his commiſſariſ to decern and deliver tharapon · and that thaſ fall not be price prayer nor terrour foliſit ony of the faidis alliſouris wthirwais than fal ferf tham to deliver on thar athis and conſcience in the premiſiſ · nor fal mak impediment or excepcion wtherwais than in thar preſence or abſence or ane preſent and ane wthir abſent of the parteis the faidis alliſouris may peremptorlie or the mair part of tham the faid day and place but ony forthir prorogation of dais or termes finilie eſtir thar knawlage decern end and concluſ upon the werray richtwiſ merchis bundis and diuiſis of the faidis landis debatabil· and obſerf and kepe the famyn but ony revocation interruption or impe‐diment to be maid in the contrar under the panys forſaid · for tham thar airis and succeſſouris perpetualie to indur · Super quibus omnibus et fi‐guliſ diectus dominus Alexander Simfon in preſentia dominorum ſupra‐ſcriptorum a me notario publico et ſcriba confiliī ſibi fieri petiit unum feu plura publicum feu publica instrumentum feu instrumenta · Acta fuerunt hec in hofpitio Alexandri Mengais burgenſis burgi de Abirden hora quaſi ſecunda poſt meridiem ſub anno menſe die indictione et pontificatu qui‐bus ſupra · preſentibus reverendo et venerabili et nobilibus dominis ſupra‐ſcriptis · Et ego Johannes Tyri Sancti Andree dioceſis clericus et ſcriba conſilio ſereniſſimi domini noſtri Regis publicus imperiali et regali au‐to‐riatibus notarius predictum aetum formam compromiſi in fe continens de libro aetorum extraxi et ideo hoc prefens publicum instrumentum manu aliena me aliis arduis occupato negotiis fideleri scriptum exinde confeſi ſignoque nomine et subscriptione meis folitiſ et conſuetiſ ſignavi in veram fidem premissorum · Unde dicto compromiſo ſuper ſolum die‐tarum terrarum die octavo Januarii anno ſupra · coram ipſis alliſoribus in preſentia honorabilis viri Johannis Ogiluy deputati iuſticiarii ſupremi do‐mini noſtri Regis · ac venerabilis viri magiſtri Thome Grant canonici et officialis Moravienſis commiſſarii reverendi in Christo patris Epifcopi Mo‐ravienſis perleto · onus hujusmodi materie · dicto vicario inſtante et con‐tumaciam preſati domini Alexandri de Innes accuſante · magno juramento interveningente · capite Sancti Marnani preſente · in fe affumpferunt · viſiſque allegationibus ex parte vicarii produc̄tiſ et quaſi ad plenum inter nos dif‐

cuslisis rimatis et consideratis · decretum nostrum coram notario subscripto nobis jurato tacite ac in consilio inter nos et coram dicto notario infra scripto pronunciavimus · et ex eo quod presentiam dicti Alexandri domini de Innes pro ipsius interesse habere nequivimus supplicationem hujusmodi decreti usque in undecimum Aprilis continuavimus et continuari fecimus · Unde undecimo die adveniente · partibus una cum reverendo patre Andrea Dei gratia episcopo Moraviensi nobiscum comparentibus in presentia presati iusticiarii supremi domini nostri Regis et commissarii de Arbroth · et allegationibus hinc inde productis vobis consideratis et ad plenum discussis · folium Deum pre oculis habentes · sententiam et decretum nostrum in vulgari in hunc qui sequitur modum pronunciamus · At Abirkerdor the levint day of Aprill anno nonagesimo tertio · We schir James Ogiluy of Deskfurd knyght · Wilyam Meldrom of Fywe · Waltir Ogiluy of the Bown · Waltir Barclay of Towe · Patre Biffat of Lefindrom and the remenant of the arbitrouris contenit in the compromys betwix Alexander Innes of that ilk · and Alexandir Symfon vicar of Abirkerdor anent the debatabill land clamyt be the faid vicar to pertene to the kirk and the said lard of Innes to pertene to him · haffand God befor etc · decretis and deliveris the landis callit the Zochre as the maistir stripe ran of ald tym narrast Murailhous descendand in Dowarn and ascendand to the Cragwell · and fra the Cragwell to the Redstan liniali as the mur ftrekis of lynth betwix Myrfid and Auchinaglis · togiddir with Auchinaglis to the burn of Auchinaglis ascendand to the small burn onder Monedy · and fra that burn to the well · and fra that well to the quhit stanes toward Crome descendand as the strip passis throw the Willingis of Crome in the Kirkton burn · and the land on west fyd that burn to Sanct Marneys well with the well and command pastour and wont to pertene to the vicarage · and all the landis wthew the faid marcheis baith Murfid and Murailhous clamyt and perambulat be the vicar to perten to the said Lard of Innes · faifand all ryt of bundit chartir gif ony be · and this to all tham quhom efferis we mak it knauin · Decreto vero predicto per notarium subscriptum ex mandato dictorum assorum et arbitrorum perlecto et pronuntiato · reverendus pater Andreas episcopus Moraviensis statuit ordinavit et mandavit virtute obligationis partium ut in compromisso habetur et auctoritate ordinaria monuit prefatum Alexandrum Innes pro fe heredibus suis et assignatis ac dictum dominum Alexandrum

pro fe et successoribus suis vicariis · omnia et singula premissa inviolabiliter observare · et nunquam contra ea venire dicere seu facere quemcunque nomine ipsorum publice vel occulte directe vel indirecte quovis quefito colore vel ingenio sub penis tricentorum coronarum auri serenissimo domino Regi Scotie · tricentorum ecclesie Moraviensi · et tricentorum parti observanti et minime contradicenti infra quadraginta dies postquam clare confiterit de hujusmodi contradictione aut impedimento sine qua cuncte exceptione solvendarum · super hiis omnibus et singulis prefatis dominus Vicarius fibi fieri petit unum seu plura publicum seu publica instrumentum seu instrumenta · Acta erant hec super solum prefatarum terrarum sub anno mense die inductione et pontificatu quibus supra · presentibus ibidem dicto reverendo patre · Jacobo Ogiluy de Deskfurd milite · Willelmo · Thoma Caldor · et domino Alexandro Ilis milite · cum affloribus et multis aliis testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis · Et ego Willelmus Dowy clericus Sancti Andree dioecesis publicus imperiali et regali auctoritatibus notarius premissi decreti lecture prolationi et proununtiationi ceterisque premissis omnibus et singulis dum sic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula sic fieri vidi scivi et audivi ac in notam cepi ideoque hoc presens publicum instrumentum manu propria scripsi signoque et nomine meis una cum sigillo dicti reverendi patris signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum ·

B· Dei gratia Moraviensis episcopus omnibus sancte matris ecclesie filiis literas istas visuris vel audituris eternam in Domino salutem · Sciat nos dedisse et concessisse et hac carta nostra confirmasse ecclesie Sancti Thome martiris de Abirbrocht et monachis ibidem Deo fervientibus et fervituris in liberam et puram et perpetuam elemosinam · unam dauacham terre que pertinet ad ecclesiam de Abirkerdor et quicquid de illa terra percipere vel habere solebamus · Quare volumus quod predicti monachi teneant et possideant predictam terram cum rectis divisis et pertinentiis suis ita libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliquam aliam elemosinam liberius · quietius · plenius et honorificentius in regno Scotorum tenent et possident · Testibus Willelmo de Bosco · Hugone de sigillis et capellano domini Regis · Freskino decano · magistro · G· archidiacono Moravie · Alexandro et

Henrico fratribus nostris · Thoma capellano nostro · Michaele clero · Johanne de Craufurd · et multis aliis ·

Omnibus sancte matris ecclesie filiis literas istas visuris vel audituris capitulum ecclesie Sancte Trinitatis de Spini eternam in Domini salutem · Sciatis venerabilem dominum et patrem nostrum in Christo Bricium Moraviensem episcopum de communi consensu nostro dedisse et concessisse et carta sua confirmasse ecclesie Sancti Thome martiris de Abirbrocht et monachis ibidem Deo servientibus et servituis in liberam et puram et perpetuam elemosinam unam dauacham terre quod pertinet ad ecclesiam de Abirkerdor et quicquid de illa terra percipere solebat · Quare volumus quod predicti monachi teneant et possideant predictam terram cum rectis divisis suis et pertinentiis ita libere · quiete · plenarie et honorifice sicut carta ipsius Episcopi confirmat et testatur · Teste toto capitulo nostro ·

Post quarum quidem literarum et documentorum presentationem receptionem et lecturam nobis et per nos sicut prenuntiatur factam prefatus magister Alexander Symfon vicarius de Abirkerdor prefatas literas et alia documenta exemplari · transsumi · extrahi · autenticari · et in publicam transsumpti formam redigi · transsumpto exinde consecro fidem in judicio et extra concedi et dari per nos cum interpolatione decreti et appositione nostri sigilli · ne casu fortuito seu viarum discriminibus deperirent et siros vigores amitterent · et ex aliis causis rationabilibus et rationibus animum suum moventibus decerni humillime postulavit · Nos vero attentes hujusmodi postulationem justam fore et rationi consonam · volentes eidem annuere ut tenemur · idcirco prefatas literas et documenta transsumenda exemplari · extrahi et in publicam transsumpti formam et autenticam redigi · servatis fervidis · expresse mandavimus et fecimus cum effectu · et ad tollendum omne dubium decrevimus et tenore presentium decernimus quod presenti transsumpto tam in judicio quam extra ubilibet locorum sicut dictis literis originalibus plena et indubitate fides perpetuis temporibus futuris adhibetur · Quibus omnibus et singulis quia prefens transsumptum cum prefatis originalibus in omnibus concordare invenimus nostram auctoritatem interposuimus et interponimus per presentes · In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premisorum has literas five hoc prefens instrumentum publicum [decretum compromissionem aliaque documenta prefata] in se continentes five continens exinde fieri et per nota-

rium publicum subscriptum subscrivi publicari et registrari mandavimus et fecimus cum effectu . Datum et actum in loco consistoriali Moraviensi solito ultimo die mensis Maii anno Domini millesimo quingentesimo undecimo . indictione decima . pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Iulii divina disponente clementia Pape secundi anno septimo . presentibus ibidem dominis et magistro Thoma Levinston canonico Moraviensi prebendarioque de Birnecht in eadem . Willelmo Roberti . et Andrea Johannis notariis publicis cum diversis aliis testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis .

Et ego Donaldus Thome presbyter Moraviensis dioecesis publicus apostolica imperiali et regali auctoritatibus notarius quia premissis omnibus et singulis dum sic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula sic fieri et dici vidi ac audivi et in notam cepi ideoque has presentes literas five hoc presens instrumentum publicum exinde confectum hujusmodi decretum et compromissionem et alia documenta five eorundem tenores in se continens in hanc formam publicam redigi signoque nomine cognomine et subscriptione meis solitis et confuetis signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum

Donaldus Thome presbyter .

Litera commissionis de bursis Parisiis fundatis .

- 204 Robertus miseratione divina Moraviensis episcopus venerabili et egregio viro magistro Georgio Lokeart sacre theologie professori ac preposito ecclesie collegiate de Crychtoun Scoto Parisiis salutem cum benedictione divina . De vestris prudentia scientia et circumspetione plurimam in Domino fiduciam habentes bursas per quondam recolende memorie Moraviensem episcopum predecessorem nostrum Parisiis fundatas de Grefie nuncupatas ad nostramque et nostre sedis cathedralis Moraviensis prelati pro tempore ex primeva sua fundatione dispositionem . provisionem et donationem pleno jure spectantes cum per cessum decessum dimissionem resignationem

feu alias quovismodo vacare contigerint · scolaribus studentibus secundum fundationis tenorem personis qualificatis et Scotis et precipue Moraviensi dioeceli oriundis providendi · disponendi et conferendi · regendi · manutenendi · defendendi · eorum mores et exceffus corrigendi et reformati et causantibus demeritis deponendi et deprivandi aliosque eorum locis imponendi · ceteraque omnia alia et singula que in premissis nobis ex fundatione facienda incumbunt et necessaria fuerint feu quomodolibet opportuna agendi gerendi et exercendi · nostram tenore presentium committimus potestatem et facultatem in Domino impertimur specialem · presentibus ad arbitrium nostrum duraturis · In cuius rei testimonium hiis nostris commissione literis manuali subscriptione nostra munitis sigillum nostrum rotundum affigi fecimus apud oppidum Edinburgi die decimo quinto mensis Januarii anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo sexto et nostre consecrationis anno secundo ·

205 CONVOCATIO GENERALIS canonicorum ecclesie Moravienſis facta
in eadem per reverendum in Christo patrem et dominum dominum Jaco-
bum miseratione divina episcopum Moravienſem duodecimo die mensis
Decembri anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo .
Absentes ab eadem convocatione . Ad altare Sancti Duthaci fundatum
per quandam magistrum Willelmum de Birneth .
Decanus . Unus calix argenteus deauratus · unum missale · unum vestimen-
tum integrum de le burdalexander .
Cantor . Duo candelabra · unum cocleare argenteum · duo mappalia cum
duobus frontellis · due stole stanee · unum pendiculare · una perna · cam-
pana pendens .
Archidiaconus · Item unum candelabrum ferreum pendens in altare pro
lampade et aliis luminibus .
Succendor · Item duo corporalia et ut creditur tria · unum de le lawin
et duo de pannoloto .
Prebendarios de Dupill · Kyngufy · Innerkethny · Botary · Adwe · Du-
thoill · Moye et Pette decernimus incidisse penam in literis hujus convoca-
tionis contentam .
Nos Jacobus miseratione divina episcopus Moravienſis presentem convo-
cationem in omnibus statu vigore et effectu quibus nunc continuavimus
usque ad octavas Epiphanie cum continuatione dierum subsequentium .

Aëtum decimo quinto die mensis Januarii anno Domini millesimo quadrin-
gentesimo sexagesimo .

Nos Jacobus miseracione divina episcopus Moravienis prefentem convoca-
tionem in omnibus statu vigore et effectu quibus nunc continuamus usque
·xxiii· diem mensis Aprilis cum continuatione dierum subsequentium .

Aëtum duodecimo mensis Aprilis anno Domini I^m quadrungentesimo sexa-
gesimo primo .

Nos Jacobus miseracione divina episcopus Moravienis prefentem convoca-
tionem in omnibus statu vigore et effectu quibus nunc continuamus usque
ad ·xiii· diem mensis Maii cum continuatione dierum subsequentium .

206 GENERALIS CONVOCATIO omnium canonicorum cathedralis ecclie
Moravienis ob nonnulla necessaria dictam ecclesiam ipsosque concer-
nentia · presidente reverendo in Christo patre ac domino domino David Dei et
apostolice fedis gratia episcopo Moravieni facta fuerat secundo die mensis
Augulti cum dierum continuacione subsequentium anno Domini millesimo
quadrungentesimo septuagesimo tertio .

Ad quam quidem convocationem die prelibato illustris vir dominus et
magister Andreas Stewart decanus ac domini et magistri Thomas Waus
precentor · Alexander Stewart cancellarius · Willelmus Wynchester the-
faurarius · Johannes Wynchester subdecanus · Willelmus Galbraith succen-
tor prenotate ecclesie · Richardus Forbes de Duffous · Willelmus Mowalt
de Ruthwayne · Thomas de Sancto Claro de Abirloure · Henricus de
Kyngorn de Kyngufy · Johannes de Caldor de Dutholl · Fynlayus Beill
de Croye · Thomas Tullot de Moye · Andreasque Merscheall canonicus
centum solidorum beati Egidii · personaliter · necnon Archibaldus Knowis
archidiaconus per dictum Precentorem · Alexander Murray de Pettyn per
prenotatum Cancellarium · Jacobus Willelmi de Adwee per presatum
Thefaurarium · David Monypenne de Ryne per suprascriptum dominum
Decanum · Spyne per dictum dominum Episcopum · Lanslotum de Mora-
via de Botare per dictum Cancellarium · fuos procuratores ad hoc legit-
time conflitutos · ejusdem ecclesie canonici et prebendarii de premislis con-
venerunt et comparuerunt .

In qua convocatione infra scripta statuta et decreta laudabilia per dictos

dominos Episcopum Decanum et canonicos edita fuerant et ordinata perpetuiter duratura .

Conclusum est per decanum et capitulum . nullos canonicos [] deberi nisi habita prima generali convocatione . Et quod communes ecclesie nemini assidentur nisi solum colonis . et quod de communia pensiones quecunque nemini concedantur . et omnes pensiones prius concessas revocamus et revocari decrevimus decimo quarto die mensis Septembris anno Domini etc. Presentibus ibidem illustrissimo viro Andrea Stewart decano . Thoma Vaus precentore . Alexandro Stewart cancellario . Willelmo Winchelre thefaurario . Johanne Wynchester subdecano . domino Willelmo Gawbraith succentore . Fynlayo Bell rectore de Croye . magistro Richardo Forbes rectore de Duffous . Thoma Sinclair de Abirlour . magistro Willelmo Mowalt et magistro Thoma Tullot de Dupill et Moy rectoribus . magistro Johanne Caldor rectore de Dutholl . Andrea Merfcheall canonico centum solidorum . Henrico Kyngorn rectore de Kyngufye .

207 CONVOCATIO GENERALIS canonicorum cathedralis ecclesie Moraviensis facta in eadem per reverendum in Christo patrem ac dominum dominum Andream Dei et apostolice sedis gratia episcopum Moraviensem .xxiiii^o. mensis Octobris anno etc. lxxxvii^o.

Absentes ab eadem magister Gavinus Dunbar decanus . magister Adam Gordoun precentor . magister Alexander Stewart cancellarius . Jacobus Allirdes archidiaconus . Johannes Ireland succentor . Robertus Dalloquhy prebendarius de Kynnoir . Robertus Keth prebendarius de Duffous . magister Johannes Stewart prebendarius de Spyne . magister Adam Gordoun prebendarius de Pettyn . magister Jacobus Willan prebendarius de Adwe . magister Thomas Lefly prebendarius de Moye . dominus Andreas Lefly prebendarius de Kyngufy . magister Alexander Sutherland prebendarius de Abirloure . magister David Monypenny prebendarius de Ryny . magister Lanflotus de Moravia prebendarius de Botare . dominus Alexander Caunt prebendarius de Innerkethny . prebendarius de Croye . magister Robertus Rook prebendarius de Kyncardin .

Nos Andreas Dei et apostolice sedis gratia episcopus Moraviensis omnes

et singulos canonicos suprascriptos legittime et peremptorie nostris literis patentibus et executione earundem citatos vocatos et non comparentes contumaces reputamus et suis exigentibus contumaciis easdem penas in dictis nostris literis contentas incidit declaramus per nos et capitulum nostrum modificandas . Et presentem convocationem statu et vigore quibus nunc in craftinum hora caufarum folita in hiis scriptis continuamus . canonicis apud acta citatis .

Anno Domini millesimo etc. lxxxvii^o. mensis vero Octobris die xxv^o. reverendus dominus Episcopus convocationem generalem continuavit modo et forma subsequente .

Nos Andreas Dei et apostolice sedis gratia episcopus Moraviensis presentem convocationem statu et vigore quibus nunc usque post-craftinum dieni in hiis scriptis continuamus . et quod interim canonici presentes super articulis coram eis lectis sint communicantes .

Anno Domini etc. lxxxvii^o. mensis vero Octobris die xxvi^o. reverendus in Christo pater Andreas episcopus Moraviensis convocationem generalem canonicorum continuavit modo et forma subsequente .

Nos Andreas Dei et apostolice sedis gratia episcopus Moraviensis presentem convocationem canonicorum nostre ecclesie cathedralis statu et vigore quibus nunc usque sabatum proxime futurum in hiis scriptis continuamus . sic quod dicti canonici de die in diem interim super articulis coram eis alias lectis comunicent et quosdam terminent cum effectu .

Anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo septimo mensis vero Novembris die tertio reverendus in Christo pater et dominus dominus Andreas Dei et apostolice sedis gratia episcopus Moraviensis presentem convocationem continuavit modo et forma subsequente .

Nos Andreas Dei et apostolice sedis gratia episcopus Moraviensis presentem convocationem statu et vigore quibus nunc ob nonnullas causas rationabiles animum nostrum ad hoc moventes usque vicefimum diem mensis Martii proxime futuri in hiis scriptis continuamus . sic quod dicti canonici de die in diem interim super articulis coram eis alias lectis communicent et quosdam terminent cum effectu .

Actum Decani et capituli super horologio .

- 208 Nos Decanus et capitulum cathedralis ecclesie Moraviensis declaramus decernimus et concludimus in hiis scriptis quod Willelmus Wynchestræ dictæ ecclesie thesaurarius et ejus successores pro tempore existentes horologium dictæ ecclesie custodire regere et tociens quociens opus fuerit reficere sumptibus et expensis sue thesaurarie deberet cum effectu . prout in registro dictæ ecclesie plenius continetur . et eundem ad hoc faciendum pronunciaimus . Actum quinto Decembris anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo octavo . prefentibus et fidentibus pro canonico de Forchilles in turno Alexandro Stewart cancellario . Johanne Wynchestræ subdecano . Jacobo Allirdes archidiacono . Johanne Stewart de Spyne . Willermo Mowatt de Dupill . Thoma Grant Sancti Egidii de Elgin et Thoma Stewart de Duthell prebendariis dictæ ecclesie canonicis capitulum ejusdem representantibus .
- 209 Anno Domini etc . lxxxviii . mensis vero Novembris die quarto venerabiles egregiique viri domini et magistri Gavinius Dunbar decanus . Alexander Stewart cancellarius et Willelmus Wynchestræ thesaurarius cathedralis ecclesie Moraviensis . Jacobus Allirdes archidiaconus Moraviensis . Johannes Wynchestræ dictæ ecclesie subdecanus . ceterique ipsius canonici capitulum ejusdem representantes .
- De et super [pena a] non residentibus levanda modo et forma subsequente concluserunt et decreverunt .
- Nos Gavinius Dunbar decanus . Alexander Stewart cancellarius . Willelmus Wynchestræ thesaurarius cathedralis ecclesie Moraviensis . Johannes Wynchestræ dictæ ecclesie subdecanus ceterique ipsius canonici capitulum ejusdem representantes ac apud eandem ecclesiam . ad futuram rei memoriam . in vestrum omnium et singulorum quorum intereūt [notitiam] deducimus et deduci volumus in hiis scriptis quod canonicatus et prebende cathedralis ecclesie Moraviensis illis conferantur personis que secundum suarum naturam et fundacionem prebendarum apud eandem residere et officia curamque earundem per se debite valeant exercere . nisi forte de nostri licencia petita

et obtenta pro litterarum studio et aliis causis honestis ad certum tempus illos abesse contigerit. Illi autem qui non sic resident septimam prestatre atque solvere debitam partem fructuum prebendarum fuarum in augmentum commune canonicorum residentium debite apud eandem prout facris canonibus. predicte ecclesie constitutionibus atque registro vestro [ubi] de illius canonicorum agitur residentia expressius cavetur. nonnulli equidem prefate ecclesie canonici prebendati (premisitis per eosdem minime prepensatis) apud dictam ecclesiam Moraviensem ut premittitur residere suaque officia exercere jamdiu minime curarunt. Nos igitur unanimi consensu et assensu ipsos apud eandem debite residere suaque officia ut supra per se devote exercere sub pena solucionis septime prenotate alias legittime et peremptorie per patentes litteras nostras debita forma emanatas infra certos terminos competentes in eisdem expressatos monuimus et per earum executorem moneri fecimus forma subseguente. Gavinus Dunbar cathedralis ecclesie Moraviensis decanus et canonici capitulum ejusdem representantes venerabili viro magistro Johanni Winchester predicte ecclesie subdecano salutem et infra scripta exequi diligenter. Cum omnes et singuli prefate ecclesie canonici prebendatique secundum fuarum fundationem prebendarum apud eandem debite residere septimamve fructuum partem earundem ad communiam canonicis ejusdem ut premittitur debite residentibus solvere teneantur cum effectu. vobis igitur in virtute sancte obedientie stricte precipiendo mandamus quatenus moneatis legitime et peremptorie unico tamen contextu pro triplici edito omnes et singulos predicte ecclesie canonicos prebendatos personaliter apprehenos si ipsorum presentias commode habere poteritis. alioquin in dicta ecclesia Moraviensi et capitulari loco ejusdem folito et ipsorum apud stallos suasque mansiones prefate [in] collegio ecclesie sitiutas alta et voce intelligibili. sic quod infra scripta omnia et singula ad ipsorum et eorum cuiuslibet noticias et sciencias verisimiliter poterint devenire. quos nos etiam presencium tenore similiter monemus quod infra .xxx^{ta}. dies nostras moniciones proxime et immediate fequentes quos eiis et eorum cuiilibet pro trina et canonica monitione et termino peremptorio assignamus et vos similiter assignetis. apud dictam ecclesiam Moraviensem et in eadem juxta et secundum fuarum fundationem atque naturam prebendarum personalem atque debitam residentiam principient faciant et continentur. sub solucionis pena septime partis prenotate. Et

presentes debite executas in valvis dictae ecclesie oculis omnium intuendas · ne ipsi aut ipsorum aliquis per ignoranciam impostrum se super premissis valeant seu valeat excusare · affigatis et eisdem nobis quando requiriti fueritis prefentandas · Datum apud sepedictam ecclesiam Moraviensem sub dicti Subdecani sigillo quarto die mensis Octobris anno Domini etc. lxxxviii^o.

Executio sub hac sequitur forma ·

Ego Johannes Wynchestre ecclesie Moraviensis subdecanus monui omnes et singulos dictae ecclesie canonicos quodam personaliter apprehensos · certos ad eorum stallos locaque habitationum fuarum secundum tenorem prefencium quarta die Octobris anno Domini millesimo quadringentesimo lxxxviii^o. coram hiis testibus videlicet dominis Johanne Willelmi · Willelmo Top · Roberto Pynkene · Henrico Gairland prelibate ecclesie capellani cum diversis aliis testibus · teste manu propria · Subdecanus Moraviensis manu propria ·

Terminis et monitionibus in prefatis litteris nostris habitis factis et contentis ac lapidis · nonnulli dictae ecclesie canonici prebendati videlicet prebendarius de Ryne · prebendarius de Botare · prebendarius de Innerkethnye · prebendarius de Croye · prebendarius de Pettyn succentor · prebendarius de Kynnoir · prebendarius de Kingufy · prebendarius de Duffous · prebendarius de Adwe · prebendarius de Moye premissis hactenus obtinperare minime curarunt · unde nos eosdem ut premittitur monitos legittime et peremptorie vocatos et non comparentes ad residenciam personalem secundum fuarum prebendarum naturam et fundationem in dicta ecclesia Moraviensi faciendam et continuandam · sub pena prenotata canonicis residentibus et ipsorum communis applicanda · [dum] minime refidere curant sed contumaciter se absentant contumaces reputamus et causantibus premissis septimam partem predicatorum fructuum fuarum prebendarum predictarum predicitis canonicis ad sepedictam ecclesiam residentibus et sue communie in hiis scriptis applicamus et eandem levandam fore debere et levari in hiis scriptis ordinamus · Donaldus Thome notarius publicus ·

210 IN CONVOCATIONE generali canonicorum cathedralis ecclesie Moraviensis · presidente reverendo in Christo patre et domino domino Andrea Dei et apostolice sedis gratia episcopo Moraviensi · Nos Gavinus Dunbar

decanus · Adam Gordoun precentor · Alexander Stewart cancellarius prefate cathedralis ecclesie et capitulum ejusdem de et super nonnullis prefate ecclesie decorum · normam et ordinem · commodum et utilitatem ac ipsius canoniconum · capellanorum · vicariorum · stallariorum · choristarum in eadem ministrantium concernentibus · ultra priora illius statuta · ipsis in suis robore et effectu duraturis · in dicta ecclesia · choro et capitulo ejusdem de cetero gerendis et exercendis · aliqua de eisdem declarare nonnullaque eiis addere ordinare facere et constituer fatagentia · octavo die mensis Maii anno Domini millesimo quadrageentesimo octuagesimo nono · statuta · conflitutions · declaraciones · ordinationes · conclusiones infra scripta et ad infra scriptas deinceps in dicta ecclesia choro et capitulo ejusdem ac per et in eisdem ministrantes ob servanda et ob servandas · de prelibati reverendi in Christo patris ac nostri unanimi consensu et assensu · folenni ac diligent tractatibus inter nos super illis prehabitis ac cum nostra deliberacione matura · vocatis vocandis · Declaramus · facimus · statuimus et ordinamus et super illis de cetero ob servandis con cludimus et terminamus que et quas per publicum notarium in scriptis redigi et publicari fecimus modo et forma subsequente ·

De residentibus et officiis ·

Imprimis ordinamus quod quatuor dictae ecclesie excellenciores persone videlicet domini Decanus · Precentor · Cancellarius · et Thesaurarius apud dictam ecclesiam et in eadem ecclesia Moraviensi · sicuti in prediecte ecclesie registro ubi de officiis agitur constituitur ordinatur et cavitur · resideant et eorum quilibet resideat ac sua officia in dicto registro conscripta debite in dicta ecclesia exerceant et exequantur · et ipsorum quilibet vice sua hujusmodi suum officium per se personaliter legitimo impedimento cessante exerceat et exequatur · alioquin qui in hoc negligens aut remissus fuerit repertus cum aliis canonicis in communia non participabit ·

De officio Cantorum ·

Item declaramus quod ad prediecte ecclesie Moraviensis Precentoris officium pertinet et spectat cantores in tabula dictae ecclesie tocens quociens opus

fuerit ordinare . Et idem Precentor dimidietatem expensarum eosdem cantores in dicta tabula scribenti in pecunia solvere debet . Et ad eundem Precentorem pertinet puerorum in choro dictae ecclesie instructio in cantu et eorundem disciplina . Etiam prefatus Precentor tenetur scolas cantuum infra dictae ecclesie collegium ordinare . et unum virum idoneum ad gubernandum et regendum easdem et ad eas venientes juvenes et alios docendum instruendum et in cantu et lectura informandum deputare et constitutere . Et ideo ordinamus et statuimus quod dictus Precentor de cetero hujusmodi cantores in dicta tabula prout opus fuerit ordinet . et dimidietatem expensarum eosdem in eadem scribenti in pecunia perfolvat . pueros chori in cantu instruat et disciplinet eosdem . ac scolas cantuum infra dictum collegium ordinet . ac unum ydoneum virum ad ipsas gubernandum et regendum ac venientes ut premittitur ad illas docendum instruendum et in cantu et lectura informandum deputet et ordinet inque eodem constitutat cum effectu .

Item statuimus et ordinamus quod predictae ecclesie Moraviensis canonici prebendati ebdomadarii in omnibus festis duplicitibus in prefata ecclesia per se personaliter vespertas . matutinas . et magnam missam . legitimo impedimento cessante vicissim celebrent . et eodem modo notentur in tabula . et quod canonici prebendati . sacerdotes . diaconi et subdiaconi ejusdem ac omnes illi prenotati sua debite officia in dicta ecclesia exerceant et exequantur . et eorum quilibet vice sua per se personaliter (legitimo impedimento ut premittitur cessante) prout statuitur et ordinatur in dicto registro exerceat et exequatur . et qui in hoc negligens aut remissus fuerit repertus . communia cum aliis canoniciis dictae ecclesie prenotata perimplentibus et servantibus non participabit .

Item statuimus et ordinamus quod omnes canonici prebendati dictae ecclesie ad continuam residenciam fundati et ordinati in eadem ac in dicto registro annotati five descripti apud eandem et in ea secundum modum et formam eiis in eodem datum et ordinatum et fundaciones eorundem residenciam faciant personalem sub penis alias super hoc statutis et ordinatis .

Item statuimus et ordinamus quod omnes et singuli canonici prebendati

predicte ecclesie Moravienfis apud eandem et in eadem juxta et secundum naturam et fundacionem fuarum prebendarum dicto registro conscriptas debitam et personalem faciant et quilibet eorum faciat residenciam . sub pena solucionis et amissionis septime partis fructuum prebendarum fuarum ad communiam canonicorum dictae ecclesie apud eandem debite residentium applicande et eisdem integre per ipsos canonicos non residentes per folvende fine quacunque remissione .

Item statuimus et ordinamus quod quilibet canonicus prebendatus predicte ecclesie Moravienfis tempore sue residencie apud eandem infra collegium ejusdem prandeat et dormiat . ac fuum officium diurnum pariter et nocturnum secundum sue prebende naturam et fundacionem . ut dictae ecclesie statuta laudabilia in prefato registro conscripta super hoc edita a sancta fede apostolica alias confirmata [jubent] . in eadem per se personaliter . legitimo ut prefertur impedimento cessante . exerceat debite et exequatur . Qui super hoc negligens aut remissus fuerit repertus . cum aliis canonicis apud eandem residentibus et prenotata exercentibus et debite exequentibus in communia non participabit .

Item statuimus et ordinamus quod leventur mulcta canonicorum non comparentium et disponantur in usibus ad hoc alias ordinatis .

Item statuimus et ordinamus quod debent cappas fericas predicte ecclesie Moravienfi videlicet venerabiles viri domini et magistri Gavinus Dunbar decanus . Adam Gordoun precentor . Johannes Ireland succendor dictae ecclesie Moravienfis . Jacobus Allardes archidiaconus Moravienfis . Adam Gordoun de Pettyn . Lanslotus de Botare . Alexander Cant de Innerkethny . Jacobus Lyndefay de Croye . Robertus Dalloquhy de Kynnoir . Andreas Lefly de Kyngufe . Thomas Lefly de Moy . Robertus Keth de Duffous . Alexander Sutherland de Abirlour . predicte ecclesie Moravienfis canonici prebendati . ipsorum quilibet unam cappam fericam sufficientem vel ejus valorem secundum taxationem super hoc in dicto registro annotatam et ordinatam infra annum datam presentium immediate sequentem thesaurario dictae ecclesie Moravienfis quem collectorem premisorum ordinavimus deputavimus et confluimus . dabit . et quod ad hoc compellantur per censuram ecclesiasticam .

De mansionibus faciendis .

Item statuimus et ordinamus quod venerabiles viri magistri Jacobus Allirdes archidiaconus Moraviensis · Johannes Ireland Moraviensis ecclesie predicte succentor · Robertus Daloquly de Kynnoir · Willelmus Mowatt de Dupill · Andreas Lefly de Kynguse · Jacobus Wellem de Adwee · Thomas Lefle de Moye · Alexander Sutherland de Abirlour · David Monypenne de Ryne · Alexander Kant de Innerkethny · Adam Gordoun de Pette · Lanflotus de Moravia de Botare · Jacobus Lyndefay de Croye · dictæ ecclesie Moraviensis canonici prebendati suas mansiones ortorumque claufuras infra dictum collegium Moraviense situatas infra presentem ·xx^m. diem mensis Maii instantis et festum Sancti Martini in hieme proxime futurum erigi construiri edificari ac debite reformari facere principient et usque erectionis constructionis et edificationis earundem debitum complementum continent et quilibet eorum principiet et continuet cum effectu ad visum dominorum Decani et capituli · sub pena quinque mercarum usualis monete regni Scocie · qua non obstante pena quod prenotata compleri faciant et quilibet eorum faciat infra unum annum Sancti Mertini festum prefatum proxime futurum immediate sequentem sub pena decem mercarum monete usualis prefate · et similiter penam hujusmodi singulis annis duplicando donec et quoisque omnia et singula prenotata fuos debite fortiantur effectus · et quod dicta pena sine remissione quacunque levetur · et super erectionibus fructuris edificationibus et claufuris mansionum et ortorum prefatorum per visum dominorum Decani et capituli exponatur · Et quod omnes alii canonici prebendati predicte ecclesie mansiones claufuras infra dictum collegium defectuosas habentes similiter infra prenotatos terminos easdem reformare principient et continent et quilibet eorum principiet et continuet sub penis prenotatis · Et quod ad solucionem prefatarum penarum per sequestrationem fructuum fuarum prebendarum quas in dicta ecclesia Moraviensi obtinent in hac parte negligentes procedatur effectuose · et quod procurator capituli hujusmodi penas recipiat et per visum Decani et capituli super premissis easdem exponat · super et de quibus compotum calculum et rationem dictus dominus Decanus et prefatus procurator singulis annis reddat cum effectu ·

Item statuimus et ordinamus quod quilibet canonicus prebendatus prefate ecclesie in sua absencia canonicum prebendatum ejusdem suum procuratorem et non alium ad actus capitulares constitutum habeat · qui procurator habeat respondere stalla ob ejusdem pro de suis feodis et habitu ad suum officium requisitis et singulis expensis ordinariis et aliis contingentibus et emergentibus [] dominorum Decani et capituli per censuram ecclesiasticam · Et quod canonicus sic constitutus procurator scribatur in libro actorum decani et capituli cum mandato constituentis expensis ejusdem ·

Item statuimus et ordinamus quod quilibet canonicus prebendatus dictae ecclesie non residens qui infra quadraginta dies post legitimam premissionem eidem super hoc ex parte dominorum Decani et capituli factam hujusmodi procuratorem ut premittitur non fecerit constituerit creaverit et in forma debita ordinaverit residentem dictae ecclesie canonicum et onus procuratoris in se acceptantem · dum venerit non admittatur in choro et capitulo dictae ecclesie ut ad distributiones in eadem contingentes nisi prius per dominos Decanum et capitulum sit reconfiliatus · Et si infra tres menses dictos ·xl· dies et presatam premissionem proxime et immediate sequentes hujusmodi non fecerit procuratorem · perdat ipso facto tertiam partem omnium et singulorum fructuum sue prebende in quibuscumque rebus aut bonis existentium illius anni · que tertia fructuum hujusmodi pro media parte utilitati capituli usibus ejusdem necessariis applicanda et exponenda et alia media ad communiam canonicorum dictae ecclesie debite apud eandem residentium dabuntur · Et si per annum unum post lapsum dictorum ·xlta· dierum et trium mensium ac premissionem prenotatam in constitutione hujusmodi procuratoris ut premissum est distulerit ille canonicus sic remissus et negligens ipso facto sine aliquo processu fructibus sue prebende sit privatus donec et quoisque hujusmodi procuratorem constituat · qui fructus applicabuntur ut supra est notatum ·

De Canonicorum introitu ad residentiam ·

Item statuimus et ordinamus quod quilibet canonicus prebendatus Moraviensis tempore sui introitus ad residenciam in dicta ecclesia Moraviensi faciendam teneatur se presentare domino Decano Moraviensi vel ejus

vices gerenti et in eorum absentiis majori canonico residenti et capitulo . vel generali procuratori dominorum Decani et capituli pro tempore existenti . et siuum nomen ad diem introitus fui ad predictam residenciam in libro predicti procuratoris propria manu ipsius residentiam inchoantis . et similiter diem recessus fui et siuum nomen ac etiam diem fui iterum introitus ad eandem scribat . que scriptura sufficiat pro sua residencia probanda nec aliqua alia probacio pro ipsius residencia admittatur .

Item statuimus et ordinamus quod dictae ecclesie canonici prebendati in eadem debitam ac personalem secundum suarum prebendarum fundationes et naturas facere residenciam peroptantes infra primum diem mensis Augusti et festum Sancti Michaelis dictum primum diem Augusti proxime et immediate sequens suam hujusmodi residenciam in eadem incipient . et suam residenciam hujusmodi debite in eadem secundum suarum prebendarum fundaciones et naturas dicto registro annotatam compleant . alias ad perceptionem partium communie illius anni quantumcunque postea et referant non admittantur .

Item statuimus et ordinamus quod quilibet canonicus prebendatus Moraviensis tempore sue residencie in dicta ecclesia faciende singulis diebus ferialibus sit in una hora . in duplicebus vero festis duabus horis ad minus in choro dictae ecclesie in divinis in decenti habitu . Canonicis enim

Item statuimus et ordinamus quod omnes et singuli canonici dictae ecclesie prebendati residentes apud eandem sine aliqua vocatione omni fabato in capitulari loco solito predictae ecclesie tempore preciosis pro negotiis dictae ecclesie tractandis compareant . et non comparientes ac legitimam excusationem five licenciam super hoc non habentes dominis Decano et canonicis ibidem comparentibus duodecim denarios usualis monete regni Scocie persolvant et quilibet eorum persolvat illorum usibus contendos .

Item statuimus et ordinamus quod in festivitatibus Natalis Domini . Epiphanie . Purificationis beatissime virginis Marie . Ascensionis . Pentecostes . Sancte Trinitatis . Corporis Christi . omnium aliarum festivitatum

beatissime virginis Marie · dedicationis dictæ ecclesie Moraviensis · reliquorum Omnia Sanctorum et Sancti Andree apostoli · quilibet prebendatus dictæ ecclesie unum denarium usualis monete regni Scocie et quilibet capellanus ejusdem unum obolum dictæ monete apud sumnum altare ejusdem infra missarum solempnia tempore ad hoc statuto offerant ·

Item statuimus et ordinamus quod reformatur porta lapidea orientalis dicti collegii in forma debita expensis septime partis non residentium · Et quod prope mansum de Botare erigatur porta lapidea cum lapideo muro ad hujusmodi portam necessario prefatis expensis · Et porta que dicit ad oppidum reformatur ut alias fuerat conclusum · Et deputentur et ordinentur ydonei earundem custodes per dictos Decanum et capitulum · Et quod porticule posteriores mansionum earundem infra hinc et primum Augusti debite reformatur et claudantur · et ipsi canonici super hoc litteratorie moneantur · sub pena decem solidorum usualis monete regni Scotie reformatribus earundem applicandorum ·

Officium Thesaurarii ·

Item declaramus prout alias declaravimus · ad officium Thesaurarii dictæ ecclesie cathedralis Moraviensis spectat et pertinet horelegium dictæ ecclesie custodire et regere et prout oportet reficere · Et statuimus et ordinamus quod ipse thesaurarius dictum horelegium dicte ecclesie sic custodiat regat et reficiat · seu custodiri regi et refici faciat quod horas diurnas pariter et nocturnas dividat et denunciat cum effectu ·

Item statuimus et ordinamus quod dicti domini · Cancellerius decem suo stallario · Archidiaconus decem suo stallario · Thesaurarius decem suo stallario · prebendarius de Duffous decem suo stallario · prebendarius de Croy vel refideat vel decem suo stallario · Subdecanus decem suo stallario · prebendarius de Dupill octo suo stallario · Succendor duodecim suo stallario · prebendarius de Petty septem suo stallario · prebendarius de Innerkethny septem suo stallario · prebendarius de Abirlour .vii. suo stallario · prebendarius de Kyngufy septem suo stallario · facista de Kynnор quinque mercas · prebendarius de Spyne quinque suo stallario · preben-

darius de Ryne quinque suo stallario · prebendarius de Moii quinque suo
stallario · prebendarius de Dutholl quinque suo stallario · prebendarius
de Adwe quinque suo stallario · prebendarius de Botare dictae ecclesie
quinque · mercas usualis monete regni Scocie ad terminos in prefata ec-
clesia consuetos et usitatos · pro eorundem vicariorum stallariorum et cho-
ristarum in eadem ipforum ex parte administrantium faciendis perfolvant
cum effectu ·

Item statuimus et ordinamus quod pro quolibet documento autentico
communi dictae ecclesie sigillo de cetero sigillando pars illud procurans
sigillari dabit et solvet capitulo decem solidos usualis monete regni Scotie
inter canonicos residentes distribuendos · alioquin non figilletur ·

Item ordinamus quod dictae ecclesie cimiterium infra hinc et dominicam
proximam per venerabiles viros dominos Subdecanum et prebendarium
de Dupill debite linietur · et quod ipsi liniatores cuilibet canonico par-
tem suam ejusdem denuncient et insinuent · quam quilibet canonicus infra
hinc et Sancti Michaelis proxime futurum debite reformari faciat sub
pena viginti solidorum usualis monete regni Scotie reformationi hujus-
modi applicandorum ·

Item decernimus et declaramus quod secundum canones sanctiones et
statuta ac laudabiles dictae ecclesie consuetudines tenta et usitata tentas et
usitatas nullus canonicus dictae ecclesie qui non recepit ordinem ad suam
prebendam requisitum participare debet in communia cum canonicis aliis
hoc habentibus · et illud deinceps in dicta ecclesia ordinamus observari cum
effectu ·

Item statuimus et ordinamus quod cedentibus vel decedentibus capellaniis
modernis dictae ecclesie Moraviensis · futuris temporibus dictae ecclesie ca-
pellani et eorum quilibet de una capellania in dicta ecclesia cum parte sua
communie et uno stallo sint et sit contentus · quia eius competenter provi-
sum est in constitutionibus et ordinationibus superius annotatis ubi pro
stallariis providetur et cavetur de eiusdem ·

Pro Cancellario · de scola generali ·

Item generalis scola erigatur et edificetur per illos qui eam erigere et edificare deberent apud oppidum de Elgin in loco ad hoc alias aslignato · et quod per dictum Cancellarium dictae ecclesie unus vir ydoneus deputetur et ordinetur cum effectu ad regendum et gubernandum eandem et ad eam venientes docendum instruendum et in grammatica informandum · Et citetur Rector de Kyncardin ecclesie · qui eandem regere et gubernare deberet · ad docendum quo jure dictam rectoriam possidet et tenet ·

Item statuimus et ordinamus quod deinceps omnes et singuli capellani · vicarii · stallarii et choriste cathedralis ecclesie predictae obsequiis privatis in choro ejusdem tocians quo ciens illi celebrari deberent in
 * eadem simul dicant et celebrent sub pena amissionis tocius hore principalis temporis ·

Item statuimus et ordinamus quod nullus canonicus prebendatus dictae ecclesie suam mansionem aut suum croftum alicui affidare aut locare presumat nisi tantum canonico apud dictam ecclesiam residenti · Quiquidem canonicus non affidabit vel locabit hujusmodi mansionem et croftum cum pertinentiis cuiuscunq; persone nisi ipsa persona prius per Decanum et capitulum examinetur · et si reperietur ydonea ad commorandum infra collegium et de illorum licencia petita et obtenta ac per eosdem ad prenotata cum pertinentiis admittatur pro uno anno tantum · prius prestito juramento Decano et capitulo quod erit fidelis et obediens Decano et capitulo quamdiu ibidem commoratur · Si fecus factum fuerit hujusmodi affidatio non valebit sed Decanus et capitulum pro premissorum gubernatione debite providebunt ·

Item statuimus et ordinamus quod singulis annis per Decanum et capitulo dictae ecclesie eligatur unus procurator five collector generalis de canonicis · qui habeat omnes et singulos fructus omnium ecclesiarum communium ad suam communiam spectantes et pertinentes pecuniarumque summas sibi pro eiusdem debite levare percipere ac colligere de

manibus quorumcunque · et prenotata conservare · et quod per eundem procuratorem sive collectorem fiat equalis distributio de eiusdem canonicis residentibus · et quod semel in anno prefatus procurator sive collector plenum compotum calculum et rationem de sua administratione premis forum dominis Decano et capitulo sive canonicis ad hoc per eosdem deputandis et ordinandis integre reddat cum effectu ·

Item statuimus et ordinamus presentes et consentientes super quibusdam literis communi sigillo dicti capituli super quibusdam contractibus causis declarationibus materiis aut negotiis de cetero sigillandis illi teneantur ante earundem sigillationem se suis subscriptionibus manualibus subscribere · et quod nulli canonici pro tunc absentes debeant se subscribere in eiusdem nisi qui presentes fuerunt consenserunt et concluserunt in capitulo super eiusdem sigillandis · et quod semper hujusmodi consensus et conclusio fiant coram notario publico et testibus fide dignis ·

Item statuimus et ordinamus quod nullus capellanus · stallarius aut chorista predice ecclesie libros quoquecumque de choro predice ecclesie ad cameram suam habeat sive portat sub pena unius libre cere albe sine remissione quaquecumque predice ecclesie solvende ·

De campanis majoribus ·

Quo die decretum per presidentem et capitulum extat quod majores campane de cetero nullo pacto pulsentur nisi duntaxat in solemnizationibus conuentis ecclesie · et in obsequiis et fundationibus ejusdem pro nobilibus et aliis sepulturam infra ecclesiam eligentibus seu fundacionem ad obsequia offerentibus · et in tempore [] supremi domini nostri Regis · principis · gubernatoris aut ordinarii · et non alias aliter neque alio modo nisi decretum capituli ad hoc providit in missis solemnibus et aliis actibus honorem ecclesie concernentibus ·

Decretum insuper quod in gravibus causis veluti locationibus terrarum et ecclesiistarum communium ecclesie et aliis in quibus verisimiliter prejudicium ecclesie poterit generari de cetero et in futurum dictus reverendus pater

tanquam Episcopus et canonicus ad hujusmodi actus et decreta debet per bidellum canonicum aut capellanum premuniri ipso prefente in dioceſe ſub pena nullitatis talis acti ſeu decreti in hujusmodi gravibus cauſis lati .

Decretum infuper quod ſigillum commune cum regiſtris ecclie ponantur ſub firma cuſtodia in cuſtodia ferata canonicorum videlicet Cancellarii et Thesaurarii fecundum formam statutorum capituli .

Robertus cancellarius · Willelmus Wyncheſtre ſubdecanus prothonotarius · Alexander Sutherland de Duffous · Johannes Hay prebendarius de Dutholl rector de Kynnoir · Ancehnus canonicus commiſſarius .

Decretum eſt infuper quod ſinguli canonici conſtruant et reparent cimetirium ecclie cui libet pro parte deputata et antiquitus aſſignata · et quod ad hoc compellantur et aſtringantur · et ſimiſter faciat reverendus dominus Epifcopus in domibus communib⁹ utilitatem ecclie et uſus publicos concernentibus ex parte occidentalı dieti cimiterii ad orientem .

Fundatio capellanie Caſtri de Duffus .

211 Bricius Dei gratia episcopus Moraviensis universis sancte matris ecclesie filiis eternam in Domino salutem . Noverit universitas vestra nos concessisse et hac carta nostra confirmasse Hugoni de Moravia domino de Duffus et heredibus suis ut habeant liberam capellam suam in castello suo de Duffus . et ad sustentationem capellani in eadem capella defervientis . per voluntatem et consensum ejusdem Hugonis et Andree filii fui et perfone de Duffus . affignamus eidem capelle omnes decimas garbarum de terra que dicitur Aldetoun que est inter veterem ecclesiam de Kyntra scilicet a Langaphage per sicum qui vadit ex aquilonali parte de le Brinhill usque ad maresium quod est inter veterem ecclesiam et le Aldeton et sicut maresium illud vadit usque ad Blynd Wollis et ita usque ad novum fossatum et per novum fossatum usque ad viam que vadit de veteri ecclesia de Kyntra usque ad castellum . Affignamus similiter eidem capelle per voluntatem et consensum eorundem omnes decimas garbarum de tota terra que est inter predictam viam et divisas de Kyntraye ex parte australi strati australis quod vadit de castello de Duffus ad falinas australes . cum omnibus oblationibus in eadem capella sanctis . Volumus etiam et concedimus ut predictus Hugo et heredes fui imperpetuum cuicunque voluerint predictam capellam con-

cedendi et de eadem tanquam de libera capella sua disponendi liberam habeant facultatem . Concedimus etiam et presenti carta confirmamus prediē capelle libertatem et immunitatem perpetuam ab omni exāctione et servicio et confuetudine tam in episcopalibus quam in omnibus aliis ad nos vel ad fucceſſores noſtros pertinentibus . Volumus igitur et concedimus quod prenominata capella omnes prediētas decimas garbales et oblationes cum libertatibus et immunitatibus omnibus supradiētis habeat et poſſideat perpetuo adeo libere . quiete . plenarie et honorifice ſicut aliqua libera capella aliquas decimas et oblationes liberius . quietius . plenius et honorificentius tenet et poſſidet . Quicunque etiam capellanus prediē capelle deferviet et faciet fervitum pro fundatoribus capiendo unam specialem collectam vide-licet *Deus qui vivorum dominatur simul et mortuorum* . Testibus ma- gistro Gilberto de Moravia archidiacono Moraviensi . Joanne de Moravia fratre ejus . Archibaldo de Douglas . Alexandro et Henrico canonicis de Spyny fratribus noſtris . magistro Henrico . Thoma capellano noſtro . Roberto clerico noſtro . Michaele pincerna . Stephano de Hedinhaym . Archibaldo de Moravia et Willelmo fratre ejus .

Carta de Vicaria de Duffus .

- 212 Omnibus fanētē matris ecclēſie filiis hoc ſcriptum viſuris vel audituris Andreas permiffione divina Moravienſis epifcopus eternam in Domīno falutem . Noveritis univerſi [nos] ad infantiam et prefentationem Hugonis de Duffus et canonici Sanētē Trinitatis de Elgyn admifſe magiſtrum Henri- cum ad vicariam Sanēti Petri de Duffus . et eundem in eadem iſtituiſſe . Quare volumus et concedimus ut prediētus magiſter Henricus predictam vicariam habeat in puram elemofinam cum omnibus ad alteragium perti- nentibus . falvis predicto Hugoni et perfone et canonico omnibus decimis bladi provenientibus infra parochiam prediētē ecclēſie beati Petri de Duffhus . predictus vero magiſter Henricus reſpondebit de epifcopalibus . et inveniet ydoneum vicarium facerdotem . qui pro predicto Hugone perfona de Duffus et canonico Sancte Trinitatis de Elgyn in ecclēſia cathedrali honeſte ministrabit et competenter juxta ejusdem ecclēſie ſtatuta et confue- tudes . Testibus domino Simone decano Moravienſis ecclēſie . magistro

Willelmo precentore · W· cancellario · R· thesaurario · Waltero subdecano · Archebaldo · Johanne · Bernardo et magistro Johanne Berwych canonicis Moraviensibus · Bartholomeo · Waltero capellani · Willelmo clerico · W· camerario et aliis · Actum anno gratie millesimo cc^o.xxxviii· mensfe Mayo ·

Pro capellano Sancti Petri de Duffus ·

213 Walterus de Moravia filius Hugonis de Moravia oīnibus amicis et hominibus suis salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse et hac carta mea confirmasse Petro capellano celebranti pro anima patris mei et matris mee et parentum meorum et fidelium defunctorum in ecclesia Sancti Petri apud Duffus · et successoribus suis presbiteris constituendis ad celebrandum ibidem pro defunctis · ad suam sustentationem · in puram et perpetuam elemosinam · unum crostum et tostum per illas diuinas per quas feci illa deambulari et mensurari per Johannem de ogiston tunc fenescallum meum · presente Andrea episcopo Moraviensi et aliis · Quare volo et concedo ut predictus Petrus presbiter et successores ejus omnes et singuli ad predictum fernicium deputati · quam diu illud personaliter et honeste facient in predicta ecclesia · habeant in puram et perpetuam elemosinam predictam terram totam sine aliquo retenemento ad suam sustentationem · cum communi pasta ad unum equum et quatuor vaccas · predicti etiam sacerdotes omnes et singuli quieti erunt ab omni confuetudine exactione et demanda ad me vel heredes meos ratione predicte terre pertinente · Testibus domino Andrea episcopo Moraviensi · Bartholomeo et Eduuardo capellani meis · Ada capellano rectore de carnadal · Archebaldo capellano Episcopi Moraviensis · Magistro Waltero de Crawforde · Johanne de Oguston · Martino dispensatore · Ricardo de Welles · et aliis · Acta anno gratie millesimo cc^o.xl^o. xij kalendas Octobris ·

Fundatio viciarum de Inuernys et de Aberkerdoore .

- 214 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Symon miseratione divina episcopus Moraviensis eternam in Domino salutem . Noveritis universi hanc esse ordinationem factam a nobis de vicariis ecclesiariis de Inuernys et de Aberkerdor auctoritate nostra et de confusu et voluntate capituli nostri et virorum venerabilium domini Abbatis et conventus Sancti Thome martiris de Aberbrothoc . videlicet quod quicunque pro tempore vicarius erit ecclesie de Inuernys eandem vicariam habeat et teneat in vita sua cum omnibus ad eandem vicariam pertinentibus . reservatis predictis Abbatii et conventui de Aberbrothoc tota decima garbarum bladi et molendinorum et allecium et tribus marcis annuis de decimis confessionum quadragesimalium . et salvis eisdem terris omnibus ad ecclesiam de Inuernys pertinentibus . Quilibet etiam vicarius juxta ecclesiam habitationem habebit quam modo habebat vicarius . ubi nos et nostros et predictos Abbatem et suos ibidem adventantes honeste recipiet . et ecclesie predictae de Inuernys et capellis suis honeste faciat deservire . et de omnibus episcopalibus respondebit . Quicunque vero vicarius erit predictae ecclesie de Aberkerdor vicariam predictae ecclesie habebit et tenebit pro vita sua integre plenarie et honorifice cum terra predictae ecclesie et oblationibus et omnibus aliis reddituinibus ecclesiasticis ad eandem vicariam juste pertinentibus . salvis predictis domino Abbatii et conventui decimis omnibus garbarum integram omnis terre ecclesie quam totius parochie de Aberkerdor . et salvis centum solidis eisdem annuatim perolvendis de dicta terra ecclesie de Aberkerdor in terminis ab eis faciendis . et salvis eisdem placitis et querelis de dicta terra . Quicunque vero vicarius erit ecclesie de Aberkerdor respondebit de episcopalibus omnibus . et nos et officiales nostros et predictos Abbatem et suos ibidem adventantes honeste recipiet . et predictae ecclesie de Aberkerdor in omnibus ad cultum divinum spectantibus honeste faciet deservire . In cuius rei testimonium presenti scripto una cum figillo nostro appositum est sigillum capituli cum subscriptionibus canoniconum nostrorum . Hiis testibus Radulpho rectore de Elechis . Thoma capellano . Willelmo de Inuernaren clero . Johanne Beleramb . domino Thoma Wyfeman vicecomite de Elgyn . Richardo Marascallo . Hugone de Braytoftis .

Roberto Nigro · Hugone Heroc burgenfi de Elgyn et aliis · Actum anno gratie millesimo ccc^{mo}.x^{mo}.viii. [-.cc.xlviii.-] pridie nonas Februario · Ego Symon episcopus subscribo · Ego Archibaldus decanus Moraviensis subscribo · Ego Willelmus archidiaconus Moraviensis subscribo · Ego Johannes precentor Moraviensis subscribo · Ego Andreas cancellarius Moraviensis subscribo · Ego Robertus thesaurarius Moraviensis subscribo · Ego Willelmus subdecanus Moraviensis subscribo · Ego Johannes succentor Moraviensis subscribo · Ego Willelmus de Dun canonicus subscribo · Ego Willelmus de Dychton canonicus subscribo ·

Fundatio capellaniarum super terra de Clon ·

- 215 Omnibus Christi fidelibus prefens scriptum vifuris vel audituris Fergus de Ardrossen miles salutem in Domino · Noveritis univerfi me pro salute anime mee et specialiter pro salute anime quondam Friskini de Moravia domini mei domini de Duffus · et pro salute omnium antecessorum et successorum meorum dediffe et concessisse et hac carta mea confirmasse in puram et perpetuam elemosinam Deo et ecclesie Moraviensi et Archebaldo episcopo et omnibus episcopis Moraviensibus fibi successuris totam terram meam de Ros felicet duas dauatas de Clon quam tenui de dicto Friskino ad sustentationem duorum capellanorum in ecclesia cathedrali de Elgyn pro animabus omnium fidelium defunctorum perpetuo ministraturorum · juxta dispositionem et ordinationem dicti Episcopi et successorum suorum tenendam et habendam fibi et ecclesie sue in perpetuum ad sustentationem dicte elemosine per rectas divisas et cum omnibus pertinentiis suis in bosco · in plano · in pratis · in pascuis · in moris et marasis · in stangnis · aquis · molendinis et piscariis · in feris et avibus et omnibus aliis rectitudinibus aysiamentis et libertatibus ad dictam terram pertinentibus adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut carta dicti Friskini domini mei mihi super hoc collata pleniusr testatur · falvo forinfeco servitio domini Regis quantum ad dictam terram pertinet · salva etiam tenura domine Eufamie matris dicti Friskini in tota vita sua · et hoc excepto quod ego et heredes mei non teneamus dictam terram dicte ecclesie warantizare · Testibus domino Archebaldo archidiacono · magistro Rogero succentore Moraviensi · domino Wal-

tero Surays · Willelmo capellano episcopi Moravienis · Colino filio Augustini et aliis · Datum apud Perth anno gratie ·Mº·CCº· sexagesimo secundo · septimo decimo Kalendas Aprilis ·

Confirmatio Eufemie domine de Duffus ·

216 Omnibus has literas vifuris vel audituris domina Eufemia quondam fponsa domini Walteri de Moravia domini de Duffus salutem in Domino · Noveritis univerfi me divine caritatis intuitu dediffe et omnino quietam clamasse Deo et ecclesie Moraviensi · Archebaldo episcopo Moraviensi et omnibus episcopis Moraviensibus fibi succeffuris totam terram meam quam habui in Ros nomine dotis mee scilicet tertiam partem totius terre de Clonys juxta Dyngvall · que quidem terra fuit domini Walteri quondam domini mei · quare volo ut predicta ecclesia et episcopi predictam terram meam libere habeant et possideant in perpetuum · ad fuftentationem capellanorum in ecclesia cathedrali de Elgyn pro vivis et defunctis celebraturorum · secundum formam carte domini Fergus de Ardrossan de eadem terra dictae ecclesie Moraviensi collate · In hujus rei teſtimonium huic scripto ſigillum meum feci apponi · Testibus magistro Rogero ſuccentore Moraviensi · Willelmo et Alano capellano dicti Epifcopi · David Durnemanyg et Alano clericis dicti Epifcopi · Michaele de Mygyll et aliis · Datum apud Kenedor anno gratie ·Mº·CCº·lxº· tertio · menfe Februario ·

Confirmatio Willelmi comitis de Ros ·

217 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum vifuris vel audituris Willelmus comes de Ros salutem · Noveritis univerfi me concessiffe et hac prefenti carta mea confirmasse Deo et ecclesie Moraviensi · Archebaldo episcopo et omnibus episcopis Moraviensibus fibi succeffuris donationem illam quam fecit eiusdem quondam Frefkinus de Moravia dominus de Duffus de duobus dauachis terre de Clon in Ros cum omnibus pertinentiis suis · ad fuftentationem duorum capellanorum in predicta ecclesia pro fidelibus defunctis perpetuo miniftraturorum · in puram et perpetuam elemofinam secundum

quod carta predicti Fryskini inde confecta plenius testatur · Concessi etiam eidem ecclesie et episcopis Moraviensibus et divine caritatis intuitu dedi et quietam clamavi de me et heredibus meis in posterum annum [redditum] unius libre piperis michi et heredibus meis de predicta terra debitum · Ego vero et heredes mei servitium domini Regis forinsecum quantum ad predictam terram de Clon pertinet pro predictis ecclesia et episcopis plenarie et integre in posterum faciemus et predictam ecclesiam et episcopos de omnibus exactionibus servitii confuetudinibus auxiliis et demandis ficularibus predictam terram de Clon contingentibus ego et heredes mei omnes in perpetuum immunes quietos conservabimus et indeupnes · Et si contingat me vel heredes meos contra hanc concessionem donationem et confirmationem meam aliquo tempore quod abfit venire subicio me et heredes meos jurisdictioni episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit · quod possit me et heredes meos omni censura ecclesiastica sine strepitu ad observationem omnium premissorum districtius compellere et cohartare · Datum apud Invirnaryn die veneris proximo post festum Sancte Scolaflice Virginis anno gratie millefimo ducentesimo sexagesimo octavo · Testibus Willelmo de Dun decano Moraviensi · Willelmo de Bathev priore de Hurchard · Archebaldo Heroch archidiacono Moraviensi · Willelmo comite Suthirland · domino Willelmo de Monte alto · domino Alexandro de Moravia · domino Johanne Prath · Willelmo Wysman · Galfrido Surays · et aliis multis · In hujus rei testimonium prefenti scripto sigillum meum apposui ·

Fundatio unius capellani super ripam de Dowern de quatuor marcis ·

- 218 Omnibus sancte matris ecclesie filiis hoc scriptum visuris vel audituris Symon thanus de Aberkerdor salutem eternam in Domino · Noveritis universi me pro salute anime Alexandri bone memorie illustris Regis Scocie et ipsius heredum ac anime patris mei et mee nec non omnium Christianorum dedisse concessisse et hac prefenti carta mea confirmasse Deo et beate Marie Virgini et domino Cristino capellano capelle Sancti Menimii confessoris super ripam de Duffhern site fervienti et perpetuo capellano qui pro tempore fuerit ibidem ferviturus quatuor marcas argenti de molendino de Carnouffexth singulis annis percipiendas · et le haylch

integre que vocatur Dolbrech per suas rectas divisas . per illas scilicet sicut sica parvula ex parte occidentali se extendit usque ad unam fossam in capite dictae Dolbrech et sicut alia sica ex parte orientali usque ad altam viam se descendit . cum omnibus edificiis ad predictam capellam infra cymiterium edificatis et edificantis . tenendas et habendas eidem Criftino in tota vita sua de me et heredibus meis in puram et perpetuam elemosinam libere quiete plenarie et honorifice ab omni opere servili exactione et demanda seculari adeo libere quiete plenarie et honorifice sicut aliqua elemosina infra regnum Scocie liberius quietius plenius et honorificentius tenetur vel possidetur . Volo etiam ut quicunque capellanus qui pro tempore predictae capelle fuerit servitus ad electionem et ordinationem meam et heredum meorum per consilium domini episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit ibidem institutus . Si vero contingat quod ablit quod ego vel heredes mei contra hanc concessionem et donationem in aliquo venerimus volo et concedo quod dominus Episcopus Moraviensis qui pro tempore fuerit me et heredes meos ad prefatas concessionem et donationem per censuram ecclesiasticam fideliter et integre observandas compellat . Volo etiam ut prenominatus communem pasturam cum animalibus meis et heredum meorum ad duodecim vaccas et unum thaurum habeat . et ut animalia sua rationabilem introitum habeant ad caulam suam in terra dictae capelle et exitum ad suam pasturam . Et ut hec mea donatio perpetuum robur obtineat presens scriptum sigilli appositione roboravi mei proprii . Hiis testibus venerabili patre . A. episcopo Moraviensi . Willelmo de Dun decano Moraviensi . magistro Waltero Surays officiali . Malcolmo de Ferrendrath . Johanne de Ferrendrath . Willelmo de Aberkerdouer fratre meo . Duncano filio Duncani M^cgartned . Criftino M^ckennayth et aliis .

Confirmatio viciarum de Invernus et Aberkerdor per fedem Apostolicam .

- 219 Innocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Abbatii et conventui monasterii de Abirbrothoc ordinis Sancti Benedicti Sancti Andree dyocesis salutem et apostolicam benedictionem . Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis ut id per sollicititudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum . Exhibita siquidem nobis vestra petitio continebat quod venerabilis frater noster Mora-

viensis episcopus de Inuernys et Aberkerdor et quibusdam aliis ecclesiis Moraviensis dyocesis in quibus habetis jus patronatus et quas auctoritate sedis apostolice in usus proprios detinetis · pensatis ipsarum facultatibus diligenter · sui capituli accedente confensu · taxavit perpetuas vicarias prout in literis ipsius Episcopi confectis exinde dicitur plenius contineri · vestris igitur et dicti Episcopi supplicationibus inclinati quod super hoc ab eodem Episcopo provide factum est ratum et gratum habentes id auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum licet hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei anfu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare presumperit indignationem Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursum · Datum Lugduni ·iii· nonas Maii · pontificatus nostri anno primo ·

Donatio de Catepoll ad sustentationem fratrum minorum ·

- 220 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum visuris vel audituris Willelmus comes de Ros salutem in Domino · Noverit universitas vestra me pro salute anime mee · uxoris mee · liberorum meorum · et omnium antecelsorum meorum et successorum meorum · et in compensationem dampnorum · injuriarum ac lesionum in ecclesias de Petyn et de Brachuli michi et meis a venerabili patre Archebaldo episcopo Moraviensi impositam · deflē concessisse et hac carta mea confirmasse Deo et Sancte Trinitati de Elgyn et Archebaldo episcopo et omnibus episcopis Moraviensibus fibi successoris ac capitulo ejusdem loci in puram et perpetuam elemosinam duas dauatas terre in Ros que vocantur Kattepoll · et unum quarterium terre qui vocatur Petkenny · per rectas divisas suas et cum omnibus pertinentiis suis ad viētum et sustentationem fratrum minorum qui pro tempore apud Elgyn in domo eorundem prope ecclesiam cathedralem habitaverint vel in posterum habitaturi fuerint · ita videlicet quod episcopus Moraviensis qui pro tempore fuerit de consilio capituli sui constituet et deputabit aliquem virum discretum et fidelem distributorem qui singulis annis in terminis suis omnimodam firmam dictarum terrarum plenius recipiet · et eandem in exhibitionem et usus necessarios dictorum fratrum salubriter

prout melius viderit expedire distribuet . Quod si dicti fratres minores ibidem non fuerint vel manere noluerint . firma dictarum terrarum per consilium dicti Episcopi et successorum suorum ac capituli Moraviensis in sustentationem duorum capellanorum in ecclesia cathedrali de Elgyn pro animabus omnium fidelium defunctorum in perpetuum ministraturorum penitus convertetur . manente penes dictum Episcopum et ejus successores inflititione et destitutione dictorum capellanorum . Quare volo et concedo ut dictus Episcopus et successori sui omnes episcopi Moravienes dictas terras per rectas divisas suas et cum omnibus pertinentiis suis in bosco . in plano . in pratis . in pascuis . in moris . in maresfis . in flagnis . in molendinis . in aquis . in piscariis . in viis . in femitis . in feris . in avibus . in domefticis et silvagiis et omnibus pertinentiis aſſimentis et libertatibus suis in puram et perpetuam elemosinam habeant teneant et possideant in posterum ad sustentationem alterutrius elemosine supranominate adeo libere quiete plenarie et honorifice sicut aliqua elemosina in toto regno Scotie liberius quietius plenius et honorificentius habetur tenetur et possidetur . Ego et heredes mei omnes pro servitiis quibuscumque et auxiliis que de predictis terris ab aliquo in posterum exigi poterunt plenius respondebimus . Quas etiam terras omnes cum suis pertinentiis . libertatibus eidem Episcopo et suis successoribus omnibus ad sustentationem dictae elemosine in perpetuum ego et heredes mei contra omnes homines et feminas warandizabimns . Quod si ego vel quisquam heredum meorum contra supradicta vel aliquod eorum aliquo tempore venire presumpferimus fuljeci me et heredes meos omnes jurisdictioni episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit et fede vacante decano et capitulo ejusdem loci . ut liceat eis tam me quam heredes meos ad obſervantium omnium predicatorum et singulorum fine strepitu quolibet per censuram ecclesiasticam districtius compellere . In cuius rei testimonium huic presenti scripto figillum meum appofui . hiis testibus domino Roberto Dei gratia episcopo Roffensi . domino Colino abate de Nova Ferina . magistro Ada de Derringtun precentore Roffensi . domino Matheo succentore Roffensi . magistro Rogero succentore ecclesie Moraviensis . domino Willelmo de Monte alto . domino Johanne de Cambrun . domino de Dundemor militibus . et aliis multis .

Dotatio capellaniarum Sancti Nicolai et Sancte Crucis.

- 221 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum vifuris vel audituris Hugo Herock burgensis de Elgin salutem in Domino . Noverit universitas vestra me in bona prosperitate conflitum · de confensu et voluntate Margarete uxoris mee · divine caritatis intuitu · et pro salute anime mee et anime dictae Margarite · et pro salute animarum parentum et liberorum nostrorum · necon et specialiter pro salute anime Alexandri tertii illuſtris Regis Scotie · et pro salute venerabilis patris domini Archebaldi Dei gratia Moravienſis epifcopi et omnium fucceſſorum fuorum epifcoporum Moravienſium · dediſſe · concesſiſſe et hac preſenti carta mea conſirmatſe in puram et perpetuam elemofinam de me et heredibus meis Deo et beate Marie et Omnibus Sanctis necon et ecclie Sancte Trinitatis de Elgin et predicto Archebaldo epifco po Moravienſi fili fucceſſuris et Decano et capitulo ecclie Sancte Trinitatis · totam terram meam de Daldeleyt per rectas divifas fuas et cum omnibus pertinentiis fuis in bosco et plano · in pratis et paſcuis · in moris et mareſiis · in aquis pifcariis et molendinis · omnibus aliis rectitudinibus · juribus et ayſiamentis ad dietam terram pertinentibus vel de jure in poſterum pertinere valentibus · ad ſuſtentationem duorum capellanorum perpetuo pro animabus noſtris et pro animabus omnium fidelium defunctorum di- vina celebraturorum · Ita ſciliect ut unus teneatur perpetuo divina celebrare ad altare Sancti Nicholai in ecclie Sancte Trinitatis de Elgyn · et alter ad altare Sancte Crucis in ecclie parochiali de Elgin · ille vero capellanus qui pro tempore celebraturus eſt divina ad altare Sancti Nicholai erit in omnibus et ſingulis obediens Decano et capitulo ſicut et ceteri capellani qui in capellis dictae ecclie Sancte Trinitatis celebrantes dicto Decano et capitulo tenentur obediare et adquiefcere · Quibus duobus capellani volo et concedo ut de firma predicta terre per epifcopum Moravienſem qui pro tempore fuerit et decanum et capitulum ecclie cathedralis ſingulis annis ad duos terminos Pentecostes videlicet et Sancti Martini in hyeme pro falariis eorundem capellanorum et ſuſtentatione duodecim marceſ ſterlingorum miniftrrentur · ſex videlicet uni · et ſex alteri · Si vero contingat quod firma dicta terre predictam ſumman duodecim marcarum excedat volo ut quantum exceſſerit de eadem in uſum dictorum altarium quo ad

ornamenta eorundem et necessaria plenius cedat et convertatur. Quare volo et concedo quod predicta ecclesia Sancte Trinitatis de Elgyn. prefatus Archebaldus Moraviensis episcopus et omnes succeffores sui Moravienfes episcopi et Decanus et capitulum Moraviensis ecclesie totam terram prenominatam de Daldeleyt cum omnibus pertinentiis suis. libertatibus et aliis ayfiamentis ad predictam terram spectantibus in puram et perpetuam elemosinam ad sustentationem dictorum capellanorum. ut superius expressum est adeo libere. quiete. plenarie et honorifice habeant. teneant et possideant in perpetuum sicut aliqua elemosina in regno Scotie ab aliquo liberius. quietius et honorificentius tenetur et possidetur. Salvo domino Regi forinfeco servitio quantum ad dictam terram pertinet. Et ut hec mea donacio. concessio et carte mea confirmacio rata fabilis et inconcussa permaneat predicti scripto sigillum meum una cum figillo dictae Margarete sponse mee est appensum. Hiis testibus domino Andrea abbate de Kynlos. domino Simone priore de Pluscardy. domino Willelmo priore de Urcharde. domino Willelmo de Doleys milite. Willelmo Wyfman. Willelmo de Brenneth dicto Tatanel Ada filio Stephani burgenfi de Elgyn. magistro Rogero de Innernarryn. domino Roberto vicario de Dufhus. domino Nicholao capellano vicario de Dundurkhus. et multis aliis. Datum apud Elgyn die Dominica in festo Nativitatis beate Virginis anno Domini .m⁹.cc⁹⁹. octogesimo sexto.

Concessio terre de Logyfenach capellano de Logy.

- 222 Omnibus has literas visuris vel audituris Archebaldus Dei gratia Moraviensis episcopus salutem in Domino sempiternam. Noveritis universi nos de voluntate et confusu Decani et capituli nostri concessisse. dedisse et hac predicti carta nostra confirmasse Johanni archidiacono Moraviensi totam terram ecclesie beati Johannis Baptiste de Logynfythenach cum omnibus juribus. afflamentis et commoditatibus ad eandem pertinentibus et in posterum pertinere valentibus. tenendam fibi et habendam in tota vita sua in puram et perpetuam elemosinam. secundum tenorem carte quondam Alexandri perillustris Regis Scottorum. qui prefatam terram bone memorie quondam Andree episcopo Moraviensi et suis succefforibus

et ecclesie Moraviensi dedit et concessit · ita videlicet quod prefatus Johannes quendam inveniet capellatum pro animabus predicti Regis et antecessorum et successorum suorum et prefati Andree episcopi et successorum suorum et omnium Christi fidelium missam in predicta ecclesia celebratrum · Ad cuius capellani sustentationem percipiet idem Johannes unam marcam annuam de vicario de Dyke qui pro tempore fuerit · medietatem scilicet ad festum Sancti Martyni in hyeme et aliam medietatem ad festum Pentecostes proximo sequens · et sic deinceps singulis annis · Nos vero et successores nostri predictam terram cum omnibus juribus afflamentis et commoditatibus ut predictum est eidem Johanni · sive statum suum mutaverit sive non · contra omnes homines in suo perpetuo warrantizabimus et defendemus · In cuius rei testimonium una cum sigillo nostro figillum commune capituli Moraviensis presenti scripto est appositum · Datum apud canoniam de Elgyn die Martis proximo post festum Sancti Matthie apostoli anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo septimo ·

Prefentatio capellani castri de Duffous ·

- 223 Venerabili in Christo patri et amico suo karissimo domino Archibaldo Dei gratia episcopo Moraviensi suis · R· le Chen eandem quam cordi suo proprio salutem · cum omni obsequio · reverentia et honore · Cum capella de castro nostro de Duffus per mortem domini Hugonis capellani defuncti vacat de jure et de facto · dominum Robertum capellatum nostrum una cum confusu Marie sponse nostro ad dictam capellam vobis presentamus · vestram reverendam paternitatem omni affectu rogantes quatenus ipsum ad hoc caritatis intuitu admittere dignemini · tantum si placet facientes ut a Deo condignam mereamini percipere mercedem et a nobis gratias et honores ubiores · In cuius rei testimonium presentibus literis figura nostra apposuimus · Datum apud Doffus die Jovis proxima ante festum Purificationis beate Marie anno Domini · m° cc° · nonagesimo sexto ·

Fundatio quinque capellanorum in capella beati Thome martyris .

- 224 Universis sancte matris ecclesie filii presentes literas inspecturis Thomas Ranulphi comes Moravie dominus Vallis Annandie et Mannie salutem in Domino sempiternam . Noverit universitas vestra quod cum nos pie devotionis affectu et provide deliberationis voto disponuerimus unam capellam nobilem ad decorem ecclesie cathedralis Moraviensis in cimiterio ejusdem ecclesie ex parte australi in honore beati Thome episcopi et martyris sumptibus nostris construere et edificare . accedente ad hoc consenuit et ordinatione ac licentia episcopali venerabilis in Christo patris domini Johannis Dei gratia episcopi Moraviensis et dominorum Decani et capituli ejusdem . nos ad honorem Dei et divini cultus ampliationem quinque capellanos perpetuos . pro salute anime magnifici principis et domini nostri domini Roberti Dei gratia Regis Scottorum illustris avunculi nostri . heredum et successorum suorum . et pro salute anime nostre . et animarum progenitorum nostrorum . heredum . affinium et amicorum celebraturos . in eadem fundare volumus et promittimus . ad quorum quinque capellanorum sustentationem damus concedimus et assignamus et presenti carta nostra confirmamus pro nobis heredibus et successoribus nostris viginti tres libras trefdecem solidos et quatuor denarios esterlingorum anni redditus perpetuis temporibus percipiendas et solvendas eisdem capellanis per manus ballivi nostri de Elgyn qui pro tempore fuerit de firmis nostris vicecomitatus ejusdem ad duos anni terminos . medietatem videlicet ad festum Pentecostes et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in hieme . Et si contingat . quod absit . aliquo casu contingente firmas nostras dicti vicecomitatus de Elgyn ad solutionem dictarum viginti trium librarum trefdecem solidorum et quatuor denariorum in toto vel in parte non sufficere . volumus concedimus et precipimus pro nobis heredibus et successoribus nostris quod plenaria fiat solutio prefatis capellanis de firmis et redditibus nostris vicecomitatus de Forays et de Innernys per manus ballivorum nostrorum dictorum trium vicecomitatum qui pro tempore fuerint . undecunque citius levari poterunt et expedicius terminis . suprascriptis absque alio mandato requirendo . Et ne contingat . quod absit . ob defectum solutionis hujusmodi divinum officium aliquatenus aut impediri vel differri . volumus et ordina-

mus pro nobis heredibus et successoribus nostris quod quotiescumque ballivi nostri antedicti in solutione hujusmodi in toto vel in parte per quindecim dies ultra aliquem predicatorum terminorum conjunctim vel divisim cessaverint · extunc singulis diebus quibus fuerat in solutione cessatum cui libet capellanorum predicatorum sex denarios esterlingorum solvere teneantur nomine pene · ad quam penam solvendam licet episcopo Moraviensi qui pro tempore fuerit vel ejus vices in spiritualibus gerenti · five fede vacante decano et capitulo · ippos ballivos per omnimodam censuram ecclesiasticam cohercere · et si fententiam suspensionis ab ingressu ecclesie ex causa predicta in ippos fulminari contigerit · eam quum per octo dies sustinuerint · volumus et precipimus pro nobis heredibus et successoribus nostris quod ab eisdem exigatur nostra plenaria foriffactura usibus dictorum capellorum applicanda · absque spe aliquuj remissionis antequam absolvantur · principali solutione nichilominus integraliter facienda · Nos etiam de speciali consensu et ordinatione dictorum domini Episcopi et capituli Moraviensis volumus et ordinamus pro nobis heredibus et successoribus nostris quod predicti quinque capellani in officiis divinis hunc modum perpetuis observent et cogantur observare · ut videlicet habitum honestum confuetum portent sumptibus propriis ipsorum capellanorum · et teneantur officiando interesse in choro ecclesie cathedralis matutinis · prime · majori missae · et utrisque vesperis · sicut aliarum capelliarum capellani · correctioni decani et capituli subjiciendo · et quod singulis diebus tam ferialibus quam festivis omnes quinque capellani predicti missas in predicta capella cotidie celebrant in modum qui sequitur · videlicet quod quilibet in ordine vicis sue missam principalem de Sancto Thoma episcopo et martyre cum nota · unam etiam de die · aliam de beata Maria Virgine · quartam pro defunctis · et quintam missam de Sancto Johanne Baptista privatum quolibet die · legitimo impedimentoo cessante · celebrare teneantur · Quotiescumque etiam aliquis predicatorum capellanorum quinque in fata deceperit vel alias loco suo cedere voluerit vel de jure seu per fententiam juste privatus fuerit · facta nobis denunciatione per episcopum vel ejus vices gerentem · vel per decanum et capitulum fede vacante · alterius loco ipsius subrogandi infra tempus a jure statutum presentationem nobis et heredibus nostris in presenti fundatione reservamus · Et ne contingat · quod absit · nos heredes nostros vel successores huic nostrae pie donationi et concessioni in aliquo opponere contradicere vel contravenire · volumus et concedimus pro nobis heredibus et

succeſſoribus noſtriſ quod epiſcopus Moraviensis qui pro tempore fuerit . vel fede vacante decañus et capitulum . quorum jurifdiſtioni et cohercione quoad hoc noſ nos ſpecialiter et exprefſe ſubmittimus per preſentes . noſ heredes noſtriſ et ſucceſſores per ommem cenzuram eccleſiaſticas . tam in perſonis quam in terris libere compellat et diſtringat ad obſervantiam omnium predictorum . Obligamus inſuper per preſentes noſ heredes noſtriſ et ſucceſſores ad predicta capella conſtruendam manutenendam et conſervandam temporibus perpetuis . et ad inveniendum libros . calices . veſtimenta . vinum . ceram et cetera ornementa ſufficientia in predicta capella ſumptibus noſtriſ prout ſupra premittitur . Volumus etiam et ordinamus quod unus prediectorum capellanorum qui per noſ heredes noſtriſ et ſucceſſores ad hoc ſpecialiter preſentatus fuerit de predictis viginti tribus libris tresdecem ſolidis et quatuor denariis percipiat centum ſolidos . qui diete capelle conſervande curam librorumque . omnium ornementorum . veſtimentorum . vini et cere ac omnium aliorum ad dietam capella pertinientium diligenter cuſtodiam gerat et habeat . reſervatis obventionibus monibus et ſingulis ejufdem capelle ecclie cathedrali de Elgyn predicta cui in nullo volumus per preſatam capellam noſtram prejudicium generari . Singuli vero reliquorum capellanorum percipient Septem marcas . Preterea preſenti ordinationi noſtre adjicimus ut predicti quinque capellani ſui preſentiam faciant apud Elgyn et reſidentiam perfonalem incipientes in iſtanti feſto Sancti Martini anno Domini millesimo .ccc^{mo}. viceſimo octavo ibidem in capella beate Marie Virginis miſſam dicendam cum nota celebraturi . alias vero miſſas ibidem vel in aliis capelliſ pro ordinatione Decani et capituli dicturi . quouſque predicta capella ad perfectam et felicem deducatur conſummationem . Et ut hec noſtra pia ordinatione et devota conceſſio perpetuum robur habeat firmitatis promittimus bona fide noſ ſuper hoc regiam confirmationem impetrare ſpecialem . In eujus rei teſtimoniū parti hujus scripture duplicate penes capitulum in ecclie Moraviensi reſidenti ſigillum noſtrum . parti vero reſidenti penes noſ ſigillum predicti domini Epifcopi autenticum una cum ſigillo comuni capituli Moraviensi ſunt appenſa . Aetum et datum apud Elgyn .xvi. die mensis Mayy anno et ciclo ſupradictis .

Preceptum de investitura capellanorum in ecclesia de Lochalveth .

- 225 Johannes permisso divina Moraviensis ecclesie minister humilis dilecto
fibi in Christo domino Cristino perpetuo vicario de Lochalveth salutem .
Vobis in virtute obedientie firmiter precipiendo mandamus quatinus ple-
nam investituram et corporalem possessionem ecclesie de Lochalveth pre-
dictae . vacantis per resignationem domini Aymeri de Wenton dudum rec-
toris ecclesie ejusdem . domino Johanni de Dichton procuratori capella-
norum capellaniarum ecclesie nostre cathedralis de Elgyn predictae cum
omnibus suis juribus et pertinentiis fideliter tradatis . vice et auctoritate
nostra quas vobis specialiter committimus per presentes . In cuius rei testi-
monium has litteras nostras figillo nostro signatas vobis mittimus patentes .
Datum apud Fyndlargis die Lune in castro beati Marci evangeliste anno
Domini .ccc°. tricelimo tertio .

Donatio unius petre cere annuatim ad luminare altaris beate Marie .

- 226 Omnibus hoc scriptum vifuris vel audituris Adam de Berewyco filius Wil-
lelmi de Berewyco quondam burgenis de Elgyn eternam in Domino salutem . Noveritis universi me concessisse et ad feodam firmam demississe
Johanni filio Nicholai burgeni de Elgyn unam botham debilem et ruino-
fam quam propter impotentiam et impossibilitatem meam et frequentem
absentiam meam de partibus manutenere nec reparare potui . jacentem in
medio ville de Elgyn inter terram Ricardi de Cotis ex parte orientali et
forum ex occidentali . tenendam et habendam prefato Johanni heredibus
suis vel assignatis libere . quiete . pacifice et honorifice in perpetuum . red-
dendo inde annuatim ad luminare beate Marie in capella infra ecclesiam
beati Egidii unam petram cere ad terminos confuetos . mihi vero et heredi-
bus meis annuatim nomine feodi tres denarios boni argenti ad festum Sancti
Egidii absque omni alio onere exactione petitione five demanda seculari .
Ego vero et heredes mei predictam botham cum omnibus et singulis per-
tinentiis suis libertatibus commoditatibus et assignamentis ejusdem prefato Jo-
hanni heredibus suis vel assignatis pro firma supradieta contra omnes ho-

mines et feminas warrantizabimus et in perpetuum defendemus . Et si contingat me heredes meos vel aliquem nomine nostro contra presentem concessionem meam aliqualiter in futurum revenire seu reclamare · quod absit · obligo me et quemcunque contravenientem fide mea super hoc preflita corporali · tactis facrofancis evangelii · magno juramento ad solvendum fabrice ecclesie fratrum predicatorum de Elgyn nomine pene centum solidos bonorum sterlingorum ante omnem litis ingressum · nihilominus presenti scripto in robore suo sine fine duraturo · subiendo me et heredes meos seu quemcunque nomine nostro contravenientem jurisdictioni et coercioni domini officialis curie Moravienis qui pro tempore fuerit ut liceat ei tam me quam heredes meos ac quemcunque contravenientem ut superius est expressum ad omnia et singula predicta fideliter observanda per censuram ecclesiasticam monitionibus tantummodo premissis districtus compellere et coercere · In quorum omnium [testimonium] sigillum meum presenti scripto apposui et ad majorem securitatem sigilla officialatus curie Moravienis · Walteri filii Radulphi tunc prepositi · Willelmi Ydil et Willelmi Vitrearii tunc temporis ballivorum burgi de Elgyn una cum sigillo communi ejusdem presentibus apponi procuravi apud Elgyn in festo Sancti Gregorii · anno gratie M° CCC · quadragesimo tertio · Testibus Johanne Fercardi · Willelmo de Strabroch · Johanne Peny · Vofualdo de Aberkerdor · Rogero de Strevelyn · Symone Yong burgenibus de Elgin · et multis aliis ·

Confirmatio ecclesiarum ·xvii· capellanis residentibus ·

- 227 Clemens episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam · Sedis apostolice providentia circumspæcta in hiis que ecclesiasticarum personarum illarum presertim que continuum exhibent Domino famulatum commoditatem respiciunt libenter confuevit apostolici favoris presidium impertiri · Petitione siquidem venerabilis fratris nostri Johannis episcopi Moravienis nuper nobis exhibita continebat quod cum in ecclesia Moravieni sint decem et septem capellani perpetui continue residentes divinaque officia ibidem celebrantes capellanias perpetuas obtinentes in ipsa qui de redditibus eis assignatis honeste sustentari non poterant · quondam Thomas Ranulphi

comes Moravie jus patronatus et advocationem parochialis ecclesie de Lochalveth Moraviensis dyoceos que ad ipsum Comitem mero jure pertinebat capellanis prefatis in puram et perpetuam elemosinam concepit et donavit · idemque Episcopus · habitu super hiis cum dilectis filiis Decano et capitulo ejusdem ecclesie Moraviensis frequenti diligent et solempni tractatu · parochiale ecclesiam predictam · cuius fructus et proventus viginti · (neconon de Bruneth et de Altre prefate Moraviensis dyoceos parochiales ecclesias · quarum collatio ad ipsum Episcopum jure ordinario pertinet · quarumque decime et annui redditus universi quadraginta) librarum Turenensium parvarum hiis diebus deductis oneribus ordiariis earundem valorem annum non excedunt · dictis decem et septem capellaniis in augmentum reddituum earundem contulit et donavit per ipsos capellanos perpetuo poscidendas · specialiter statuendo quod in predictis ecclesiis per vicarios perpetuos instituendos in eisdem · qui de fructibus et redditibus earundem ecclesiarum congruam recipient portionem ex qua jura episcopalia solvere et alia eis incumbentia onera valerent supportare · deserviretur laudabiliter in divinis · prout premissa et alia in patentibus literis Episcopi et Comitis predicatorum eorum sigillis sigillatis · quarum tenores de verbo ad verbum presentibus inferi fecimus · plenius continetur · Quare pro parte dicti Episcopi nobis extitit humiliter supplicatum ut donationes et concessiones ecclesiarum predictarum sicut premittitur eisdem capellaniis factas confirmare ex certa scientia dignaremur · Nos igitur ipsius Episcopi in hac parte supplicationibus inclinati donationes et concessiones et statuta predicta rata et grata habentes illa ex certa scientia auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus · supplentes omnem defectum si quis forsan in premissis intervenerit apostolice plenitudine potestatis · Tenores vero dictarum literarum tales sunt ·

Venerabili in Christo patri domino Johanni Dei gratia episcopo Moraviensi Thomas Ranulphus comes Moravie dominus vallis Anandie et Manie salutem · Attendentes continuos labores et officia quos et que tam nostrarum quam alii capellaniarum capellani ecclesie vestre Moraviensis sustinere debent et sustinent diebus ac noctibus in divinis officiis exequendis in eadem divine caritatis intuitu · jus patronatus five advocationem ecclesie parochialis de Lochalveth Moraviensis dyoceos quod vel que ad nos mero jure dinoscitur pertinere dictis capellaniis tam nostris quam aliis capellania-

rum capellani in puram et perpetuam elemosinam concedimus et donamus per prefentes · paternitati vestre reverende supplicantes cum instantia quanto in augmentum falariorum capellanorum predictorum tam nostrorum quam aliorum dictam ecclesiam de Lochalveth in propriis usus conferre velitis eisdem in perpetuum et pontificali auctoritate confirmare · In cuius rei testimonium has literas nostras magno sigillo nostro signatas vobis mittimus patentes · Datum apud canoniam de Elgyn decimo octavo die mensis Octobris anno Domini ·ccc⁹. trigesimo primo ·

Universis sancte matris ecclesie filiis ad quos prefentes litere pervenerint Johannes permissione divina Moraviensis ecclesie minister humilis salutem in Domino semperternam · Cum secundum Apostolum qui altari servit vivere debeat de altari · nos pia meditatione penfantes continuos labores et servitia quibus perpetui capellani capellaniarum ecclesie nostre Moraviensis predice diebus et noctibus in divinis exequendis officiis astringuntur in ipsa · et quod portiones corundem et falaria ad iporum sustentationem sufficientem et honestam non sufficient hiiis diebus · habito super hoc frequenti diligenti solempnique tractatu cum Decano et capitulo nostro · de unanimi assensu et consensu eorundem · ad laudem et honorem sancte et individue Trinitatis · beate Marie Virginis et Omnium Sanctorum Dei · damus · concedimus et tenore presentium confirmamus in perpetuum capellani capellaniarum antedictis · tam videlicet capellani nobilis viri domini Thome Ranulphi comitis Moravie et domini vallis Anandie et Mannie quos fundavit vel fundabit in eadem · quam aliis capellaniarum capellani · ecclesiam parochiale de Lochalveth Moraviensis dioceos · cum omnibus suis juribus et pertinentiis · cuius ecclesie jus patronatus sine advocationem dominus Comes antedictus verus patronus ejusdem capellani capellaniarum antedictis tam suis quam aliis dedit et concessit in puram et perpetuam elemosinam · interveniente ad hoc consensu et auctoritate nostra speciali · Nos etiam · eodem interveniente consensu et assensu decani et capituli nostri · damus et concedimus ac per prefentes confirmamus in perpetuum capellani capellaniarum antedictis tam prefati domini Comitis quam aliis · ecclesiastis parochiales de Bruneth et de Altre Moraviensis dioceos · quarum collationem ad nos pleno jure dinoscitur pertinere · quaquidem ecclesiastis de Lochalveth · de Bruneth et de Altre cum omnibus suis juribus et pertinentiis ad divini cultus am-

pliationem damus et concedimus et pontificali auctoritate confirmamus in usus proprios et pleno jure capellanis capellaniarum antedictis in augmentum portionum et salariorum suorum . fructibus ipsarum equaliter annuatim inter eosdem dividendis . falvis portionibus viciorum in predictis ecclesiis defervientium . et nobis et successoribus nostris episcopalibus . et archidiaconis archidiaconalibus confuetis . Nos etiam . eodem interveniente consensu Decani et capituli nostri . consentientibus etiam capellaniarum capellanis antedictis . volumus statuimus et ordinamus quod singuli aliarum capellaniarum capellani jam fundati live in posterum fundandi semel in septimana quilibet videlicet unam missam pro defunctis . que dicitur requiem . exnunc celebrent et celebret pro anima nobilissimi principis bone memorie domini Roberti Regis Scotie . et pro salute dicti domini Comitis . ac etiam pro anima sua cum ab hac luce migraverit . nec non pro animabus antecessorum et successorum suorum et omnium fidelium defunctorum . Nos etiam volumus statuimus et ordinamus quod quilibet capellaniarum capellanus tam dicti domini Comitis quam aliarum speciale faciat commemorationem et memoriam singulis diebus in missis suis et suffragiis pro anima bone memorie dicti Roberti Regis Scotie . et pro salute et anima dicti domini Comitis . ac etiam pro anima nostra et pro animabus patris et matris cum ab hac luce migraverimus . nec non pro animabus predecessorum et successorum nostrorum episcoporum Moraviensium et omnium fidelium defunctorum . ad que omnia et singula tenenda firmiter et facienda fideliter juxta ordinationem nostram antedictam quilibet dictarum capellaniarum capellanus in prima sua receptione speciali juramento fit astricatus . fundatione capellaniarum dicti domini Comitis juxta ordinationem prius factam de eadem in omnibus ceteris remansura . In quorum omnium testimonium utrique parti hujusmodi scripture in modum cirograffi consecrate sigillum nostrum autenticum una cum sigillo capituli nostri est appensum . Actum et datum in capitulo nostro supradiecto decimo octavo die mensis Octobris . anno Domini ·ccc⁹· tricelimo primo .

Nulli ergo omnino liceat hominum hanc paginam nostra confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire . Si quis autem hoc attemptare presumperit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursum . Datum Avignon . ii . Idus Junii pontificatus nostri anno nono .

Carta foundationis de uno capellano fuper firma terre de Mayn .

- 228 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Alexander de Menerys dominus de Lambrid eternam in Domino salutem . Noverit universitas vestra quod cum dilectus et specialis amicus meus magister Johannes de Inuernys cancellarius ecclesie Moraviensis volens in eadem ecclesia unum capellatum fundare . pro anima sua . anima mea et anima Alianore matris mee perpetuo celebraturum . tradidisset mihi in pecunia numerata centum et viginti marcas sterlingorum ad comparandum fibi et assignatis suis in perpetuum annum redditum octo marcarum sterlingorum . Ego in recompensationem dicti anni redditus octo marcarum per me comparandi do et concedo ac presenti scripto meo confirmo predicto magistro Johanni et assignatis suis in perpetuum annum redditum octo marcarum sterlingorum percipiendum singulis annis de firma terre mee de Mayn libere fine omni onere . contributione . exactione vel demanda quibuscumque nunc contingentibus vel in futurum contingere qualitercumque valentibus . quas quidem octo marcas sterlingorum obligo me et heredes meos et nobis quocumque titulo successuros fide media et juramento prestito corporali solvere apud canoniam de Elgyn eidem magistro Johanni et assignatis suis singulis annis in perpetuum ad duos anni terminos . medietatem ad festum Penthecofes et aliam medietatem ad festum Sancti Martyni in yeme . sub pena unius petre cere ecclesie Moraviensi supradiete per me heredes meos et nobis successuros solvende quotiens post quindecim dies alicujus terminorum supradiectorum in solutione dictarum octo marcarum in toto vel in parte fuerit cessatum . termino prime solutionis incipiente ad festum Sancti Martyni proxime futurum . Et si contingat aliquo casu dictas octo marcas de firma terre de Mayn supradiete non posse levari . volo et concedo pro me heredibus meis et nobis successuris quod tota baronia mea de Lambride . accedente ad hoc voluntate consensu et confirmatione Margarete et Alicie fororum viduarum dominarum de Kynnermond et Sandfurd ac Galfridi filii et heredis Elene tertie fororis earundem . superiorum dominorum dictae baronie . ad solutionem dictarum octo marcarum obligata fit et specialiter astricta . nullo proponendo obstante . Insuper si contingat . quod ablit . me heredes meos vel nobis successuros contra hanc donationem meam in aliquo venire

vel eidem contradicere seu super ea litem movere · obligo me et eos in centum libris sterlingorum fabrice ecclesie cathedralis supradicta nomine pene solvendis ante omnem litis ingressum · prefente donatione mea nichilominus in suo labore perhenner duratura · et volo quod totiens pena supradicta committatur quotiens prefenti donationi mee fuerit contradicatum cum effectu · subjiciens etiam me heredes meos et nobis successuros jurisdictioni domini Episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit aut vices ejus gerentis ac capituli sui sede vacante ut licet eis et eorum cuilibet me heredes meos et nobis successuros ad omnia premissa et quodlibet premisorum inviolabiliter observanda ac terrarum mearum supradiistarum incolas et firmarum receptores ad solutionem prenominatarum octo marcarum per omnimodam censuram ecclesiasticam · et si opus fuerit per namationem captionem et distributionem bonorum tam meorum heredum et successorum quam incolarum eorundem et firmarum receptorum · arcus cohercere · In cuius rei testimonium sigillum meum una cum figillis Margarete · Aylie et Galfridi prenominatorum presenti scripto est appensum · Datum apud Elgyn ultimo die Augufti anno Domini ·m°·ccc°· quinquagesimo ·

Testificatio de emptione de Aberbrandely ·

- 229 Universis sancte matris ecclesie filii ad quos presentes literae pervenerint Willelmus decanus et capitulum ecclesie Moraviensis salutem in Domino · Noverit universitas vestra quod nos per presentes testificamur quod nobilis domina domina Ysabella Ranulphi comitissa Moravia cum sua propria pecunia emit medietatem terrarum de Aberbrandely cum omnibus iuribus et pertinentiis ad eandem spectantibus seu in posterum spectare valentibus a nobili viro domino Comite de Fyf · et hoc omnibus quorum interest tenore presentium significamus · In cuius rei testimonium sigillum commune capituli supradicti presentibus est appensum apud capitulum nostrum supradictum in festo Purificationis beate Marie Virginis anno gratie ·m°·ccc°· quinquagesimo ·

Fundatio capellani super terris de Ardtrilly et de Croy .

230 Univerfis hoc scriptum vifuris vel audituris Johannes de Moravia panetarius Scotie eternam in Domino falutem . Noverit univerfitas veftra quod cum dilectus et specialis amicus meus magifter Johannes de Inuerlys cancellarius eccliefie Moravienfis volens in eadem eccliefia unum capellanum fundare pro anima fua et anima bone memorie domini Andree de Moravia patris mei perpetuo celebraturum tradidiffet mihi in pecunia numerata centum marcas fterlingorum ad comparandum fibi et affignatis fuis in perpetuum annum redditum octo marcarum fterlingorum . Ego Johannes de Moravia antedictus in recompensationem dicti anni redditus octo marcarum fterlingorum per me comparandi do et concedo ac prefenti fcripto meo confirmo predicto magiftro Johanni et affignatis fuis in perpetuum annum redditum octo marcarum fterlingorum percipiendum fngulis annis de firma terrarum mearum de Artrely et de Croy libere et fine omni onere contributione exactione vel demanda quibuscumque nunc contingentibus vel in futurum contingere qualitercumque valentibus . Quas quidem octo marcas fterlingorum oblico me heredes meos et nobis quo cumque titulo fucceffuros folvere apud canoniam de Elgyn eidem magiftro Johanni et affignatis fuis fngulis annis in perpetuum ad duos anni terminos . medietatem ad festum Penthecoftes et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in yeme fub pena unius petre cere eccliefie Moraviensi fupradiete per me heredes meos et nobis fucceffuros folvende quotiens poft quindecim dies aliquis terminorum fupradiectorum in folutione dictarum octo marcarum in toto vel in parte fuerit ceffatum . termino prime folutionis incipiente ad festum Penthecoftes proximo futurum . Et fi contingat aliquo caſu dictas octo marcas de firma dictarum terrarum de Artrely et de Croy non poſſe levari . volo et concedo pro me hereditibus meis et nobis fucceffuris quod omnes terre quas hereditarie teneo de Epifcopo et eccliefie Moraviensi . accedente ad hoc voluntate et confenſu venerabilis patris domini Johannis Dei gratia epifcopi Moravienfis et capituli fui . ad folutionem dictarum octo marcarum obligate et specialiter aſtriſte [ſint] nullo proponendo obſtante . Inſuper fi contingat . quod abſit . me heredes meos vel nobis fucceffuros contra hanc donationem meam in aliquo venire vel eidem contradicere vel ſupra

eam litem movere · obligo me et eos in centum libris sterlingorum fabrice ecclesie cathedralis de Elgyn nomine pene solvendis ante omnem litis ingressum · presenti donatione mea nihilominus in suo robore perhenuiter duratura · Et volo quod totius pena supradicta committatur quotiens presenti donationi mee fuerit contradicatum cum effectu · subiciens etiam me heredes meos et nobis succeſſuros jurisdictioni domini episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit aut ejus vices gerentis ac capituli sui fede vacante ut liceat eis et eorum enilibet me heredes meos et nobis succeſſuros ad omnia premilla et quodlibet premissorum inviolabiliter obſervanda · ac terrarum mearum supradipterum incolas et firmarum receptores ad solutionem prenominatearum octo marcarum per omnimodam censuram ecclesiasticam et si opus fuerit per namationem captionem et districtionem bonorum tam meorum heredum et succeſſorum quam incolarum earundem et firmarum receptorum arcus cohercere · In cuius rei testimonium sigillum meum una cum sigillis domini Episcopi ac capituli sui presenti scripto est appensum · Datum apud Elgyn duodecimo die Aprilis anno Domini ·m°·ccc°· quinquagesimo primo ·

Ordinatio Johannis de Inuernys de distributione ·viii· marcarum ·

- 231 Universis presentes literas inspecturis Johannes de Inuernes cancellarius ecclesie Moraviensis salutem in Domino sempiternam · Noverit univeritas vestra quod cum dominus meus Johannes de Moravia panetarius Scotie et heredes sui teneantur obligati solvere apud Elgyn singulis annis in perpetuum mili et assignatis meis octo marcas sterlingorum · prout in carta sua super hoc confecta plenius continetur · ego Johannes prenominatus de supradictis octo marcis ordino et assigno sex marcas singulis annis in perpetuum solvendas ad duos anni terminos · scilicet medietatem infra quindecem dies post festum Penthecoſtes et aliam medietatem infra quindecem dies post festum Sancti Martini in yeme · uni capellano perpetuo celebranti pro anima mea · animabus patris mei et matris mee · anima bone memorie domini Andree de Moravia patris Johannis supradicti · et animabus omnium fidelium defunctorum · ad altare sancte crucis in ecclesia Sancte Trinitatis

de Elgyn · qui quidem capellanus habitum portabit in ecclesia et omnibus horis divinis tam nocturnis quam diurnis sicut capellani in ecclesia primo fundati tenebitur interesse · Item ordino et assigno duos solidos et octo denarios annui redditus thesaurarie singulis annis solvendos pro pane vino et cera prefato capellano ministrandis · Et volo quod predicto capellano cedente vel decedente alius capellanus per capitulum quanto celerius fieri potest loco ejus fubrogetur · ne anime supradicte diu careant debitis orationum suffragiis · Item ordino et assigno decem solidos annui redditus una cum aliis decem solidis alibi assignatis distribuendos singulis annis die anniversarii mei sicut fit distributio in anniversario magistri Johannis de Spaldyng · Item ordino et assigno decem solidos annui redditus distribuendos singulis annis die anniversarii domini Andree de Moravia inter capellanos et vicarios qui officiis exequiarum fuarum cum nota celebrandis personaliter interfuerint · absentibus et non tempestive venientibus totaliter exclusis · Item ordino ad luminare Sancte Crucis duos solidos · et ad luminare beate Marie Virginis duos solidos iterlingorum singulis annis in perpetuum solvendos · ita quod ecclesia et dictorum luminarium custodes teneantur singulis annis die anniversarii predicti domini Andree quando officia exequiarum fuarum celebrantur quatuor cereos ardentes circa tumulum suum ministrare · conservatores autem presentis ordinationis mee omnipotentis Dei gratia visitet et protegat · violatores vero iusticia divina percellat · Amen · In cuius rei testimonium sigillum meum una cum sigillo communii capituli presentibus est appensum · Datum apud canoniam de Elgyn anno Domini ·ccc· quinquagesimo primo vicefimo die mensis Aprilis ·

Fundatio unius capellani super terris de Aberbrandali ·

- 232 Universis sancte matris ecclesie filiis ad quos presentes litere pervenerint Ysabella Ranulphi comitissa Moravie salutem in Domino sempiternam · Noverit universitas vestra nos pie devotionis affectu et voto provide deliberationis ad honorem Dei et divini cultus ampliationem · de consenu et assensu reverendi in Christo patris ac domini domini Johannis Dei gratia episcopi Moraviensis · decani et capituli ejusdem · fundasse unum capellatum

perpetuum pro salute anime magnifici viri domini Thome Ranulphi quondam comitis Moravie mariti nostri et pro salute anime nostre et animarum progenitorum nostrorum heredum affinium et amicorum celebraturum in ecclesia Moravensi. Ad cujus capellani fustentationem damus concedimus et assignamus centum solidos sterlingorum anni redditus perpetuis temporibus percipiendos. videlicet septem marcas de firmis et commoditatibus medietatis totius terre ecclesie de Abirbrandely quam habemus ex venditione nobilis viri domini Duncani comitis de Fyffe nobis facta. quam terram dictus Comes in feodo et hereditate tenuit ab episcopis et ecclesia Moravensi. confensu et assensu predictorum venerabilis in Christo Patris ac domini domini Johannis Dei gratia episcopi Moraviensis ac dominorum decani et capituli ejusdem ad hoc accendentibus specialiter hac de causa. pro quadam summa pecunie quam eidem domino Comiti ad redemptionem vite sue de manibus Anglicorum uno die persolvimus. dimidiam vero marcam residuam de quodam annuo redditu unius marce in quo David de Neucob' heredes fui vel assignati in perpetuum nobis tenentur obligati pro duabus perticatis burgagii jacentibus ex parte boreali burgi de Elgyn inter terram quondam Johannis Dryng ex parte orientali et terram Bricii cisoris ex parte occidentali cum croftis earundem se ad aquam de Loffy extendentibus. una cum octo acris in prepositura de Elgyne eisdem annexis. Qui quidem capellanus in ecclesia Moravensi sicut alii capellani ab antiquo fundati habitum portabit. et omnibus horis canonicas interesse tenebitur. et ad altare beati Thome Martyris missam suam continue celebrare. excepto quod volumus et ordinamus quod idem capellanus in quilibet septimana bis in capella beate Marie Virginis in castro ad altare beati Johannis Baptiste celebret annuatim. et quod recipiat dimidiari marcam de annuo redditu marce supradiete residuam videlicet tres solidos et quatuor denarios ad inveniendum ceram. panem et vinum pro altari beati Johannis Baptiste supradiete. et tres solidos et quatuor denarios pro ceteris ornamentiis ejusdem altaris. Preterea damus et concedimus per presentes omnibus canonicas ecclesie Moraviensis. vicarijs. capellanis et aliis de choro ejusdem presentibus pro anniversario nostro singulis annis solempniter celebrando. et ad inveniendum panem ceram et vinum et cetera ornamenta ad usum capellani nostri supradieti ad supradictum altare beati Thome.

quicquid in perpetuum levari poterit de medietate supradiete terre de Aberbrandalys ultra septem marcas predicto capellano assignatas equali portione dividendum . Et si contingat quod de dicta medietate terre ultra falarium predicti capellani nichil levari poterit . volumus quod predictus capellamus licet nichil ultra restet falarium suum integrum habeat et recipiat . Insuper damus et in perpetuum concedimus ad inveniendum ceram . panem . vinum . et cetera ornamenta altaris beati Thome supradieti tam capellanis domini nostri supradieti quam capellano nostro proprio . novem solidos annui redditus annuatim percipiendos de quodam burgagio quod de nobis tenet hereditarie ad feodosfirmam Adam filius Robineti ad terminos usuales . Quotienscumque vero predictus capellamus in fata deceperit vel aliter loco suo cedere voluerit vel de jure per tententiam privatus fuerit volumus . accedente ad hoc consensu et assensu dicti domini Episcopi . quod post mortem nostram supradieti decanus et capitulum loco sui alium virum ydoneum provideant et instituant . qui eidem capellano de suo falario predicto faciant responderi et persolvi de terris de Abirbrandaly supradicatis . quas cum omnibus commoditatibus et pertinentiis in ordinatione et dispositione dictorum decani et capituli in perpetuum committimus per presentes . In ejus rei testimonium sigillum nostrum una cum figillis venerabilium dominorum supradicitorum Episcopi Decani et capituli presentibus est appensum . Datum apud canoniam de Elgyn sexto decimo die mensis Julij anno gratie . millesimo ccc . quinquagesimo primo .

Confirmatio Thome de Moravia de capellania octo marcarum .

- 233 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Thomas de Moravia panarius Scotie eternam in Domino salutem . Noverit universitas vestra cartam bone memorie Johannis de Moravia fratri mei senioris concessam magistro Johanni de Inuernys cancellario ecclesie Moravienis de annuo redditu octo marcarum sterlingorum solvendo eidem magistro Johanni et assignatis suis in perpetuum apud canoniam de Elgyn singulis annis ad duos anni terminos . medietatem videlicet infra quindecem dies post festum Penthecostes et aliam medietatem infra quindecem dies post festum Sancti Martini in yeme . obliga-

tis ad hoc omnibus terris quas idem Johannes et progenitores sui tenuerunt hereditarie de episcopo et ecclesia Moraviensi et etiam ego nunc hereditarie teneo · non abolitam non cancellatam nec in aliqua fui parte vitiatam · [me] vidisse et diligenter inspexisse · que carta cum omnibus et singulis punctis in ea contentis voluntarie et scienter approbo ratifico et per presentes confirmo pro me heredibus meis et nobis quocunque titulo successuris · Et quia predictus coagister Johannes ordinavit et assignavit de prefatis octo marcas fex marcas singulis annis solvendas uni capellano celebranti perpetuo ad altare Sancte Crucis in ecclesia Sancte Trinitatis de Elgyn pro anima sua et anima bone memorie domini Andree de Moravia patris mei · et decem solidos annui redditus distribuendos singulis annis die anniversarii predicti domini Andree inter capellanos et vicarios qui officiis exequiarum cum nota celebrandis personaliter interfuerint · et quatuor cereos illo tempore circa tumulum ejus ardentes etiam ordinavit · Summe desidero ut annuus redditus octo marcarum supradiictarum firmiter et perpetuo duret et nullo unquam tempore deficiat · Quare volo et concedo pro me heredibus meis et nobis quocunque titulo successuris ut si contingat aliquo casu dictas octo marcas de supradiictis terris obligatis non posse levari · quod ad eorum solutionem terminis et loco supradiictis faciendam omnes terre mee de Petyn obligate sint et firmiter astriete · nullo proponendo obstante · carta nihilominus supradicta cum omnibus in ea contentis in suo robore perheniter duratura · In cuius rei testimonium sigillum meum presenti scripto est appensum · Datum apud Elgyn octavo die mensis Maij · anno Domini · millesimo ecento quinquagesimo tertio ·

Dotatio capellanie de Inuernys ·

- 234 David Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis salutem · Noverit universitas vestra · de procuratione et supplicatione speciali dilecti et specialis burgensis nostri de Inuernys Johannis dicti Scot · convocata prius ad hoc communitatis dicti burgi majori parte et faniori · in prefentia nostra consentientis · die Martis proxime post festum assumptionis beate Marie Virginis · in cimiterio capelle beate

Marie Virginis de Inuernys · anno Domini · millesimo ccc· quinquagesimo nono · intuitu caritatis et pro salute anime nostre · antecefforum et fuccefforum nostrorum quorumcunque · ad laudem et honorem Dei · beate Marie Virginis · et omnium sanctorum sanctarumque · nos dedisse concefſiſſe et hac prefenti carta nostra confirmasse Deo et capelle beate Virginis Marie de Inuernys · ad fuftentationem unius capellani ibidem divina celebrantis · unam peciam terre de le *Cras* cum pertinentijs continentem duodecim acras terre jacentem juxta terram beate Marie Virginis parochialis ecclesie ejusdem burgi de Inuernys ad austrum ex parte una · capitatem fuper le *Scathegate* ad orientem · extendentemque se in longitudine equipollenti cum terra beate Marie supradiete · et inter le *Cras* ad boream ex parte altera · tenendam et habendam dictam peciam terre cum pertinentijs suis in puram et perpetuam elemosinam dicte capelle in perpetuum adeo libere et quiete plenarie integre et honorifice bene et in pace sicut aliqua terra elemosinaria alicui ecclie infra regnum nostrum a nobis feu a predecefforibus nostris liberius dari poterit vel concedi teneri feu haberet · In cuius rei testimonium presentem cartam figilli nostri munimine fecimus roborari · Testibus venerabilibus in Christo patribus Willelmo epifcopo Sancti Andree · Patricio epifcopo Brechynensi cancellario nostro · et Alexandro epifcopo Roffensi · Roberto fenescallo Scotie comite de Stratheryn nepote nostro · Willelmo comite de Rofs · magistro Waltero de Wardlaw archidiacono Laudonie · magistro Alejandro Bur archidiacono Moraviensi · Waltero de Halyburton et Johanne Herys milibus · Apud Sconam in pleno parlimento nostro ibidem tento vicefimo sexto die Octobris anno Domini supradieto et regni nostri trigesimo ·

Resignatio pecie terre a communitate burgi de Inuernys ·

- 235 Onnibus has literas visuris vel audituris burgenſes et communitas burgi de Inuernys falutem in Domino sempiternam · Noverit universitas veftra quod cum pie devotionis sinceritas affectum animi ferentissimi principis domini nostri domini David Dei gratia Regis Scotorum illuſtris dudum induceret ut ad fuftentationem cujuſdam capellani divina celebrantis apud ca-

pellam beate Marie burgi predicti possessiones ejusdem capelle de aliquali redditu ampliaret · nos ad reverentiam excellentie regie et ad Johannis dicti Scot comburgenis nostri instantiam specialem · die Martis proximo post festum assumptionis beate Marie Virginis · in cimiterio capelle predice · anno Domini millesimo ·ccc⁹· quinquagesimo nono · de unanimi confessu et assensu omnium nostrum · per fustum et baculum fursum reddidimus ac pro nobis et successoribus nostris five heredibus pure et simpliciter in perpetuum resignavimus domino nostro Regi predicto omne jus et clameum que habuimus seu habere potuimus aut que heredes seu successores nostri aliquo tempore in posterum habere poterunt quoquo titulo in quadam pecia terre de le *Cras* cum pertinentijs continente octodecim aeras terre · jacente juxta terram beate Marie parochialis ecclesie dicti burgi ad austrum ex parte una · capitante super le Seathgate ad orientem · extendentemque se in longitudine eque protensa cum terra beate Marie supradicte · et inter le *Cras* ad boream ex parte altera · in qua quidem pecia terre cum pertinentijs dominus noster Rex predictus predictam capellam in puram et perpetuam elemosinam per suam cartam infeodavit ut in eadem carta clarissimum continetur · renunciando pro nobis heredibus et successoribus nostris in perpetuum ibidem et etiam per presentes omni juri clameo et actioni que et quam nos habuimus vel habere poterimus ac que et quam heredes seu successores nostri habebunt vel habere poterunt in peciam terre supradic tam · Et in casu quo contigerit nos heredes seu successores nostros contra premissa vel aliquod premissorum quicquam facere vel attemptare · obligamus nos et ipsos heredes ac successores nostros strictius quo possumus per presentes in centum libris sterlingorum solvendis fabricae cathedralis ecclesie Moraviensis nomine pene totiens quotiens casus contigerit · quod absit · in futurum · predicta carta regia et presentibus literis in suo robore nichilominus duraturis · supponentes nos et ipsos cohercioni domini episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit et ministrorum suorum fine cuiuscunque alterius judicis vel potestatis licentia et absque allegatione vel pretextu aliquujus juris vel privilegij in hoc casu · In cuius rei testimonium sigilluni commune burgi nostri predicti presentibus apposuimus · Aetum et datum apud Inuernys quarto die mensis Marcii anno predicto ·

Carta Johannis episcopi quatuor capellanis conceffa .

236 Univerfis sancte matris ecclesie filijs ad quorum notitiam prefens scriptum pervenerit Johannes Dei gratia Moraviae episcopus eternam in Domino salutem . Noverit univeritas vestra quod nos cum confenu et confilio Decani et capituli nostri . pro salute anime nostre . nec non parentum nostrorum . damus concedimus assignamus et tenore presentium confirmamus quatuor capellanis perpetuis ecclesie nostre predicte et successoribus suis in perpetuum . videlicet dominis Waltero de Branach capellano domini nostri Regis . Johanni del Ard . fundatis per dominam de Duffus . Ade Gorays et Patricio de Aluays . capellanis fundatis de terris de Rossia . unam peciam terre continentem in fronte tres rodas et dimidiam . jacentem ex occidentali parte muri petrini canonie nostre inter duas vias communes . tentam de fratribus Sancti Lazari juxta muros Jerusalem . dividendam inter eos proportionaliter . ad edificandum in ea mansiones suas successoribus eorum perpetuo permanuras . non obstante quacunque concellione facta quibuscumque alijs jam ex causa remotis . Quam quidem terram bone memorie dominus Alanus de Muthays nobis vendidit pro viginti et quatuor merchis flerlingorum . Et ut ista donatio nostra ratum robur obtineat in perpetuum sigillum nostrum autenticum una cum sigillo communi capituli nostri supradieti presentibus fecimus apponi . Apud Elgyn in festo Sancti Nycafij sociorumque ejus anno gratie millesimo tricentelimo sexagesimo .

De salario capellani beate Marie de Inuernys .

237 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Johannes permillatione divina Moravienis ecclesie minister humilis eternam in Domino salutem . Noverit univeritas vestra nos de communi confenu Decani et capituli nostri nec non magistri Euftacij tunc temporis perpetui vicarij de Inuernys concessisse et ad firmam dimisisse Johanni Scot burensi de Inverny omnes terras et possessiones inferius nominatas spectantes ad capellam beate Marie de Inuer-

nys · scilicet unam peciam terre dele *Craffe* cum pertinentijs · ex dono magnifici principis domini David Regis Scotorum illustris · continentem octodecim acras terre jacentes juxta terram beate Marie Virginis parochialis ecclesie de Inuernys ad austrum ex parte una · capitantem super le *Scathgate* ad orientem · extendentemque se in longitudine equipollenter cum terra beate Marie supradicte · et inter le *Craffe* ad boream ex parte altera · Item quatuor acras terre ex dono Alani Frekyni · quarum due acre cum tribus perticatis jacent in le *Schipflat* inter terram Alani Vayrement ad boream ex parte una · et terram Willelmi Walkere ad austrum ex altera in latitudine · in longitudine inter viam que dicitur *Scathgat* et aquam de Nyss · una vero perticata jacet in eodem campo inter terram fratris Johannis de Inuernys ad austrum ex parte una · et terram Walteri dicti Man ad boream ex altera in latitudine · in longitudine prescripta · quarta vero acra jacet super Markhynch in le *Churryflat* · extendens se versus aquam de Nyss in longitudine · in latitudine vero inter terram Andree Scot ad austrum ex parte una · et terram Andree Sankys ad boream ex altera · Item sex acras terre ex dono Sufanne et Ede fororum et heredum veteris castri · quarum tres acre jacent in le *hale* extendentes se in longitudine ad viam que dicitur *Scatfsgat* versus Knokyntynole ad boream ex parte una · et versus molendinum ad austrum ex altera · due acre jacentes in campo veteris castri extendentes se in longitudine versus viam per quam itur ad molendinum Regis ad austrum ex parte una · et versus Brumybauc ad boream ex altera · sexta vero acra jacet in eodem campo versus orientem extendens se sicut due acre precedentes in longitudine inter austrum et boream · Item unam perticatam terre ex dono Marjorie dicte Dyll jacentem ex occidentali parte aque de Nyfs infra le *croftys* inter terram domini Thome dicti Weyt capellani ad boream ex parte una · et terram dicti Coki ad austrum ex altera in latitudine · in longitudine vero extendentem ab aqua de Nyfs versus orientem usque terram de Kynmyly versus occidentem · Item unam perticatam terre ex dono Stephani Skynnari jacentem in eodem campo inter terram dicti Johannis Rossach ad austrum ex parte una · et terram heredis Johannis Qhwelwrycht ad boream ex altera · Item unam perticatam terre ex dono Alexandri Irynpurs jacentem in eodem campo inter terram quam Joha-

nes filius Hugonis de Cristino de Ard tenuit ad austrum ex parte una · et terram Willelmi Pylche ad boream ex altera · Item duas acras terre cum dimidia ex dono Willelmi Tauernere jacentes simul in le Damyfdale inter terram domini Abbatis de Kynlofs ad orientem ex parte una · et terram Johannis dicti Pedoc ad occidentem ex altera in latitudine · in longitudine vero extenderentes se a via regia sub rupe versus austrum usque ad terram capitalem ad boream · Item quatuor marcas annui redditus ex dono nobilis viri Willelmi comitis de Rofs percipiendas annuatim de terra de Culclochy · Item unam perticatam terre ex dono Matilde dictae Defe jacentem ex orientali parte capelle supradictae inter cimiterium ejusdem ad occidentem ex parte una · et terram beate Katerine Virginis ad orientem ex altera · Et unam perticatam terre que appellatur terra Sancte Katerine supradictae jacentem ex parte orientali capelle supradictae juxta terram Abbatis de Aberbrothok · pro qua perticata idem Johannes et heredes fui singulis annis ad festum Sancti Martini in hyeme duodecim denarios sterlingorum ad luminare beate Katerine supradictae in ecclesia parochiali vicario de Inuernys qui pro tempore fuerit perfolvent · Tenendas et habendas sibi et heredibus suis in perpetuum de nobis et successoribus nostris libere quiete et honorifice cum omnibus pertinentijs suis in puram et perpetuam elemosinam · Reddendo ipse heredes fui singulis annis uni capellano in dicta capella perpetuo celebranti centum solidos sterlingorum ad duos anni terminos · medietatem scilicet ad festum Penthecostes et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in yeme · Si vero contingat · quod absit · dictum Johannem Scotum vel heredes suos in solutione dictae [pecunie] infra viginti dies post lapsum alicujus terminorum superscriptorum deficere · dabit et dabunt pro qualibet septimana in qua cessaverint in solutione dictae pecunie duos solidos sterlingorum nomine pene ad luminare Sancte Crucis cathedralis ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn convertendos · Et ad premissa omnia et singula fideliter observanda predictus Johannes obligavit se heredes suos et omnes terras et possessiones suas quas infra burgum de Inuernys et extra habent vel habere poterunt in futurum · Et si contingat · quod absit · ipsum Johannem vel aliquem heredum suorum contra dictam conventionem in aliquo venire dabunt nomine pene fabrice ecclesie cathedralis de Elgyn ante omnem litis ingressum centum libras sterlingorum · prefente

nichilominus conventione in suo robore perhemiter duratura · et se subjecerunt jurisdictioni episcopi Moravienis et officialis sui qui pro tempore [fuerint] ut liceat eis vel eorum alteri eos ad observationem omnium premissorum per omnimodam censuram ecclesiasticam districtius cohercere · Nos vero de gratia nostra speciali predicto Johanni et heredibus suis concessimus pro nobis et successoribus nostris ut quotienscumque predictam capellam vacare contigerit ydoneum capellatum ad dictam capellam nobis et successoribus nostris valeant presentare · In quorum omnium testimonium figillum nostrum authenticum una cum figillo communis capituli supradicti ac coagiftri Euystacij perpetui vicarij de Inuernys prenotati presentibus apponimus · apud Spyni die Mercurij proximo post festum beati Petri ad vincula · Anno gratie · millesimo · tricentesimo · sexagesimo primo ·

Fundatio capelle ac etiam capeillanie beate Marie Virginis de Inuernys ·

- 238 Omnibus has literas vissuris vel audituris Johannes Scot burgenis de Inuernys salutem in Domino · Noverit universitas vestra me teneri et fide media firmius obligari domino Ade de Narryn capellano et successoribus suis capellanis qui pro tempore fuerint in capella beate Marie Virginis de Inuernys divina in perpetuum celebrantibus in centum solidis sterlingorum annuatim percipiendis a me et heredibus meis in perpetuum ad duos anni terminos · medietatem scilicet ad festum Pentecostes et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in yeme · Fateor me etiam et heredes meos teneri ad construendum dicto domino Ade et successoribus suis capellanis in perpetuum · infra primum annum introitus dicti domini Ade · edificia competentia super duas perticatas terre jacentes contigne prope murum cimiterij capelle antedictae ex parte orientali ejusdem · quarum unam contulit Matildis Deese predictae capelle · alteram vero ego et heredes mei teneamus de vicario de Inuernys qui pro tempore fuerit · nec non ad faciendum competentem clausuram circa dicta edificia et ortum pertinentem eiusdem · termino introitus dicti domini Ade incipiente ad festum apostolorum Philippi et Jacobi anni Domini millesimi tricentesimi sexagesimi secundi tenendas et habendas predictas duas perticatas terre cum edificijs orto

et pertinentijs suis quibuscumque dicto domino Ade et successoribus suis capellanis in perpetuum de me et heredibus meis libere quiete bene et in pace . Quas vero duas perticatas terre cum edificijs orto et pertinentijs suis ut prescriptum est ego et heredes mei prefato domino Ade et successoribus suis capellanis contra omnes mortales warandizabimus et in perpetuum defendemus . Et si contingat me vel heredes meos · quod absit · in solutione dictae pecunie infra viginti dies post lapsum alicujus terminorum supradictorum deficere vel ab aliquo predicatorum in gravamen predicti domini Ade vel successorum suorum quomodolibet resiliere · dabo et dabunt pro qualibet septimana in qua cessavero vel cessaverint a solutione dictae pecunie duos solidos sterlingorum nomine pene ad luminaria Sancte Crucis cathedralis ecclesie de Elgyn convertendos · Ego vero Johannes Scot antedictus et heredes mei speciali affectione ducti dabo et dabunt singulis annis dicto domino Ade pro toto tempore vite sue tantum unam robam competentem et honestam cum furrnra ad festum Sancti Andree in hyeme per ipsum percipiendam · Concessli etiam pro me et heredibus meis eidem domino Ade pro tempore vite sue tantum unam acram terre mee jacentem in le *Shyflat* inter terram Willelmi dicti Walkere ad austrum ex parte una et terram meam propriam ex parte altera in latitudine · in longitudine vero inter viam que dicitur *Seahathgat* et aquam de Nys · Et ad premissa omnia et singula fideliter observanda obligo me et heredes meos ac omnes terras et possessiones quas infra burgum de Inuernys et extra habemus vel habere poterimus in futurum · Et si contingat · quod absit · me vel aliquem heredum meorum contra premissa vel aliqua premissorum venire aut contradicere in aliquo dabimus nomine pene fabrice ecclesie cathedralis de Elgyne ante omnem litis ingressum centum libras sterlingorum · prefente nichilominus obligatione in suo robore perpetualiter duratura · Et subicimus nos jurisdictioni episcopi Moraviensis et officialis sui qui pro tempore fuerint ut liceat eis vel corum alteri nos ad observationem omnium premissorum per omninodam censuram ecclesiasticam districti cohercere · In quorum omnium testimonium sigillum meum presentibus est appensum et ad securitatem majorem sigillum venerabilis in Christo patris domini Johannis Dei gratia Moraviensis Episcopi una cum sigillo discreti viri magistri Euftachij tunc vicarij de Inuernys presentibus apponi procuravi · Datum apud Inuernys octavo die

mensis Augusti anno ab incarnatione Domini · millesimo · tricentesimo · sexagesimo primo ·

Fundatio unius capellani · super terras de Brythmond et Kynstary ·

239 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Robertus de Lawedir dominus de Quarelwod salutem in Domino sempiternam · Noverit universitas vestra me pia ductum devotione fundasse unum capellatum in ecclesia cathedrali Moraviensi ad altare beati Petri · pro anima mea · et pro animabus progenitorum et successorum meorum · et specialiter pro anima nobilis viri domini mei domini Hugonis dudum eomitis de Roffe · et pro animabus omnium fidelium defunctorum perpetuo celebraturum · Qui quidem capellanus in habitu decenti sicut ceteri capellani ecclesie deserviet · et recipiet apud canoniam de Elgyn annuatim ad terminos Penthecostes et Sancti Martini in yeme proportionaliter centum solidos sterlingorum de firmis terrarum mearum de Brythmond et Kynstary · ac etiam de firmis molendini mei et bracine de Aldheryn · quas ad hoc specialiter et motu proprio pro me heredibus meis et nobis successuris in perpetuum obligo per presentes · de voluntate et consensu et ratificatione nobilis viri domini mei Willelmi comitis de Roffe superioris domini terrarum earundem · Et fiet hec solutio summe predicta per me heredes meos et assignatos seu quoscunque alias nobis successuros five ballivos vel quoscunque firmarum dictarum terrarum receptores seu firmarios earundem quos ad hoc volo specialiter obligari · termino prime solutionis incipiente ad festum Penthecostes proximo futurum · Et si contingat · quod absit · me heredes meos aut nobis successuros quoscunque in solutione dictae pecunie infra viginti dies et unam post aliquem terminorum predictorum in toto vel in parte deficere obligo dictas terras de Brythmond et Kynstary una cum molendino et bracina supradiictis ac omnia bona mobilia in eisdem inventa pro voluntate domini episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit aut vices ejus gerentis ac capituli sui fide vacante absque licentia quorumcunque ministrorum secularium fore capienda abducenda et distingenda quoisque capellano predicto de dictae pecunie solutione in ipsis terris ut premissum

est facienda ac etiam de dampnis expensis et interesse si que vel quas ex non solutione hujusmodi incurrit plenarie fuerit satisfactum . Et si contingat quod absit me vel heredes meos contra dictam fundationem meam venire vel eidem contradicere seu super ea litem movere obligo me et eos in centum libris sterlingorum fabrice ecclesie cathedralis supradiete nomine pene solvendis ante omnem litis ingressum . prefenti fundatione mea nihilominus in suo robore perenniter duratura . Et volo quod totiens pena supradieta committatur et levetur quotiens fundationi mee prefenti fuerit contradicetum cum effectu . Subiciens me heredes meos et nobis succeffuros ac dictarum terrarum nearum incolas quo ad solutionem pene prenominate ac etiam ad solutionem prenominatorum centum solidorum per omnimodam censuram ecclesiasticam arcus coarcere . renunciants in hoc facto pro me heredibus meis et assignatis exceptioni lefionis . deceptionis . dolis vel fraudis . et omni alij exceptioni juris vel facti canonici vel civilis per quam contra premissa vel aliquod premissorum possemus nos quomodolibet defendere vel tueri . jurique dicenti generalem renunciationem non valere . In cuius rei testimonium sigillum meum una cum figillo dicti domini mei Comitis terrarum supradictarum domini superioris presentibus est appensum . Data apud Dumfermelyn primo die mensis Maij anno domini millesimo ccc sexagesimo secundo .

Augmentationes facte ad altare beate Marie Virginis in ecclesia parochiali de Elygn .

- 240 Omnibus hanc cartam visuris vel audituris Willelmus de Soreys burgenis de Elgyn salutem in Domino sempiternam . Quia notum est omnibus quod omnis caro vertetur in cinerem et nihil post mortem nisi ille qui est vera falso et qui humanum genus in cruce redemit misericorditer reperitur . hinc est quod omnibus notum facio per presentes me dedisse concessisse et hac presenti carta confirmasse pro salute anime mee et animarum antecessorum et successorum meorum ac omnium fidelium defunctorum . quinque solidos annui redditus quos mihi annuatim solvere tenetur Henricus filius Roberti et heredes fui vel assignati pro quadam perticata burgagij

jacente ex parte australi burgi de Elgyn · inter terram Alexandri Bur
ex parte orientali · et terram predicti Henrici filij Roberti ex parte occi-
dentali · cum area ejusdem se extende ad quandam viam retro gardinas
predicti burgi · ad augmentationem cultus divini faciendam in perpetuum
ad altare gloriose Virginis Marie Dei genetricis in ecclesia Sancti Egidij
de Elgyn . Tenendos et habendos predicto altari Sancte Marie ad aug-
mentationem perpetuam ibidem faciendam a me heredibus meis et affig-
natis libere quiete plenarie et honorifice · secundum quod aliquis
dominus infra regnum Scotie dedit vel dare poterit universas · singulares ·
vel particulares terras ad augmentationem ecclesie vel capelle vel alterius
cujuscunque omni jure possibili canonico vel civili · Ego vero antedictus
Willelmus heredes mei successores et affignati quicunque dictum an-
num redditum quinque solidorum prefato altari beate Virginis ad subsidi-
um salarij unius capellani ibidem celebraturi warantizabimus acquieta-
bimus et in perpetuum defendemus · Et si contingat me · heredes meos ·
successores seu affignatos quoscunque contra hanc piam donationem et con-
cessionem meam contravenire · quod abfit · volo et concedo · obligo quoque
per presentes personam meam · personas heredum meorum · successorum
meorum et affignatorum quorumcumque · terrasque meas · heredum · suc-
cessorum et affignatorum meorum in perpetuum in quantum de jure potero
omni modo excommunicari · interdici · et per omnimodam censuram ecclae-
siasticam distringi per episcopum Moraviensem et ipsius capitulum qui pro
tempore fuerint · sub pena quadraginta librarum sterlingorum bonorum ad
fabricam ecclesie cathedralis Moraviensis solvendarum ante omnis litis ingre-
sum fine quacunque remissione applicandarum · nihilominus presenti carta
mea in suo robore perpetuo duratura · In cuius rei testimonium sigillum
meum presentibus apposui et sigilla reverendi in Christo patris domini
Alexandri Dei gratia Moraviensis episcopi una cum sigillo communi ecclesie
supradiete ac communi sigillo burgi de Elgyn apponi presentibus procuravi ·
Datum apud Elgyn · xx · die Octobris anno gratie · 1300 · trecentesimo sexa-
gesimo tertio ·

Alia augmentatio ad dictum altare beate Marie .

- 241 Noverint univerfi quod ego Willelmus Pop filius et heres Willelmi Pop burgenfis de Elgyn pia devotione ad hoc induētis · pro salute anime mee antecessorum et successorum meorum ac omnium fidelium defunctorum · dedi et concessi · do · concedo · et hac presenti carta mea confirmo unam perticatam terre cum crofto jacentem ex parte australi ville de Elgyn inter terram Henrici Scyphard ex parte occidentali · et terram Osberti fabri ex parte orientali fe extendentem in longum ad marresium petarum · et tres rodas terre jacentes in prepositura de Elgyn infra la *Bifaptung* · et dimidiā acram terre jacentem infra le Blaremore · et quinque solidos fterlingorum anni redditus quos mihi annuatim solvere tenetur Willelmus de Haya et heredes sui de quadam perticata terre cum crofto jacente ex parte australi ville de Elgyn inter terram Andree Wythewyde ex parte occidentali et terram Rogerij filij Ade ex parte orientali · et sex solidos anni redditus quos mihi tenetur solvere Johannes Blayk et heredes sui de una perticata terre cum crofto jacente ex parte boreali ville de Elgyn inter terram dicti Johannis Blayk ex parte orientali et communem vicum quo pergitur ad fratres predicatorum · Deo et gloriose Virginis Marie matri sue ad sustentationem et sustentationis partem capellani in perpetuum celebratur ad altare ejusdem Virginis gloriose in ecclesia Sancti Egidij confessoris de Elgyn · recognoscens ipsam refugium singulare fidelium et cunctorum perpetuam adjutricem · in matre filium et in filio matrem reverenter cupiens honorare · tenendos et habendos predicto altari Sancte Marie de me et heredibus meis adeo libere et quiete secundum quod aliquis burgenfis dare potest aliquos redditus ad augmentationem cultus divini alicui ecclesie vel altari · Et promitto pro me heredibus meis et alijs mihi successuris quocunque nomine censeantur firma et rata perpetuo habere et observare premissa omnia et non contra venire vel facere per me vel alium aliqua causa vel ingenio de jure vel de facto sub pena quadraginta librarum fterlingorum · stipulatione etiam in singula capitula hujus pie mee donationis et concessionis in solidum promissa · que totiens committetur et exigi poslit ante litis ingressum in singulis capitulis quotiens contrafactum fuerit · fabricie cathedralis ecclesie Moraviensis applicandarum fine remissione totius vel

partis · qua etiam pena soluta vel non soluta rata maneant omnia et singula supra scripta · Ego vero Willelmus antedictus heredes mei et successores premissa omnia prefato altari beate Marie contra quocunque warantizabimus et in perpetuum defendemus · et subicio me et ipsos coercioni domini episcopi Moraviensis et archidiaconi qui pro tempore fuernint et ipsorum cuiuslibet · ut per censuram ecclesiasticam et coercionem secularem me et ipsos possint compellere ad observanda ista premissa omnia et quodlibet singulorum · Et ut hujusmodi tam facte mee donationis quam tradite possessionis argumentum et signum evidens habeatur modicum terre de perticatis ipsis assumptis sub testimonio videntium et audientium infra scriptorum testimoniis manibus proprijs humiliter offero et depono super predictum altare Virginis gloriose · In premissorum vero testimonium firmum et indubitate sigillum meum una cum figillo communi dictae ville de Elgyn et figillo officialis curie Moraviensis presentibus est appensum · Datum et actum in ecclesia beati Egidij de Elgyn coram altari ejusdem Virginis gloriose · xii^o. die Novembri anno Domini · M^oCCC· sexagesimo tertio · presentibus venerabilibus et discretis viris dominis et coagistris Johanne de Dushws succentore · Malcolmo de M^oafwyn et Willelmo de Spyny canoniciis ecclesie Moraviensis · Malcolmo de Alues decano Cathanensi · Ricardo nato Johannis · Willelmo Ydyl · et Thoma Vitruarij burgenibus de Elgyn testibus ad premissa specialiter requiritis ·

Fundatio capellani ad altare Sancte Marie in ecclesia Sancti Egidij de Elgyn ·

- 242 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Ricardus filius Johannis burgenis de Elgyn salutem in domino sempiternam · Noverit universitas vestra me pia ducentum devotione · cum consenuit affensu et mera voluntate reverendi in Christo patris ac domini domini Alexandri Dei gratia Moraviensis episcopi et capituli · fundasse unum capellanum ad altare beate Marie Virginis in ecclesia Sancti Egidij de Elgyn perpetuo celebraturum pro anima mea · Elizote sponse mee · pro animabus Johannis et Emme patris et matris mee · et animabus omnium fidelium defunctorum · Qui quidem capel-

lanus qui pro tempore fuerit decenter et honeste deserviet · et recipiet annuatim ad terminos Penthecostes et Sancti Martini proportionaliter centum solidos sterlingorum de firmis sex botharum sitarum et jam de novo edificatarum in foro inter botham quondam magistri Henrici de Sorebroun ex parte occidentali et stratam communem ex parte orientali · de septem bothis quas concedente Domino infra breve faciam edificari · videlicet tres bothas super terram que jacet inter forum commune ex parte occidentali et botham supradietam predicti magistri Henrici ex parte orientali · et quatuor bothas super terram que jacet juxta crucem ligneam inter terram Alexandri Fe-mayster ex parte occidentali et commune forum ex parte orientali · ac etiam de omnibus et singulis redditibus quos annuatim jam percipio vel in futurum percipere potero qualitercumque · et de quibuscumque burgagiis infra burgum de Elgyn · nec non de firmis viginti croftorum jacentium inter croftos de Elgyn ex parte australi ejusdem usque ad marisiam petarum se extendentium · De quorum redditum et croftorum cognitione liquide patet ubi jacent et debentur constat et constabat per quandam indenturam inter me et dominum capellananum conficiendam per me heredes meos vel assignatos seu quoscumque nobis succeſſuros · quos et quas terras et redditus prescriptos ad solutionem predictorum centum solidorum ad terminos supradictos predicto capellano faciendam infra viginti dies post quemlibet terminum sub pena unius libre cere nomine pene · ad luminare predicti altaris singulis diebus post viginti dies supradictos quibus in solutione fuerit cestatum applicande · districtius obligo per presentes · Preterea do concedo et per presentes confirmo dicto capellano qui pro tempore fuerit et omnibus capellanis sibi succeſſuris unum burgagium edificatum cum area jacens inter terram Thome Stul ex parte occidentali et terram quondam Symonis Burr ex parte orientali pro habitaculo suo tenendum et unum croftum ipsi habitaculo assignatum annexum et unitum jacentem inter croftos de Elgyn ex parte australi inter terram Johannis Blac ex parte orientali et terram Anne Brun ex parte occidentali ad usum suum proprium et dispositionem convertendum in perpetuum a me et heredibus meis · nichil inde solvendo preter quinque denarios domino Regi · Hoc insuper adjecto quod capellanus supradictus et succeſſores sui tenebuntur singulis annis in perpetuum post deceſſum meum anniversarium meum et Elizote Myfer uxoris

mee supradiete die obitus mei sumptibus suis in ecclesia Sancti Egidij supradieta cum nota solemnitate prout moris est recolere et celebrare . termino vero solutionis salarij capellani supradieti incipiente ad festum Pentecostes proximo futurum . et introitu ejusdem in predictum burgagium et crostum . Cujus quidem presentatio capellani quotienscumque de jure vel defacto vacaverit mihi et heredibus meis per quindenam a tempore vacationis pertinebit . de consensu et voluntate expreffa dominorum Episcopi et capituli supradietorum . saltem omnibus modis si reperiatur unus semper capellanus ydoneus presentetur per me et heredes meos ut premissum est in perpetuum domino meo episcopo supradiete vel capitulo fede vacante . Et si continget . quod absit . me vel heredes meos contra dictam fundationem meam in aliquo venire vel eidem in aliquo contradicere seu super ea item movere obligo me et eos in quadraginta libris sterlingorum fabrice ecclesie cathedralis de Elgyn nomine pene solvendis ante omnem liuis ingressum . presente fundatione mea nichilominus in suo robore perhenniter duratura . Et volo quod totiens pena supradieta committatur et levetur quotiens presenti fundationi mee fuerit contradictum cum effectu . Subiciens me heredes meos et nobis successuros iurisdictioni domini episcopi Moravienis qui pro tempore fuerit aut vices ejus gerentis aut capituli sui fide vacante . ut liceat eis et eorum cuiilibet me heredes meos et nobis successuros ad omnia premissa et quodlibet premissorum inviolabiliter observanda ad solutionem prenominatorum centum solidorum per omnimodam censuram ecclesiasticam arcus compellere distingere vel cohercere . renuncians in hoc facto pro me heredibus meis et assignatis seu nobis successuris exceptioni lesionis . deceptionis . dolii vel fraudis . et omni alij exceptioni juris vel facti canonici vel civilis per quam contra premissa vel aliquid premissorum possemus nos quomodolibet defendere vel tueri . juriique dicenti generalem renunciationem non valere . In cuius rei testimonium sigillum meum presenti fundationi et carte mee est appensum et sigilla prefati domini Episcopi et reverendorum virorum capituli ejusdem una cum sigillo communis burgi de Elgyn in testimonium premissorum presentibus apponi cum instantia procuravi . Datum apud Elgyn die Jovis in festo Sancti Gregorij pape . Anno gratie . millesimo tricentesimo sexagesimo quinto .

Carta Alexandri episcopi ·

243 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Alexander permisso divina Moraviensis ecclesie minister humilis eternam in domino salutem · Noverit univeritas vestra nos bone memorie predecessoris nostri in hac parte vestigijs inherentes et paris similitudine rationis induc̄tos · habito super hoc prius pluries diligenti et solempni tractatu · de communi consensu Decani et capituli nostri · nec non magistri Euftacij tunc temporis perpetuo vicarij de Inuernys · concessisse et ad firmam dimisisse Johanni Scot burgenſi de Inuernys · considerata maxime pia devotione Johannis impetrantis infracripta et concedentis · ac majoris ecclesie utilitate et honestate nec non ampliori divini cultus augmento pensatis · ceterisque circumstantijs debitiss et necessarijs ponderatis et diligenter examinatis · omnes terras et possessiones inserius nominatas spectantes ad capellam beate Marie Virginis de Inuernys · quas quidem terras et possessiones idem Johannes pia motus devotione sumptibus et expensis proprijs emit et industria propria acquisivit · scilicet peciam unam terre de le *Craffe* cum pertinentijs ex dono magnifici principis domini David Regis Scotorum illuſtris continentem octodecem aeras terre jacentem juxta terram beate Marie Virginis parochialis ecclesie de Inuernys ad auſtrum ex parte una · capitantem super le *Scathgat* ad orientem · extendentemque se in longitudine equipollenter cum terra beate Marie supradicta et inter le *Carfs* ad boream ex parte altera · Item quatuor aeras terre ex dono Alani filij Freskini · quarum due acre cum tribus perticatis jacent in le *Schipflat* inter terram Alani Wayrement ad boream ex parte una · et terram Willelmi Walkere ad auſtrum ex altera in latitudine · in longitudine inter viam que dicitur *Scathgat* et aquam de Nyſs · una vero perticata jacet in eodem campo inter terram fratris Johannis de Inuernys ad auſtrum ex parte una · et terram Walteri dicti Man ad boream ex altera in latitudine et longitudine prescripta · quarta vero aera jacet supra Markynch in le *Surrflat* extendens se versus aquam de Nyſs in longitudine · in latitudine vero inter terram Andree Scot ad auſtrum ex parte una et terram Andree Sankys ad boream ex altera · Item sex aeras terre ex dono Sufanne et Ede fororum et heredum veteris caſtri · quarum tres acre jacent

in le *Halc* · extenedentes fe longitudine ad viam que dicitur *Scotifgat* versus Knokyntinol ad boream ex parte una · et versus molendinum ad austrum ex altera · due acre jacent in campo veteris caltri extenedentes fe in longitudine usque viam per quam itur ad molendinum Regis ad austrum ex parte una · et versus Brumynbauc ad boream ex altera · sexta vero aera jacet in eodem campo versus orientem extendens fe sicut due acre precedentes in longitudine inter austrum et boream · Item unam perticatam terre ex dono Marjorie dictae Dill jacentem ex occidentali parte aqua de Nyfs infra *Croftis* inter terram domini Thome dicti Weyt capellani ad boream ex parte una · et terram Thome dicti Coki ad austrum ex altera in latitudine · in longitudine vero extendentem ab aqua de Nyfs versus orientem usque ad terram de Kynmyly versus occidentem · Item unam perticatam terre ex dono Stephani Skynner jacentem in eodem campo inter terram Johannis dicti Rossach ad austrum ex parte una · et terram heredis Johannis Chwelwrieth ad boream ex altera · Item unam perticatam terre ex dono Alexandri Irynpurs jacentem in eodem campo inter terram quam Johannes Hugonis filius de Criftino de Ard tenuit ad austrum ex parte una · et terram Willelmi Pylche ad boream ex altera · Item duas acras terre cum dimidia ex dono [Willelmi] Tauerner jacentes simul in le *Damyfdale* inter terram domini Abbatis de Kinlofs ad orientem ex parte una · et terram Johannis dicti Pedoc ad occidentem ex altera in latitudine · in longitudine vero extenedentes fe a via regia sub rupe versus austrum usque ad terram capitalem ad boream · Item quatuor marcas annui redditus ex dono nobilis viri Willelmi comitis de Rofs percipiendas annuatim de terra de Culclochy · Item unam perticatam terre ex dono Matilde dictae Defe jacentem ex orientali parte capelle supradiete inter cimiterium ejusdem ad occidentem ex parte una · et terram beate Katerine Virginis ad orientem ex altera · Et unam perticatam terre que appellatur terra Sancte Katerine supradiete jacentem ex parte orientali capelle supradiete juxta terram Abbatis de Aberbrothok · pro qua perticata idem Johannes et heredes sui singulis annis ad festum Sancti Martini in yeme duodecem denarios sterlingorum ad luminare beate Katerine supradiete in ecclesia parochiali vicario de Inuernys qui pro tempore fuerit persolvent · Tenendas et habendas sibi et heredibus suis in perpetuum de nobis et successoribus nostris libere quiete

et honorifice cum omnibus pertinentijs suis in puram et perpetuam elemosinam . Reddendo ipse heredes sui singulis annis uni capellano in dicta capella perpetuo celebranti centum solidos sterlingorum ad duos annui terminos . medietatem scilicet ad festum Penthecostes et aliam medietatem ad festum Sancti Martini in yeme . Si vero contingat . quod absit . dictum Johannem Scot vel heredes suos in solutione dictae pecunie infra viginti dies post lapsum alicujus terminorum suprascriptorum deficere dabit et dabunt pro qualibet septimana in qua ceffaverint in solutione dictae pecunie duos solidos sterlingorum nomine pene ad luminare Sancte Crucis cathedralis ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn . et duodecim denarios capellano in ipsa capella celebranti omni ebdomada quamdiu a principali solutione ceffaverint in ejus utilitatem convertendos . ac unam petram cere nomine firme seu censu annui in festo Sancti Andree apostoli singulis annis ecclesie Moraviensi prefate pro quatror candelabris angelicis que idem Johannes ipsi ecclesie predonaverat sustentandis . Et ad premissa omnia et singula fideliter observanda predictus Johannes obligavit se heredes suos et omnes terras et possessiones suas quas infra burgum de Inuernys et extra habent vel habere poterunt in futurum . Et si contingat . quod absit . ipsum Johannem vel aliquem heredum suorum contra dictam conventionem in aliquo venire dabunt nomine pene fabrice ecclesie cathedralis de Elgyn ante omnem litis ingressum quadraginta libras sterlingorum . prefente nihilominus conventione in suo labore perhenniter duratura . et subjecit se et heredes suos jurisdictioni episcopi Moravienis et officialis sui qui pro tempore fuerint . ut liceat eis vel eorum alteri eos ad obseruationem omnium premissorum per omnimodam censuram ecclesiasticam districtius cohercere . Nos vero de gratia nostra speciali predicto Johanni et heredibus suis concessimus pro nobis et successoribus nostris ut quotiescumque predictam capellam vacare contigerit infra quindenam a tempore vacationis ydoneum capellanum ad dictam capellam nobis et successoribus nostris valeant presentare . et si infra dictos quindecem dies dictum capellanum neglexerint aut distulerint presentare ipsius presentatio et omnimoda dispositio ad nos et successores nostros ea vice devolvetur . In quorum omnium testimonium sigillum nostrum authenticum una cum figillo communi capituli supradieti et subscriptionibus canonicorum tunc residentium et presentium necnon magistri Enstacij

perpetui vicarij de Inuernys prenominati presentibus apponi fecimus · in capitulo cathedralis ecclesie nostre supradiete die Veneris vicesimo die mensis Februarij · anno Domini · milleffimo · ccc.^{mo} sexagesimo quinto ·

Confirmatio Regis David super cartam Roberti de Lawedre ·

243 David Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue salutem · Sciatiss nos approbasse ratificasse et hac presenti carta nostra confirmasse donationem illam et concessionem quam Robertus de Lawedre miles fecit et concessit cuidam capellanie fundate in ecclesia cathedrali Moraviensi de centum solidis sterlingorum percipiendis de firmis terrarum de Brythmond et de Kynflary · bracina et molendino de Aldheryn cum pertinentijs infra vicecomitatum de Narn · Tenendis et habendis eidem capellanie in ecclesia Moraviensi predicta fundate cum omnibus et singulis libertatibus commoditatibus aysfamentis et justis pertinentijs suis quibuscunque adeo libere et quiete plenarie integre et honorifice in omnibus et per omnia sicut carta dicti Roberti de Lawedre inde confecta in se plenius juste continet et proportionat · In cuius rei testimonium prefenti carte nostre confirmationis sigillum nostrum precepimus apponi · Testibus venerabilibus in Christo patribus Willelmo episcopo Sancti Andree · et Patricio episcopo Brechynensi cancellario nostro · Roberto feneſcallo Scocie comite de Stratherne nepote [nostro] · Patricio comite Marchie et Moravie · Roberto de Erfkyn · et Hugone de Eglyngton militibus · apud Elgyne decimo die mensis Maij anno regni tricesimo octavo ·

Inquisitio super fundatione capellanie Sancti Meninii ·

244 In inquisitione facta per dominum Alexandrum Dei gratia episcopum Moraviensem super fundatione istius capellani · Anno Domini ccccc-lx · nono compertum est per juratos quod modus introducendi istam fundationem fuit quod contigit quod iste Symon thanus predictus fuit thanus utriusque thanagij scilicet de Conwauth et de Aberkerdor · et deliquerit contra Regem

ita quod Rex faisiverat utrumque thanagium · et Thanus videns quod non potuit recuperare a Rege conceffit sex dauatas de Conwauth Comiti Bucharne · ut poffet recuperare aliud thanagium de Aberkerdor · et quod fundaret illam capellam de quatuor marcis et terra pertinente ad capellam pro uno capellano celebraturo pro animabus omnium Regum Scocie · et obligavit Natirdul pro .xiii. solidis .iv. denariis que jam eft in manibus Jacobi Mautaland · et Petyndrek pro .xiii. solidis .iv. denariis · que eft in manibus Walteri Bifet ratione warde · et duas Carnulfsy pro .xxvi. solidis et .viii. denariis · que funt in manibus Jacobi Frafer domini de Fertendrach ·

Fundatio unius capellani in capella de Kyncragy ·

245 Omnibus hoc scriptum vifuris vel audituris Johannes de Haya dominus de Tulybothyle falutem in Domino sempiternam · Noveritis me pia du&etum devotione · cum confenu et voluntate nobilis viri et domini mei quondam Wilhelmi comitis de Rofs ac Johannis de Haya filij mei et heredis habitis et concessis · fundaffe unum capellanum in capella beate Marie Virginis apud Kyncragy · pro anima mea · animabus progenitorum et succefforum meorum · et animabus omnium fidelium defunctorum · divina perpetuo in eadem capella celebraturum et ibidem residentiam facturum · Qui vero capellanus in eadem capella et nullo alio loco nisi de licentia mea et heredum meorum ministrabit decenter et deserviet · et annuatim quatuor libras uſualis monete recipiet de firmis terrarum mearum de Lochlwy .xl. videlicet solidos ad festum Pentechostes et alios .xi. solidos ad festum Sancti Martini in yeme · cum duabus acris terre et mansione fua in villa de Wester Rate per me fibi nunc affignatis · et cum pasta in eadem villa pro .xii. vaccis cum tairo · sexaginta ovibus · et duobus equis in communi pasta et locis decentibus · Et fi contingat quod dicta annualis pensio de predictis terris meis de Lochloy aliquo termino levari non poterit volo et concedo pro me et heredibus meis et nobis successuris quod omnes firme quarumcunque terrarum mearum infra baroniam de Narn ad eandem solutionem in perpetuum obligentur · Et fi contingat · quod absit · me heredes meos aut nobis successores quoſcunque contra hanc fundationem meam in aliquo venire vel contra-

dicere seu super ea litem movere · obligo me et eos in .xx. libris sterlingorum fabrice ecclesie cathedralis de Elgyn nomine pene solvendis ante omnem litis ingressum · prefenti fundatione nichilominus in suo robore perenniter duratura · et volo quod totiens pena supradicta committatur et levetur quotiens prefenti fundationi mee fuerit contradicatum cum effectu · Subiciens etiam me et heredes meos et nobis successuros jurisdictioni venerabilis in Christo patris ac domini domini episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit aut ejus vices gerentis ac capituli sui fide vacante ut liceat eis et eorum cuilibet me heredes meos et nobis successuros ad omnia premissa et quodlibet premisorum inviolabiliter observandum per omnem censuram ecclesiasticam arcus cohercere · renuncians in hoc facto pro me heredibus meis et assignatis exceptioni lesionis · deceptionis · doli vel fraudis · et omni alij exceptioni juris vel facti canonici vel civilis per quam contra premissa vel aliquod premisorum possemus nos quomodolibet defendere vel tueri · jurique dicenti generalem renunciationem non valere · In cuius rei testimonium sigillum meum presentibus apposui et ad majorem evidentiam premisorum sigillum venerabilis patris in Christo ac domini domini Alexandri Dei gratia episcopi Moraviensis huic scripto apponi procuravi · Datum apud Rate tertio die mensis Maij · Anno gratie .m°.ccc° · septuagesimo quarto ·

Fundatio capellanie de Geth per Johannem le Haya patrem ·

- 246 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Johannes de Haya dominus de Tulybothuyl salutem in Domino sempiternam · Noveritis me ductum devotione · cum consensu Johannis de Haya filii mei et heredis · fundasse unum capellaniū apud le Geth in honorem Dei et beate Marie Virginis ac Omnim Sanctorum · pro anima mea · animabus progenitorum et successorum meorum · et pro animabus omnium fidelium defunctorum · ibidem divina perpetuo celebraturum et in eodem loco continuam residentiam faciaturum · hac mea fundatione ecclesie matrici prejudicante nullatenus quove modo · qui quidem capellanus in dicta capella de le Geth decenter deferiet · et quatuor libras usualis monete de firmis terre de Awyn annuatim

percipiet ad festa Pentecostes et Sancti Martini in hyeme per equales portiones · cum mansione sua · et quatuor acris terre apud Ladardach fibi nunc assignatis · ac pasta ura ibidem pro duodecim vaccis cum tauro ac sexaginta ovibus eum nutrientis ex eis provenientibus videlicet vitulis et agnis pro quatuor annis de anno in annum in eadem pasta ura sustentandis · et duobus equis · quorum unus hakneius capellani in prato cum equis meis propriis pasturam habeat specialem · Et fiet hec solutio annua firme predicte per me et heredes meos seu quoescunque alios nobis successuros five ballivos seu quoescunque dictarum firmarum receptores quos ad hoc volo firmiter obligari · et si contingat · quod absit · me vel heredes meos seu quoescunque nobis successuros contra hanc nostram fundationem in aliquo venire vel eidem contradicere aut super eam litem movere obligo me et eos in viginti libris · fabrice ecclesie cathedralis de Elgyn nomine pene solvendis ante omnem litis ingressum · presenti fundatione mea in suo robore perhenniter duratura · et volo quod totiens dicta pena committatur et levetur quotiens presenti fundationi mee fuerit contradictum cum effectu · sufficiens etiam me et heredes meos et nobis successuros jurisdictioni domini episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit et ejus viues gerentis et capituli sui fede vacante ut liceat eis vel eorum cuiilibet me heredes meos et nobis successuros ac dictarum terrarum firmarios · ad omnia premissa et quodlibet premissorum inviolabiliter observanda per omnimodam censuram ecclesiasticam · hoc facto pro me et heredibus meis et nobis successuris exceptioni lesionis · deceptionis · dolii vel fraudis et omni alii exceptioni juris vel facti canonici vel civilis per quam contra premissa vel aliquid premissorum possimus nos quomodolibet defendere vel tueri · In cuius rei testimonium sigillum meum ·

Provisio ·W· de Camera de terra de Grefioce pro exhibitione sua in scholis Parisiensibus.

247 Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis dilecto nostro Willelmo de Camera filio salutem · Tibi de genere Moraviensium existenti cipientique in civitate Parisiensi in facultate artium studiis inherere · ut de terra nostra de Grefioce disponere fructusque et proventus ejusdem in usus tuos ex

cautis predictis et non aliter convertere valeas licentiam et potestatem nostram plenius impartimur . dummodo reparations loci predicti plene et perfecte fieri facias et conferves pro concessio tibi tempore plenius et perfectius reparatum . In cuius rei testimonium prefentibus literis . post biennium a data earundem continue numeratum minime valiturus . sigillum nostrum autenticum fecimus apponi apud castrum nostrum de Spyni in Moravia sexto die mensis Februarii anno m^o.ccc^o.lxxx^{m^o}.ijj.

Instrumentum super collatione perpetue vicarie de Dyk .

- 248 In Dei nomine amen . Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis patet evidenter quod anno ab incarnatione Domini millesimo ccc^o. octogesimo sexto mensis Decembris die quarta . indictione .ix^o. pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini domini Clementis Pape .vij^{ml}. anno .viii^{ro}. in ecclesia parochiali de Dyk . hora quasi tertia . in mei notarii publici et testium subscriptorum prefentia constitutis reverendo in Christo patre ac domino domino Alexandro Dei gratia episcopo Moraviensi ex parte una et Thoma Brothi et Johanne Brothy filio suo seniori ex altera . habito prius tractatu de promotione Alexandri de Brothy filii junioris ipsius Thome tunc absentis . et accepta cautione iporum Thome et Johannis per fidei dationem quod dictus Alexander de Brothi rata et firma haberet omnia et singula que per eosdem in hoc tractatu fiebant . facta etiam spontanea resignatione perpetue vicarie de Dyk per dominum Johannem filium Colini ultimi vicarij [ultimo vicarium?] ejusdem tunc presentialiter in manus domini Episcopi antedicti . presatus dominus Episcopus dictam vicariam contulit predicto Alexandro Brothi absenti tanquam prefenti in persona discreti viri domini Alexandri de Urchard canonici ecclesie Moravienfis . reservatis specialiter eidem domino Episcopo duabus marcis annuis pro procurationibus . et duabus marcis pro pensione . fibi et ecclesie fue cathedrali de eadem vicaria ex antiquo debit is et consuetis . Quibus sic gestis predictus Johannes de Brothi ad petitionem dicti domini Episcopi promisit quod restitueret fibi fideliter et sine contradictione aliqua literam ipsius domini Episcopi per quam ut afferuit idem dominus Episcopus concesserat predicto Alejandro

procurationem et pensionem predictas · De quibus omnibus et singulis partibus predictis per me notarium publicum sibi petierunt publicum fieri instrumentum · Acta sunt ista anno · mense · die · indictione · pontificatu et loco supradiictis · presentibus discretis viris Domino Roberto filio Symonis capellano de Abirbrandeli · domino Adam capellano de Dyk · Willelmo Feltun clero et Johanne clero ejusdem ecclesie et alijs testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis ·

Et ego Johannes dictus de Oxon clericus Lincolniensis dioecesis publicus apostolica auctoritate notarius dum omnia et singula sic ut premititur agerentur et fierent una cum prenominatis testibus prefens interfui eaque sic fieri vidi et adivi et in hanc publicam formam redigi manuque mea propria scripsi ac signo meo folito et confueto signavi in testimonium omnium premissorum ·

Permutatio vicarie de Elgyn.

- 249 Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis dilecto nobis in Christo domino Johanni de Ard succentori ecclesie nostre Moraviensis salutem cum benedictione divina · Quia capellanias Sancti Michaelis in ecclesia nostra cathedrali et de le Inche quas dudum dominus Johannes de Aberkerdor optinebat resignatas per ipsum in manibus nostris causa permutationis fiende cum domino Willelmo de Lonksfordy pro canonicatu et prebenda Sancti Egidij in ecclesia nostra cum vicaria ecclesie de Elgyn annexa · ac per ipsum dominum Willelmum causa dictae permutationis faciende in manibus nostris resignatis · eidem domino Willelmo contulimus et tenore presentium conferimus ipsumque per annulum nostrum investivimus de capellanijs eiusdem · administrationem earundem cum suis pertinentijs sibi specialiter committendo · vobis mandamus quatemvis ipsum dominum Willelmum vel procuratorem suum pro ipso in corporalem et realem possessionem dictarum capellaniarum inducatis et institutis inductumque et institutum auctoritate nostra defendatis · contradicentes et rebelles si qui fuerint per censuram ecclesiasticam arcu compescendo · et in signum hujus institutionis traditeque possessionis sigillum vestrum presentibus penes dictum dominum Willelmum

remanfurus in secunda cauda ponatis . Datum sub sigillo nostro autentico
in domo capitulari ecclesie nostre Moraviensis .xix. die mensis Maij .
Anno Domini .ccc⁹. nonagesimo .

Inquisitio de capellaniis de Daldeleth et beate Marie .

- 250 Inquisitio facta apud ecclesiam parochialem de Elgyn de mandato reverendi patris ac domini domini Willelmi miseratione divina episcopi Moraviensis die Martis in festo sanctorum coartirum Abdou' et Sennen' anno Domini millesimo ccc⁹. nonagesimo octavo . In qua repertum fuit per subscriptos vide-licet Johannem de Rath . Johannem de Kelour . Johannem filium Willelmi . Thomam Rolland . Michaelem Schapman . Willelmum Vaus . Willelmum filium Michaelis . Richardum filium Walteri et Henricum Portar . magno jura-mento juratos . quod capellanus de Daldeleth fundatus per Hugonem Herok quondam burgensem de Elgyn ad altare Sancte Crucis in ecclesia parochiali de Elgin tenetur celebrare ad ipsum altare . et interesse horis diebus dominicis et festivis . Et quod dictus capellanus recipiet annuatim de una roda terre Thome de Dalton . jacente ex australi parte ville de Elgin inter terram Matilde Dycke ex parte orientali et terram Thome filii Mackyfon ex parte occidentali . duos solidos et sex denarios . et de duobus croftis cum dimidio in manibus Michaelis Shapman nunc existentibus duos solidos et sex denariis per annum . item de tenemento Johannis fullonis duos solidos per annum . et de quatuor croftis quas tenet nunc Johannes de Rathe quatror solidos per annum . item de tenemento in quo Johannes Bully manet duo-
decim denarios per annum ex parte boreali et de una roda jacenti ex parte boreali inter terram Jacobi tutoris ex parte occidentali et terram Walteri Thorald ex parte orientali duos solidos . item de tenemento Johannis filii Stephani duodecim denarios . et dimidium dominij de Daldeleth quod spectat ad dictum servitium . et nihil ulterius feiverunt .
Item de capellano fundato per Richardum filium Johannis quondam burgensem de Elgyn ad altare beate Marie in ecclesia predicta . dicunt quod qui-cunque fuerit ibi capellanus tenetur quolibet die quotiens honeste poterit mis-
fam pro animabus dicti Richardi et Elizote sponse fuc et omnium fidelium

celebrare · et mansionem habet in villa de Elgyn · ut patet in carta fundationis sue · Item dicunt quod annui redditus fundationis dictae capellanie valuerunt decem libras tempore mortis dicti Richardi filii Johannis · et modo valent sex marcas et plus · preter duas rodas terre jacentes ex parte australi ville de Elgyn inter terram Johannis de Moravia ex parte orientali et terram Gilchristi de Camera ex parte occidentali · que valent modo novem solidos · et rodam Henrici fabri que solvit quatuor solidos per annum · et preter unam rodam Johannis filii Stephani que solvit duodecim denarios per annum · que quatuor rode non fuerunt ex conquestu dicti Richardi nec pertinent ad heredes ipsius Richardi · sed fuerunt et sunt ex donatione antiquorum · Item quod Andreas filius Sythach debet duodecim denarios aut unam librari cere per annum · et quod quedam botha jam combusta solebat solvere unam petram cere dicto altari per annum ·

Responfio Willelmi episcopi Moraviensis cuidam prefentato ad vicariam de Duffus ·

- 251 Willelmus miseratione divina episcopus Moraviensis circumspexit viris domino Alexandro Barbas capellano salitem in Domino · Quia a tempore de cuius initio memoria hominum non existit venerabiles patres et bone memorie predecessores nostri Archebaldus · David · Johannes et Alexander episcopi Moravienses successive perpetuam vicariam ecclesie de Duffus quando et quotiens vacavit in suis temporibus contulerunt diversis · de quibus est adhuc recens memoria · scilicet dominis bone memorie Roberto Noche · Johanni Hudson · Thome Boner · Johanni de Duffus · Thome Bur et Johanni de Arde · jure suo et ecclesie Moraviensis · soli et in solidum · absque requisitione cuiuscunquam singularis persone · collegij · vel presentatione patroni ecclesiastici vel secularis · et prefertim dominorum baronie de Duffus · ipsique omnes et singuli per episcopos Moravienses sic provisi possessionem pacificam dictae vicarie cum pertinentiis adepti fuerunt et possederunt pacifice et quiete usque ad tempus et tempore mortis sue et ipsorum cuiuslibet · seque pro vicariis dictae ecclesie reputarunt nominarunt et gererunt et pro talibus fuerunt ab alijs reputati nominati et habitu absque interruptione aliqua ·

et ecclesia Moravienfis et Episcopus sunt in possessione conferendi · et ultimo contulerunt · Unde presentationem factam de vobis ad ipsam vicariam per nobilem virum Johannem de Keth dominum de Innerugy et tertie partis baronie de Duffus duximus refutandam et refutamus · non intuitu perfone vestre · sed quia nullum jus competit prefentanti · et istud vobis tradimus pro responso nostro finali · In injus refutationis nostre testimonium sigillum nostrum presentibus fecimus apponi · Datum in ecclesia Moravienfi primo die mensis Augusli anno Domini millesimo ccc^o nonagesimo octavo.

Collatio vicarie de Duffus ·

252 Willelmus etc · domino Johanni Hugonis decano christianitatis de Elgyne salutem · Quia perpetuam vicariam parochialis ecclesie de Duffus de jure et de facto vacantem per mortem quondam domini Johannis de Arde ultimo vicarij ejusdem venerabili viro magistro Johanni de Innes canonico Moravienfi et prebendario de Duffus · non ad presentationem cuiuscunq[ue] patroni ecclesiastici vel secularis · sed ex mero jure ecclesie nostre et nostro · caritatis intuitu · et quia pro ecclesia nostra in prosecutione electionis nostre instructor ejusdem nobiscum ad Romanam curiam personaliter laboravit · contulimus et tenore presentium conferimus cum suis juribus et pertinentiis universis · ipsumque per annulum nostrum investivimus prefentialiter de eadem · curam et administrationem ipsius sibi specialiter committendo · Vobis committimus et mandamus quatenus ipsum magistrum Johannem in corporalem et realem possessionem ipsius vicarie cum pertinentiis inducatis et institutatis · inducimusque et institutum auctoritate nostra defendatis · contradictores et rebelles si qui sint per censuram ecclesiastice arcis compescendo · et in signum institutionis traditeque sibi possessionis sigillum vestrum presentibus penes institutum remansuris in secunda cauda ponatis · Datum sub sigillo nostro in ecclesia Moravienfi primo die mensis Augusli anno Domini ·ccc^o nonagesimo octavo ·

Sententia commissariorum super decimis ortorum de Elgyn .

- 253 Cum inter reverendum in Christo patrem dominum Willelmum Dei gratia episcopum Moraviensem ex parte una · et discretum virum dominum Jo-hannem de Abirkerdor vicarium de Elgyn ex altera · super decimis ortorum tam novorum quam antiquorum lis et questio moveretur · idem reverendus pater cum causa illa ipsum tangeret nolens in ipsa procedere · cognitionem ipsius et determinationem pro suo duntaxat tempore · nobis Willelmo de Chehlem thesaurario et Johanni de Inneys prebendario de Duffous cum emergentibus incidentibus dependentibus et connexis commisit · Nos vero Willelmus et Johannes predicti · auditis visis et intellectis statutis provincialibus regni Scotie et rationibus utriusque partis · Christi nomine invocato · fedentes pro tribunali et habentes pre oculis solum Deum · de peritorum consilio · per hanc nostram diffinitivam fententiam quam in hiis scriptis proferimus pronunciamus decernimus et declaramus quod ubi con-
stat evidenter de clausuris ortorum antiquorum secundum prolixitatem ortorum clausorum nunc existentium quod decime illorum ortorum ad vicarium pertineant et non ad Episcopum · Declaramus tamen quod si aliqui burgenses vel alii infra burgum prope ortos antiquos fecerint ortos novos ultra metas antiquorum ortorum · quod decime illorum ad Episcopum pertineant · linum vero porrei vel caules ad vicarium pertineant · ubicunque fuerint feminatae · Et si contingat aliqua dubia super hiis emergere in futurum interpretationem et declarationem eorundem nobis specialiter reservamus · Lecta lata et in scriptis pronunciata fuit hec nostra diffinitiva fententia coram ambabus partibus prefentibus in ecclesia Moraviensi penultimo die mensis Maij anno Domini · m° ccc° · nonagesimo nono in domo capitulari ·

Concellio sive carta Regis David facta monachis de Urchard.

254 David Rex Scottorum episcopis · abbatibus · baronibus · justiciariis · vicecomitibus et omnibus hominibus totius terre fue Francis Anglicis et Scotis salutem · Sciant tam polteri quam presentes me ad domus Dei dilatationem et ad sancte religionis propagationem dedisse et concessisse Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de Urqwhard et hac mea carta Priori et fratribus ibidem Deo fervientibus confirmasse Urqwhard per suas rectas divisas · et duas Finfans per suas rectas divisas · et Fochober per suas rectas divisas · et communionem pascuum animalibus · et unam piscariam in Spe · et in firma burgi de Elgyn .xx. solidos · et de dominiiis hominibus eorum qui sunt in Fochober rectitudinem pisces que ad thaynnum pertinet · et decimam cani de Ergaithel · de Muref · et placitorum · et totius lucri ejusdem Ergaithel · Preterea concedo et hac mea carta confirmo donationem Abbatis et totius conventus de Dunfermeline scilicet Pethnec juxta Erin per suas rectas divisas · et scalingas de Fathenechten · et omnes rectitudines quas monachi de Dunfermelyne in Murrefe habere solebant · quas tali conditione ecclesie de Urqwharde et fratribus ibidem Deo fervientibus liberas et quietas ab omni exactione mea concessione et confirmatione concedunt · ut obeunte persona alia de electione fratrum et de confilio Abbatis de

Dunfermelyne et assensu Regis si ydoneus ibi inveniatur subrogetur · fin autem de ecclesia de Dunfermelyne accipiatur · Hec personarum subrogatio inviolabiliter in perpetuum inter eos sicut predictam est conservetur · Volo etiam et precipio quod ecclesia predicta et prior et fratres ejusdem loci habeant et teneant res predictas ita libere et quiete sicut aliqua ecclesia in terra mea habet et tenet quietius et liberius · Testibus Andrea episcopo et multis aliis ·

Carta Malcolmi Regis concessa Matheo episcopo Aberdonensi ·

255 Malcolmus Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre sue clericis et laicis salutem · Sciant prefentes et futuri me dedisse et hac carta mea confirmasse Deo et beate Marie et beato Machorio et Matheo episcopo Aberdonensi totam villam de Veteri Aberdon cum ecclesia de Kyrkton et pertinentiis · dimidiam aquam de Done · Slaty · Goule · Murcroft · Kynmunedy · Malmenach · Tuligirg · schiram de Clat cum pertinentiis et ecclesiam · schiram de Tulynestil cum pertinentiis et ecclesiam · schiram de Rane cum pertinentiis et ecclesiam · schiram de Davyoth cum pertinentiis et ecclesiam · ecclesiam de Fethirnere cum terra ejusdem et pertinentiis · ecclesiam Sancti Nicholai de Aberdeen cum pertinentiis · terras de Elon cum pertinentiis · ecclesiam de Octirlys cum terra et pertinentiis · ecclesiam de Owyn cum terra et pertinentiis · ecclesiam de Innercrudan cum terra et pertinentiis · ecclesiam de Banchrydeueny cum terra et pertinentiis · ecclesiam de Balheluy cum terra et pertinentiis · decimam canum navium que veniunt apud Aberdeen · decimam annone in eodem loco · decimam meam de redditibus meis et omnium escaetarum me contingentium inter duas aquas que · Dee · et · Spee · dicuntur · decimam thanagiorum meorum et escaetarum me contingentium infra vicecomitatus de Aberdeen et de Banf · Tencendas et habendas dicto episcopo Matheo et ejus successoribus in puram et liberam elemosinam sicut aliqua elemosina in regno meo liberius tenetur seu possidetur · Teste meipso · et Edwardo cancellario · Johanne camerario · apud Strivelyn vicefimo die Augusti anno regni mei undecimo ·

Protectio Apostolica fratribus Vallis Caulium concessa .

- 256 Innocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Priori et fratribus Vallis Caulium salutem et apostolicam benedictionem . Solet annuere sedes apostolica piis votis et honestis potentium [precibus] favorem benevolum impertiri . Ex literis fane venerabilis fratris nostri .G· elec̄ti Remensis acceperimus quod dum transiret per diocesim Lingonensem vos invenit in Valle Cannium novellam institutionem ordinis assumpſisse · de cuius meritis diligenter inquirens nil in eo nisi religiosum comperit et honestum · Invenit siquidem prout eadem litere continebant quod inter vos unus monachorum quem vos filii monachi eligetis debeat esse Prior · cui omnes monachi videlicet et conversi quorum societas viceſimum numerum non tranſcendet tanquam spirituali patri reverentiam et obedientiam curabit exhibere · Nullus vestrum proprium poſſidebit · In conventu ſingulis diebus coiffa et hore canonice cantabuntur · Privatas quoque coiffas qui voluerint celebraſunt · Capitulum tenebitis · omni die facturi .xii. lectiones temporibus conſlitutis · Simul laborabitis · Et ſimul in refeſtorio comedetis carnibus et fagimine non utentes · Prior vobis cum in eodem refeſtorio comedet ſimiſi cibo et vefte contentus · A feſto rufurrec̄tionis Dominice uſque ad exaltationem Sancte Crucis bis comedetis in die · reſiduum temporis ſub jejuniorum abſtentia tranſcurſuri · pane et aqua et uno pulmento contenti .vj^a. feria exiſtentis · In die nativitatis Dominice non jejunabitis · nec .vj^a. feria in estate ubi feſtum intervenerit .xii. lectionum · Vivetis de redditibus · silentium fervaturi · Femine interiores terminos non intrabunt · nec vos exteriores excepto Priore niſi cauſa ordinis tranſcendens · Prior tamen ſi occupatus fuerit vel egrotans et urgens neceſſitas vel evidens utilitas poſtularit poterit unum quem voluerit deſtinare · Cilicia induetis ad carnem · eos qui ferre non poterunt non cogentes · Lineas et canabinas veftes nullatenus induetis · groſſe lane veftes non tintas et pelliceas habituri · Cum tunicis cingulo et caligis omnes jacebitis · et preter hec vos filii monachi cum cuculla · nusquam et nunquam ſuper culcitrī quieſcentes · Erunt novicij veftri in probatione per annum · Et vos filii monachi a matutinis uſque ad horam laboris et a vefperis uſque ad occasum folis lectioni orationi et contemplationi vacabitis · exceptis quos Prioris diſcretio pro aliqua certa et neceſſaria cauſa duxerit retrahendos · Nos autem veftris iuſtis poſtulationibus annuentes

personas vestras et locum in quo divino obsequio estis mancipati cum omnibus que in presentiarum rationabiliter possidetis aut in futurum concessione pontificum · largitione regum vel principum · oblatione fidelium seu aliis iustis modis prestante Domino [poteritis] adipisci sub beati Petri et nostra protectione fuscipimus · Specialiter autem ordinem ipsum provida deliberatione de assensu dioecesani flatutum auctoritate apostolica confirmamus et prefentis scripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis et confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare presumferit indignationem omnipotentis Dei et beati Petri et Pauli apostolorum ejus fe noverit incursum · Datum Rome apud Sanctum Petrum [incarnationis Dominice anno ·MCCV·] ·iiij. Idus Februarii · pontificatus nostri anno ·vij.

Littera de confilio provinciali celebrando in Scotia singulis annis ·

- 257 Honorius episcopus servus servorum Dei universis episcopis regni Scotie salutem et apostolicam benedictionem · Quidam vestrum nostris nuper auribus intimaverunt quod cum non habeatis archiepiscopum cuius auctoritate possitis provinciale concilium celebrare contigit in regno Scotie quod est a fede apostolica tam remotum flatuta negligi concilii generalis · enormia plurima committi que remanent impunita · Cum autem provincialia confilia omitti non debent · in quibus de corrigendis excessibus et moribus informandis diligens est habendus cum Dei timore tractatus · ac canonice relegende funt regule ac servande · maxime que in eodem concilio generali sunt statute · per apostolica vobis scripta mandamus quatinus cum metropolitanum noscamini non habere · auctoritate nostra provinciale concilium celebretis · Datum Tyber' ·xiiii. Kalendas Junii · pontificatus nostri anno nono ·

Compositio inter Episcopum Roffensem et Johannem Byfeth ·

- 258 Sciant prefentes et posteri controversiam que vertebatur inter dominum Robertum Roffensem episcopum et Johannem Byfeth super jure patronatus

ecclesie de Kyntalargy sopiaitam esse sub hac forma . scilicet quod predictus Episcopus . consensu et assensu capituli de Rosmarkyn et aliorum clericorum suorum de Ros . quietum clamavit quicquid juris habuerunt ipse vel antecessores fui in jam dicto jure patronatus illi Johanni et heredibus suis . habendum et tenendum de eo et successoribus suis jure perpetuo pro homagio et servitio suo et heredum suorum sibi et successoribus suis . Dictus vero Johannes Bifeth et heredes fui quietum clamaverunt quicquid juris vel exactiōnis ipse vel antecessores fui unquam aliquo tempore habuerunt vel de consuetudine aliqua habere consueverunt in terra supradiete ecclesie . Contulit autem idem Johannes pro hac pace reformanda et pro redēptione peccatorum suorum quindecim marcas argenti ad fabricam ecclesie Sancti Petri de Rosmarkyn . et unam petram cere annuatim de se et heredibus suis ad lumen ejusdem ecclesie altaris . Dictus autem Episcopus et ipsius ecclesie Decanus et canonici suscepserunt sepedictum Johannem et heredes suos in omnium orationum suffragiis que ibidem ad laudem Domini tempore perpetuo impendentur . Ut autem hec amicabilis compositio futuris temporibus illefa conservetur eam utriusque sigillorum appositione et sigillo capituli de Rosmarkyn duxerunt roborandam . Huius testibus . H. decano et canonicis de Rosmarkyn . R. archidiacono de Ros . Hugone persona de Burdin . Willelmo Noreys vic' de Inuernys . Willelmo filio Horim . Hugone Corbeth . F. comite de Ros . Petro Bifeth . Anselmo Bifeth . Willelmo Bifeth persona . Nicholao clero . Petro burgensi de Inuernys . Radulpho clochere . Jocelino . Bartholomeo . Willelmo Sureys . Rogero filio Eustachii . Patricio janitore . Roberto capellano de Bracholy . Johanne capellano domini Episcopi qui hoc cyrographum scripsit . et multis aliis .

Carta .F. comitis de Ros concessa Waltero de Moravia .

- 259 Ferkar comes de Ross' omnibus amicis suis et hominibus salutem . Sciant presentes et futuri me dedisse concessisse et hac carta mea confirmasse Waltero de Moravia filio quondam Hugonis de Moravia duas davatas terre in Ros . scilicet Clon per rectas divisas suas et cum omnibus iustis pertinentiis . tenendas sibi et heredibus suis de me et heredibus meis in feodo et hereditate . Quare volo et concedo ut predictus Walterus et heredes sui predictam terram habeant teneant et possideant de me et

heredibus meis in bosco et plano · in pratis et pascuis · in moris et maren-
fis · flangnis et aquis · in molendinis et piscariis · in viis et femitis · adeo
libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliquis ex dono alicujus comitis
in regno Scotie aliquam terram liberius · quietius · plenius et honorificen-
tius habet tenet et possidet · Reddendo inde singulis annis mihi et heredi-
bus meis pro omni servitio et demanda ad nos pertinentibus unam libram
piperis ad festum Sancti Martini · et faciendo forinsecum servitium domino
Regi quod ad predictam terram pertinet · Testibus Andrea episcopo Mor-
avieni · magistro Willelmo precentore · Willelmo cancellario · Andrea ·
Johanne canonicis Moravienfis ecclesie · Willelmo filio meo et herede · et
Duncano ferviente suo · Gilmakali judge Catanie · Lulach MacIman'tokell ·
Colano M^gilcungill ·

Mandatum Innocentii pape de gravaminibus ecclesie Scoticane emen-
dandis ·

- 260 Innocentius episcopus etc · venerabilibus fratribus Lyncolniensi · Wygorn-
ieni et Lycchefeldensi episcopis salutem et apostolicam benedictionem ·
Clamat in auribus nostris ecclesia Scoticana et adversus eos qui fidelem
Scocie videntur regere populum et heredem illius Christianissimi Regis
adhuc impuberem optinere sue potestati subiectum · multiplicem se habere
proponit materiam questionis · Et caritativa quidam in illos primum que-
rela dirigitur pro Rege puer et pro regno · quod videlicet eidem Regi
pupillo bene non consulunt dum thronum ejus novi aulici ascendentis ·
amotis sanitatis confiliis quibus providus eum suffulserat vivens adhuc pa-
trius affectus · justitia et judicio non conformant nec in sua regnum ipsum
integritate conservant · dum iidem novi aulici novis confiliorum machinis
ecclesiasticam impetunt libertatem · quam prosector qui violent principum
robur quo fides viget catholica et regia dirigitur celsitudo confringunt ·
Inter cetera que in derogationem ecclesiastice potestatis in partibus illis
ministri regni et locorum domini post obitum clare memorie Regis Scot-
torum quem fides et libertas ecclesie Christianissimum habuit defensorem
sub Rege tenere indolis attemptare dicuntur nemini videri non debet
absconum et absurdum ac divini et humani iudicij animadversione plecten-
dum quod cum ecclesiarum prelati excommunicationis vel interdicti seu

suspensionis fententias ob contumaciam seu offendam proferunt in subiectos · ad eos ut hujusmodi fententias revocent litteratoria sub nomine Regis iussa manant · qui nisi preceptioni paruerint ad id per bonorum suorum confiscationem sacrilegam compelluntur · sicut aliquibus ejusdem regni episcopis dicitur contigisse · Et super possessionibus quoque seu rebus quas in jus divinum pia contulit largitas devotorum · clerici per regia trahuntur edita contra cleri privilegium ad judicium seculare nec audiuntur jus pupplicum allegantes · sive per judicis incompetentis injuriam non nunquam ecclesie suis possessionibus spoliantur · Et preterea cum aliquibus possessionibus ecclesiis in elemosinam a laycis perpetuam donatis in quibus nihil sibi preter exercitum ad defensionem regni et communie auxilium retinent donatores · iidem ministri et alii layci eorum favore suffulti per adjectionem hujusmodi predictas possessiones laicantes fore censentes eas in omnibus paris conditionis efficiunt cum possessionibus laycorum · et in divini juris dispendium interpretatione perversa donatorum munificentiam restringentes layce subiciunt servituti · Non attendentes quoque quod laycis quantumlibet religiosis de rebus ecclesiasticis nulla est possiblitas distribuendi attributa · ecclesiastica predia invitatis et contradicentibus dominis limitare propria temeritate · et de ipsorum finibus in quorum possessione pacifica ecclesie fuisse noscuntur per tempora longiora · sequentes interdum perjuria laycorum qui clericis opido sunt infestii · proferunt pro laycis contra clericos iniqua judicia · que tandem per spoliationis violentiam exsequuntur · Porro de jure patronatus quod sit spiritualibus causis annexum nemo fere non novit · sed licet per hoc quod explorati sit juris illud ad judicium ecclesiastici examinis pertinere de generali et juri consentanea regni predicti confuetudine fit optentum · id tamen ibidem novis conviciis usurpatur a laycis · et ut super hoc cum de illo agendum fuerit ad forissecum recurratur judicium jam ex parte Regia est puplice proclamatum · Fidei vero ac jurisperandi judicium quis abnuat inter spiritualia negotia nisi quis de fide sincera non senserit computandum · et cum carne se in hac parte spiritui contumaciter preferente ceperunt in partibus vestris Regia scripta discurrere per que in Regis notam [noxam?] regnique jacturam ne quis ad observationem juramenti vel fidei per censuram ecclesiasticam cogatur inhibitetur ·

Sane licet sit de antiqua ejusdem regni consuetudine introductum et velut humane discipline consonum pacifice usque ad hoc tempus observatum ut

prelati quandam penam infligant pecuniariam pro delictis que ad censuram ecclesiasticam noscuntur pertinere cum delinquentes non profixerint spirituali gladio quo non est pena severior feriendos. Jam regni predicti magnates et alii temporali prediti potestate consuetudinem immutare volentes laudabilem subditis suis ne hujusmodi pene pareant interdicunt. Ad ea infuper que ab humani jure dominii divine potestatis auctoritas abdicavit ministrorum sui cultus usibus profutura · presumptuosa nimis atque dampnabilis eorundem magnatum prorogatur audacia · de feno · molendinis · paucis decimas solvi ecclesiis interdicens. Si qui vero super hiis prestantis in judicium coram ecclesiasticis judicibus evocantur · actores prosequi jus divinum aut judices super eo justitiam exhibere poscentibus missa sub nomine Regis edita prohibitoria non permittunt · quin potius hoc sub gravis pene interminatione proposita iidem judices coguntur jam rite prolatas super tentias revocare. Clerici vero uxorati ejusdem regni qui clericalem deserentes tonsuram clericali gaudere solent privilegio et cum bonis suis sub ecclesiastice protectionis manere presidio ab antiquo · folite immunitatis beneficiis exuntur et sub nova rediguntur onera servitutis. Verum ne parum illis esset per hoc in Scoticanam ecclesiam deliquisse peccatum adjecterunt non satis veniale in Romanam · dum plenitudinem potestatis qua Deus fedem apostolicam predidit quantum in ipsis est vacuare conantes clericos literarum nostrarum impetratores et judices delegatos a nobis ab agendo vel cognoscendo commissa tractare negotia prolati Regiis prohibitionibus et interminationibus non permittunt · in ejusdem fedis intolerabilem injuriam et contemptum · Verum quum pastorum interest precipue pro salute gregis et pro decore libertatis ecclesie se obicere ascendentibus ex adverso · nonnulli de clero ut concuslis columpnis edificatione cornuat adversus pontifices suos impias ut dicitur inter se colligationes et conspirationes inneantur in periculum ecclesiastici status et ordinis et fuarum perniciem animarum · Gravia sunt hec nec sine culpa possunt incorrecta relinquere vel dissimulatione aliqua preteriri · que quidem · ex eo precipue quod in quibusdam religiosis et clericis cooperationis habere dicuntur favorem a quibus in laycos quos salutaribus remedios a tantorum peste morborum curare debuerant corruptela producitur · zelum excitant salutifere unctionis et tempestivum suadent medicinae antidotum preparari · ne in Regis dispendium · quem etatis infirmitas ut dicitur ita non capiens

excusare quodammodo videtur a culpa et in actores ejus retorquere delictum · necnon in detrimentum regni · lapsum fidei et ruinam catholice libertatis · premissa malorum initia per morosam tolerantiam in illis Christiane scinderitatis ipsis invalescant · Cum enim qui talia nequier agunt vel agenda fuadent non sit incerta dampnatio et promptum in eos apud Deum dure animadversionis judicium non dormitet · pastoralis follicitudinis zelus tunc in eis miferetur et commodat cum in plectendis culpis eorum severius excandescit · Quare fraternitati vestre per apostolica scripta districte precipiendo mandamus quatinus consiliarios · officiales · ministros Regis regnique ejusdem magnates et alios tam religiosos et clericos quam laycos hec et hiis similia presumentes eorumque fautores qui negligenter cum possent perturbare perversos fovere videntur · et [ut?] presumptiones predictas in statum debitum sine more dispendio fludeant revocare et a confimilibus prorsus abstineant in futurum · non impedientes ullo modo per se vel alios vel impediri quantum in eis sit permittentes ecclesiarum rectores et clericos super premissis et aliis uti pacifice jurisdictionibus libertatibus et immunitatibus in temporalibus suis bonis juxta constitutiones canonicas et civiles ac confuetudines approbatas · per excommunicationem in personas et interdictum in terris si layci fuerint quacunque etiam dignitatis vel potestatis eminentia prefulgentes · si vero clerici cuiuscunq; dignitatis gradus vel ordinis per privationem vel suspensionem perpetuam a prelationibus dignitatibus et beneficiis ecclesiasticis · auctoritate nostra sublatu cuiuslibet appellationis obstaculo · de plano et absque judiciorum strepitu quotiens expedierit vel oportuerit et super hoc requisiti fueritis · compellatis · Prelatos nichilominus et clericos sepesati regni quos laycorum ad opprimendam totaliter ecclesiasticam libertatem et clerum quandocunque nunc vel in posterum contra solempnitatem judicariam confiterint intenores · nisi hoc celeriter emendare curaverint moniti competenter cum literis nostris causam iporum contingentibus personaliter infra peremptoriū terminum eis prefigendum a vobis ad fedem apostolicam ab officiis beneficisque suspensos venire cogatis · prout egerint recepturos · Subditos quoque quos contra prelatos conspirationis facinus deprehenderitis admisisse pena canonica punientes · non obstante si aliquibus eorum forsitan sub quacunque forma uberiori generaliter vel specialiter a fede apostolica sit indulatum quod excommunicari vel suspendi non possunt vel iporum terre sub-

ici ecclesiastico interdicto · seu quavis alia dictæ sedis indulgentia per quam commisso vobis jurisdictionis executio impediri valeat vel deferri · et de qua plenam et expressam in literis nostris fieri mentionem oporteat · seu constitutione de duabus dietis edita in concilio generali · sive quod Scotis dicimus concessisse ut extra regnum Scotie nequeant per literas apostolicas ad judicium evocari · Et si non omnes hiis exequendis potueritis interesse duo vestrum nichilominus ea exsequantur · Datum Jan' pridie Kalendas Junii · pontificatus nostri anno octavo · Deo gratias ·

Litera pro confirmatione Episcopi Sancti Andree ·

- 261 Sanctissimo patri in Christo et domino reverendo divina providencia facro-fanete Romane ecclesie ac universalis ecclesie summo pontifici fui devoti Prior et capitulum Sancti Andree in Scocia pedum oscula beatorum · Ecclesia nostra per obitum bone memorie domini ·G· quondam episcopi nostri pastorali folacio destituta · et corpore ipsius ecclastice tradito sepulture · nos Prior et capitulum volentes providere de pastore ipsi ecclesie nostre viduate · petito juxta regni consuetudinem super hoc domini Regis assensu et optento · diem statuimus scilicet diem Mercurii in crastino sanctorum martyrum Marcellini et Petri anno ab incarnatione Domini ·mº.ccº.lxxº· primo · in ecclesia nostra cathedrali ad eligendum seu providendum dictæ ecclesie nostre viduate de pastore · ad quem diem vocatis omnibus et presentibus qui de jure debebant volebant et poterant interesse · invocata spiritus sancti gratia · placuit omnibus nobis per formam compromissi ipsi ecclesie de pastore providere · et sic nos omnes et singuli unanimiter et concorditer in sex canonicos nostros scilicet ·N· et septimum Archidiaconum Laudanie compromisimus · quibus septem dedimus liberam potestatem eligendi aliquam personam ydoneam ipsius ecclesie nostre episcopum et pastorem · promittendo nos recipere illum in episcopum quem preducerent eligendum · Qui secedentes in partem · consideratis diligenter statu ecclesie nostre et omnibus aliis que erant circa hujusmodi negotium attendenda · Deum habendo pre oculis · omnes unanimiter consenserunt in cōsiglio ·W· archidiaconum ecclesie nostre · domini Pape capellanum · virum in temporalibus providum et spiritualibus circumspectum · valentem et scientem ecclesie nostre jura tueri · eligendum in ejusdem ecclesie episcopum et pa-

torem · quem Prior predictus vice sua et vice et mandato dictorum compromissariorum et vice tocius capituli in dicta ecclesie nostre Sancti Andree episcopum elegit in hunc modum · Ego Johannes prior Sancti Andree vice mea et vice et mandato sex compromissariorum meorum et vice tocius capituli coagistrum · W. Wischard archidiaconum Sancti Andree capellatum domini Pape eligo in ipsius ecclesie nostre episcopum et pastorem · Que quidem electio fuit a nobis omnibus et singulis acceptata · et postmodum incontinenti fuit per eundem Priorem solemniter publicata · Cui electioni dictus Archidiaconus sic electus ad magnam ipsarum parcum instanciam licet cum magna difficultate confensit · Quare sanctitati vestre humiliter supplicamus et devote quatinus de benignitate sedis apostolice dictam electionem tam concorditer et de persona ydonea celebratam auctoritate apostolica dignemini confirmare · Ad cuius electionis confirmationem petendum mittimus ad pedes sanctitatis vestre · N· quos procuratores constitui-
mus · In cuius rei testimonium etc.

Instrumentum super electione Episcopi Waradiensis ·

- 262 In nomine Domini amen · Pateat omnibus evidenter quod hoc est exemplum quarundam literarum felicis recordacionis domini Martini pape · iiiii · repartarum in registro ipsius secundi anni pontificatus ejusdem · quarum tenor talis est · Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Colocensi · et Batiensi ac Sumenenſi [*Sezemenſi?*] et Chonadiensi episcopis · Sicut dilectus filius Thomas electus et capitulum Waradiense nobis significare curarunt · vacante dudum Waradiensi ecclesia per translationem venerabilis fratris nostri Lodomerij archiepiscopi Strygouenensis tunc Wardenenſis episcopi ad ecclesiam Strygouenensem · iidem dictum Thomam tunc prepositum ecclesie Sancti Mychaelis de Castro Ferreo Jauriensis dioecesis in eorum episcopum canonice et concorditer elegerunt et tibi frater Archiepiscope tunc Colocensi electo et · · · · · loci metropolitano electione hujusmodi presentata illam confir-
mari petiverunt cum instantia · sed venerabilis frater noster Philippus episcopus Firmanus in illis partibus apostolice sedis legatus afferens quod idem Thomas preposituram ipsius ecclesie de Castro Ferreo post generale concilium Lugdonense fuerat asecutus · et juxta tenorem constitutionis in ipso con-
cilio edite per felicis recordacionis Gregorium papam · x· predecessorem

nostrum ordinem presbiteratus non receperat infra annum · propter quod erat inhabilis ad hujusmodi confirmationis beneficium optinendum · inhibuisse tibi dicitur ne dictam electionem aliquatenus confirmares · Sicque pretextu inhibitionis hujusmodi dicta Waradiensis ecclesia vacationis incommoda compellitur experiri · Cum itaque ut afferitur dicta ecclesia de Castro Ferreo non parochialis sed collegiata existat · ita quod ad preposituram ipsam se dicta constitutio que tantum de parochialibus ecclesiis et assumptis ad regimen animarum loquitur non extendit · pro parte dictorum electi et capituli fuit nobis humiliter supplicatum ut provide super hoc de benignitate sedis apostolice curaremus · Nos autem predicte Wardiensi ecclesie ne ulteriori vacationi subjaceat paterna volentes beatitudine providere · fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus quantum · veris existentibus supradictis · tu frater predicte Archiepiscopi cum eorum altero · si omnes hiis exsequendis nequiveritis interesse · inquisita de modo electionis studiis eligentium ac electi meritis diligentius veritate · si dictam electionem inveneritis alias de persona ydonea canonice celebratam · auctoritate nostra confirmetis eandem · facientes a suis subditis eidem electo reverenciam et obedienciam debitam exhiberi · Ac nihilominus prefate Archiepiscopi · adjunctis tibi duobus vel tribus episcopis gratiam et communionem sedis apostolice optinentibus · predicte electo munus consecrationis impendas · Alioquin eadem electione rite cassata · extunc celebrandam electio predicte Wardanensis ecclesie ad eos ad quos de jure pertinet devolvatur · Datum apud Urbem veterem ·xiiii· Kalendas Julii · anno secundo ·

Ego Paulus de Reate apostolica auctoritate et nunc camere domini Pape notarius predictas literas prout in prefato registro domini Martini pape quod in archivo ejusdem camere conservatur inveni de verbo ad verbum transferibi feci · et transcriptas cum ipso registro et literatis viris magistro Reinaldo canonico Setenensi et magistro Gregorio de Arapino diligenter et fideliter auscultavi · et in testimonium auscultationis meum sigillum apposui · et ad majorem certitudinem discretus vir magister Guydo de Nova villa canonicus Lemovicensis domini Pape capellanus et literarum ipsius supradictarum auditor figillum audiencie contradictarum huic scripto mandavit apponi · Actum Tyburne · sub anno Domini ·cc⁹·lxxv· indictione ·xii· mensi Augusti · quinto die intrante · pontificatus domini Honorii pape ·iiij· anno primo ·

Conventio inter portionarios de Duffus .

- 263 Noverint miversi prefens scriptum vifuri vel audituri quod anno Domini millesimo ccº octogesimo sexto · die Dominica proxima ante Annunciationem beate Marie Virginis · in ecclesia cathedrali de Elgyn · talis questio facta fuit inter Willelmum de Fedreth portionarium de Duffhus et Criftianum sponsam suam ex una parte · et nobilem virum dominum Reginaldum le Chene filium coilitem ex altera · videlicet quod prefatus ·W· et ·C· dede-
runt et concefferunt et prefenti scripto confirmaverunt prefato domino ·R·
quatuor davatas terre quas nunc habent in Strathnavyr · ac etiam omnes
alias terras quas quoconque titulo vel ex quoconque concessione habere
poterunt in futuro in tenemento de Strathnavyr · tenendas et habendas a
predictis ·W· et ·C· et heredibus suis eidem domino Reginaldo et heredibus
suis in perpetuum cum omnibus juribus · libertatibus · rectitudinibus · aysfia-
mentis et pertinentiis ad dictas terras pertinentibus seu in posterum de jure
pertinere valentibus adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut carta
originalis dictae terre de Strathnavyr confecta in se plenius proportat · Pre-
dictus dominus ·R· et heredes fui pro prefatis ·W· et ·C· et heredibus eorum
facient tertiam partem liberi servitij unius militis pro tenemento quod pre-
fati ·W· et ·C· et heredes eorum nunc habent in baronia de Duffhus et in
baronia de Strathbrok vel etiam quoconque titulo seu succeſſione in dictis
baroniis de Duffhus et de Strathbrok habere poterunt in futuro · Faciet
etiam dictus ·R· et heredes fui feſtam ad curiam domini Regis iuſticiarii
et vicecomitis quantum ſpectat ad partem ipſos ·W· et ·C· et heredes fuos
in tenemento de Duffhus et de Strathbrok nunc contingentem vel in pos-
terum contingere valentem · ita videlicet quod homines dictorum ·W·
et ·C· et heredum fuorum venient ad prefatas curias et intererunt et testi-
monium de dicta feſta pro tertia parte ipſos contingentem in tenemento de
Duffhus et de Strathrok perhibebunt · Hoc etiam adjecto quod homines
et tenentes dictorum ·W· et ·C· et heredum fuorum facient Scoticum
servitium quotienscumque hujusmodi servitium contigerit exigere vel preſtare ·
Salvis etiam prefatis ·W· et ·C· et corum heredibus omnibus juribus et
libertatibus ad dictas duas baronias de Duffhus et de Strathbrok perti-
nentibus pro parte ipſos nunc contingentem seu quoconque modo ipſos in
posterum contingere valente · Et ut omnia et singula predicta firma ma-

neant et inconcussa predicta partes in presentia venerabilis patris .A. Dei gratia episcopi et capituli Moraviensis et aliorum multorum fidei dignorum fide media corporale prestiterunt sacramentum · pena nihilominus centum solidorum contra partem a predicta conventione resiliere volentem fabrice Moraviensis ecclesie convertenda et plenius perfolvenda · et principali conventione in suo robore etiam duratura · Nos vero dicti ·W. et ·C. et heredes nostri dictas quatuor davatas terre de Strathnavyr cum pertinentiis dicto domino ·R. et heredibus suis contra omnes homines et feminas warandizabimus · acquietabimus pro dicto servitio faciendo et imperpetuum defendemus · In cuius rei testimonium huic scripto sigilla nostra una cum sigillis venerabilis patris domini ·A. Dei gratia tunc episcopi Moraviensis et domini ·J. archidiaconi ejusdem loci ad instantiam nostram sunt apposita ·

Carta Roberti Regis de comitatu Moravia ·

- 264 Robertus Dei gratia Rex Scotorum omnibus probis hominibus tocius terre sue salutem · Sciatis nos dedisse concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse Thome Ranulphy militi dilecto nepoti nostro pro homagio et servicio suo omnes terras nostras in Moravia sicut fuerunt in manu domini Alexandri Regis Scocie predecessoris nostri ultimo defuncti · una cum omnibus alijs terris adjacentibus infra metas et divisas subscriptas contentis · Incipiendo videlicet ad aquam de Spee sicut cadit in mare · et sic ascendendo per eandem aquam · includendo terras de Fouchabre · Rothenayk · Rothays · et Bocharme · per suas rectas metas et divisas cum suis pertinencijs · et sic ascendendo per dictam aquam de Spee usque ad marchias de Badenach · et sic includendo omnes terras de Badenach et Kyncardyn et de Glencarni cum pertinentijs per suas rectas metas et divisas · et sic sequendo marchiam de Badenach usque marchiam de Louchabre · et sic includendo terras de Louchabre · de Maymer · del Logharkech · de Glengarech · et de Glennelg cum pertinentijs per suas rectas metas et divisas · et sic sequendo marchiam de Glennelg usque ad mare versus occidentem · et sic per mare usque ad marchias borealis Ergadie que est Comitis de Ros · et sic per marchias illas usque ad marchias Roffie · et sic per marchias Roffie quousque perveniat ad aquam de Forne · et sic per aquam de Forne quousque perveniat

tur ad mare orientale · Tenendas et habendas dicto Thome et heredibus suis masculis de corpore suo legitime procreatis seu procreandis de nobis et heredibus nostris in feodo et hereditate in libero comitatu ac in libera regalitate · cum quatuor querelis ad coronam nostram Regiam spectantibus · et cum omnibus placitis et querelis tam in communibus indicamentis quam in brevibus placitabilibus · et cum omnibus alijs loquelis quibuscunque ad liberam regalitatem pertinentibus vel aliquo modo pertinere valentibus · adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliqua terra infra regnum nostrum in regalitate liberius · plenius · quiecius aut honorificencius dari poterit aut teneri · una cum magna custuma nostra burgi de Inuernis et coketo ejusdem et libertatibus suis in omnibus · excepta tantummodo parva custuma dicti burgi · cum plenaria potestate attachandi accusandi et in omnibus ministrandi ac judicandi omnes illos dicti vicecomitatus injurias dampna seu prejudicia facientes indebitae custume predictae adeo libere in omnibus sicut nos vel aliquis ministrorum nostrorum ipsos attachare accusare ministrare seu judicare poterimus seu poterit in premislis · Et quod dictus Comes et heredes sui amerciamenta excaetas et forisfacturas inde contingentes adeo libere et quiete habeant et possideant in futurum sicut nos seu aliquis predecessorum nostrorum dicta amerciamenta excaetas seu forisfacturas aliquo tempore habuimus · Quare Vicecomiti nostro de Inuernis et ballivis suis ac prepositio et ballivis dicti burgi qui pro tempore fuerint ac ceteris quorum interest firmiter precipimus et mandamus quatinus prefato Comiti et heredibus suis predictis ac suis ministris in premislis sint intendentes et respondentes consilientes et auxiliantes super hoc si necesse fuerit nostra regali potentia invocata sine aliquo alio mandato nostro speciali interveniente · Volumusque et concedimus quod dictus Thomas et heredes sui predicti habeant teneant et possideant dictum comitatum cum manerio de Elgyn · quod pro capitali mansione comitatus Moravie de cetero teneri volumus et vocari · et cum omnibus alijs maneribus · burgis · villis · thanagijs et omnibus terris nostris dominicis firmis et exitibus infra predictas metas contentis · cum advocationibus ecclesiarum · cum seodis et forisfacturis · cum filvis et forestis · moris et maresis · cum vijs et semitis · cum aquis · stangnis · lacubus · vivarijs et molendinis · cum piscationibus tam maris quam aque dulcis · cum venationibus · aucupationibus et avium aeris · cum omnibus alijs libertatibus · commoditatibus · aysfamentis et iustis pertinentijs suis in omnibus et per omnia tam non nominatis quam nomi-

natis · Quibus heredibus dicti Thome masculis deficientibus · quod abfit · volumus quod dictus comitatus ad nos et heredes nostros libere et integre ac sine aliqua contradicione revertatur · Volumus etiam [et] concedimus pro nobis et heredibus nostris quod omnes barones et libere tenentes dicti comitatus qui de nobis et predecessoribus nostris in capite tenuerunt et eorum heredes dicto Thome et heredibus suis predictis homagia · fidelitates · fectas curie et omnia alia servitia faciant · et baronias et tenementa sua de ipso et heredibus suis predictis de cetero teneant · salvis tamen baronibus et libere tenantibus predictis ac eorum heredibus juribus et libertatibus curiarum fuarum haec tenus iustae usitatis · Volumus insuper et concedimus quod burgi et burgenenses sui de Elgyn · de Fores · et de Inwirnarne easdem libertates habeant et exerceant quas tempore domini Alexandri Regis Scocie predicti et nostro habuerunt · hoc solum salvo quod de nobis tenebant fine medio et nunc de eodem Comite tenent cum eiusdem libertatibus · Salvo etiam nobis et heredibus nostris in hac donatione nostra burgo nostro de Inwirnesh cum loco castelli et terris ad dictum burgum pertinentibus cum pificatione aque de Nifs et cum molendinis burgi ejusdem cum sequela dicti burgi et terrarum ad ipsum burgum tantummodo pertinentium · et salvis nobis et heredibus nostris fidelitatibus episcoporum · abbatum · priorum et aliorum prelatorum ecclesie Moraviensis · et advocatione seu jure patronatus ecclesiarum earundem · et eorum statu in omnibus quem habuerunt tempore Regis Alexandri predicti et aliorum predecessorum nostrorum Regum Scotie · excepto quod homines eorundem citati per nos ad defensionem regni nostri intendant vexillo et sequi teneantur vexillum dicti Thome comitis et heredum suorum predictorum una cum alijs qui vexillum Moravie sequi solebant antiquitus · Faciendo nobis et heredibus nostris dictus Thomas et heredes sui predicti pro dicto comitatu servitium octo milium in exercitu nostro · et Scoticum servitium et auxilium de singulis davatis debitum et consuetum tantummodo · fine facta curie ad quamcunque curiam nostram facienda · In cuius rei testimonium prefenti carte nostre sigillum nostrum precepimus apponi · Testibus venerabilibus patribus Willelmo Sancti Andree · Willelmo Dunkeldenensi · Henrico Aberdenensi Dei gratia episcopis · Bernardo abate de Abirbrotthoec cancellario nostro · Malcolmo comite Levenax · Gilberto de Haya · Roberto de Keth marescallio Scocie · Alexandro Meygners · et Henrico de Sancto Claro milibus ·

Copia bulle papalis de anno jubileo celebrando de quinquagesimo in quinquagesimum annum et de ejus indulgentia · quam putat Willelmus episcopus Moravienis esse apocryfam et in taberna fabricatam · quia continet multa inconveniencia · et caret certo auctore · data · et bulla plumbea .

- 265 Clemens episcopus servus servorum Dei etc. Noveritis filii humillimi quod Non constat
venerunt ad civitatem Avinionensem ubi nos tenemus curiam Romanam de quo Cle-
mente.
dilecti et speciales filii nostri Innocencius · Bruto · Salvos · Jacobus de Co-
lumpna etc. omnes isti cives nobilissimi civitatis Romane et judices tocius
senatus ejusdem · referentes nobis plurima verba cuius ferieci narracio est pro-
lixia · Et nos mandavimus in craftino consistorium fieri · et fratres nostros
Cardinales vocari · et nocte precedente consistorium nobis apparuit beatus
Petrus in visione in manu sua duas claves gerens · qui nobis sequentia dirige-
bat · Aperi os tuum et ignem emitte ex eo quo calefiat et illuminari valeat
totus mundus · Et in craftino celebravimus unam missam de Sancta Trini-
tate · ut si visio vera esset et a Deo iterum nobis appareret · si autem fan-
tafma esset evanesceret · Premissa autem oratione secunda nocte confimim-
us vidimus visionem · Quare nos vocavimus fratres nostros Cardinales ·
Archiepiscopos et totum clerum in nostro palacio coram nobis ad responden-
dum predictis filiis nostris Romanis · quibus genibus denudatis et manibus
cancelatis versus celum aperiuimus sanctum propositum nostrum et pecca-
toribus paradisum referavimus in hunc modum · Clemens etc. Per assensum
fratrum suorum Cardinalium secum gerens claves regni celestis universis et
singulis pro prima vice qua hoc audiant vel legant largitur · xl annos in-
dulgencie et concedit quando vita hominum ad flatum magne fenecestus
perveniet et hac ratione ob gravem fragilitatem qua incessanter vexantur
de centum in centum annos sunt indulgencie verillime peccatorum pauci
sunt quibus ad predictam etatem decrepitam liceat pervenire propter quod
a desiderio predictae indulgencie quamplurimum remeant frustra · au-
toritate sancta et potestate apostolorum Petri et Pauli quibus nos fungimur · ex
parte Dei omnipotentis · omnibus Christianis venientibus ad sanctam patri-
archalem sedem five civitatem · numerando a die qua alie indulgencie · et ab
ipso die completis xl novem annis totum illum indulgencie et remissionem
peccatorum damus et ut sequitur impertimur in perpetuum · Quicunque Nota ver-
bum et con-
cedit.

igitur peregrinandi causa ad sanctam civitatem antedictam accedere pro-
posuerit illa die qua de hospicio suo iter arripare proposuerit eligere
confessorem in via et in locis aliis quibuscunque · quibus quidem confes-
foribus auctoritate premissa concedimus plenam potestatem nostram ab-
solvendi in omnibus casibus Pape reservatis ac si nostra persona per-
sonaliter ibi foret · Item concedimus quod si vere confessus vi preveniatur
quod ab omnibus peccatis suis immunis fit et penitus absolutus · et ni-
chilominus mandamus angelis paradisi quod animam illius a purgatorio
prius absolutam paradisi gaudiis introducant · Item volumus et ordinamus
quod omnes archiepiscopi · episcopi et abbates absque hoc quod a nobis
vel suis senioribus licenciam eos petere oportet suas provincias exire pos-
funt cum ad predictam voluerint accedere civitatem · Item concedimus
de gratia speciali omnibus rectoribus · curatis · executoribus animarum
dictam deliderantibus itinerationem ad predictam civitatem patriarchalem
quod possint ecclesias suas vel beneficia per annum integrum arrendare ·
et si contingat eos in via ab hac luce migrare volumus quod talis arren-
datio roboris habeat firmitatem · et quod nullus impetrans nostre generalis
gratiae vel specialis impedimentum aliquod inferre audeat sub impetracione
maledictionis eterne · et nichilominus ex nunc prout ex tunc suam gratiam
annullamus · Item sancto ordini monachorum nigrorum et alborum con-
cedimus privilegium speciale quod devotionis affectu volentes visitare fedem
nostram prefatam indulgenciam consequantur · et si eorum abbas nollet
eos ad hoc licenciare monachus ejusdem coram tribus antiquioribus mo-
nachis posset eum requirere et petere ab eodem quatenus ad dictam indul-
genciam sanctamque fedem visitandam licenseiam conferat veniendi · necnon
et pretium sui victus et vestitus et calcientorum ratione aecessus sui et
recessus ratione totius anni habeat sibi dare · et si injus contemptor inve-
niatur · predictum ratione voluntaria impedientem maledictionem apostolorum
Petri et Pauli impertimur eidem et eundem ab omni officio et beneficio
deponimus et perpetuo privamus · Item moniales si tamen de hiis que pre-
cedunt eis provisum fuerit eundi licentiam habeant antedictam · si autem
rectores carundem ex eis aliquam judicaverint remanere ratione aliqua ·
unum psalterium qualibet septimana dicant ut Deus eos qui predictam ae-
quisierint graciem dignetur sua providencia conservare · volentes quod
hujusmodi moniales indulgenciam habeant antedictam · Item qui decepiti-
tati sunt fenectute · vel aliqua infirmitate incurabili in cubiculo sunt gra-

vati · et pro itinerantibus ad dictam sanctam indulgentiam colliesies *Pater nosler* qualibet septimana dixerint · predictam indulgenciam habeant pari modo · Si autem aliquis fur vel fures · quod absit · vespilio vel vespiliones · itineris vel cuiuscunq; alterius rei custos vel custodes vel etiam quicunque euntibus ad sanctam civitatem vel repatriantibus ab eadem impedimentum vel quodcunque gravamen directe vel indirecte juvando vel auxiliando ausus vel ausi fuerint inferre propter quod obedientie filii in eundo vel redeundo molestarentur · maledictionem apostolorum Petri et Pauli quam imprecamus se neverit incurrisse · Et nichilominus ne facultas venie incentivum tribuat delinquendi · volumus ut qui hujusmodi ordinationis fracto fuerit vel violator · nisi ad nos seu Penitentiarium nostrum cardinalem recursum habuerit et nisi mortis periculo premisso duntaxat dampni illati debita satisfactione absoluzione non gaudeat quoquomodo · Volumus insuper et ordinamus ut Romipede patrie Romane · Campanie · Tuffie · Apulie · Calabrie principatus Laboris et Italie ad pedem montis in predictam civitatem per unum mensem frequentem residenciam faciant qualibet die videlicet visitando Sanctum Petrum · Sanctum Laurencium extra muros · Sanctum Johannem de Laterano · Sanctam Mariam vocatam *le major* · Sanetam Crucem in Jerusalem · Sanctum Sebastianum qui fuit dictus in cronica Romana Scriptus · In isto loco est divina promissio · peccatorum remissio · claritas perpetua meritis beati Petri · Sebastiani martyris · et propter sanctas cathecumbras apostolorum Petri et Pauli · et ratione cimiterii Sancti Calixti quod est ibi · et ratione septuaginta martyrum qui ibi sepulti sunt · et septuaginta pontificibus qui pro Dei amore martirium pertulerunt · Visitent insuper apostolum qui veritatis extitit lucidissimus predictor · Provinciales vero et Gallici · Arragones et Castellani · Navarri · Anglici · Vascones · Hungari · Scotti et cetere naciones per ·xv· dies in dicta civitate continue resideant predictas ecclesias visitantes · Cum autem fidem istam predictam devotionem compleverint offendetur eis sudarium domini nostri Iesu Christi ex mandato nostro · quo viso ab omnibus peccatis suis sint absoluti et indulgenciam habeant antedictam ab eisdem · nosque ex parte domini nostri Iesu Christi cuius sumus vicarius in terris reducimus omnes illos ad statum illum in quo erant illo die quo sacram baptisma receperunt de gratia speciali · Confirmamus insuper et virtutis robore solidamus omnes gracias et indulgencias quascunque ducentorum summorum pontificum qui

Scotia ponitur ultima.

fuerunt ab apostolo Petro ab eisdem civitati patriarchali hactenus erogati · que gracie seu indulgencie sunt prout nobis constat innumerabiles per authenticas scripturas et earum originalia approbata · Volumus inde per confessum etiam fratrum nostrorum cardinalium quod si aliqua persona de dicta indulgencia rediens instigante diabolo peccato consentiret et in peccato perseverans contigerit eum mori · ratione peccatorum que ante commiserat et fibi virtute quinquagesimalis anni fuerint absoluta et indulta quod fibi pena infernalibus aliquatenus auferatur · nisi ratione peccatorum que post suum adventum fuerunt perpetrata · Istam indulgenciam auctoritate Dei et apostolorum Petri et Pauli de quinquaginta in quinquagintos annos prefate concedimus civitati · Istud est jocale mirabile et preciosum ac omnibus fidelibus desiderandum · quod nos per manus omnium legatorum prefate civitatis misericorditer destinamus · Et si quis temeritatis arrogantia ausus fuerit infringere predicta vel contra ea aliquid impetrari · excommunicationis fententiam et eternam maledictionem se noverit incursum .

Litera Apostolica de caritativo subsidio pro ecclesia combuſta ·

- 266 Clemens episcopus servus servorum Dei venerabili fratri episcopo Sancti Andree et dilectis filiis capitulo ecclesie Sancti Andree in Scotia ordinis Sancti Augustini salutem et apostolicam benedictionem · Sincere devotionis affectus quem ad nos et Romanam ecclesiam geritis promeretur ut vos et ecclesiam vestram paterna benevolentia prosequentes illa vobis favore concedimus que vobis et eidem ecclesie fore conspicimus opportuna · Sane petitio pro parte vestra nobis exhibita continet quod ecclesia vestra casu fortuito combuſta et quali funditus deſtructa exiſtit · quodque ad reedificationem ejusdem ecclesie vestre non ſuppetunt facultates · quare pro parte vestra nobis fuit humiliter ſupplicatum ut vobis pro reedificatione hujusmodi ipsius ecclesie de alicuius ſubventionis auxilio providere de benignitate apostolica dignaremur · Nos itaque de hujusmodi ſupplicationibus inclinati fructus redditus et proventus primi vel ſecundi anni · illius videlicet ex hujusmodi primo et ſecundo anno quem duxeritis eligendum · quorumcunque beneficiorum ecclesiasticorum cum cura [vel] fine cura que uisque ad de-

cem annos a data presentium computandos in civitate et dyoceſi Sancti Andree vacabunt · etiam ſi dignitates prelati vel officia fuerint et etiam ſi per reſignationes ex cauſa permutationis de ipeſi faciende vacaverint · dummodo fructus redditus et prouentus camere apostolice minime debeantur · per illos quos ad hoc duxeritis deputandos nomine fabrice dictæ ecclie recipiendos et etiam exigendos et in reedificationem dictæ ecclie ac alios uſus dictæ fabrice fideliter et integre convertendos · fervata tamen de ipeſi fructibus redditibus et prouentibus pro beneficiorum ipforum fervitoribus et aliis debitis oneribus ſupportandis congrua portione · non obſtantibus ſi forſan fructus redditus et prouentus pro hujusmodi primo anno personis defunctis que beneficia ipſa dum viverent optinebant alias deberentur · ac quibuscumque ſtatutis et conſuetudinibus vefte ac aliarum ecclieſiarum in quibus hujusmodi beneficia forſan fuerint · et ordinis Sancti Auguſtini · contrarii juramento confirmatione apostolica vel quaſcunque firmitate alia roboratiſ · neenon privilegiis · indulgentiis · exemptionibus apostolicis et aliis generalibus et ſpecialibus quorumcunque tenorum exiſtant per que preſentibus non expreſſa vel totaliter non inferta noſtra impediri poſſet conceſſio · et de quibus quorumcunque totis tenoribus de verbo ad verbum effet preſentibus mentio facienda · eidem fabrice auctoritate apostolica tenore preſentium concedimus de gratia ſpeciali · Volumus autem quod ſi fructus redditus et prouentus predicti personis ipeſi defunctis pro primo anno hujusmodi alias debeantur · et fructus redditus et prouentus primi anni hujusmodi elegeritis · fructus redditus et prouentus fecundi anni eo modo fecundo anno relinquatur eisdem quo ipeſi redditus fructus et prouentus dicti primi anni ſi hujusmodi non obſtaret conceſſio debebantur · Quod ſi idem beneficium pluries infra unum annum vacare contigerit · non propterea fructus redditus et prouentus ipeſi pro pluribus annis pro dicta fabrica recipi valeant · fed pro omnibus vacationibus hujusmodi que infra unum annum occurrerint fructus redditus et prouentus ejusdem pro uno anno duntaxat per vos ut premittitur eligendo pro dicta fabrica exigantur · et quod illi quos ad recipiendum fructus redditus et prouentus predictos et eos in reedificationem et uſus hujusmodi convertendum per vos deputari contigerit vobis de receptis et adminiſtratis per eos fideliter rationem et computum annis ſingulis reddere teneantur · Nulli ergo etc. Datum apud Ponte Avignonensis dioceſis decimo quinto Kalendas Junii pontificatus noſtri anno tertio etc.

Appellatio contra Episcopum Moraviensem de collatione prioratus de Urchard .

- 267 In Dei nomine amen . Cum opprefforum seu verisimiliter opprimi metuentium sit appellationis remedium falubriter introductum . Et vos reverende in Christo pater ac domine mi domine Alexander Dei gratia episcope Moraviensis nuper prioratum de Urchard vestre diocefis non vacantem . qui est dignitas electiva cuius electio ad ejusdem prioratus conventum et capitulum cum vacare contigerit solum spectat . cuidam conacho de Dumferlyn domino Johanni dicto Mason . non electo nec postulato per ipsos ad quos electio seu ejusdem postulatio de jure spectat . auctoritate propria contulisti . ipsumque per annuli vestri traditionem investisti . ymmo potius ut speratur intrusisti in eodem . Unde reverende pater et domine mi ego Willelmus de Busbi predicti prioratus de Urchard monachus licet minimus hujusmodi collationem et investituram si collatio aut investitura dici beat per vos factam minus juste . [in] venerabilis patris domini Ade de Hadyngton prioris ejusdem prejudicium necnon in enervationem electionis ipsi conventui de Urchard debite ad quem electio spectaret . si vacaret . ac etiam in prejudicium Abbatis de Dumferlyn ac conventus monasterii de Dumferlyn redundare considerans . tanquam unus et principalis ad quem electio spectaret . jam si vacaret . fentiens predictum dominum Adam priorem meum . me . et ejus conventum . ac etiam predictos Abbatem et conventum de Dumferlyn ad hujusmodi collationem et investituram pregravari . ad reverendum in Christo patrem ac dominum meum dominum Walterum Dei gratia episcopum Sancti Andree privilegiorum et jurium ecclesie Scoticane conservatorem . nomine predicti Prioris et conventus ejusdem . ac etiam aliorum omnium quorum interest . in hiis scriptis provoco et appello et apostolos peto instanter instancius et instantissime . quos si mihi denegaveritis iterum ut prius provoco et appello . eo quod tempore collationis vestre prefato monacho facte undecimo die mensis Julii anno Domini .ccc°.lxxxmo.viii⁹. de vacatione dicti prioratus lucide non constabat . nec adhuc constare poterit per documenta aliqua fidelidigna . Lecta et publicata fuit hec mea appellatio in ecclesia cathedrali Moraviensi . anno Domini millesimo .ccc°.lxxxmo.viii⁹. indictione .xi. decima octava die

mensis Julii · pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini nostri domini Clementis divina providentia pape ·vii· anno decimo · presentibus reverendis viris magistris et dominis Willelmo de Spyni decano Aberdonensi et precentore Moraviensi · Willelmo de Lonkfordy canonico · Johanne de Aberkerdor · Ricardo filio Willelmi · Thoma de Bruneth capellanis ecclesie Moravienfis · Patricio de Craufurd · Willelmo de Malavilla et Willelmo de Pilmur ad premissa vocatis et specialiter rogatis ·

Et ego Willelmus Gerland clericus Moravienfis dioecesis publicus imperiali auctoritate notarius predice publicationi seu appellationi prefens interfui eaque omnia sic fieri vidi et audivi ipsamque appellationem manu mea scriptam in hanc formam publicam redigi signoque meo confueto signavi rogatus et requisitus in testimonium premisorum ·

Apostoli Episcopi ·

- 268 Alexander Dei gratia episcopus Moravienfis dilecto nobis in Christo religioso viro fratri Willelmo de Busbi monacho salutem · Appellationi vestre cui hii nostri apostoli annexuntur ob reverentiam Domini nostri quem invocatis · si et in quantum modo forma titulo et jure quibus ad ipsum appellatis ad ipsum pertineat hujus cause appellationis cognitio deferimus reverenter · et hoc responsum nostrum loco apostolorum dimissiorum vobis damus · Datum sub sigillo nostro autentico apud manerium nostrum de Spyni Moravienfis dioecesis decima sexta die mensis Augusti anno Domini ·m⁹·ccc⁹·lxxx⁹·viii⁹·

Litera indiscreta in defectu notarii sicut patet per literam Regis proximo inde sequentem ·

- 269 Robertus Dei gratia Rex Scotorum venerabili in Christo patri domino Alexandro Dei gratia episcopo Moravienf salutem · Ex gravi querimonia dilecti capellani nostri domini Willelmi de Busby prioris de Urchard ad nostram accendentis presentiam concepimus non est diu quod ex intrusione

et suggestione domini Ade de Hadyngton presentati ad prioratum de Urchard de voluntate vestra minus iuste sustinet angarias et injurias multiformes · ac supplantatio ejusdem Ade in ipsum prioratum dicto domino Willelmo pre-judicium generat atque dampnum non modicum et gravamen · unde vobis in fide et fidelitate quibus nobis tenemini precipimus et mandamus · et vobis preces porrigitur speciales · quatenus amoveatis dictum dominum Adam a dicto prioratu et omni mora in domum ipsius prioratus de Urchard contrahenda · citantes ipsum visis presentibus indilate per omnimodam censuram ecclesiasticam · quod infra diocesem vestram nullam amplius contrahat resideniam · dummodo primitus fuerit ad monasterium de Dunfermlyn coram venerabili patre Johanne abbe suo ejusdem ad faciendam sibi obedientiam · et ad recipiendum ab eodem et confratribus suis in capitulo ejusdem monasterii de Dunfermlyn plenam determinationem et decretum de omni jure quod sibi vendicat competere in prioratu de Urchard · dictum Willelmum priorem in ipsius prioratu canonice defendatis · neminem sibi in sua possessione ejusdem prioratus injuriari permittentes quatenus ad vos pertinet sive spectat · in quo nobis facietis complacentiam specialem · Datum sub sigillo nostro secreto apud Edynburgh xxiii die mensis Januarii anno regni nostri primo ·

Contraria litera contra literam Regis superius scriptam · juxta canonem
Si · DE PREBENDIS ·

- 270 Robertus Dei gratia Rex Scotorum Vicecomiti de Elgyn et coinftris suis
 salutem · Quia sumus informati per clerum nostrum in isto parlimendo
 congregatum quod frater Adam de Hadyngton de jure debet restituui ad
 prioratum suum de Urchard in Moravia · et frater Willelmus de Busby ab
 eo removeri · venerabili patri Episcopo Moravieni dedimus in mandatis
 quod ipse dominum fratrem Adam restituat et prefatum Willelmum ambo-
 veat ab eodem · Unde vobis et vestrum cuiilibet in fide et fidelitate quibus
 nobis tenemini et sub pena que competit precipimus et mandamus quate-
 nus · quoconque mandato nostro vobis directo in contrarium non obstante ·
 dictum fratrem Adam restitutum in possessione pacifica dicti prioratus con-
 tra dictum fratrem Willelmum et quoconque alios clericos religiosos vel

laicos au^toritate nostra Regia defendatis . et ipsum fratrem Willelmum . si monitis Episcopi parere noluerit . vos per Episcopum requisi^ti in subsidiu^m justicie parere compellatis . et ea que de bonis ipsius prioratus per ipsum fratrem Willelmu^m alienata inveneritis post restitu^tionem primam ipsius Ade per Episcopum illis ad quos bona ipsa pertinuerint . etiam si ipsi fratri Willemo pro ipsis satisficerint . restituere compellatis si mandatis et monitionib^s Episcopi non curaverint obedi^re . Datum in par^lamento nostro apud Sconam mensis Marcii die .xii. anno regni nostri primo .

Sententia ordinariorum de Comitissa de Ross restituenda marito suo .

- 271 Christi nomine invocato . Nos Alexander et Alexander Dei gratia Moraviensis et Rossensis ecclesiarum episcopi . dyocefani partium subseriptarum judicесque ordinarii . sedentes pro tribunali et habentes pre oculis solum Deum . de peritorum consilio quibus hec omnia communicavimus . auditis et intellectis que utraque pars contra aliam proponere voluit . et attento modo agendi . pronunciamus discernimus et declaramus in hiis scriptis dominam Eufamiam comitissam Rossie restituendam esse domino Alexandre Senefalli comiti Buchanie et domino de Ross tanquam viro suo et marito . una cum possessionibus suis . et quantum de jure possumus restituimus . tractandam maritali affectione honeste in lecto et in mensa . in vietu et vestitu et aliis universis secundum decentiam sui status . Mariotamque filiam Athyn amovendam fore . et quantum de jure possumus amoveimus . et quod ipse eam de cetero non dimittat . [Et quia] predicta domina Eufamia comitissa allegat timorem mortis et hominum suorum nativorum nobilium et aliorum . [dictus Comes manucapiet] nobis et securitatem fidei jussoriam magnarum et notabilium personarum et sub pena ducentarum librarum nobis inveniet quod ipsam tractabit in omnibus honeste ut supra dicitur . et sine periculo mortis . et homines suos nativos nobiles et alios contra jus commune in aliquo non artabit . In quorum testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa . Lecta lata et in hiis scriptis pronunciata fuit hec nostra sententia in ecclesia fratrum predicatorum de Inuernys secundo die mensis Novembri anno Domini .m^o.ccc^o.lxxxix^{no}. presentibus

magnifico viro Roberto comite Suthirland · et religiosis viris Ada abate de Kynlofs · magistris Willelmo de Spyni et Willelmo de Dyngwale Aberdonensis et Rossensis ecclieiarum decanis · Willelmo de Cheholme tezaurario Moraviensi · Mauricio de Stratheryn archidiacono Dumblanenfi · Johanne de Sancto Claro armigero et multis aliis testibus ad premissa specialiter vocatis · Qui quidem dominus Alexander ibidem personaliter constitutus promisit et manucepit fideliter premissa omnia et singula per nos fibi injuncta facere et adimplere sub pena predicta · et ad hec dedit nobis fidejussores dictum dominum Comitem Suthirland · Alexandrum de Moravia dominum de Culbyn · et Thomam de Cheholme ibidem presentes et consentientes de solvendo nobis penam predictam quando et quociens si quod absit venerit vel fecerit contra premissa vel aliquid eorundem · Datum et actum ut supra et coram testibus prenominatis .

Conventio inter Comitem Moravie et Alexandrum de Insulis .

- 272 Prefens indentura testatur quod anno Domini ·ccc⁹· nonagefimo quarto vicefima quinta die mensis Septembbris apud Caldor infra vicecomitatum de Narn concordatum est modis et formis quibus sequitur inter nobiles viros et potentes dominos videlicet dominum Thomam de Dunbar comitem Moravie ex parte una et Alexandrum de Insulis dominum de Lochabre ex parte altera · videlicet quod idem Alexander de Insulis habebit in custodia defensione et tuitione omnes terras et possessiones regalitatis Moravie et omnes terras ecclesiasticas · et adherebit dicto domino Coniti et cum eo stabit contra quoscunque · domino nostro Rege · Comite de Fyffe · Domino Insularum exceptis · pro termino septem annorum a die consecrationis prefentium immediate sequentium plenarie complendorum · exceptis terris Hugonis Frazer · Thome de Chehelme · et domini Willelmi de Fodynham · de quibus est certa conventio inter ipsos · Et idem dominus Comes pro termino septem annorum dabit eidem Alexandro annuatim octoginta marcas terrarum · videlicet le Bonacht pro ·xx· libris · terras de Effy pro ·xx· libris · et ·xx⁹· marcas solvendas decem marcas ad festum Pentecostes proximo futurum et alias decem marcas ad festum Sancti Martini proximo inde sequens · et sic singulis annis donec declaratum fuerit cum consilio domini Comitis de

Fyfe de terris .xxii. marcarum quas habuit Malcolmus le Grant ad Comitem Moravie pertinere . Et hoc deliberato idem Alexander recipiet secundum antiquam taxationem . quas octoginta marcas una cum baronia de Aber-tarffe . et .x. marcas terre quas habet de Willelmo de Fodrygham libere habebit cum omnibus commoditatibus curiis et exitibus quandiu dicta terra in custodia domini Alexandri fuerit . Et idem dominus Comes stabit et adherebit eidem Alexandro in suis agendis contra quoscunque . domino nostro Rege . Comite de Fyffe . Malcolmo de Dromonde domino de Mar . Alejandro de Lefly herede Rossie exceptis . nec unus eorum recipiet homines alterius quoconque modo . Et si contingat quod absit quod veniet aliqua controversia casu fortuito inter homines ipsorum . remediabitur inter ipsos juxta consilium ipsorum . Et si per inimicitiam aut feloniam perpetretur aliquod maleficium seu homicidium inter homines ipsorum . facientes exulabunt . Termino introitus dicti Alexandri ad festum Sancti Martini proximo futurum . Item idem Alexander non permettit quoquomodo homines suos nec alios kethranos pro posse suo enjuscunque status fuerint mendicare per terras Moravie . nec eas comedere seu destruere . Etiam concordatum est quod in fine dictorum septem annorum restituet dictas terras in manibus dicti domini Comitis si ulterius non possunt concordare fine displicentia aliqui magis quam pro tempore conventionis exifebat . Pro qua quidem conventione bene et fideliter tenenda utraque pars fidem dedit corporalem . In quorum testimonium sigillum domini Comitis parti remanenti cum dicto Alexandro est affixum . et e converso sigillum dicti Alexandri parti remanenti cum dicto domino Comite modo consimili est affixum . Datum anno die et loco supradictis .

Renunciatio prioratus de Plufcardyn .

- 273 Reverendo in Christo patri domino Willelmo Dei gratia episcopo Moravensi fuis humilis et devotus Thomas prior prioratus vallis Sancti Andree de Plufcardyn ordinis Wallis Caulium reverenciam in omnibus et honorem . Licet dictum prioratum multis annis et duris temporibus ut melius potui gubernaverim . jam tamen gravi egritudine laborans et confractus fenientiesque me insufficientem oneri regiminis ipsius prioratus . non vi co-

actus nec dolo inductus sed ex mea mera et spontanea voluntate et quia
hoc ipsi prioratu utile reproto · ipsum prioratum in manibus vestris pure
libere et simpliciter per presentes renuncio et dimitto · paternitati vestre
reverende supplicando quatenus istam renunciationem meam velitis recipere ·
et mihi de provifione aliqua competenti pro tempore vite mee in
prioratu ipso de bonis ipsius de confilio et confensu conventus fecundum
facultates loci et juxta mea merita dignemini providere · In premissorum
testimonium sigillum prioratus predicti presentibus apposui · Datum
in prioratu predicto de Pluscardyn septimo die mensis Auguſti · anno Do-
mini ·ccc⁹· nonagesimo octavo ·

Decretum electionis prioratus de ·P.

- 274 Reverendo in Christo patri domino Willelmo Dei gratia episcopo Moravi-
ensi fui humiles et devoti Thomas Fullonis senior monachus prioratus de
·P. et ejusdem loci conventus obedienciam · reverenciam et honorem ·
Vacante prioratu nostro predicto per renunciationem Prioris ultimi in
manibus vestris factam et admissam · nos certa die ad hoc assignata infra
tempus juris ad electionem futuri prioris per viam scrutinii processimus ·
et eo publicato invenimus fratrem Alexandrum de Pluscardyne monachum
nostrum ab omnibus suis concorditer nominatum et electum · virum utique
providum et discretum in spiritualibus et temporalibus circumspicuum ·
regulam ordinis nostri expresse professum · in facerdotio et etate legitima
constitutum · de thoro legitimo procreatum · scientem et potentem iura et
possessiones prioratus nostri predicti jam exiles et tenues descendere et me-
liorare · et ruinas ecclesie et habitationum reparare · quem fervatis fervan-
dis senior nostrum vice et de mandato omnium nostrorum elegit in hunc
modum · Ego Thomas Fullonis senior monachus hujus conventus de
Pluscardyn vice mea et totius conventus ac de mandato et potestate per
conventum mihi traditis fratrem Alexandrum de ·P. monachum hujus
conventus nomine et eligo in Priorem de ·P. Quam electionem nos omnes
approbamus · et statim cantando *Te Deum laudamus* electum nostrum
deduximus ad magnum altare · et electionem factam de ipso fecimus pub-
licari · ac ipsi electo ad prestandum consensum suum presentari · qui per

nos requisitus dictae electioni consensit nolens divine resistere voluntati . quem nos paternitati vestre reverende cum reverentia debita presentamus . supplicantes devote ut electionem sic per nos de ipso concorditer celebrata dignemini de vestro pontificali officio et auctoritate ordinaria ex certa scientia confirmare . Ut autem sciatis nos ipsum concorditer elegisse sigillum commune conventus nostri huic decreto sue electionis fecimus apponi . Datum in domo nostra capitulari .xiii. die mensis Augusti anno etc. nonagesimo octavo .

Mandatum de proclamatione electionis .

275 Willelmus miseratione divina episcopus Moraviensis domino .M. de .D. capellano salutem . Ne celeritate confirmationis electionis . licet in concordia celebrata exigitur . de domino Alexandro monacho de .P. in priorem prioratus ejusdem contra doctrinam Apostoli scribentis ad Tymotheum . *Nemini cito manus imponas . facere videamur . vobis committimus et mandamus quatinus et si nullus coelectus vel oppositor appareat generaliter in ecclesia prioratus de .P. in qua electio de ipso facta est intra missarum follempnia publice proclametis in isto festo Assumptionis beate Marie Virginis et moneatis ut si qui sint quorum interest qui se volunt opponere sue electioni compareant coram nobis in ecclesia nostra cathedrali Moraviensi die Mercurii .xxi. die hujus mensis Augusti . quem eis pro termino peremptorio assignamus . ea que opponere voluerint legitime probaturi . intimantes eisdem quod si in dicto termino non venerint ipos post lapsum illius termini ab audiencia excludentur . In hujus mandati nostri testimonium sigillum nostrum presentibus fecimus apponi . et vos in signum executionis per vos facte sigillum vestrum presentibus apponatis . nobis dictis die et loco presentantes easdem . Datum sub sigillo nostro apud .A. in vigilia Assumptionis beate Marie anno etc. nonagesimo octavo .*

Confirmatio electionis .

276 Universis presentes literas inspecturis Willelmus miseratione divina episcopus Moraviensis eternam in Domino salutem . In vestrum omnium dedu-

cimus notitiam quod nos · examinato electionis decreto celebrate de reli-
gioſo viro fratre Alexandro monacho de ·P· in priorem prioratus ejusdem
ut decuit · factaque proclamatione in ecclesia in qua electio exſtitit cele-
brata ſi eſſet aliquis qui ſe vellet opponere huic electioni vel electo quod
compareret hodie coram nobis in ecclesia Moravienſi oppofiturus que vellet
opponere contra electionem vel electum · et quia nullus contra iſpum com-
paruit · nos electionem iſpam auctoritate ordinaria et epifcopali confirma-
imus · ac curam et administrationem bonorum dicti prioratus iſpi committi-
muis et iſpum per annum noſtrum investivimus de eisdem · refervantes
nobis et ſucceſſoribus noſtris viſitationem annuam et correctionem in ipſo
prioratu · et omnia alia devoria et jura predeceſſoribus noſtris preſlita et
nobis debita de conſuetudine et de jure · In premiſſorum teſtimoniū ſigil-
lum noſtrum preſentibus fecimus apponi · Datum in ecclesia noſtra Mora-
viensi .xxi. die mensis Auguſti anno etc. nonageſimo octavo ·

Episcoporum Moraviensium nomina .

- 277 Anno Domini ·ωº·cº·lxxiº· tempore Willelmi Regis Scotorum Symon de Toeny monachus de Melros abbas de Coggeston electus est in episcopum Moraviensem · qui obiit anno Domini ·ωº·cº· octuagesimo quarto · Cui succedit Richardus clericus dicti domini Willelmi Regis Scotie in episcopatu Moraviensi anno Domini ·ωº·cº· octuagesimo septimo · obiit autem Richardus episcopus Moraviensis anno Domini ·ωº·ccº·iii· Cui succedit Bricius · qui obiit anno Domini ·ωº·ccº·xxiiº· Bricio succedit Andreas episcopus · qui obiit anno Domini ·ωº·ccº·xliiº· Cui succedit Symon episcopus · qui obiit anno Domini ·ωº·ccº·liº· Cui succedit Archibaldus consecratus in episcopum anno Domini ·ωº·ccº·liii· qui obiit ·v· Idus Decembris anno Domini ·ωº·ccº· nonagesimo octavo · Cui succedit David de Moravia consecratus in episcopum apud Agnaniam tempore domini Bonifacii pape octavi in vigilia apostolorum Petri et Pauli anno Domini ·ωº·ccº· nonagesimo nono · qui obiit ·vº· Idus Januarii circa galli cantum anno Domini ·ωº·cccº·xxvº· Cui succedit dominus Johannes de Pylmore electus Roffensis per provisionem domini Johannis pape ·xxii· per quem consecratus est

in episcopum Moraviensem Avinione tertio Kalendas Aprilis anno Domini ·m⁹·ccc⁹·xxvi⁹. qui obiit in castro de Spyny in vigilia beati Michaelis archangeli anno Domini ·m⁹·ccc⁹·lxii⁹. Cui succedit dominus Alexander Bur doctor decretorum et licenciatus in legibus consecratus in episcopum Avinione per dominum Urbanum papam ·v· fabbato ·iii⁹. temporum ante natale Domini anno Domini ·m⁹·ccc⁹·lxii⁹. antedicto · qui obiit in castro de Spyny ·xv⁹. die mensis Maii · anno Domini ·m⁹·ccc⁹. nonagesimo septimo · Cui succedit Willelmus de Spyny doctor decretorum et magister in artibus consecratus in episcopum Avinione per dominum Benedictum papam ·xiii· die ·xvi⁹. mensis Septembris eodem anno · [qui obiit in canonica de Elgyn secundo die mensis Augusti anno Domini millesimo ·cccc⁹. sexto · Cui succedit Johannes de Innes bacallarius in utroque et magister in artibus consecratus in episcopum Avinione per dominum Benedictum predictum papam ·xiii· die ·xxiii⁹. mensis Januarii anno ut supra videlicet ·vi⁹. qui obiit in canonica de Elgyn in festo Sancti Marci ewangeliste · scilicet ·xxv⁹. die mensis Aprilis · anno Domini ·m⁹·cccc⁹·xiiii⁹. Cui succedit Henricus de Lychton legum doctor et bachalarius in decretis consecratus in episcopum in civitate Valentia Tarraconensis provincie per dominum Benedictum papam ·xiii· antedictum octavo die mensis Marcii anno Domini etc. xiiij^{to}. Cui succedit Columba de Dunbar magister in artibus · qui obiit in castro de Spyneto anno ·m⁹·cccc⁹. trigesimo quinto · Cui succedit Johannes Vinsester clericus domini Regis Jacobi baccalarius in decretis consecratus in episcopum in festo Ascensionis Christi in monasterio de Cambuskyneth anno Domini ·m⁹·cccc^{mō}. tricesimo septimo sed pronunciatus in curia Romana in ebdomada ante Pascha in anno Domini etc. tricesimo sexto · et inter pronunciationem et consecrationem annus et quantum inter ebdomada ante Pascha anni etc. xxxvi^u. et festum ascensionis anni etc. xxxvii^{ml}.]

278	Canonici ecclesie Moraviensis ex parte Decani .	Canonici ex parte Cantoris . Ebdomadarij .
	Decanus .	Cantor .
	Subdecanus . [ebdomadarius.]	Archidiaconus .
	Croy . [ebdomadarius.]	Succentor .
	Episcopus . de terra de Fothirves .	Dupyl .
	Dofws . [ebdomadarius.]	Tezaurarius .
	Cancellarius . [ebdomadarius.]	
	Diaconi .	Diaco ni .
	Petyn .	Aberlowyr .
	Innerkethny .	Kyngufy .
	Subdiaconi .	Subdiaconi .
	Moy .	Spyny .
	Advy .	Dethol .
	Buterry .	Ryny . et
	Canonicus centum solidorum five	Sacrifa de Kynnор .
	Sancti Egidi .	
	Capellani	Capellani .
	Capellanus Sancte Katarine .	Alia capellania de Balmethnach .
	Capellanus de Petyn et de Brachly .	Alia capellania Sancti Thome Martiris .
	Capellanus domini Regis .	Capellania de Brychmont et Kynfstry .
	Capellanus de Daldeleth .	Capellania de Leys .
	Una capellania de Rofs .	Capellania de Urchard five Rethis de Spee .
	Unus capellanus de Balmethnach .	Alia capellania Sancti Thome Martiris .
	Capellanus de Dofws .	Alia capellania de Rofs .
	Alia capellania de Rofs .	Alia capellania de Dofws .
	Prior Sancti Thome Martiris .	Alia capellania de Rofs .
	Alia capellania ejusdem .	Quinta capellania Sancti Thome Martiris .
	Capellanus de Lanbride et de Mayne .	Alia capellania de Aberbrandly .
	Unus capellanus de Aberbrandly .	[Capellania domini Alexandri Dunbar et Elizabet Suthyland .]
	[Capellania Drany .]	

279

Taxaciones beneficiorum episcopatus Moraviensis .

Decanatus de Elgyne	.	Ecclesia de Abertarf	.iijj. marc.
Prebenda precentoris	.lx. marc.	Vicaria ejusdem	.vi. marc.
Prebenda thefaurarii marc.	Ecclesia de Londechity	.xv. marc.
Prebenda archidiaconi	.xx. marc.	Deveth	.x. marc.
Prebenda subdecani	.xxx. marc.	Abirbryacht	.ii. marc.
Prebenda succentoris	.xxxvi. marc.	Dalcors	.xviii. marc.
Prebenda de Dupill	.xxxvi. marc.	Vicaria ejusdem	.ii. marc.
Prebenda de Spyni	.xxiiii. marc. cum vicaria.	Vicaria de Wardlaw	.iii. marc.
Prebenda de Moy	.x. marc.	Kyntallirgy	.iii. marc.
Prebenda de Duffus	.lx. marc.	Ecclesia de Inuernys	.xl. marc.
Capella ejusdem	.v. marc.	Vicaria ejusdem	.xx. marc.
Vicaria ejusdem	.x. marc.	Ecclesia de Even	.xiiij. marc.
Vicaria de Dyke	.iijj. marc.	Vicaria ejusdem	.iijj. marc.
Ecclesia de Altre	.v. marc.	Dolerwfy	.ii. marc.
Ecclesia de Brynnath	.xi. marc.	Ferneway	.iij. marc.
Ecclesia de Urchard	.lx. marc.	Ecclesia de Durrys	.xxiiij. marc.
Cum terra	.cxxx. marc.	Vicaria ejusdem	.viii. marc.
Rothes cum capella	.xii. marc.	Ecclesia de Coneway	.xxiiij. marc.
Dundurkus cum vicaria	.xxiiii. marc.	Vicaria ejusdem	.iijj. marc.
Summa	.ccc. xxxviii. lib. vi. fol.	Summa	.cc. lxxiiii. lib. deinde decima
Decima inde	.xxxiiii. lib. vi. fol.	.xxvii. lib. vi. fol. iijj. d.	

Decanatus de Stratpee .

Decanatus de Inuernys	.	Prebenda cancellarii	.lxx. marc.
Prebenda decani	.cxxx. marc.	Adway	.xxiiij. marc. cum vicaria.
Croy	.xxviii. marc.	Prebenda de Kyngucy	.xxx. marc.
Prebenda de Petyne	.xxxviii. marc.	Dothol	.xxx. marc.
Vicaria ejusdem	.iijj. marc.	Inneravane	.xii. marc.
Vicaria de Bracheli	.iijj. marc.	Abyrnethy	.xii. marc.
		Kyncardyn	.viii. marc.

Rathmoreus	.iii. marc.	Innerketheny	.xxxvi. marc.
Logykeny	.xii. marc.	Abyrlour	.xxx. marc.
Alveth cum vicaria	.xxiiij. marc.	Vicaria ejusdem	.iii. marc.
Summa .cl. lib. Decime inde .xiiij. lib. xix. fol. viii. d.		Vicaria de Botrochyn	.iii. marc.
Decanatus de Strathbolgy .		Botary	.xl. marc.
Ryny cun vicaria	.xviii. marc.	Effy	.vi. marc.
Dunbanan	.xxx. marc.	Abyrkerdor cum vicaria	.xl. marc.
Vicaria ejusdem et de Kynnor	.iiij. marc.	Glas	.xiiij. marc.
		Artyldole .v. marc. cum capella de Bocharme	
		Summa .c.lxvi. lib. Decima inde .xvi. lib. et .xii. fol.	

Decanatus de Elgyne .

Ecclesia de Alderyn	.xl. f.
Dyk . Moy . et Altre	.xl. f.
Ecclesia de Foras	.xl. f.
Ecclesia de Rathed'	.xl. f.
Ecclesia de Dolafmychel	.xl. f.
Ecclesia de Alues	.xl. f.
Ecclesia de Duffus	.xl. f.
Elgyne . Spyni . Bryneth	.xl. f.
Ecclesia de Urchard	.xl. f.
Ecclesia de Rothes	.xl. f.
Ecclesia de Kynnedor	.xl. f.
Dundurkus	.xl. f.

Summa .xxiiij. lib. preter monasteria
de Urchard et de Plufcardy .

Procurationes decanatus de Strat-
bolgy .

Ecclesia de Botrochyne . Artyldol .	
et Aberlour	.xl. f.
Ecclesia de Glas	.xl. f.
Ryny et Effy	.xl. f.
Botary et Elchy	.xl. f.
Ecclesia de Rowen	.xl. f.
Kynnor et Dunbanen	.xl. f.
Ecclesia de Aberkyrdor	.xl. f.
Ecclesia de Innerketheny	.xl. f.
Ecclesia de Rothymay	.xl. f.

Summa .xv. lib.

Procurations decanatus de Inuer- Procuraciones decanatus de Strat-
nys . fpee .

Ecclesia de Inuernys	.xl. f.	Logykeny	.xl. f.
Ecclesia de Durrys	.xl. f.	Kyngusy et Inche	.xl. f.
Ecclesia de Londechty	.xl. f.	Aluehth	.xl. f.
Ecclesia de Abyrtarff	.xl. f.	Ratmurchus	.xx. f.
Ecclesia de Dalceres	.xl. f.	Kyncardyn	.xx. f.
Ecclesia de Croy	.xl. f.	Detholl	.xl. f.
Ecclesia de Urchard · cancel- larii ·	.xl. f.	Inneralyan de communi ·	.xl. f.
Ecclesia de Coneaway	.xl. f.	Abyrnethy	.xl. f.
Ferneway et Aberbryach	.xl. f.	Cromdoll et Adwy	.xl. f.
Petyne et Brachely	.xl. f.	Summa · · · · ·	
Kyntallirgy et Wardlaw	.xl. f.	Summa totalis procuracionum · · ·	
Deweth et Dolerwefy	.xl. f.	· · · · ·	
Ecclesia de Ewan	.xl. f.		

Summa .xxv. libre.

Decanatus de Elgyn ·		Vicarius de Vrynneth	.ii. f.
Vicarius de Dyk	.ii. f.	Vicarius de Elgyn	.ii. f.
Vicarius de Moy	.xii. d.	Summa .xxiiij. f.	
Vicarius de Duffus	.ii. f.		
Vicarius de Altre	.ii. f.		
Perfona de Fothyrves	.ii. f.	Decanatus de Strathbolgy ·	
Perfona de Dolas	.ii. f.		
Vicarius de Ogyfton	.xii. d.	Vicarius de Ryny	.ii. f.
Prior de Urcharde	.ii. f.	Perfona de Effy	.ii. f.
Vicarius de Dundurcus	.ii. f.	Vicarius de Innerkethny	.ii. f.
Perfona de Rothes	.ii. f.	Vicarius de Bottarry	.ii. f.
Vicarius de Elchy	.ii. f.	Vicarius de Kynnор	.ii. f.

Vicarius de Aberkerdor	.ii. f.	Prior de Urchard pro Dalcors	.ii. f.
Vicarius de Rothymay	.ii. f.	Vicarius de Deneth	.ii. f.
Perfona de Glafe	.ii. f.	Vicarius de Dullerfy	.ii. f.
Vicarius de Botrwhyn	.ii. f.	Rector de Croy	.ii. f.
Vicarius de Aberlour	.ii. f.	Vicarius de Petyne et de	
Vicarius de Artyldole	.ii. f.	Brachely	.iiiij. f.
Vicarius de Dumbanan	xii. d.	[Vicarius de Ewan	.ii. f.]
[Vicarius de Grantuly et Drumdalgy	.ii. f.		
	.ii. f.]	Summa	.xxxi. f.

Summa .xxij. f.

Decanatus de Stratfpee .

Decanatus de Inuernys .		Vicarius de Logycheny	.ii. f.
		Vicarius de Kyngucy cum	
Vicarius de Inuernys	.ii. f.	ecclafia de le Inche	.iiiij. f.
Vicarius de Vardlaw	.ii. f.	[Vicarius de Alwetht	.ii. f.
Conway	.ii. f.	Kyncardyn et Rathmurus	.ii. f.
Farneway	.ii. f.	Abernethy et Inneralyane	.ii. f.
Aberbreachy	.ii. f.	Cromdole et Adwy	.iiiij. f.
Kyntallirgy	.ii. f.	Dethole	.ii. f.
Lundechty	.ii. f.	Innerown · Lekeny · et Aber-	
Abertarff et Bulleskyn	.iii. f.	brandely columuniter	.iiiij. f.]
Durrys	.ii. f.		

Procurationes Moravienfes recentioris evi .

Procurationes decanatus de Elgyn .		Ecclesia de Aluays	.xl. f.
		Ecclesia de Duffhus	.xl. f.
Ecclesia de Aldheryn	.xl. f.	Ecclesie de Elgyn · Spyni et	
Dyk · Moy et Altre concur-		Bruneth concurrentes	.xl. f.
rentes	.xl. f.	Ecclesia de Urchard mona-	
Ecclesia de Fores	.xl. f.	chorum	.xl. f.
Ecclesia de Rathat	.xl. f.	Ecclesia de Effyl	[.xx. f.]
Ecclesia de Dolefs Michael	.xl. f.	Ecclesia de Dundurcus	.xl. f.

Ecclesia de Rothes	.xl. f.	Ecclesia de Glasf	.xl. f.
Ecclesia de Kenedor	.xl. f.	Ecclesie de Ryni et Effy concurrentes	.xl. f.
Summa .xxv. libre preter monasteria de Urchard et Plufkardyn .		Ecclesie de Bottarry et Elchyn concurrentes	.xx. f.
Procurationes decanatus de Inuernys .		Ecclesia de Ruthwen	.xl. f.
Ecclesia de Inuernys	.xl. f.	Ecclesie de Kynnор Dunbanan concurrentes	.xl. f.
Ecclesia de Durrys	.xl. f.	Ecclesia de Aberkerdor	.xl. f.
Ecclesia de Lundechti	.xl. f.	Ecclesia de Innerkethni	.xl. f.
Ecclesia de Abertarff	.xl. f.	Ecclesia de Rothimay	.xl. f.
Ecclesia de Dalcors	.xl. f.	Ecclesia de Garntuly } simul .liij. f. .iiii. d.	
Ecclesia de Croy	.xl. f.	Ecclesia de Drumdalgy }	
Ecclesia de Urchard cancellarii	.xl. f.	Ecclesia de Keyth	.xliii. f.
Fernway et Aberbreachy concurrentes	.xl. f.	Summa .xxi. lib. .xiii. f. .iiii. d.	
Ecclesie de Petyn et Brachly concurrentes	.xl. f.	Procurationes decanatus de Strathfpee .	
Ecclesie de Kyntallirgy et Wardlaw	.xl. f.	Logykeny	.xl. f.
Deveth et Delerufy concurrentes	.xl. f.	Kyngufy et Inche	.xl. f.
Ecclesia de Ewan	.xl. f.	Alvecht	.xl. f.
Conyway	.xl. f.	Ratmurchus	.xx. f.
Summa .xxv. libre .		Kyncardyn	.xx. f.
Procurationes decanatus de Strathbolgy .		Dothol	.xl. f.
Ecclesia de Bottrochyn .		Inveralmay . de communi .	.xx. f.
Artildol . et Aberlour concurrentes	.xl. f.	Abernethy	.xx. f.
		Cromdol et Adwy	.xl. f.
		Summa .xiiii. lib.	

Collationes ad fabricam .

- 283 Collatio ecclesie de Inueriane ad fabricam ecclesie Moravienfis .
 Concessio Bricii episcopi de ecclesia de Deveth ad fabricam .
 Concessio Andree episcopi de ecclesia de Rathmorkose ad luminare .
 Confirmatio donationis facte collegio canonicorum de ecclesia de Arthildule .
 Collatio ecclesie de Dullerfuly ad luminare .
 Donatio ecclesie de Farnway in le Ard ad communam .
 Collatio Andree episcopi de ecclesia de Logykenych ad communam canonicorum .
 Collatio ecclesie de Abernethy eisdem .
 Collatio ecclesie de Evan eisdem · exceptis terris infra parochiam ejusdem .
- 284 Hec sunt utensilia dimittenda a predecessorre suo successori in ecclesia Moravieni rite et canonice intranti et omnibus beneficiatis per eandem dyosifim .
 Imprimis in aula debet dimittere unam mensam sufficientem cum tristellis . unam plevem cum lotorio · et unam mappam cum manutergio .
 Item in coquina unam ollam eream · unam patellam sufficientem · unam tripodem vel catherenam que dicitur *ketylcrok* · unum mortarium cum pestello .
 In brafina unum plumbeum cum cuppa quod dicitur *maffe fatte* · et algeam wlgariter *le trowch* · i· fattum · et i· fa · et i· barell .
 Et sciendum est quod dicta utensilia sunt apprecianda secundum valorem beneficij .
- Homagium ·W· de Fenton domini de Bewfourd .
- 285 Anno Domini millesimo ·ccc⁹· quinquagesimo nono · die martis ·xiii· die mensis Augusti in capitulo cathedralis ecclesie Moravienfis · nobilis vir Willemus de Fenton dominus de Bewfourd portionarius de le Ard fecit homagium domino Jobanni de Pilmore episcopo Moravienf pro parte sua dimidie dauache terre de le Eſl et Kyntallirgy · quas tenet de ecclesia Moravienf .

presentibus reverendo patre domino Thoma de Fyngalk episcopo Kathanensi · et magistris Alexandro Bur et Ingeramo de Ketenes archidiaconis Moravienfi et Dunkeldensi · magistro Andrea de Bofco · et domino Wilhelmo de Lonfordy ecclesie Moravienfis canonicis · et multis aliis clericis et laicis .

Homagium Hugonis de Frafer domini de Loveth .

- 286 Anno Domini ·ccc⁹·lx· septimo · duodecimo die mensis Septembris · in capitulo ecclesie Moravienfis · Hugo Frafer dominus de Loveth portionarius terrarum de le Ard fecit homagium pro parte sua dimidie dauache terre de Kyntalliryg et de Effer et pro pifcaria de Forn diēto domino Alejandro episcopo Moravienfi · presentibus domino Willelmo de Keth milite mariscallo Scotie · Thoma priore de Plufcardyn · Andrea Berclay domino de Garntoly · Johanne de Dolas · thano de Cromdol · Adam Pyngill burgenfi de Aberdeen et multis aliis .

Instrumentum super homagio domini Hugonis Frafer .

- 287 In nomine Domini amen · Cunctis pateat evidenter prefens publicum instrumentum vifuris quod anno ejusdem millesimo ·ccc⁹·lx· septimo · duodecimo die mensis Decembris · indictione ·v^{ta}· pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini domini Urbani divina clementia providente pape ·v^{ti}· anno sexto · in mei notarii publici et testium subscriptorum presentia vocatorum et rogatorum · nobilis vir Hugo Frafer dominus de Loweth partitionarius terrarum de Ard in capitulo cathedralis ecclesie Moravienfis fecit et dedit homagium suum venerabili in Christo patri domino Alejandro Dei gratia episcopo Moravienfi pro parte sua dimidie dauache terre de Kyltarliryg et de Effe cum pifcaria fluminis de Forn ad eandem terram de Effe spectante · quas idem Hugo tenet in feodo et hereditate de ecclesia Moravienfi · Super quo quidem homagio sic factō et juramento inde idem dominus Episcopus per me notarium publicum sibi fieri publicum petuit instrumentum · presentibus nobili viro et potente domino Willelmo de Keth milite mariscallo Scocie et tunc locum tenente domini Comitis Moravie ·

religioso viro domino Priore de Plufcardyn · Andrea de Berclay domino de Grantoly et Birkynhill · Johanne de Dolas · domino de Cromdol · Adam Pyngil burgenfi de Aberdeen · et multis aliis clericis et laicis testibus ad premissa vocatis et rogatis in testimonium veritatis · Acta sunt hec anno · indicione · die · mense et loco et pontificatu predictis ·

Et ego Willelmus Boyuil clericus Glasguensis dyocesis publicus auctoritate apostolica notarius predictae homagii factio니 dum dictis die et loco per Hugonem fieret prefens una cum dictis testibus interfui prefens instrumentum publicum ad mandatum dicti domini Episcopi per manum alterius scriptum in hanc publicam formam redegi signoque meo solito signavi rogatus in testimonium premissorum ·

Homagium Alexandri de Chefolme ·

- 288 Anno Domini ^{ccc^o}.lx. octavo · in festo beate Trinitatis · in camera domini Alexandri Dei gratia episcopi Moravientis apud Spyny · presente tota multitudine canonicorum et capellanorum et aliorum ad prandium ibi invitatorum · Alexander de Chefolme comportionarius dicti Willelmi de Fenton fecit dicto domino Alexandro Dei gratia episcopo Moravienti homagium junctis manibus et discooperto capite pro eiusdem terris de le Eff et de Kyntallirgy ·

Arresta navicule in aqua de Loffy per dominum Episcopum ·

- 289 Memorandum quod die Dominico scilicet mensis Junii die septima · dum dominus Alexander episcopus Moravensis transitum faceret de castro suo de Kynnedor versus ecclesiam de Urchard per aquam suam de Loffy per vadum qui vocatur *Krannokysford* · invenit quamdam naviculam puta *farcost* jacentem in aqua sua predicta prope mare · ad quam accedens petuit a quodam qui vocabatur qui solus inventus erat in navi · cuius esset illa navis · et de cuius licensia intravit illam aquam · qui respondit quod navicula id est *farcost* erat Johannis de Lany · et quod per

burgenses de Elgyn illuc intraverat · ad quem dixit Episcopus quod nec burgenes nec aliquis alius auctoritatem vel licensiam prestare potuerunt · cum aqua illa prout tunc alveum fuum tenebat ecclesie sue Moravienis et sua erat et nullius alterius · et propter hoc petiit ab illo fibi dari unum namum nomine arreste predicte navicule · qui porrexit in manu predicti domini Episcopi unam parvam securim · quam nomine magistri sui fibi dari petiit ad plegium · quod concessit predictus Episcopus · restituendum fibi cum peteretur ab eo ·

Arresta quorundam purprestaurantium terram ecclesiasticam ·

290 Item eodem die · anno etc. octogesimo tertio · die et mense quibus supra · redeunte Episcopo predicto per eandem viam · reperiit apud naviculam predictam quosdam burgenes de Elgyn scilicet Philippum Byset et Henricum Portere extrahentes de navicula quosdam barellos de berre et quosdam faceous adipis et farine filiginis una cum equis et feddys ibidem stantes super terram fuam de Kynnedwart · quos tanquam indebita purpresturantes terram suam ecclesiasticam predictam · una cum navi et ancoris ejusdem · manu propria arrestavit · et eosdem predicto Philippo hoc cum instancia petenti nomine communitatis burgi sui ad plegium dedit · remittendum predicto Episcopo apud ecclesiam fuam cathedralem sub premonitione octo dierum ad recipiendum ibidem finem et exitum quos jura concedere confueverunt · Et ista acta sunt die loco et anno supradiictis · prefentibus magistro navicule predicte · Henrico Porterre · et similiter . . .

Memorandum de recognitione tenementi de Finroffy ·

291 Memorandum quod Johannes Flathfon marus generalis Episcopi in feodo recognovit tenementum nostrum de Finroffy in manus domini nostri Episcopi Alexandri die fabati immediate ante festum Sancti Michaelis archangeli anno etc. nonagesimo quinto · et presentes fuerunt tanquam testes Reginaldus de Innerlochy tenens ejusdem · Johannes de Doles frater domini ejusdem · Michael Broun · et David de Innerlocti · et predictus marus detulit in manu sua de predicto tenemento terram lapides et ligna quas repofuit in manu Episcopi eodem die in signum recognitionis ·

Obedientia domini Decani pro se et ceteris canoniciis .

292 In Dei nomine amen . Per hoc prefens publicum instrumentum cum cunctis pateat evidenter quod anno incarnationis Domini millesimo quingentesimo vicecentimo quinto . mensis vero Octobris die vicecentima nona . indictione decima quarta . pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Clementis divina providencia pape septimi anno secundo . in mei notarii publici et testium subscriptorum presentia personaliter constitutus venerabilis et egregius vir magister Alexander Dunbar decanus ecclesie cathedralis Moraviensis . per reverendum in Christo patrem et dominum nostrum dominum Robertum miseratione divina Moravensem episcopum debite requiritus . ad presentiam ejusdem in loco capitulari ecclesie cathedralis predicatorum personaliter accessit et ibidem fidelitatem et obedientiam pro se et reliquis canoniciis ejusdem ecclesie dicto reverendo patri ea qua decuit reverentia promulgit juramentumque desuper tactis facrofancis Dei evangeliis prestitis solempne subsequentium verborum ferie vel saltet similibus verbis in effectu . Ego Alexander Dunbar decanus ecclesie cathedralis Moraviensis pro me et reliquis canoniciis ejusdem ecclesie ero vobis reverendo in Christo patri et domino Roberto Dei et apostolice sedis gratia Moravensi episcopo et vestris successoribus Moravensibus episcopis canonice intrantibus fidelis et obediens . sic me Deus adjuvet et per hec sacra Dei evangelia . Quam obedientiam et fidelitatem sic ut premititur per presatum dominum Decanum sub forma juramenti prenotati factam idem reverendus pater ut decuit recepit sine obstaculo seu impedimentoo quocunque . Super quibus omnibus et singulis dictis dominus Decanus a me notario publico subscripto sibi unum vel plura publicum seu publica instrumentum seu instrumenta fieri petiit . Acta erant hec in loco capitulari Moravensi predicatorum horam circa decimam ante meridiem sub anno . die . mense . indictione et pontificatu quibus supra . presentibus ibidem venerabilibus et discretis viris dominis et magistris Roberto Rede subdecano Moravensi . Alexandro Sutherland . Beroaldo Lefly canoniciis ecclesie cathedralis predicatorum . magistris Georgeo Froster . Thoma Gaderar notariis publicis . domino Roberto Mortoun monacho de Pasleto . magistro Patricio Hwme et Willelmo Dunbar armigero . testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis .

Et ego Andreas Scheves presbyter Aberdonensis dioecesis in artibus magister sacra et apostolica autoritate notarius publicus quia requisitioni et obedientie preffitioni predicte ac receptioni ejusdem ceterisque premissois omnibus et singulis dum sic ut premittitur agerentur dicerentur ac fierent una cum prenotatis testibus prefens interfui eaque omnia et singula sic fieri dici vidi scivi et audivi ac in notam cepi quia hoc prefens publicum instrumentum manu mea propria fideliter scriptum confeci et in hanc publicam formam redegi signoque nomine et cognomine et subscriptione meis solitis et consuetis signavi et subscripti in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum rogatus ac requisitus .

Obedientia domini Subdecani · prebendariorum et canonicorum ·

- 293 In Dei nomine amen · Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno incarnationis Dominice millesimo quingentesimo vigesimo sexto · mensis vero Octobris die octavo · indictione decima quarta · pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Clementis divina favente clementia pape septimi anno tertio · in mei notarii publici et testium subscriptorum presentia personaliter constituti venerabiles et egregii viri magistri et domini subscripti celebri ecclesie cathedralis Moravienis canonici · Robertus Rede subdecanus · Alexander Sutherland de Duffous · Johannes Lokart de Innerkethny · Johannes Hay de Dutholl · Gavinus Lefly de Kyngusy et Bareldus Lefly de Elgin · prebendarii et canonici Moravienes · in presentia venerabilis et egregii viri magistri Alexandri Dunbar decani prefatae ecclesie · prefiterunt reverendo in Christo patri Roberto Moravieni episcopo obedientiam canonicam et juratoriam magno sacramento interveniente · primitus factis protestationibus de salvando juramento ad observanda statuta alias prestito · et salvis privilegiis capituli · Super quibus omnibus et singulis dictis Reverendus et dominus Decanus a me notario publico subscripto unum five plura instrumentum seu instrumenta publicum seu publica petierunt five quilibet eorum petiit · Acta erant hec in loco capitulari hora decima ante meridiem aut circiter · presentibus magistris Thoma Gaderar · Willelmo Gordoun · Thoma Haye · Johanne Robertfoun et domino David Fotbringhame notariis publicis in premissis ·

Et ego Andreas Scheves Aberdonensis dioecesis capellanus artium magister sacra et apostolica autoritate notarius publicus quia requifitioni et obedientie prefitioni predicte ac receptioni ejusdem ceterisque premissois omnibus et singulis dum sic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenotatis testibus prefens personaliter interfui eaque omnia et singula sic fieri dici vidi scivi et audivi ac in notam cepi ideoque hoc prefens publicum instrumentum manu mea propria fideliter scriptum ipse confeci et in hanc publicam formam redigi signoque nomine cognomine et subscriptione meis solitis et consuetis signavi subscripti in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum rogatus et requitus.

Obedientia domini Decani pro se et ceteris Canonicis.

- 294 In Dei nomine amen. Per hoc prefens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno incarnationis Dominice millesimo quingentesimo trigesimo secundo · mensis vero Aprilis die decimo sexto · indictione quinta · pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Clementis divina favente clementia pape septimi anno octavo · in mei notarii publici et testium subscriptorum presentia personaliter venerabilis et egregius vir magister Alexander Dunbar decanus cathedralis ecclesie Moravensis per reverendum in Christo patrem et dominum nostrum Alexandrum miseratione divina episcopum Moravensem debite requitus · ad presentiam ejusdem in loco capitulari prefatae ecclesie cathedralis sedentis personaliter accessit et ibidem fidelitatem et obedientiam pro se et reliquis canonicis ejusdem ecclesie dicto reverendo patri ea qua decuit reverentia promisit juramentumque desuper tacitis faciosanctis Dei ewangelii preslitit solempne subsequentium verborum serie vel faltem similibus verbis in effectu · Ego Alexander Dunbar decanus ecclesie cathedralis Moravensis pro me et reliquis canonicis ejusdem ecclesie ero vobis reverendo in Christo patri et domino Alexandro Dei et apostolice sedis gratia Moravensi episcopo et vestris successoribus Moravensibus episcopis canonice intrantibus fidelis et obediens · sic me Deus adjuvet et per hec sacra Dei ewangelia · Quam obedientiam et fidelitatem sic ut premittitur per prefatum dominum Decanum sub forma juramenti prenotati factam idem reverendus pater ut decuit recepit sine obstaculo seu impedimento quoconque · Super

quibus omnibus et singulis prefatus dominus Decanus a me notario publico subseripto sibi unum vel plura instrumentum seu instrumenta publicum seu publica fieri petiit . Acta erant hec in loco capitulari Moraviensi solito et consueto horam circiter decimam ante meridiem sub anno . mense . die . indictione et pontificatu quibus supra . presentibus ibidem reverendo patre Roberto permissione divina abate de Kynlofs . venerabilibus egregiis que viris magistris Patricio Dunbar succentore Moraviensi . Alexandro Sutherland de Duffous . Hectore Boecio sacre theologie professore . Thoma Piott et Thoma Hay capellanis ac notariis publicis testibus ad premissa rogatis et requisitis .

Et ego Andreas Scheves artium magister Aberdonensis dioecesis capellanus sacra et apostolica auctoritate notarius publicus quia prefati domini Decani fidelitatis et obedientie pro se et ceteris canonicis prestationi omnibus ac aliis singulis dum sic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenotatis testibus prefens personaliter interfui eaque omnia et singula sic fieri vidi scivi et audivi ac in notam cepi ideoque hoc prefens publicum instrumentum exinde confeci et meis signo nomine et cognomine et subscriptione folitis et consuetis signavi in fidem et testimonium veritatis premissorum rogatus et requisitus .

Litera Conservatoris de concilio provinciali congregando .

- 295 Reverendo in Christo patri etc. domino etc. *talis* episcopus Moraviensis ac conservator confilii Scoticani salutem . Tot onera per eos qui potestatem habere videntur hodie imponuntur ecclesiis in partibus nostris quod faderotes et possessiones eorum in luto et latere serviunt et tot affliguntur angustiis quod de amaritudinis calice omnes bibunt . Cupientes igitur ecclesiam ad solitam et pristinam libertatem reducere et reduci . provinciale confilium celebrandum apud Perth in domo fratrum predicatorum die Mercurii proximo post festum beati Luce evangeliste cum continuazione dierum auctoritate conservatoria prefigimus . eadem auctoritate vestram reverendam paternitatem requirentes et in Domino attentius exhortantes quatenus ibidem dicto [die] cum continuazione dierum cum prelatis vestre dioecesis et capitulorum collegiorum et conventuum procuratoribus ydoneis in habitu decenti interfisis ad tractandum super reformatio[n]e status ecclesie et aliis que sunt contraria ecclesiastice libertati . nec dubitamus quin etiam modernis temporibus in ecclesia Scoticana jam oppressa preciosas alias sibi Dominus conservaverit marginalitas qui diebus Helie septem millia hominum reservavit qui ante Baal genua non curvarant .

Litera excusationis · et procuratoria pro concilio ·

- 296 Universis prefentes literas inspecturis · A· etc· salutem in omnium Salvatore · Noveritis universi quod nos senio et corporis valetudine depresso precipe et etiam propter turbationem patrie et terrarum et hominum ecclesie destructionem impediti quominus ad istud concilium domini nostri Regis affig- natum apud · E· *tali* die accedere personaliter valeamus · *tales* · et eorum quemlibet in solidum facimus nostros procuratores et attornatos ad excusandum absentiam nostram et ad comparendum nomine nostro ad audiendum proponenda et super propositis tractandum cum aliis dominis prelatis ibidem congregandis et deliberandum cum eisdem super tractatis et ad ostendendum domino nostro Regi et concilio statum nostrum et ecclesie et ad implorandum humiliter remedium et ad faciendum omnia que nos facere possemus si presentes personaliter interessemus · ecclesie libertate in omnibus semper falva · et promittimus nos habere ratum et firmum quicquid prefati fecerint in premissis ·

Responsum Episcopi ad appellationem frivolam ·

- 297 Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis venerabili patri domino Ade eadem gratia abbatii de · K· Moraviensis dyocefis salutem · Appellationi pro parte vestra a nobis ut dicitur interposite tanquam frivole ex minus veris et non probabilibus causis emisse deferendum non duximus nec deferimus per prefentes · et hoc responsum nostrum loco apostolorum refutatoriorum vobis damus · In cuius rei testimonium presentibus sigillum nostrum fecimus apponi in ecclesia nostra cathedrali Moraviensi in vigilia beati Mathei · anno etc· lxxviii^o. secundum cursum ecclesie Scoticane ·

Litera citationis canoniconum pro reedificatione ecclesie combustae ·

- 298 Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis venerabili viro magistro · W· subdecano ecclesie nostra Moraviensis salutem cum benedictione divina ·

Arbitrantes summe nobis et ecclesie nostre canoniciis necessarium et utile ipsius reedificationi totis viribus intendere · ad quod canonicatio corundem ad certum diem et locum creditur oportuna · Idcirco vobis de cuius diligentia confidimus in virtute sancte obedientie committimus et mandamus quatenus adhibitis vobiscum testibus fide dignis citetis publice et solemnitate hora magne missae in ecclesia Moraviensi omnes et singulos dictae ecclesie canonicos tam in dignitate constitutos quam alios quemlibet nominatum quod compareant coram nobis in ipsa ecclesia tali die cum continuatione dierum ad tractandum deliberandum una nobiscum super reedificatione ipsius et subfilio conferendo · et habendum consilium cum expertis et peritis artificibus qualiter sit in structura et fabrica lapidea et lignea procedendum · et quod hoc non omittatis · sub pena areste omnium fructuum beneficiorum suorum ad fabricam antedictam · et istam citationem ita publice faciat et sepius quod ad citatorum notitiam possit verisimiliter pervenire · et in signum executionis presentium sigillum vestrum presentibus affigatis · nobis dictis die et loco presentetis easdem · Datum *talibus* die et loco ·

Qualiter Vassallus jurare debet fidelitatem ·

- 299 Juro ego *talis* ad hec sancta Dei evangelia quod amodo inantea ero fidelis huic *tali* sicut debet esse vassallus domino · nec id quod mihi sub nomine fidelitatis commisit pandam alicui me sciente ad istius detrimentum · et quod ipsum exaltabo in quantum potero · et nuncquam vitam aut membrum neque honorem quem habet mea voluntate aut consilio aut exhortatione perdet · sed in hiis omnibus adjutor ejus ero secundum meum posse ·

Alia forma fidelitatis ·

- 300 Ego *talis* juro super hec sancta Dei evangelia quod ab hac hora inantea usque ad ultimum diem vite mee ero tibi fidelis *tali* domino meo contra omnem hominem · excepto Rege · Juro quod nuncquam scienter ero in consilio vel in prelio vel in facto vel auxilio quod tu amittas vitam vel tu recipias in perfonam aliquam lesionem vel injuriam vel contumeliam · vel quod

amittas aliquem honorem quem nunc habes vel in antea habebis · et si scivero vel audivero de aliquo qui velit aliquod istorum contra te facere pro posse meo ut non fiat impedimentum prestatabo · et si impedimentum prestatare nequivero quando potero tibi nunciabo · et contra eum prout potero tibi meum prestatabo auxilium · et si contingat te rem aliquam quam habes vel habebis injuste vel fortuito casu amittere eam recuperare juvabo et recuperatam omni tempore retinere · et si scivero te velle juste offendere aliquem et inde specialiter vel generaliter fuero requisitus meum tibi sicut potero prestatabo auxilium · et si aliquid mihi in secreto manifestaveris illud fine tua licencia nemini pandam vel per quod pandetur faciam · et si consilium mihi super aliquo factō postulaveris tibi dabo consilium quod mihi videbitur magis expedire tibi · et nunquam ex mea persona aliquid faciam scienter quod pertineat ad tuam injuriam vel contumeliam ·

Quibus modis feodum amittatur ·

- 301 Si vasallus per annum et diem steterit dolose domino suo mortuo et ad investituram petendam heredem domini non adierit · Et e contra si domino superflite vasallus deceperit et tanto tempore steterit ejus heres non petendo investituram · Si dominus tribus vicibus conveniente tempore interposito ad curiam super hoc proclamaverit et vasallus tribus vicibus citatus jurare noluerit · si tamen beneficium tale sit unde iusjurandum fieri debeat · nam sunt quedam feoda ita data ut fidelitas pro hiis non sit prestanda · Item qui dominum suum cum quo ivit ad prelium dimisit in campo non mortuum neque captum · Item si vasallus presciverit quemlibet contra dominum suum assultum · mortem · captionem aut grandem patrimonii jaētaram molientem debet super hoc citius quantum poterit dominum cerciorare · Rursum si domini aut domine filie aut nurui vel forori adhuc in domo manenti que in capillo dicitur se immunisuerit · Porro si dominum assaliaverit · vel locum in quo est per vim aggressus fuerit · vel impias manus in personam domini injecerit · vel aliter graves et inhonestas injurias intulerit · vel morti ejus veneno vel gladio vel aliter infidiatus fuerit · Item qui domino suo iusticiam facere non vult · Et nec est alia iustior causa beneficium amittendi quam si id pro quo datum est facere recusat · Aliud est si forte non servierit quia non poterit feodum non amittit · Sed

qui delator domini sui extitit et dominus grave dispendium sustinuit · et si cognovit dominum inclusum et non liberavit ·

302 Quidam heredes eorum in quos alienatio terrarum ecclesiasticarum fiebat mortuis patribus petunt sibi literas capelle Episcopi de inquisitione fieri · et sic ad illas terras se admitti · an audiendi sint · vel qualiter sit eis resistendum in casu quo ad cancellariam domini nostri Regis venerint · Non detur inquisitio per Episcopum et indorseetur breve Regis · sic non detur saifina quia dictus Episcopus claimat se in dicta terra vestitum et fositum ut de dote ecclesie et in puram elemosinam · et secundum statuta Regis Roberti ultimi nullus debet eici de aliqua terra de qua clamat se vestitum et fositum sine brevi placibili ·

Falsificans judicium debet invenire plegium in manu Vicecomitis vel Mari sui · et in manu Justiciarri ad quem appellatur vel ministri sui · et debet dicere · judicium est malum et falsum datum contra me in tali loco et de tali caufa ·

Contra judicium potest dici · quod ille qui tenuit curiam et fedit pro tribunali non habuit sufficientem jurisdictionem de qua conflet quia alias fuit revocatus et alius in locum suum subrogatus · vel fuit tunc majori excommunicatione innodatus · et aliter ipse non fuit capax jurisdictionis ·

Item quod ille qui protulit seu recitavit fententiam non est homo integri status quia convictus vel confessus de furto · redemptus vel aliter famosus · nullam habens potestate ad tales fententias recitandas ·

Item quod membra curie non erant sufficientia ad terminandum talem causam ·

Item quod dominus Episcopus non fuit citatus legitime ad procedendum in causa nec ad audiendum fententiam illo die ·

Item fententia non fuit lata in scriptis ·

Videtur mihi quod cum de ordinatione arbitrorum partes debuissent scripsisse communiter domino nostro Regi pro judicibus sub certa forma obtinendis infra certum tempus · et alterutra pars voluntarie absens altera nesciente et preter ipsius assensum longe prefixum terminum ab arbitris

prenominatis tacito de forma ordinationis et extra formam ipsam causam optinuerit etiam judicibus ex partium consensu assumptis committi . quum ope exceptionis processus fiendus valeat impediri in c. *Ceterum* . in fine . et c. *Ex parte Decani* . in principio . DE RESCRIPTIS . et per c. *Personas* . *Sepe* . *Oblate* . *Ex insinuatione* . DE APPELLATIONIBUS . et facit c. *Examinata* . DE CONFIRMATIONIBUS . ibi contra formam juris et compromissi . Et puto quod fide hiis excipiatur et quod talis litera obreptitia non dat jurisdictionem cognoscendi de causa principaliter secundum affirmationem deprecantis . quia in narratione facti aliquid est omisum . et hoc confirmetur per inventionem plegii . quod dati judices de alio quam de precum qualitate non cognoscent . quia preces veritate non nituntur . c. *Si contra jus* . et c. l. *Prescriptione* . licet quidam velint dicere quod a datis judicibus juxta rigorem juris sit in negotio procedendum . quia delegans expressa fibi veritate literas suas nichilominus concessisset et idcirco delegati fuerint cognitionis officium non negabunt juxta c. *Super literis* . DE RESCRIPTIS .

Utrum autem exceptio talis taciturnitatis posset opponi in vim dilatorie . puto quod non nisi respiciat processum judicij sive litis non negotium principale ut in c. *Exceptionis* . DE LITIS CONTESTATIONE . li. vj. dilatoria enim jurisdictionis in modum dilatorie habet proponi . ut si dicamus quem non esse judicem contractus vel delicti quia sibi eo non contraxi nec deliqui . hic vero contractus vel delictum sunt causa extrinseca fine qua non est judex ipso jure contra aliquem alterius jurisdictionis . sed quantumcumque mensiendo quis fuerit impetratus ipse judex partium ipso jure nec tenetur impetrans mentionem facere de exceptione adversarii fui in rescripto . taciturnitas vel supprellio est causa extrinseca et non impedit jurisdictionem . Et ita judicio meo litera jam impetrata dabit jurisdictionem judicibus cognoscendi saltem de precum qualitate non de causa principaliter ut superius est dictum .

Johannes Ananensis in novella in c. *Insuper* . DE TESTIBUS . dicit quod si communitates et ville que disputant de paucis et nemoribus in quibus bestie singulorum depascunt et singuli lingua incident inducant homines de villa ipsa in testes . quod ipsorum testimonium non est ydoneum . et hoc tenent secundum ipsum Jacobus de Arena . Petrus de Bella pertica et Cynus in l. *Parentes* . c. DE TESTIBUS . et quamplures alii antiqui et moderni .

Quedam memorabilia .

303 Ad perpetuam rei memoriam . Sciendum est quod anno Domini millesimo
·ccc^{mo}. nonagesimo de mensa Aprilis obiit Robertus Senescalli Rex Scocie
apud Dundonald et sepultus est apud Sconam . Cui succedit in regnum
filius ejus senior Comes de Carryke vocatus Robertus coronatus in regem
apud Sconam dominica in vigilia Assumptionis beate Marie sequenti . et in
crastino coronata est in reginam domina Anabella uxor sua per dominum
Walterum Trayle episcopum Sancti Andree .

Isto anno ante dictam coronacionem gentes domini Alexandri Senescalli
filii Regis defuncti in fine mensis Maii combufferunt villam de Fores et
chorum ecclesie Sancti Laurencii et manerium Archidiaconi subitus villam .
et de mense Junii sequentis in festo beati Botulphi abbatis . presente
codem domino Alejandro . combufferunt totam villam de Elgyn et eccle-
siam Sancti Egidii in ipsa . Domum Dei juxta Elgyn . decem et octo man-
fiones nobiles et pulcras canonicorum et capellanorum . et quod amarius
est dolendum nobilem et decoram ecclesiam Moraviensem speculum patrie
et decus regni . cum omnibus libris cartis et bonis aliis patrie in ea
reconditis .

Et post hec idem dominus Alexander Senescalli ex speciali commissione
domini Alexandri Burr episcopi fuit absolutus per dominum Walterum
Trayle episcopum Sancti Andree in presencia domini Regis . Comitis de

Fyfe · dominorum Willelmi de Keth · Macolmi de Dromond domini de Marre · et domini Thome de Erfkyn et multorum aliorum · apud Perth ante fores ecclesie fratrum predicatorum et postea ante magnum altare a sentencia excommunicacionis · sub conditione quod satifacieret indilate ecclesie Moraviensi et quod mitteret ad Papam pro absolucione obtainenda · aliter reincideret pristinam excommunicacionis sentenciam ipso facto ·

Memorandum quod anno Domini millesimo ·ccc^{mo}· nonagesimo sexto · xxviii· die mensis Septembris · apud Perth · coram domino Roberto Rege Scocie et regni proceribus propter hoc ibidem congregatis · quia firma pax reformari non poterat inter duas parentelas scilicet de Clanhay et Clanqwhwle sed homicidia depredaciones hinc inde committebantur cotidie · triginta ex qualibet parte fine armaturis de ferro · cum arcubus tamen fecuribus gladiis et cultellis ex condicto convenerunt ut una pars alteram tolleret et deleret · et inierunt conflictum · et tota pars de Clanhay succubuit et mortua est in campo preter unum · et de alia parte decem superstites remanferunt ·

Item cemorandum quod anno Domini millesimo ·ccc^{mo}· nonagesimo octavo · Dominica ·xxviii· die mensis Aprilis · prefatus dominus Robertus Rex Scocie in ecclesia monasterii Sancti Michaelis de Scona creavit et erexit dominum David filium suum primogenitum tunc comitem de Carryke in Ducem de Rothiffay · et dominum Robertum fratrem ipsius domini Regis tunc comitem de Fyfe in Ducem Albanie · et decoravit eos et vestivit mantellis et pilleis furratis solempniter et aliis insigniis foliis ducibus competentibus et tradi confuetis · intra missarum solempnia domino Waltero Trayle tunc episcopo Sancti Andree missam solempniter celebrante ·

In diebus illis non erat lex in Scocia sed quilibet potencior minorem op-prefflit et totum regnum fuit unum latrocinium · homicidia depredaciones et incendia et cetera maleficia remanferunt impunita et justicia utlegata extra regni terminos exulavit ·

Memorandum quod cum Alexander de Infulis filius tercio genitus Domini de Infulis cum suis capitaneis intraffet violenter canoniam de Elgyn · tercio die mensis Julii anno Domini ·m^o·cccc^{mo}· secundo · et ipsam depre-

dasset totaliter de omnibus bonis repertis in ea et villam de Elgyn pro magna parte combustisset et ad propria cum spoliis rediisset · tandem de mense Octobris sequentis sexto die ejusdem mensis ad canoniam de Elgyn cum grandi exercitu rediit · et informatus quod illa canonia immunitate et privilegio refugii gaudebat ab antiquo · et quod ipse et sui propter effractionem et violacionem immunitatis excommunicacionis sentenciam incurrisserent · ipse et sui ad eor redeentes pecierunt huicmilititer absolviri · Quos primo ante fores ecclesie reverendus in Christo dominus Willelmus de Spyny episcopus Moravienis et postea ante magnum altare pontificaliter induitus absolvit · Et ipse Alexander cum infixo auro magnum torticum obtulit · et consequenter ceteri capitanei sigillatim · et precepit crucem erigi eum campana ubi incipit immunitas versus villam ·

Degradacio seu deposicio Richardi Regis Anglie anno Domini millesimo
cccc^{mo}. nonagesimo nono ·

- 304 In Dei nomine amen · Ego Richardus Rex Anglie et Francie et dominus Ybernie omnes dictorum regnorum et dominiorum archiepiscopos episcopos et alios quoscunque ecclesiistarum secularium vel regularium prelatos cujuscunque dignitatis gradus status seu conditionis existant · duces marchiones comites et barones · milites vassallos et valvassores · et legios homines meos quoscunque ecclesiasticos vel seculares quocunque nomine censeantur · a juramentis fidelitatis et homagii et aliis quibuscunque mihi factis · ab omni vinculo legiancie et regalie et dominii quibus mihi obligati fuerant vel sunt vel quomodolibet astriicti absolvio · et eos et eorum heredes in perpetuum ab eisdem obligacionibus et juramentis et aliis quibuscunque relaxo libero et quieto et liberos solutos et quietos et immunes quantum ad personam meammet dimitto ad omnem juris affectum qui ex premislis sequi poterit seu aliquo premisforum · Omnikque regie dignitati maiestati et corone nec non dominio et potestati dictorum regnorum et dominii · hiisque dominiis et possessionibus meis seu mihi quomodolibet competentibus quibuscunque quocunque nomine censeantur infra regna et dominia predicta vel ubilibet constitutis · omnikque juri et colori juris ac titulo possessioni et dominio que unquam habeo habui vel habere potero quomodolibet in eisdem seu

eorum aliquo vel ad ea cum suis juribus et pertinentiis universis seu dependencis qualitercunque ab eisdem seu eorum aliquo . Necnon regimini gubernacioni et administracioni regnorum et dominiorum hujusmodi omnibus que et omnimodis mero et mixto imperio ac jurisdictioni in eisdem regnis et dominiis mihi competentibus seu competituris . nomini et honori ac regalie et celsitudini Regii pure sponte simpliciter et absolute meliori modo forma et via quibus potero in hiis scriptis renuncio et ea in totum refigno dimitto et eisdem cedo ac ab eis recedo in perpetuum . Salvis successoribus meis Regibus Anglie in regnis et dominiis et ceteris omnibus premissis in perpetuum juribus in eisdem seu eorum aliquo competentibus et competituris quibuscumque . meque ad regimen et gubernacionem dictorum regnum et dominiorum cum suis pertinentiis universis fateor recognosco et reproto et veraciter ex certa sciencia judico fuisse et esse insufficien tem penitus et inutilem ac propter mea demerita notoria non immerito deponendum . Ac juro ad hec sancta Dei evangelia per me corporaliter tacta quod nunquam premissis renunciacioni dimissioni resignacioni et cessioni contraveniam seu eas quomodolibet impugnabo facto vel verbo per me vel per alium seu alios seu contravenire seu impugnari permittam quantum in me est publice vel occulte . sed easdem renunciacionem resignacionem dimissionem et cessionem in perpetuum ratas gratas et firmiter tenebo et observabo in toto ut in omni sui parte sicut me Deus adjuvet et hec sancta Dei evangelia . presentibus Henrico duce Lancastrie . Henrico de Percyaco comite Northumbrie . Henrico de Perciaco filio . etc.

Rex Henricus genuflectendo ante thronum .

In the name of the Fadir the Son and the Haly Gaste I Henry of Lancastre chalangis this realme and the croune with all the membrys and apportione as I that am descendit be richt lyne of the blude cummyn fra the gude Kyng Henry the thryd . and throch that richt that Goddys grace has fend me with help of my frendys tyl recovir it . the qwhilk realme was in poynt to be tynt and undone be faute of guvernance and for undoing of the gude lawys .

Rex Henricus fedens in throno .

Syrrys I thank God and al yhw spirituales and temporales and the estatis of the land . and I do yhw to wyt it is nocth my wyl that ony man think that be way of conquest I wald disheryt ony man of hys heritage franchyse or othir rychtes that he aw to hafe . no put hym oute of it that he has and has had be the gude lawys and customys of the realme . exceptis yhon personis that has bene agayne the gude purpose and commong profyte of the realme .

Post hec iste Rex Henricus prefatum Richardum Regem depositum longa fame in carcere maceratum et mortuum extrahi fecit et populo publice ostentari ut scirent univerſi ipsum veraciter esse defunctum .

Copia littere Henrici Regis Anglie misse Regi Scocie .

305 Henricus Dei gracia Rex Anglie et Francie dominus Hybernie Regi Scotorum salutem ut debite faciatis que hortamur . Quomodo antecelfores et progenitores nostri Reges Anglie jure superioris et directi dominii ab antiquissimis retroactis temporibus videlicet a tempore Locrini filii Brutij citra Scocie et ipsius Regibus in temporalibus et annexis eiusdem prefuerunt . et ab ipsis Regibus pro regno Scocie et ejusdem regni proceribus a quibus habere volebant legium homagium et fidelitatis jnramentum receperunt . vos latere nullatenus dubitamus . et ex quo hiidem antecelfores et progenitores nostri a dictis temporibus citra in possessione juris et dominii predictorum vel quasi fuerunt . Nos eorundem juris et dominii possessionem continuantes . nichil novi innovantes . sed jura et prerogativas corone nostre conservare volentes illeſa prout ad id ex virtute per nos prefleti juramenti sumus obligati . idcirco vos tenore prefencium requiri mus monemus et hortamur quatenus consideratis Christiani sanguinis effusione aliisque periculis et dampnis que ex premillis si non fierent possent verisimiliter evenire . nobis homagium et fidelitatem predictam . prout predeceſſores justi et legitimi Reges Scotorum . et prefertim Willelmus qui Henrico secundo et Johanni filio suo . et Alexander qui Henrico tercio

attavo et Edwardo tritavo nostris . et Johannes de Balliolo qui eidem Edwardo . [ac Edwardus filius dicti Johannis de Balliolo qui Edwardo] tercio avo nostro regibus Anglie hiis quasi novissimis temporibus fecerunt . die lune .xxiiij. die presentis mensis Auguſti apud Edynburg . ubi tunc ob hanc caufam et etiam propter pacem et tranquillitatem regnorum Anglie et Scocie eſſe intendimus . futuro veniatis . Ac vos omnes prelatos et proceres regni Scocie ad eosdem diem locum et actum venire faciat . Certificantes vos et ipſos quod non ex preſumptione ſeu elacione cordis noſtri fed ut vos ad debitum quo nobis aſtričti eſtis inducamus requiſitionem hujusmodi facimus et vos ortamur . etiam affectantes quod citius et liben- cius cauſa et vigore iſtius noſtre requiſitionis homagium et fidelitatem nobis debita faceretis quam contraversia et rebellione id cauſantibus ad exten- dendum brachium potencie noſtre provocaremur . In clemencia ſummi judicis qui tribuit unicuique quod eft ſuum confidentes ſperamus quod ipſe- veftris rebellione et obſtinacia perfeverantibus . ad conſervacionem juris noſtri et conuisionem emulorum et rebellium veftorum in proſperitate diriget actus noſtros . In cujus rei teſtimoniuſ has literas noſtras fieri fecimus patentes apud villam de Novo Caſtro ſuper Tyne die .vi. menſis Auguſti anno regni noſtri primo et anno Domini .cccc⁹⁹⁹⁹.

Alia copia litere ejusdem Henrici .

306 Henricus Dei gracia Rex Anglie etc universis ducibus comitibus aliis que regni Scocie proceribus falutem ut debite faciat que ortamur etc Eapropter nos Regem Scotorum per noſtras literas certi tenoris requiſivi- mus monuimus et ortabamur quatenus conſideratis Christiani ſanguinis effuſione aliisque periculis et dampnis que ex premiſſis fi non fierent veri- filimiliter poſſent evenire . nobis homagium et fidelitatem predicitam . prout predeceſſores ſui iuſti et legitimi reges Scotorum regibus Anglie pro- genitoribus noſtris a retroactis temporibus confueverunt facere . die lune .xxiiij^o. die menſis Auguſti apud Edinburg . ubi tunc ob hanc cauſam et etiam propter pacem et tranquillitatem regnorum tam Anglie quam Scocie intendimus eſſe . futuro veniat . prout in literis noſtris inde conſectis plenius continentur . cum igitur in actis inter reges Anglie et Scocie qui fue- runt habitis inter cetera reperimus quod [illi] ex vobis a quibus Rex An-

glie voluerit fibi legium homagium et fidelitatis juramentum facient et
preflabunt . idecirco vos omnes et singulos tenore prefencium requirimus
quatenus prefatum Regem Scocie ad faciendum premissa inducatis . et si
ipse vestris monitionibus noluerit consentire vos nichilominus dictis die et
loco coram nobis compareatis . legium homagium et fidelitatis juramentum
nobis facturi . ceteraque acturi que qualitas facti exigerit et de jure fuerint
facienda . alioquin iusticiam nostram prosequi intendimus prout de jure
melius possumus et divine placuerit majestati . In cuius rei testimonium
etc.

APPENDIX.

CARTARUM RECENTIORUM

ABBREVIATIO.

- 307 TRANSUMPTUM compromissi et decreti arbitrorum super merchiis inter terras Episcopi, de Achortois, et terras Willelmi Balye de Arnely; quo fententia ipsa arbitrorum, Alexandri Ogilvy de eodem et Johannis Grant de Fruchquhy ineft in his verbis—that the new biggit feyt be Wilyam Balye be distrowit and ly waift in tyme to cum and at he haf na richt to manur nor appropir the famyn be na way of properte; and decernis the landis of Auchquortheis to haue siclik wyls and poffeffion of paſtoring, fall and dowate caſting, gethis making, wattir dracht, our all quhar fra the well of Tobirquablach lynaly diſcendand down to the heid of the meyr burn as the tenends of the landis of Auchquortheis had afor the feld of Flowdone; cum fuſcriptionibus, Alexander Ogilby of that ilk, Johnne the Grant of Fruchquhy with my hand of the pen. At Auchindowne and Cromdell, 18 Dec. 1519.
- 308 Carta feodifirmæ terrarum de Adweye, Tulchan, Calledure, Roymore, Advoky in baronia de Strathspey infra vicecomitatum de Elgin et Fores ab Episcopo confeſſa Johanni Grant de Balindallacht qui eaſdem prius inhabitabat, et heredibus ejus maſculis, quibus defiſcientibus Jacobo Grant de Fruchy et heredibus ejus maſculis. Reddendo 32 mercas, 3 martas, 10 bollas avenarum annuatim. Preſtando tres ſectas curie ad tria placita capitalia Episcopi apud Spyne. Testibus Jacobo Leirmonth de Darfy magiſtro hoſpitii Regis, David Wode de Crag rotulatore Regis, Willelmo Suthirland de Duffous, Johanne Tenent, magiſtro Johanne Douglas, Andreu Moncur, Thoma Dudingſoun de [], magiſtro Willelmo Grant, magiſtro Jacobo Witchard, Alexandro Mure. Apud Elgin, 1539.

- 309 Obleiffment be ane honorable man Johne Graunt of Balnadallacht fewair of the lands of Adwye, Calatar, Rurory, Advoky and Tullichane, to be lele trew and faithfull to the Bisshop of Murraye and his Cheptour, and to serve the Bisshop in the Kingis weris be him or his subtenantis of the said landis ; and to grant convenient place and roume to reslaif the teinds for keping and saffung of the famyn. Testibus, magistro Alexandro Makbrek, magistro Willelmo Wyfman, domino Malcolmo Ramfaye, Georgio Ogilvy de Miltown, Jacobo Dunbar de Terbaitt. 7 Nov. 1540.
- 310 Instrumentum super ratificatione ab Episcopo, infederationis Johannis Grant in terris ecclesiasticis de Adwey, Tullichane, Calatar, Advoky et Rurore ; et Patricii Grant ejus fratris germani in terris ecclesiasticis de Dalwey ; qui quidem se submiferunt Episcopi arbitrio in causis motis circa revocationem fuarum cartarum feodifirmiae, ut confectarum per metum et compulsionem quondam Regis ; et quia Episcopus nullum proficuum de terris eisdem recipit ; et propter assertam destructionem duorum molendinorum de Lilit Innerlochte spectantium Episcopo ; et ob diversos alias articulos in citationibus Regine contentos. Testibus, Hugone Rofs de Kilrawok, Johanne Ogilvy capitaneo Regis Francorum, Alexandro Rofs de Holme, Alejandro Grant de Cardellis, magistris Willelmo Grant et Davide Douglas notario. Apud Elgin, 20 Maii 1546.
- 311 Carta feodifirmæ terrarum de Adwey, Calladar, Tullychane, Advoky et Rurore, facta ab Episcopo Barbaræ Gordoun consanguineæ suæ, relictæ Willelmi Hay de Lorny, in vitali redditu, et heredibus masculis inter ipsam et Johannem Grant de Ballindallacht legitime procreatis et procreandis ; q.d. heredibus in cartis prioribus specificatis : resignatarum ab eodem Johanne in favorem dictæ Barbaræ intuitu matrimonii inter ipsos contrabendi. Testibus ut supra (310) una cum Patricio Hepburne, Hugone Crage, Willelmo Wysman. 20 Maii 1546.
- 312 Preceptum fasine earundem. Ballivis, Johanne Ogilvy capitaneo Regis Francorum, magistro Willelmo Grant, Alexandro Grant ; Testibus ut supra (311). 20 Maii 1546.
- 313 Carta feodifirmæ ab Episcopo facta Thomæ Cumyng de Alter de villa ecclesiastica de Alter infra baronium de Raffert,—resignata in ipsius favorem ab Elizabeth Cumyng filia quondam Thomæ Cumyng nunc sponsa Hugonis Ros in Logyardovy pro perimptione contractus inter eosdem 2 Mar. 1564 apud Alter. Reddendo 10 libras ; Prestando fectam et personaem presentiam ad tres curias capitales apud Spyne et in quolibet itinere justiciarii regalitatis de Spyne ; Faciendo servitia ad guerras sub Episcopo, secundum consuetudinem patrie et statuta regni. Testibus, magistro Jacobo Strauthauchin rectore de Balhelyve, Archibaldo Lyndsay rectore de Kingusie, Willelmo Strauthauchin rectore de Botarie, Andrea Moncrefe, Johanne Annand burgenfi de Elgin notario. Apud Spyne, ult. Apr. 1567.

- 314 Preceptum fasinæ ejusdem. Ballivo, Jacobo Innes de Dranye; Testibus ut supra (313). ult. Apr. 1567.
- 315 Carta feodifirmæ a Jacobo Thornetoun precentore Moravieni cum consensu Episcopi facta Hieronymo Spens de Over Monbenis et Katherinæ Mesoun ejus sponsæ, de terris ecclesiasticis et gleba parochialis ecclesiae de Alves cum nemore vulgo *le Cuthill*: Reddendo L.5. 2. 6.; Prestando tres festas ad tria placita capitalia regalitatis de Spyne annuatim. In fine continetur preceptum fasinæ. Testibus domino Jacobo Spens vicario de Alves, Michaeli Furd, Johanne Chalmer, servitoribus dicti Precentoris, domino Jacobo Jonstoun notario, domino Nycholao Tulloch vicario de Ruthven; Ballivo ut supra (314). Apud Elgin, 16 Aug. 1567.
- 316 Carta feodifirmæ ab Episcopo facta Jacobo Innes de Drany et Katherinæ Gordoni ejus sponsæ (pro summa septingentiarum marcarum perfoluta) de terris de Ardewait, Muirtoun et Quhyteley, in baronia de Kynnedour; et terris vocatis *the Pannis* in baronia de Spyne, juxta ecclesiam cathedralem de Elgin. Reddendo L.42. 2. 3. 1 $\frac{3}{4}$ martam, 7 multones, 7 agnos, 6 aucas, 7 duodenas caponum, 7 bollas avenarum cum pabulo, annuatim. Prestando festas ad tria placita capitalia regalitatis, et in aliis curiis Episcopi et ejus ballivi, et in itinere justiciarie Episcopi. Faciendo servitia confusa in guerris seu exercitibus regis sub Episcopo, propriis expensis. Refervata in terris de *le Pannis* domo competente ad itinera justiciariorum et alias quascunque curias Episcopi et ejus ballivi. In fine continetur preceptum fasinæ earundem. Testibus m. Roberto Strathanchin rectore de Balhelvy, Henrico Abircromby priore de Scona, Andrea Moncreiffe, Wilhelmo Hepburn. Apud Sconam et Elgin, 12 et 26 Sept. 1566.
- 317 Carta feodifirmæ a domino Jacobo Spens capellano Sanctæ Crucis infra ecclesiam cathedralem, cum consensu Episcopi, facta Donaldo Williamfone McIntosche in Cullerny, de piscaria falsum monum dictæ capellianæ spectante et infra mare falsum existente circa *le Ness* de Artillie, cum potestate trahendi retia super *le Stanneris* terrarum dicti capellani de Artillie. Reddendo 40 f. Sine warantizatione contra jus Petri Winchefre prius saifiti in terris de Artillie super cartam ejusdem capellani. Preceptum fasinæ in fine continetur. Testibus Waltero Kynnaid de Cuben, Jacobo Innes de Drany, Johanne Ogilwy, Jacobo Dunbar de Kyntefach, Andrea Moncreiffe, Jacobo Jhonstoun notario. Apud Elgin, 2 Julii 1569.
- 318 Carta assederationis ab Episcopo facta Johanni McGilleis alias McKaye et Katherinæ dominæ Carrycht ejus sponsæ, de terris de Auchmonye, cum brafina ejusdem vocata Kilmichaell, infra baroniæ de Kilmylies, pro 19 annis. Reddendo annuatim L.3. 3. 4. et duos hædos, cum servitiis et devoris confuetis. Testibus Joanne Gordoun vicario de Kincardin et Rothemurclush, domino Jacobo Douglas, domino Alexandro Douglas capellanis, Jacobo Innes de Drany, Alexandro Gordoun in Achortes, m. Hugone Cragye, Thoma Seres, ac domino Joanne Giboun notariis. Apud Elgin, ult. Martii 1554.

- 319 Carta feodifirmæ ab Episcopo facta Johanni McGilleis McKaye et Katherinæ dominæ Carrycht in vitali redditu et Duncano McGilleis filio dicti Johannis et heredibus masculis ejusdem, de terris de Auchmonye cum brasina earundem nuncupata Kilmichaell. Reddendo L.5. 7. 10. cum duobis hædis annuatim. Prestando fectas ad tria placita capitalia apud Spyne et in quolibet itinere justiciarie regalitatis et faciendo consueta servitia in exercitu Regis sub Episcopo. Testibus m. Johanne Gordoun vicario de Kyncardin et Rothemurchus, Jacobo Innes de Dranye, Andrea Moncreiff juniore, Alexandro Innes de Plaiddis et domino Joanne Gibsoun notario. Apud Elgin, 6 Maii 1557.
- 320 Preceptum fasinae super cartam predictam. Apud Elgin, 6 Maii 1557.
- 321 Carta feodifirmæ ab Episcopo facta Georgio Ogilvy de Miltoun, de terris de Auchquhennany, Litill Cantuly, una cum brasina de Keyth et crofta ejusdem alias vocata Craglufcroft, jacentibus in baronia de Keyth et vicecomitatu de Banff. Reddendo annuatim L.27. 4. 11. Prestando fectam in tribus curiis capitalibus de Spyne et in quolibet itinere justiciarie regalitatis, cum privilegio unica fasinae capienda non obstante quod non jacent invicem contiguæ. Testibus m. Henrico Lumisdaill rectore de Kynkell, Jacobo Ogiluy de Cullard, Willelmo Ogiluy, Hugone Cragy, Willelmo Wysman, Joanne Gibsoun, notariis. Apud Elgin, 11 Aprilis 1545.
- 322 Carta feodifirmæ ab Episcopo facta Johanni Ros in Ballevait et Marjorïæ Dunbar ejus sponsæ, de terris de Ballevait cum silva ejusdem nuncupata Kyillinglare, Torlocht, Auchingoure cum virgultis et pifcaria ejusdem super Findorne, Ardclauch cum pifcaria super Findorne et silva nuncupata Daldeunynnyng, et molendino et brasina de Ardclauch, Crofta heremitæ, et Daldareth, jacentibus infra baroniæ de Ardclauch et vicecomitatum de Narne. Reddendo L.26. 8. 8. annuatim. Testibus Jacobo Innes de Drany, Patricio Hepburne, dominis Florentino Hwme, Andrea Pettindrech, Roberto Urquhard vicario de Clyne, capellanis, domino Johanne Gibsoune capellano, magistris Willelmo Wysman et Davide Dowglas, presbyteris. Apud Elgin, 5 Maii 1545.
- 323 Carta confirmationis ab Episcopo concessa, cartæ alienationis a Johanne Ros de Ballevat factæ Johanni Ros filio ejus et heredi apparenti, de terris de Ballevat cum silva nuncupata Killin-glaer, Torlocht, Auchingour cum virgultis et pifcaria ejusdem super Findorne, Ardclauch cum pifcaria super Findorne et silva nuncupata Daldeunynnyng et molendino et brasina de Ardclauch, Crofta heremite, et Daldareth. Reservato vitali redditu Marjorïæ Dunbar matri concedentis, et tertia parte Janeta Urquhart quando contigerit. Reddendo Episcopo L.26. 8. 8. Coram testibus Petro Wynchestre de Artirlie, Joanne Wynchestre ejus filio et herede apparente, Joanne Young ministro de Narne, Joanne Anuan burgensi de Elgin notario. Apud Narne, 12 Oct. 1566. Testibus ad confirmationem Jacobo Innes de Drany, Joanne Ogiluye, Andrea

Moncreiff, dominis Joanne Gibsoune rectore de Unthank, Jacobo Terras succentore Moraviensi, et Joanne Annan notariis. Apud Spyne, 13 Martii 1569.

- 324 Carta feodifirmæ villæ et terrarum vocatarum *the Bisshopis mylne* cum molendino granorum ejusdem, terrarum vocatarum *the acris* cum quatuor domibus vocatis *the fourre cotthouffis* in eadem villa, terrarum de Pettincark, in baronia de Spyne; molendini granorum de Kynnedor construendi; ab Episcopo facta Jacobo Innes de Drany et Catarinæ Gordone in vitali redditu, ac Roberto Innes eorum filio et Elenæ Rofs ejus futurae sponsæ in feodo. Sine licentia effodiendi cespides seu glebas in mora vocata *the laverok moſ*, alias *the Bisshopis moſ*; Reservato quoque Episcopo et omnibus itinerantibus itinere solito quo itur a palatio de Spyne ad Elgin, ac etiam alio itinere quo itur per terras cultas et moram versus Bischoppis mylne prope collam vocatam *Cuthilbyrnye hill*. Reddendo annuatim L.23. 12d.; $\frac{3}{4}$ martæ, 3 mutones, $8\frac{1}{2}$ dudenas caponum, 3 agnos, 4 aucas, 2 apros pastos, 12 pultreas. In fine continetur preceptum fasinae. Ballivo Alexandro Gordone in Auchortois. Testibus domino Henrico Abircrommye priore monasterii de Scona, Joanne Bonche, Davide Cummyng, Andrea Bowy notario, Alexandro Trompet, et magistro Jacobo de Ballheluy. Apud Sconam et Elgin, 15 et Januarii 1566.
- 325 Confirmatio ab Episcopo data, cartæ venditionis præscriptiarum terrarum (324) a Roberto Innes cum consensu patris et matris factæ Jacobo comiti Moraviae regni Regenti et dominae Agneti Keth ejus sponsæ; Tenend: sub eisdem conditionibus quibus ipse Robertus prius easdem tenuerat, apud Aberdene, 13 Julii 1569, coram testibus magistris Jacobo McGill de Rankelour nether clericis registri, Nicholao Elphestoun de Newgrange, Johanne Wilheart de Pittarrow equite aurato, Petro Haye de Megynche, Joanne Gibfone rectore de Unthank. Testibus confirmationis Joanne Ogilvy, Davide Cumyng, Andrea Moncreiff, Jacobo Sandefoune servitoribus Episcopi, et Joanne Gibfone rectore de Unthank notario. Apud Spyne, 15 Julii 1569.
- 326 Carta feodifirmæ terrarum de Birkinburne et Auchindeth, in baronia de Keyth, regalitate de Spyne, vic. de Banff, ab Episcopo facta magistro Adamo Gordoun et Criftinae etiam Gordoun ejus sponsæ eorumque heredibus masculis. Reddendo annuatim L.10. 13. 4. Cum privi legio de unica fasina. Testibus magistro Johanne Gordoun vicario de Keyth, Alexandro Dunbar in Blare, Jacobo Innes de Drany, Willelmo Innes in Newton, Theophilus Jhounfoun, domino Johanne Portar, domino Johanne Haggis, magistris Hugone Cragy, Willelmo Wyfman, Johanne Gibfoune. Apud Elgin, 23 Junii 1547.
- 327 Preceptum fasinae earundem. Testibus ut supra (326). Apud Elgin, 23 Junii 1547.
- 328 Preceptum de clare constat ab Episcopo datum ad infeofandum Joannem comitem Sutherlandiae in terris predictis (326) sicut heredem magistri Adami Gordone patrui. Testibus Jacobo Innes

de Dranye, Johanne Innes in Knochillis, domino Jacobo Sibbald et domino Johanne Gibsoun notariis, dicto Jacobo Innes Ballivo. Apud Spyne, 14 Dec. 1555.

- 329 Confirmatio ab Episcopo cartæ venditionis earundem terrarum a Johanne comite Sutherlandæ factæ magistro Johannii Campbell commendatario de Ardchattane: Tenend: sub easdem conditionibus quibus ipse Comes prius easdem tenuit, apud Fores, 21 Sep. 1556. Testibus Roberto Dunbar de Durris, Archibaldo Brown burgensi de Fores, Jacobo Frefer servitore Comitis, domino Joanne Gibsoune. Testibus ad confirmationem, Andrea Moncreiff juniore, Willelmo Moncreiff, Georgio Ogilwy de Awquennane, magistro David Trumbill, domino Joanne Gibsoun. Apud Spyne, 24 Sep. 1556.
- 330 Cartæ feodifirmæ ab Episcopo facta earundem terrarum Alexandro Gordoun de Perflie, resig-natarum a dicto Commendatario in favorem ipsius Alexandri, pretio 1100 mercis ab Alexandro soluto. Tenend: sub conditionibus cartæ Adami Gordoun (326). Testibus domino Valtero Ogilwy de Boynd militi, Georgio Barclaye de eodem, Georgio Ogiluye de Auquennane, magistro Willelmo Gordoune de Tarparsie, Johanne Gordoune de Ardacht, Andrea Moncreiff juniore et domino Johanne Gibsoun notario. Apud Elgin, 12 Feb. 1556.
- 331 Preceptum de clare conflat ab Episcopo datum ad infeofandam Jonetam Gordone relictam quondam Alexandri predicti in sua tertia parte terrarum predictarum (330). Ballivis, Jacobo Innes de Dranye et Roberto Innes ejus filio et herede apparente. Testibus Davide Cumming, Alexandro Hepburne, Joanne Hepburne, Willelmo Lermond servitoribus Episcopi et domino Joanne Gibsoun rectore de Unthank, notario. Apud Spyne, 24 Maii 1570.
- 332 Carta assedationis pro 19 annis a Decano cum consensu Episcopi et capituli concessa Thomæ Cbitholme, de terris de Bothill cum molendino et quarta parte terrarum de Litilpenyk. Reddendo annuatim L.4. 6. 8. 3 bollas avenarum, quartam partem martæ pro Littil-pennyk, et martam in vice sua respective ad reliquias terras Decanatui annexas pro Bothill, 12 capones, cum cariagiis et serviciis. Testibus magistris et dominis Thoma Gaderar vicario de Narne, Willelmo Gordone, Johanne Roberti vicario de Artilduil, David Fotheringame vicario de Rothemay, notariis. Apud Elgin, 2 Sep. 1527.
- 333 Carta feodifirmæ ab Episcopo concessa terrarum de Litill Budweit in baronia de Arclauch, vic. de Narne, Johanni Mongumry, qui easdem prius occupabat, pro fumma L.100 ab ipso soluta. Reddendo annuatim L.2. 17. 4. unam bollam avenarum, duas quartas martæ. Preceptum fasinae in fine continetur. Testibus Jacobo Innes de Dranye (ballivo), Jacobo Cokburne, domino Jacobo Sibbald, domino Henrico Abircrommye priore de Scona. Apud Sconam et Elgin, 4 et 10 Jan. 1566.

- 334 Confirmatio ab Episcopo cartae venditionis earundem terrarum a Johanne Mungumrie factae magistro Alexandro Campbell de Flenes. Tenend: de Episcopo sub eisdem conditionibus quibus ipse Johannes usus est. Preceptum finiae in fine continetur. Ballivo Hectore Monroo in Delny. Apud Mekle Geddes, 18 Julii 1568, coram testibus, Johanne Ferguson burgenfi de Edinburcht, Joanne Makgregour, Joanne Or, Donaldo Lethe, Jacobo Christiesone, domino Davide Cuninghame, et magistro Martino Legy notarii. Testibus ad confirmationem magistro Archibaldo Lyndsay rectore de Kingusie, Jacobo Innes de Drany, Andrea Moncreiff, Davide Cumming et domino Johanne Gibsoun rectore de Unthank notario. Apud Spyne, 15 Dec. 1569.
- 335 Preceptum de clare constat ab Episcopo datum ad infEOFandum Duncanum Campbell de Boyth in terris predictis (333) sicut heredem dicti Alexandri Campbell defuncti, fratris. Testibus Patricio Hepburne de Wauchton, Johanne Hepburne ejus filio, dominis Johanne Gibsoun rectore de Unthank et Jacobo Tarres notariis. Ballivis Jacobo Innes de Drany (teste) et Roberto Innes ejus filio et herede apparente. Apud Spyne, 4 Julii 1570.
- 336 Carta feodifirmæ terrarum de Carrane in baronia de Strathspey et vic. de Banff ab Episcopo concessa Johanni Grant de Culcabok in vitali redditu, et Johanni Grant Roy ejus filio et heredibus masculis de corpore; q.d. Alexandro Grant fratri germano dicti Johannis Grant Roy et heredibus masculis de corpore; q.d. Jacobo Grant filio dicti Johannis Grant de Culcabok et heredibus masculis de corpore; q.d. Jacobo Grant de Fruyche et heredibus masculis de corpore; q.d. heredibus masculis dicti Jacobi Grant de Fruyche quibuscumque cognomen et arma de Grant gerentibus. Cum potestate pifandi super aquam de Spey in singulis limitibus terrarum cum retibus et cimbis, *lie wath/peri* et *curokis*. Reddendo annuatim L.9. 3. 4. Apud Elgin, 7 Maii 1541.
- 337 Confirmatio ab Episcopo, cartæ venditionis a Johanne Grant Roy factæ, de terris de Carrane et Roymoir, Elizabethæ Maxwell relictæ quondam Johannis Reid de Straloch in vitali redditu. Apud civitatem Dunkeldensem, 1 Oct. 1568. Ballivo Donaldo Monro; coram testibus Alejandro Flemynge civi Dunkeldensi, Alexandro Gordoun, Alexandro Rattray, magistro Vilhelmo Fairfull et domino Duncano McNair notariis. Testibus ad confirmationem domino Johanne Gibsoun rectore de Unthank, Johanne Annand preposito burgi de Elgin, Andrea Moncreiff, Davide Cumming, domino Jacobo Sibbald, servitoribus Episcopi. Apud Spyne, 26 April 1571.
- 338 Affidation of the teynde schaeffis of Culbyn, Meretoun and Laek set be the Bisshop for nynten yeris to Walter Kynnard of Culbyn and Elizabeth Innes his spouse, for L.12. 6. 8. yerly. Witneffes, Androw Moncreiff, David Cumming, Sir James Sandefoun the Bisshopis servitoris, Robert Innes broder to James Innes of Drany, James Gibsoun burges of Elgin, and Sir

Johne Gibsoun person of Unthank notar. At Spyne and Elgin the 21 and 22 dayis of Julii 1571.

- 339 Instrumentum super possestione portus de Coiffe a Roberto Innes de Innermarky ; in quo, rogante Episcopo—Lord of Innermarky quhom of have ye and your fischaris of Plewlands the wfe of the port and hewyn of the Coiffe lyand within the regalite of Spyne and barony of Kynnedor,—dictus Robertus Innes acceptavit usum dicti portus et invectionem cymbarum precario et ex mera tolerantia Episcopi. Testibus Alexandro Suthirland decano Cathenenfi canonico officialique Moraviensi, aliisque canonicis. Apud Elgin in insula divae Virginis Mariae infra ecclesiam cathedralm, 19 Maii 1549.
- 340 Carta feodifirmæ terrarum Episcopi de Croy, in baronia de Ardclauk et vic: de Innernes ab Episcopo facta Alexandro Dolles de Cantray ; cum descriptione limitum—Begynnand at the Northest nyuk of the vicaris mans of Croy to the stripe that cummis of the fuyrd at the kirkstall, and the landis of Kilrawok on the Sowth fyde of the stripe and the landis of Croy at the North fyde of the stripe ; and the forfaid stripe to be haldynne ever for ane marche betwix the landis of Croy and Kilrawok safare as Croy hes bndis and lyis on the faid stripe, or the partenens of the famyne ;—Reddendo L.9. 18. 8. Apud Elgin, 5 Maii 1545.
- 341 Confirmatio ab Episcopo cartæ dictarum terrarum de Croye factæ ab Henrico Dolles nepote et herede quondam Alexandri Dolles predicti, honorabili domicellæ Elspetæ Ros (filie quondam Joannis Ros de Ballivat et Mariotæ Dunbar ejusdem relictæ), in vitali redditu, pro perimplectione contractus matrimonialis inter ipsos 9 Maii 1567. Apud Elgin, 9 Maii 1567 ; coram testibus Johanne Narne de Cromdall, Johanne Roſs de Ballewate, Joanne Annand burgenſi de Elgin, Alexandro Dolles de Buddinett. Testibus ad confirmationem, Jacobo Strathauchin rectore de Balhelyye, Andrea Moncreffe, Jacobo Moncreffe, ac Davide Cummyng servitoribus Episcopi. Apud Elgin, 20 Maii 1567.
- 342 Preceptum de clare conflat ab Episcopo datum ad infeofandum in dictis terris de Croye, limitatis ut supra (340), Johannem Dolles ficut heredem dicti Henrici Dolles defuncti, fratris germani, reservato vitali redditu predictæ Elspetæ Ros. Testibus Andrea Moncreiff, Davide Cuming, dominis Jacobo Sandeson, Jacobo Sibbald. Apud Spyne, penult. Julii 1571.
- 343 Carta feodifirmæ terrarum Episcopi de Dalwey cum molendino ejusdem ac astrictis multuris et *le fuckin* terrarum Episcopi de Auchnahandet, Mukkirrauth, Neddir Fynlark, Over Fynlark, Kynchirdy, Culnecyle, Ardinche cum crofta ejusdem et Lagane, ad idem molendinum pertinentibus ; in baronia de Strathspey et vic: de Elgin, Fores et Invernes ; concessa ab Episcopo Patricio Grant fratri germano Johannis Grant de Ballindalloch et heredibus masculis de cor-

pore ; q.d. dicto Johanni et heredibus masculis suis quibuscumque ; q.d. Jacobo Grant de Freuchy et heredibus masculis suis quibuscumque. Reddendo 30 mercas, unam martam, 2 bollas avenarum. Testibus ut supra (308). Apud Elgin, 1539.

- 344 Ane obleffiment be Patrik Graunt of Dalwey fewar of the famyn, to be lele, trew and faithfull to the Bisop of Murraye and his cheptoure, and to mantene and defend the famyn ; and to serve the Bisop in the Kingis weiris be him or his subtenentis of the faid landis ; and to grant competent place and rowme for resaifing, keping and sauffing the teynd schavis of the famyn. Testibus domino Johanne Bourt rectore de Moye, Johanne Grant de Ballindallach, et magistro Willelmo Grant. 8 Nov. 1540.
- 345 Ane assedatioun of the teynde schaves of the manis of Darnwaye liand within the paroche of Dik, fet be the Bisop to Dame Annas Keith comptas of Murray for nyntene yeris, for L.4. 6. 8. yerly. Witneses, David Cuming, Sir James Sandeson, Thomas Law, and Sir James Sibbald. At Spyne and Elgin, 20 Feb. 1569.
- 346 Carta feodifirmæ terrarum de Dollesbrachty, Clunerny, Logygown et Ardorie, cum piscariis aquæ de Fyndorne terris de Logygown et Ardorie adjacentibus, in parochiis de Edinkelye et Ardelach, vic. de Elgin et Forres, ab Episcopo concessa Jacobo Dunbar de Cunye, qui L.100 Episcopo pro manibus solvit ad fabricam ecclesiæ. Reddendo annuatim pro terris L.27. pro piscariis 15 f. Testibus, Willelmo Suthirland de Duffios, Georgio Schaw de Knockhill, Jacobo Innes filio et apparetate herede Roberti Innes de Rothmakenzie, dominis Tiberio Winchestyr, Willelmo Murray capellaniis ecclesiæ Moraviensis, domino David Fothryngame vicario de Arthildull, et magistro Thoma Gadderar, notariis. Apud Elgin, 24 Mar. 1525.
- 347 Assedatio terrarum de Drany majore infra baroniam de Kynnedor, vic. de Elgin et Fores pro 19 annis, facta ab Alexandro episcopo, familiari servitori suo Jacobo Innes, Elizabethæ Gordounے ejus sponsæ, Jacobo Innes eorum filio legitimo, et eorum subtenentibus. Solvendo annuatim L.8. 13. 4., 1 martam, 1 mutonem, 4 duodenas caponum, 4 bollas avenarum, in custumis, cum 6 bollis victualium in arida multura. Apud Elgine, 4 Jan. 1534.
- 348 Carta feodifirmæ villa et terrarum de Mekill Drany ab episcopo Patricio facta eidem Jacobo Innes ; (dimidiebat earundem, descendendo a terris de Litill Drany nuncupatis *the Salterhill* per communem viam quæ ducit ad portum de Mekill Drany, et exinde ascendendo per communem viam quæ ducit ad terras Episcopi de Etlis, et hoc ex parte orientali dictæ villæ, concessa Katerinae Gordoun ejus sponsæ in vitali redditu.) Reddendo L.8. 13. 4. tanquam firmam antiquam, 1 martam, 1 mutonem, 4 duodenas caponum, 4 bollas avenarum ; et pro 6 bollis aridæ multurae L.2. et pro gressuma annuatim L.2. 17. 9. et in augmentationem ren-

talis L.4. 6. 8. in toto L.17. 17. 9. Prestando fectam ad tres curias capitales apud Spyne et in quolibet itinere justicariae regalitatis de Spyne. Proviō etiam quod feodifirmarius fidelis erit Episcopo et ei grata servitia faciet; necnon in ejus servitiis eundo seu equitando, expensis Episcopi servire paratus erit. Cnū pactione de annullanda infederatione si feodifirmarius literas servitii aut obligationes *ly bandis de manrent* nuncupatas aut mutue amicitiae, *quihilk is callit ane band of frendship* enicunque personae aut personis sine Episcopi confusu fecerit seu deridet. Testibus magistro Johanne Gordoun penionario de Keyth, dominis Florentino Hwyme, Alexandro Sinclare, Johanne Vatfoun, Jacobo Dowglas, capellani cathedralis ecclesie; Alexandro Innes in Pethnik, Willelmo Dunbrek de Wrcanne, Roberto Innes de Monady, Johanne Sandefoune, magistro Hugone Cragy, Willelmo Wyfman, domino Johanne Gibfoune, notariis. Apud Elgine, 16 Maii 1545.

- 349 Carta feodifirmæ earundem terrarum ab Episcopo data dictis Jacobo Innes et Katherinae Gordoun in coconjuncta infederatione, eo quod dicta Katherina renunciaverat suæ conjunctæ infederationi terrarum de Newton et Newton landis ac portus de Cossè nuncupat: Ernehill in eadem baronia, in favorem Helenæ Ros filie Hugonis Ros de Kilrawok, intuitu matrimonii contrahendi inter illam et Robertum Innes filium dictorum Jacobi et Katherinae. Tenend: sub eisdem conditionibus quibus antea tenebantur. In fine continetur preceptum fasinae. Ballivo Jacobo Moncreiffe; Testibus magistro Jacobo Strauthauchin rectore de Balhelyye, Andrea Moncreiffe, David Cumyng, Donaldo Ard, Willelmo Goldy, servitoribus Episcopi. Apud Elgine, 20 Maii 1567.
- 350 Affedationum be the Bischop, to John Gordoun of Carrinborow and Elizabeth Gordoun his spous, for nyntene yeris, of the teind schaves of the paroche of Drumdalgye within the diocie of Murray and sherrifdom of Aberslene, for L.33. 6. 8. yerely. Witnesses, Androw Moncreiff, David Cumyng, Robert Hepburne, Sir James Sandeson and Sir John Gibson person of Unthank. At Spyne and Elgin, 20 Augusli 1569.
- 351 Carta feodifirmæ terrarum de Drumreocht infra parochiam de Dyik et vic: de Elgyne et Forres, resignatarum per quondam Alexandrum Murray de Culbardie, ab Episcopo concessa Roberto Innes de Innermerkie. Reddendo L.2. annuatim. Testibus Georgio Schaw de Knokhill, Alexandro Schaw filio et apparente herede Jacobi Schaw de Sawchy militis, Jacoho Innes ballivo ac constabulario castræ Episcopi de Spyneto, Alexandro Innes ejus germano, dominis David Fotbringame vicario de Rothymay, Thomas Hay et Johanne Roberti vicario de Arthildulle, notariis. Apud Elgyne, 5 Nov. 1527.
- 352 Confirmatio ab Episcopo, cartæ venditionis earundem terrarum a dicto Roberto Innes factæ Alexandro Urquhart mercatori burgensi de Forres et Margaretæ Falconar ejus sponsæ. Apud Plewlands, 6 Maii 1570, coram testibus, Johanne Innes fratre germano concedentis, Jacobo

Innes in Etlis, Petro Duffous servitore dicti Alexandri Urquhard; ballivo Jacobo Urquhard burgenſi de Forres. Testibus ad confirmationem servitoribus Epifcopi. Apud Spyne, 8 Maii 1570.

- 353 Collatio Alexandri Sutherland in canonicatum et prebendam de Duffous, vacantes morte magistri Roberti Keith, data ab Andrea epifcopo Moravienſi, commendatario perpetuo monasteriorum de Driburgh, Pettinweme, et Cottingham in Anglia, ſuper prefentationem Willelmi Sutherland domini tertiae partis dominii de Duffous, patroni hac vice. Testibus Roberto Innes de Rotmakenze, Andrea Baird magistro de Mafondew prope Elgin, magistro Roberto Schand vicario de Potary, Johanne Innes, Jacobo Currou notario. Apud Edinburgh in reſectorio Obſervantium, 24 Augufti 1512.
- 354 Instrumentum ſuper institutione ejusdem, cum affignatione ſtalli in choro et loci in capitulo; prefentato ad pacis et fraternitatis oſculum affumpto ut moris eſt, receptoque ab eodem jura-mento de obſervandis ſtatutis et consuetudinibus ecclie Moravienſis. Testibus Roberto Innes de Rotmakenze, Roberto Innes in Drany, et Johanne Innes armigeris, Tiberio Wyncheſtre, Willelmo Brabiner, et Patricio Thomae capellanis; Andrea Smyth et Andrea Johannis nota-riis, Donaldo Thomae notario. Apud Elgin, 29 Augufti 1512.
- 355 Collatio per Epifcopum Alexandri Sutherland rectoris de Duffous in capellaniam perpetuam beatæ Mariae Virginis cauſtri de Duffous, vacantis per mortem Donaldi Thomae, ſuper prefen-tationem Willelmi Sutherland dominum de Duffous patronum; annulo Epifcopi dīgo dicti prefentati imposito. Testibus Roberto Innes de Rotmakenze, Andrea Sinclair vicario de Lagane, Magno Vauſ vicario de Dalcorſ, commiffario de Invernes, et magistro Thoma Gaderar notario. Apud palatium de Spyneto, 19 Aprilis 1524.
- 356 Instrumentum ſuper institutionem ejusdem per affignationem, calicis, libri missalis et veſtimen-torum traditionem, cum poſſeffione manſi dictæ capellaniæ ex aquilonali meſſuagii feu loci prin-cipalibz de Duffous. Testibus dominis Arthuro Perk et David Wardlaw fratribus ordinis de Obſervantia, Willelmo Anderſoun burgenſi de Edinburgh, David Gordoun, Gilberto Hay, Waltero Fethy, et Willelmo Clerk, domino Jacobo Gowry prefbytero dante institutionem, Thoma Crag notario. In capella principali maneriei cauſtri de Duffous, 20 Aprilis 1524.
- 357 Carta venditionis per Thomam Young burgenſem de Elgin facta magistro Alexandro Suther-land decano Cathanenſi, de columbario lapideo ex parte australi burgi de Elgin cum fpatio duorum pedum circumcirca. In fine continentur instrumentum ſafinæ ſub ſigillo ballivi et notarii ſubſcriptione. Apud Elgin, 10 Augufti 1538.

- 358 Carta Alexandri Sutherland decani Cathanensis, canonici Moravensis, prebendarii de Duffous, de dicto columbario apud locum fratrum minorum, dato in fundationem duorum anniversariorum in choro ecclesiae cathedralis celebrandorum pro salute animarum Wilhelmi Sutherland de Duffous et Jonetæ Innes ejus sponsæ, fundatoris parentum, et Wilhelmi Sutherland de Duffons fratri fundatoris, necnon piæ memorie magistri Adæ Gordoun decani Cathanensis et canonici Moravensis, et pro anima fundatoris. Testibus Georgio Sinclair comite Cathanie, Gavino Lesly prebendario de Kyngusy ac commissario generali Moravensi pro tempore, Thoma Gaderar rectore de Murthlak canonico Moravensi, Tiberio Wynchestre, Thoma Brabiner, Archibaldo Covintre et Hugone Cragy notario publico, capellanis ecclesiae cathedralis, ac magistro David Douglas presbytero et notario publico. Apud burgum de Elgin, 14 Augusti 1538.
- 359 Instrumentum fasinae super eandem cartam, datae per Johannem Thomfoun ballivum de Elgin, in cuius manis prius resignatum fuit dictum columbarium per fusum et baculum a dicto Decano. Testibus magistro Johanne Sutherland, Willelmo Sutherland et Willelmo Catour fergando. Eodem die.
- 360 Carta feodifirmæ terrarum de Kirklands de Duffus cum duabus acris nuncupatis *lie brewin acris* et quatuor acris vicario spectantibus juxta ecclesiam parochialem ejusdem, per dominum Willelmum Liell vicarium perpetuum de Duffus, cum consensu capituli, data Johanni Sutherland alias Bayn et heredibus masculis de corpore ejusdem, q.d. Alexandro Sutherland domino de Duffus et ejus heri maſc: q.d. Richardo Sutherland domino de Forſt et heri maſc: q.d. heredibus masculis dicti Johannis Sutherland quibuscumque cognomen et arma de Sutherland gerentibus. Reddendo 8 marcas 15 solidos annuatim. Testibus domino Thoma Sutherland prebendario de Ellen, Jacobo Ogilwy de Cardell, Hugone Rofs de Kilrawok, Alexandro Rofs de Holm, Johanne Rofs de Ballewauit, Alexandro Dolles de Cantray, magistro Johanne Sutherland capitaneo de Skelbo, magistro Hugone Cragy scriba capitulari notario, Willelmo Wyfman, Davide Douglas, domino Johanne Gibsoun, notariis. Apud ecclesiam cathedralem Moravensem, 5 Maii 1545.
- 361 Carta feodifirmæ terrarum ecclesiasticarum de Duldawacht, infra baroniam de Arclauch, regalitatem de Spyne et vicecomitatum de Inverneſs, per Episcopum cum consensu capituli facta Alexandro Ros de Holme et Joneta Dunbar ejus sponsæ et heredibus masculis dicti Alexandri; q.d. heri maſc: Hugonis Ros baronis de Kilrawok. Reddendo L.10. 13. 8. annuatim; Prefando fectam et prefentiam in quolibet itinere justiciarie regalitatis de Spyne; et faciendo fervitia ad guerras cum Episcopo vel ejus ballivo, sumptibus propriis, in armis, indumentis, rebus bellicis et aliis necessariis ad hoc congruentibus sufficienter et honeste, ut decet, sicut alii viri honesti vicini preparari debent secundum consuetudinem patriæ et decreta parlamenti et statuta Regni. Testibus Jacobo Dunbar de Conzie, Jacobo Innes de Drany, Alexandro Innes in Pethnik, Johanne Thomfoune burgenſi de Elgin. Apud ecclesiam cathedralem in loco capitulari ejusdem ult. Maii 1546.

- 362 Carta feodifirmæ terrarum ecclesiasticarum de lie *Kirktown* de Duppill infra vic: de Elgin et Forres, per Episcopum cum consensu capituli conceffa Jacobo Innes de Tolquheis, qui easdem prius occupaverat. Reddendo L.G. 11. 5½. una cum 2 quarteriis merte, 1 mutone, 2 duodenis caponum, 2 bollis avenarum, annuatim; Prestando presentiam ad tria placita capitalia apud Spyne ac in quolibet itinere justiciarie Episcopi. Testibus magistro Johanne Douglas, Alexaundro Blair camerario Sconæ, Andrea Moncreff, Jacobo Moncreff, Jacobo Hepburn. Apud Sconam et Elgin respective 26 Septembris et [] Octobris 1561.
- 363 Preceptum fasinae ejusdem, Jacobo Innes de Drany ballivo. Eodem die et loco.
- 364 Carta feodifirmæ acrarum de Dyk, acræ vulgariter nuncupate *the stabel akir* ibidem, brafinae de Dyk cum acra ejusdem, et croftæ mansi de Dyk, cum manso et horto, per Episcopum cum consensu capituli concessa Alexandro Brody de eodem et Marjoria Dunbar ejus sponfe et her: mafc: dicti Alexandri. Pretio foluto 80 mercarum. Reddendo L.4. 9. 4. annuatim. Prestando presentiam ad tria placita capitalia apud Bischopmill, Spyne seu alibi, ac in aliis curiis Episcopi, nec non presentiam in quolibet itinere justiciarie Episcopi apud Spyne pannis seu alibi. Reservato horto et horreo pro collectione et conservatione garbarum decimalium parochiæ de Dyk. In fine continetur preceptum fasinae. Testibus domino Henrico Abircromye priore de Scona, magistro Johanne Dowglas, Andrea Moncrefe, Johanne Bounche, David Cumming, Jacobo Moncreiffe, Jacobo Hepburne burgensi de Perth, Willelmo Lermouth, magistro Henrico Schaw et domino Willelmo Douglas notario. Apud Sconam et Elgin ultimo Octobris et 19 Novembris 1566.
- 365 Confirmatio ab Episcopo data cartæ vitalis redditus earundem terrarum, ab Alexandro Brody de eodem concessæ Margarete Hay filiae Joannis Hay de Loychloy, intuitu matrimonij inter ipsos contrahendi. Tenend: de Episcopo sub eiusdem conditionibus quibus ipse Alexander usus est; date apud Elgin, 15 Martii 1569, coram testibus, magistro Alejandro Douglas commissario Moravienſi; Willelmo Gaderar, Willelmo Hay burgensibus de Elgin, David Hay fratre germano dicti Johannis Hay, et domino Willelmo Douglas notario. Testibus ad confirmationem magistro Joanne Douglas vicario de Gaſtoun, Andrea Moncreiff, magistro Archibaldo Lindsay camerario de Spyne ac rectore de Kyngusie, Patricio Kynnard de Lark, et magistro Willelmo Wyſman vicario de Dundureus et notario. Apud palatium de Spyne, 18 Martii 1569.
- 366 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli data Duncano Grant et her: mafc: de corpore suo, q.d. Jacobo Grant de Fruychie et ejus her: mafc: quibuscumque, terrarum de Ester Elloquby in baronia de Strathſpey et vic: de Elgin et Forres; Reddendo L.11. 5. 4. In loco capitulari ecclesiæ Moravienſis, 7 Maii 1541.

- 367 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli facta Johanni Grant de Culcabok et Elizabethæ Innes ejus sponsæ in vitali redditu, et Jacobo Grant filio naturali dicti Johannis in feodo ; q.d. Alexandro Grant etiam filio naturali dicti Johannis ; q.d. Jeanni Grant etiam filio naturali ejusdem ; et heredibus masculis de corpore uniuscujusque respective ; q. o. d. her: mas: Jacobi Grant de Fruychie ; terrarum de Wester Elloquhy, lie *Portar croft* et cymba lie *ferrie cobill* super aquam de Spaye, et terrarum de Kincardye ; in baronia de Strathfpey, vic: de Elgin et Forres ; Reddendo L.16. 9. In loco capitulari ecclesiae Moravienfis, 7 Maii 1541.
- 368 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli facta Alexandro Innes de eodem et her: mas: de corpore ; q.d. Willelmo Innes ejus filio et apparenti heredi et her: mas: de corpore ; terrarum de Eskill et Sanctandrois Kirkhill in baroniis de Birneth et Spyne ; Reddendo L.14. 9. 4. Testibus Hugone Crage capellano, Roberto Innes de Innermarky, domino Johanne Gibfoune notario, Patricio Hepburne. Apud Elgyne, 6 Februarii 1543.
- 369 Carta feodifirmæ terrarum de Etlis una cum piscaria vocata *the Coiffey* in baronia de Kynnedor, ab Episcopo cum consensu capituli data Thomæ Innes de Pethnik et Elizabet Nori ejus sponsæ ; quas ipse Thomas ejusque pater Alexander Innes prius occupaverant : Reddendo annuatim L.5. 5. 7. cum quarterio mertæ, 1 muttone, 2 duodenis caponum, 2 bollis avenarum et 20 solidis pro 3 bollis ordei arida multure. Refervatis piscibus captabilibus ly *Tak fische*, computando 20 lie *Haddokis* seu *Quhytings* et aliorum piscium minorum pro denario ; pro uno *kylling* 2 denarios ; pro uno lie *skait* 2 denarios ; pro uno lie *lyng* 2 denarios ; pro uno lie *turwait* 4 denarios ; pro uno lie *seleich* 4 solidos. Testibus magistro Willelmo Hepburne decano Cathanenf, magistro Johanne Rettray, Andrea Moncref, Waltero Ramfay notario ; Apud Elgin et Sconam, 8 et 18 Maii 1561.
- 370 Instrumentum fafinæ earundem terrarum super preceptum, in instrumento copiatum, eisdem diebus locis et testibus qui in carta ; Alexandro Sutherland de Duffous ballivo ; Testibus fafinæ Jacobo Innes de Drany, Katerina Gordoun ejus sponsa, Georgio Innes, Alejandro Wyfman seniore in Kynnedor commorante, Thoma Innes filio quandam Roberti Innes, Johanne Hay, Alejandro Kempe in Duffous, Alejandro Twedie, Johanne Blair, Willelmo Wyfman notario. 19 Maii 1561.
- 371 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli data Alexandro Ros de Holme et Jonetæ Dunbar ejus sponsæ, terrarum ecclesiasticarum de Ewanne et Dalqubarne, in baronia de Arclauch vic: de Narne ; Reddendo annuatim L.9. 11. 4. Testibus Jacobo Innes de Drany, Patricio Hepburne, dominis Florentino Huyme, Andrea Pettindrech, Roberto Urquhard vicario de Clyne, capellanis, domino Johanne Gibfoune capellano, magistris Willelmo Wyfman et Davide Douglas notariis. Apud Elgyne in loco capitulari ecclesiae Moravienfis, 5 Maii 1541.

- 372 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa magistro Johanni Wod [de Tullydeveis], terrarum de Ferrenes et Ethnoc cum piscaria in Fyndorne, in baronia de Archach, vic: de Narne; presoluta summa 500 mercarum; Reddendo L.9 annuatim. In fine continetur preceptum fasinæ. Apud Sconam et Elgin, 10 et penultimo Maii 1564.
- 373 Carta venditionis a magistro Johanne Wod facta Hugoni Ros de Kilrawak et Katherinæ Falconar ejus sponsæ, terrarum de Ferrenes et Ethnac cum piscaria in Fyndorne in baronia de Arclauch vic: de Narne: Tenend: de Episcopo in feodifirma, Reddendo L.9 annuatim et prestando festas et servitia quibus ipse Johannes prius tenebatur. In fine continetur preceptum fasinæ. Testibus David Dunbar de Grangehill apparente, Georgio Dunbar ejus fratre, Thoma Ros in Daltuly, magistris Roberto Fletchor et Johanne Kene. Apud Edinburg, 21 Aprilis 1567.
- 374 Carta confirmationis ab Episcopo earundem terrarum. Testibus magistro Jacobo Strathauchin rectore de Balhelvye, Andrea Moncrefe, Jacobo Moncrefe, Davide Cumyng. Apud Spyne, 1 Junii 1567.
- 375 A notarial instrument upoun the obligacioun of Huchoun Ros baroun of Kilrawok feuar and hretour of the town and lands of Ferrenis and Ethenoc to grant paflour to twentie-fourre kye and ane bull with thaire followars pertening to the bischop, for the tyme of the said reverend faderis lyftyme, upone the best and maist commodious girfs within the said bounds. Witnesſes Maister James Strathauchin parfon of Balhelvye, Archibald Lyndefuy parfon of Kyngusfy, Androw Moncreffe, Sir Nicolas Tulloch, David Cumyng and Sir James Sibbald. William Wyfman notar. At the palace of Spyne, 1 April [?] 1567.
- 376 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Willemo Grant filio Jacobi Grant de Fruychie, et her: mafc: de corpore q.d. dicto Jacobo et her: mafc: ejusdem, terrarum de Uvir Finlarg alias Mukroth, Mid Finlarg, et Nedder Finlarg, in baronia de Strathspey, vic: de Elgin et Forres. Reddendo L.22. 16. annuatim. Apud Elgin in loco capitulari, 7 Maii 1541.
- 377 Preceptum fasinæ ejusdem eodem die et loco.
- 378 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Jacobo Innes de Rotmaginze et Katerinæ Gordoun ejus sponsæ, terrarum de Fynrassy quas Elizabeth Troup relicta quondam Duncani Sutherland nunc inhabitat, in baronia de Spyne vic: de Elgin. Reddendo annuatim 15 marcas, 1 martam, 1 mutonem, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, et

40 solidos pro 6 bollis aridae multuræ. Testibus magistris Johanne Dowglas vicario de Galfloun, Hugone Cragge capellano Moravienis ecclesiæ, et domino Thoma Hay vicario de Dufous. Apud ecclesiam cathedralem, 6 Novembris 1540.

379 Preceptum fatus eorundem.

380 Carta feodifirmæ ab Episcopo concessa Jacobo Innes de Cromy et Margaretae Innes nunc ejus sponsæ, earundem terrarum, ab eodem Jacobo ad hoc resignatarum. Testibus Patricio Hepburne, magistro Johanne Innes, Patricio Kynnaid, Georgio Kirk, magistro Andrea Browne, magistris Hugone Cragy, et Willelmo Wyfman notariis. Apud ecclesiam cathedralem, 7 Aprilis 1545.

381 Carta confirmationis ab Episcopo cartæ venditionis ab Alexandro Innes de Cromye, cum consensu Elizabethas Forbes ejus uxoris, date Georgio Sinclar filio Georgii comitis Cathaniæ, terrarum de Fynraffie in baronia de Spyne; tenend: de Episcopo; Reddendo 15 marcas, 1 inertam, 1 mutonem, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo et pro 6 bollis aridae multuræ 40 solidos. Reservata Episcopo petaria episcopali licet *Bijchopis moſis alias Laverok moſis*; coram testibus Joanne Kynnard de Salinhill, Willelmo Haye seruo dicti Alexandri, magistro Thoma Brydie et domino Joanne Gibsoune notariis; apud Elgin, 26 Maii 1569. Testibus ad confirmationem Andrea Moncreiff, Davide Cumyng, Joanne Ogilvy, domino Jacobo Sandefone et domino Joanne Gibsoune rectore de Unthbank notario. Apud palatium de Spyne, 26 Maii 1569.

382 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Johanni Campbell de Caldour militi et Alexandro Campbell ejus filio, et her: mas: dicti Alexandri, terrarum ecclesiasticarum de Flenes moir in baronia de Arclach, vic: de Narne. Reddendo annuatim L.17. 3. 9 $\frac{1}{2}$. Testibus domino Florentino Huyme, domino Alejandro Sinclar, capellanis, domino Thoma Brabantio presbytero, Jacobo Innes, Patricio Kynnard et Waltero Mongumary. In loco capitulari, 25 Junii 1545.

383 Carta feodifirmæ ab Episcopo data dominæ Katherinae Campbell comitissæ Crawfurdiae viduæ quondam Davidis comitis Crawfurdiae, terrarum ecclesiasticarum de Flenes moir in baronia de Arclach vic: de Narne, resignatarum in ejus favorem a magistro Alexandro Campbell, sub regresu. Reddendo annuatim L.17. 3. 9 $\frac{1}{2}$. Testibus magistro Henrico Schaw, Davide Cumyng, domino Jacobo Sandefone, Andreo Moncreiff, servitoribus Episcopi, magistro Jobanne Perie pensionario de Fetticarne et domino Joanne Gibsoune rectore de Unthbank notariis. Apud palatium de Spyne, 12 Augusii 1567.

- 384 A letter be the Bisshop confirming the letter of reversioun be the said countes to Maister Alexander Campbell, upon which the resignation in her favour had been granted be him. At the palice of Spyne, 12 August 1567.
- 385 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Willelmo Fraifer de Over Calladour et her: mas: de corpore, qd: Hugoni Fraifere fratri germano ejusdem et her: mas: de corpore, qd: domino Hugoni Fraifere domino Lovet et her: mas: de corpore, q: o: d: her: mas: quibuscumque dicti Willelmi, terrarum de Foyar et Bollekyne in baronia de Kilmyles vic: de Inverneſ; Reddendo L.8. 14. S. Apud Elgin in loco capitulari, 12 Decembris 1541.
- 386 Preceptum Episcopi de clare constat ad infeoffandum Willelmum Fraifer filium legitimum et propinquorem heredem quondam Hugonis Fraifer, in terris de Foyare et Bolleskane, in baronia de Kilmyles vic: de Invernes. Ballivis Jacobo Innes de Drany et Joanne Robertfoun. Testibus magistris Jacobo Strathauchin rectore de Balhelyye, Archibaldo Lyndefay rectore de Kyngufye, Willelmo Strathauchin rectore de Botarye. Apud palatum de Spyne, 22 Aprilis 1567.
- 387 Literæ affederationis ab Episcopo cum consensu capituli dateæ Georgio Barclare de eodem et Margaretæ Ogilvyæ ejus sponsæ, decimarum garbalium parochiarum de Grantuly et Drumdalgye, pro 19 annis, solvendo inde annuatim 290 mercas. Testibus domino Waltero Ogilvye de Boynd milite, Jacobo Dunbar de Tarbart, Georgio Ogilvy de Auquhannanye, Andrea Moncreiff juniore, dominis Jacobo Sibbald et Alexandro Robertfone servitoribus Episcopi. Apud ecclesiam cathedralem, 24 Octobris 1556.
- 388 Affedatioun of the teynd schevis of the paroche of Gartelie, set be the Bisshop with consent of the cheptour, to Walter Barclay of Newtoun, for nynteyn yeiris. Payand thairfair 240 merks yeirlie. Witnes Johnne Douglas prebendar of Ruffill, Walter Barclay of Drumdelgie, David Cumyng, Johnne Inglis, servitouris to the Bisshop. At Spynye and Elgin, 8 August 1580.
- 389 Sententia lata ab Ancelmo Roberti succentore Rossensi, canonico et commissario generali Moraviensi, in causa quæ vertebatur inter dominum David Fotheringame capellanum capellæ insularis de Spineto vulgariter nuncupatæ our Ladys chapell inch, actorem, et Willelmum Clerk reum, de possessione tenendriæ husbandalis dictæ capellæ,—Capellanum ejusque predecessorès veros possessorès esse tenendriæ de ly *Inſch* ac in uſu pafcendi eorum animalia a loco vulgariter dicto ly *thornye bray* usque locum vulgariter dictum ly *taill of the medow*, et procedendo a fine prati usque aquam de Loffe, descendendo per dictam aquam et ex latere ejusdem capellæ usque subtus capellam ex aquilonari parte ejusdem, tanquam in propria pastura dictæ capellæ annexa; —excommunicando dictum reum et eum condemnando in damnis, intercessione et expensis litis

postea liquidandis et modificandis. Presentibus magistris et dominis Thoma Gadderar, Willemo Brabnar, Matheo Tailyour, Thoma Hay, notariis, Thoma Eldar et Johanne Roberti, burgenibus de Elgine. In loco confistoriali Moraviensi solito, 23 Julii 1522.

- 390 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Alexandro Andersoune in Wester Alves et Alexandro Andersoune burgenfi de Elgine ejus filio et Beffetæ Gordoune dicti filii conjugi, villa et terrarum de Inchebrok in baronia de Spyne vic: de Elgin et Forres, quæ prius a dicto Alexandro patre occupatae fuerunt; presoluta summa 200 mercarum. Reddendo annuatim L.3. 17. 10. cum quarta parte martæ, 1 mutone, 1 agno, 1 auca, 1 duodenæ caponum, 1 bolla avenarum cum pabulo, et 13 solidis 4 denariis pro 2 bollis aridæ multuræ. Testibus Jacobo Innes de Dranye, Andrea Moncreffe, et magistro Joanne Dowglas notariis. Apud Edinburgh et Elgine, 16 Februarii et [] 1562.
- 391 Preceptum fasinæ eorundem. Eisdem locis et testibus, 17 Februarii et [] 1562.
- 392 Carta confirmationis ab Episcopo, cartæ venditionis earundem terrarum ab Alexandro Andersoune burgenfi de Elgine concessæ Georgio Dunbar in Wester Alves et Margaretæ Andersoune ejus sponsæ. Tenend: de Episcopo sub eisdem conditionibus quibus ipse Alexander eas tenuerat (*imperfecta*).
- 393 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Johanni Grant de Ballandallacht et nobili mulieri Barbaræ Gordoun ejus sponsæ et her: mas: dicti Johannis; q: d: Jacobo Grant de Fruychy et her: mas:; terrarum de Kirktonne de Inverawn in vic: de Banff; Reddendo inde annuatim 4 marcas. Testibus Alexandro Gordoune de Strathown, Arthuro Stewart de Kynimachlo, Patricio Grant de Dalwey, Jacobo Grant de Deik, Willelmo Gordoune. Apud Drumynn, 16 Julii 1545.
- 394 Preceptum fasinæ eorundem. Testibus ut supra, una cum Willelmo Hey. Apud Drumynn, 21 Julii 1545.
- 395 Carta assedationis in vitali redditu, ab Episcopo cum consensu capituli concessa Davidi Hepburne et Thomæ Hepburne, terrarum de Mekle Innerlochtie et Auldrochtie, in baroniis de Birnet et Spyne respective, vic: de Elgin et Forres. Reddendo annuatim pro Mekle Innerlochtie L.13. 6. 8.; 1 mertam vel 4 marcas; 4 mutones vel 8 solidos pro quoconque; 8 agnos vel 2 solidos pro quoconque; 8 aucas vel 16 denarios pro qualibet; 8 duodenæ caponum vel pro qualibet capone 12 denarios; 9 bollas avenarum cum pabulo vel pro qualibet bolla 6 solidos 8 denarios; 12 bollas aridæ multuræ vel pro quaue bolla 6 solidos 8 denarios; de quibus fol-

vantur 15 solidi pro 2 bollis et una firlota dictæ aridae multuræ, per capellanum de Innerlochtie et fuos tenentes. Reddendo pro molendino de Innerlochtie 13 solidos 4 denarios, 1 aprum pastrum; pro Auldrochtie L.4. 13. 4.; 2 quarteria mertæ vel 26 solidos 8 denarios; 2 mutones, 2 agnos, 2 aucas, 1 duodenam caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, vel pro eisdem pretia prius specificata; 20 solidos pro 3 bollis aridae multuræ. Testibus magistro Johanne Gordoun vicario de Kincardin et Rothemurcus, Jacobo Innes de Dranye, magistris Hugone Cragie, Thoma Seres ac domino Joanne Gibsone notariis; apud Elgin, ultimo Martii 1554.

396 Preceptum fafnæ eorundem super præfatam cartam affedationis. Eodem die et loco.

397 Affedatioun be the Bischope with consent of the cheptour, made to Androw Moncreiff his fervitor, of the tendeschaeffis of Litill Innerlochtie in the baronie of Birnet, thareffdomc of Elgine and Forres, for nyneeteen yeiris. Payand thairfair yeirlie 28 bollis teynd victuall but cheritie, twa part bear and thrid part aitt meall, be the common mett and mesour of the burcht of Elgin, or ten schilliengs for ilk boll of the faid victuall. Witnes Sir James Sandefone, James Crommy, James Smyth and Sir Johne Gibsoun person of Unthank notar. At Spyne and Elgin, 22 and 23 April 1571.

398 Affedatioun be Maister Alexander Dunbar dene of Moray with consent of the Bischope and the cheptour, to Johne Hay of Louchloy and Park, of the teindschaeffis of Inscheocht, Lowchloy, Park, Knokcowdie, Newtoun of Hunterboig and Knoknagillie, within the parochin of Alderne and sherrifdom of Narne, for nyntene yeris. For soumes of money pait thrrough hands, convertit to the reparacion of the queris of the Denis kirks of Aldern and Narn and the mans of his denry situat besyde the cathedral kirk, and for payment yeirlie of L.3. 6. 8. and 2 wedders for Inschocht; L.6 and 2 wedders for Lowchloy; L.5 and 2 wedders for Knokagilze; 40 bolls victuall with the cherraty, sufficient stoff, half meil of aittis, half beir for Park with the pendicles, viz. Knokcowdie and Newtoun of the Hunterboig. Witnes Johne Ros of Ballevat, Sir William Douglas, William Hay, notars, Andro Moncreiff, Sir James Sandefon servitours to the Bischope and Sir Johne Gibsone perfon of Unthank notar. At Elgin and Spine, penult and last days of April 1571.

399 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Wilhelmo Farquharfone, terrarum de Ester et Wester Kelles et de Corcoponoch vocata: *lie Free* in vic: de Elgin et Forres. Reddendo inde annuatim L.16. 6. 2½, necnon solvendo 1 martam, 2 mutones, 4 agnos vel hædos, 2 aucas, 2 duodenas pultrearum, 2 bollas avenarum, cum 40 solidis pro 6 bollis ordei aridae multuræ, pro Ester Kelles; 1 martam, 2 mutones, 2 aucas, 2 duodenas pultrearum, 2 bollas avenarum, cum 30 solidis pro 4 bollis 2 firlotis ordei aridae multuræ, pro Wester Kelles. Reservata pastrura de Corcoponoch feodifirmariis et tenantibus baroniae de Birneth. Apud Sconam et Elgin, 26 Augusti et 2 Septembris 1562.

- 400 Preceptum de clare constat ab Episcopo datum ad infeoffandum Wilhelmu Cuming alias Farquahrfone propinquorem heredem patris Wilhelmi Farquahrfone in dictis terris de Ester et Vaster Kellefis et de Corcoponoche. Testibus Joanne Douglas prebendario de Duffill, Francisco Savoy, Davide Cuming, Jacobo Crommie, servitoribus Episcopi, et Gulielmo Gibfone burgenfi de Elgin notario. Apud Spyne, 15 Januarii 1584.
- 401 Litera asseditationis ab Episcopo cum consenu capituli concessa Willelmo domino de Abirnethy, Rothemaye et Saltoun et Alexandro magistro Saltoun ejus filio, decimarum rectoriæ et vicarie ecclesiæ de Keth, pertinentis mensa Episcopali, pro 19 annis. Reddendo 50 marcas annuatim. Testibus Georgio comite de Huntlie, magistro Georgio Gordoun constabulario de Badyenocht, dominis et magistris Magno Vaufe rectore de Y, Johanne Gordoun vicario de Keth, Hugone Cragy, Willelmo Wyfman notariis, et domino Thoma Wallaſſ vicario de Spyne. Apud ecclesiam cathedralem, 16 Aprilis 1540.
- 402 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Hugoni Ros baroni de Kilravok, terrarum de Kildrymmie cum pifcaria super aqua de Narne ; Kilmony et Daltuly cum pifcarii super Findorne, in baronia de Arclauch, vic: de Narne. Reddendo annuatim L.33. 1. I $\frac{1}{2}$. Testibus magistro Henrico Lumislaill rectore de Kynkell, Jacobo Ogilvy de Cardell, Hugone Kennaty de Garvanne Manis, Jacobo Innes de Drany, Alejandro Urquhard de Burrowardis, Georgio Strauchin de Cullodynne, magistris Hugone Cragy, Willelmo Wyfman et Johanne Gibſoun notariis. Apud Elgyn, 5 Maii 1545.
- 403 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli facta Hugoni Fraſere domino Lovet, terrarum de Eſtir Kilmyleſ, Westir Kilmyleſ, Balnafare, Eſtir Abreouhy, Westir Abreouhy, Kilquhynnane, una cum molendino de Bucht et pifcaria de Nefs vocata Freschot, in baronia de Kilmyleſ, regalitate de Spyne, vic: de Invernes : Reddendo annuatim L.78. 17. 3 $\frac{1}{2}$. Prestando fectam et servitia ſicut alii feodifirmarii terrarum Episcopi. Testibus magistris Hugone Crage, Thoma Hay, domino Johanne Gibſone, notariis, dominis Willelmo Clark, Davide Willelmi, Johanne More, Jacobo Fraſere et Andrea Wallace prefbytero. Apud Elgin in loco capitulari, 13 Maii 1544.
- 404 Preceptum fafinæ ejusdem. Eodem die et loco.
- 405 Instrumentum ſuper procuratorio reſignationis terrarum de Eſtir Kilmyleſ alias *the Brigend* ex parte occidentalı aqua de Nefs, a Hugone Simſoune de Erchyde in manibus Episcopi, in favorem Alexandri domini Freſer de Lowet : Hugone Crage, Joanne Gibſoune, Joanne Freſer, et Willelmo Dow, capellanis, procuratoribus ; Jacobo Duff vicario de Durris, Joanne Freſer, Thoma McGowder, Thoma McConeill McAne, Joanne Makorkill, et Alejandro McGillereocht, testibus Martino Logye notario. Acta infra locum de Lowet, 9 Auguſti 1550.

- 406 Instrumentum super procuratorio ad resignandum dictas terras nec non ad tradendam safinam earundem dicto domino, ab eodem Hugone facta. Eodem die et loco.
- 407 Presentatio domini Jacobi Douglas presbyteri, stallarii thesaurarie, et facristae majoris in ecclesia cathedrali, in vicariam de Kynnedor annexatam et incorporatam thesaurarie in vicariam paeſtimonialem a thesaurario Jacobo Hepburne facta. Apud civitatem Dunkeldensem, 17 Maii 1554.
- 408 Collatio ejusdem vicariae ab Episcopo data eidem Jacobo Douglas, in persona Johannis Narne procuratoris ejus, per impositionem annuli Episcopi in illius digito. Testibus, magistro Jacobo Hepburne decano Dunkeldensi, thesaurario Moravienſi, Michaele Walker canonico Dunkel-densi, David Trumbull, capellano, et Roberto Nayſmyt, Andrea Strang notario. Apud Sconam, 10 Octobris 1554.
- 409 Affedatio ab Episcopo cum consensu capituli facta Georgio comiti de Huntley cancellario Scotiae et Elizabethae Keyth ejus sponsae, terrarum de Kynnoir in baronia de Keyth, vic: de Banff, pro 19 annis. Reddendo annuatim L.13. 5. 8. Testibus Georgio Gordoun de Gycht, magistro Adamo Gordoun et magistro Wilhelmo Wyſman notario. Apud Elgin in loco capi-tulari, 8 Junii 1547.
In fine additur, Episcopum consensuisse ad edificationem molendini in dictis terris a Comite qui multuris frueretur pro tempore affederationis. Testibus magistro Alexandro Hepburne rec-tore de Ryne, Thoma Wallace prebendario de Unthank, Andrea Moncrefe et magistro Wil-lelmo Wyſman. Apud Palatium de Spyne, eodem die.
- 410 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Jacobo Grant de Fruychie et Johanni Grant ejus filio et heredi apparenti, terrarum de Lagane, Ardinche, Auchnandet, in vic: de Invernes; Cowilnakile, Auchehangane, Wester Daltuly, Ester Daltuly et croftæ de Cardell, in vic: de Elgin et Forres; et Ardaly et Alloquhy in vic: de Banff; una cum pifca-tionibus de Ardinche super lacum ejusdem et super aquam de Spey, de Ester Daltuly et Wester Daltuly, Alloquhy et Ardaly, Dalwey, Adwy, Tullequhene, Adwoke et Calatar super eandem aquam de Spey; in baronia de Strathspey et regalitate de Spyne. Reddendo annuatim L.66. 18. 4. Apud Elgin in loco capitulari Moravienſi, 7 Maii 1541.
- 411 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Thomas Cuming de Alter et Margaretae Gordoun ejus sponsae, terrarum de Logygowne, Ardory, Doleibrachty, Clunerny, cum pifcaria in aqua de Findorne, in vic: de Elgin et Forres. Reddendo inde annuatim L.28. Testibus Jacobo Innes de Drany, Archibaldo Broun burgenſi de Fores, magistro Joanne Dou-glas vicario de Galſtoun, magistro Andrea Strang, Valtero Ramſay, notario, Willehae Tuicht, Roberto Forbes, Dauid Cumyng. Apud Sconam et Elgin, [] et [] Julii 1561.

412 Preceptum fasinæ eorundem, eisdem locis et testibus.

413 Confirmatio ab Episcopo, cartæ venditionis a Thoma Cuming de Alter et Margareta Gordoun ejus sponsa factæ Hugoni Ros filio quandam Johannis Ros de Balliuat et Elpetæ Cuming ejus sponsæ, terrarum de Logie et Ardorie cum piscaria salmonum super aquam de Findorne. Reddendo inde annuatim Episcopo L.14. 10. 6. Coram testibus, preposito de Elgin Johanne Annan, Archibaldo Urquhart in Clunyne et Reno Cuming servò concedentis; apud Alter, 7 Aprilis 1567. Testibus ad confirmationem Andrea Moncreiff, Joanne Ogiluye, servitoribus Episcopi, Andrea Douglas burgenſi de Edinburcht, Jacobo Sandefone, et domino Joanne Gibon rectore de Unthank. Apud palatum de Spyne ultimo Junii 1569.

414 Carta feodifirmae ab Episcopo cum consensu capituli concessa Archibaldo Broun burgenſi de Fores et Margaretae Lefly ejus sponsæ, terrarum de Mercusfy cum molendino in vic: de Elgin et Fores. Reddendo inde annuatim L.6. Testibus Alexandro Blair camerario Sconæ, Andrea Moncreiff, magistro Joanne Dowglaf's vicario de Galston, Valtero Ramfay notario. Apud Sconam et Elgin, 16 et [] Augusti 1561.

415 Preceptum fasinæ eorundem, eisdem diebus locis et testibus.

416 Instrumentum fasinæ super idem preceptum. Testibus [], 27 Augusti 1561.

417 Tack fet be the Bisshop with consent of the Cheptour to his lovit fervand Androw Moncreiff for his guid and thankful service be the space of thir twentie fax yeiris bygane, of the teynd schaeffis of Nedder Monbeinis and Haucht of Monbeinis within the paroche of Elgin. Pay and thairfoir 16 bollis of teynd victual, twa part bear but cheritie and thricle part sufficient ait meal. At Spyne and Elgin, 2 and 20 dais of Aprile 1571.

418 Tack of the teyndschaeffis of Mostowie, Haucht and Overbarnet Hills, set be the Bisshop with consent of the Channonis to James Innes of Dranye and Katharine Gordon his spouse and Patrik Innes hair son, for nyntene yeiris. Payand for Mostowie 14 bollis victual and for Haucht and Overbarnet hills 14 bollis, twa part bear but cheritie, and thricle part sufficient ait meal. At Spynie and Elgin, 2 Junii and [] 1572.

419 Carta feodifirmae ab Episcopo cum consensu capituli concessa Paulo Dunbar filio quondam Patricii Dunbar de Moy et Margarete Nicholstone ejus sponsæ, terrarum eclesiasticarum de Moy, per Margaretam Thomstone matrem ipsius Pauli de prefensi occupatarum, in vic: de

Elgin et Fores. Reddendo inde annuatim L.I. 13. 4. Apud Sconam et Elgin, 22 et 28 Aprilis 1562.

- 420 Preceptum fasinae corundem, reservato vitali redditu Margaretæ Thomfone. Eisdem diebus et locis.
- 421 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Willelmo Makyntosche de Dunnachthanne Capitaneo de Clanquhattane, terrarum de Moymore, Moybeg, Altnaflanach, Tulloch Clowre, Sleuch, Tullowch Makcarre, Rowan et Innerin in baroniis de Moymore et Arclanch et vic: de Invernes. Reddendo annuatim L.20. 15. 4 $\frac{1}{2}$. Cum privilegio de unica fasina capienda apud Moymore. Testibus magistro Henrico Lumisdaill rectore de Kynkell, domino Jacobo Douglas capellano, Donaldo Willelmi, Johanne McGillegew, magistris Hugone Cragy, Willelmo Wyfman, et domino Johanne Gibson. Apud Elgin in loco capitulari, 27 Aprilis 1545.
- 422 Preceptum Regium per signaturam manualem Gubernatoris regni subscriptum, Episcopo directum, ad recipiendum Alexandrum dominum Gordon tenentem earundem terrarum, quæ devenerunt in manibus Reginæ ratione forisfactaræ Willelmi Makyntosche de Dunnachtane pro certis criminibus traditionis. Datum sub magno sigillo. Apud Innernys, 8 Augusti 1552.
- 423 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Alexandro domino Gordon, earundem terrarum, super dictum preceptum regium. Reddendo L.20. 15. 4 $\frac{1}{2}$. Apud Elgin in loco capitulari, 28 Novembris 1552.
- 424 Carta confirmationis ab Episcopo facta, cartæ alienationis a Jacobo Innes de Dranye et Katharina Gordon ejus sponsa concessæ Alexandro Innes filio eorum septimo genito, terrarum de Muirtoun in baronia de Kynedward, reservato eorum vitali redditu. Reddendo Episcopo L.9. 14. 9. Coram testibus Andrea Moncreiff, Davide Cuming, Antonio Stranoc, et domino Johanne Gibson. Apud Spynie, 13 Maij 1570. Testibus ad confirmationem [] Apud Spynie [] 1570.
- 425 Tack be the Bisshop with consent of the Cheptour, fet to Robert Dunbar of Duris and Chriftiane Leirmond his spous, of the teynd schaefis of Muirtoun and Grangehill in the paroche of Dyk and sheriffdom of Elgin and Forres for nyenetene yeirs, payand thairfoir yeirlie L.4. 6. 8. At Elgin and Spyne the 20 day of Februar 1571.
- 426 Carta confirmationis ab Episcopo concessa cartæ venditionis ab Alexandro Innes de Crommye

• cum consensu Isabellæ Forbes ejus sponsæ datae Johanni Annand preposito burgi de Elgin et Jonnetæ Cuming ejus sponsæ, terrarum de Murrastoun quæ jacent inter terras de Uchter Spynie nunc vocatas Scherefe Myln ab occidente et terras de Francoklaw ab oriente ex boreali parte de Loffin, in baronia de Spynie, cum pecia terre vocata Burrowbriggis ex australi parte de Loffin. (Reservand to me and my airs ye haill hill callit the hill of Murrastoun as ye merche stanis falbe fett in at ye end of the lang ruggis discendand Nort and Sowt, except the quarrall thairof and stanis to be win yairin qubilk I will to stand in communitie to ye faid Jhone Annand and his airs.) Reddendo annuatim Episcopo 16 solidos, et L.4. dieto Alexandro Innes. Coram testibus Jacobo Johnston ministro de Birnet, Thoma Robertfoune capellano, et Johanne Davidson braifiatore. Apud Elgin, 10 Septembris 1569. Testibus ad confirmationem, domino Johanne Gibson rectore de Unthbank, domino Jacobo Sibauld capellano, Adamo Hepburn filio Patricii Hepburn de Wauchtoun, et Davide Cuming servitoribus Episcopi. Apud Palatium de Spynie, 21 Martii 1570.

427 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Jacobo Innes de Drany et Katherine Gordounne ejus sponsæ, terrarum de Newtoun cum pifearia vocata *the Newtoun havin* alias *the Ernhill* in baronia de Kynneddoir et vice de Elgin et Fores. Reddendo inde annuatim L.9. 9. 1 $\frac{1}{2}$. Testibus magistro Willelmo Hepburne decano Cathanensi, magistro Joanne Ratray, Andrea Moncrefe, Valtero Ramsay notario. Apud Elgin et Sconam, 8 et 18 Maii 1561.

428 Instrumentum safinæ eorundem, super preceptum in instrumento copiatum datum eisdem locis et diebus qui in carta. Ballivis Willelmo Wauch et Alexandro Sutherland de Duffous. Testibus Thoma Innes de Etlis ac Elizabet Nory ejus sponsa, Georgio Innes fratre germano dicti Jacobi Innes de Dranye, Alexandro Wyfman feniere in Kynnedor, Thoma Innes famulo dicti Jacobi Innes, Alexandro Kempe in Duffous, Johanne Blair famulo dicti Thomæ Innes de Etlis, Alexandro Twedie et Johanne Twedie pifcatoribus. 19 Maii 1561.

429 Assèdation of the teynd schavis of Mekill Pennik within the barony of Farayne, regality of Urquhart and sherrifdom of Nairn, fet be Maister Alexander Dunbar dene of Murray with consent of the Bisshop and Cheptour, to Archibald Dunbar of Penwick, for nyneeteen years. Payand thairfoir threttie twa bollis of victuall, half meill half beir, togidder with four wedders yeirlie. Witnes Alexander Dunbar of Conze, James Dunbar of Tarbatt, Maister Alexander Douglas commissar of Murray, Androw Moncreiff, David Cumming, Sir James Sandeson, servitours to the Bisshop, Sir John Gibson person of Unthank. At the palice of Spyne and Elgin, 2 and 3 Julij 1571.

430 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Johanni Gordoun de Longar et heredibus masculis de corpore legitimis, q. d. Willelmo Gordoun et Georgio Gordoun filiis naturalibus inter ipsum et Jonetam Maitland procreatibus et eorum her: iuaf: de corpore respec-

tive, q.o.d. her: mas: dicti Johannis quibusunque, terrarum de Petlurge, Ovir Auchquohorteis, Netbir Anchquohorteis, cum crofta de Petruchany in baronia de Keth, vic: de Banf. Reddendo inde annuatim L.22. 6. 8. cum privilegio de unica fasina capienda apud Petlurge. Testibus Willelmo domino Saltoun, Thoma Ogilvy, Patricio Kynnarde, magistro Johanne Gordoun, burgenſi de Aberdeen, Andrea Ogilvy, Johanne Oliphant, domino Willelmo Abercrummy canonico, magistris Johanne Douglas vicario de Galſtoun, et Andrea Strang notariis. Apud Ecclesiam Cathedralem, [] 1539.

- 431 Obligement be Johane Gordoun of Lungar to be lele, trew and faithfull to the Bisshop and the Cheptour and to manteine and defend the famyn, and to serve the Bisshop in the Kingis weeris; and to grant convenient rowme for refaving, keping and fauffing the teyndis of the Bisshop, dene or cheptour, his awn teynd being exceppit. Witnes Master Thomas Gaderar perfon of Murthlik, Johane Gordoun vicair of Keyth, Sir Johnne Maetland chaplain, Thomas Bard, Robert Innes and David Bogy. Maister Williame Wyfman notar. At Petlurge, 11 day of Maii 1540.

Johannes Gordoun antedictus ex ejus propria confessione voluntarie monitus est ad obſervandam et perimplendam präfataam obligationem in omnibus suis punctis et articulis et non contraveniendum eidem in futurum ſub paena excommunicationis majoris, a Thoma Gaderar commiffario Moravienſi. 8 Novembris 1540.

- 432 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenſu capituli facta Alexandro Cummyn domino juniori de Ernished et Egidiae Blacater ejus fponeſe, terrarum de Mekill Phorpe infra baroniam de Raſfort, vic: de Elgin et Forres. Reddendo annuatim L.10. 5. 6 $\frac{1}{2}$. Testibus dominis Jacobo Dowglace, Willelmo Clark, Johanne Leslie, Willelmo Cummyng, magistris Alexandro Cummyng, Johanne Guthere, Hugone Cragy et Willelmo Wyſtaan, notariis. Apud Elgin, 20 Junii 1547.

- 433 Preceptum fasinæ ejusdem, eodem die et loco eiusdemque testibus.

- 434 Instrumentum ſuper reſignatione vitalis redditus terrarum de Queralwod et Lidget a Jometa Innes relicta quondam Willelmi Sutherland de Duffous facta in manibus magistri Alexandri Dunbar decani et vicarii generalis, epifcopali fede vacante, in favorem filii fui primogeniti Willelmi Sutherland. Testibus dominis Thoma, Johanne Lokart, canoniceſ prebendarieſ de Aberlour et Innerkethny et domino Thoma Hay feriba curiaſ confiſtorialis. Andreas de Sancto Claro notario. Apud Elgin, 1 Junii 1529.

- 435 Instrumentum fasinæ Willelmi Sutherland de Duffous in terris de Queralwod et Grefchip infra dominium de Murray et Ballivatum de Elgin et Forres, ſuper preceptum Regium poſt inquiſi-

tionem datum apud Hadinton, 7 Junii anno regni 16th. Willelmo Gaderar uno ballivorum de Elgin ballivo, Andrea Gaderar attornato; Testibus Alexandro Sutherland decano Cathanensi, Joanne Scherer vicario de Ardclat, Thoma Fethy clerico, Alexandro Gaderer juniore, Andrea Couk et Patricio Frazer. 12 Junii 1529.

- 436 Carta venditionis a Willelmo Sutherland de Duffous conceffa Gawino Episcopo Aberdonensi, annui redditus 50 mercarum percipiendi de terris de Queralwod et Lidgat. Proviso quod si contingat monetam regni Scotiae vel cuiusvis alterius regni in Scotie cursum habentem ad altius pretium levari quam ut nunc in solutione capiunt, unde Episcopus pauperioris aut deterioris conditionis efficietur, in eo casu solvetur pro qualibet merca et 32 denariis una uncia puri argenti quod erit ad minus *alewyne penny fyne* vel ejus verus valor in usuali moneta regni Scotiae. Testibus, magistro Andrea de Sancto Claro, canonico Roffensi, magistro Thoma Gaderar vicario de Narne, domino Joanne Scherer vicario de Ardclat, Nicholao Sudirland de Greschip, Andrea Sudirland ejus fratre et Alexandro Winchistre notario. Apud Queralwod, 5 Augusti 1529.
- 437 Preceptum ad infeoffandum dictum Episcopum in dicto annuo redditu per denarii traditionem, die, loco et testibus eisdem.
- 438 Instrumentum safinæ super idem preceptum. Testibus Willelmo Thomæ burgenſi de Elgin, Andrea Stewart, domino Jacobo Kar capellano, Jacobo Wat, et aliis qui in carta. 9 Augusti 1529.
- 439 Confirmatio sub magno sigillo regio precipitatae cartæ annui redditus. Testibus Gawino archiepiscopo Glasguensi, cancellario Scotiae, Georgio episcopo Dunkeldenſi, Henrico episcopo Candidæ casæ, Colino comite de Ergile, magistro Hospitii, Hugone comite de Eglinton, Georgio comite de Rothes, Malcolmo domino Flemyn, magno canerario, Patricio priore ecclesie metropolitanæ Sancti Andreæ, David abbate monasterii de Abirbrothok, secreti signili custode, Roberto Berton de Ovribertoun thefleurario et computorum rotulatore, magistro Thoma Erſkin de Haltone secretariorum, et Jacobo Colvile de Uchiltre cancellariae directore. Apud Striveling, 6 Augusti 1529.
- 440 Discharge and acquittance be Willame Suthirland of Duffus til Gawin bischop of Abirden, of fevin hundreth thretty thre pundis sex schillingis and aucht pennies, extending to alevin hundreth merkis in guid gold havand curs of the realme for the tyme, refavit fra the Bisshop in payment of fifty merkis land of Querelwod and Lidget alienate to him. Vitnes Martin Bacasky burges of Edinburgh, Sir Jhone Scherer, Androw Stewart, Andro Veche and Maifter Vilyame Hay notar. At Edinburgh, 23 August 1529.

- 441 Carta Gavini Episcopi Aberdonensis qua (cum consensu et admortizatione Regis) fundat duas capellanias in ecclesia cathedrali Moravieusi et duos capellanos dotat 50 marcis annui redditus e terris de Querelwod et Lidget, in honorem Sanctae Trinitatis et sanctorum Columbae et Thomae martyris, et pro salute animarum Regis ejusque predecessorum et successorum, Alexandri Dunbar de Vestfeld militis et dominae Elizabethae Suthirland ejus sponsae, Episcopi parentum, domini Roberti Vellis quondam archidiaconi Sancti Andree, Gawini Wach quondam decani Moraviensis, magistrorum Jacobi Lindefay et Jacobi Brown archidiaconi et decani Abirdonensis, necnon pro salute animae Episcopi fundatoris, aliorumque Christi fidelium : His statutis servatis ; Quod dicti duo capellani sint bone et honeste conversationis absque concubinis aut focariis, in cantu Gregoriano experti et discantu mediocriter instructi et docti ; et quod indies cum dispositi fuerint celebrabunt ; primus in insula sancti Columbe pro anima Episcopi et aliis predictis animabus, qui et cognomento intitulabitur decani capellanus ; secundus vero ad altare Sancti Thome in cruce ecclesiae, qui capellanus domini Alexandri Dunbar vocabitur, pro cuius anima et dictae Elizabethae sponsae suae, parentum Episcopi, orabit. Tenebuntur etiam ambo capellani predicti quotidie in choro cum choristis dictae ecclesiae cathedralis Moraviensis divina servitia canere, in omnibus horis interesse preterquam horis minutis, scilicet prima, tertia, sexta et nona ; intererit etiam indies capellanus Sancti Thome in celebratione missie celebratio cantu Gregoriano ad dictum altare Sancti Thome marthiris. Preterea dictus primus capellanus, decani intitulatus, annuatim anniversarium unum cum missa de requie, placebo et dirige pro anima Episcopi in die obitus ejus per canonicos et capellanos chori cantu Gregoriano celebrari faciet, quo die canonici et capellani in dicto servitio prefentibus viginti quatuor solidos inter eos dividendos, et pauperibus triginta solidos, de illis viginti quinque marcis per eum recipiendis de anno redditu predicto, perfolvet. Secundus vero capellanus, domini Alexandri Dunbar vocatus, simili modo aliud anniversarium cum missa de requie, placebo et dirige pro animabus dictorum domini Alexandri et Elizabeth Sudirland sponsae suae, genitorum Episcopi, per eosdem canonicos et capellanos chori die decimo mensis Marcii celebrari causabit, quibus similiter viginti quatuor solidos, et pauperibus codem die triginta solidos de viginti quinque marcis per eum recipiendis dicti principalis annui redditus, annuatim perfolvet, et hoc feme in anno duntaxat, de quo anno redditu principali quinquaginta marcarum equaliter inter dictos capellanos dividendarum alter eorum viginti marcas ad suos proprios usus pro feodo five salario suo retinebit ; et quod superest de principali summa praeter solutionem pro anniversariis et pauperibus faciendam extendens ad viginti quinque solidos et quatuor denarios, pro pane, vino, cera, et ornamentis altarium inter ipsos capellanos duos disponendum equaliter dividetur. Et ubi dictos capellanos servitio communibus chori dicta ecclesiae Moraviensis et missa Sancti Thome interesse et servire ordinatum est, dicti capellani cum ceteris chori capellani communium distributionum sint participes et illarum suam partem habeant. Et de decem marcis pro dictis anniversariis, pauperibus, pane, vino, cera et altarium ornamenti disponendis dicti capellani annuatim compotum et rationem decano et capitulo ecclesiae Moraviensis reddant. Proviso quod dicti duo capellani sint immediate subjecti et obedientes Decano et capitulo sicut alii capellani et choristae dictae ecclesiae ; et tenebuntur ad continuam residenciam, nec abhinc discedent sine licentia decani et capituli, et hoc per spacium viginti quatuor dierum in anno ; viventque honeste absque concubinis seu focariis ut prius dictum est, cum quibus si reprehensi vel notati fuerint et per decanum et capitulum moniti ad desistendum ipsaque concubinas seu focarias amovendum, et mandatis monitionibusque hujusmodi infra quindecim

dies non paruerint, a suis capellaniis per decanum et capitulum amovebuntur, quibus decano et capitulo in locis illorum sic amotorum, alias ydoneos imponere licebit et instituere. Proviso quoque quod dictæ capellaniae sint incompatibilis cum quibuscumque aliis beneficiis seu officiis, exceptis communibus distributionibus chori cum ceteris capellanis pro eorum residentia et service. Jure patronatus Episcopo fundatori reservato et post ejus deceſſum decano Moraviensi dato, quo deficiente, capitulo; capitulo etiam non prefentante, ad Episcopum devoluturo. Testibus Georgio priore de Plufardin, domino Hectore Forman monacho de Plufardin, magistro Willelmo Gibſone decano de Reſtalrig, domino Jacobo Carmichael, capellaniſ, magistro Johanne Chapman, magistro Johanne Cheſholme. Apud Edinburgh, 2 Septembris 1529.

- 442 Preceptum a dicto Episcopo datum ad infeoffandos magistrum Hugonem Cragi et dominum Willelmum Liell capellanos predictos in annuo redditu 50 mercarum de terris de Queralwod et Lidget; loco die et testibus eisdem.
- 443 Carta regia sub magno sigillo, approbans et ad manum mortuam confirmans praedictam cartam fundationis. Testibus Gavino archiepiscopo Glasguensi, cancellario, Georgio episcopo Dunkeldensi, Henrico episcopo Candidæ casæ, Colino comite de Argile, magistro hospiti, Hugone comite de Eglintone, Georgio comite de Rothes, Malcolmo domino Flemyn, magno camerario, Patricio priore Sancti Andreæ, David abbate de Abberbrothok secreti figilli custode, Roberto Bartoune de Overberntoun theſaurario ac computorum rotulatore, magistro Thoma Erfkine de Haltoun secretario, et Jacobo Colvile de Uchiltre directore cancellariae. Apud Edinburgh, 4 Septembris 1529.
- 444 Instrumentum notarium super constitutionem magistri Alexandri Dunbar decani Moraviensis et Johannis Hay canonici et rectoris de Duthol, procuratorum Gavini episcopi Aberdonensis ad instituendum magistrum Hugonem Craugy et dominum Willelmum Liell capellanos ad dictas duas capellanas ab Episcopo fundatas in ecclesia cathedrali. Testibus magistro Gavino Dunbar theſaurario Rossensi, dominis Thoma Merton archidiacono Aberdonensi, Jacobo Carmichael capellano, Willelmo Hay notario. In loco residentiae dicti Episcopi infra civitatem Sancti Andreæ, 10 Septembris 1529.
- 445 Carta feodisfirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Alexandro Dunbar de Conze, Terrarum de Raffart, Barcarilbank, Brachot, Netherblarie, Overblarie, Granroquhie, in baronia de Raffart et infra vic: de Elgin et Fores. Reddendo inde annuatim L.55. 7. $\frac{1}{2}$. In fine continetur preceptum ſafinæ, Jacobo Innes de Dranye, Roberto Innes ejus filio, Roberto Tulloch, ballivis. Testibus Davide Cuming, Andrea Moncreiff, Andrea Boyn notario, dominis Jacobo Tarres, Jacobo Johnſtone et Joanne Annan, notariis. Apud palatium de Spyne et Elgin, 20 Maii 1567.

- 446 Renovatio assedationis decimaru[m] garbalium ecclesiae commensalis de Rothemaye ab Episcopo cum consensu capituli concessa Willelmo domino de Abirnethy, Rothemay et Saltoun et Alexander magistro Saltoun ejus filio, pro 19 annis. Solvendo annuatim L.40, et dictam ecclesiam reparando et supportando. Testibus Georgio comite de Huntlie, magistro Georgio Gordoun constabulario de Baidyenocht, dominis et magistris Magno Vaufe rectore de Jy, Johanne Gordoun vicario de Keth, Hugone Cragy, Willelmo Wyifman notariis et domino Thoma Wallace vicario de Spyne. Apud ecclesiam cathedralem, 16 Aprilis 1540.
- 447 Tack of the personage of Rothemay and of the personage and vicarage of Keth set be the Bisshop with consent of the cheptour to Alexander Lord Saltoun for nyneten yeris. Payand thairfor yeirlie 460 merkis to the Bisshop at twa termis Sanct Serfis day and All hallowmef[s], and to the vicar pensionar of Keith his yeirlie pensiou[n], and that in consideratioun of the inlaik of corps presents, pasche fynes, umait claithis and utheris profeittis of the said vicarage of Keith deducit be the trubill of the kirk laitlie maid, quibilk was the maist part of the profeit of the said vicarage; and the said Lord to upbald, beit and mend during the forsauidis yeirs the queir of Rothemay in theking and utheris necessariis reparatioun concerning the personage thereof upon his awin costis. At Spyne and Elgin, 28 Maii 1570.
- 448 Carta feedifrmæ ab Episcopo cum consensu capituli facta Alexandro Keyr Makyntosy, terrarum ecclesiasticarum de Rothymurchus in vic[us] de Innernes; Reddendo 24 mercas annuatim donec et quousque dictus Alexander vel ejus heredes infoadeverint Episcopum et capitulum de decem libratis terrarum de Rege tenendarum, in loco competenti in aquis de Spey et Nys, inter *le glen* de Rothes et mare, vel inter baroniam de Lethyn et mare, vel saltem in dicta baronia et non altius jacentium; quo facto, dictus Alexander habebit dictas terras de Rothymurchus in verum excambium pro dictis decem libratis terræ, Reddendo unum germen abiegnum si peta[tur]. Apud Elgin, 4 Septembris 1464.
- 449 Confirmatio ab Episcopo data cartæ venditionis ab Alano Keyr McKyntosy de Rathamurcous concessæ magistro Georgio Gordoun constabulario de Ruthven de Baidyenoch, earundem terrarum de Rathamurcous cum lacu et manerie seu fortalicio, tenendarum de Episcopo sub eisdem conditionibus et cum eadem potestate excambii quæ in carta Alexandri continentur; libero tenemento reservato pro tempore vita dicti Alani. Coram testibus, Georgio comite de Huntlye, Johanne Lefly de Syde, Johanne Gordoun filio et apparente herede Johannis Gordoun de Lungar, Jacobo Murray juniore domino de Coubardy, Alexandro Bailzee constabulario de Innernes, Patricio Trwip et Andrea Boyn, apud Innernes, 26 Novembris 1539. Testibus ad confirmationem, magistris Jacobo Strathauchin rectore de Fetticairn, Johanne Hepburn rectore de Dalry, Johanne Douglas vicario de Galftoun, Alexandro McBrek burgeni de Perth, Thoma Ogiluy, Patricio Kynnard, dominis Roberto Davisoun, Patricio Ros et Thoma Wallcare, capellani. Apud Elgin, 3 Januarii 1539.

- 450 Ane obleisment be Maister George Gordoun baron of Rothymurchus to content and paye to the Bischope twentye foure markis yeirlie, under payn of tynsall of the feu of the barony of Rothymurchus ; Notwithstanding that the frank tenement of the said barony is referuit till Alane Kere for all the dayis of his livetyme ; and attour to deliuer yeirlye to the Bischop aucht skoir fyr sparris sufficient to be gefis, or at the left fa mony sparris as the rentale of the Bischop propertis, or as Alane Kere or his predecessouris usit to deliuer, upon water fyde of Spey beneth the kyrk of Rothymurchous on ane competent rowm quhair thai may be eiselye caffin in the said water of Spey in flott or ntherwayis as falbe thocht speidfull. Befoir witness, Maister James Strathauchin person of Balhelvie, Maister Gavyn Leflye person of Kyngufy, Maister Johan Innes vicare of Elgin, Maister Johan Guthery notar. At the cathedrall kirk of Murraye, 3 Januar 1539.
- 451 Confirmatio ab Episcopo facta cartæ venditionis a Georgio domino de Gordoun ac domino terrarum de Rothymurchus concessiæ consanguineo suo Alexandro Gordoun filio et heredi appartenenti magistri Georgii Gordoun de Baldornye, terrarum ecclesiasticarum de Rothymurchus cum lacu, manerie feu fortalicio ; Tenendarum de Episcopo ; Reddendo 24 mercas annuatim. Sine potestate excambii ; cum privilegio de unica safina capienda. Apud Elgin, 4 Novembris 1560, coram testibus, Georgio comite de Huntly, Alexandro Gordoun de Strapoun, magistro Johanne Lefly rectore de Une, Thoma Cuming de Altre, Georgio Dunbar rectore de Kilmowir, Jacobo Gordoun de Thuly angus et domino Johanne Gibsone rectore de Unthank. Testibus ad confirmationem, magistro Georgio Hepburn rectore de Dalry, Alexandro Blair camerario Sconæ, Jacobo Henderfoun officiario ejusdem, Jacobo Hepburn canonico Sconæ, domino Waltero Ramsay, et magistro Andrea Strang, notariis. Apud Sconam, 28 Martii 1561.
- 452 Confirmatio ab Episcopo facta cartæ venditionis a Georgio comite de Huntlie concessiæ Johanni Grant de Fruychqwhy, earundem terrarum ; tenendarum de Episcopo ; Reddendo 24 mercas annuatim. In fine continetur safinae preceptum ; coram testibus, Johanne episcopo Rossensi, Alexandre episcopo Candidas caſie, magistro Alexandro Gordoun, magistro Alexandre Leflie et Patricio Grant de Dalway ; apud Huntlie, 14 Julii 1567. Testibus ad confirmationem, in qua providetur de potestate excambii ut in superiore carta (448), magistro Jacobo Strathanchin rectore de Balhelveye, magistro Johanne Dowglas vicario de Galfloun, Jacobo Innes de Dranye, Patricio Grant de Dalway, Duncano Grant in Garthin, Davide Cuming, Jacobo Moncreiff, magistris Thoma Gordoun et Vilhelmo Wysman notariis. Apud Elgin, 17 Julii 1567.
- 453 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli data Jacobo Innes de Drany et Katherinæ Gordoun ejus sponsæ, terrarum de *Royfis croft*, *Baxter croft*, apud Elgin in baronia de Spyne ; brasinae superioris et brasinae inferioris de Kynnedor, cum 2 acris terræ; et croftæ de Edindeath in baronia de Keyth et vic: de Aberdene. Reddendo annuatim L.9. 6. 8., 6 duodenas caponum, 6 aucas, cum astrictis multuris molendino de *Bischope mill* et molendino de Keith. In fine

continetur preceptum fasinae; Alexandro Slorath, Alexandro Wysman ballivis; Apud Edinburghum et Elgin, 28 Decembris et 4 Januarii 1562.

- 454 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli data Patricio Kynnard et Elizabeth Gordoun ejus sponsæ, terrarum de Salterhill, alias litil Drany, infra baroniam de Kynnedor, vic: de Elgin et Forres. Reddendo annuatim L.10. 16. 8. cum 1 marta, 2 mutonibus, 2 agnis, 2 duodenis caponum, 2 aucs, 2 bollis avenarum custumalium. Testibus Willelmo Innes filio et apparetore herede Alexandri Innes de eodem, Jacobo Innes de Drany, Jacobo Runfiman, Johanne Dail, Johanne Annand, Andrea Ramsay, domino Jacobo Sibbald, Hugone Cragye, magistro Willelmo Wifman, notariis. Apud Elgin, 24 Januarii 1547.
- 455 Preceptum de clare constat, ab Episcopo datum, ad infeoffandum Willelmum magistrum Marecalli heredem Willelmi Keith olim de Inverngie militis, atavi, in tertia parte molendini de Owther Spyne alias Sheriffmynle prope Elgin cum tertia parte terrarum, multurarum et sequelarum molendinariarum, ratione ejus tertiae partis terrarum dominii de Duffous. Ballivo Jacobo Innes de Drany; Testibus Andrea Moncreiff, David Cumyng, Jacobo Moncreiff, et domino Joanne Gibsoune, notario. Apud palatum de Spyne, 6 Aprilis 1570.
- 456 Affidatioun be the Bischop with consent of the cheptour, made to John Drummond sone to Alexander Drummond of Medhope, of the twa part of the teynd salmond fisching of the cobillis of the water of Innerspaye within the sherrifdom of Elgin and Forres, for nyenetene yeris. He contenting and payng to the Bischop twa hundret merkis at the feist of Lammes callit *Petri ad vincula* yerlie. Witnesses Androw Moncreiff, Dauid Cumyng, Sir James Sandefone, the Bischopis servitouris, Maister John Duff of Conage, John Hamilton, Androw Reifhill alias Barroun servitour to the said Alexander Drummond, and Sir John Gibsoune persone of Unthank, notar. At Elgin and Spyne, the first and secund dayis of Aprile 1571.
- 457 Carta feodifirmæ ab Episcopo cum consensu capituli concessa Patricio Kynnard et Elizabeth Gordoun ejus sponsæ, terrarum de Middil Tullebardin, Gedloch, Glenlatroquhy et Blairnahay in baronia de Birneth vic: de Elgin et Forres; Reddendo annuatim pro Middil Tullebardin L.5. 6. 8. 1 martam, 4 mutones, 2 agnos vel haedos, 2 aucs, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, 6 bollas arida multuræ; pro Gedloch L.3. 6. 8. 1 quartam ianartæ, 1 mutonem, 1 haedium, 1 duodenam caponum, 1 aucam, 1 bollam avenarum, 3 bollas arida multuræ; pro Glenlatroquhy L.2. 6. 8. 2 quartas martæ, 1 mutonem, 2 haedos, 2 aucs, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, 3 bollas ordei in arida multura. Testibus ut supra, No. 454; Apud Elgin in loco capitulari, 24 Januarii 1547.

- 458 Carta feodifirmæ ab Episcopo, super presentatione Regia, data Johanni Campbell de Caldour militi, quinque mercatarum terrarum de Litill Urquhany in baronia de Arclauch, vic; de Narne, que fuerunt quondam magistri Johannis Caldure precentoris Rossensis, bastardi, et in manus Regis devenerunt per ejus deceßum absqne legitimo herede de corpore suo, ratione bastardie : Tenend: de Episcopo ; Reddendo unam marcam annuatim nomine feodifirmæ : Testibus, Recitore de Murthlik, Magno Waus rectore de Y, magistro Johanne Dowglas vicario de Gaflon, Johanne Scot prebendario de Moragis, et Andrea Strang, notario ; Apud ecclesiam cathedralem, 7 Maii 1540.
- 459 Tack of the teyndeschaves of Eſtr Urquhard and Flechathe and the teyndis of the personage and vicarage of Dollater within the paroches of David and Talaracie in the ſheriffdom of Inverneſs, fet be the Bischope with consent of the cheptour to his lovit frend Huchone Ros of Kilraok, for nynetene yeiris ; Payand for Eſter Urquhart and Flechate in the paroche of David L.6. 6. 8. and for Dullator and vicarage teyndis of the famin. in the paroche of Tallarice L.6. 14. 8. Befoir thir witnes Andrew Moncreiff, David Cuming, Sir James Sibbald, William Leirmont, James Crommy and Sir Johne Gibſoun perfone of Unthank. At Spyne and Elgin, 20 May 1560.
- 460 Aſſeditioun be the Bischope with consent of the cheptour, of the teynd ſchaeffis of the kirk and personage of David, fet, for divers caufis and chefely for inbringing the teynd filver furth of the pernicious parochinariſ hands, to John Ros burges of Innernes and Margaret Vaus his ſpouſe, (except the teynd ſchaeffis of Eſtr Urquhard and Flechatic ellis fet to Huchone Ros of Kilrawok) for nyntene yeiris ; Payand thairfor L.32. 6. 8. yeirlie, defalking L.3. 6. 8. yeirlie for gratitude and fee of the inbringing of the remanent of the teynd filver of the ſaid perfonage and paroche extending to L.29. [] 1570.
- 461 Inſtrumentum notarium ſuper tranſumptas et publicatas literas quarum tenor infra ſcribitur, Notariis Valtero Idill, Nichalao Tunnoſ et Thoma Hay, Apud fontes et in valvis ecclieſiae cathedralis Moravienſis et in loco coniſtoriali, ultimo Decembris et 18 Januarii 1531.
 Univerſis et singulis alme matris ecclieſie filiis has literas viſuris vel auditur Johannes Hay prebendarius de Dutholl ac canonicus et commiſſarius generalis Moravienſis falutem in omnium ſalvatore. Literas, viz. annue pensionis viginti quatuor marcarum ſterlingorum in pergamo noſcriptas ſigillo reverendi in Christo patris et domini domini Gilberti miſeratione divina olim Epifcopi Aberdonenſis judicis unici a fede apostolica ſpecialiter in dictis literis deputati ſigillatas, fanas et integras non vitiatas, non cancellatas nec in aliqua ſui parte ſuſpectas fed omni proſrus vitio et ſuſpicioſe carentes nobis pro tribunali ſedentibus in loco inferius deſignato per circumſpectum virum magiſtrum Michaelem Valker procuratorem venerabilis et egregii viri magiſtri Jacobi Hepburne theſaurarii Moravienſis, de cuius procuracyis mandato nobis ſuſſcienter conſtabat, coram notario publico et teſtibus inſcriptis legendas et tranſumendas fore ac tranſumi prefentatas, nos cum ea qua decuit reverentia noveritis recepisse ; Quarum quidem literarum tenor ſequitur et eſt talis ;

GILBERTUS permissione divina Episcopus Aberdonensis judex unicus ad infra scripta a fede apostolica specialiter deputatus, universis et singulis quorum interest vel intererit et quos infra scriptum tangit negotium seu tangere poterit quomodolibet in futurum, conjunctim et divisiim cuiuscunq[ue] statutis gradus, ordinis, conditionis aut preminentie existant seu quocunque nomine censeantur ubilibet conflitutis ad quorum notitias presentes seu contenta in eis pervenerint, salutem in Domino. Literas sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Benedicti divina providentia pape tertii decimi, cum cordula canapis, vera bulla plumbea ipsius domini pape [more] Romane curie bullatas, fanas et integras non vitiatas, non cancellatas nec in aliqua sua parte suspectas sed prorbus omni vitio et suspicione carentes, nobis per venerabilem et discretum virum dominum Willelmum Goldsmith thesaurarium ecclesie Moraviensis, coram notariis et testibus infra scriptis presentatas, nos cum ea qua' decuit reverentia receperis novitis, in hec verba: BENEDICTUS Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Episcopo Aberdonensi salutem et apostolicam benedictionem. Apostolice fedis circumscripta benignitas ad ea libenter intendit que eccliarum commoda respicere dino scuntur. Exhibita siquidem nobis pro parte reverabilis fratris nostri Episcopi Moraviensis et dilectorum filiorum decani et capituli ecclie Moraviensis petitio continebat quod nuper, videlicet de anno Domini millesimo tricentesimo nonagesimo, per guerras in partibus illis tunc vigentes, ecclie ipsa ac major pars habitationum canoniconum et capellanorum ejusdem ecclie, apostolice et antentice literae, instrumenta publica, libri, carte et alie diverse scripture et monumenta in ea existentia, per que jura ipsius ecclie, et ad mensam episcopalem Moraviensem, ad dictum decanum et capitulum singulareisque canonicos et capellanos ipsius ecclie, necnon ad de Urquhart et de Pluscardi prioratus Sancti Benedicti et Vallis caulinum, ad Domum Dei juxta Elgin, ac Hospitale pauperum juxta veterem pontem de Spey, Moraviensis diocesis, ac eorum privilegia et statuta ac fundaciones et jura alia ad eos pertinentia probari poterant, ipsius incendio combusta et consumpta fuerunt. Quare pro [parte] dictorum Episcopi, Decani et capituli nobis fuit humiliter supplicatum ut cum adhuc habeant multos testes fide dignos, antiquos libros, rotulos, quaternos et scripturas, per que contenta in literis, libris, cartis, instrumentis, scripturis et monumentis hujusmodi vel eorum majorem partem probare possunt, providere eis super hoc de oportuno remedio dignaremur: Nos itaque hujusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tue de qua in his et aliis speciale in Domino fiduciam obtainemus, per apostolica scripta committimus et mandamus quatenus, vocatis qui fuerint evocandi, testes ydoneos, libros, rotulos, quaternos et scripturas et alia adminicula que Episcopus, decanus et capitulum coram te super hoc duxerint producenda, examines diligenter et eorundem testimoni depositiones, necnon libros, rotulos, quaternos, scripturas et adminicula, per que privilegia, statuta, fundationes ac alia jura predicta probari poterint, redigi facias in publica instrumenta, contradictores per censuram ecclasticae appellatione postposita compescendo, non obstante si aliquibus conjunctim et divisiim a fede apostolica sit indulsum quod interdicti suspendi vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem et apostolica auctoritate decernimus quod instrumentis hujusmodi, postquam in publicam formam redacta fuerint, plena fides adhibeat in iudicio five extra, ubicunque exhibita fuerint vel ostensa. Datum Avignon: Kalendas Octobris pontificatus nostri anno primo.

Quibus quidem literis apostolicis receptis, vissis et diligenter inspectis, dictus dominus Willelmus

quandam copiam compositionis inter Priorem de Urquhart et fratres ejusdem prioratus ab una, ac Thesaurarium ecclesie Moraviensis ab altera partibus initam, et in uno antiquo registro inter alia monumenta ecclesie Moraviensis antedictae registratam exhibuit presentavit et ostendit publice coram nobis ac notariis et testibus infra scriptis; cuius quidem copie tenor sequitur et est talis;

Noverint omnes hoc scriptum visturi vel audituri quod cum a longinquis temporibus et hominum memoriam excedentibus ita est optimum quod, ecclesia de Urquhart habitantibus in terra de Meft, de Innes, Sallefot, Byn et Garmach, divina et ecclesiastica sacramenta omnia ministrante, decimarum omnium infra limites predictarum terrarum provenientium divisio fuerit in quinque partes quandocunque essent recipiente, de quibus particionibus ecclesia de Urquhart tres partes haberet, et ecclesia de Eſkill duas partes residuas plenius optineret. Hiis igitur ad tempus prefens, non sine crebris contentionibus, rixis, et comoditatibus et gravibus defecultatibus optentis observatis, placuit utriusque ecclesie rectoribus et Willelmo priori de Urquhart et fratribus ibidem Deo servientibus ex una parte, et Roberto thesaurario ecclesie Sancte Trinitatis apud Elgin ex altera, ad pacem, tranquillitatem et commodum predictarum ecclesiarum et personarum consilii et magis honeste et provide super hoc ordinari, unde super hoc expediendo, facta est a predictis partibus diligens et attenta supplicatio Simoni decano et capitulo predicti ecclesie Sancte Trinitatis neconon et Andree episcopo diocefisi; et eisdem partibus predictis se ordinationi predictorum decani et capiti et diocefani super hoc committentibus, habito tractatu et deliberatione diligentia, ut omnes contentiones, rixe et incommoditates et defecultates evitentur in posterum, ita est a predictis ordinatoribus provisum et ordinatum, et quod ecclesia et domus de Urquhart omnes decimas infra limites dictarum terrarum provenientes integre et absque omni diminutione et divisione habebit et percipiet perpetuo, et in nullo de aliquibus decimis vel aliis ecclesiasticis rectitudinibus quantum ad predictas terras pertinet vel poterit pertinere respondebit ecclesia de Eſkill vel alicui ipsius rectori, vel thesaurario predicti ecclesie Sancte Trinitatis ullo unquam tempore, sed cas omnes et totas quam plenissime habebunt in perpetuum ecclesia de Urquhart et domus et prior et fratres ibidem Deo servientes et servituri; ita tamen quod ecclesia de Urquhart et domus et prior ejusdem loci et fratres qui pro tempore fuerint solvent singulis annis in perpetuum ecclesie de Eſkill et singulis ejus rectoribus, et illi qui pro tempore ejusdem ecclesie Sancte Trinitatis thesaurarius extiterit, viginti quatuor marcas sterlingorum legalium, medietatem scilicet ad Penthecoſten et aliam dimidietatem ad festum Sancti Martini in hyeme, termino hujus ſolutionis incipiente ad idem festum Sancti Martini proximum post hujus scripture compositionem. Ad premissorum autem firmam et fidelem observationem, utraque partium fe obligat tam pro fe quam pro suis succelforibus, juramento corporali prestito, hoc addito quod quociens predicta pecunia ad terminos predictos non fuerit plenaria ſoluta, ecclesia de Urquhart, prior et fratres ejusdem loci solvent Epifcopo Moraviensi nomine pene duodecim denarios singulis diebus quibus mora ſolutionis extiterit. Ut autem hec omnia supradicta rata fint et inconcuffa in omnibus et per omnia, illi parti hujus scripture in modum cirographi confecte, que penes predictam ecclesiam Sancte Trinitatis refidet, appensa sunt figilla Abbatis et convenitus de Dunfermyne; item figillum Prioris et fratrum cum eorundem subscriptionibus, cum figillo diocefani Epifcopi: Alteri vero parti quam habent dicti Prior et fratres apposita sunt figilla predictorum ordinatorum, videlicet Simonis decani et capiti, et Andree diocefani Epifcopi, cum eorum subscriptionibus. Actum anno gratie millesimo ducentesimo trigesimo septimo, mense Maio, apud Kynedor. Ego Willelmus prior de Urquhart fubſcribo. Ego frater Adam

subscribo. Ego frater Willelmus subscribo. Ego frater Andreas subscribo. Et frater Henricus subscribo.

Post cujus quidem copie presentationem et receptionem suimus per dictum dominum Willelum thesaurarium ecclie Moraviensis antedictae humiliter et cum instantia requisita ut ad executionem predictarum literarum apostolicarum et contentorum in eisdem, in quantum se tanquam thesaurarium ipsius ecclie concernebant, procedere, ac copie compositionis prescripte ad perpetuam rei memoriam, nostram auctoritatem et decretum virtute dictarum literarum apostolicarum interponere curaremus, juxta traditam seu directam nobis a fide apostolica formam. Nos igitur Gilbertus episcopus Abirdonensis executor prefatus, visa diligenter et inspecta copia compositionis predicte, reputantes petitionem dicti domini Willelmi fore justam et ratione consonam, ac volentes tanquam verus obedientie filius mandatum apostolicum supradictum nobis in hac parte directum reverenter exequi ut tenemur, auctoritate apostolica qua fungimur in hac parte commissa, considerata forma dictarum literarum apostolicarum, de copia compositionis predicte, juxta ipsius continentiam et tenorem inquisivimus diligenter; et quia per inquisitionem hujusmodi ex fide dignorum testimonio reperimus contenta in dicta copia compositionis veritate fulciri, ipsam copiam et contenta in ea, auctoritate apostolica qua fungimur in hac parte approbavimus, ratificavimus et confirmavimus ac tenore presentis approbamus, ratificamus et confirmamus. Volumus etiam et decernimus quod deinceps literis hujusmodi tam in iudicio quam extra, fides plena adhibeatur in omnibus et per omnia ut literis originalibus: quibus omnibus et singulis virtute dictarum literarum apostolicarum, nostram auctoritatem interponimus et decretum. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premisorum, prefens transcriptum exinde fieri et per notarios publicos infra scriptos subscribi et publicari mandavimus nostre figilli fecimus appositione muniri. Datum et actum in ecclie nostra cathedrali Aberdonensi sub anno a nativitate Domini millesimo quadragesimo quintodecimo, mensis vero Februarii die sexto, indictione nona, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Benedicti divina providentia pape tertii decimi antedicti anno vicefimo secundo; presentibus venerabilibus viris et discretis dominis et magistris Thoma de Tynyngham archidiacono, Johanne Barbern canonico ecclie Abirdonensis antedicti, dominis Johanne de Tulach de Logi, Willelmo de Crawfurt de Durris, eccliarum parochialium dioecesis Aberdonensis rectoribus, ac Willelmo de Meldrum domino ejualem, Alexandro de Rend, Willelmo Serel, Thoma Galuoc, Willelmo de Cadehow, armigeris, cum multis aliis testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis.

462 Carta feodifirmæ et de Novo damus ab Episcopo Alexandro cum consensu capituli concessa Jacobo comiti Moraviae, domino Abirnethie et Doun, (post actum parliamenti 9 Julii 1606, de statu Episcoporum restituendo, et de novis infeofamentis terrarum ad episcopatus pertinentium, possessoribus earundem ab episcopis concedendis) terrarum, quarum ipse comes et ejus predecessores antiqui et nativi tenentes, feodifirmarii, proprietarii et possessorum fuerunt sub Episcopis Moraviensis, ultra hominum memoriam; viz. terrarum vulgo *Harpaland*; reddendo inde annuatim L.1; 2 quarteria marta; 12 capones; 2 bollas avenarum cum pabulo: Myrsyd;

reddendo L.8; 1 martam, 4 muttones, 4 agnos, 4 anferes, 4 duodenas caponum, 4 bollas avenarum cum pabulo, 8 bollas aridae multurae: Baxterland; reddendo L.1; 1 quarterium martae, 12 capones, 2 bollas avenarum cum pabulo: Piscariae in aqua de Loffie; reddendo 1 barellum de lie *Grifis* et 24 lie *dry truttis*: Terrarum de Auldrochtie infra baronium de Spynie; reddendo L.4. 13. 4, 3 quarteria martae, 2 muttones, 2 agnos, 2 anferes, 12 capones, 2 bollas avenarum cum pabulo, 3 bollas aridae multurae ordei; necnon L.1. 11. 1½ pro gressuma secundum ratam cujuilibet triennalis locationis earundem: Terrarum villae ecclesiasticae de Kinedor cum horto et palatio diruto, et cuniculario ac cum portu de Stotfauld cum lie *tak* pificibus de Eirnhill et Coffie, terris de Newton et Ettlis incumbentibus; reddendo L.8; 10 celdras et 10 bollas ordei, 8 duodenas caponum, 8 anferes, 24 bollas aridae multurae; ac pro gressuma L.6. 13. 4. secundum ratam cujuilibet triennalis locationis earundem: Prati de Kynnedor; reddendo 8 solidos; 6 capones: Terrarum de Aikinheid in baronia de Kynnedor; reddendo 6 celdras ordei; 2 duodenas caponum, 4 anferes, 6 bollas aridae multurae: Brafinae de Aikinheid; reddendo L.1; 1 anferem: Terrarum de Hiltoun de Birneth; reddendo L.13. 6. 8; 1 martam, 4 muttones, 4 agnos aut haedos, 8 anferes, 4 bollas avenarum cum pabulo, 12 bollas aridae multurae; ac pro gressuma L.4. 8. 11: Brafinae earundem; reddendo 13 solidos, 4 denarios; 4 capones, 1 anferem: Smidycroft earundem, reddendo 24 ferramenta equorum cum clavis: Terrarum de Nedder Birneth, reddendo L.13. 6. 8; 2 celdras ordei; ac pro gressuma L.4. 8. 11: Villa ecclesiastica de Rothhous, reddendo L.2. 6. 6; 1 quarterium martae, 1 muttonem, 1 agnum aut haedum, 12 capones, 1 bollam avenarum cum pabulo, 1½ bollam aridae multurae; ac pro gressuma 15 solidos et septem denarios: Bruerii ejusdem; reddendo 8 solidos, 6 capones, 1 anferem: Molendini de Birneth cum astrictis multuris baroniæ de Birneth et servitiis tenentium; reddendo 13 solidos, 4 denarios, 1 verrem vel aprum saginatum: Terrarum de Mekle Inverlochtie; reddendo L.13. 6. 8: 1 martam, 4 muttones, 8 agnos, 8 anferes, 8 duodenas caponum, 9 bollas avenarum cum pabulo, 12 bollas ordei; ac pro gressuma L.4. 8. 11: Molendini ejusdem, absque astrictis multuris et lie *suckin*; reddendo 13 solidos et 4 denarios, 1 verrem saginatum: Litill Inverlochtie; reddendo L.6. 13. 4. 1 martam, 2 muttones, 2 agnos, 3 duodenas caponum, 4 anferes, 6 bollas ordei, 2 bollas avenarum cum pabulo; ac pro gressuma L.2. 4. 5½: Molendini fullonum ejusdem, reddendo L.2. 13. 4: Terrarum de Quhytfeld; reddendo L.6. 6. 8; 3 quarteria martae, 2 muttones, 2 haedos seu agnos, 2 anferes, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, 5 bollas aridae multurae; ac pro gressuma L.2. 4. 5½: Terrarum de Gedloche; reddendo L.3. 6. 8. 1 quarterium martae, 1 muttonem, 1 agnum seu haedum, 12 capones, 1 anferem, 1 bollam avenarum cum pabulo, 3 bollas aridae multurae; ac pro gressuma L.2. 2. 9: Terrarum de Estir Tulibardin, reddendo L.3. 6. 8: dimidiata partem martae, 4 muttones, 2 agnos aut haedos, 2 anferes, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, 6 bollas aridae multurae; ac pro gressuma, L.1. 15. 7: Terrarum de Middill Tulibardin; Glenlathrochie; reddendo L.1. 6. 8. dimidiata martam, 1 muttonem, 2 haedos, 2 anferes, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, 3 bollas aridae multurae; ac pro gressuma 17 solidos, 9 denarios, 1 obolum: Terrarum de Cunzeoche: Terrarum de Kirktown de Dolles: Terrarum de Blairnhall in baronia de Birneth; reddendo L.2; dimidiata martam, 1 muttonem, 1 haedum, 12 pultreas, ac pro gressuma 13 solidos, 4 denarios: Terrarum de Clony in baronia de Rauffert; reddendo L.5. 1 martam, 2 duodenas pultrarum, 2 bollas avenarum cum pabulo; ac pro gressuma L.1. 13. 4; Villa ecclesiastice de

Kynnoir in baronia de Keyth ; reddendo L.10. 16. 4. Refervata piscaria lie *tak* piscium de Ernhill et Coffie et portu vulgariter vocato Stotfauld quandocunque Episcopus residentiam in palatio de Spynie fecerit. His pretiis pro convertendo quoconque genere custumæ constitutis. Pro marta L.1. 4. Pro muttöne 4s. Pro agno aut hædo ls. 2d. Pro verre vel apro faginato 13s. 4d. Pro capone 6d. Pro pultrea 3d. Pro anfere 8d. Pro bolla avenarum cum pabulo 4s. Pro celdra ordei L.6. 13. 4. Pro barello de lie *grifées* L.2. Pro trutta sicca 4d. Pro ferramento equi cum clavis 2s. In fine continetur preceptum fasinae ; Johanne Innes de Leucharis, ballivo ; (*Imperfecta*).

- 463 A Deed by which Alexander Innes of Cottis renuncis, dischargis and overgives in favour of Jhone Bisshop of Moray, the office of Constabularie of the fortalice and castle of Spynie, yairdis orcheardis and all and fundrie utheris within the precinct of the said place, which umquhil Alexander Lord of Spynie and Lord of the Regality thereof ;—by his charter, of the dait at the Cannogait the 18 December 1599, confirmed by a charter under the great seal, 25 December 1599, and by a charter of umquhil Alexander Bisshop of Moray with consent of the deane and chapter, of the dait at Elgin [] day of Junii 1607,—granted to umquhil Jhone Innes of Lewchers in lyfrent and to the said Alexander Innes in fee, together with ane fee of ane hundredth pounds yeirlie out of the fruits profits and dewties of the said lordship and regalitie and of the lands, baronies, tounes and fischingis perteyning to the bischoprick befor the act of annexatioun ; with the privilege of keiping of the wod, schaw or forrest of Spynie, with 9 boells victual for the same ; with the keiping of the Loch of Spynie and power to take and flay fisches swimming therein ; and with power to take peittes and uther feuall in the Laverock mofs and in the mures adjacent thereto ; and all uther fies, dewties, privileges, casualties and immunitiess perteyning to the said office of Constabularie. A procuratory of resignatioun is contained at the end. Witnesse Mr Jhone Kinneir and Mr Francis Hay writer to his Majesties signet, William Moray of Dunern, and Androw Aytoun of Logie advocat. At Edinburgh, 20 November 1623.
-
- 464 Instrument of resignation in the hands of Jhone Bisshop of Moray, the superior, *ad perpetuam remenantiam*, following upon the said deed ; Jhone Rollok servitor to Mr Andro Aytoun of Logie advocat procurator. Witnesse, William Murray of Dunerne, Mr Andro Aytoun, Mr Jhone Guthrie fone lawfull to the said Bisshop, and Jhone Pitcarne wreatter in Edinburgh. Mr Jhone Kinneir notar. At Edinburgh, 20 November 1623.
-
- 465 Decretum Episcopi et capituli quod mansiones canonicorum infra collegium situatæ reformatur, et quod incipient hujusmodi reformationem infra hinc et primam diem mensis Martii proxime futuri sub pena sequestrationis fructuum suorum beneficiorum. Infuper Epis-

cupus cassavit et annullavit, de consensu capituli, decretum suum capitulare latum 16 die Aprilis 1540 super reformatione mansiouum prescriptarum sub pena taxationis summæ pecuniariae, ex quo fortassis per illam taxationem in vita hominis non reparabuntur. Demum Episcopus de consensu et assensu omnium canonicorum, dempto domino Decano, decrevit quod canonici refidebunt secundum tenorem foundationum suorum beneficiorum, sub pena septimae partis fructum suorum beneficiorum solvendæ canonicis residentibus, juxta formam antiqui acti desuper confecti, et quod ad illum effectum canonici cententur per edictum publicum ad crastinum diem post synodus Moraviensem proxime futurum: De quo dicti canonici erant contenti, excepto Decano, qui dixit vulgariter *pat he full behald it.* Actum in loco capitulari 14 Novembris 1540.

- 466 Instrumentum super potestate a canonicis capitulum Moraviense representantibus data Jacobo Hepburne thesaurario Moraviensti ad prestandam obedientiam Episcopo nomine ipsorum; nec non super obedientia et fidelitate a dicto procuratore pro se et canonicis Episcopo, genibus flexis cum juramento prestata. Acta in loco capitulari 9 Maii 1541.
- 467 Instrumentum alterum super eadem fidelitate ab eodem procuratore facta, verbis infra scriptis; Ego Jacobus Hepburne thesaurarius presidensque capituli pro tempore Moravienfis ecclesiæ procuratorque et eo nomine canonicorum capitulum ejusdem representantium, pro me et reliquis canonicis ejusdem, ero vobis reverendo in Christo patri et domino domino Patricio miseratione divina Moraviensti episcopo commendatarioque de Scona et vestris successoribus Moravienibus episcopis canonice intrantibus fidelis et obediens, sic me Deus adjuvet, et per haec sacra Dei evangelia. Eodem die et loco.
- 468 Instrumentum de fidelitate a Cancellario facta Episcopo, genibus flexis et tactis evangelii, sub hac forma; Ego Jacobus Gordoun cancellarius ecclesiæ cathedralis Moravienfis ero vobis reverendo in Christo patri Patricio Moraviensti episcopo et vestris successoribus episcopis Moravienibus canonice intrantibus, semper obediens et fidelis, sic me Deus adjuvet, et per haec sacra Dei evangelia; Quam obedientiam et fidelitatem Episcopus favorabiliter et gratanter prout de jure in similibus fine quoconque impedimento gratiose acceptavit tenoreque presentium acceptat. Testibus Patricio Hepburne, Willelmo Sinclar, Jacobo Magno et domino Thoma Swenton capellano, Andrea Strang notario. Actum in cubiculo Episcopi infra burgum de Perth, 14 Aprilis 1547.
- 469 Instrumentum de obedientia et fidelitate a Decano pro se et reliquis canonicis prestata, his verbis; Ego magister David Dunbar decanus Moravienfis pro me et reliquis canonicis capituli ejusdem, ero vobis reverendo in Christo patri et domino Patricio miseratione divina Moravienfis episcopo et vestris successoribus Moravienibus episcopis canonice intrantibus fidelis et obediens, sic me Deus adjuvet, et per haec sacra Dei evangelia; Quam Episcopus ut decuit recepit. Test-

ibus Jacobo Innes de Dranye, Patricio Kynnard, Andrea Moncreiff seniore. Acta in loco capitulari ultimo Martii 1550.

- 470 Instrumentum de fidelitate, reverentia et obedientia, a Decano pro seipso personaliter tantum solemniter prestita his verbis: Ego magister Danid Dunbar decanus Moraviensis ero vobis reverendo patri Patricio Moravieni episcopo vestrisque successoribus Moraviensis episcopis canonice intrantibus fidelis et obediens, sic me Deus adjuvet et per sacra Dei evangelia: Quam Episcopus ut decuit recepit. Testibus Jacobo Innes de Dranye, Andrea Moncreiff seniore, Andrea Moncreiff juniore, et magistro David Trumbill, Johanne Gibsone notario. Acta in loco capitulari 18 Januarii 1554.
- 471 Instrumentum de obedientia et fidelitate a magistro Archbaldo Dunbar archidiacono prestita Episcopo, modo et verbis similibus. Testibus Willelmo Moncreiff, Thoma Ogilvy in Lethindy, Andrea Moncreif seniore, magistro Joanne Douglas vicario de Galstoun notario, et domino Thoma Wallace rectore de Unthank, Andrea Strang notario. Acta in cubiculo Episcopi infra monasterium de Scona, 22 Maii 1556.
- 472 Instrumentum super obedientia et fidelitate a magistro Alexandro Dunbar succentore, prestita simili verborum forma; protestatione tamen facta quod obedientia per eum prestita non sit prejudicium sibi nec suis successoribus aut capitulo Moraviensi et statutis ejusdem. Testibus Andrea Moncreiff juniore, Willelmo Moncreiff, domino Willelmo Douglas notario et Joanne Gibsone notario. Acta in horto seu viridario Episcopi de Spyne, 6 Februarii 1556.
- 473 Instrumentum de fidelitate et obedientia a magistro Johanne Leillie titulario de Ryne necnon a domino Thoma Sutherland usufructuario et possessore prebendae de Ryne, Episcopo prestita, simili forma; Acta in choro ecclesiae cathedralis tempore vocationis synodalium synodi Episcopi, 4 Maii 1557.
-
- 474 Episcopus cum consensu Wilhelmi Sutherland domini de Duffus, patroni, creat capellaniam beatissimae Mariae Virginis castris de Duffus in prebendam nuncupandam prebendam de Unthank et canonicatum ecclesiae cathedralis, cum manso juxta castrum de Duffus cum horto et croftis, et cum manso anteriore prope mansum rectoris de Duffus edificato per magistrum Alexandrum Sutherland rectorem de Duffus officialemque Moraviensem infra collegium, cum horto eidem adjacente lapideis muris undique circumdato. Solvendo prebendarius canonici et capellani ecclesiae cathedralis 10 solidos annuatim pro dimidia parte 20 solidorum

anniversarii seu obitus magistri Johannis Spalding bonae memorie olim rectoris de Duffus Reservato jure patronatus dictæ prebendæ Willelmo Sutherland de Duffus et ejus heredibus dominis de Duffus.

Sequitur collatio domini Thome Wallace ad dictam prebendam, super presentationem dicti patrui, et preceptum ab Episcopo datum magistro Alexandro Sutherland officiali suo ad inducendum eundem in realem possessionem dicti canonicatus et prebendæ de Untbank, cum plenitudine juris canonici, cum statulo in choro et loco in capitulo, cum stallario suo in dicta ecclesiæ cathedrali; faciendo residentiam per quartam partem anni successive vel interpanoram, prout ceteri canonici faciunt. Testibus Jacobo Innes de Drany, magistris et dominis Thoma Haye vicario de Duffus, Hugone Cragy, Thoma Haye, Alexandro Douglas, David Douglas, notariis, Roberto Urquhart vicario de Clyne et Archibaldo Covyntra, capellani. Data et acta in loco capitulari ecclesiæ cathedralis, 13 Septembris 1542.

- 475 Duodecim capellani ecclesiæ cathedralis pro se et suis successoribus in et super se acceptant ad celebrandum hebdomadatim tres missas ad altare Sancti Jacobi pro magistro Jacobo Stratawchin rectore de Botare, cum uno anniversario, in modum sequentem. viz. unam missam die Dominicæ, de Dominicæ seu festo occurrente dicto die, cum collecto pro salute amici; alteram die Martis, de Spiritu Sancto, cum collecto pro salute amici; tertiam die Jovis, de Corpore Christi, cum collecto pro salute amici, quamdiu magister Jacobus vivit, et ipso defuncto, cum collecto pro amico defuncto; cum anniversario annuatim pro quondam magistro Gilberto Stratawchin eiusdem patruo, durante vita dicti magistri Jacobi, die 26 mensis Martii; et ipso magistro Jacobo defuncto, eodem die pro dicto magistro Jacobo: Necnon ad celebrandum aliud anniversarium die 9 mensis Septembris annuatim pro animabus patris, matris, parentum et benefactorum dicti magistri Jacobi: Ad distribuendam quoque annuatim pauperibus summan 20 solidorum, pro anima dicti magistri, 10 solidos in die commemorationis animarum, et 10 solidos in die Paræeves. Ex altera parte vero dictus magister Jacobus facit fundationem capellanis prefatae ecclesiæ de summa 26 solidorum annuatim, de domo quam nunc tenet Florentius Runfiman, et de novo statulo lapideo ad finem orientalem mani de Botarie per ipsum edificato; et dat præfatis capellanis et magistro Hugoni Cragye eorum nomine summam 120 librarum ad emendum terras seu annuos redditus pro dictis suffragiis fiendis et elemosina distribuenda; pro qua summa 120 librarum acquiritur annuus redditus 8 librarum et 3 solidorum præfatis capellanis applicandus. Licitumque erit capellanis præfatis cum velint suas vices præfatorum suffragiorum renunciare, dummodo non participabunt de commodo. Ad quæ premissæ observanda capellani subscripti se astringunt et obligant pro se et suis successoribus; Hugo Cragye, Tyberius Winchestre, Johannes Gibsone, Alexander Douglas, Willelmus Douglas, Jacobus Serras, Joannes Rustaill, Willelmus Skade, Joannes Gibsone nomine domini Joannis Annan, Jacobus Jonstoun, Willelmus Peterkin, Willelmus Hume. Actum in loco capitulari, 4 Maii 1555.
-

EPISCOPATUS MORAVIENSIS RENTALE.

MDLXV.

RENTALE EPISCOPATUS MORAVIENSIS TERMINORUM PENTECOSTES ET MARTINI IN ANNO DOMINI 1565 MAGISTRO ARCHIBALDO LYNDESAY CAMERARIO.

BARONIA DE SPYNE.

VILLA DE SPYNE solveñ in anno decem libras firme, unam martam, quatuor mūtones, quatuor agnos, sex duodenas caponum, octo aucas, quatuor bollas avenarum cum pabulo et xii bollas ordei in arida multura, gressuma tantum, eum servieii.

Robertus Morese viii pars
Joannes Umfray viii pars
Johannes Mill viii pars
David Bonar viii pars
Alexander Wilfoun viii pars
Michael Michelfoun viii pars
Elizabeth Innes quarta pars.

BRASINA EJUSDEM cum erofta solveñ in anno xl s. firme, duas duodenas caponum et duas aucas.

Johannes Rynd, ortulanus

HARPARLAND ibidem solveñ in anno xx ſ. firme, unam quartam marte, xii capones et duas bollas avenarum cum pabulo.

Elfpet Innes

MALTMANNIS CROFT solveñ in anno quinque bollas ordei tantum recipieñ per granarium.

Joaunes Mill.

BISCHOPE MILL solveñ in anno ſex libras firme, tres quarterias marte, tres mutones, quatuor duodenas caponum, tres agnos, tres aucas, tres bollas avenarum cum pabulo, novem bollas aride multure, grefſuma tantum, cum ſervicijs.

Thomas Mill quarta pars

Relicta Thome Kay quarta pars

Margareta Donaldſoun viii pars

Thomas Petirkyn viii pars

Johannes Paull viii pars

Jacobus Ros viii pars

ACRE IBIDEM solveñ in anno xxv ſ. firme, ſex capones, unam aucam et viii ſ. viii d.
mart filvere

Cristina Cryſtie

QUATUOR DOMUS IBIDEM solveñ in anno xii ſ. firme et xii capones.

Thomas Mill una domus

Jacobus Rosſ

Johannes Paule una domus

Andreas Moncreif una domus

BRASINA EJUSDEM solveñ in anno xiii ſ. iiiij d. firme, unam duodenam caponum et unam duodenam pultrearum.

Thomas Petirkyn dimidia pars

Cristina Criſte alia dimidia pars

MOLENDINUM EPISCOPI cum knaiffſchipe et outſuckyne solveñ in anno iiij lib. firme, unam duodenam caponum, unum aprum paſtum, cum fuſtentatione molendini in fingulis.

Andreas Moncreif et Elizabeth Innes

PETTINCARK solveñ in anno x ſ. firme.

Andreas Moncreife tres partes

Thomas Miln quarta pars

HORTUS EPISCOPI seu Pomerium solveñ in anno iiiij lib. firme, cum nonnullis fruetibus hyenalibus ad provisionem Domini.

Joannes Rynd ortulanus et Joannes Mill in Spyne

MYRESIDE solveñ in anno viii lib. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos, quatuor ancas, quatuor duodenas caponum, quatuor bollas avenarum cum pabulo, et octo bollas ordei in arida multura cum servicijs confuetis.

Jacobus Stronoch quarta pars

Jacobus Stewin quarta pars

Joannes Perker quarta pars

Jacobus King viii pars

Jacobus Paule viii pars

AULDROCHTE solveñ in anno iiij lib. xiii s. iiii d. firme, tres quarterias marte, duos mutones, duos agnos, duas aucas, unam duodenam caponum, duas bollas avenarum cum pabulo, tres bollas aride multure.

BAXTERLAND IN MYRESIDE. solveñ in anno xx s. unam quartam marte, unam duodenam caponum et duas firlotas avenarum cum pabulo.

Jacobus Stronoch

PANNIS solveñ in anno xxiiij^{or} bollas ordei recipieñ per granatarium.

David Simfone

INCHEBROK solveñ in anno liii s. iv d. firme, unam quartam marte, unum mutonem, unum agnum, unam aucam, unam duodenam caponum, unam bollam avenarum cum pabulo, duas bollas ordei in arida multura, gressuma tantum, cum servicijs.

PISCARIA DE LOSSY solveñ in anno unum barile *de lie grils* cum xxiiij^{or} trowtis duris, vel quadraginta solidos pro dicta piscaria.

Andreas Moncreif et Elizabeth Innes

SALTcottis solveñ in anno xiii s. iiiij d. firme.

Jacobus Innes de Dranye bina [pars]

Dominus de Duffons tertia pars

ANNUI REDDITUS ET FEODIFIRME HUJUS BARONIE.

FINRASSE solveñ in anno quindecem marcas monete, cum una marta, uno mutone, duabus duodenis caponum, duabus bollis avenarum cum pabulo, xl s. pro sex bollis aride multure, et vii s. pro caragijs.

Alexander Innes

VILLA ECCLESIASTICA Saueti Andree infra baroniam de Spyne, et villa de Eſkill
infra baroniam de Birneth, cum braſina et erofta ejusdem ville de Eſkill, folveñ in
anno xiiiij lib. ix ſ. iij d. feodifirme.

Heredes domini de Iunes

SHEREFMILL folveñ in anno xxx ſ. annui redditus, unam libram piperis, unam libram
cucumeris, et hoc proſitu ejusdem ſuper terras ecclieſtaſicas.

Alexander Urquard prepoſitus de Fores

VILLA SIVE TERRA DE SHEREFMILL folveñ in anno unam libram piperis, cum xii
meſſoribus uno die in autumpno, tenetur in capite de ecclieſia et epifeopo Moravienſi
in feodifirme prout in regiſtro.

Idem Alexander Urquard et Alexander Nicoll ejus tenens.

MORAISTOUN folveñ in anno iij lib. feodifirme.

Cristina Forbes quarta pars

MASSOUNLAND infra burgum de Elgin folveñ in anno vi ſ. viii d. infeodatur per
Epifeopum et ecclieſiam Moravienſem in burgagio et feodifirme.

TENEMENTUM Andree Moreis infra burgagium folveñ in anno x ſ. monete, infeoda-
tur per ecclieſiam et epifeopum Moravienſem in feodifirme.

Thomas Wmfray

TENEMENTUM Domini Roberti Flesſar infra burgum de Elgin folveñ in anno vi ſ.
viii d. tentum de ecclieſia et epifeopo Moravieui in burgagio et feodifirme.

Jacobus Gardin

TENEMENTUM Alexandri Hatmakker infra burgagium de Elgin folveñ in anno
xiiij ſ. tentum de ecclieſia et epifeopo Moravienſi ſub burgagio et feodifirme.

Thomas Umfra.

BAXTERCROFT apud Elgin folveñ in anno xiii ſ. iij d.

Jacobus Innes de Dranye feodatarius

Jacobus Wilſoun archieoquus

Rowſtis CROFT folveñ in anno xxxiii ſ. iij d. feodifirme.

Jacobus Innes feodatarius

Jacobus Wilſoun archieoquus tenens pro vitali redditu tantum

BARONIA DE KYNNEDOUR.

VILLA DE KYNNEDOUR solveñ in anno decem celdras decem bollas ordei, octo duodenas caponum, xxiv bollas ordei in arida multura, et omni triennio xx lib. gressume cum servicijs solitis et consuetis, una cum octo aucis.

Andreas Anderfoun viii pars
 Jacobus Wifman xii pars
 Thomas Sandefoun xii pars
 Relicta Alexandri Wifman viii pars
 Jasparus Winchifter viii pars
 Henricus Wifman xvi pars
 Henricus Dik xii pars
 Alexander Wifman junior viii pars
 Johannes Russell xii pars
 Richardus Wyfman xvi pars

SMIDDECROFT solveñ in anno xx s. firme.

Tenentes Kynnedour

BRASINA superior solveñ in anno xl s.

PRATUM de Kynnedour in manibus Domini.

BRASINA media in Kynnedour solveñ in anno octo solidos firme et unam aucam.

Relicta Alexandri Wyfman dimedia pars
 Henricus Wifman alia dimedia pars

HORTUS EPISCOPI solveñ in anno octo solidos firme et sex capones.

Richardus Wyfman

ARDEWAIT solveñ in anno novem lib. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos, quatuor aucas, quatuor duodenas caponum, quatuor bollas avenarum cum pabulo, xii bollas ordei in arida multura, et omni triennio novem lib. pecunie in gressuma, cum servicijs.

Alexander Alues quarta pars
 Relicta Jacobi Man quarta pars
 Johannes Simfoun sexta pars
 Thomas Anderfoun sexta pars
 Alexander Anderfoun viii pars

MURETOUN solveñ in anno v lib. vi ſ. viii d. firme, duas quarterias marte, duos mutones, duos agnos, duas aucas, duas duodenas caponum, duas bollas avenarum cum pabulo et fex bollas ordei in arida multura, gressuma, cum servicijs.

Androw Kempe viii pars
 Patricius Wincheſter viii pars
 Robertus Cant viii pars
 Alexander Rob viii pars
 Henricus Trowpe viii pars
 Georgius ⸿eman viii pars
 Willelmus Innes quarta pars

BRASINA EJUSDEM solveñ in anno viii ſ. firme, unam duodenam caponum et unam aucam.

Andreas Kempe viii pars
 Patricius Wincheſter viii pars
 Robertus Cant viii pars
 Alexander Rob viii pars
 Henricus Trowpe viii pars
 Willelmus Innes quarta pars
 Georgius ⸿eman viii pars

QUHITELEY solveñ in anno xl ſ. firme, unam quartam marte, unum mutonem, unum agnum, unam duodenam capouum, unam bollam avenarum cum pabulo, tres bollas ordei in arida multura, cum servicijs.

Thoumas Allan dimedia pars
 Johannes Dik alia dimedia pars

AKINHEDE solveñ in anno tres celdras victualium in ordeo, duas duodenas caponum, quatuor aucas, vi bollas ordei in arida multura, cum servicijs.

Jacobus Anderfoun viii pars
 Robertus Baldon viii pars
 Johannes Brabanere viii pars
 Willelmus Hoffoke viii pars
 Andreas Shreff viii et xvi partes
 Johannes Stronoch viii et xvi partes
 Matheus Allan viii pars

BRASINA EJUSDEM solveñ in anno decem ſ. firme et unam aneam.

Robertus Fyndlay

MOLENDINUM DE KYNNEDOUR folveñ in anno quatuor libras firme, unam duodenam caponum, unum aprum pastum, cum sustentatione molendini in singulis.

Andreas Moncrefe et Elizabeth Innes

ANNUI REDDITUS ET FEODIFIRME HUJUS BARONIE.

MEKILL DRANYE folveñ in anno septemdecem libras xvii ſ. et novem denarios mouete, unacum una marta cufumali, uno mutone, quatuor duodenis caponum, quatuor bollis avenarum, cum serviciejs consuetis.

Jacobus Innes de Dranye

LITILL DRANYE alias SALTERHILL folveñ in anno decem libras xvi ſ. viii d. feodifirme, unam martam, duos mutones, duos agnos, duas duodenas caponum, duas aucas, duas bollas avenarum cufumalium, cum serviciejs consuetis.

Elizabeth Innes

NEWTOUN et NEWTOUN LANDIS cum brasina ejusdem folveñ in anno novem libras novem solidos v d. ob. et quadraginta solidos pro sex bollis aride multure, tres quartieras marte, tres mutones, quatuor duodenas caponum, cum serviciejs, iij bollas avenarum cum pabulo.

Jacobus Innes de Dranye

ETLIS folveñ in anno v lib. v ſ. viii d. et xx ſ. pro tribus bollis aride multure, unam quarteriam marte, unum mutonem, duas duodenas caponum, duas bollas avenarum, cum serviciejs.

Thomas Innes

BRASINA INFERIOR, BRASINA SUPERIOR et due acre infra villam de Kynnedour assedantur Jacobo Innes de Dranye in feodifirma, folveñ in anno, unacum crosta de Edindepth iufra baroniā de Keyth, summag novem librarum sex solidorum octo denariorum, unacum sex duodenis caponum, sex aucis domesticis, unacum serviciejs consuetis.

BARONIA DE BIRNETH.

HILTOUN DE BIRNETH folveñ in anno xiii lib. vi ſ. viii d. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos vel hedos, viii duodenas caponum, viii aucas, quatuor bollas avenarum cum pabulo, xii bollas ordei in arida multura, gressum tantum, cum serviciejs.

Georgius Mortimar quarta pars

Jacobus Man sexta pars
 Joannes Smyth senior xvi pars
 Relicta Mathei Rob xii pars
 Thomas Mau xii pars
 Relicta Joannis Lumisden viii pars
 Robertus Malies viii pars
 Johannes Smyth junior xvi pars

BRASINA EJUSDEM solveñ in anno xiii s. iii d. firme, unam duodenam caponum et unam aucam.

Joannes Smyth senior

FABRILE EJUSDEM solveñ in anno xxiiii ferramenta equorum cum clavis eorundem.
 Joannes Smyth

BIRNETH INFERIOR confuevit solvere in anno quinque celdras ordei et quatuor duodenas caponum.

Relicta Joannis Michell junioris quarta pars
 Relicta Johannis Michell senioris quarta pars
 Alexander Dik quarta pars
 Thomas Genot

HOLME DE BIRNETH solveñ xiii s. iii d. firme.

Relicta Johannis Michell junioris quarta pars
 Relicta Joannis Michell senioris quarta pars
 Alexander Dik quarta pars
 Thomas Genot

VILLA ECCLESIASTICA DE ROTHES solveñ in anno xlvi s. viii d. firme, unam quartam marte, unum mutonem, unum agnum vel hedum, unam duodenam caponum, unam bollam avenarum cum pabulo. Et xiiij s. pro vi firlotis aride multure.

Georgius Innes

BRASINA EJUSDEM solveñ in anno viii s. firme, sex capones et unam aucam cum enstumis.

Idem Georgius Innes

MOLENDINUM DE BIRNETH solveñ in anno xiii s. iv d. firme, unum aprum pastum, cum sustentatione molendini in singulis.

Georgius Glaifwrycht

INNERLOCHTHE MAJOR solveñ in anno xiii lib. vi ſ. viii d. firme, unam martam, quatuor mutones, viii agnos, viii aucas, octo duodenas caponum, novem bollas avenarum cum pabulo, et xii bollas ordei in arida multura; de quibus solveñ per capellaniū de Innerlochthe due bolle et una firlota; eum gressuma, et serviciejs confuetis.

Jacobus Runſiman quarta pars et xxxii pars
 Relicta Jacobi Trowpe viii pars
 Joannes Junkin junior viii pars
 Ifſobella Jowall xii pars
 Willemus Runſiman xii pars
 Johannes Junkyn ſenior xii pars
 Relicta Wilhelmi Hay viii pars
 Willemus Wyat xvi pars

MOLENDINUM EJUSDEM eum owtfukkin solveñ in anno xiii ſ. iij d. firme et unum aprum paſtum eum fuſtentatione molendini in ſingulis.

Jacobus Runſiman tres partes
 Joannes Junkyn junior quarta pars

INNERLOCHTHE MINOR solveñ in anno vi lib. xiii ſ. iij d. firme, unam martam, duos mutones, duos agnos, tres duodenas caponum, quatuor aucas, duas bollas avenarum, ſex bollas ordei in arida multura, gressuma tantum, cum ſerviciejs.

Egidius Scot viii pars
 Willemus Schiphird viii et xvi partes
 Relicta Jaeobi Mill viii pars. Johannes Junkyn junior ejus cautionarius
 Johannes Junkyn junior xvi pars
 Andreas Murdocht viii pars
 Anthonius Nicoll viii pars
 Jacobus Cant viii pars
 Jacobus Schiphird viii pars

MOLENDINUM nuncupatum *the Walkmill* solveñ in anno liii ſ. iij d. eum fuſtentatione molendini in ſingulis.

ESTER TULLEBARDIN solveñ in anno iii lib. vi ſ. viii d. firme, duas quarterias marte, ^{ii. plewes} duos mutones, duos hedos, duas duodenas caponum, duas aucas, duas bollas avenarum et tres bollas ordei in arida multura, gressuma, cum ſerviciejs.

Thomas Talyour tertia pars
 Jacobus Talyour ſexta pars
 Joannes Dunane quarta pars
 Joannes Rob viii pars
 Donaldus Gillemichaell viii pars

MIDDIL TULLEBARDIN solveñ in anno v lib. vi ſ. viii d. firme, unam martam, quatuor mutones, duos agnos aut hedos, duas aucas, duas duodenas caponum, duas bollas avenarum, sex bollas aride multure, gressuma, cum servitijs.

Willelmus Talyour quarta pars
 Andreas Lefk sexta pars
 Henricus Duncane viii pars
 Joannes Cowe *yongar* viii pars
 Thomas Cowe octava pars
 Johannes Cowe senior viii pars
 Thom Cowy junior xvi pars

i. plewcht GLENLATROQUHY solveñ in anno xlvi ſ. viii d. firme, duas quarterias marte, unum mutonem, duos hedos, duas aucas, duas duodenas caponum, duas bollas avenarum cum pabulo, tres bollas ordei in arida multura, gressuma tantum, cum serviciis.

Walterus Meill dimedia pars
 Willelmus Geddes tertia pars
 Andreas Cowe sexta pars

vasta CONYEOCHT solveñ in anno xx ſ. firme et sex pultreas.

KIRKTOUN DE DOLLES solveñ in anno liii ſ. iiiij d. firme, duas quarterias marte, duos mutones, unum hedum, unam aucam, sex capones, duas bollas avenarum, tres bollas aride multure, gressuma tantum, cum servicijs.

Joannes Cummyng

CORCOPONOCHT solveñ in anno xxv ſ. firme

ii. plewts QWHITEFELD solveñ in anno v lib. vi ſ. viii d. firme, tres quarterias marte, duos mutones, duos hedos, duas aucas, duas duodenas caponum, duas bollas avenarum cum pabulo, v bollas aride multure, gressuma, cum servicijs.

Gilbertus Adam viii pars
 Willelmus Schiphird viii pars
 Willelmus Fisher viii pars
 Johannes Schiphird quarta
 Egidius Scot xvi pars
 Joannes Murdocht viii pars
 Archibaldus Puggat viii pars
 Jacobus Puggat xvi pars

i. plewcht BRAIRNAHAY solveñ in anno xl ſ. firme, ij quarterias marte, unum mutonem, unum

hedum, unam duodenam pultrearum, unam aucam, duas bollas avenarum cum pabulo et duas bollas aride multure, cum servicijs.

Michaell Muldonyeht

GEDLOCH solveñ in anno iij lib. vi ſ. viii d. firme, unaun quartam marte, unum i. plewcht mutonem, unum hedum, unam duodenam eaponum, unam aucam, unam bollam avenarum, tres bollas aride multure, cum servicijs.

David Talyour tertia pars

Johannes Talyour moir tertia pars

Michaell Talyour tertia pars

ANNUI REDDITUS ET FEODIFIRME HUJUS BARONIE.

INNERLOCHTHE MAJOR solveñ annuatim per capellanum nomine albe firme duos denarios.

DUPPILL solveñ in anno fex lib. xi ſ. v d. ob. duas quarterias marte, unum mutonem, duas duodenas eaponum, duas bollas avenarum cum pabulo.

Jacobus Innes de Towches.

WESTER KELLES solveñ in anno ex antiquo v lib. firme, unam martam, duos mutones, quatuor hedos, duas aeas, duas duodenas pultrearum, duas bollas avenarum cum pabulo, quatuor bollas ordei in arida multura, gressuma tantum, cum servicijs.

Jacobus Hay

Jacobus McCrawin

Johannes Downye

ESTER KELLES solveñ in anno ex antiquo v lib. vi ſ. viii d. firme, unam martam, duos mutones, quatuor agnos vel hedos, duas aecas, duas duodenas pultrearum, duas bollas avenarum cum pabulo, sex bollas aride multure, gressuma tantum, cum servicijs.

Willelmus Fyndlay

Andreas Cowe

Joannes Fyndlay Dow

Jacobus Cummyng

Thomfon Brabaner

Nota, that Ester Kelles, Wester Kelles and Corcoponocht, by the euftumis abone wrettin, extendis in moneye to the fowme of xix lib. vi ſ. ii d. ob.

BARONIA DE RAFFORT.

VILLA DE RAFFORT solveñ iu anno iv lib. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos, duas duodenas pultrearum, ii bollas avenarum, quatuor bollas aride multure, eum servitijs.

Jacobus Huehone
 Robertus Huehone
 Thomas Howtfald
 Thomas Smyth
 Thomas Henderson
 Maloe Hendry vidua

BRASINA EJUSDEM solveñ in auno xx ȝ. firme et sex pultreas.

Johannes Mylne

BARCARBANK solveñ in anno vi ȝ. viii d. firme et sex pultreas.

Robertus Hueboun

i. plewht BRACOHT solveñ in anno xxvi ȝ. viii d. firme, duas quarterias marte, duos mutones, duos agnos vel hedos, unam duodenam pultrearum, unam bollam avenarum cum pabulo, tres bollas ordei in arida multura, gressuma, cum servitijs.

Thomas Runfiman

iii. plewht BLARE INFERIOR solveñ in anno v lib. vi ȝ. viii d. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos vel hedos, duas duodenas pultrearum, duas bollas avenarum eum pabulo, sex bollas aride multure, gressuma, cum servicijs.

Joannes Mylne senior quarta pars
 Joannes Mill junior quarta pars
 Johannes Forfyth quarta pars
 Adam Fyndlay quarta pars

iii. plewht BLARE SUPERIOR solveñ in anno vi lib. xiiii ȝ. iv d. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor hedos, duas duodenas pultrearum, duas bollas avenarum, sex bollas aride multure, gressuma, cum servicijs.

SMIDDECROFT solveñ iu anno xii ferramenta equorum cum elavis.

Johaunes Smyth

CLUNY solveñ in anno v lib. firme, duas bollas avenarum, unam martam, duas duodenas pultrearum, gressuma tantum, cum serviciejs.

Vieecomes Moravieusis

ACRE DE DYKE solveñ in auno xl ſ. firme.

Iflobella Berwyke

BRASINA DE DYKE solveñ in anno xxiv ſ. firme et unam duodenam eaponum.

Eadem Iflobella

STABILL ACKIR alias SMIDDIE ACKIR solveñ in anno vi ſ. viii d. firme.

Eadem Iflobella

CROFTA MANSI DOMINI solveñ in anno xii ſ. firme.

Eadem Iflobella

GRANROQUHY solveñ in anno iv lib. firme, uam martam, quatuor mutones, quatuor agnos, duas duodenas pultrearum, ij bollas avenarum cum pabulo, quatuor bollas aride multure, cum servitij.

Nicolaus Barrouu quarta pars

Willemus Cowper viii pars

Joannes Down viii pars

Andreas Mawcie viii pars

Gilbertus Weland viii pars

ANNUI REDDITUS HUJUS BARONIE AC FEODIFIRME EJUSDEM.

PHORP MAJOR solveñ in anno x lib. v ſ. vi d. et unum obolum firme.

Alexander Cummyng de Ernisheide

VILLA ECCLESIASTICA DE ALTER solveñ in anno decem libras firme.

Thomas Cummyng de Alter

DRUMREOCII solveñ in anno xl ſ.

Andreas Hay

COWBIN solveñ in anno xii ſ. annui redditus.

Walterus Kynnard de Cowbin

TENEMENTUM DOMINI ANDREE WALLACE IN FORES solveñ in anno xiiii d.

BURGYE solveñ in anno iij s iiij d.

MARCUSSY CUM MOLENDINO DE RAFFORT. solveñ sex libras feodifirme, duas quarterias marte, duos mutones, duas duodenas pultrearum, duas bollas avenarum, duos hedos five agnos et unum aprum paftum, cum servicijs consuetis.

Archibaldus Brown

MOTHNES solveñ in anno xiii lib. vi s. viii d. annui redditus.

Vicecomes Moravienfis

TERRA ECCLESIASTICA DE MOYE solveñ in anno xxxiii s. iv d. feodifirme.

Paulus Dunbar

ANNUI REDDITUS DE BRODY solveñ in anno decem libras xiii s. iv d. firme.

Dominus de Brody

BARONIA DE ARCLAUCH.

BUDWEIT solveñ in anno xl s. firme, ij quarterias marte, unam bollam avenarum.
Johannes Mongumre

ANNUI REDDITUS ET FEODIFIRME HUJUS BARONIE.

FARRENES confuevit solvere per tenentes iij lib. vi s. viii d. firme, duas quarterias marte, duos mutones, duos hedos, unam duodenam pultrearum, duas bollas avenarum, quatnor bollas aride multure, gressuma tantum, cum servicijs.

CROFTA IBIDEM solveñ in anno xl s.

PISCARIA EJUSDEM SUPER FYNDORN solveñ in anno xx s. firme.

ETHENOCHE solveñ in anno xiii s. iv d. firme.

FARRENES cum dietis croftis et pifcaris assedatur magistro Johanni Woude in feodifirme solveñ in anno

EWANE solveñ in anno ix lib. xi s. iv d. feodifirme.

Alexander Rofs

BALLEWAIT, AUCHINGOUR et pifcaria super Findorn, ARCLACH cum pifcaris super

Findorn, una cum molendino et crosta molendini, brasina de Arclach cum crosta,
et crosta heremite, solveñ in anno xxvi lib. viii s. viii d. feodifirme.

Relicta Johannis Rofs

FLENESMOIR solveñ in anno xvii lib. iii s. ix d. ob. feodifirme.

Magister Alexander Campbell

KILDRYMMIE, **KILMONY**, **DALTULIE**, eum piscarijs super Findorn solveñ in anno
xxxij lib. xiii d. ob. feodifirme.

Hugo Rofs de Kilrawok

CROY solveñ in anno ix lib. xviii s. viii d. feodifirme.

Heredes Alexandri Dolles de Cantray

DULDAWACH solveñ in anno x lib. xiii s. viii d. feodifirme.

Alexander Rofs

CLUNERNY
DOLLESBRACHTHE
LOGIGOWNE
ARDORY

} solveñ in anno xxvii lib. xv s.

URCHNEBEG solveñ in anno xiii s. iv d.

Heredes Alexandri Campbell

DAVID solveñ in anno xxvi s. viii d. annui redditus.

ARTIRLIE solveñ in anno xxvi s. viii d. annui redditus.

Petrus Winehifter

DELNY solveñ in anno xvi s.

KYNNOWDE solveñ in anno ii s.

Both solveñ in anno iij s.

LETHYNE solveñ in anno xxvi s. viii d.

Baro ejusdem

NARNE solveñ in anno xiiii d.

BARONIA DE KEYTH ASSEDATUR IN FEODIFIRMA.

VILLA ECCLESIASTICA DE KEYTH solveñ in anno vi lib. xvi s. viii d. feodifirme, duas quarterias marte, duos mutones, duas duodenas caponum, duos aguos, duas ancas, duas bollas avenarum, tres bollas aride multure, eum servicij.

Magister Johannes Gordonn

BIRKINBURN ET AUCHINDECHT solveñ in anno x lib. xiii s. iiiij d. feodifirme.

Alexander Gordonne

AUCHQUHENNANYE, LITILL CANTULIE ET BRASINA DE KEYTH, cum crofta, solveñ in anno xxvii lib. iv s. xi d. feodifirme.

Georgius Ogilvye

PETLURG, AUCHQUHORTEIS cum crofta PETHRUITHIN, solveñ in anno xxii lib. vi s. viii d. feodifirme.

Joneta Ogilvye

KYNNOIR solveñ in anno x lib. xvi s. iv d. pro precio xxvi bollarum victualium, et xl s. pro firma brasine ejusdem, et novem s. pro tribus duodenis pultrearum, extenden in toto ad xiii lib. v s. iiiij d.

Georgius Comes de Huntley

CROFTA EDINDEACH confuevit solvere xxvi s. viii d. firme. Nunc assedatur in feodi-firma Jacobo Iunes de Dranye, solveñ in anuo

Jacobus Iunes de Dranye

FEODIFIRME DE STRATHBOLGY, viz. Dumbennand, Ryne, Drumdelgy, Rothwen, Botarie, solveñ in anno vii lib. vi s. viii d. monete.

Georgius Comes de Huntley

FEODIFIRME DE INNERKEYTHNE solveñ in anno iii lib. vi s. viii d.

Domina de Frendracht.

BARONIA DE KILMYLES ASSEDATUR IN FEODIFIRMA.

AWCHMONYE solveñ in anno v lib. viii s. x d. feodifirme, duos hedos.

Duncannus M'Gilleis

ESTER KILMYLES, WESTER KILMYLES, BALNAFARIE, ESTER ABREOQUHY, WESTER ABREOQUHY, KILQUHYNAN, cum molendino de Both, pifcaria de Nes vocata Fre-schot, solveñ in anno lxxviii lib. xvii s. iii d. ob. feodifirme.

Dominus Lovett

BOLLESCANE ET FOYAR solveñ in anno viii libras xiii s. viii d. feodifirme.

Heredes Willielmi Frazer

MONEAK solveñ in anno iij lib. vi s. viii d.

Dominus Lovett

KINTALLARTIE cum pifcaria de Eiſ solveñ in anno xl s.

Dominus Lovett

DURRIS solveñ in anno vi s. viii d.

TENEMENTUM Helene Flemyng infra burgum de Innernes solveñ in anno unam libram piperis.

Petrus Winchifter

TENEMENTUM Roberti Waus ibidem solveñ in anno unam libram piperis.

Jasparus Waus

BARONIA DE STRATHSPEY.

L/GANE, ARDINCHE cum crosta AUCHNAHANDECHT, AUCHNAHANGANE, WESTER DALTULIE, ESTER DALTULIE cum crosta de CARDELL, ARDULIE cum crosta ejusdem, ALLOQUHY, Pifcationes de Ardinche, Daltulie ester et wester, Alloquhy, Dreky, Callador, solveñ in anno lxvi lib. xviii s. iv d.

Johannes Grant dominus de Grant

ESTERELLOQUHY solveñ in anno xi lib. v s. iv d.

Idem Dominus Grant

Owirfinlarg alias Milracht, Midfindlarg, Nedderfinlarg, solveñ in anno xxii lib. xvi s. feodifirme.

Idem Joannes Grant de Fruychye

CARRAN solveñ in anno novem libras tres solidos quatuor denarios feodifirme.

Joannes Grant Roy

ADWY, CALLADOUR, TULLYCHAN, ADVOKIE, RURORE, solveñ in anno xxxii mareas monete cum decem bollis avenarum et tribus martis eustumalibus.

Heredes Joannis Grant de Ballandallacht

DALWEY CUM MOLENDINO solveñ in anno xx lib. monete cum una marta et duabus bollis avenarum.

Patricius Grant

WESTER ELCHIE cum molendino et pifearia ejusdem, *ferrie cobbill*, **KINCARDIE** cum pifearia super aquam de Spey, solveñ in anno xvi lib. ix d.

Jacobus Grant

KINCARDIN solveñ in anno xxvi s. viii d.

Baro ejusdem

ROTHEMURCUS solveñ in anno xvi lib.

Magister Georgius Gordoun

CROFTA DE KINGUSIE solveñ in anno xlyj s. viii d. monete.

Prior de Kingufye

BARONIA DE MOYMOIRE.

MOYMORE, MOYBEG, ALTNASLANACH, TULLOCHCLOWR, SLEACH, TULLOMACCARIE, cum molendino et brasina ejusdem, Rothwen et Innerin infra Baroniam de Arclach, solveñ in anno xx lib. xv s. iiiij d. et unum obolum.

Makintosche

RENTALE ECCLESiarum EPISCOPATUS MORAVIENSIS.

Normalle decime garbales Ecclesie de Dyk assedate pro pecunia viz. MERITOUN et Cowbin solveñ in anno xvi lib.

MAINS DE DARNEWAY, solveñ in anno iii lib. vi s. viii d.

GRANGEHILL, solveñ in anno iiiij lib. iii s. iiiij d.

ECCLESIA DE ROTHENAY, solven in anno xl lib.

ECCLESIA DE KEYTH, solveñ in anno iii^r xxxiii libras vi š. viii d. annuatim ad terminos sanctorum Servani et Martini in hyeme; terminatim ii^e lxxx merks.

Dominus Saltoun

ECCLESIA DE GRANTULIE ET DRUMDELGIE, solveñ in anno i^r lxxxij lib. vi š. viii d. ad terminos sanctorum Servani et Martini in hyeme; terminatim lxxxvij lib. xiii š. iv d.

Dominus de Grantulie

ECCLESIA DE WARLAW, solveñ in anno xl lib. ad terminos Inventionis sanete crucis vocat. *Beltane* et ad vineula saneti Petri vocat. *Lammes*.

Dominus Lowett

ECCLESIA DE RATHEMURCUS, solveñ in anno xiii lib. vi š. viii d. ad terminos Inventionis sanete crucis et Petri ad vineula.

Magister Georgius Gordoun

ECCLESIA DE DAVID, solveñ in anno xxxviii lib. xiii š. iv d. ad terminos Inventionis sanete crucis et Petri ad vineula; terminatim xix lib. vi š. viii d.

Baro Kilrawok et Johannes Ros

ECCLESIA DE TALARICE, solveñ in anno xxx lib. ad terminos Inventionis sanete crucis et Petri ad vineula.

ECCLESIA DE INNERELLIEN solveñ in anno xxx lib. xiii š. iv d.

Johannes Grant de Fruehquhy

CARTE QUEDAM ORIGINALES.

Carta de Innes.

- 1 Malcolmus Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre sue falutem . Sciatis me in feodo et hereditate dedisse Berowaldo flandrensi in provincia de Elgin Ineef et etherurecard per rectas earum divisas Tenendas fibi et heredibus suis de me et de heredibus meis hereditarie libere quiete in bosco in plano in campis pratis pascuis in moris et aquis Faciendo michi inde feruicium vnius militis in castello meo de Elgin . Preterea ei dono in burgo meo de Elgin vnum toftum plenarium tenendum simul cum predicto feodo suo ita libere et ita quiete sicut aliquis ex paribus suis liberius et quiecius tenet toftum suum . Testibus Willelmo Moraviensi episcopo sedis apostolice legato . Merlefvano filio Colbani . Willelmo filio frisgin . apud pert in natali domini proximo post concordiam Regis et fumerledi .

Tenet hoc tranfumptum cum originali carta in presentia Dominorum consilii pro tribunali fendentium producta lecta inspecta et diligenter examinata non cancellata suspecta aut vitiata collationatum et concordans cum eadem et de mandato Dominorum in hanc publicam tranfumpti formam propter vetustatem et fragilitatem originalis carte redactum et confectum . edicto publico ut moris est rite et legitime primitus prehabito . ut talis et tanta

fides huic transumpto temporibus affuturis adhibeatur qualis adhibenda est prelibate carte originali . Per me Gavinum episcopum Abirdonensem clericum rotulorum registri ac confilii supremi domini nostri Regis sub meis signo et subscriptione manuabus .

Gawinus Dunbar

Incipiunt carte ecclesie ac monasterij de Kinlos ex autographis pergamenis penes

Carta donationis Willelmi Regis totius terre de Burgin .

2 W. Dei gratia Rex Scottorum . episcopis . abbatibus . comitibus . baronibus . iusticijs . vicecomitibus . ministris et omnibus probis hominibus totius terre sue clericis et laicis salutem . Sciant presentes et futuri me pro salute anime mee et animarum predecessorum et heredum meorum dedisse et conceelisse et hac carta mea confirmasse Deo et ecclesie de Kinlos et monachis ibidem Deo servientibus totam terram illam de Burgin que est ex aquilonali parte vie mee regie que vadit de Fores versus Elgin . scilicet a rivulo de West qui est in exitu nemoris sicut via predicta vadit de Fores usque ad Elgin usque ad magnam silvam de Kelbuthac . et abinde de transverso usque ad divisas terre de Kinlos . Tenendam et possidendum in liberam et perpetuam elemosinam ita bene et plenarie et honorifice et ita libere et quiete ab omni servicio et exactione seculari sicut alias tenandrias et possessiones suas ad eandem ecclesiam perpetualiter pertinentes liberius quietius pleniuss et honorificius tenent . Testibus Matheo episcopo de Abredon . Andrea episcopo de Catenes . David fratre meo . Waltero de Bidun cancellario . Comite Dunecano . Comite Gilberto . Comite Malcolmo . Ricardo de Morevil Constabulario . Waltero filio Alani Dapifero . Waltero de Berkely . W. filio Frefekin . Petro de Polloc . apud Elgin .

Carta protectionis Ricardi episcopi Moravienfis .

3 Ricardus Dei gratia episcopus Moravie universis Christi fidelibus episcopatus Moravie tam clericis quam laicis salutem et divinam benedictionem .

Cura pastoralis nos ammonet et exhortatur et ex suscep^te administrationis debito provocamur religiosorum votis intendere et eos contra malignantium infultus quantum possumus communire. Illis autem specialius majori quadam prerogativa providere debemus qui nobis majori tenentur affectione annexi. et qui frequentius pro Christi nomine inter malivolas animas constituti tam in se quam in rebus suis vexationes sustinent et injurias. quo minus in ordine suscep^to ea qua deceret devotione Deo possent impendere famulatum. Dilectis itaque filijs nostris abbati et monachis de Kynlos cum omni devotione et dilectione in suis iustis petitionibus volentes adesse. tam eos quam eorum possessiones universas sub nostra suscipimus protectione. presenti scripto flatuentes ut omnibus libertatibus et commoditatibus quibus a prima fundatione a bone memorie David quondam Rege et Malcolmo et Willelmo regibus Scotie ejusdem David successoribus. alijs quoque qui eis intuitu religionis aliquid contulerunt. eos donatos esse confiterit libere eis uti licet et gaudere. Specialiter autem ex dono prenominati David Kynlos et Inuerlochethin per rectas divisas suas. terram quoque quam ipse Rex David eis perambulavit sicut rivulus descendit in Maffat et sicut maresia descendit ad nemus. et terram super quam Scottie molendinum stabat cum piscarijs et omnibus alijs ad predictam terram pertinentibus. et terram Eth quam Tvethel tenuit per easdem divisas per quas ipse tenuit. et unum rete in aqua de Eren. et boscum de Inche damin. Ex dono Malcolmi Regis unam fedem molendini super Maffat cum proxima landella duarum acrarum. et in landella de Burgin unam carucatam terre legitime mensuratam. et tria tosta unum in Elgin unum in Foreis unum in Innernis. Ex dono Regis Willelmi totam terram de Burgin que est ex aquilonali parte vie regie que vadit de Fores ad Elgin scilicet a rivulo versus occidentem qui est in exitu nemoris usque ad magnam silvam de Kelbuthach et abinde usque ad divisas terre de Kynlos. Et terram de Invereren quam Matheus episcopus de Aberdon et comes Dunecanus et Hugo clericus et W. filius Frefekin eis perambularunt. Et terram prepositure de Invereren sicut W. filius Frefekin et Petrus de Polloc eis perambularunt. et unum tostum in Eren. Ex dono Willelmi episcopi et concessione successorum ejus Felicis et Symonis episcoporum Moravie terram ecclesie de Burgin. Ex dono Alani Dapiferi quinque solidos de firma trium tostorum suorum scilicet de Elgin Fores et Invernus. Ex dono Petri de

Polloc tertiam partem de halech de Dundurcus et tertiam partem piscarie ejusdem halech in vita Petri et post deceffum ejus totam halech et totam piscariam . juxta tenorem cartarum a prenominatis fundatoribus eis conceffarum . eis auctoritate epifcopali confirmamus et prefentis scripti patrocinio communimus ut ab omni exactione conffituantur immunes tam in decimis quam in alijs juxta Romanorum Pontificum privilegia . favore ordinis eis super his univerſaliter indulto . Si quis hujus confeſſionis temerator extiterit indignationem Dei non immerito poterit formidare . Qui autem in libertatibus suis conservandis eis prefitterint patrocinium eternam in Chriftō remunerationem promittimus . Hujus confeſſionis et confirmationis testes fuit hij . T. Archidiaconus . Bricius W. Robertus de canus . Rogerus de Innernis . Symon clericus de Duffus . Lambertus per fona de Fores . Abraham de Lanemalbride . Walterus . Rogerus . capellani . Hugo clericus . W. filius Frefekin . Hugo filius ejus . Petrus de Polloc Michael de [Wemys ?]

Carta confirmationis Regis Alexandri II. terre de Burgyn .

4 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis salutem . Sciant prefentes et futuri me dediffe et confeſſisse et hac carta mea confirmanſe Deo et beate Marie et monachis de Kinlos ibidem Deo fervientibus et servituis terram de Burgyn quam comes Malcolmus de Fif et Gillebertus archidiaconus Moravie et Andreas filius Wilhelmi Frefekin et Archibaldus de Dufhus et Alexander et Henricus fratres Bricij epifcopi Moraviensis et alij probi homines mei eiusdem monachis per preceptum meum perambulaverunt et per easdem divifas per quas eiusdem monachis terram illam tradiderunt . felicet a magna queru in Malevin quam predictus comes Malcolmus primo fecit cruce signari usque ad Rune Pictorum et inde usque ad Tubernacrumkel et inde per ficum usque ad Tubernafein et inde usque ad Runetwethel et inde per rivulum qui currit per maresiam usque ad vadum quod dicitur Blakeford quod est inter Burgyn et Ulern . Tenendam in puram et perpetuam elemosinam per predictas divifas et cum omnibus justis pertinencij suis ita libere quiete plenarie et honorifice sicut alias terras suas tenent de dono antecofforum

meorum . Testibus Willemo de Boscho cancellario . Adam et Roberto capellanis . Waltero de Lindefsey . David Marifallo . Johanne Giffard . Thoma de Strivelin clerico . Johanne de Haya . Apud Edenburg septimo die Decembris anno gratie millesimo ducentesimo vicefuno primo .

Interpretatio nonnullorum terminorum presentis carte de Burgye ex autographo pergameno affuto .

Tubernaerumkel . ane well with ane thrawin mowth or ane easlin well or ane crwik in it .
 Tubernafeyne of the grett or kemppis men callit ffenis is ane well .
 Rune Pictorum the carne of the Pethis or the Pechts feildis .
 Malith the brow of ane hill .

Carta confirmationis Regis Alexandri II. donationum predecessorum et aliorum ecclesie de Kinlos et monachis factarum .

- 5 Alexander Dei gratia Rex Scottorum episcopis abbatibus comitibus baronibus justiciarijs vicecomitibus ministris et omnibus probis hominibus totius terre sue clericis et laicis salutem . Sciant prefentes et futuri nos concessisse et hac carta nostra confirmasse Deo et ecclesie Sancte Marie de Kinlos et monachis ibidem Deo fervientibus et servituis omnes terras et tenementa et redditus eis a predecessoribus nostris et alijs datoribus rationabiliter data et concessa . videlicet ex donatione pie recordationis Regis David Kinlos et Innerlochketin per rectas divisas suas in bosco et plano in pratis et pascuis in aquis et piscarijs et omnibus alijs ad predictas terras juste pertinentibus . et preterea terram quam ipse Rex David perambulavit sicut rivulus descendit in Maffath et sicut marefia descendit ad nemus . et terram super quam stabat Scoticum molendinum cum piscarijs et omnibus alijs pertinentijs suis . ex dono etiam ejusdem terram Heth quam Twothel tenuit per easdem divisas per quas ipse tenuit in bosco et piano et aquis . et unum rete in aqua de Eren simul cum burgenibus de Foreis . et boscum de Inche damin per easdem divisas per quas ipse Rex David eis ostendit coram episcopo Katanensi et alijs probis hominibus suis .

Preterea ex dono pie memorie Regis Malcolmi unam sedem molendini super Maffath cum proxima landella duarum acrarum · et in landella de Burgyn unam carucatam terre legittime mensurata · et ex dono ejusdem tria tosta scilicet unum in Innernis unum in Foreis et unum in Elgin · Et ex dono Alani filij Walteri Dapiferi illos quinque solidos quos ipse de firma trium tostorum suorum de Elgin Foreis et Innirnis eis dedit · Et ex dono Walteri Murdach et affensu Murielis sponse sue totam illam partem terre de Halech de Dundureus quam proprijs manibus et sumptibus excoluerunt anno et die quo Petrus de Polloch fuit vivus et mortuus per easdem divisas per quas tunc tenuerunt · Et de incremento illam particulam terre quam Johannes de Haftingis et dictus Walterus Murdach et alij probi homines eiusdem monachis assignaverunt cum pastura in carta dicti Walteri Murdach super hoc confecta plenius expressa · Et ex dono Roberti Corbeth tres bovatas terre inter ecclesiam de Gamerin et Trup juxta mare scilicet Lethenoth per rectas divisas suas cum communis pastura et omnibus alijs aisiamenti ad predictam terram iuste pertinentibus · Preterea ex donatione domini Willelmi Regis patris nostri totam terram illam in Burgin que est ex aquilonali parte vie regie que vadit de Foreis versus Elgin per divisas contentas in carta predicti domini Regis Willelmi · Et terram illam de Invereren quam Matheus Aberdonensis episcopus et comes Dunecanus de Fif et Hugo clericus predicti domini Regis et Willelmus filius Frefekin eis perambulaverunt per easdem divisas per quas ipsi terram illam eis perambulaverunt · Et terram prepositure de Invereren sicut Willelmus filius Frefekin et Petrus de Polloch illam eis perambulaverunt · its tamen quod retinemus ad opus nostrum piscarias omnes illius terre et duas acras cum piscarijs · Et preterea unum tostum in Eren · unum in Aberdon · unum in Banef · unum in Berewych · unum in Strivelin · unum in Perth · unum in Munros · ita ut homines eorum super ipsa tosta manentes liberi sint et quieti ab omnibus auxilijs servicijs confuetudinibus et exactionibus secularibus ad nos pertinentibus per servicium quod eis facere debent · Et preterea ex dono ejusdem domini Regis Willelmi Strathilif per rectas divisas suas et cum omnibus iustis pertinentijs suis · Item ex dono David filij comitis Dunecani de Fif totam illam partem terre de Belach de qua inter ipsorum David et monachos nominatos quondam fuit contraversia per divisas in carta predicti David expressas · Quare volumus ut prefati monachi omnia pre-

scripta in liberam et perpetuam elemosinam teneant et possideant ita libere et quiete plenarie et honorifice sicut aliqui viri religiosi Cisterciensis ordinis in tota terra nostra elemosinas suas liberius quietius plenius et honorificentius tenent et possident sicut carte datorum testantur . falvo tamen servizio nostro de terris de quibus servicium habere debemus . sicut carte et confirmatio domini Regis Willelmi patris nostri inde facte testantur et confirmant . Testibus Thoma de Strivelin cancellario domini Regis . Willelmo Cumyn comite de Buchan justificario Scotie . Rogero de Quinci . Henrico de Strivelin filio comitis David . Waltero Cumin . Willelmo de Brus . Alexandro de Seton . Michaelo Scoto . apud Seconam duodecimo die Februarij anno regni nostri duodecimo .

Compositio inter Andream episcopum Moraviensem et Robertum Hod .

- 6 Notum fit omnibus ad quos prefens scriptum pervenerit quod cum inter Andream episcopum Moraviensem et capitulum Moraviense ex parte una et Robertum Hode et Matildam sponsam ejus ex altera controversia verteretur super manorio de Lamanbrid cum pertinentiis suis coram judicibus a domino Papa delegatis scilicet Abbe de Der . Decano et Archidiacono Aberdonensi . illustri Rege Scotorum Alexandro prohibente et afferente predictum manerium suam esse baroniam et ideo de ipso in curia Regia et non ecclesiastica debere litigari . tandem post multas altercationes . ipso Rege mediante . predicta causa per transactionem hujusmodi finaliter est sopia . scilicet quod predictus Episcopus pro se et successoribus suis et capitulum Moraviense pro se et fibi successuris in posterum liti predicte renunciaverunt in perpetuum et predicto .R. et .M. sponse ejus et heredibus suis quietum clamaverunt in perpetuum totum clamatum suum et totum jus quod se dicebant habere in predicto manorio de Lamanbrid cum suis pertinentiis omnibus . excepta ecclesia ejusdem manerii et una denuo terre ad eandem ecclesiam pertinente . Predictus vero .R. Hod et .M. sponsa ejus pro hac quieta clamatione nomine transactionis dederunt episcopatu Mora viensi et mense episcoporum Moravensium et assignaverunt in puram et perpetuam elemosinam unam denuo terre que appellatur Petnaffare per duas rectas divisas et cum omnibus justis pertinentiis suis . cum tota terra que est inter rivulum qui appellatur Granufke et aqua que descendit de

lacu Lochlyn sicut predictus rivulus descendit in predictam aquam · et inde inter fabricam et mansos qui sunt in terra eadem usque ad aquam molendini et sursum per eandem aquam usque ad predictum lacum · et inde per sicut proximum usque ad predictum rivulum · hanc igitur terram per divisas prenominatas et predictam dauach scilicet Petinfare per suas rectas divisas et cum omnibus iustis pertinentiis suis ex dono et concessione predictorum · R· et ·M· sponse sue nomine transfactionis facta predictus episcopus et successores sui in perpetuum habebunt libere quiete et plenarie et honorifice in puram et perpetuam elemosinam et quietam ab omni exactione et servitio cum communi pasta et omnibus communibus aysiamentis totius manerii predicti quantum pertinet ad tantam terram · salvis dicto ·R· et ·M· sponse ejus et heredibus suis molendino suo cum aqua eiusdem molendini et fabrica predicta et bracina sua que non est infra terminos prenominatos · Predictus etiam ·R· Hode et ·M· sponsa ejus et heredes sui warantizabunt perpetuo predictas terras per suas rectas divisas cum omnibus iustis pertinentiis suis cum predictis pasta et aysiamentis libertatibus et immunitatibus predicto Episcopo et omnibus successoribus suis · necnon et easdem terras acquietabunt perpetuo contra dominum Regem et omnes homines de omnibus exactionibus et servitiis · Idem autem ·R· et ·M· sponsa ejus obligaverunt se et heredes suos ad supradicta omnia perpetualiter observanda · Et super hiis firmiter et fideliter atque finaliter tenendis tam pro se quam pro heredibus suis corporale prefliterunt jurementum · Predictus vero Episcopus pro se et successoribus suis et capitulum Moravense pro se et fibi successuris in posterum promiserunt in verbo veritatis predicto ·R· et heredibus suis super residuo predicti manerii de Lamanbride de nullo unquam tempore ab eis vel per illos questionem fore movendum · In premissorum autem firmum et indubitabile testimonium ei parti hujus scripture in modum cyrographi confecte que apud predictos ·R· et ·M· sponsam ejus et heredes suos extitit apposita sunt sigilla predicti Episcopi et capitulo Moravie cum subscriptionibus eorundem · Illi vero parti que est penes predictum Episcopum Moraviensem et capitulum sigillum illustris Regis Scotorum Alexandri et predicti ·R· Hod appenduntur · Testibus Waltero Glasguensi episcopo · Gylberto Katanensi episcopo · Alano de Gykelles Wyck' Conf' · [Alano de Galweya Constabulario?] Malcolmo comite de Fys · Willelmo Cumyn de Bucham · Roberto comite de Straheryn · Waltero dapifero domini Regis · Henrico de Baylloyl

camerario domini Regis · Ingraham de Bayllol · Waltero Gyffard · Johanne de Macuswel · Waltero Cumyn clerico domini Regis · et multis aliis · Actum anno gratie o⁹.cc⁹.xxv⁹.

Carta de Lamabride ·

- 7 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Malcolmus de Moravia miles eternam in Domino salutem · Noverit universitas vestra me dedisse concessisse et hac presenti carta mea confirmasse Willelmo de Moravia filio meo totam terram meam de Lamabride pro homagio et fernicio suo cum omnibus justis pertinentiis suis · Tenendam et habendam sibi et heredibus suis de me et heredibus meis in feodo et hereditate libere quiete plenarie et honorifice in bosco et plano in pratis et pascuis in moris et marisiis in stagnis et molendinis viis et femitis feris et avibus in aquis et piscariis et in omnibus aliis aisiamentis et libertatibus ad dictam terram pertinentibus vel aliquo tempore pertinere valentibus adeo libere et quiete sicut ego dictam terram de domino Rege teneo vel possedeo · Reddendo inde annuatim ipse et heredes sui mihi et heredibus meis vnum par cirothecarum albarum vel vnum denarium ad Pentecosten pro omni seruicio seculari exactione et demanda · faciendo domino regi diuidium seruicium vnius militis et forinfecum Scoticum quantum ad dictam terram pertinet · Volo etiam et concedo ut dictus .W. et heredes sui mihi et heredibus meis nomine relevie tres marcas argenti solvant cum easus warde et relevie advenerit et ut fint quieti ab omnibus wardis et releviis pro dictis tribus mercis · Volo etiam et concedo pro me et heredibus meis quod dictus .W. aut heredes sui nullam fectam curie faciant ad me vel ad heredes meos pertinentem extra tenementum de Lamabride · Ego vero et heredes mei dicto Willelmo et heredibus suis dictam terram contra omnes homines et seminas acquietabimus warantizabimus et defendemus imperpetuum · In cuins rei testimonium presenti scripto sigillum meum apposui · Hiis testibus venerabili patri domino ·A· Dei gratia episcopo Moravieni · domino .W. priore de Hurchard · dominis Gilberto de Glencherue · Willelmo de Haya de Lochorwill et Michaele de Wemys militibus · Eugenio Thano de Rothnoych · Willelmo de Doles · Willelmo Wyfman · Johanne de Pethindreich · et multis aliis ·

Carta de Culnacloych et de Ruthtrelen .

- 8 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Johannes de Moravia filius domini Malcolmi de Moravia salutem eternam in Domino . Noverit universitas vestra me dedisse concessisse et hac presenti carta mea confirmasse domino Willelmo de Moravia fratri meo pro homagio et seruicio suo totas terras meas de Culnacloyth et de Ruthtrelen in Strathbolgy quas teneo de domino Willelmo Comite Suthirlandie per rectas divisas suas cum omnibus iustis pertinenciis suis libertatibus et ayfiamentis ad dictas terras spectantibus vel aliquo tempore spectare valentibus . Tenendas et habendas dicto domino Willelmo de Moravia et heredibus suis de me et heredibus meis in feodo et hereditate libere quiete pacifice et honorifice in bofco et plano in pratis et pascuis in viis et femitis in moris et maresiis in aquis et piscariis in feris et avibus in flangnis et molendinis . Reddendo inde ipse et heredes sui vel affignati mihi et heredibus meis vnum par cyrotectarum et vnum denarium ad pascha et faciendo forinsecum seruicium Scoticanum domini Regis quantum pertinet ad dictas terras . Volo etiam et concedo ut dictus dominus Willelmus de Moravia et heredes sui vel affignati quieti sint ab omnimodis factis curiarum ad me et heredes meos pertinentibus . Et si affignati dicti domini Willelmi fratris mei non habeant faifinam in dictas terras de Culnacloyth et Ruthtrelen ante mortem dicti domini Willelmi de Moravia volo quod non sit prejudicium dictis affignatis qui habeant et teneant predictas terras de me et heredibus meis sicut in plenariam faifinam ante defessum dicti domini Willelmi prefuerint fine aliqua contradictione vel impedimento mei vel heredum meorum . Ego vero Johannes et heredes mei omnes predictas terras ut prescriptum est predicto domino Willelmo et heredibus suis vel affignatis contra omnes homines et feminas in perpetuum warandizabimus acquietabimus et defendemus . In cuius rei testimonium presenti scripto sigillum meum appofui . Hiis testibus domino Willelmo comite de Ros domino Willelmo comite Suthirlandie Johanne de Strivelyn et domino Willelmo de Dolays militibus dompno Willelmo priore de Hurchard domino Symone priore de Plufchardy Adam de Moravia Willelmo de Lectona et multis aliis .

Carta de Dundovan et Pethver .

9 Omnibus ad quos littere iste pervenerint Malisius comes de Stratheryn salutem . Sciant tam presentes quam futuri me dedisse concessisse et hac carta mea confirmasse Willelmo de Moravia filio domini Malcolm de Moravia totas terras meas de Dundovan et de Pethuer per omnes rectas divisas suas cum omnibus justis pertinentiis suis in bosco et plano · in pratis et pascuis · in moris et maresiis · in flangnis et aquis · in piscariis et molendinis · in petariis et omnibus aliis aysfiamentis ad predictas terras juste pertinentibus · pro homagio et servicio suo · Tenendas sibi et heredibus suis de me et heredibus meis in feodo et hereditate libere et quiete plenarie et honorifice sicut liberius quietius plenarius honorificentius aliquis comes in toto regno Scotie dare vel concedere potest · Solvendo inde annuatim mihi et heredibus meis a fe et heredibus suis quatuor marcas argenti ad duos anni terminos videlicet duas marcas ad pentecosten et duas marcas ad festum Sancti Martini in hyempme pro omni exactione seculari · salvo forinfeco servicio domini Regis quantum ad dictas terras pertinet · et salvafecta curie mee · Ego vero Malisius comes de Stratheren et heredes mei dictas terras ut suprascriptum est dicto Willelmo de Moravia et heredibus suis contra omnes homines et feminas warantizabimus acquietabimus et defendemus in perpetuum · In cuius rei testimonium sigillum meum presentibus litteris est appositum · Hiis testibus · domino Hugone priore de Insula missarum · domino Nicholao rectore ecclesie de Cref · domino Eugenio rectore ecclesie de Kyndrumyn · Duncano filio Fergus · Malcolmo de Glendochred · et multis aliis ·

Carta de Tulichbardene .

10 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre sue salutem . Sciant presentes et futuri nos concessisse et hac carta nostra confirmasse donationem illam quam Robertus comes de Stradfern fecit Conghal filio Donecan filij Malisi pro homagio et servicio suo de villa illa de Catherlauenach que dicitur Tulichbardene · Tenenda et habenda

eidem Conghal et heredibus suis quos de Ada filia Radulf sponsa sua haberuit de predicto .R. comite et heredibus suis in feodo et hereditate per rectas divisas suas et cum omnibus iustis pertinentiis suis ita libere quiete plenarie et honorifice sicut carta dicti .R. comitis inde predicto Conghal plenius confecta iuste testatur . salvo servicio nostro . Testibus W. episcopo Glasguensi cancellario . A. Abbate de Melros . A. Abbate de Cupro . H. Abbatte de Sancta Cruce . H. de Strivelin filio comitis David . Willelmo de Breylyn . Eymer de Maccuswel . R. filio Glay . apud Schon tertio die Aprilis anno regni Domini Regis vicefimo .

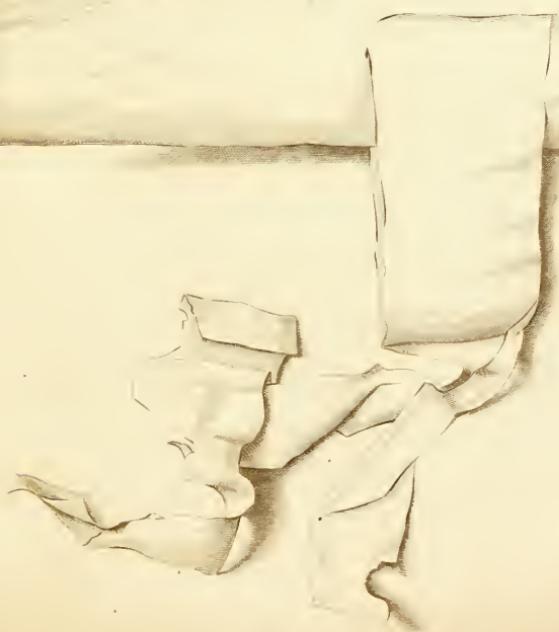
Carta de Kintefak .

- 11 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre sue salutem . Sciant presentes et futuri nos tradidisse ad feodofirmam Ricardo de Moravia magnam Kyncoreth et parvam Kynteffoch . Tenendas et habendas eidem Ricardo et heredibus suis de nobis et heredibus nostris ad perpetuam firmam libere quiete . reddendo annuatim pro magna Kyncoreth quatuor libras et quatuor solidos . et pro parva Kynteffoch quatuor celdras boni brasei et duodecim solidos . et sequendo molendinum nostrum de Fores . Et ita quietus erit dictus Ricardus de omnibus frithelagiis et hostiariis . Testibus Waltero filio Alani senescallo Justiciario Scocie . Waltero Cumyn comite de Meneteth . M. comite de Anegus . Alano Hostiario . Waltero Byset . David Marscallo . Waltero de Dufhus . Waltero de Petyn . M. de monte alto . apud Fores vicefimo tertio die Julij anno regni Domini Regis vicefimo secundo .

Kyncardyn .

- 12 Sciant omnes tam presentes quam futuri quod Ego Malisius comes Strahern dedi concessi et hac presenti carta mea confirmavi Amabilie forori mee ad ipsam caritandam totam terram de Kynkardyn in Kather leuenas que est juxta Hucterhardouer fine aliquo retinemento . In bosco . in plano . in pratis . in pascuis . in moris et mariscis . In flangnis et molendinis per

Mer. De gratia Regis Scott. Omnes; probos homines; socii Regis sine finis. Sciant
presentes et fugiens credidisse ad fedem suam Ricardum. De moribus anglorum et regnorum
et prius Regis Ricardi. Tenet. et habet. idem Ricardus. et heredes eius de nobis et
heredibus suis ad premium fratrum libere. quiete. reddendo dominatum per legem regnorum.
Quatuor Libras. et quietuer solidos. Et per post Regis Ricardi: Quatuor Libras boni Brasii et
Dudicam solidos. Et secundo molendinum tunica de furo. Et terti quicunque est dux Ricardus. de
omnibus fratribus et hostiis. Testibus. &c. filio illarum senescal. Justus. &c. &c. Vale.
Emper. Comit. de genere. &c. Comit. de Lusignan. Brasii. Brasii. Bifurc. Dand
Marfallo. Walter. de Suffol. Walter. de Pecyn. &c. de quiete alto apud furo
Coronatio suo die Iulij. Ann. Regi. Domini Regis vice regis secundo.

In depon
G. B. P. M. 1572

omnes rectas diuinas suas et cum omnibus libertatibus aysfamentis et cum omnibus aliis justis pertinentiis ad dictam terram pertinentibus · tenendam et habendam dictae Amabilie et heredibus suis de corpore suo exequuntibus de me et heredibus meis imperpetuum ita libere et quiete plenarie et honorifice ab omni feculari actione et demanda sicut aliquod coartagium in toto rengno Scotie liberius quietius plenius et honorificencius ab aliquo comite uel barone tenetur et pollidetur · Faciendo inde forissecum seruicium domini Regis quantum pertinet ad illam terram · et Ego vero dictus Malisius comes Strahern et heredes mei dictam terram de Kynecardyn ut predictum est dictae Amabilie forori mee et heredibus suis de corpore suo exequuntibus contra omnes homines et feminas warantizabimus acquietabimus et imperpetuum defendemus · Et ut hec mea donatio et concessio et presentis carte nce confirmatio rata et stabilis permaneat huic scripto sigillum meum apposui · Hiis Testibus · domino Alexandro Comyn comite de Buchan tunc Justiciariorum Scotie · domino Freskyno de Moravia · domino Johanne de Dundemor · domino Reginaldo le Chen · domino Roberto de Walhopp · domino Macolmo de Moravia · domino W. de Ramesey · domino Johanne de Wemes · militibus · Johanne de Kindeloch · Radulfo de [La]scles · et aliis ·

Carta de Tulibardyn ·

- 13 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum visuris vel audituris Muriella quondam filia Coneuall filii Duncanii salutem eternam in domino · Sciant presentes et futuri me in libera viduitate mea die Jovis proxima ante festum apostolorum Symonis et Jude anno Domini millesimo duecentesimo octogesimo quarto dedisse concessisse et hac presenti carta mea confirmasse domino Willelmo de Moravia militi filio domini Malcolmi de Moravia militis totam terram meam de Tulibardyn me et heredes meos quounque jure in perpetuum contingentem · et Ade filie mee sponse dicti domini Willelmi de Moravia · per rectas divinas suas et cum omnibus justis pertinentiis suis · Tenendam et habendam predicto domino Willelmo de Moravia et prefate Ade sponse sue et heredibus dictae Ade de me et heredibus meis in feodo et hereditate per rectas divinas suas et cum justis pertinentiis suis · libere et quiete · pacifice et honorifice · plenarie et integre · in bosco et plano · in

terris et aquis · in pratis et pascuis · in moris et maresis · in viis et femitis · in flagnis et molendinis · in piscariis · feris et avibus · et cum omnibus aliis libertatibus et aysiamentis ad dictam terram pertinentibus vel de jure aliquo tempore pertinere valentibus · Faciendo inde predicti dominus Willelmus et Ada sponsa sua et heredes dictae Ade forinsecum servicium domino Comiti de Stradfern quantum ad dictam terram pertinet scilicet servicium Scoticanum *. Reddendo etiam annuatim domino comiti de Stradfern duodecim denarios argenti de predicta terra et michi et heredibus meis predicti dominus Willelmus et Ada sponsa sua filia mea et heredes dictae Ade unum denarium argenti annuatim ad Pentecostem pro omni servicio seculari · consuetudine · exactione et demanda · ita quod dicti dominus Willelmus de Moravia et Ada sponsa sua filia mea et heredes dictae Ade liberi erunt et quieti ab omnibus fectis curie et wardis et releviis et auxiliis que a me et heredibus meis exigi poterunt · pro dicto denario prefato termino perfolvendo · Ego vero Muriella et heredes mei totam predictam terram de Tulibardyn sepedicto domino Willelmo de Moravia et Ade sponse sue filie mee et heredibus dictae Ade contra omnes homines et feminas warantizabimus · acquietabimus in perpetuum et defendemus · In cuius rei testimonium presenti scripto sigillum meum appensum est · Hiis testibus · domino Malisio comite de Stradfern · dominis Patricio de Graham et Willelmo de Rotheuen militibus · domino Hugone Dei gratia abbate de Insula missarum · domino Nicholao rectore ecclesie de Creff · domino Beda rectore ecclesie de Muyethe · Duncano de Buchfuder · Malcolmo de Glendochrad · Colino filio Gilleglas · et multis aliis .

Confirmatio Henrici filii Malisi .

14. Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Henricus filius quondam domini Malisi senescalii de Stratheren eternam in Domino salutem · Noverit

* In altera carta ejusdem donatoris in ceteris omnibus huic carte simili hic interponitur :—
et fectam curie dicti domini Comitis · Et licebit predicto domino Willelmo de Moravia et prefate Ade sponse sue et heredibus dictae Ade predictam terram ut prescriptum est de domino Comite de Stradfern in capite tenere quando dicto domino Comiti et dicto Willelmo de Moravia et prefate Ade sponse sue et heredibus dictae Ade placuerit fine aliqua contradictione vel impedimento mei vel heredum meorum. Reddendo, &c.

universitas vestra me confirmasse pro me et heredibus meis illam donationem quam domina Muriella mater mea filia Connnewall dedit et concessit domino Willelmo de Moravia filio domini Malcolmi de Moravia et Ade filie dictae domine Murielle forori mee terre de Tulibarden secundum tenorem carte quam dictus dominus Willelmus et Ada foror mea habent de predicta domina Muriella matre mea . Et ad majorem hujus rei securitatem fideliter observandam pro me et heredibus meis ut hic mea confirmatione firma permaneat et stabilis in perpetuum huic scripto sigillum meum apposui et in plena curia domini Malissi comitis de Stratheren tenta apud Dunfally die Martis in vigilia Omnium Sanctorum anno gratie millesimo ducentesimo octogesimo quarto totum jus meum de dicta terra domino Willelmo de Moravia et Ade forori mee et heredibus suis in perpetuum quietum clamavi . Hiis testibus . domino Hugone Dei gratia abate de Insula missarum . domino Ada de Blare milite . domino Nicholao rectore ecclesie de Cref . magistro Ricardo de Strivelyn . Roberto de Stratheren fratre comitis . Duncano de Buchfuder . Malcolmo de Glendoehryth . Colino filio Gilleglasfe . Malisio m' Duf . Alano de Kynbuc . Monach mac Alpy . et multis aliis .

Quieta clamatio Marie reliete Eugenii .

- 15 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum vifuris [vel] audituris Maria relieta quondam Eugenij filij Coning eternam in Domino salutem . Cum per mortuam conscientie mente et animo intellexerim me in legitima viduitate mea constitutam contra Deum et justiciam graviter deliquisse injuste vexando dominum Willelum de Moravia militem filium domini Malcolmi de Moravia militis contra scripta et convenciones inter ipsum et me tempore dicti Eugenij mariti mei de assenu et confensu meo super medietate orientali tocius ville de Tulybardin consecutas . volendo ratione dicti delicti mei predicto domino Willelmo et suis in parte satissimacere . volo et concedo pro me et heredibus meis neconon et presenti scripto meo confirmo in libera potestate viduitatis mee quod dictus dominus Willelmus de Moravia et heredes sui seu assignati totam predictam medietatem orientalem terre de Tillibardyn in perpetuum ad feodifirmam teneant et possideant . Tenendam

et habendam eidem Willelmo et heredibus suis seu suis assignatis de me et heredibus meis seu assignatis adeo libere quiete plenarie et honorifice cum omnibus libertatibus pertinenciis et aysiamentis tam nominatis quam non nominatis sicut ego aliquo juris titulo predictam medietatem terre Tillibardyn liberius quiecius aut honorificencius tenui vel aliquo tempore tenere potui. Reddendo inde annuatim mibi et heredibus meis seu assignatis duodecim marcas bonorum et legalium sterlingorum ad quatuor anni terminos videlicet tres marcas ad Pentecosten et tres marcas ad festum Sancti Petri ad vincula et tres marcas ad festum Sancti Martini in yeme et tres marcas ad festum purificacionis beate Marie Virginis pro omni seruicio seculari exacione et demanda que a me et heredibus meis aut assignatis imperpetuum de predicta terra exigi poterunt. Faciendo inde seruicium Scoticanum sorinsecum de dicta terra legitime debitum et fectam curie domini Comitis de Strathern. et reddendo dicto domino Comiti de Stratheren annuatim duodecim denarios bonorum et legalium sterlingorum et abbathie de insula missarum annuatim sex solidos et octo denarios bonorum et legalium sterlingorum. Volo etiam et concedo pro me et heredibus meis seu assignatis quod licet dicto domino Willelmo et heredibus suis seu assignatis quandounque voluerit seu voluerint et poterit seu poterint totam dictam medietatem terre de Tulybardyn cum pertinenciis fine contradictione mei aut heredum meorum aut assignatorum de predicto domino Comite de Stratheren et heredibus suis imperpetuum in capite tenere et possidere. Volo insuper et concedo pro me et heredibus meis seu assignatis quod si contingat predictum dominum Willelmum de Moravia ante dominam Adam sponsam suam neptem meam in fata decidere quod totam dictam medietatem terre de Tulibardyn in omnibus et per omnia sicut scriptum est suo perpetuo teneat et possideat. Ego vero predicta Maria et heredes mei totam dictam medietatem orientalem terre de Tulibardyn me jure hereditario contingentem dicto domino Willelmo et heredibus suis seu assignatis contra omnes homines et feminas imperpetuum warantizabimus acquietabimus et defendebimus. et ad hec omnia et singula premissa fideliter observanda fidem meam tactis facrofancis ewangeliis prefitti corporalem. In cuius rei testimonium sigillum meum presentibus appofui. et quia sigillum meum non satis est notum sigillum officialitatis domini Willelmi Dei gratia episcopi Dunblanensis unacum figillo Johannis filij Ricardi tunc temporis constabularij de Perth

presenti scripto apponi procuravi . Hiis testibus . magistro Symone Belle
perpetuo vicario de Strivelyn . domino Douenaldo priore de Mothil .
domino Clemente capellano decano Christianitatis de Strathern . dominis
Nevino et Andrea capellanis . Rogero de Laffelis clero . Malcolmo de
Kynros . Haldano judice . Monach macAlpy . Hugone de Erthe . Ran-
dulpho Methsenne . Johanne filio presbiteri burgensi de Huchterardor . et
multis aliis .

Carta de Dalrewach .

- 16 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Andreas de Dalrewach filius
Yfaac mac elibarn salutem eternam in Domino . Sciant presentes et futuri
me dedisse concessisse et hoc prefenti scripto confirmasse domino Willelmo
de Moravia militi filio domini Malcolmi de Moravia militis et heredibus
fuis et assignatis totam terram de Dalrewach me quocunque jure vel quo-
cunque tempore in perpetuum contingentem per rectas divisas suas et cum
omnibus iustis pertinenciis suis . Tenendam et habendam dicto domino Wil-
lelmo de Moravia et heredibus suis vel assignatis de me et heredibus meis
in feodo et hereditate per rectas divisas suas et cum omnibus iustis perti-
nenciis suis libere et quiete . pacifice et honorifice . plenarie et integre . in
bosco et plano . in terris et aquis . in pratis et pascuis . in moris et maresiis .
in viis et femitis . in flagnis et molendinis . in piscariis . in feris et avibus . et
cum omnibus libertatibus et aliis ayfiamentis dictam terram pertinentibus vel
aliquo tempore pertinere valentibus . Faciendo inde predictus dominus Wil-
lelmus et heredes fui vel assignati forinsecum feruicium domino Comiti de
Stratheren quantum pertinet ad dictam terram scilicet feruicium Scotica-
num . Et licebit dicto domino Willelmo de Moravia et heredibus suis seu
assignatis predictam terram ut prescriptum est de domino Comite de Stratheren
in capite tenere quando dicto domino Comiti et dicto domino Wil-
lelmo de Moravia et heredibus suis seu assignatis placuerit fine aliqua
contradicione vel impedimento mei sive heredium meorum . Reddendo inde
annuatim ipse dominus Willelmus de Moravia et heredes fui vel assignati
domino Comiti de Stratheren unum par fotularium laqueatorum ad pasca
et mihi et heredibus meis unum denarium ad Pentecosten pro omni secu-
lari feruicio exactione et demanda . ita quod predictus dominus Willelmus

de Moravia et heredes sui vel assignati liberi fint ab omnibus factis curie wardis et releviis et auxiliis que a me et heredibus meis aliquo tempore exigi poterunt pro predicto denario presato termino annuatim perfolvendo. In cuius rei testimonium presenti scripto sigillum meum apposui . et quia sigillum meum non est satis notum sigillum venerabilis patris domini Wilhelmi Dei gratia Dunblanensis episcopi presenti scripto ad instanciam meam apponi procuravi . Hiis testibus . domino Hugone abate de insula missarum . domino Johanne abate de Chambuskyneth . magistro Thoma decano Dunblanensi . domino Willelmo de Rothewan . domino David de Berkeley . militibus . Alano de Kynbuc . Colino filio Gylleglasse . Monach macAlpy . domino Michaele capellano . Malcolmo de Wteradore clero . et multis aliis .

Quieta clamatio Comitis .

- 17 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Maleficius comes de Stradhern eternam in Domino salutem . Noverit vniuersitas vestra quod concedimus pro nobis et heredibus nostris quod non habeamus jus habendi neque pretendi aliquod seruicium de domino Willelmo de Moravia nisi forinsecum seruicium Scoticum domini Regis in quo nobis tenetur de terris quas de nobis tenet . Et fecursum ac auxilium quod nobis in defensione regni per potentiam suam armigerorum equorum et armorum fecit ex libera voluntate sua nobis ex mutuo concessit . Quare volumus et concedimus per prefens scriptum pro nobis et heredibus nostris quod illud auxilium non sit prejudicium dicto domino Willelmo de Moravia nec heredibus suis in posterum . In cuius rei testimonium presenti scripto sigillum nostrum apposuimus . Datum apud Mothyl die martis proxima post octobas festi purificationis beate Marie virginis anno gratie m° cc° . nonagesimo septimo .

Carta de Tulibardyn data Willelmo filio Andree de Moravia .

- 18 Omnibus hanc cartam visuris vel audituris Malifius comes de Strathern salutem in Domino sempiternam . Sciatis nos dedisse concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse Willelmo de Moravia filio Andree de Moravia

Centurionem et se ostendebat. Tunc huiusmodi se dicit et quod non est posse esse. sed quod in Comitatu
neque in rebus utrumque hominem esse certum. Quicquid vero deponitur quod non est de
rebus utrumque certum. Non potest certum esse nisi sit de rebus utrumque certis. Non potest
de rebus utrumque certis esse nisi sit de rebus utrumque certis. Non potest de rebus utrumque
certis esse nisi sit de rebus utrumque certis. Non potest de rebus utrumque certis esse nisi sit de
rebus utrumque certis. Non potest de rebus utrumque certis esse nisi sit de rebus utrumque certis.

Exclusum. Exclusum. Exclusum.

de Tulibardy totam terram de Tulibardy cum pertinenciis infra comitatum nostrum de Strathern que fuit domine Ade de Moravia sponse quondam domini Willelmi de Moravia de Tulibardy militis et quam dicta domina Ada nuper nobis per fustum et baculum furfum reddidit et resignavit et pro fe et heredibus suis omnino quietam clamauit imperpetuum . Tenendam et habendam prefato Willelmo et heredibus suis de nobis et heredibus nostris in feodo et hereditate per omnes rectas metas et divisas suas adeo libere quiete plenarie et honorifice cum omnibus libertatibus commoditatibus aishamenti et justis pertinenciis suis sicut prefata domina Ada dictam terram de Tulibardy cum pertinenciis liberius quiecius plenius et honorificenter aliquo tempore tenuit et possedit . Faciendo inde prefatus Willelmus et heredes sui forinsecum seruicium regium et nobis et heredibus nostris seruicia debita et consueta quantum ad eandem terram pertinet . ita tamen quod nec nos aut heredes nostri predictam terram de Tulibardy cum pertinenciis vterius teneamus warantizare vel cujuscunque alterius actionem rectum vel clameum defendere nisi tantum pro clameo nostro et heredum nostrorum . In cuius rei testimonium presenti carte nostre sigillum nostrum fecimus apponi . Hiis testibus . venerabili in Christo patre domino Mauricio Dei gratia episcopo Dunblanensi . domino Willelmo de Monte fixo tunc justiciario ex parte boreali aque de Forth . domino Johanne de Moravia de Dromfergarth . domino Johanne de Inchemartyn . domino Waltero de Meneteth . militibus . Malcolmo de D nych . Willelmo de Crambyth . Johanne de Innerpeffry . et multis aliis .

Extentus de Kylravoc .

- 19 Extentus terrarum de Kylrauoc et de Estirgedeys que fuit Hugonis de Ros et Mariote sponse sue . factus apud Invernarn die mercurii in festo Sancti Laurencii anno gratie milesimo ducentesimo nonagesimo quinto . Per bonos probos et fideles homines patrie non suspectos . videlicet per tales . per Robertum falconarium . Willelmum Thanum de Motheys . Douenald Thanum de Kaledor . Thomam venatorem . Fergusum Judicem . Alexandrum Husband . Johannem filium Duncani . Duncanum de Hurcheney . Walterum filium Thome filii Neuini . Ricardum cul . Willelmum

Wod · Johannem orlet · Hugonem filium Willelmi · Henricum de Kildrummy · Eliam Juster · Juratos magno sacramento Interveniente et diligenter examinatos · qui omnes vnanimi assensu dixerunt quod · terra de Kilrauoc cum omnibus pertinenciis · suis · felicet cum molendino bracinis · quarellis et bosco · valet per annum xxiiii. libras · Item dixerunt quod terra de Eftirgedeys · cum molendino et bracina · valet per annum · xii. libras · Summa vtriusque · xxxvi. libre .

Thanagium de Caldor ·

- 20 Robertus Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue salutem · Sciatis nos dedisse concessisse et ad feedifirmam dimisisse Willelmo Thano de Caldor totum thanagium de Caldor cum pertinenciis infra vicecomitatum de Invernarn pro duodecem ngorum annuatim in Cameram foluendis prout confuetum fuit tempore bone memorie domini Alexandri Regis Scottorum predecessoris nostri vltimo defuncti · Ita tamen quod terra quam Fergusius dictus Demster tenet ibidem respondeat eidem Willelmo de firma quam reddere consuevit tempore dicti domini Regis Alexandri · Tenendam et habendam eidem Willelmo et heredibus suis de nobis et heredibus nostris hereditarie ad feedifirmam libere et quiete plenarie et honorifice cum omnibus libertatibus ayslamentis et justis pertinentiis ut predictum est · et faciendo inde nobis feruicium nostrum debitum et confuetum tempore dicti domini Regis Alexandri · In cuius rei testimonium prefenti carte nostra figillum nostrum precepimus apponi · Testibus domino Bernardo cancellario nostro · Malcolmo comite de Leuenax · Johanne de Meneteth et Nigello Cambel militiis apud Lochbren septimo die Augufti anno regni nostri quarto ·

Carta de Badenach ·

- 21 Robertus Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue salutem · Sciatis nos dedisse concessisse et hac prefenti carta nostra con-

firmasse carissimo filio nostro Alexandro Senescalli militi pro homagio et seruicio suo omnes et singulas terras nostras de Badenach videlicet sexaginta dauatas terre de Badenach cum pertinenciis vna cum castro de Lochyndorbe et terris ac forestis nostris eidem castro nostro annexis cum pertinenciis infra vicecomitatum de Innernys. Tenendas et habendas eidem Alexandro heredibus suis et suis assignatis de nobis et heredibus nostris in feodo et hereditate in liberam regaliam cum feodis et forisfacturis tam de pace quam de guerra. cum tenandriis et serviciis libere tenentium ac aduocationibus ecclesiarum necnon cum omnimodis aliis et singulis libertatibus commoditatibus aysfamentis et justis pertinenciis quibuscumque ad dictas terras castrum et forestas cum pertinenciis spectantibus seu juste spectare valentibus in futurum tam non nominatis quam nominatis tam sub terra quam supra terram adeo libere et quiete in omnibus et per omnia sicut quondam Thomas Ranulphi comes Morauie vel quicunque alias dictas terras castrum et forestas cum pertinenciis aliquo tempore liberius quiecius plenius integrus et honorificensius juste tenuit seu possedit. Faciendo nobis et heredibus nostris dictus Alexander heredes sui et sui assignati seruicia de predictis terris castris et forestis debita et consueta. In cuius rei testimonium presenti carte sigillum nostrum precepimus apponi. Testibus venerabilibus in Christo patribus Willelmo Waltero et Patricio Sancti Andree Glasguensis et Brechinensis ecclesiarum episcopis. Johanne primogenito nostro comite de Carryk⁴ et senescallo Scotie. Thoma comite de Marre. Willelmo comite de Douglas consanguineis nostris. Roberto Senescalli comite de Menteth filio nostro. Archebaldo de Douglas. Alejandro de Lyndesay. Roberto de Erfyne. militibus consanguineis nostris. et Johanne de Caryk canonico Glasguensi cancellario nostro. apud Sconam penultimo die mensis Marcij anno regni nostri primo.

Carta Thome le Graunt.

- 22 Robertus Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre sue clericis et laicis salutem. Sciatis quia nos considerato fideli et laudabili seruicio quondam Johannis le Graunt patris Thome le Graunt dilecti et fidelis nostri sollicite et fideliter olim impenso bone memorie Thome Ra-

nulphi comiti Moraue ac Thome et Johanni Ranulphi filiis suis comiti-
bus Moraue consanguineis nostris successive necnon labores folitos et
fideles quos idem quondam Johannes le Graunt in defensione regni tam
in regno quam extra temporibus recolende memorie dominorum Roberti
et David aui et auunculi nostrorum regum Scocie illustrium predeceffo-
rum nostrorum sustinuit viriliter et strenue . Damus concedimus et hac pre-
fenti carta nostra confirmamus prefato Thome le Graunt . pro fidelis ser-
uicio suo et prefati quondam Johannis patris sui meritorum intuitu . totam
terram de Dollyduff . et de Dovaly . ac officium forestarie parci nostri et
foreste nostre de Tarneway cum pertinenciis . cum vno crofto iacente ex
parte boreali pomerij nostri de Tarneway . et cum vno alio crofto quod
Willelmus Stodherd tenuit . et cum herbagio fine pastura pro quadraginta
octo vaccis et sex jumentis fertilibus cum sequacibus suis infra dictum
parcum nostrum . et cum custodia turris manerij nostri de Tarneway nostris
propriis sumptibus facienda . ac etiam vnam celdram farine auenarum et
vnam celdram braefei ordiaci percipiendas annuatim de firmis vicecomita-
tus de Forays . Que prius fuerunt dicti Thome le Graunt . et quas Ricardus
Comyne ex concessione prefati domini auunculi et predecessoris nostri
ad tempus tenuit . et quas terras et cetera omnia supradieta prefati Ricardus
et Thomas post aliquales discordias aliquamdiu habitas inter ipsos
super iure tam proprietatis quam possessionis eorundem . per compoficio-
nem amicabilem finaliter concordati non vi aut metu duicti nec errore
lapsi sed mera spontanea concordi et vnamimi voluntate apud Perth in pre-
fentia nostra et aliorum nobilium et procerum regni nostri propter hoc
personaliter constituti nobis per fustum et baculum fustum reddiderunt et
pure ac simpliciter resignarunt . Tenendas et habendas eidem Thome le
Graunt et heredibus suis de nobis et heredibus nostris in feodo et hereditate
per omnes rectas metas et divisas suas in boscois planis pratis pastuis et pa-
turis moris marefiis viis femitis aquis stagnis aucupacionibus piscacionibus et
venacionibus et cum omnibus aliis libertatibus communitatibus aſſimentis
feodis liberis confuetudinibus et justis pertinenciis quibuscumque ad dictas
terras et officia spectantibus seu de iure vel de confuetudine spectare valen-
tibus in futurum libere quiete plenarie integre et honorifice bene et in
pace . Reddendo nobis et heredibus nostris prefatus Thomas et heredes sui
annuatim apud caſtrum nostrum de Forays in festo Pentecostis pro dicta

terra de Dollynduff vnum denarium argenti nomine albe firme et pro terra de Dovaly ac officio forestarie et custodia manerij nostri de Tarneway apud ipsum manerium de Tarneway in festo beati Johannis Baptiste sexagittas latas nomine albe firme pro omni alio seruicio exactione confuetudine seu demanda . In cuius rei testimonium presenti carte nostro nostrum precepimus apponi sigillum . Testibus venerabili patre Willelmo Dei gratia episcopo Sancti Andree . Johanne primogenito nostro comite de Carrik senescallo Scocie . Roberto comite de Meneteth . Willelmo comite de Douglas . Georgio de Dunbar comite Marchie . Alexandro Senefcalli filio nostro karissimo . Johanne de Carrik cancellario nostro . Alexandro de Lyndefay . Roberto de Erskyn et Hugone de Eglynton militibus . apud villam Sancti Johannis de Perth decimo die mensis Nouembris anno regni nostri primo .

Resignation of Kerdale .

- 23 Jhon truch the grace of Gode Byschop of Rosse . Dame Mary of the Ile lady of the Ylis and of Rosse . Huchion Frafer lorde of the Lovat . Jhon Makloyde lorde of Glenelge . Angus Gothrafon of the ylis . Scher Willzame fayrhar dene of Rosse . Walter of Dowglafe scheravaff of Elgyn . Walter of Innes lorde of that ilke . Jhon of Vrcharde lorde of Crommothy . Donalde of Kaldor thayne of that ilke . Jhon Syneler lorde of Deskforde . Jhon the Rose lorde of Kilravache . Jhon of Narn lorde of Ardmurthach . with mony ovthyr . Til al and syndry to the knawlage of the qwhilkis thir present lettris fal to cum gretynge in Gode ay lestande . Syn it is medeful and meritabil to ber lele witnese to Suthfaestnese . to yhur vniuersite we make knawyn truche thir present lettris that on Fryday the sextende day of the moneth of August the yher of our Lorde a thowfande four hundreth and twenty yher in to the kyrke yarde of the chanounry off Rosmarkyng comperit Willzame the Grame the sone and the hayr vnuhil of Henry the Grame in presence of vs be for a nobil lorde and a mighty Thomas Erle of Mureff his ovyr lorde of his landis of the barony of Kerdale refyngnande of his awyn fre wil purly and sympli be fust and baston in til handis of the fayde lorde the Erle the fayde al his landis with

the pertinentis of the sayde barony of Kerdale within the fcheradome of Inuernef and al ovthyr landis that he haſe or may have rycht to in tyme to cum haldyn or to be haldyn of the fayde Erle or Erlys in ony tyme cummande · to be gyffyn to the fayde Willȝame the Grame and til his hayris male lachfully gottyn or to be gottyn of his awyn body · and faylȝand thar of as Gode forbede it do · to Willȝame the Hay his gudfadyr lorde of Lochloy and til his hayris male lachfully gottyn or to be gottyn of his awyn body · and faylyeande thar of as Gode forbede it do · to fayde Willȝame the Hayis affyngnafe qwhateuer thai be · the qwhylk refyngnacioun the fayde lorde the Erle refavit and frely gave agayne to the fayde Willȝame the Grame and til his hayris male and falȝande thar of to Willȝame the Hay and til his hayris male and his affyngnafe in al forme and maner as is befor wrytten · Apon the quhylkis thyngis the fayde Willȝame the Grame and Willȝame the Hay requirit vs in witneſyng be our lettris testimoniale and our felis · the qwhilke we grawntit in fullyng of futhfastnes · the place · day · moneth and yher beforſayde ·

INDEX NOMINUM.

- Abbatis, Willelmus 171
 Aberdonensis episcopus, Gawinus 416, 417,
 418.
 _____ Gilbertus 101, 422,
 423, 425.
 _____ Henricus 344.
 _____ Johannes electus 13.
 _____ Matheus 3, 4, 6, 7,
 12, 37, 330.
 _____ Willelmus (cancel-
 larius regis) 236,
 247.
 Abyrdon, Hugo de 87
 _____ Radulphus de (frater) 187.
 _____ Robertus de (frater) 86.
 Aberbrothoc, abbas de 81, 306, 317.
 _____ Bernardus (cancel-
 larius regni) 344.
 _____ David 247, 416, 418.
 _____ Gilbertus 43.
 _____ Henricus 7, 12, 13,
 37.
 _____ Johannes 172.
 Abernethy, Georgius de 246, 247, 248.
 _____ Henricus de 59.
 Abircromy, Henricus (prior de Scona) 393,
 395, 396, 403.
 _____ Willelmus 415.
 Abyrkerdor, Johannes de 213, 324, 328, 351.
 _____ Symon thanus de 279, 319.
 _____ Vofualdnus de 290.
 _____ Willelmus de 280.
 Achenbrnc, Willelmus de 121.
 Adam, filius Gilberti 14.
 Adam, Fouctour 164.
 _____ vicarius de Eryn 62.
 _____ subdecanus Moravienfis 21, 66, 67
 69, 70, 71, 75.
 _____ capellanus regis 61.
 _____ filius Robineti 300.
 _____ (de prebenda) clericus 30, 61.
 _____ capellanus de Dyk 324.
 _____ (frater) 103, 124, 424.
 _____ filius Henrici templarii 112.
 _____ filius Gospatric 121.
 _____ filius Stephani 148, 149, 284
 _____ molendinarius 164.
 _____ prebendarius de Spyny 149.
 de Tynygham 163.
 Ade, Willelmus filius 14.
 Addun, Ricardus de (frater) 87.
 Agnus, Willelmus 96, 97, 121, 133.
 Alani, (Alanfon) Hugo (Hachon) 236, 238,
 239, 241, 243, 244.
 Alanus filius Rollandi 13, 18.
 _____ monachus 99, 111, 133.
 _____ clericus 278.
 _____ capellanus Episcopi Morav. 278.
 Albanie, Robertus Dux 382.
 Alexander II. Rex 18, 19, 21, 25, 26, 30,
 32, 33, 34, 60, 64, 65, 77, 78,
 86, 122, 126, 168, 169, 211,
 284, 385.
 _____ III. Rex 283, 342, 344.
 _____ canonicus 17.
 _____ vicecomes de Strivelin 18.
 _____ de Strivelyn 99.
 _____ perfona de Elgin 43, 425.
a

INDEX NOMINUM.

- Alexander persona de Tarneway 76.
 ——— vicarius de Elgin 78.
 ——— vicecomes de Elgin 21.
 ——— decanus de Aberdon 78.
 ——— capellanus de Kinnedore 148.
 Alianora mater Alexandri de Menerys, 294.
 Alicia de Sandfurd 294.
 Alketinus de Pethmus (frater) 86.
 Aluays, Patricius 304.
 Alves, Malcolmus de, 313.
 Allirdes, Jacobus 257, 259, 264, 265.
 Anandia, Willelmus de 171.
 Andreas, Moraviensis episcopus. Vide *Moraviensis*.
 ——— Cathanensis episcopus. Vide *Cathanensis*.
 ——— cancellarius Morav. 16, 44, 60.
 ——— canonicus Moraviensis 73, 277, 334.
 ——— capellanus 36.
 ——— clericus 25, 71, 81, 132, 135.
 ——— prebbyterus de Brechin 38.
 ——— vicarius de Kingufy 43.
 ——— rector de Duffus 43.
 ——— persona de Keltierny 82.
 ——— vicarius de Arterbert 82.
 ——— canonicus S. T. de Elgin 88, 125.
 ——— vicarius de Invernes, 96.
 ——— frater 103, 425.
 ——— canonicus de Abyrlouer 105.
 ——— canonicus de Ryny 107.
 ——— decanus Moraviensis 114.
 ——— filius Roberti 187.
 ——— filius Sythach 326.
 Anderson, Alexander 408.
 ——— Margareta 408.
 ——— Willelmus 401.
 Anegus, Serlo de (frater) 87.
 Angus, (Henegus) Gillebrid comes de 7, 38.
 ——— M. comes de (et Katania) 123.
 ——— Archibald, earl of 248.
 ——— Georgius comes de 226, 235.
 Annan, (Annand) Johannes 392, 394, 395, 397, 398, 412, 414, 418, 421, 430.
 Apyltoun, Robertus de 183, 186.
 Archibaldus, canonicus Morav. 275.
 ——— decannus Morav. 277.
 ——— archidiaconus 135, 277.
 ——— capellanus 36, 60, 121.
 ——— canoniens Roffensis 82.
 ——— canonicus de Croye 88, 98.
 Arde, Cristinus de, 306, 317.
 ——— Donaldus de 400.
- Arde, Johannes de (succentor) 130, 183, 202, 203, 304, 324, 326, 327.
 Ardrossan, Fergus de 114, 277, 278.
 Argaythyl, V. Ergadiensis.
 Argyle, (Ergile) Colinus comes de 416, 418.
 Arras, Johannes (archid. Glafguen.) 222, 223, 226, 235.
 Athol, M. comes de 7.
 ——— Alanus Ostiarus comes de 126.
 Aston, Willelmus de 124.
 Aton, Willelmus de 59.
 Aulon Macbele 5.
 Augustini Benedictus 86.
 ——— Johannes filius 129.
 ——— Robertus filius 142.
 ——— W. 135.
 Augustinus 66.
 ——— filius Roberti 142.
 Avenel, Rogerus 32.
 Awandaill, Andreas Stewart dominus 229.
 Aytoun, Androw (of Logie) 427.
- Bacasky, Martiu 416.
 Bailye, Alexander 419.
 ——— Willelmus (de Arnely) 391.
 Balhelvy, Jacobus de 395.
 Ballhorni, Thomas de 217.
 Barbern, (Barbour) Johannes 425.
 Barclay, (Barchelai, Bercley) Andreas (de Garntoly) 368, 369.
 ——— David de, 199.
 ——— Georgius (de eodem) 396, 407.
 ——— Walter (of Drumdelgin) 407.
 ——— Walter (of Newtown) 407.
 ——— Walterus de Torre (Towe) 246, 247, 248, 250.
 Baird, Andreas 401.
 ——— Johannes 200, 212.
 ——— Thomas 415.
 ——— Thomas (de Ordinhuf) 246, 247, 248.
 Barbas, Alexander 326.
 Bartholomeus Flandrensis 126, 135.
 ——— capellanus 133, 333.
 Bayllol, Edwardus de 386.
 ——— Henricus de (camerarius) 22.
 ——— Ingeramus de (vicecomes de Berewyke) 22.
 ——— Johannes de 386.
 Bedeford, Alexander de 49.
 Beket, Edwardus (canonicus) 82.
 Beleramb, Johannes 276.
 Bell, Finlans 233, 256, 257.

INDEX NOMINUM.

iii

- Bell, Johannes 174.
- Bernardi, Johannes 94.
- Berton, Robertus (de Overberntoun) (thesaurarius) 416, 418.
- Berwic, Adam de 289.
——— Johannes de 121, 275.
——— Willelmus de 289.
- Bini, Andreas de 94.
- Blacater, Egidia (sponfa A. Cumminy) 415.
- Blair, Alexander de 59, 403, 412, 420.
——— Johannes 404, 411.
——— Thomas de 69.
——— Willelmus de 68.
- Blary, Malifens de 212.
- Blayk, (Blac) Johannes 312, 314.
- Boecius, Hector 374.
- Bogy, David 415.
- Bonche, (Bounche) Johannes 395, 403.
- Boner, Johannes 153.
——— Thomas 157, 326.
- Bofco, Andreas de 368.
——— Willelmus de (clericus regis) (cancellarius regis) 15, 18, 19, 251.
- Bothwyll, Johannes de 176.
- Bourt, Johannes (rector de Moye) 399.
- Bowy, Andreas 395.
- Boyn, Andreas 418, 419.
- Boyul, Willelmus 369.
- Brabiner, Thomas 402, 406.
——— Willelmus 401, 408.
- Bradhouche, Gilbertus de (canonicus de Duffus) 89, 97, 133.
- Bradie, Gavinus 229.
- Branach, Walterus de (capellanus regis) 304.
——— A. de 135.
- Branflet, Willelmus de 49.
- Braytoftis, Hugo de 276.
- Brechinensis episcopus 39, 40.
——— A. 117.
——— Georgius 229.
——— Turpinus 7, 37.
——— Patricius (cancellarius) 319.
——— Samson 4.
- Brenhat, Adam de 138.
- Brenneth, (Byrneth) Johannes de 217.
——— Thomas 351.
——— Walterus de 168.
——— Willelmus de 217, 255, 284.
- Bricius, (vide *Morariensis cp.*)
——— decanus 38, 39, 131.
——— persona 12.
- Bridanus Breach 164.
——— filius Fergusii 164.
- Bridanus MacDor 164.
- Brodie (Brothy) de eodem, Alexander de 403.
——— Johannes (thanus)
236, 238, 239,
240, 241.
——— Johannes de 187.
——— Thomas de 323.
——— Alexander filius Thome de 323.
——— Johannes filius Thome de 323.
- Brown, Andreas 106.
——— Archibaldus 396, 411, 412.
——— Jacobus 417.
——— Michael 370.
——— Thomas 229.
- Brun, Anne 314.
- Brune, Johannes 200.
- Brydinus, vicarius Tene 82.
- Brydie, Thomas 406.
- Brys, W. de 183.
- Buchan, Alexander comes de 320. V. *Se-nescallus*.
——— Jacobus comes de 236, 248.
——— Willelmus comes de (justiciarius)
18, 25, 61.
- Bull, Thomas 229.
- Bully, Johannes 325.
- Bur, Adam perfona de Kincardyn 82.
——— Alexander (archidiacaonus Moraviensis)
302, 311, 368.
——— Simon 314.
——— Thomas 326.
- Bufby, Willelmus de 352.
- Byfeth, (Biffat, Biffet, Bifet) Anselmus 333.
——— Arnulphus 16, 60.
——— Johannes de 15, 27, 59, 60, 77,
78, 82, 97, 123, 134, 135, 332.
——— Patricius (de Lessendrum) 246, 247,
248, 250.
——— Petrus 333.
——— Philippus 370.
——— Robertus 135.
——— Walterus 28, 30, 32, 123, 171, 320.
——— Walterus (de Lessyndrom) 161.
——— Willelmus 16, 60, 77, 78, 122, 123,
171, 333.
- Cadehow, Willelmus de 425.
- Caldor, (Caldure), Donaldus thaynus de 218.
——— Johannes de, canonicus 256, 457.
——— Johannes 422.

INDEX NOMINUM.

- Caldor, (Caldure), Martinus de 183, 186.
 —— Robertus de 237, 238, 239, 241,
 243, 244.
 —— Thomas 251.
 —— Willelmus thanus de 229, 236, 244,
 245.
 —— Willelmus de (de eodem) 238, 239,
 241, 243.
 Cambon, Johannes 97, 282.
 Camera, Gilchristus de 326.
 —— Willelmus de (rector de Turreth)
 130.
 —— Willelmus de (clericus regis) 183,
 185, 186, 201, 210.
 Camiskynnall, Henry abbot of 247.
 Campbell, Alexander (de Flenes) 397.
 —— Alexander 406, 407.
 —— Duncanus (de Boyth) 397.
 —— Johannes (commendatarius de
 Ardchattane) 396.
 —— Johannes (de Caldour) 406, 422.
 —— Katerina (comitissa de Craw-
 furd) 406.
 Candide Caſe episcopus, Alexander 420.
 —— Henricus 416, 418.
 —— Thomas 222, 224.
 Cant, Alexander 257, 264, 265.
 Cantoris, Robertus 210.
 Carmichael, Jacobus 418.
 —— Thomas 229.
 Carnufy, Donaldus 246, 247, 248.
 Cathanensis episcopus 19, 63, 64, 199.
 —— Alexander, 200.
 —— Andreas 4, 62.
 —— Johannes 6.
 —— Thomas de Fyngask
 368.
 Cathanie comes, Georgius Sinclair 402,
 406.
 Catour, Willelmus 402.
 Carayl, Symon de 129.
 Carryck, comes de, vide Senescallus.
 Chalmer, Johannes 393.
 Chapman, Johannes 418.
 Chefhholm, Alexander de 237, 238, 239, 241,
 243, 244, 369.
 —— Johannes de 211, 418.
 —— Robertus de (miles) 169, 184,
 197, 205, 206.
 —— Thomas de 354, 396.
 —— Willelmus de (thefaurarius) 130,
 174, 180, 181, 183, 213, 328,
 354.
 Chefhholm, Willelmus de 205, 237, 238, 239,
 241, 243, 244.
 Chen, Reginaldus le 139, 140, 285.
 —— Reginaldus le (filius) (portionarius de
 Duffus) 341.
 Christifone, Jacobus 397.
 Clanhay 382.
 Clanquhwele 382.
 Clerk, Willelmus 246, 247, 218, 401, 407,
 410, 415.
 Clyn, Willelmus de, 180, 181.
 Cokburn, Alexander de (custos magni sigilli)
 204.
 —— Jacobus 396.
 —— Robertus de 122.
 Cocus, Thomas 317.
 Colbeynton, Willelmus de 61.
 Colvill, Jacobus (de Uchiltrie) 416, 418.
 Constantinus (monachus de Neubotel) 66.
 Corbet, Hugo 16, 60, 77, 78, 333.
 Cotis, Ricardus 289.
 Covintre, Archibaldus 402, 430.
 Couk, Andreas 416.
 Cragye, Hugo 392, 393, 394, 395, 400, 402,
 404, 406, 409, 410, 413, 415,
 418, 419, 421, 430.
 Craig, Thomas 401.
 Craufurd, David comes de 236, 406.
 —— Johannes de 252.
 —— Patricius de 185, 186, 351.
 —— Robertus 200.
 —— Walterus de 36.
 —— Willelmus de (rector de Durris)
 425.
 Creswell, Willelmus (cancel. Mor.) 144, 145.
 —— Willelmus, precentor, 148, 149, 150.
 Creython, Patricius de 166.
 Criftinus filius Duncani 164.
 —— vicarius de Lochalveth 289.
 Crommy, Jacobus 409, 410, 422.
 Crychtoun, Willelmus dominus (cancellarius
 regis) 222, 225, 226, 235.
 Cumin, comes de Buchan et Mynteth, vide
 Buchan et Mynteth.
 —— Alexander 181, 415.
 —— Alexander, de Altre 236, 238, 239,
 241, 243, 244.
 —— Alexander (de Ermfled) 415.
 —— Andreas (burgenfis de Narn) 237,
 238, 239, 241, 243, 244.
 —— David 395, 396, 397, 398, 399, 400,
 403, 405, 406, 407, 410, 411, 413,
 414, 418, 420, 421, 422.

INDEX NOMINUM.

v

- Cumin, Elizabeth (Elspeta) 392, 412.
- Jonetta 414.
- Renus 412.
- Ricardus 3, 4.
- Thomas (de Alter) 392, 411, 412, 420.
- Walterus 82, 83, 84.
- Willermus 97, 415.
- Willelmus (iustificarius) 10, 11, 12, 13, 14.
- Willelmus (alias Farquharson) 410.
- Cuninghame, David 397.
- Cuper, abbas de 86.
 - Arnaldus 12.
 - Radulpus 7, 38.
 - —— Udardus 14.
- Currour, Jacobus 401.
- Johannes (de Dunne) 246, 247, 248.
- Curry, Robertus de 161.

- Dail, Johannes 421.
- Dalton, Thomas de 325.
- Dalloquhy, Robertus 257, 264, 265.
- Darlington, Adam de 282.
- David I. rex 5, 6, 8, 10, 11, 329.
- II. rex 126, 157, 158, 160, 164, 165, 167, 169, 301, 302, 305, 316, 319.
- comes (frater regis Willelui) 9, 10, 11.
- filius Jacobi Morgundi 121.
- de Aula 166.
- Davidson, Johannes 414.
- Robertus 419.
- Deeffe, Matildis 307, 317, 325.
- Der, abbas de 20, 81, 86, 140.
 - Walterus 78.
- Direby, Simon de 125.
- Dolas, Alexander (de Caenray) 398, 402.
- Alexander (de Buddinet) 398.
- Archibaldus de 212.
- Henricus (de Cantray) 398.
- Johannes (de Caenray) 398.
- Johannes de (dominus ejusdem) 205.
- Johannes de 171, 206, 212, 215.
- Johannes de (thanus de Cromdol) 368, 369.
- Johannes de (frater domini ejusdem) 370.
- Willelmus (de Cantray) 236, 238, 239, 241, 243, 244, 245.
- Willelmus de (miles) 284.
- Donaldus perpetuus vicarins de Kincardyn 187.
- decanus de Invernus 211.
- Dony More 164.
- Douenaldus persona de Cromdale 76.
 - vicarius de Locuinethereth 82.
- Douglas, Alexander vicecomes de Elgin 16, 17, 21, 23, 25, 26, 30, 33, 61, 62, 69, 88, 111, 112, 132, 251, 271.
- Alexander (commissar of Murray) 403, 414, 430.
- Alexander capellanus 393.
- Andreas 412.
- Archebalodus de (miles) 168.
- Archibaldus de 17, 81, 274.
- David, 392, 394, 402, 404, 430.
- Henriens de 16, 17, 23, 25, 36, 61, 62, 69, 132, 252, 274.
- Hugo de 61.
- Hugo de, comes de Ormond 228.
- Jacobus (capellanus) 393, 400, 411, 413, 415.
- Johannes de, decanus 217.
- Johannes de (de Balwanye) 228.
- magister Johannes 391, 403, 406, 407, 408, 410, 411, 412, 415, 419, 420, 422, 429.
- Willelmus 403, 409, 430.
- Willelmus (rector de Moy) 233.
- Willelmus comes de 225.
- Dowe, Willelmus 237, 240, 242, 245, 246, 251, 410.
- Dromonde, Alexander (de Medhope) 421.
- Johannes (de Medhope) 421.
- Malcolmus de (dominus de Mar) 353, 382.
- Dryng, Johannes 299.
- Dudingstone, Thomas de 391.
- Duff, Jacobus 410.
 - Mr Johs (of Connage) 421.
- Duffus, Arkembaldus de (miles) 16, 25.
 - Johannes de 326.
 - Robertus de 70.
 - Walterus de (miles) 30, 101.
- Dufgal, (thaynus de —) 138.
- Dun, Ferticins de 212.
 - Willelmus de (decanus) 138, 277, 279, 280.
- Dunbar, Alexander de 130, 361.
 - Alexander (de Westfield miles) 236, 238, 240, 241, 243, 244, 245, 417.

INDEX NOMINUM.

- Dunbar, Alexander (decanus) 371, 372, 373,
374, 409, 414, 415, 418.
 — Alexander (in Blare) 395.
 — Alexander (of Conze) 414, 418.
 — Alexander succentor 429.
 — Archibald (of Penwick) 414.
 — Archibaldus (archidiaconus) 429.
 — David (de Grangehill) 405.
 — David (decanus Moravensis) 428,
429.
 — Gavinius (decanus) 239, 257, 259,
260, 261.
 — Gavinius (thesaurarius Rossensis)
418.
 — Georgius 405, 408.
 — Georgius (rector de Kilmowir) 420.
 — Jacobus (de Comnoch miles) 236,
238, 240, 241, 244, 245.
 — Jacobus de Kyntefach 393.
 — Jacobus (de Conyie) 399, 402.
 — Jacobus (de Tarbart) 392, 407, 414.
 — Joneta (sponsa Alexandri Ros de
Holm) 402, 404.
 — Marjoria (sponsa Brodie)
403.
 — Marjoria (Mariota) 394, 398.
 — Patricius comes de 6, 9, 10, 11, 22,
31.
 — Patricius (succentor) 374.
 — Paulus (filius Patricii de Moy) 412.
 — Robertus (de Durris) 396, 413.
 — Thomas de (filius comitis Moraviae)
(vicecomes de Invernus) 201,
202.
 — comes Moraviae, vide Moravia Co-
mites.
 — Willelmus 371.
 Dunbathlach, persona 43.
 Dunbrek, Willelmus (de Urcanne) 400.
 Duncani, Willelmus filius 12, 59.
 Duncanus, rex 30.
 — filius Duncani McGartned 280.
 — filius Gillemychel Mcath 88.
 Dunde, Willelmus de (frater) 87.
 Dundemor, dominus de 282.
 Dundurkus, Adam de 129, 130.
 Dunfermlin, abbas de 103, 350.
 — A. 7, 9, 10, 11, 37.
 — Johannes 352.
 Dunkeldensis episcopus, Georgius 416, 418.
 — Johannes (cancella-
rius) 184.
 — Ricardus 156.
- Dunkeldenfis episcopus, Thomas 229.
 — Willelmus 344.
 Durnemanyg, David 278.
 Dycton, Johannes de 289.
 — Willelmus de 277.
 Dyke, Hugo de 148.
 Dyktoun, Adam de 145.
 Dyll, Marjoria dicta 305, 317.
 Dyngwale, Willelmus de 354.
- Eda 305, 316.
 Edenham, Stephanus de 16, 17, 61, 274.
 Edwardo, Hugo de 49.
 Edwardus, canonicus Moravensis 16, 21,
60, 66, 67, 69, 70, 71, 73,
111, 122, 125.
 — fenescallus de Lochabyr 99.
 — canonicus del Muy (de Moy)
88, 105, 107.
 — cancellarius 330.
 Eglyngton, Hugo de, miles 319.
 — Hugo comes de 416, 418.
 Eldar, Thomas 408.
 Elgyn, Augustinus de 23, 25, 26, 131, 132.
 — Matheus de 124.
 — Willelmus de 116.
 Elyfaunt, McGyllebride 59.
 Elphestoun, Nicholaus (de Newgrange)
395.
 Emma, 313.
 Engelramus Glafguenfis episcopus, Vide
Glafguenfis.
 Ergadienfis episcopus, Haraldus 25.
 Errolle, Willelmus comes de 236.
 Erfin, Alanus de 200.
 — Robertus de (miles) 319.
 — Thomas de 184, 382, 416, 418.
 Endon 50.
 Eusemia, sponsa Walteri de Moravia de
Duffus 278.
 Eustacius, vicarius de Invernes 172, 194,
304, 307, 308, 316, 317.
 Ewas' 70.
 Euerker 164.
- Fairfull, Willelmus 397.
 Falconar, Katherine (sponsa H. Ros de Kil-
rawok) 405.
 — Margareta 400.
 Farquharfone, Willelmus (alias Cuming)
409, 410.

- Fauconere, Andreas (de Lethinvar) 187, 205.
 Fedreth, Willelmus de (portionarius de Duffhus) 144, 145, 341.
 Felton, Andreas de 166, 174.
 —— Willelmus 324.
 Femayster, Alexander 314.
 Fentoune, Cicilia sponsa ejus 140, 141.
 —— Willelmus, de Beuforde, miles, 136, 137, 140, 141, 195, 367, 369.
 Fercardi, Jolannes 290.
 Fercardus filius Seth 99.
 —— feneſcallus de Badenach 99.
 Ferchinus 187.
 Ferendrath, Johannes de 280.
 —— Malcolmus de 280.
 Fergus, clerici 164.
 Ferguslone, Johannes 397.
 Ferina, Colinus abbas de Nova 282.
 Fethy, Thomas 416.
 —— Walterus 401.
 Fif, Thomas de 87.
 Fitkerton, Thomas de 50.
 Flamang, (Flandrensis) Bartholomeus 126, 135.
 Flathfon, Johannes 370.
 Flemyn, Adam 202.
 —— Alexander 397.
 —— Malcolmus dominus (magnus cammerarius) 416, 418.
 Fleſhor, Robertus 405.
 Fleumacus 66.
 Fodringham, Willelmus de (miles) 186, 194, 209, 354, 355.
 —— David 372, 396, 399, 400, 407.
 Forbes, Alexander dominus 236.
 —— Elizabeth (Isabella) 406, 414.
 —— Johannes de, dominus ejusdem 180, 182.
 —— Margareta, sponsa ejus 182.
 —— Ricardus 229, 230, 256, 257.
 —— Robertus 411.
 —— Thomas de, (de Auchinchampir) 230.
 Fores, Andreas de 232.
 —— frater Alanus de 87.
 —— Willelmus de 129, 168.
 Forman, Hector 418.
 Forp, Yfaec de 200.
 Foularton, Alexander de 217.
 Fraſer, Alexander dominus, de Lovet 410.
 —— Andreas 237, 238, 239, 241, 243, 244.
 Fraſer, B. 35.
 —— Hugo (dominus de Lovet) 194, 195, 354, 368, 407, 410.
 —— Hugo 200, 407.
 —— Jacobus 396, 410.
 —— Jacobus (de Fertendrach) 320.
 —— Jacobus (miles) 172, 200.
 —— Johannes 200, 410.
 —— John (dean of Laſtalrik, clerk regiſter) 248.
 —— Patricius 416.
 —— Willelmus (de Overcalladour) 407.
 Freskini, Alanus filius 305, 316.
 Freskinus, (vide Da Moravia).
 —— decanus Moravienſis 17, 44, 66, 67, 70, 71, 73, 74, 77, 78, 92, 251.
 —— de Kerdal 61, 65, 99.
 Froſter, Georgius 371.
 Furd, Michael 393.
 Fyf, David filius Duncani comitis de 22, 28, 29, 59, 68, 69, 78, 79.
 —— Duncanus filius Duncani comitis de 59.
 —— Duncanus comes de, (iusticiarius) 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 38, 299.
 —— Malcolmus comes de (filius Duncani) 12, 13, 18, 22, 31, 58, 61, 68, 69.
 —— Robertus Senefcallus comes de, vide Senefcallus Scotie.
 —— Comes de 295, 354, 355.
 Fyndoc, Alexander 112.
 —— Robertus 19, 33, 34, 112.
 Gaderar, Alexander 416.
 —— Andreas 416.
 —— Thomas 371, 372, 396, 399, 401, 402, 408, 415, 416.
 —— Willelmus 403, 416.
 Galbrath, Robertus de 185.
 —— Willelmus (ſuccentor) 256, 257.
 Galfridus (de Lambride) 294, 295.
 —— capellanus 38, 48, 122.
 —— frater predicator 101.
 Galhagy, Johannes de 212.
 Galuioc, Thomas 425.
 Gamellus 16, 61.
 Garentuly, Symon de 26.
 G. archidiaconus de Bedford 49.
 —— prior tertius S. Andree 124.
 Gerland, Henricus 251.
 —— Malifius 171.

INDEX NOMINUM.

- Gerland, Willelmus (subdecanus) 128, 130, 181, 203, 351.
 Gervasius 66, 70, 71.
 Gigfarth, Willelmus 13.
 Gibson, Jacobus 397.
 —— Johannes (rector de Unthank) 393, 394, 395, 396, 397, 398, 400, 402, 404, 406, 409, 410, 412, 413, 414, 420, 421, 422, 429, 430.
 —— Gulielmus, burgenfis de Elgin. notarius 410.
 —— Willelmus, decanus de Restalrig 418.
 Gilbertus comes, vide Stratherne.
 —— canonicus de Duffus, vide Bradhouche.
 —— canonicus 88, 96.
 —— capellanus 67, 71.
 —— perpetuus vicarius de Kingufy 187.
 —— archidiaconus Moravienfis 43, 60, 61, 62.
 Gillebride persona de Abirtarf 43.
 Gillemor vicarius de Buttharry 29, 76.
 Gilmakali iudex Catanie 334.
 Glammis, Johannes dominus de 236.
 —— Patricius dominus de 222, 225, 226, 229, 235.
 Glafguenfis archiepifopus, Gavinius 416, 418.
 —— epifopus, Engelramus 3.
 —— Jocelinus 7, 37.
 —— Willelmus (de Bondington) 13, 28, 30, 123, 126.
 —— Willelmus 222, 224, 226, 235.
 Glaftyr, Murdacus, de Glak 230.
 Glafwrycht, Johannes 217.
 —— Thomas 174.
 Glencharny, Gilbertus de 187.
 Glenkerny, Jacobus de 149, 150.
 Goldy, Willelmus 400.
 Goldimyth, Willelmus (thesaurarius) 217, 423.
 Gonganus, persona de Kincardine 43.
 Gorays, Adam 304.
 Gordoun, Adam 236, 238, 240, 241, 243, 244, 245, 257, 262, 264, 265, 395, 396, 402, 411.
 —— Alexander (de Strathoun) 408, 420.
 —— Alexander (de Baldorneye) 420.
 Gordoun, Alexander (in Achorteis) 393, 395.
 —— Alexander (de Perflie) 396.
 —— Alexander 397.
 —— Barbara (relicta W. Hay) 392.
 —— Barbara (sponfa Johannis Grant) 408.
 —— Befleta (sponfa A. Anderfon) 408.
 —— Criflina (sponfa A. Gordoun) 395.
 —— David 401.
 —— Elizabeth 399, 400, 421.
 —— George (of Rothemurchus) 420.
 —— Georgius 414.
 —— Georgius (conflabularius de Badenoch) 410, 419.
 —— Georgius (de Baldorneye) 420.
 —— Georgius (de Gyleyt) 411.
 —— Jacobus (cancelarius) 428.
 —— Jacobus (de Thulyangus) 420.
 —— Johannes (vicarius de Kincardin) 393, 394, 409.
 —— Johannes, burgenfis de Aberdeen 415.
 —— Johannes (vicarius de Keth) 395, 400, 410, 415, 419.
 —— Johannes (de Ardacht) 396.
 —— Johannes (de Longar) 414, 415.
 —— Johannes (filius J. de Longar) 419.
 —— John (of Carrinborow) 400.
 —— Joneta (relicta A. de Perflie) 395.
 —— Katerina (sponfa J. Innes de Drany) 393, 395, 399, 400, 404, 405, 412, 413, 414, 420.
 —— Margareta (sponfa T. Cuming) 411, 412.
 —— Thomas 420.
 —— Willelmus 372, 408, 414.
 —— Willelmus (de Tarparie) 396.
 —— dominus de, vide Huntly.
 Gowry, Jacobus 401.
 Graham, David de (miles) 135, 136.
 —— Henricus 200.
 —— Patricius 136, 137.
 —— Petrus 199.
 Grant, Alexander (filius Johannis de Culcabok) 397, 404.
 —— Alexander (de Cardellis) 392.
 —— Duncanus (de Ellouqhy) 403.
 —— Duncanus (in Garthlin) 420.
 —— Jacobus (de Delk) 408.
 —— Jacobus (de Fruchquhy) 391, 397, 399, 403, 404, 408, 411.
 —— Jacobus (filius Johannis de Culcabok) 397, 404.

INDEX NOMINUM.

ix

- Grant, Johannes (de Ballindallacht) 391, 392, 399, 408.
 — Johannes (filius Jacobi de Fruchquhy) 411.
 — Johanes (de Fruchquhy) 391.
 — Johanes (de Culcabok) 397, 404.
 — Johannes Roy (filius J. de Culcabok) 397, 404.
 — Laurentius dictus 135.
 — Malcolmus le 187, 355.
 — Patricius (de Dalvey) 392, 398, 399, 408, 420.
 — Robertus dictus 135.
 — Thomas (prebendarius) 233, 236, 238, 239, 241, 243, 244, 245, 249, 259.
 — Willelmus (filius J. de Fruchquhy) 405.
 — Willelmus 391, 392, 399.
 Gray, Andreas dominus de 226, 235, 248.
 — Johannes 129, 183, 187, 196.
 Gregorius, decanus de Strathispey 23, 25, 75, 77, 132.
 — vicarius de Altre 43.
 — cementarius 133.
 Grene, Hugo 120.
 Grenlau, Alexander de 199, 200.
 — Willelmus de (archidiaconus Sancti Andree) 162, 163.
 Griffinus, canonicus Moravienfis 88, 96.
 Guneby, Simon de 66, 70, 71.
 Gurmund, Adam (miles) 23, 68.
 Guthrie, Johannes 415, 420, 427.
 Gyllecrift Gartanach (heremita) 32.
 Gyllemahed Macgyllepatic 31.
 Gyllemallouock Macnakeigelle 84.
 Gylletalargyn 60.
 Gylmakal, vicarius de Fotherues 43.
 Gyseburn, Henricus de (frater) 87.
- H. capellanus 77.
 — decanus Roffensis 77.
 — archidiaconus Moravienfis 77.
 — prior Sancti Andree 123, 124.
 — succentor Moravienfis 133.
 Hadington, Adam de, vide Urquhard prior de.
 Hage, Willelmus de le 205, 212.
 Haggis, Johannes 395.
 Haya (Hay), David (frater J. de Lochloy) 403.
 Haya (Hay), Francis 427.
 — Gilbertus de 344, 401.
 — Johannes (rector de Duthol) 272, 372, 418.
 — Johannes (vicecomes de Perth) 22, 25, 61.
 — Johannes (de Tulybothvyle) 320, 321.
 — Johannes (filius J. de Tulybothvyle) 320, 321.
 — Johannes (miles) 127, 200.
 — Johannes (vicecomes de Invernuys) 168.
 — Johannes (de Lochloy) 403, 409.
 — Margareta (filia J. Hay de Lochloy) 403.
 — Petrus, de Megynche 395.
 — Thomas 25, 237, 238, 239, 241, 243, 244, 372, 374, 400, 406, 408, 410, 415, 422, 430.
 — Willelmus 6, 7, 12, 13, 38, 237, 238, 239, 241, 243, 244, 245, 312, 392, 403, 406, 408, 409, 416, 418.
 Haimon, decanus Lincolnienfis 49.
 Haketon, Hugo de 121.
 Halyburton, Walterus de, miles 302.
 Hamilton, John, 421.
 Haftyngys, David de 126.
 Hayrock (Hercor, Herot), Adam 149, 150.
 — Archibaldus (archidiaconus) 279.
 — Hugo 113, 277, 283, 325.
 — Warinus 34, 113.
 Hedon, Johannes de (precentor) 105, 114.
 Helia, vicarius de Baneth' 97.
 Hendersoun, Jacobus 420.
 Henricus, canonicus de Spyny 17, 111.
 — capellanus 78, 121, 124, 138.
 — clericus 38, 131.
 — de Banff, thefaurarius Moravienfis 148, 149, 150.
 — decanus Roffensis 23, 76, 78, 82.
 — filius Roberti 166, 310, 311.
 — frater Ricardi episcopi 12, 39.
 — magister 61, 274.
 — monachus 103, 425.
 — persona 76.
 — prebendarius centum solidorum 149.
 — precentor 138.
 — II. Rex Anglie 385.
 — III. Rex Anglie 385.
 — IV. Rex Anglie 384, 385, 386.
 — templarius 111, 112.
 b

INDEX NOMINUM.

- Henricus, thesaurarius Moraviensis 16, 21,
 66, 67, 69, 70, 71, 73, 75, 120.
 ——— vicarius de Kynedor 26.
 ——— vitrearius 187.
 Hepburn, Adam 414.
 ——— Alexander 396, 411.
 ——— David 408.
 ——— Georgius (rector de Dalry) 420.
 ——— Jacobus (canonicus Sconae) 420.
 ——— Jacobus 403, 411, 422, 428.
 ——— Jolannes 396, 397.
 ——— Jolannes (rector de Dalry) 409.
 ——— Patricius (de Waughton) 392, 394,
 397, 404, 428.
 ——— Robertus 400.
 ——— Thomas 408.
 ——— Willelmus 393, 401, 414.
 Hermannus de Nono cur' 152.
 Heroc, v. Hayrock.
 Herveius, vicarius de Elgyn 147, 275.
 Herys, Johannes (miles) 302.
 ——— Thomelinus 187.
 Hill, Alexander 246, 247, 248.
 ——— Johannes 246, 247, 248.
 Hirdmannston, Andreas (archidiaconus Cathanensis) 152.
 Hod, Robertus 25, 132.
 Hogefton, Simon de 110, 111, 112.
 Hoketon, Willelmus de (canonicus) 121.
 Holbeck, Johannes de (canonicus) 135, 138.
 Horim, Willelmus filius 333.
 Hostiarius, vide Ostiarius.
 Hudson, Johannes 326.
 ——— canonicus 17.
 Hugo de figillo clericus regis 3, 4, 6, 7, 14,
 38, 251.
 ——— clericus 38, 131.
 ——— cancellarius regis 8, 9, 10, 11.
 ——— persona de Doppel 39.
 ——— prebendarius del Moy 144, 145.
 ——— archidiaconus Moraviensis 69, 71, 75,
 78.
 ——— canonicus de Petyn 105.
 ——— vicarius de Rothes 121.
 ——— thaynus de —— 138.
 ——— persona de Burdin 333.
 Hume, Florentinus 394, 400, 404, 406.
 ——— Patricius 371.
 ——— Willelmus 430.
 Huntayr, Thomas 129.
 Huntle, Alexander comes de 219, 230.
 ——— Georgius comes de 236, 245, 410,
 411, 419, 420.
 Idill, Walterus 422.
 Ilis, Alexander de, v. Infulis.
 Inglis, Johannes 407.
 Innermeith, Thomas dominus 236.
 Innes (Ines, Ineys), Alexander (in Pethnik)
 400, 402, 404.
 ——— Alexander (de Cromye) 406, 413,
 414.
 ——— Alexander (de Cottis) 427.
 ——— Alexander (de dominus ejusdem) 202,
 205, 206, 246, 247, 248, 249, 250,
 404, 421.
 ——— Alexander (de Drainy) 400, 418.
 ——— Alexander (de Plaidis) 394.
 ——— Elizabeth (sponfa W. Kynnard de Culby) 397.
 ——— Elizabetha (sponfa J. Grant) 404.
 ——— Georgius 404, 414.
 ——— Jacobus (de Cromy) 406.
 ——— Jacobus 406.
 ——— Jacobus (de Drainy) 393, 394, 395,
 396, 397, 399, 400, 403, 404, 407,
 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414,
 418, 420, 421, 429, 430.
 ——— Jacobus (filius J. de Drainy) 399, 400,
 402, 403.
 ——— Jacobus (in Etlis) 401.
 ——— Jacobus (filius R. de Rothmakenzie)
 399, 405.
 ——— Jacobus de Tolquheis 403.
 ——— Johan, Mr (vicare of Elgin) 420.
 ——— Johannes (de Lewchers) 427.
 ——— Johannes 400, 401, 406.
 ——— Johannes (in Knockhills) 396.
 ——— Johannes (in Dunkenfyti) 240, 242.
 ——— Johannes (of prebendarius de Duffus)
 (archidiaconus Catanensis) 202, 206,
 213, 328.
 ——— Joneta (sponfa W. Sutherland de Dufous) 402, 415.
 ——— Margareta (sponfa J. de Cromy) 406.
 ——— Patrik (son of J. of Drainy) 412.
 ——— Robertus 415.
 ——— Robertus de 171.
 ——— Robertus (filius Jacobi de Drainy)
 395, 396, 397, 400, 401, 418.
 ——— Robertus (in Drainy) 240, 242.
 ——— Robertus (de Monady) 400.

- Innes (Ines, Incys), Robertus (de Innermarky) 398, 400, 404.
 — Robertus (de Rothmakenzie) 399,
 401.
 — Thomas (de Pethnik) 404.
 — Thomas 404, 414.
 Walterus de 25, 30, 101, 132.
 — Willelmus (filius Alexandri) 404, 421.
 — Willelmus (in Newton) 395.
 Infulis, Alexander de (dominus de Lochabre)
 211, 251, 334, 355, 382, 383.
 Inveralian, Augustinus dominus de 142.
 Inverlochthyn, (Inverloch), Inverlothy, In-
 nerlochy, Innerlochty),
 Alexander filius Johannis
 de 113.
 — Andreas 149.
 — Archebaldus de 20, 25, 132.
 — David de 370.
 — Johannes de 34, 113.
 — Reginaldus de 205, 206, 370.
 — Thomas filius Johannis de
 138.
 — Willelmus filius Thome de
 147.
 Invernarn, Willelmus de 86, 276.
 Invernys, Alexander de (frater) 87.
 — Johannes de 157.
 — Rogerus de 131, 141, 145, 148,
 150, 151, 152.
 — Willelmus de (monachus) 156.
 Ireland, Johannes (succentor) 257, 264,
 265.
 Irynpurs, Alex. 305, 317.
- Jacobus II. rex 219, 220, 221, 223, 225,
 226, 234.
 — III. rex 234.
 — IV. rex 247.
 — Apofolice fedis legatus 16.
 — vicarius de Alenes 82.
 — filius Morgundi 76.
 Jar', frater Teodicus de 86.
 Jenico, frater Ricardus de 87.
 Jeronimus, persona de Culicuden 82.
 Jo. monacus Sancti Andrei 124.
 Jocelinus, episcopus. Vide Glaſguenfis.
 — archidiaconus Dunkeldenfis 7, 11.
 Johanna, (ſponsa Frifkini de Moravia) 139.
 Johannes, Rex Angie 385.
 — archidiaconus Morav. 144, 145,
 284, 285.
- Johannes, aurifaber 174.
 — camerarius Regis 330.
 — canonicus de Cromdole 107.
 — canonicus 88, 125, 275, 334.
 — canonicus de Duffus 94, 110.
 — canonici de Advyn 105.
 — capellanus 333.
 — ciſſor 144.
 — clericus epifeopi 99.
 — de Oxon 324.
 — de Wyby canonicus 149.
 — filius Criftini 205.
 — filius Hugonis 306, 317, 327.
 — filius Michaelis 299.
 — filius Nicholai 289.
 — filius Stephani 326.
 — filius Willelmi 205, 325.
 — Flandrenfis 97, 174.
 — monachus de Urchard 23.
 — persona de Artydol 43.
 — persona de Glas 30.
 — precentor 277.
 — subdecanus 88.
 — fucecentor 105, 110, 277, 313.
 — vicarius de Conten 82.
 — vicarius de Dufflus 152.
 — vicarius de Invernes 101.
 — 88.
 — Johannis, Andreas 253, 401.
 Johnſton, Jacobus 200, 393, 414, 418, 430.
 — — — Theophilus 395.
 Jurd', canonicus Aberdonensis 101.
- Kar, Jacobus capellanus 416.
 Kathern' (Strathern ?), Gilbertus de 14.
 Kelor, Johannes de 212, 325.
 Kelfo, (Kelehou) G. abbas de 7.
 — O. abbas de 37.
 — Ricardus 43.
 Kempe, Alexander 404, 414.
 Kene, Johannes 405.
 Kenmaron, Thomas de 59.
 Kennaty, Hugo 410.
 Kenneir, Johannes 427.
 Kerdal, Freskius de, 61, 65, 99.
 Ketenes, Ingeramus de, archidiaconus Dun-
 keldenfis 368.
 Keth, (Keith), Antonius de 245.
 — Elizabeth sponsa Comitis de Huntly
 411.
 — Johannes de (de Innerugy) 327.

- Keth, (Keith), Robertus prebendarius de Duffus 257, 264, 401.
 —— Robertus (marecallus Scotie) 344.
 —— Willemus (marecallus Scotie) 368, 382.
 —— Willelmus (olim de Innerugie) 421.
 —— comes Marecallus. Vide Marecallus.
 Kinlos, (Kynlos), abbas de 19, 20, 34, 63,
 64, 84, 86, 132, 199, 306, 317.
 —— Adam abbas de 200, 354, 376.
 —— Andreas abbas de 284.
 —— Herbertus abbas de 25, 26, 30, 36,
 78, 86, 97.
 —— Johanes de Elleme abbas de 230.
 —— Radulphus abbas de 43.
 —— Reinerus abbas de 7, 38.
 —— Robertus supprior de 86.
 —— Robertus abbas de 374.
 —— Symon prior de 26, 86.
 Kirk, Georgius 406.
 Kirkton, Thomas de 200, 205.
 Kynarde, Johannes de 129, 157.
 —— Johannes (de Salinhill) 406.
 —— Patricius 403, 406, 415, 419, 421,
 429.
 —— Walterus (de Cubyn) 393, 397.
 Kyngorn, Henricus de (rector de Kyngufy)
 256, 257.
 —— Laurentius 237.
 —— Robertus de 143.
 Kyntefloc, Henricus de, monachus 87.
 Kynymund, Elia de 68, 69.
- Laceles, Willelmus de 9, 11.
 Lambertus, capellanus 12, 38, 39, 131.
 —— fuccentor 21, 67, 69, 70, 71, 75,
 88, 96, 97, 107.
 —— perfona de Forais 43.
 Lafynby, Adam de (rector ecclesie de Keth)
 202.
 Laurentius, capellanus 62, 133.
 Law, Thomas 399.
 Lawedyr, Robertus de, de Quarelwod miles,
 155, 309, 319.
 Leirmonth, Jacobus (de Darfy) 391.
 —— Christian 413.
 —— Willelmus 396, 403, 422.
 Leflie, Alexander 420.
 —— Johannes (rectore de Une) 420.
 —— Alexander (heres Roffie) 355.
 —— Andreas preb. de Kingufy 257, 264,
 265.
- Lefflie, Beroaldus (Bareldus) canon. 371, 372.
 —— Gavinus (rector de Kingufy) 372,
 402, 420.
 —— Georgius de, miles, 200.
 —— Johannes (de Vardris) 245.
 —— Johannes (de Syde) 419.
 —— Johannes (titularius de Ryne) 429.
 —— Johannes 415.
 —— Margareta 412.
 —— Thomas 240, 257, 264, 265.
 —— Walterus (canonicus Dunkelden.)
 237, 242, 245.
 Lethe, Donaldus 397.
 Levenaux, M. filius M. comitis de 123.
 —— Malcolmus comes de 344.
 Levynfton, Jacobus (magnus camerarius)
 229.
 —— Robertus de 200.
 —— Thomas (canon. Morav.) 253.
 Leweryke, Willelmus 174.
 Liell, dominus Willelmns 402, 418.
 Lincolniensis episcopus, Hugo 47, 48.
 —— Robertus 47, 48,
 49, 50.
 —— Willelmus 47, 49.
 Lindefei, Alexander de, miles, 200.
 —— Archibaldus (rector de Kingufie)
 392, 397, 403, 405, 407.
 —— David de, miles, 200.
 —— Jacobus archid. Aberdon. 417.
 —— Jacobus canonicus 264, 265.
 —— Johannes de (de Walhope) 200.
 —— Walterus de 18.
 —— Willelmus de 4, 6.
 —— W. filius Roberti de, cler. 66.
 Lindores, abbas de 39, 40.
 —— Wice 12.
 Linlithku, Alicia de 143.
 —— Johannes (filius Alicie) 143.
 —— Petrus (filius Johannis) 143.
 Lismorenus episcopus. Vide Ergadiensis.
 Logy, Martinus 397, 410.
 Lokcart, Georgius prepositus de Crychtoun
 253.
 —— Johannes canonicus 372, 415.
 Loncastric, Henricus Dux 384.
 Longovico, Willelmus de (monachus) 156.
 Loren, Rogerus 97.
 Lonkfordyn, Willelmus de (canonicus) 203,
 324, 351, 368.
 Lumifdail, Heuricus (rector de Kyukell)
 394, 410, 413.
 Lundeclityn, rector de 141.

INDEX NOMINUM.

xiii

- London (Londres), Robertus de 4, 6, 9, 10,
11.
Lychelad, Galfridas de 49.
Lychton, Henricus de 217.
Lyoun, Johanes, camerarius Scotie 184.
- MacAlyschan dir, Raynaldus 211.
Mcawyn, Malcolmus de 313.
Macbele, Aulon 5.
Macbeth Macferkar 38.
— vicarius de Dulerus 43.
McBrek, Alexander 392, 419.
McCaneny, Alexander 200.
McConcill, Thomas (McAne) 410.
McCulloch, Johannes 232.
MacGilbride, Colanus 164.
McGileungill, Colanus 334.
McGill, Jacobus, clericus registri 395.
McGilleis, alias Mcmeye, Johannes 393, 394.
— Duncanus 394.
Mc Gillegew, Johannes 413.
Makgillemvill, Huchon 244.
Mc Gillereocht, Alexander 410.
Makgregour, Johannes 397.
Mc Growder, Thomas 410.
MacIman'tokell, Lulach 334.
Mc kennayth, Criftinus 280.
Mc kintofch (Makyntosy), Alanus Keyr, de Rathamurcus 419, 420.
— Donaldus, Williamson, in Cul lerny 393.
— Duncanus (capitanus de Clau chattan) 236, 238, 239, 241, 243, 244, 245.
— Willelmus (de Dunnachthane, capitanus de Clanchattane) 413.
Makorkill, Johannes 410.
Mackyfon, Thomas filius 325.
Macmallon, Sythach 84.
Mc Nair, Duncanus 397.
Macnakeigelle, Gylemallouock 84.
Macrath, Criftinus 196.
MacRoulet, Alexander 164.
Maccuswel (Maxwell), Elizabeth 397.
— Eymerus de 30.
— Johannes de 25, 30, 61.
Magnus, Jacobus 428.
Maitland (Mautaland), Jacobus 320
— Johannes 415.
— Joneta 414.
Malavilla (Malwyle), Galfridus de 7, 38.
- Malavilla, Malcolmus de 59.
— Willemus 202, 351.
Malbertorp, Philippus de 49.
Malcolmus IV. rex 8, 10, 11, 330.
— vicarius de Keth 43, 76.
— archidiaconus Aberdon. 78.
Malcungy 97.
Maldowny Beg 164.
— MacMarticam 164.
— McEney 164.
— McRobi 164.
Malifius, canonicus de Dothal 97
— vicarius de Dalcors 145.
Mallefnach 97.
Malotheny, Macmadethy 59.
Man, Alexander 183, 186.
— Thomas 164.
— Walterus dictus 303, 316.
Mar, Gillecryst comes de 10, 11, 38.
— Malcolmus de Dromonde dominus de 355, 382.
— Thomas de 194.
March, Alexander comes de 228.
— Patricius comes de, et de Moravia 319.
Marchal, Johannes 181.
Marecalli, Willelmus comes 236.
— Willelmus magister 421.
Marecallus, David 32.
— Herveius 6.
— Philippus 6, 7.
— Ricardus 7, 276.
Margareta domina de Kinnermond 294.
Mariota, filia Athyn 353.
Martinus, vicarius de Pettin et Brachlie 237, 238, 239, 241, 243, 244.
— thesaurarius 48.
— fuccentor Moravie 150, 151, 152.
— More 164.
— McColy 164.
Mason, Johannes dictus, monachus de Dun fermline 350.
Matheus, Aberdonensis episcops. Vide Aberdonensis.
— cancellarius Regis 25, 122.
— persona de Lochbon' 82.
— clericus 36.
— fuccentor Roffensis 282.
Mauricius, persona de Kincardyn 82.
— canonicus de Rosmarkyn 82.
— de Stratheryn archid. Dunblan. 354.
Meldrom, Willelmus (de Fywe) 246, 247, 248, 250.

INDEX NOMINUM.

- Meldrum, Willelmus de (de eodem) 425.
 Melros, abbas de 86.
 Menerys, Alexander de Lambrid 294.
 Mengais, Alexander 249.
 Merleflanus filius comitis 99.
 Merleswayn, Michael 164.
 Merlheall, Andreas 237, 256, 257.
 Merton, Thomas 418.
 Mefoun, Katherine 393.
 Meyguers, Alexander de, miles 344.
 Michael, pincerna 17, 66, 274.
 —— clericus 252.
 —— de Smalham 122.
 Migill, Michael de 144, 278.
 Moncrefe, Andreas 392, 393, 394, 395, 396,
 397, 398, 400, 403, 404, 405,
 406, 407, 408, 409, 411, 412,
 413, 414, 418, 421, 422, 429.
 —— Andreas (junior) 396, 429.
 —— Willelmus 396, 429.
 —— Jacobus 398, 400, 403, 405, 420,
 421.
 Moncur, Andreas 391.
 Monedy, Finlaus 246, 247, 248.
 —— Robertus 246, 247, 248.
 Mongumry, Johannes 396, 397.
 —— Walterus 406.
 Monro, Donaldus 397.
 —— Hector (in Delny) 397.
 Monte Alto, M. de 99, 114.
 —— Robertus de 126.
 —— Willelmus de 279, 282.
 Monymusk, David prior de 230.
 Monypenny, David 256, 257, 265.
 De Moravia, Alex. (de Culbyn) 354.
 —— Alex. 279.
 —— Andreas 17, 131, 273, 296,
 297, 298, 301.
 —— Archibaldus 274.
 —— Cristina (sponsa W. de Fed-
 reth) 144, 145, 241.
 —— Freskinus 113, 114, 138, 139,
 277, 278, 279.
 —— Gilbertus (archidiaconus Mo-
 rav.) 274.
 —— Hugo 10, 11, 12, 14, 17, 41,
 273, 274.
 —— Johannes (prebend. de Petyn)
 148.
 —— Johannes frater Gilberti 274.
 —— Johannes panetarius Scotie
 296, 297.
 De Moravia, Johannes 212, 214, 326.
 —— Lanlot (de Botare) 256, 257,
 264, 265.
 —— Maria filia Freskini (sponsa R.
 Chen) 139, 140, 285.
 —— Megota (filia Johannis) 214,
 215.
 —— Ricardus 32, 34.
 —— Robertus 200.
 —— Thomas panetarius Scotie.
 —— Walterus (de Duffus) (filius
 Hugonis) 25, 26, 93, 111,
 122, 132, 133, 278, 333.
 —— (filius Will.) (de Petyn)
 23, 24, 25, 26, 30, 32, 34,
 67, 68, 69, 75, 81, 92, 93,
 97, 100, 101, 111, 112, 121,
 126, 132.
 —— Willelmus (filius Freskyn) 5,
 6, 8, 9, 10, 11, 131.
 —— Willelmus (filius Will. filii
 Freskyn) 14, 17, 36, 41, 69.
 —— Willelmus (miles) 26, 81, 111.
 —— Willelmus (filius Will.) (cano-
 nicus Morav.) 122.
 —— Willelmus (frater Archibaldi)
 274.
 Moravie, Annas Keith comitissa 395, 399.
 —— Isabella Ranulphie comitissa 295, 298.
 —— Jacobus comes, 395, 425.
 —— Johannes de Dunbar comes, 201,
 202, 204.
 —— Patricius comes 319.
 —— Thomas de Dunbar comes, 130,
 191, 354.
 —— Thomas Ranulph comes, 157, 158,
 159, 193, 286, 290, 291, 292,
 299, 342, 343, 344.
 —— Thomas (filius Johan. de Dunbar)
 (nepos regis) 201, 202, 204.
 —— comites 184, 219, 220, 368.
 Moravienis decanus, David (Dunbar) 428,
 429.
 —— —— Willelmus 295.
 —— episcopus 39, 81, 85, 86, 14,
 115, 228, 233, 281.
 —— —— Alexander (Bur) 129, 161,
 162, 163, 164, 165, 166,
 168, 169, 170, 172, 173,
 175, 181, 182, 184, 186,
 187, 188, 189, 190, 191,
 193, 194, 196, 201, 203,
 204, 206, 214, 215, 311,

INDEX NOMINUM.

xv

- 313, 316, 319, 321, 323,
324, 326, 350, 351, 353,
360, 368, 369, 370, 376,
381.
- Moraviensis episcopus, Alexander (Stewart)
399.
- Andreas (de Moravia) 19, 20,
21, 22, 23, 24, 25, 26, 27,
28, 30, 32, 33, 34, 35, 65,
66, 68, 69, 71, 72, 73, 75,
76, 77, 78, 79, 80, 81, 82,
87, 88, 89, 90, 94, 95, 96,
97, 98, 99, 100, 101, 102,
103, 105, 106, 107, 108,
109, 110, 111, 112, 113,
116, 117, 120, 122, 123,
125, 128, 129, 132, 133,
153, 274, 284, 334, 359,
367, 424.
- Andreas (Stewart) 236, 238,
239, 241, 243, 244, 246,
247, 248, 249, 257, 258,
261.
- Andreas (Forman) 250, 401.
- Archibaldus 116, 117, 118,
134, 135, 136, 138, 142,
143, 144, 146, 277, 278,
280, 281, 283, 284, 285,
326, 359.
- Bricius 13, 14, 15, 17, 18, 24,
40, 43, 44, 45, 58, 59, 61,
62, 65, 66, 67, 70, 73, 90,
132, 252, 273, 359, 367.
- Columba (de Dunbar) 360.
- David (de Moravia) 146, 147,
148, 149, 275, 326, 359.
- David (Stewart) 256, 230.
- Henricus (de Leighton) 218, 360.
- Jacobus (Stewart) 255, 256.
- Johannes (Pilmor) 126, 129,
150, 151, 152, 153, 155,
156, 157, 192, 199, 286,
289, 290, 298, 299, 304,
308, 326, 359, 367.
- Johannes (de Innes) 360.
- Johannes (de Winchestre) 219,
220, 221, 223, 225, 226,
234, 296.
- Patricius (Hepburn) 399, 428,
429.
- Ricardus (clericus regis) 6, 7,
8, 9, 10, 11, 12, 13, 24, 37,
38, 131, 359.
- Moravienensis episcopus, Robertus 253, 371,
372.
- Simon (de Toeny) (electus) 4,
5, 24, 276, 359.
- Simon 113, 276, 277, 359.
- Willelmus (Spynie) 207, 208,
209, 210, 211, 212, 213,
214, 325, 326, 327, 328,
345, 355, 356, 357, 360, 383.
- Willelmus (Tulloch) 232.
- More, Johannes 410.
- Moreville (Moravill, Morevilla), Ricardus
de (confitularius) 3, 4, 7.
- Willelmus de 7, 38.
- Moro, dominus Andreas de 217.
- Morthach, Eva domina de Rothes. Vide
Rothes.
- Mortimer, Marcus de 59.
- Mortoun, Robertus (monachus) 371.
- Moubray (Mabrei), Philipus de 12, 14.
- Mowalt, Willelmus (de Ruthwayne) 256,
257, 259, 265.
- Munfichet, Ricardus de 7.
- Willelmus de 22.
- Mure, Alex. 391.
- Mureoch Mor 237, 238, 239, 241.
- Murynus, feneccallus de Strathbolgin 30.
- capellanus 61, 62.
- Murray, Alex. (de Culbardie) 246, 247, 248,
400.
- Alex. (de Petyn) 256.
- Jacobus (de Coubardie) 419.
- Willelmus 399.
- Willelmus (de Dunern) 427.
- Murreff, the Erll of 219.
- Murthac, Walterus 14.
- Eva (domina of Rothes) 137.
- Murthlik, rector de 422.
- Muthays, Alanus de 304.
- Muy, Rogerus de (frater) 87.
- Mykil, Robertus 171.
- Myneteth, Cumin comes de. Vide Cumin.
- Robertus (feneccallus) comes
de. Vide Senecallus.
- Walterus comes de 98, 99.
- Willelmus Cumin comes de 30,
31, 32, 35.
- Myfer, Elizota 313, 314, 326.
- Nicolaus, Jacobi de Albertys 162, 163.
- monachus vallis crefcen. 89.
- capellanus 121, 284.

INDEX NOMINUM.

- Nicolaus, clericus 333.
 Narne, (Narryn), Adam de (succendor ecclie Morav.) 217, 307.
 —— Alexander de (de Sandfur) 222.
 —— Johannes (de Cromdall) 398.
 —— Johannes 411.
 Nayfmyt, Robertus 411.
 Neill, Johannes 246, 247, 248.
 Neubotyl, Neubothil, abbas de 86.
 —— Hugo 7, 38.
 Neucob', David de 299.
 Neuyndus de Achres 161.
 Nicholaus, vicarius de Rothen 76, 120.
 —— vicarius de Urcane 120.
 —— frater 88, 133.
 Nicholfone, Margareta 412.
 Niger, Robertus 114, 277.
 Noche, Robertus 326.
 Noreys, Willelmus 333.
 Nori, (Nory), Elizabeth (sponfa Thome Innes) 404, 414.
 North', Alexander de 113.
 Northumbrie, comes Henricus de Perciaco 384.
 —— Henricus (de Perciaco filius) 384.
 Nyg, Adam de 181.
- Ogilton, Reginaldus de 157.
 Ogilvy, Alexander (of that Ilk) 391.
 —— Andreas 415.
 —— Georgius (Awquennane) 396, 407.
 —— Georgius (de Miltown) 392, 394.
 —— Jacobus (de Deksford) (miles) 246, 247, 248, 250, 251.
 —— Jacobus (de Cardell) 402, 410.
 —— Jacobus (de Cullard) 394.
 —— James Lord 248.
 —— Johannes (capellanus) 249, 392, 393, 395, 406, 412.
 —— Margaret 407.
 —— Thomas 415, 419, 429.
 —— Walterus (de Boynd) (miles) 396, 407.
 —— Walterus (de Bown) 246, 247, 248, 250.
 —— Willelmus 394.
 Olifard, Walterus (iusticiarius Laudon.) 7, 22, 25, 32, 35.
 Oliphant, Johannes 415.
 Oliverus, Willelmus 166.
 Or, Johannes 397.
- Orchadie, Willelmus comes 229.
 Orchadiensis episcopus, Andreas 236.
 Orreby, Simon de 66, 70, 71, 88, 89, 101.
 Ostiarus (Hostiarus), Alanus comes Atholie 32, 35, 96, 126.
 —— Colinus 28.
 —— Gilbertus 79, 80.
 —— Thomas (vic. de Invernus) 25, 61, 77, 78, 122.
 Ottyrburn, Nicholaus canonicus (clericus regis) 229.
 Ox, Andreas, rector de Inuerarity, 172, 173, 175.
- Parvus, Robertus, 70.
 Patricius, filius Willelmi 38.
 —— persona de Abrynythy 43.
 —— perpetuus vicarius de Logykenny 187.
 Payntur, Johannes dictus, canonicus Dunkelensis 152.
 Pedoc, Johannes 306, 317.
 Peny, Johannes 290.
 Perie, Johannes 406.
 Perk, Arthur 401.
 Peterkin, Willelmus 430.
 Petrus, canonicus Moraviensis 82.
 —— clerics 89.
 —— burgensis de Inuernys 333.
 Pettindrech, Andreas 394, 404.
 Petyt, Duncanns (cancellarius Morav.) 217.
 Philippus, persona de Glenbervin 101.
 —— filius Adam 212.
 Pilmor, (Pilmur), Adam de 171.
 —— Johannes epif. Morav. Vide Moraviensis epif.
 —— Johannes monachus de Cwpyr. 129, 152.
 —— Thomas de 205, 212.
 —— Willelmus 351.
 Piott, Thomas 374.
 Pitcarne, Johannes, 427.
 Pluscardyn, Alexander prior de 356, 357, 358.
 —— Georgius prior de 418.
 —— Henricus de (cancel. Morav.) 128.
 —— Simon prior de 36, 284.
 —— Thomas prior de 168.
 —— Thomas de 355, 368.
 —— Willelmus prior de 230.
 —— prior de 369.
 Pollock, Adam filius Roberti de 124.

- Pollock, Muriel (de Rothes) filia Petri 120,
123, 124.
— Petrus de 6, 9, 11.
— Robertus de 124.
- Popp, Adam 171.
— Robertus 171.
— Willelmus 312, 313.
- Portar, Henricus 325, 370.
— Johaunes 395.
- Prath, W. *vic. de Invernarrin* 77, 78, 122,
126.
— Johannes 279.
— Willelmus 99.
- Pyleche, Willelmus 306, 317.
- Pyngill, (Adam) 368, 369.
- Pynkene, Robertus 261.
- Qhwelwrycht, (Chwelwright), Johannes
305, 317.
- Quinci, Robertus de 5, 12.
— Serer de 7.
- Quorsque, Simon 246, 247.
- Qwhyte, Johannes 211.
- R. archidiaconus 131.
— camerarius 89.
— subprior 124.
- Radulphus, persona 16.
— capellanus 25, 26, 66, 67, 70,
71, 77, 81, 88, 111, 125, 132.
— subdecanus 48.
— rector de Elchiye 69, 76, 276.
— vicarius de Dyke 96.
— vicarius de Moy 76.
— archidiaconus Morav. 88.
— camerarius 17.
— de Campis 122.
— clochere 333.
- Rainfreu, Galfridus de 210.
- Ramefia, (Raonfay), Andreas de 421.
— Malcolmus dominus de 392.
- Neffus de 12.
- Walterus 404, 411, 412, 414,
420.
— Willelmus de 12.
- Ran', vicarius 43.
- Rand', archidiaconus 120.
- Ranmorgeny, Johaunes de 201.
- Ranulph, Thomas (comes Moravie), *vide*
Moravie comites.
- Ranulphus, canonicus 66.
- Ranulphus, archidiaconus 89, 96, 107, 122,
125.
- Rathe, Johannes de 325.
- Rathen, thaynus de 138.
- Rattray (Rettrey), Alex. 397.
— Johannes 404, 414.
- Reede, (Reed, Redi), David 187.
— Johannes (de Straloch) 397.
— Robertus 371, 372.
- Reginaldus, vicarius de Aberlouer 96.
- Reifhill, alias Barroun, Andreas 421.
- Rend, Alexander de 425.
- Revel, Ricardus 14.
- Ricardus, Moravienis episcopus. *Vide* Mo-
ravienis.
— do prebenda, clericus regis 3, 4, 5,
6, 7, 9, 11, 13, 37.
— vicarius de Forays 77, 78.
— clericus 38.
— persona de Rotheys 43.
— cantor 71, 74, 112.
— precentor 69, 92, 107, 125.
— vitrearius 133.
— filias Johannis 313, 325, 326.
— filius Walteri 325.
— filius Willelmi 187.
— II. rex Anglie et Francie 383.
- Richardi, Gilbertus 234.
- Rift', Willelmus de 110.
- Roberti, Anselmus 407.
— Johannes 396, 400, 408.
— Willelmus 253.
- Robertus I. rex 127, 169, 286, 292, 342.
— II. rex 172, 183, 193, 351, 352,
381.
— III. rex 204, 207, 215, 382.
— Roffensis epif. *vide* Roffensis.
— capellanus 6, 7, 16, 38, 60, 133,
333.
— persona de Deveth 61.
— thebaenarius Morav. 88, 102, 105,
107, 125, 277, 424.
— canonicus 16, 21, 60, 66, 67, 69,
70, 71, 73, 75, 125.
— decanus de Invernus 23, 25, 69, 76,
132.
— clericus 17, 61, 121, 274.
— vicarius 62, 77, 96.
— archidiaconus 38, 39.
— Huntingdoniensis 49.
— de Duffus 43, 66, 69, 70, 71, 87,
285.

INDEX NOMINUM.

- Robertus archidiaconus et canonicus Roffen. 82.
 ——— de Saute (frater) 86.
 ——— canonicus de Duppel 88, 96, 97,
 105, 107, 111, 133.
 ——— filius Alicie 113.
 ——— vicarius de Duffus 145, 284.
 ——— filius Symon 324.
 Robertoun, Johannes 372, 407.
 ——— Thomas 414.
 Rogerfon, Dobaldus 161.
 Rogerus, decanus Lincolniensis 44.
 ——— dispensator 61.
 ——— fucmentor 138, 277, 278, 282.
 ——— de Innernarryn 284.
 ——— filius Adam 312.
 ——— filius Eustachii 333.
 Rogheis, Simon de 133.
 Rokeburg, Willelmus de 101.
 Rolland, Thomas 325.
 Rollok, Johannes 427.
 Rolvestone, Rogerus de 49.
 Rook, Robertus 257.
 Rosmarkyn, decanus de 19, 63, 64.
 Ros (Roos), Alex. (de Holme) 392, 402,
 404.
 ——— Elena 395, 400.
 ——— Elspeta (filia J. de Balleviat)
 398.
 ——— Hugo (de Kyllrawock) 187,
 236, 238, 239, 241, 243, 244,
 392, 400, 402, 405, 410, 422.
 ——— Ilugo (de Logyardov) 392.
 ——— Hugo (filius J. de Balleviat)
 412.
 ——— Johannes (in Balleviat) 394,
 398, 402, 409.
 ——— Johannes (filius Johannis in
 Balleviat) 394, 398.
 ——— John (burges of Inverness) 422.
 ——— Patricius 419.
 ——— Thomas (in Daltuly) 405.
 Rofs, comes de 111, 220.
 ——— decanus de 64.
 ——— Alexander dominus de 353.
 ——— Eufanis comitissa de 353.
 ——— Fercardus comes de 99, 101, 333.
 ——— Hugo comes de 309.
 ——— Willelmus (filius Fercardi) comes de
 89, 232, 278, 281, 302, 306,
 309, 317, 320, 334.
 Roffatb, Johannes 305, 317, 420.
 Roffensis episcopus 81, 199, 205.
 Roffensis episcopus, Alexander 181, 200, 302.
 ——— Gregorius 4.
 ——— Robertus canonicus (prior de Bello
 loco) 81, 82, 122, 133, 140,
 282, 332.
 Rothes, Evade Mortlach domina de 124, 137.
 ——— Georgius comes de 416, 418.
 ——— Muriel de, filia Pettie de Pollock
 120, 123, 124.
 Rothwol, Gerardus de 49, 50.
 Roule, Gilbertus de (miles) 138.
 Ruffus, Alexander 99.
 Runfiman, Florentius 430.
 ——— Jacobus 421.
 Russaill, Johannes 430.
 RWthwen, Willelmus dominus de 236.
 Ryklynton, Alexander de 202.
 Salleitoch, Walterus de 25, 132.
 Salteby, Willelmus de (frater) 86.
 Saltoun, Alex. (filius Willelmi) magister de
 Saltoun 410, 419.
 ——— Willelmus dominus de (de Aber-
 nethey) (de Rothenay) 410,
 415, 419.
 Samfon, Brechinensis episcopus. Vide Bre-
 chinensis.
 Samuel, presbyterus 39.
 Sanctacruce, W. abbas de 7, 37.
 Sancti Andree episcopus 39, 40, 348.
 ——— Jacobus 226, 235.
 ——— Johannes 339.
 ——— Patricius 416, 418.
 ——— Walterus (Trayle) 350, 381,
 382.
 ——— Willelmus 19, 91, 123, 302,
 319, 344.
 ——— priores 338.
 Sancto Claro, (Sinclair, Sinclair), Alexander
 de 400, 406.
 ——— Andreas 401, 415, 416.
 ——— Henricus de (miles) 344.
 ——— Johannes de 194, 354.
 ——— Robertus de 183, 187.
 ——— Thomas de (de Abirloure)
 256, 257.
 Sancto Edwardo, abbas de 86.
 ——— Servano, abbas de 86.
 Sandefoune, Jacobus 395, 397, 398, 399,
 400, 406, 409, 412, 414, 421.
 Sankys, Andreas 305, 316.
 Savoy, Franciscus 410.

- Schapman, Michael 325.
 Schaw, Alex. (*filius Jacobi*) 400.
 —— George (de Knockhill) 399, 400.
 —— Haugand 199.
 —— Henricus 403, 406.
 —— Jacobus (de Sauchy) (*miles*) 400.
 Scherer, Johannes 416.
 Scheres, Andreas 372, 373.
 Schorifwode, Georgius (*rector de Cultre*) 223, 225, 226, 235.
 Scona, Robertus abbas de 7, 12, 38.
 Scot, Andreas 305, 316, 318.
 —— Johannes 301, 303, 304, 306, 307, 308, 316.
 —— Johannes (*prebendarius de Moragis*) 422.
 Scyphard, Henricus 312.
 Seleby, Ada de 143.
 Senefcallus Scocie.
 —— Alanus filius Walteri (*dapifer*) 11.
 —— Alex. de Badenach, de Buchan, de Rofs 171, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 196, 197, 199, 204, 208, 353, 354, 381.
 —— David comes de Carryk 382.
 —— Murthachns (*dominius de Kin-clevyne*) (*Juift. ex parte boreali aquae de Forth*) 210.
 —— Robertus comes de Stratheryn 302, 319.
 —— Robertus comes de Carryk 184.
 —— Robertus comes de Fyf et Meuteth 184.
 —— Walterus filius Alani (*dapifer*), 3, 22—(*Inscitarius Scotie*), 28, 31, 32, 33, 123, 126.
 Serel, Willelmus 425.
 Seres, (Serras, Seyrus, Soreys, Surays), Adam 12.
 —— Adam de 188.
 —— Galfridus 279.
 —— Jacobus 430.
 —— Thomas 393, 409.
 —— Walterus 278, 280.
 —— Willelmus 171, 310, 311, 333.
 Seton, Hugo de 121.
 Sibald, Jacobus 396, 397, 398, 399, 405, 407, 414, 421, 422.
 —— Johannes 205.
 —— Robertus 205.
 Sibald, Thomas 200, 205.
 Simon, Moravienfis episcops. *Vide Mora-vienfis epif.*
 —— persona de Rofcolpin 23, 76.
 —— persona de Dolays 43.
 —— clericus 25, 66, 81, 131, 132.
 —— capellanus 62.
 —— vicarius de Dolays 76.
 —— vicarius de Dubathlach 77.
 —— decanus S. T. de Elgin 88.
 —— decanns 89, 90, 94, 95, 102, 103, 107, 110, 133, 274, 424.
 —— vicarius del Moy 96.
 —— vicarius de Dundurkus 111, 120.
 —— dispensator 97.
 —— canonicus Moravienfis 111.
 —— persona de Dundurkus 121.
 Sinclair, comites Cathanie. *Vide Cathanie*, Willelmus 428.
 Skade, Willelmus 430.
 Skirmechour, Alex. 172.
 Skynnar, Stephanus 305, 317.
 Slorach 200.
 Slorath, Alexander 421.
 Sunyth, Andreas 401.
 —— James 409.
 Somerweill, Willelmus dominus 222, 225, 226, 235.
 Sorebroun, Henricus de 314.
 Soulis, Ranulfus de 6.
 Spalding, Johannes de 145, 149, 150, 298, 429.
 Spence, Thomas de 161.
 Spens, Hieronimus 393.
 —— Jacobus (*vicarius de Alves*) 393.
 —— Johanna de 166, 237, 240, 212, 245, 246.
 Spot, Ninian 229.
 Spyneto, Willelmus de 130, 187.
 Spyny, Alexander Lord, 427.
 —— Willelmus de 313, 354.
 —— Willelmus de 168, 176, 183, 351.
 Stephanii, Willelmus 217.
 Stephanus 122.
 —— capellanus 16, 60.
 —— persona de Glas. 43.
 —— de Edenham. *Vide Edenham*.
 —— burgenfis de Elgyn 148, 149.
 —— dictus Broky 161.
 Stewart, Alex. (*cancellarius Morav.*) 256, 257, 259, 262.
 —— Andreas (decanus) 256, 257, 416.

INDEX NOMINUM.

- Stewart, Arthurus (de Kynimachlo) 408.
 ———— Johannes (de Spyne) 233, 257, 259.
 ———— Thomas 236, 238, 239, 241, 243,
 244, 259.
 Strabolgyn, David de, filius Duncani comitis
 de Fyf. Vide Fyf.
 Strabroch, Willelmus de 290.
 Strang, Andreas 411, 415, 420, 422, 428, 429.
 Strathchin, Georgius (de Culldodynne) 410.
 ———— Gilbertus 430.
 ———— Jacobus (rector de Belhelvy)
 399, 400, 405, 407, 420.
 ———— Jacobus (rector de Fettercairn)
 419.
 ———— Johannes (rector de Belhelvie)
 392.
 ———— Robertus (rector de Balhelvy)
 393.
 ———— Willelmus (rector de Botarie)
 392, 407, 430.
 Stratheryn, (Stradherin), Gilbertus (filius
 comitis Gilberti 89, 93.
 ———— Gillebertus comes 6, 7, 8, 9,
 10, 11, 13, 38.
 ———— Maliius (filius comitis Ferteth)
 7, 12.
 ———— Robertus comes (Senescallus).
 Vide Senefailus Scocie.
 Strauvet, Antonius 413.
 Strevelyn, Rogerus de 290.
 Stul, Thomas 314.
 Stuteuill, R. de 97.
 Sumerletus de Bucharm 26.
 Sunathlech, Ricardus de 49.
 Sufanna, 305, 316.
 Sutherland, Alex. (rector de Duffous) (fa-
 lius W. de Duffous) 237,
 238, 239, 241, 243, 244,
 257, 264, 265, 272, 371,
 372, 374, 398, 401, 402,
 414, 429, 430.
 ———— Alex. (de Duffous) 402, 404.
 ———— Alex. (decanus Catanen.) 416.
 ———— Andreas 416.
 ———— Duncanus 405.
 ———— Elizabeth 361, 417.
 ———— Johannes comes de 395, 396.
 ———— Johannes (alias Bayn) 402.
 ———— Johannes (capitaneus de Skel-
 bo) 402.
 ———— Nicholaus de 171.
 ———— Nicholaus (de Greschip) 416.
 ———— Ricardus (de Forfs) 402.
 Sutherland, Robertus comes de 354.
 ———— Thomas 402, 429.
 ———— W. de 89, 133.
 ———— Willelmus comes de 279.
 ———— Willelmus (de Duffous) 391,
 399, 401, 402, 415, 416,
 429, 430.
 ———— Willelmus (frater) (de Duffous)
 402.
 ———— Willelmus 402.
 Swan, Willelmus 200.
 Swenton, Thomas 428.
 Swinton, Johannes de, dominus de Marr 260.
 Syme of Corfque 248.
 Symfon, Alex. (vicarius de Aberkerdour)
 246, 247, 248, 249, 250, 252.
 ———— Hugo de Erchyde 410, 411.
 Sythach, Macmallon 84.
 Tailyour, Mathens 408.
 Tait, Andreas 246, 247, 248.
 Tarbard, Walterus de 181.
 Tarres, Johannes de 174.
 Taverbere, Willelmus 306, 317.
 Tenent, Johannes 391.
 Terras, Jacobus 395, 397, 418.
 Thayo, Patricius (Patton) (vicarius de In-
 nerkethny) 246, 247, 248.
 Thirlfan, Thomas de 20.
 Thom, Donaldus 240, 242, 245, 253, 261,
 401.
 ———— Patricius 401.
 ———— Willelmus 416.
 Thomas, capellanus 17, 61, 62, 252, 274,
 276.
 ———— de Croye 67.
 ———— vitrarius 313.
 ———— dispensator 88, 101.
 ———— de Strivelin 61.
 ———— rector de Lamanbride 69.
 ———— perfona de Sudy 82.
 ———— canonicus de Kambeekynel 101.
 ———— filius Willelmi 171.
 Thome, Willelmus filius 212.
 Thomfon, Johannes 402.
 ———— Margareta 412, 413.
 Thorald, Walterus 325.
 Thoroton, Jacobus (precentor) 393.
 Tiri, Johannes 247, 249.
 Tonok, Nicolaus 217, 422.
 Top, Willelmus 261.
 Troupet, Alex. 395.

- Troup, Henricus 240, 242.
 —— Elizabeth 405.
 Trumbull, (David) 396, 411, 429.
 Turfe, Patricius 419.
 Tuicht, Willelmus 411.
 Tulach, (Tullocht, Tullot), Johannes de (de Logi) 425.
 —— Nicoblaus 393, 405.
 —— Robertus 418.
 —— Thomas (de Muy) 256, 257.
 —— Walterus de 201.
 Turpinus Brechinensis episcopus. Vide Brechinensis.
 Twedie, Alex. 404, 414.
 —— Johannes 414.
 Tynyngham, Thomas de 163, 425.
- Urbe, Matheus de 116.
 Urehard, (Uurchard, Urquhart), Adam (de Haddington) 350, 352, 353.
 —— Alexander de 130, 187, 202, 323, 400, 401.
 —— (de Burrowyards) 410.
 —— Archibaldus (in Clunnye) 412.
 —— Gylleroch de 97.
 —— Jacobus (burgenus de Forres) 401.
 —— Janeta 394.
 —— Ricardus 43.
 —— Robertus 168, 430.
 —— Robertus (vicarius de Clynne) 394, 404.
 —— Thomas de 202, 212.
 —— Thomas prior de 23, 25, 26, 68, 69, 76, 78, 88, 122.
 —— Willelmus prior de 36, 102, 103, 138, 284.
 —— Willelmus (de Bathery) 279.
 —— Willelmus (de Bulby) 352, 353.
 —— prior de 20, 30, 34, 80, 102, 103, 132.
 Urnel, Johannes de 171.
 Utrearius, Willelmus 146.
- Valoniis, Philippus de (camerarius) 5, 8, 13.
 Vallibus, Johannes de 28, 61.
 —— Willelmus de 13.
 Valle, magister Grifinus de 23.
 Vatfoun, Johannes 400.
 Vaus, Margaret 422.
 —— (Wauls), Magnus 401, 410, 419.
 —— Thomas (precentor) 256, 257.
- Vaus, Thomas (custos privati sigilli) 229, 233.
 —— Willelmus 205, 206, 325.
 Vayrement, (Wayrement), Alanus 305, 316.
 Vecche, Andreas 416.
 Vellis, Robertus 417.
 Vyuilla, Willelmus de 59.
- Wadinus 16, 77, 78.
 Waldevus, comes 4.
 Walker, Johannes 205.
 —— Michael 411, 422.
 —— Thomas 419.
 —— Willelmus 305, 308, 316.
 Wallafs, (Wallace), Andreas 410.
 —— Thomas 410, 411, 419, 429, 430.
 Walterus, de Strathawau 148.
 —— clericus 6, 37.
 —— marecallus 88.
 —— filius Radulphi 290.
 —— coetus 88.
 —— capellanus regis 14, 15.
 —— subdecanus 96, 97, 133, 275.
 —— capellanus 36, 59, 121, 275.
 —— vicarius St Columb. de Petyn 43.
 —— vicarius de Kynedor 96.
 Wardlawe, David 401.
 —— vicarius de 141.
 —— Walterus de 302.
 Wat, Jacobus 416.
 Waucb, Gawin 417.
 —— Willelmus 414.
 Waus, Magnus (rector de Y.) 422.
 Wedale, Rogerus de 129.
 Wenton, Aymerius 289.
 Weyt, Thomas 305, 317.
 Wilkyson, Johannes 212.
 Willau, (Wellen), Jacobus 257, 265.
 Willelm, David 410.
 —— Donaldus 413.
 —— Jacobus 256.
 —— Johannes 234, 261.
 —— Ricardus 217, 354.
 Willelmus (rex.) 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11,
 13, 14, 18, 39, 77, 78, 160,
 359, 386.
 —— persona de Edindivy 29, 30, 43.
 —— frater 103, 425.
 —— subdecanus 120, 149, 150, 277.
 —— frater Ricardi episcopi Moravienis
 25, 120, 132.
 —— thesaurarius de Rosmarkyn 82.

INDEX NOMINUM.

- Willemus persona de Fetherneer 101.
 ——— archidiaconus 105, 277.
 ——— ortolanus 113.
 ——— decanus de Strathbolgyn 23, 25,
 69, 75, 76, 132.
 ——— capellanus 6, 7, 14, 16, 38, 60,
 275.
 ——— filius Full' 50.
 ——— frater Stephani de Edenharn 61.
 ——— canonicus Morav. 66, 67, 69, 71,
 73, 110, 122, 125.
 ——— canonicus de Erryn 105.
 ——— cantor Moraviensis 88.
 ——— canonicus de Petyn 88, 133.
 ——— cancellarius Morav. 89, 94, 96,
 97, 107, 110, 125, 133, 334.
 ——— clericus 275.
 ——— precentor 89, 94, 95, 97, 105,
 110, 133, 202, 275, 334.
 ——— prior de Urquhart 424.
 ——— camerarius 101.
 ——— vitrearius 290.
 ——— canonicus de Kingusey 105.
 ——— vicarius de Dundurk 124.
 ——— filius Adam 148, 149.
 ——— de Anandia 172.
 ——— coccus 199.
 ——— thesaurarius 202, 423, 425.
 ——— filius Michael 205, 206, 212, 325.
 ——— decanus 148, 149, 150, 275.
 Wilfon, Johannes 246, 247, 248.
 Wifhard, (Wifheart), Jacobus 391.
 ——— W. (archidiaconus St Andr.) 339.
 ——— Johannes (de Pittarrow) 395.
 Wifeman, (Wyfman), Alex. 404, 414, 421.
 ——— Andreas 25, 26, 34, 88, 101, 113,
 132.
 ——— Thomas (vicecomes de Elgyn)
 34, 113, 114, 138, 276.
 Wifeman, Willemus 21, 25, 131, 132, 212,
 279, 284, 410, 413.
 ——— Willemus (senior) 205.
 ——— Willemus (junior) 205.
 ——— Willemus 392, 394, 395, 400,
 402, 403, 404, 405, 406, 411,
 415, 419, 420, 421.
 Wod, (Wode), David (de Crag) (rot. Reg.)
 391.
 ——— Johannes (de Tullydeveis) 405.
 ——— Stephanus 110.
 Wylgus, Johannes 129.
 Wymeth, Archibaldus de 66.
 Wyncheftre, (Wincheftyr), Alexander 416.
 ——— Willemus (thesaurarius Mo-
 rav.) 233, 236, 238, 239,
 210, 241, 243, 244, 245,
 256, 257, 259, 272.
 ——— Johannes (subdecanus) 233,
 256, 257, 259, 260, 261.
 ——— Johannes (filius P. de Arterlie)
 394.
 ——— Petrus (de Arterlie) 393, 394.
 ——— Tiberius 399, 401, 402, 430.
 Wyse, (Wys), Adam 194.
 ——— Johannes 156.
 ——— Willemus 168.
 Witewh — Andreas 312.
 Wythewyc, Johannes 129.
 Ydie, Willemus 200, 313.
 Young, (Yung), Adam 156.
 ——— Johannes (minister de Nairn) 394.
 ——— Simon 290.
 ——— Thomas, 401.
 Yfaac, preibyter 39.

INDEX NOMINUM,

IN

RENTALI EPISCOPATUS.

Adam, Gilbertus 442.	Dik, Alexander 440.
Allan, Matheus 438.	——— Henricus 437.
——— Thomas 438.	——— Johannes 438.
Alues, Alexander 437.	Dolles de Cantray, Alexander 447.
Anderfoun, Alexander 437.	Donaldfon, Margareta 434.
——— Andreas 437.	Dow, Joannes Fyndlay 443.
——— Jacobus 438.	Downye, Johannes 443, 445.
——— Thomas 437.	Duffius, Domious de 435.
Baldon, Robertus 438.	Dubar, Paulus 446.
Barroun, Nicolaus 445.	Duncan, Henricus 42.
Berwyke, Isabella 445.	——— Joannes 441.
Bonar, David 433.	
Brabanere, Johannes 438.	Fisher, Willemus 442, 443.
——— Thomfon 443.	Fleiss, dominus Robertus 436.
Brodye, Dominus de 446.	Forbes, Cristina 436.
Brown, Archibaldus 446.	Forfyth, Johannes 444.
Campbell, Alexander 447.	Frafer, Willielmus 449.
Cant, Robertus 438.	Frendracht, Domina de 448.
Cowe, Andreas 442, 443.	Fyndlay, Adam 444.
——— Johannes youngar 442.	——— Robertus 438.
——— Johannes senior 442.	
——— Thomas 442.	
Cowper, Willelmus 445.	Gardin, Jacobus 436.
Crifte, Cristina 434.	Geddes, Willelmus 442.
Cummyng de Alter, Thomas 445.	Genot, Thomas 440.
——— de Ermelheide, Alexander 445.	Gillemichael, Donaldus 441.
——— Jacobus 443.	Glaifwright, Georgius 440.
——— Joannes 442.	Gordoune, Alexander 448.
	——— Georgius 450, 451.
	——— Johannes 448.
	Grantulie, Domious de 451.

- Grant, Johannes Grant dominus de 449.
 —— Jacobus 450.
 —— de Fruchye, Joannes 449, 451.
 —— de Ballindallacht, Joannes 450.
 —— Patricius 450.
- Hatmakker, Alexander 436.
 Hay, Andreas 445.
 —— Jacobus 443.
 —— Relicta Willelmi 441.
 Hendry, Maloc (*vidua*) 444.
 Henderfon, Thomas 444.
 Hoffoke, Willelmus 438.
 Huchone, Jacobus 444.
 —— Robertus 444.
 Howfild, Thomas 444.
 Huntley, Georgius comes de 448.
- Innes, Alexander 435.
 —— Dominus de 436.
 —— de Dranye, Jacobus 435, 436, 439,
 448.
 —— Elizabeth 433, 434, 435, 439.
 —— Elspet 434.
 —— Georgius 440.
 —— Thomas 439.
 —— de Towches, Jacobus 443.
 —— Willelmus 438.
- Jowall, Iffobella 441.
 Junkin, Joannes senior 441.
 —— Joannes juuior 441.
- Kay, Thomas 434.
 Kempe, Androw 438.
 Kilrawok, Baro 451.
 King, Jacobus 435.
 Kingufye, Prior de 450.
 Kynnard de Cowbin, Walterus 445.
- Lefk, Andreas 442.
 Lovett, Dominus 449, 451.
 Lumisden, relicta Joannis 440.
- Malies, Robertus 440.
 Makintofche 450.
 Man, Jacobus 437, 440.
- Man, Thomas 440.
 Macwie, Andreas 445.
 M'Crawin, Jacobus 443.
 McGilleis, Duncanus 448.
 Meill, Walterus 442.
 Michell, Joannes senior 440.
 —— Joannes junior 440.
 Michelfoyn, Michael 433.
 Mill, Jacobus 441.
 —— Johannes 433, 434.
 —— Thomas 434, 435.
 Moncrief, Andreas 434, 435, 439.
 Mongumrie, Johannes 446.
 Moreis, Andreas 436.
 —— Robertus 433.
 Mortimer, Georgius 439.
 Maldonycht, Michaell 443.
 Murdocht, Andreas 441.
 —— Johannes 442.
 Myhue, Joannes senior 444.
 —— Joannes junior 444.
- Nicol, Alexander 436.
 —— Authonius 441.
- Ogilvy, Georgius 448.
 —— Joneta 448.
- Paule, Jacobus 435.
 —— Johannes 434.
 Perker, Johannes 435.
 Peterkin, Thomas 434.
 Puggat, Archibaldus 442.
 —— Jacobus 442.
- Rob, Alexander 438.
 —— Joannes 441.
 —— relicta Mathei 440.
 Rofs, Alexander 446, 447.
 —— Jacobus 434.
 —— Johannes 447, 451.
 —— de Kilrawok, Hugo 447.
 Roy, Joannes Grant 449.
 Runfiman, Jacobus 441.
 —— Thomas 444.
 —— Willelmus 441.
 Russell, Johannes 437.
 Rynd, Johannes (*ortulanus*) 433, 435.

INDEX NOMINUM.

xxv

- Saltoun, Dominus 451.
Sandefoun, Thomas 437.
Schiphird, Jacobus 441.
——— Johannes 442.
——— Willelmus 441, 442.
Scot, Egidius 441, 442.
Sheriff, Andreas 438.
Simfoune, David 435.
——— Johannes 437.
Smyth, Joannes 440, 444.
——— Joannes senior 440.
——— Joannes junior 440.
——— Thomas 444.
Stewin, Jacobus 435.
Stronoch, Jacobus 435.
——— Johannes 438.
- Talyour, David 443.
——— Jacobus 441.
——— Johannes 443.
——— Michael 443.
——— Thomas 441.
——— Willelmus 442.
- Trowpe, Henricus 438.
——— relicta Jacobi 441.
- Umfray, (Wmfray) Joannes 433.
——— Thomas 436.
Urquhard, Alexander (prepositus de Fores) 436.
- Waus, Jasparus 449.
——— Robertus 449.
Weland, Gilbertus 445.
Wilson, Alexander 433.
——— Jacobus 436.
Winchester, Jasparus 437.
——— Patricius 438, 447, 449.
Wisman, Alexander 437.
——— Henricus 437.
——— Jacobus 437.
——— Richardus 437.
Wyat, Willelmus 441.
- Yeman, Georgius 438.

INDEX NOMINUM,

IN

CARTIS ORIGINALIBUS.

- Aberdonensis, archidiaconus 459.
——— decanus 459.
——— episcopus, Gavinius 454.
——— Mathenus 454, 455.
Ada filia Radulf 464.
——— sponsa Willelmi de Moravia 465.
Adam, capellanus 457.
Alanus, dapifer 455.
——— filius Walteri dapiferi 458.
——— Hostiarius 464.
Alexander II. rex 456, 457.
——— Senescallus (filius Regis) 473.

- Andreas, capellanus 469.
——— filius Willelmi Freskin 456.
Anegus, M. comes de 464.
Ardmurthach, Jhon of Narn, Lorde of 475
- Baylloyl, Henricus de (Camerarius Regis) 460.
——— Ingraham de 461.
Bell, Symon, perpetuus vicarius de Strivelyn 469.
Berowaldus Flandrensis 453.
d

- Berkeley, Walterus de 454.
 —— David de 470.
 Bidun, Walterus de (*Cancellarius*) 454.
 Blare, dominus Ada de (*miles*) 467.
 Boschio, Willelmus de (*Cancellarius*) 457.
 Brechinensis episcopus, Patricius 473.
 Breyhyn, Willelmus de 464.
 Brus, Willelmus de 459.
 Buchan, Willelmus Cum in comes de (*Justiciarius Scotie*) 459, 460.
 —— Dominus Alexander Comyn comes de 465.
 Buchfuder, Duncanus de 466, 467.
 Byset, Walterus 464.
- Caldor, Willelmus thanus de 472.
 Cambel, Nigellus 472.
 Cambuskyneth, Johannes abbas de 470.
 Carryk, Johannes de 473, 475.
 —— Johannes de (*canonicus Glasguensis*) 473.
 Catenes, Andreas episcopus de 454.
 —— Gylbertus —— 460.
 Chen, dominus Reginaldus le 465.
 Clemens, capellanus 469.
 Colinus, filius Gilleglas 466, 467, 470.
 Conghal, filius Donecan 463.
 Corbeth, Robertus 458.
 Crambyth, Willelmus de 471.
 Cref, Nicholaus rector ecclesie de 463, 466, 467.
 Cumin, Walterus 459, 461,—comes de Mentheth 464.
 —— Ricardus 474.
 Cupro, A. abbas de 464.
- Dalrewach, Andreas de 469.
 David, frater Regis Willelmi 454.
 —— filius comitis Dunecani de Fife 458.
 Demfter, Fergusius dictus 472.
 Der, abbas de 459.
 Deksforde, John Syncler, Lorde of 475.
 Doles, Willelmus de 461, 462.
 Douglas, Archibaldus de 473.
 —— Walter, of (*scheravaff of Elgyn*) 475.
 —— Willelmus comes de 473, 475.
 Dufhms, Archibaldus de 456.
 —— Walternus de 464.
 Dunbar, Georgius de (*comes Marchie*) 475.
 Dunblanensis episcopus, Willelmus 468, 470.
- Dunblanensis episcopus, Mauricius 471.
 —— decanus, Magister Thomas 470.
 Dundemor, dominus Johannes de 465.
 Dunecanus, comes 454.
 —— filius Fergus 463.
- Egylton, Hugo de 475.
 Erikyne, Robertus de 473, 475.
 Erthe, Hugo de 469.
 Eugenius thanus de Rothnoych 461.
- Falconarius, Robertus 471.
 Fayrchar, Schir Willyame (*dene of Rosse*) 475.
 Fergusius, Judex 471.
 Fif, Malcolmus comes de 456, 460.
 Flandrensis, Berowaldus 453.
 Frafer, Huchion (*Lord of the Lovat*) 475.
- Galweya, Alanus de (*constabularius*) 460.
 Giffard, Johannes 457.
 —— Walterus 461.
 Gilbertus, comes 454.
 Glasguensis episcopus, Walterus 460, 464, 473.
 Glencherne, dominus Gilbertus de 461.
 Glendochred, Malcolmus de 463, 466, 467.
 Glenelge, John Makloyde Lorde of 475.
 Gothrafon of the Ylis, Angus 475.
 Graham, dominus Patricius de 466.
 —— Henry the 475.
 —— Willyame the 475, 476.
 Graunt, Johannes le 473, 474.
 —— Thomas le 473, 474.
- Haldanus, Judex 469.
 Haftingis, Johannes de 458.
 Hay, Williame the (*Lord of Lochloy*) 476.
 Haya, Johaunes de 457.
 —— Willelmus de (*de Lochorwill*) 461.
 Henricus, filius domini Malifii senefcalli de Stratherin 466.
 Hode, Robertus 459, 460.
 Hugo, clericus 455, 456.
 —— filius W. filii Freschin 456.
 —— Willelmi 472.
 Hurcheney, Duncanus de 471.
 Husband, Alexander 471.

- Ille, Dame Mary of the 475.
 Inchemartyn, Johannes de 471.
 Innernis, Rogerus de 456.
 Innerpeffry, Johannes de 471.
 Innes, Walter of (Lord of that Ilke) 475.
 Infula midiarum, Hugo prior de 463, 466,
 467, 470
- Johannes filius Ricardi (constabularius de Perth) 468.
 prefbiteri (burgenis de Huchterardor) 469.
 Duncani 471.
- Juster, Elia 472.
- Kaledor, Douenald Thanus de 471, 475.
 Kildrummy, Henricus de 472.
 Kilravach, John the Rose, Lorde of 475.
 Kindeloch, Johannes de 465.
 Kynbuc, Alanus de 467, 470.
 Kyndrumyn, Eugeuins rector ecclesie de 463.
 Kynros, Malcolmus de 469.
- Lambertus, persona de Fores 456.
 Lascles, Radulfus de 465.
 Rogerus de, (clericus) 469.
 Lectona, Willelmus de 462.
 Levenax, Malcolmus comes de 472.
 Lindefsey, Alexander de 473.
 Walterus de 457.
- Lovat, Huchion Fraser Lord of the 475.
 Lunemalbride, Abraham de 456.
- MacAlphy, Monach 467, 469, 470.
 Mac Elibarn, Yfaac 469,
 Macuswell, Johannes de 461.
 Eymer de 464.
 Malcolmus, Rex 453.
 comes 454.
 de M'Urardore (clericus) 470.
- Marchie, Georgius de Dunbar comes 475.
 Maria, relicta Eugenii filii Coming 467.
 Mariscallus, David 457, 464.
 Marre, Thomas comes de 473.
 Matilda, sponsa Roberti Hode 459.
 M'Duf, Malisius 467.
 Melros, A. abbas de 464.
 Meneteth, Johannes de 472.
- Meneteth, Robertus Senescallus comes de,
 (filius Regis) 473, 475.
 Walterus de 471.
- Merlefanus, filius Colbani 453.
 Methfenne, Randulphus 469.
 Michael, capellanus 470.
 Monte alto M. de 464.
 fixo, Willelmus de 471.
- Moravia, Ada de (sponsa Willelmi de) 465,
 471.
- Adam de 462.
 dominus Andreas de 470.
 Fgefkynus de 465.
 Johannes de 462, (de Dromser-garth) 471.
 dominus Malcolmus de 461, 462,
 463, 465, 467, 468, 469.
 Ricardus de 464.
 Willelmus de 461, 462, 463, 465,
 467, 468, 469, 470.
- Moravie archidiaconus, Gillebertus 456.
 Ricardus 454
- Thomas Rannlphi comes 473
- Moravienis episcopus, Andreas 459.
 Bricius 456.
 Willelmus 453.
- Morevil, Ricardus de, (Constabularius) 454.
 Mothil, dominus Douenaldus prior de 469.
 Motheys, Willelmus Thanus de 471.
- Mul, Ricardus 471.
- Murdach, Walterus 458.
 Mareff, Thomas Erle of 475.
 Muriel, sponsa Walteri Murdach 458.
 Muriella, filia Coneuall, filii Duncani 465,
 466, 467
- Muyethe, dominus Beda rector ecclesie de
 466.
- Narn, Jhon of (Lorde of Ardmurthach)
 475.
- Nevinus, capellanus 469.
- Nicholaus rector ecclesie de Cref. Vide Cref.
- Orlet, Johannes 472.
- Pethindreich, Johannes de 461.
 Petyn, Walterus de 464.
 Pluschardy, Symon prior de 462.
 Polloc, Petrus de 454, 455, 456, 458.

- Quinci, Rogerus de 459.
- R. filius Glay 464.
Ramefey, dominus W. de 465.
Robertus, capellanus 457.
——— Senescallus comes de Menteth 473.
Rogerus de Innenis 456.
——— capellanus 456.
Rose John the, Lorde of Kilarvache 475.
Roffe, Jhon Byschop of 475.
Rofs, Dame Mary Lady of the Ylis and 475.
Rotheuen, Willelmus de 466, 470.
- Sancta Cruce, H. abbas de 464.
Sancti Andree episcopus, Willelmus 473, 475.
- Scotus, Michael 459.
Seton, Alexander de 459.
Stodherd, Willelmus 474.
Straheryn, Robertus comes de 460, 463, 467.
——— Malifus —— 463, 464, 465, 466, 467, 470.
Strathilif, Willelmus 448.
Strivelin, Henricus de 459, 464.
——— Thomas de (clericus) 457.—Canonarius Regis 459.
Sutherlandie, Willelmus comes 462.
- Symon, clericus de Duffus 456.
Syncler, John, Lorde of Deskforde 475.
Syncler, Johannes de 462.
——— Ricardus de 467.
- Thomas, venator 471.
——— Ranulphi, comes Moravie 473.
Tvethil (Twothel) 455, 457.
- Urchard (Hurchard), W. prior de 461, 462.
——— John of (Lorde of Crommorthy) 475.
- Walhopp, dominus Robertus de 465.
Walterus, filius Alani dapifer 454.
——— senescallus (Justiciarius Scotie) 464.
——— Thome filii Neuini 471.
——— capellanus 456.
——— dapifer Regis 460.
Wemys, dominus Johannes de 465, 461.
——— Michael de 456.
Willelmus, Rex 454.
——— filius Frisgin (Frefekin) 453, 454, 458.
Wod, Willelmus 472.
Wyfinan, Willelmus 461.

INDEX LOCORUM.

- Abberbrandolthin 12.
Abbircaledouer 34.
Abbirterfe 223, 362.
Aberbrandely 295, 298, 299, 300, 361, 365.
Aberbreachy 155, 196, 362, 364, 365, 366.
Aberkerdor 173, 175, 177, 213, 214, 245,
248, 250, 251, 252, 276, 281, 363, 365,
366.
Aberlower (Abirlour) 23, 24, 26, 66, 67,
72, 75, 92, 94, 223, 363, 365, 366.
Abirden (Aherdon) 5, 12, 15, 127, 128,
167, 236, 247, 330, 395, 400, 420,
425.
Abirthacyn 35.
Abreochy 223, 410.
Abriach 155.
Abyrbradalum 68.
Abycardon 83.
Abyrnithy 36, 38, 76, 196, 201, 362, 364,
365, 366, 367.
Abyrtaarf 20, 362, 364, 365, 366.
Achenedes 139.
Achorteis 391, 415.
Adthelnachorth 17.
Advoky 391, 392, 411.
Adwyn (Adwyn) 58, 74, 91, 278, 321.
Adwe 255, 261, 269, 362, 364, 365, 366,
391, 392, 411.
Agynway 26, 121.
Aikenhead 426.
Aldetoun 273.
Aldheren 94, 309, 319, 363, 365, 409.
Aldnaffauoch 29.
Aldrochty 205, 408, 409, 426.
Alloquhy 411.
Altnaflanach 413.
Altyr (Altre) 34, 36, 223, 291, 292, 362,
363, 364, 365, 392.
Alves (Alveys) 35. (Aluays) 42, 44, 81,
85, 86, 150, 151, 153, 363, 365, 393, 408.
Alveth (Alvecht) 363, 364, 365, 366.
Annandie vallis 228.
Ard 134, 135, 202.
Ardaley 411.
Ardelaugh 394, 398, 399, 402, 405, 406,
410, 413, 422.
Ardewaite 393.
Ardorie 399, 411, 412.
Ardovyr 139.
Ardrofier 81.
Ardtrillen 23.
Ardtrilly 296, 393.
Ardyneche 83, 184, 188, 398, 411.
Argayn 35.
Arnely 391.
Arteldol (Artendol) 17, 23, 24, 26; 36, 60,
70, 201, 363, 365, 366.
Arthuldires 223, 367.
Artralye 223.
Athenacork 70.
Auchehangane 411.
Auchinaglis 250.
Auchindeth 395.
Auchindowne 391.
Aucbingoure 394.
Auchmunie (Auchmonie) (Achmunedy)
155, 197, 223, 393, 394.
Auchnabandet 398, 411.
Auchonkeny 200.
Auchquhebenany 394.
Avachy 223.
Avinion 423.

INDEX LOCORUM.

- Badenach (Badenoch) 83, 166, 171, 183,
 189, 191, 202, 342.
 Balabrach (Balcabrach) 16, 60.
 Balhelvry 330.
 Ballevat 394.
 Balmethnach 361.
 Balnageth 34.
 Balnecath 34.
 Balneferry 34, 410.
 Banchrydevey 330.
 Banf 11, 161, 223, 390, 394, 397, 408,
 411, 415.
 Barcarifbank 418.
 Batharry (Battary) (Botari) 22, 28, 74, 91,
 94, 224, 230, 255, 261, 269, 361, 363,
 364, 366.
 Baxter Croft 420.
 Baxterland 426.
 Belethyn 21.
 Benchory 14.
 Berewik 116.
 Birkenburn 395.
 Birneth (Byrneth) 218, 223, 404, 408, 409,
 421, 426.
 —— (Hilton of) 426.
 —— (Mill of) 426.
 —— (Nedder) 426.
 Bisaptung (Bishoptown) 312.
 Bischopis moſt 395, 406.
 —— mylne, the 395, 403, 420.
 Blairnahay 421.
 Blairnball 426.
 Blaremore 312.
 Blind Hollis 273.
 Bonach 155, 196, 354.
 Brachely (Bracholy, Brachuly) 23, 55, 68,
 72, 75, 92, 281, 361, 362, 364, 365.
 Brachot 418.
 Brenath 33, 36, 40, 363.
 Brenin 12, 68.
 Brinhill 273.
 Brothyn 34, 35.
 Bruneth 189, 291, 292, 362, 365
 Bruneybae 305, 317.
 Brutach Muy 15.
 Brychmont 361.
 Brydeletheny 68.
 Brythmond 309, 319.
 Bucharm (Bucharin) 17, 23, 36, 70, 92,
 342, 363.
 Bucht 410.
 Budift 100.
 Budweit (Littel) 396.
 Bulleskyn (Buleske) 79, 80, 223, 365, 407.
 Buntach 15, 59.
 Burchalch 111, 112.
 Burgyn (Burgy) 85, 109, 150, 153.
 Burrowbriggs 414.
 Butrothony 23, 24, 26, 66, 67, 72, 75, 223,
 363, 365, 366.
 By 34, 102, 424.
 Caldor 354.
 Callede (Calatar) 391, 392, 411.
 Calrunelen 21.
 Cannongate 427.
 Cantuly (Little) 394.
 Cardell 411.
 Carnouflexth 279.
 Carmulfy 320.
 Carrane 397.
 Cartaly (Cortuly) 155, 197.
 Cathboll (Cathol) 180, 232, 281.
 Cattenia (Cathnes) 139, 228.
 Cherryflat 305.
 Clibr 139.
 Cloo 277, 279, 333.
 Cloony 426.
 Clonys 278.
 Cluneruy 398, 411.
 Coiffe (the) 398, 404.
 Colnakewill 223.
 Coneway (Cuneway) 15, 59, 60, 134, 362,
 364, 365, 366.
 Corcoponoch 409, 410.
 Corneferne 139.
 Cornekynermuneth 26.
 Coffie 426, 427.
 Cottinghame 401.
 Cragducroft 394.
 Cragwell 250.
 Cranfinleth 20.
 Cras le (Crosle) 302, 303, 305, 316.
 Cromdold (Cromdell) 68, 69, 74, 91, 94,
 364, 365, 366, 391.
 Crome 250.
 Croy 223, 236, 237, 238, 239, 241, 243,
 244, 268, 296, 361, 362, 364, 365, 366,
 398.
 Croya 23, 24, 65, 72, 81, 91, 106, 108, 261.
 Culclochy 306, 317.
 Culkeffsch 25.
 Collodyn 34.
 Culnecavil 196.

- Culnekye (Cowilnakill) 398, 411.
 Culvyn 397.
 Cumber 15, 59, 60.
 Cumery 22.
 Cuneneges 76.
 Cunzeoche 426.
 Cuthilfled 199.
 Cuthillbyrne Hill 395.
 Cuthill 393.
- Dalcors 362, 364, 366.
 Dalbathlach 15, 16, 59, 60, 61, 63.
 Daldareath 394.
 Daldaunch 4, 223.
 Daldeleyt 283, 284, 361.
 Dalduening 394.
 Dalergusy 71.
 Dalquahar 404.
 Daltuly 410, 411.
 Dalvey 392, 398, 411.
 Damysdale 306, 317.
 Darnaway (Terneway) 21, 399.
 Daſkinnuchel 12.
 Davendor 101.
 David 422.
 Davyoth 330.
 Dee 336.
 Deveth 61, 62, 65, 99, 201, 223, 362, 364, 365, 366, 367.
 Diffingtun (in Northumbria) 32.
 Dolas 364.
 Dolays Mychel (Dolas Mychel) 68, 74, 87, 88, 92, 108, 223, 363, 365.
 Dollbrech 280.
 Dolerwfy 362, 364.
 Doleſbrachti 199, 399, 411.
 Dollater 422.
 Dolles (Kirktown of) 426.
 Donenald 12, 68.
 Done 330.
 Dothal 93, 94, 238, 255, 269, 361, 362, 364, 365, 366.
 Dovyr 139.
 Dowarie 150.
 Dowern 279.
 Drany 361, 399, 421.
 Draſkyn 68.
 Drekee 34.
 Druaſlitan 188.
 Drum 15, 59, 68.
 Drumbay 155, 197.
 Drumdalgyne 22, 28, 29, 365, 366, 400, 407.
- Drumdelgie 224, 230.
 Drumreoch 224, 400.
 Drumyu 408.
 Dryburgh 401.
 Dufffern 279.
 Duffus 41, 93, 94, 131, 132, 144, 145, 146, 261, 268, 273, 274, 275, 285, 327, 341, 361, 362, 363, 364, 365, 401, 402, 429.
 Dulbatelach 15, 16.
 Duldavy 21, 23, 24, 44.
 Duldawacht 402.
 Dulerus 201.
 Dullerfy (Dullerfuly) 365, 366, 367.
 Dulpotyn 27.
 Dultargufy 223.
 Dumfermyne 310, 329, 330.
 Dunbanan (Dinbennan) 22, 28, 29, 63, 66, 74, 91, 224 230, 362, 365, 366.
 Dundurkus 362, 363, 364, 365.
 Duninbride 12.
 Dunkeld 397, 411.
 Dunkenedy 35.
 Dunyn 15, 68.
 Duppol 42, 44, 223, 255, 268, 269, 361, 362, 403.
 Durrys 362, 364, 365, 366.
 Dyk (Dich) (Dyik) 9, 10, 17, 34, 35, 63, 199, 223, 285, 323, 362, 363, 364, 365, 400, 403, 413.
 Dyngvall 278.
- Edinburgh 18, 32, 166, 219, 220, 221, 223, 226, 252, 354, 386, 401, 405, 408, 416, 418, 421, 427.
 Edindepth 420.
 Edindivach 16, 23, 63.
 Edinkelye 399.
 Edinlogyn 83.
 Eirnhill 426, 427.
 Eldey 66, 74, 363, 364.
 Elechyn (Elchyn) 91, 366.
 Elgin 6, 8, 9, 10, 11, 14, 17, 19, 23, 30, 33, 35, 37, 61, 63, 64, 65, 67, 70, 71, 72, 79, 81, 91, 102, 105, 106, 107, 110, 111, 114, 122, 125, 128, 129, 130, 146, 147, 150, 157, 158, 168, 169, 174, 187, 188, 191, 192, 197, 199, 203, 205, 213, 214, 221, 233, 238, 270, 275, 278, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 288, 289, 292, 295, 296, 298, 299, 300, 304, 306, 311, 312, 313, 314, 319, 321, 322, 324, 325, 326, 329, 334, 363, 364, 365, 391, 393, 394,

- 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 403,
404, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 412,
413, 414, 415, 418, 419, 420, 421, 422,
423, 427.
Elloquhy 403, 404.
Elon 330.
Eren 11, 37, 41, 44, 74, 92, 108, 329.
Ergadie 342.
Ergaithel 329.
Ermytdyks 131, 144, 145.
Effyl 41, 44, 101, 223, 404, 424.
Effy (Effe) (Ef') 22, 34, 135, 136, 195,
223, 363, 364, 366, 367, 368.
Effyl 365.
Ethenoc 405.
Etlis 399, 404, 426.
Ewayn ecclesia de 36.
Ewen (Ewan) 100, 201, 223, 362, 364,
365, 366, 367, 404.
- Fainy** 143.
Fairymarthach 142, 143.
Farrayne 414.
Fathenechten 329.
Fernauan 32.
Fernaway 34, 35, 201, 362, 365, 366, 367.
Ferge (Ferk) 15, 59.
Ferkoklaw 214.
Ferrenes 405.
Fethirnere 330.
Findhorn (Fydaryn) 21, 31, 32, 394, 398,
405, 410, 411, 412.
Finfans 329.
Fingafly 59, 60.
Fingalc 15.
Fithelmore 12.
Flechate 422.
Fleues 406.
Flowdone 391.
Fochobyr (Fouchabre) 35, 329, 342.
Forchilles 259.
Forfar 13.
Forf 135, 224, 342, 368.
Forres (Foreys) (Foras) 9, 10, 11, 27, 34,
41, 44, 84, 85, 86, 161, 221, 286, 344,
363, 365, 391, 399, 400, 403, 404, 405,
408, 409, 411, 413, 414, 415, 418, 421.
Forthir 223.
Fotherues (Fotherueis) 41, 44, 75, 90, 92,
106, 107, 218, 223, 361, 336.
Fothnefs 15, 59.
Foyer 407.
Frakcoklaw (Francoklaw) 148, 214, 414.
- Frefshot** 410.
Fynlarg (Fynlark) 30, 31, 142, 143, 190,
196, 289, 405.
——— Neddir 398.
——— Ovir 398.
Fynroffy 113, 114, 132, 170, 182, 370, 405,
406.
Fykelmor 68.
- Garmach (Garmauch)** 101, 424.
Gartmenagally 184.
Geddeys (Geddes) (Mekle) 34, 397.
Gedloch 421.
Geth 321.
Glas 22, 363, 365, 366.
Glencanui 342.
Glengarech 342.
Glenlatroquhy 421.
Glenneig 342.
Goule 330.
Grange 199.
Grangehill 413.
Granoquhie 418.
Grantuly 365, 366, 407.
Grefchip 415.
Grefioco 322.
Gulachkyn 15.
Gulfackyn 59.
Gyltalargyn 81.
- Hadinton** 416.
Hale 317.
Harparland 425.
Hauterhoig 409.
Helthach 29.
Herkels (Herchelys) (Ercheleys) 15, 59,
134.
Hogston 110.
Hunterboig 409.
- Inays** 102.
Inche (Inchis) 65, 72, 83, 91, 116, 147,
184, 275, 364, 365, 366.
Inchebroke 408.
Innerin 413.
Innerkeithny 224, 255, 261, 268, 361, 363,
364, 366.
Inneravane (Innerawn) 362, 408.
Innerowen 365.
Innerspaye 421.
Infcheocht 409.

- Inveralian (Inueralian) 111, 201, 364, 365,
367
- Inveraldem (Inueraldeny) 12, 68.
- Inveralmay 366.
- Inverathin 35.
- Invercelfy 83.
- Inverculan 11, 21, 28, 38, 101, 123.
- Inverdrumyn 83, 84.
- Inverelzem 223.
- Inverketheny 66, 74, 91, 94.
- Inverlochty 137, 138, 147, 149, 392, 408,
409.
- Inverlochtie (Meikle) (Mill of) (Little)
426.
- Invernaren 7, 34, 41, 92, 108, 123, 344.
- Invernis 5, 10, 11, 27, 34, 44, 78, 140, 172,
175, 177, 195, 202, 208, 222, 223, 228,
232, 276, 281, 286, 302, 303, 306, 343,
344, 362, 364, 365, 366, 398, 402, 407,
410, 411, 413, 419, 422.
- Inverorkel 120, 121.
- Inveroven 12, 58, 68.
- Kattepoll 281.
- Kawode 30.
- Kellos 126.
- Kelleys (Kellens) 19, 27, 33, 34, 409, 410.
- Kelso 17.
- Kenedor (Kynedward) 40, 41, 44, 82, 103,
140, 144, 151, 192, 223, 278, 363, 365,
369, 393, 395, 398, 399, 404, 411, 414,
420, 421, 423, 426.
- Kentefloch-magna 32, 34.
- Kep 32.
- Ket (Keth) (Keyth) (Keith) 16, 63, 84,
85, 86, 223, 366, 394, 395, 410, 411,
415, 419, 420.
- Kethmalruf 18.
- Keyth 233, 427.
- Kildrummy (Kindramy, Kyldrumyn) 34,
165, 236, 237, 238, 239, 241, 243, 244,
410.
- Kilmichael 393.
- Kilmony 410.
- Kilquhynnam 410.
- Kilravok 237, 241, 243, 244, 398.
- Kinchirdy 398.
- Kineragy 320.
- Kindelanar 35.
- Kingorn 7, 38.
- Kingufey (Kinguflin) 14, 72, 83, 91, 94,
116, 183, 184, 223, 255, 261, 268, 361,
362, 364, 365, 366.
- Kinor (Kyenor) 22, 62, 63, 66, 74, 91,
223, 261, 268, 361, 363, 364, 366, 411.
- Kinstary 309, 319, 361.
- Kintor 11.
- Kintray 35, 94, 114, 273.
- Kirkmichel 223.
- Knockeowdie 409.
- Knocknaqillie 409.
- Knokyntynole 305.
- Kranokyfford 369.
- Kyllene 83.
- Kyllinglare 394.
- Kynmyly (Kynmilsy) 26, 27, 195, 211,
223, 305, 317, 393, 407, 410.
- Kyltalargy (Kintarlargyn) 77, 81, 135, 136,
141, 223, 362, 364, 365, 366, 367, 368,
369.
- Kyncardyn 36, 98, 184, 185, 223, 342, 362,
364, 365, 366, 404.
- Kynearny 89.
- Kyneorth 34.
- Kynlos 85, 109, 127, 142, 150, 153.
- Kynneff' 68.
- Kynnernunth 223.
- Kynnoir 427.
- Kynmunedy 330.
- Kyntallarity 195.
- Kyref 12.
- Kyrkeburne 85.
- Kyrkton 330.
- Laddardach 322.
- Laeke 397.
- Lagane 398, 411.
- Lagankenzie 223.
- Lamnabride (Lamanbride) 41, 44, 129, 361.
- Langaphage 273.
- Langeval 139.
- Laverok Mois 406.
- Lechfield 334.
- Lechton 48, 50.
- Lekeny 365.
- Lenedycithe 34.
- Lennenford (Le New Ford) 132.
- Lethenie (Lethane) (Lethyn) 12, 419.
- Levynyhalch 199.
- Leys 361.
- Lidget 415, 416, 418.
- Lincoln 41, 42, 43, 44, 45, 48, 49, 50, 51,
58, 93, 101, 334.
- Littel Drainy 399.
- Lochalveth 289, 291, 292.
- Lochlwy 320, 409.

- Lochlin feu Innerin 223.
 Logachnachenny 184.
 Logharkech 342.
 Logy 131, 144, 145.
 Logyfythonach (Logynfithenach) (Logyfynach) 30, 31, 41, 44, 284.
 Logygown 399, 411.
 Logyn 21, 41, 113, 114, 412.
 Logynbavedale (Logynavedale) 113, 131.
 Logyndykius 131.
 Logynkenny (Logykenny) 35, 83, 84, 184, 188, 201, 363, 364, 365, 366, 367.
 Londechty 362, 364, 365, 366.
 Lofcyn (Loffy) 10, 19, 33, 148, 149, 192, 198, 214, 215, 223, 299, 369, 407, 414.
 Loffie, Water of 426.
 Louchake 342.
 Loneth 27.
 Lowet 410.
 Lunnin 4, 23, 24, 41, 44, 65, 72, 91.
 Lufnacorn 15, 59.
 Lynlithicu 208.
 Lyfmorensis episcopatus 25.
 Lythenes 41.

 Malathy 148, 149, 215.
 Malmenach 330.
 March 228.
 Marchinch 27, 305, 316.
 Marnoys Well, Sanct 250.
 Martyn 12, 68.
 Maymer 342.
 Mayn (Mayne) 294, 361.
 Medilhalch 148, 214, 215.
 Mekill Drainy 399.
 Melros 9.
 Mept 102, 424.
 Mercuffy 412.
 Meretoun 397.
 Michel (Mychel) 12, 68.
 Miltown 149.
 Molen 35.
 Monbeinis 412.
 Monedy 250.
 Moreweyn (Morevayn) 15, 59.
 Morgund 21.
 Moſtowie 412.
 Mounychoc 59, 134, 195.
 Moybeg 413.
 Moymore 413.
 Moythas (Muthes) 34, 35, 199.
 Muirtoun 393, 413.

 Mukkirrauth 398.
 Mulgroth 405.
 Munben 6, 19, 27, 33, 37, 126, 127.
 Mundole 31, 34.
 Munros 4, 119.
 Munythoe 15.
 Murailhouse 250.
 Murcroft 330.
 Murratoun 414.
 Murraye 420.
 Musselburgh (Muskylburg) 19.
 Muy (Moy) (Mwy) 15, 59, 62, 63, 66, 67, 74, 91, 94, 223, 255, 261, 269, 361, 362, 363, 364, 365.
 Myrfide 250, 425.

 Nachtan 184, 185.
 Narn 221, 237, 239, 242, 244, 319, 354, 405, 406, 409, 410, 422.
 Natirdul 320.
 Neddir Finlark 398.
 Nefs le 393.
 Netherblairie 418.
 Neuechinchrift (Newyn Crift) 12, 68.
 Newton 400, 414, 426.
 Newton of Hunterboig 409.
 Nyg, 180.
 Nyile (Nefs) (Nys) 143, 305, 308, 316, 317, 344, 410, 419.

 Ochtyrspiny 214.
 Octirlys 330.
 Ogyfton 364.
 Ord 223.
 Orkel 121.
 Overbernet 412.
 Overblarie 418.
 Over Finlark 398.
 Owyn 330.

 Pannis, the 393.
 Park 409.
 Pennik 414.
 Perth (Pert) 7, 140, 164, 208, 211, 375, 382.
 Petcarene 88.
 Petenachy 88.
 Petendrech 34, 320.
 Petgavny 199.
 Fethnec 329.

INDEX LOCORUM.

xxxv

- Pethynsayr 129.
 Petkenny 281.
 Petrachany 415.
 Pettincark 395.
 Pettinweme 401.
 Petyl (Pette) 66, 67, 72, 92, 94, 255, 261,
 268, 281, 361, 362, 364, 365, 366.
 Petynlurg (Petualurge) 23, 28, 415.
 Phorp 415.
 Plewlands 398, 400.
 Plufcardyn 21, 32, 156, 168, 170, 355, 356,
 363, 365.
- Quarelwode 169, 415, 416, 418.
 Qubyteley 393.
 Qubyfield 426.
 Quwytford 149.
- Rane 330.
 Rate 34, 223.
 Rathat 365.
 Rathe 7, 21, 37, 108, 184, 188, 321.
 Rathed' (Rathcenede) 74, 84, 92, 150, 151,
 153, 154, 363.
 Rathmorchus 21, 70, 184, 185, 189, 190,
 191, 196, 201, 223, 363, 364, 365, 366,
 367, 419, 420.
 Rathenee 35.
 Ratheneth (Rethenet) 85, 86, 223.
 Reditan 250.
 Robenfeld 122.
 Roffert (Raffert) (Raffort) 223, 392, 415,
 418, 426.
 Ros 277, 278, 281, 342.
 Resfewal 139.
 Rothays (Rothes) 342, 419.
 Rothes 123, 124, 223, 362, 363, 364, 366.
 Rothenayk 342.
 Rothfan 71, 77, 78.
 Rotheſ' (Ratheſrid) 41, 44, 108.
 Rothheus 426.
 Rothman (Rothevan, Rothwen) 22, 28, 32,
 42, 44, 94, 230.
 Rouftis Croft 420.
 Rowen (Rowan) 363, 413.
 Rothymay 224, 363, 365, 366, 419.
 Roxeburch 35.
 Royrore (Rurores) 391, 392.
 Reymoir 397.
 Ruthan 184.
- Ruthven 171, 186, 189, 224, 366.
 Ryne 224, 261, 361, 363, 364, 366.
 Rynyn 22, 28, 73, 79, 91, 94, 230.
- Sallecot (Saltecot) 102, 114.
 Sallefot 424.
 Salbury 48, 109.
 Salterhill 399, 421.
 Sancti Andree episcopatus 3, 5, 6, 349.
 Sanctandros Kirkhill 404.
 Sankathel 20.
 Scathegate 302, 303, 305, 308, 316.
 Scherfe Myln 414.
 Scena 172, 204, 205, 302, 353, 398, 395,
 396, 403, 405, 411, 412, 413, 414, 420,
 428, 429.
 Scotifgal 317.
 Seuerby 48.
 Shipflat 305, 316.
 Slaty 330.
 Sleaunch 413.
 Smidycroft 426.
 Spey 120, 121, 122, 123, 129, 143, 147,
 229, 275, 330, 342, 404, 419, 423.
 Spetalflat 129.
 Spyny (Spynie) 16, 20, 39, 40, 41, 42, 43,
 44, 45, 61, 65, 69, 94, 113, 118, 127,
 128, 132, 166, 192, 194, 204, 208, 221,
 222, 223, 224, 225, 234, 268, 307, 328,
 361, 362, 363, 365, 369, 392, 393, 394,
 395, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403,
 404, 405, 406, 407, 408, 410, 411, 412,
 413, 414, 418, 419, 420, 421, 422, 426,
 427, 429.
 Stanneris le 393.
 Stoffauld 426, 427.
 Strathardol 87, 88.
 Stratharedoch 31.
 Strathbelgya 22, 366.
 Strathbroe 80.
 Strathern 32, 71.
 Strathuaavir 139, 341.
 Strathoven 12, 41, 44, 58, 90.
 Strathipcy 32, 36, 70, 166, 171, 189, 191,
 202, 223, 366, 391, 397, 398, 403, 404,
 405, 411.
 Strathyrok 341.
 Strathylif 84.
 Strivelyn 9, 22, 25, 225, 228, 330, 416.
 Surflat 316.
 Suthberwie 143.

INDEX LOCORUM.

- Talarachie 422.
 Taok 129.
 Terneway 21.
 Tóbirguablaick 391.
 Thorn 136, 137.
 Thulyduuin 32.
 Torlocht 394.
 Tulach blowre 413.
 Tulacharum (Tulacharum) 12, 68.
 Tulchan 391, 392.
 Tullibardine Ester 426.
 Tullibardine Middle 421, 426.
 Tullowch Makcarre 413.
 Tulybardyn 19.
 Tulycheu (Tullecquhene) 32, 411.
 Tulygirg 330.
 Tulyneftie 330.
 Uchtryfpyny 145, 149.
 Ulerin 34.
 Undifh.
 Unthank 429, 430.
 Urchard (Hurchard) (Urqwhard) 41, 44,
 96, 102, 155, 196, 197, 329, 361, 362,
 363, 364, 365, 366, 369, 414.
 Urchanibeg 218.
 Urcheny 34.
 Urquhandy Little 422.
 Urquhard 422.
 Urquhart 424.
 Viterbo 18.
 Vrinneth 364.
 Wardlaw (Vardlau) 16, 60, 195, 362, 364,
 365, 366.
 Warlaw 223.
 Wester Rate 320.
 Whitefield 21.
 Withyespyny 148, 149.
 Wygorn 334.
 Ynche 223.
 Zochry (Zochre) 246, 247, 250.
-

INDEX LOCORUM,

IN

RENTALI EPISCOPATUS.

- Abreoquhy, Easter 449.
 ———— Wester 449.
 Advokie 450.
 Adwy 450.
 Akinhede 438.
 Alter, Villa Ecclesiastica de 445.
 Altnaslanach 450.
 Alloquhy 449.
 Arclauch, Baronia de 446, 450.
 Ardewait 437.
 Ardinche 449.
 Ardory 447.
 Arduie 449.
 Arturlie 447.
 Auchindecht 448.
 Auchingour 446.
 Auchmonye 448.
 Auchnahandecht 449.
 Auchnaliangane 449.
 Auldrochte 435.
 Auchquhenannye 448.
 Auchquhorteis 448.
 Balnafarie 449.
 Ballewait 446.

- Barcarhank 444.
 Baxterland in Myreside 435.
 Baxtercroft 436.
 Birkinburn 448.
 Birneth, Baronia de 436, 439.
 —— hilton de 439.
 —— holme de 440.
 —— Inferior 440.
 —— Molendinum de 440.
 Bisheope Mill 434.
 Blare, Inferior 444.
 —— Superior 444.
 Bollefane 449.
 Both 447, 449.
 Botarie 448.
 Bracoht 444.
 Brairnahay 442.
 Brody 446.
 Budeweit 446.
 Burgye 446.
 Cantulie, Litill 448.
 Calladour 449, 450.
 Carran 449.
 Cardell, crofta de 449.
 Cluny 445.
 Clunenry 447.
 Conyeoche 442.
 Corcoponocht 442, 443.
 Cowbin 445, 450.
 Croy 447.
 Daltulie 447.
 —— Wester 449.
 —— Ester 449.
 Dalwey 450.
 Darneway, Mains de 450.
 David 447.
 —— ecclesia de 451.
 Delny 447.
 Dolleibrachtie 447.
 Dolles, Kirktown de 442.
 Dranye, Mekill 439.
 —— Litill alias Salterhill 439.
 Dreky, 449.
 Drumdelgie, Ecclesia de 451.
 —— 448.
 Drumreoch 445.
 Duldawach 447.
 Dunbennand 448.
 Duppill 443.
 Durris 449.
 Dyke, Acre de 445.
 —— ecclesia de 450.
 Edindecess, crofta de 439, 448.
 Elchie, Wester 450.
 Elgin, 436.
 Elkhill, villa de 436.
 Esterelloquhy 449.
 Els, Piscaria de 449.
 Etlis 439.
 Ethenoche 446.
 Ewane 446.
 Fabrile 440.
 Farrenes 446.
 Finraffe 435.
 Flenefmoir 447.
 Foyar 449.
 Fyndhorn 446, 447.
 Gedloch, 443.
 Glenlattroquhy 442.
 Granroquhy 445.
 Grangehill 450.
 Grantulie, Ecclesia de 451.
 Harparland 434.
 Hiltoun, Birneth de 439.
 Inchebrok 435.
 Innerlochthe, Major 441, 443.
 —— Minor 441.
 —— Molendinum de 441.
 Innerin 450.
 Innerellien, Ecclesia de 451.
 Innerkeythne, 448.
 Kelles, Ester 443.
 —— Wester 443.
 Keyth, baronia de 437, 448.
 —— Brasina de 448.
 —— Villa Ecclesiastica de 448.
 —— Ecclesia de 451.
 Kildrymmie 447.
 Kilmony 447.
 Kilmyles, Baronia de 448.

INDEX LOCORUM.

- Kilmyles, Ester 449.
 ———— Wester 449.
 Kilquhyynn 449.
 Kincardie 450.
 Kingufie, crofta de 450.
 Kintallartie 449.
 Kynnedour, Baronia de 437.
 ———— molendinum de 439.
 ———— pratum de 437.
 ———— villa de 437, 439.
 Kynnoir 448.
 Kynnowde 447.
- Lagane 449.
 Lethyne 447.
 Logigowne, 447.
 Loffly, piscaria de 435.
- Maltmannis Croft 434.
 Marcusly 446.
 Maflounland 436.
 Meritoun 450.
 Midfinlarg 449.
 Moneak 449.
 Moraistoun 436.
 Moth, molendinum de 449.
 Mothnes 446.
 Moybeg 450.
 Moye, Terra Ecclesiastica de 446.
 Moymore, Baronia de 450.
 Muretoun 438.
 Myrefide, 435.
- Narne 447.
 Nedderfinlarg 449.
 Neff, Piscaria de 449.
 Newtown et Newton Lands 439.
- Owerfinlarg alias Milracht 449.
- Pannis 435.
 Pettincark 434.
 Phorp, Major 445.
- Petlurg 448.
 Petruithin 448.
- Quhitefield 442.
 Quhiteley 438.
- Raffort, Baronia de 444.
 ———— molendinum de 446.
 ———— Villa de 444.
- Rothenmurus, Ecclesia de 450, 451.
 Rothenmurus 450.
 Rothenay, Ecclesia de 450.
 Rothes, Villa Ecclesiastica de 440.
 Rothwen 448, 450.
 Rowfis Croft 436.
 Rurore 450.
 Ryne 448.
- Saltcotis 435.
 Sheriff Mill 436.
 Sleach 450.
 Smiddecroft 437, 444.
 Spey, aqua de 450.
 Stabill ackir alias Smiddie acker 445.
 Strathbolgy 448.
 Strathspey, Baronia de 449.
 Spyne, Baronia de 433, 434, 436.
 ———— Braffina de 433.
 ———— Villa de 433.
- Talarice, Ecclesia de 451.
 Tullehardine, Ester 441.
 ———— Middil 442.
- Tullochclowr 450.
 Tullomaccarie 450.
 Tullychane 450.
- Urchnebeg 447.
- Warlaw, Ecclesia de 451.

INDEX LOCORUM,

IN

CARTIS ORIGINALIBUS.

Aberdon 454, 455, 458.

Gamerin ecclesia de 458.

Granuske 459.

Badenach 472, 473.

Halech 458.

Banef 458.

Heth 457.

Belach 458.

Hucterhardouer 464.

Berewych 458.

Inche 455, 457.

Blakeford 456.

Inees 453.

Burgin (Burgyn) 454, 455, 456, 458.

Innernis 455, 458.

Caldor, thanagium de 472.

Inuerlochethin 455, 457.

Catherlauenach 463.

Invereren 455, 458.

Culnaclothyd 462.

Invernarn 471.

Dalrewach 469.

Invernaris 455.

Dollynduff 474, 475.

Kelbuthac 454, 455.

Dowaly 474, 475.

Kerdale, barony of 475, 476.

Dundovan 463.

Kilravoc 471, 472.

Dundurcus 456, 458.

Kinlos 454, 455, 456, 457.

Edenburg 457.

Kintefak 464.

Elgin 453, 454, 458.

Kyncardyn 464, 465.

Eren aqua de 455, 457, 458.

Kyncoreth 464.

Eflirgedeys 471, 472.

Lamanbrid 459, 460, 461.

Eth 455.

Lethenoth 458.

Etherurecard 453.

Lochbren 472.

Foreis 454, 455, 457, 458, 464.

Lochlyn 460.

Lochyndorbe 473.

INDEX LOCORUM.

- Malevin 456.
Malith 457.
Maffat (Maffath) 455, 457, 458.
Mothyl 470.
Munros 458.
- Scona 459, 473.
Scottie 455.
Strathholgy 462.
Strathlif 458.
Strivelin 458.
- Perth 453, 458, 474, 475.
Petbuer 463.
Petnaffare 459, 460.
- Tarneway 474, 475.
Tubernacrumkel 456.
Tubernafein 456.
Trup 458.
Tulibardyn (Tulichbardene) 463, 465, 466,
 467, 468, 470, 471.
- Rosmarkyng 475.
Rune Pictorum 456.
Runetwethel 456.
Ruthtrelen 462.
Schon 464.
- Ulern 456.
-

Robertus Gordonius a Strathloch describerebat. 1640

The Scale of Comm

Scottish Miles.

Leith & Smith, Lithographers, Hanover St. Edinburgh

